ئىنگلىزچە-ئۇيغۇرچە لۇغەت

ENGLISH-UIGHUR DICTIONARY

تۈزگۈچى: ھاجى قۇتلۇق قادىرى

ئىنگلىزچە-ئۇيغۇرچە لۇغەت
ENGLISH-UIGHUR DICTIONARY

ئۇيغۇر كتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

ئىنگلىزچە-ئۇيغۇرچە لۇغەت

ENGLISH-UIGHUR DICTIONARY

تۈزگۈچى: هاجى قۇتلۇق قادىرى

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

مەسئۇل مۇھەررىرى : ئەكبەر ئىلى
مۇقاۋىسىنى لايىھىلىگۈچى : جالالىدىن بەھرام

ئىنگلىزچە ـ ئۇيغۇرچە لۇغەت

تۈزگۈچى : ھاجى قۇتلۇق قادىرى
*
شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 ـ
شىنجاڭ شىنخۇا كىتابخانىسىدىن تارقىتىلدى
ئۈرۈمچى پاراۋانلىق باسما زاۋۇنىدا بېسىلدى
فورماتى : 787×1092 مىللىمېتىر 64/1
باسما ناۋىقى : 9.875 قىستۇرما ۋارىقى : 2
1999 ـ يىل 6 ـ ئاي 1 ـ نەشرى
1999 ـ يىل 6 ـ ئاي 1 ـ بېسىلىشى
تىراژى : 10,000 — 1
ISBN7—228—05210—2/H • 140
باھاسى : 12.00 يۈەن

ئۇيغۇر كتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كتابلارنىڭ بېڭى ئادرىسى
www.uyghurkitap.com

تۈزگۈچىدىن

بۇ لۇغەتكە ئىنگلىزچىدىكى دائىم قوللىلىنىلىدىغان 10 مىڭدەك سۆز كىرگۈزۈلدى. سۆزلەرنى تاللاشتا، يېقىنقى يىللاردىن بۇيان مەملىكىتىمىزدە ۋە چەتئەللەردە نەشىر قىلىنغان ھەر خىل ئىنگلىزچە لۇغەتلەردىن پايدىلىنىلدى. مەنە بېرىش جەھەتتە ئېنىق، ئىخچام بولۇشقا ئەھمىيەت بېرىلىپ، سۆزلەرنىڭ ئاز ئۇچرايدىغان مەنىلىرى ئېلىنمىدى. لۇغەت ئاخىرىغا قائىدىسىز تۈزۈلىدىغان پېئىللار جەدۋىلى ۋە مۇھىم يەر-جاي ناملىرى قوشۇمچە قىلىندى.

تەجرىبەمنىڭ كەملىكىدىن لۇغەتتە كەمچىلىك ۋە خاتالىقلاردىن خالىي بولالمىغان بولۇشىم مۇمكىن، بۇ ھەقتە ئوقۇرمەلەرنىڭ تەنقىدىي پىكىرلىرىنى سەمىمىي قارشى ئالىمەن.

ئاخىرىدا لۇغەتنى ئىشلەش جەريانىدا ماڭا يېقىندىن ياردەمدە بولغان ئۈرۈمچىدىكى بىر قىسىم چەتئەللىك دوستلارغا چوڭقۇر مىننەتدارلىق بىلدۈرىمەن.

1999-يىل، ماي.
ئۈرۈمچى.

لۇغەتنىڭ تۈزۈلۈشى ھەققىدە

1. بۇ لۇغەتكە كىرگۈزۈلگەن سۆزلەر ئىنگلىز يېزىقىنىڭ ئالفاۋىت تەرتىپى بويىچە تىزىلدى.

2. مەنىسى ئوخشاش بولۇپ، يېزىلىشى ئوخشاشمايدىغان سۆزلەرنىڭ ئىككىلىسى بىرلا جايدا يېزىلىپ، ئەنگلىيە ئىملا قائىدىسى بويىچە يېزىلغىنى ئالدىدا ئامېرىكا ئىملا قائىدىسى بويىچە يېزىلغىنى كەينىدە بېرىلدى. مەسىلەن:

centre، center

3. شەكىلداش سۆزلەر، مەسىلەن: ball²، ball¹نى يۇقىرىدىن ئوڭ چېتىگە نومۇر قويۇپ ئايرىم-ئايرىم سۆز قىلىپ ئېلىندى.

4. سۆزلەرنىڭ خەلقئارا تىرانسكرىپسىيىلىك تاۋۇش بەلگىلىرى شۇ سۆزلەرنىڭ يېنىدىكى ئوتتۇرا تىرناق ([ ]) ئىچىدە بېرىلدى، مەسىلەن:

happy ['hæpi]

سۆزلەرنىڭ ئۇرغۇلۇق بەلگىسى تىك چېكىت (ˈ) بىلەن ئىپادىلىنىپ، ئاساسلىق ئۇرغۇ، ئۇرغۇلۇق ئوقۇلمىدىغان بوغۇمنىڭ يۇقىرى سول چېتىگە، قوشۇمچە ئۇرغۇ يېنىكرەك ئوقۇلمىدىغان بوغۇمنىڭ تۆۋەن سول چېتىگە قويۇلدى، مەسىلەن: exhibition [ˌeksiˈbifen]

5. مەنىسى ئوخشاش لېكسىن تەلەپپۇزى ئىككى خىل بولغان سۆزلەرنىڭ ئەنگلىيىچە ئوقۇلۇشى ئالدىدا، ئامېرىكىچە ئوقۇلۇشى كەينىدە بېرىلدى.

6. تىرانسكرىپسىيىسىنىڭ كەينىدە، سۆزلەرنىڭ قايسى سۆز تۈركۈمىگە تەۋە ئىكەنلىكى ئىنگلىزچە قىسقارتىپ يېزىش شەكلى بىلەن كۆرسىتىلدى، مەسىلەن: pen [pen]n.

7. بىر قانچە خىل سۆز تۈركۈمىگە تەۋە بولغان سۆزلەرنىڭ قايسى سۆز تۈركۈمىگە تەئەللۇق ئىكەنلىكى رىم رەقىمى بىلەن ئايرىلدى،

مەسىلەن: I n. air [ɛə] ھاۋا، ئاتموسفېرا. II v. قاقلىماق، قاقلاپ قۇرۇتماق.

8. سۆزلەرنىڭ ئالاھىدە ئۆزگىرىش شەكلى، شۇ سۆزنىڭ گراممماتىكىلىق بەلگىسىنىڭ يېنىغا كىچىك تىرناق ئىچىدە بېرىلىپ، ئەسلى شەكىللىرى دولقۇنسىمان بەلگە (~) بىلەن كۆرسىتىلدى، مەسىلەن: پېئىل:

take [teik] v. (ئۆتكەن زامان شەكلى took[tu:k]؛ ئۆتكەن زامان سۈپەتداش شەكلى taken ['teikən]؛ ھازىرقى زامان سۈپەتداش شەكلى [~ing['təikiŋ]).

stop [stɔp] v. (ئۆتكەن زامان شەكلى ~ ped؛ ئۆتكەن زامان سۈپەتداش شەكلى ~ ped؛ ھازىرقى زامان سۈپەتداش شەكلى ~ ping).

ئىسىم:

gentleman['dʒentlmən](gentlemen['dʒentlmən] n. (كۆپلۈكى

knife [naif] n. (knives [naivz]).

رەۋىش، سۈپەت:

well [wel] adv. adj.. (سېلىشتۇرما دەرىجىسى better ['betə]؛ ئاشۇرما دەرىجىسى best [best]).

9. سۆزلەرنىڭ مەنە تۈرلىرى ①، ②، ③ ... دېگەندەك سانلار بىلەن، بىر مەنە تۈرىدىكى مەنداش سۆزلەر پەش (،) بىلەن مەنىلىرى بىر قەدەر يېقىن بولغان، لېكىن مەنداش بولمىغان سۆزلەر چېكىتلىك پەش (؛) بىلەن ئايرىپ كۆرسىتىلدى.

10. كەسىپىي ئاتالغۇلارنىڭ قايسى كەسىپكە تەۋە ئىكەنلىكى يالاڭ تىرناق (〈 〉) ئىچىدە كۆرسىتىلدى.

ئۇنداق باشقا سۆزلەرنىڭ ئامېرىكا تىلى ياكى ئەنگلىيە تىلىنىڭ خالىغان بىرىدە كۆپرەك ئىشلىتىلىپ، ئىككىنچى بىرىدە ئانچە كۆپ قوللىنىلمايدىغانلىرىمۇ ئالاھىدە نەزەردە تۇتۇلۇپ، شۇ سۆز قايسى دۆلەت تىلىدا كۆپرەك ئىشلىتىلسە، شۇ دۆلەت تىلىنىڭ نامىمۇ يالاڭ تىرناق

ئىچىدە كۆرسىتىلدى.

11. سۆزلەرنى ئىزاھلىغاندىن كېيىن، سۆز بىرىكمىلىرى ياكى جۈملە بىلەن مىسال كۆرسىتىش زۆرۈر بولغانلىرىغا مىسال بېرىلدى.

سۆزلەرنىڭ بېرىلگەن مەنىسى بىلەن جۈملە ياكى سۆز بىرىكمىلىرى ئىچىدىكى مەنىسى ئوخشىمىسا، شۇ جۈملە ياكى سۆز بېشىغا رومبا (◇) بەلگىسى بېرىلدى، مەسىلەن:

n. رېئاكتور، ◇ يادرو قازىنى ~ nuclear reactor [ri(:)æktə]

12. بىر سۆزگە ئىككى ياكى ئۇنىڭدىن ئارتۇق مىسال بېرىلسە، مىساللار يانتۇ سىزىق (/) بىلەن ئايرىۋېتىلدى، مەلۇم بىر خىل مەنىسىگە ھاۋالە قىلىپ چۈشەندۈرۈش قىيىن بولغان سۆز بىرىكمىلىرى ياكى مىساللار جۈپ تىك سىزىق (||) نىڭ ئاخىرىدا مىسال كەلتۈرۈپ چۈشەندۈرۈلدى.

13. قىسقارتىلغان سۆزلەر:

ئىسىم	1. n. ··· noun
پېئىل	2. v. ··· verb
ياردەمچى پېئىل	3. aux.v. ···auxilliary verb
ئالماش	4. pron. ··· pronoun
سان	5. num. ··· numeral
سۈپەت	6. adj. ··· adjective
رەۋىش	7. adv. ··· adverb
سۆز ئالدى قوشۇلغۇچى	8. prep. ··· preposition
باغلىغۇچى	9. conj. ··· conjuction
ئۇندەش سۆز	10. int. ··· interjection
ئېنىق ئارتىكل	11. def.art. ··· definite article
ئېنىقسىز ئارتىكل	12. indef. art. ··· indefinite article
ۋە ھەم، بىلەن	13. & ··· and

ئۇيغۇر كىتاب تورى بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ بېكى تارىسى
www.uyghurkitap.com

مۇندەرىجە

A 1
B 33
C 71
D 128
E 163
F 191
G 222
H 242
I 260
J 278
K 282
L 286
M 302
N 326
O 358
P 401
Q 438
R 441
S 474
T 535
U 563
V 572
W 579
X 600
Y 601
Z 604
Appendex I 605
Appendex II 611

A

A,a [ei] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ بىرىنچى ھەرپى

a [ei,ə],**an** [æn,ən] indef. art (ئۇزۇك تاۋۇش بىلەن باشلانغان سۆزلەرنىڭ ئالدىدا a، سوزۇق تاۋۇش بىلەن باشلانغان سۆزلەرنىڭ ئالدىدا an ئىشلىتىلىدۇ) ① بىر، بىر دانە: a pen / an قەلەم بىر / a book (ۋاقىت) بىر سائەت / a university بىر كىتاب / a house بىر ئېغىز ئۆي. ② ھەر، ھەر بىر: once a mounth (ھەر) ئايدا بىر قېتىم. ③ (تۇرداش شەيئىلەرنى كۆرسىتىدۇ) ھەرقانداق (خىل، تۇر): A square has four sides. ھەرقانداق كۋادراتنىڭ تۆت تەرىپى بولىدۇ. ④ ئوخشاش: of a size ئوخشاش دەرىجىلىك (ئاياغ ۋە باشقىلار).

abacus ['æbəkəs] n. (abaci [æbəsai]~es) چوت، سەنپەن.

abandon [ə'bændən] v. تاشلىۋەتمەك، ۋاز كەچمەك، ئۆز مەيلىگە قويۇپ بەرمەك.

abashed [ə'bæʃt] ①مۇھتاجلىق، ئېغىرلىق ②مۇشكۈل ئەھۋال

ABC ['eibi:si:] n.① ئېلىپبە، ئالفاۋىت. ②ئاساس.

abdomen ['æbdə mən] n. قورساق، قورساق قىسمى.

abhor [əb'hɔ:] v. نەپرەتلەنمەك، ئۆچ (~ring ؛ ~red ؛ ~red) كۆرمەك، يامان كۆرمەك، بىزار بولماق، ۋاز كەچمەك.

abide [ə'baid] v. (abided ،abode ؛aibded ،[əbəud] abode) ① رىئايە قىلماق، بويسۇنماق. ② چىدىماق، بەرداشلىق بەرمەك.

ability [ə'biliti] n. ① كۈچ، قابىلىيەت، ئىقتىدار، ماھارەت. ② ئىستېداد.

able['eibl] adj. ① قابىلىيەتلىك، ئىقتىدارلىق، ئىستېداتلىق.

② قولىدىن كېلىدىغان، ھۆددىسىدىن چىقالايدىغان، قىلالايدىغان: be ~ to قىلالىماق.

aboard [ə'bɔ:d] I adv. ① (پاراخوت، ئايروپىلان، ماشىنا قاتارلىقلار) دا. ② (ئايروپىلان، پاراخوت، پويىز، ماشىنا) غا (ئولتۇرۇش، چەقىش) . II prep. (ئايروپىلان، پاراخوت، ماشىنا) دا. تا. غا.

abode [ə'bəʊd] v. → [abide].

abolish [ə'bɔliʃ] v. بىكار قىلماق، يوق قىلماق، ئەمەلدىن قالدۇرماق.

abound [ə'baʊnd] v. ① مول بولماق. ① تولماق، لىق تولماق، قاپلىماق.

about [ə'baʊt] I adv. ① ئەتراپىدا، ئۆپچۆرىسىدە، يېقىن ئەتراپتا، ئەتراپقا. ② يۇقىرىدا، يەنىلا. ③ ئالاھازەل، ..... لاردا (ۋاقىت) . II prep. ① ئەتراپىدا، ئۆپچۆرىسىدە، ② ھەققىدە، توغرۇلۇق، توغرىسىدا، دائىر، ئائىت: be ~ to ئالدىدا؛ پات ئارىدا؛ قىلماقچى بولماق.

above [ə'bʌv] I prep. ① ئۈستىگە؛ ئۈستىدە: The aeroplane flew ~ the clouds. ئايروپىلان بۇلۇتنىڭ ئۈستىدىن ئۇچۇپ ئۆتتى. ② ....دىن ئارتۇق. II adv. ① ئۈستىدە؛ ئۈستىگە. ② ئالدىدا. III adj. ئېيتىپ ئۆتۈلگەن، يۇقىرىدىكى، يۇقىرىدا ئېيتىلغان، بايان قىلىنغان: all ~ ئالدى بىلەن، ئاۋۋال.

abroad [ə'brɔ:d] adv. ① دۆلەت سىرتى (دا، غا)، چەت ئەل (دە، گە)، تاشقىرى (غا، دا). ② ھەممە يەر (دە، گە).

abrupt [ə'brʌpt] adj. ① تۇيۇقسىز. ② قوپال، توڭ، قانتىق. ③ تىك يانتۇ.

absence ['æbsns] n. ① كەملىك، كەم بولۇش. ② قاناشماسلىق، كەلمەسلىك.

absent[1] ['æbsənt] adj. ① يوق، قاتناشمىغان، كەلمىگەن. ② كەم، كەمچىل.

absent[2] [əb'ent] v. قاتناشماسلىق، (ئىشقا) كەلمەسلىك؛ (دەرستىن، خىزمەتتىن) قالماق.

absolute ['æbsəlu:t] adj. ① سۆزسىز؛ قەتئىي. ② مۇتلەق. ③ پۈتۈنلەي، تامامەن. ④ چەكسىز: zero ~ چەكسىز كەتكەن نۆللەر.

absolutely ['æbsəlutli] adv. ① مۇتلەق. ② پۈتۈنلەي. ③ ئەلۋەتتە؛ چوقۇم، جەزمەن.

absorb [əb'sɔ:b] v. ① سۈمۈرمەك، شورىماق، يۇتماق، شۈممەك. ② (ئابستراكت مەنىدە) قوبۇل قىلماق. ③ بېرىلمەك.

abstract ['æbstrækt] adj. ئابستراكت.

absurd [əb'sə:d] adj. ① كېلىشمىگەن، بىمەنە، بولمىغۇر، شاللاق، چاكىنا. ② نامۇۋاپىق؛ ئەقىلگە سىغمايدىغان. ③ كۈلكىلىك.

abundance [ə'bʌndəns] n. موللۇق، باياشاتلىق، كەڭتاشالىق، پارا-ۋانلىق،

abundant [ə'bʌndənt] adj. مول، كۆپلەپ، نۇرغۇنلىغان.

abuse[1] [ə'bju:z] v. ① قالايمىقان ئىشلەتمەك (هوقۇق)؛ ئارتۇقچە سەرپ قىلماق. ② خارلىماق؛ سۈيىئىستېمال قىلماق. ③ هاقارەتلىمەك.

abuse[2] [ə'bju:s] n. ① قالايمىقان ئىشلىتىش (هوقۇق). ② سۈيىئىستېمال قىلىش. ③ خارلاش. ④ هاقارەتلەش. ⑤ قالاق ئادەت، ئەسكى ئادەت، يامان خاهىش، ناچار ئىللەت.

academy [ə'kædəmi] n. ① ئاكادېمىيە. ② ئالىي تېخنىكۇم. ③ شۆيۈەن. ④ ئوفىتسېرلار مەكتىپى. ⑤ ئىلمىي جەمئىيەت.

accelerate [æk'seləreit] v. I تېزلەتمەك. n. II تېزلىتىش، تېزلىنىش.

accent[1] [æk'sənt] v. ① ئۇرغۇلۇق ئوقۇماق. ② ئۇرغۇ بەلگىسى قويماق.

accent[2] ['æksənt] n. ① ئۇرغۇ، ئۇرغۇ بەلگىسى. ② ئاهاڭ.

③ تەلەپپۇز.

accept [ək'sept] v. ① قوبۇل قىلماق، ماقۇل بولماق. ② ئېتىراپ قىلماق، ئىقرار قىلماق.

access ['ækses] n. ① يېقىنلىشىش. ② ئاسان يېتىپ بېرىش. ③ يول.

accessory [æk'sesəri] n. ① قوشۇمچە بۇيۇم. ② قوشۇمچە دېتال. ③ زىننەت بۇيۇملىرى، زىبۇ-زىننەت. ④ سەرىك.

accident ['æksidənt] n. بەختسىزلىك ھادىسە، تاسادىپىي ۋەقە.

accidental [æksi'dentl] adj. تاسادىپىي، تۇيۇقسىز.

accommodate [ə'kɔmədeit] v. ① تەمىنلىمەك. ② كۆندۈرمەك، كۆنۈشمەك، ماسلاشتۇرماق.

accompany [ə'kʌmpəni] v. ① ھەمراھ بولماق. جور بولماق، بىللە بولماق. ② تەڭكەش قىلماق.

accomplish [ə'kɔmpliʃ] v. ① تاماملىماق، پۈتتۈرمەك. ② يولغا قويماق، ئىجرا قىلماق. ③ يەتمەك (مەقسەتكە).

accord [ə'kɔ:d] I v. ماسلاشماق، ئۆزلەشمەك. II n. كېلىشىم، شەرتنامە.

according [ə'kɔ:diŋ] adv. بويىچە، بىنائەن، ئاساسەن: ~ to بىنائەن، بويىچە، ئاساسەن.

accordingly [ə'kɔ:diŋli] adv. شۇڭلاشقا، شۇنىڭ ئۈچۈن، شۇڭا، شۇنىڭ بىلەن.

account [ə'kaunt] I n. ① ھېساب، ھېسابات. ② تىزىمغا ئالدۇرۇش. مەلۇم قىلىش. ③ سەۋەب. ④ . . . . . دەپ بىلىش؛ ئويلىنىش. II v. ① ئىزاھلىماق. ② چۈشەندۈرمەك: ~ of no كارى چاغلىق / on no~ ھەرگىز، ئەسلا / turn to ~ پايدىلانماق.

accumulate [ə'kju:mjuleit] v. جۇغلىماق، توپلىماق، يىغماق.

accurate ['ækjurit] adj. توغرا، ئېنىق. ② نازۇك، سىپتا، زىل.

accursed [ə'kə:sid] adj. ① قارغىش تەككەن، بەختسىز.

② يىرگىنىچلىك، ياماڭ.

accuse [ə'kju:z] v. ① شىكايەت قىلماق، دەرت تۆكمەك. ② ئەيىبلىمەك، كايىماق. ③ قارىلىماق.

accustom [ə'kʌstəm] be v. ئادەتلەندۈرمەك، كۆندۈرمەك: accustomed to ..... گە ئادەتلەنمەك.

ache [eik] v. I ئاغرىماق، ئاغرىپ قالماق، n. II ئاغرىق

achieve [ə'tʃi:v] v. ① ئورۇنلىماق (خىزمەتنى). ② يەتمەك، ئېرىشمەك. ③ ئەمەلگە ئاشماق؛ ۋۇجۇدقا چىقماق.

achievement [ə'tʃi:vmənt] n. ① مۇۋەپپەقىيەت؛ نەتىجە، ئۇتۇق. ② ئۆزلەشتۈرۈش، ئۆزلەشتۈرۈش نەتىجىسى.

acid ['æsid] adj. I كىسلاتا، كىسلاتالىق. n. II كىسلاتا.

acknowledge [ək'nɔlidʒ] v. ① ئېتىراپ قىلماق، ئىقرار قىلماق. ② مىننەتدارلىق بىلدۈرمەك. ③ تاپشۇرۇپ ئالغانلىقىنى ئوقتۇرماق.

acquaint [ə'kweint] v. تونۇتماق، بىلدۈرمەك، ئوقتۇرماق.

acquaintance [ə'kweintəns] n. ① تونۇشلۇق، تونۇش. ② تونۇشۇش

acquire [ə'kwaiə] v. ① قولغا كەلتۈرمەك، ئېرىشمەك؛ ئىگە بولماق. ② ئۆگىنىۋالماق.

acre ['eikə] n. ئىنگلىز موسى (40.47 ئارغا ياكى 6.07 موغا باراۋەر).

across [ə'krɔs] prep. I ① توغرىسىغا، توغرىسىغا كېسىپ: walk ~ the street كوچىنى توغرىسىغا كېسىپ ئۆتمەك / the brid ge ~ the river دەريانى كېسىپ ئۆتكەن كۆۋرۈك.

② ئۇدۇلدا، نېرىقى تەرەپتە: Theri village is ~ the mountain ئۇلارنىڭ يېزىسى تاغنىڭ نېرىقى تەرىپىدە. II adv. ① توغرىسىغا كېسىپ، توغرىسىغا. ② چاپراس.

act [ækt] n. ① ئىش ھەرىكەت، قىلىق. ② پەردە (دراما). ③ پەرمان: ئىمىر-پەرمان II v.① ھەرىكەت قىلماق، ھەرىكەتلەنمەك. ② ئىشلىمەك (ماشىنا). ③ رول ئالماق.

www.uyghurkitap.com

acting ['æktiŋ] adj. Ⅰ مۇۋەققەت. n. Ⅱ ① (ئۇسسۇل) ئويناش ماھارىتى، رول ئېلىش ماھارىتى. ② ئويناش، ئورۇنلاش (ئويۇن).

action ['ækʃən] n. ① رول. ② ھەرىكەت، ئىش ھەرىكەت. ③ قىلىق. ④ جەڭ، ئۇرۇش.

active ['æktiv] adj. ① پائال، جانلىق. ② ئاكتىپ؛ غەيرەتلىك.

activist ['æktivist] n. ئاكتىپ، ئاكتىپلار.

activity [æk'tiviti] n. ① پائالىيەت، پائالىيەتچانلىق، ھەرىكەتچانلىق. ② جانلىنىش.

actor ['æktə] n. ئەر ئارتىس.

actress ['æktris] n. ئايال ئارتىس.

actual ['æktjuəl] adj. رېئال، ئەمەلىي، راست؛ ھەقىقىي.

actually ['æktjuəli] adv. ئەمەلىيەتتە، ھەقىقىي، راست.

AD ['ei'di:] (لاتىن تىلىدىكى Anno Domini نىڭ قىسقارتىلمىسى) مىلادى (in the year of the Lord=)

adapt [ə'dæpt] v. ① ماسلاشتۇرماق؛ مۇۋاپىقلاشتۇرماق. ② ئۆزگەرتىپ تۇزمەك؛ تۇزۇتۇپ يازماق.

add [æd] v. ① قوشماق، ئارتتۇرماق. ② تولۇقلىماق (ئېغىزدا ياكى يېزىپ).

addition [ə'diʃən] n. ① قوشۇمچە. ② قوشۇش، قوشۇش ئەمىلى: in ~ to . . . نى قوشقاندا.

additional [ə'diʃənl] adj. ① قوشۇمچە. ② ئوشۇقچە، نورمىدىن سىرت.

address [ə'dres] n. Ⅰ ئادرېس. ② نۇتۇق. Ⅱ v. ① ئادرېس يازماق. ② . . . غا، قا، گە، كە نۇتۇق سۆزلىمەك.

adequate ['ædikwit] adj. ① يېتەرلىك. ② مۇۋاپىق.

adhere [əd'hiə] v. ① يېپىشماق، يېپىشۇالماق، چاپلاشماق، چاپلىشۇالماق. ② چىڭ تۇرماق؛ قەتئىي داۋاملاشتۇرماق.

adj . = **adjective.**

adjacent [ə'dʒeisənt] adj. يېقىن، يانداش.

adjective ['ædʒiktiv] n. گرامماتىكا، سۆيەت.

adjoin [ə'dʒɔin] v. تۇتاشماق، چېگرىلانماق.

adjourn [ə'dʒə:n] v. مۇددەتنى سوزماق، ۋاقىتنى كېچىكتۈرمەك.

adjust [ə'dʒʌst] v. ① تەڭشىمەك، مۇۋاپىقلاشتۇرماق. ② توغرىلىماق، تۈزەتمەك. ③ ئويغۇنلاشتۇرماق.

ADM = **Admiral.**

administration [ədˌminis'treiʃən] n. ① باشقۇرۇش، ئىگىلىك باشقۇرۇش. ② باشقارما؛ مەمۇرىيەت.

admiral ['ædmərəl] n. ئادمىرال (دېڭىز ئارمىيە گېنېرالى).

admiration ['ædmə'reiʃən] n. ياقتۇرۇش، ھەۋەس قىلىش، قايىل بولۇش.

admire [əd'maiə] v. ① لەززەتلەنمەك، زوقلانماق، ھۇزۇرلانماق، شاتلانماق. ② ماختىماق، تەرىپلىمەك، مەدھىيىلىمەك. ③ قايىل بولماق. ④ ياخشى كۆرمەك، ياراتماق، كۆڭلى چۈشمەك.

admission [əd'miʃən] n. ① ئېتىراپ قىلىش، ئىقرار قىلىش. ② يول قويۇش، رۇخسەت قىلىش (مەيدان، مەكتەپ، يېغىن مەيدانى قاتارلىقلارغا كىرىشكە). ③ قوبۇل قىلىش (بىرەر تەشكىلاتقا).

admit [əd'mit] v. ① ئېتىراپ قىلماق، ئىقرار قىلماق. ② يول قويماق، رۇخسەت قىلماق (مەيدان، مەكتەپ قاتارلىقلاغا كىرىشكە). ③ قوبۇل قىلماق (بىرەر تەشكىلاتقا).

adopt [ə'dɔpt] v. ① بېقىۋالماق (باشقىلارنىڭ بالىسىنى). ② قوبۇل قىلماق؛ قوللانماق.

adoption [ə'dɔpʃən] n. ① ئىشلىتىش، پايدىلىنىش. ② بېقىۋېلىش (باشقىلارنىڭ بالىسىنى).

adore [ə'dɔ:] v. ① چوقۇنماق. ② قەدىرلىمەك.

www.uyghurkitap.com

adorn [ə'dɔ:n] v. زىننەتلىمەك، ياسىماق، بېزىمەك.

adult ['ædʌlt] I adj. ياش قۇرامىغا يەتكەن، يېتىلگەن.
II n. ياش قۇرامىغا يەتكەن ئادەم، يېتىلگەن ئادەم.

adv . = **adverb.**

advance [əd'va:ns] I v. ① ئالغا باسماق، ئىلگىرىلىمەك؛ يۇكسەل-مەك. ② ئۆرلىمەك (باھا)، ئۆسمەك (مەرتىۋە).
II n. ① ئالغا بېسىش، ئىلگىرىلەش. ② ئۆرلەش، ئۆسۈش (باھا، ماڭاش قاتارلىقلار).

advanced [əd'va:nst] adj. ① ئىلغار؛ ئالدىنقى قاتاردىكى. ② ئالىي؛ يۇقىرى دەرىجىلىك؛ ③ تولۇق.

advantage [əd'va:ntidʒ] n. ① پايدا؛ مەنپەئەت. ② ئەۋزەللىك؛ ئالا-ھىدىلىك.

adventure [əd'ventʃə] n. تەۋەككۇلچىلىك قىلىش؛ تەۋەككۇل قىلىش. ② سەرگۈزەشت. ③ غەلىتە؛ غەلىتە سۆزلەر. ④ تۇيۇقسىز يولۇقۇش، ئاجايىپ ئۇچرىشىش. ⑤ تەۋەككۇلچى.

adventurism [əd'ventʃəri:əm] n. تەۋەككۇلچىلىك.

adverb ['ædvə:b] n. گرامماتىكا، رەۋىش.

adverbial [əd'və:bjəl] I adj. ① رەۋىش بولۇپ كېلىدىغان. ② ھالەت؛ ھالەت بولۇپ كېلىدىغان.
II n. گرامماتىكا، ھالەت.

adverse ['ædvə:s] adj. ① پايدىسىز؛ قولايسىز. ② زىيانلىق.

advertise ['ædvətaiz] v. ① ئېلان چىقارماق. ② ئوقتۇرماق.

advertisement [əd'və:tismənt] n. ئېلان، ئېلان قىلىش.

advice [əd'vais] n. ① نەسىھەت، پەند-نەسىھەت. ② تەكلىپ؛ تەۋسىيە.

advisable [əd'vaizəbl] adj. مۇۋاپىق، لايىقىدا، بابىدا، لايىق.

advise [əd'vaiz] v. ① نەسىھەت قىلماق، پەند-نەسىھەت قىلماق.

② تەكلىپ بەرمەك، تەۋسىيە قىلماق. ③ ئۇقتۇرماق.

adviser, advisor [əd'vaizə] n. نەسىھەتچى. ② مەسلىھەتچى.

advocate[1] ['ædvəkit] n. ① ئاقلىغۇچى، ئادۋوكات؛ ھىمايىچى. ② تەشۋىقاتچى، تەرغىباتچى.

advocate[2] ['ævəkeit] v. ① تەشەببۇس قىلماق؛ قوزغىتىلمەك. ② تەرغىب قىلماق؛ داۋراڭ سالماق.

aerial ['ɛəriəl] n. I ئانتېننا (ئەنگلىيىدە). II adj. ھاۋانىڭ؛ ھاۋادىكى.

aerobatics [eərə'bætiks] ماھارەتلىك ئۇچۇش، ھاۋا بوشلىقىدا ماھارەت كۆرسىتىش

aerodrome ['ɛərədrəum] n. ئايرودروم.

aeroplane ['ɛəraplein] n. ئايروپىلان.

aeroport ['ɛərapɔ:t] n. ئايروپىلان ئىستانسىسى.

afar [ə'fa:] adj. يىراق؛ يىراقتا؛ يىراقتىكى؛ يىراقتىن.

affair [ə'fɛə] n. ① ئىش؛ ۋەقە. ② خىزمەت. ③ لاۋازىمەت ئىشلىرى.

affect[1] [ə'fekt] v. ① تەسىر كۆرسەتمەك، تەسىر قىلماق؛ تەسىر قوزغىماق. ② يۇقۇملانماق. ③ ھاياجانلاندۇرماق.

affect[2] [ə'fekt] v. مۇغەمبەرلىك قىلماق. ② ھەۋەس قىلماق؛ خۇشتار بولماق.

affection[1] [ə'fekʃən] n. مۇھەببەت؛ مېھىر-مۇھەببەت.

affection[2] [ə'fekʃən] n. كېسەل؛ ئاغرىق.

affectionate [ə'fekʃənit] adj. مېھرىبان؛ سۆيۈملۈك.

affinity [ə'finiti] n. ① قويۇق مۇناسىۋەت، يېقىن مۇناسىۋەت. ② قۇدىلىق مۇناسىۋىتى. ③ جەلپ قىلىش كۈچى.

affirm [ə'fə:m] v. مۇئەييەنلەشتۈرمەك؛ ئۇزۇپ ئېيتماق. ② تونۇماق؛ ئېتىراپ قىلماق؛ تەستىقلىماق؛ ئىسپاتلىماق.

affirmative [ə'fə:mətiv] adj. گرامماتىكا، بولۇشلۇق.

www.uyghurkitap.com

affix ['æfiks] n. ‹گرامماتىكا› سۆز ياسىغۇچى قوشۇمچە.

afflict [ə'flikt] v. ئازابلانماق؛ باش قاتۇرماق.

afford [ə'fɔ:d] v. ① (can ياكى be able to بىلەن قوشۇپ ئىشلىتىلىدۇ) . . . -نى سېتىۋېلىشقا قۇدرىتى يەتمەك. . . -گە بەرداشلىق بېرەلمەك. ② ئىشلەپچىقارماق. ③ تەمىنلىمەك، قامدىماق.

afraid [ə'freid] adv قورققان؛ قورقىدىغان؛ ئەندىشە؛ be ~ of قورقماق؛ ئەندىشە قىلماق / He is not ~ of any fifficulties. ئۇ ھېچقانداق قىيىنچىلىقتىن قورقمايدۇ.

African ['æfrikən] I adj. ① ئافرىقىچە؛ ئافرىقىلىقچە؛ ئافرىقىنىڭ. II ئافرىقىلىق.

after ['a:ftə] I prep. ① (ۋاقىتنى كۆرسىتىدۇ) . . . -دىن كېيىن: ~ liberation ئازادلىقتىن كېيىن. ② (تەرتىپ ياكى ئورۇننى كۆرسىتىدۇ) . . . -نىڭ ئارقىسىدا؛ . . . -نىڭ كەينىدە: one ~ another كەينى-كەينىدىن، بىر-بىرلەپ /day~day كۈندىن-كۈنگە. II adv. كېيىن؛ ئارقىسىدا. III conj. كېيىن؛ . . . دىن كېيىن After he finished middle school he went to Peking. ئۇ ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرگەندىن كېيىن، بېيجىڭغا كەتكەن.

afternoon ['a:ftə'nu:n] n. چۈشتىن كېيىن.

afterward (s) ['a:ftəwəd(z)] adv. كېيىن.

again [ə'gen, ə'gein] adv. تەكرار؛ يەنە؛ قايتا، قايتىدىن؛ يېڭىۋاشتىن، باشقىدىن.

against [ə'genst, ə'geinst] prep. ① قارشى، قارشى تۇرۇش. ② ئۇرۇلۇش، سوقۇلۇش، تېگىپ كېتىش؛ تايىنىش، يۆلىنىش. ③ مۇداپىئەلىنىش.

age [eidʒ] I n. ① ياش، ياش-قۇرام. ② ئۆمۈر. ③ يىل. ④ دەۋر، زامان، چاغ. II v. ياشىنىپ قالماق. قېرىماق، قېرىتماق.

agency ['eidʒənsi] n. ① مۇۋەققەت. ② ئورگان، ئاپپارات، رول.

agenda [ə'dʒendə] n. كۈن تەرتىپ، قىلىنىدىغان ئىش.

agent ['eidʒənt] n. ① ئاگېنت، گۇماشتا، ۋەكىل. ② سېتىقچى. ③ پەۋقۇلئاددە خادىم.

aggravate ['ægrəveit] v. ئېغىرلاشماق. ② ئوغىسىنى قاينىتماق، غەزەپلەندۈرمەك.

aggression [ə'greʃən] n. تاجاۋۇز قىلىش.

aggressive [ə'gresiv] تاجاۋۇز قىلغان، تاجاۋۇز قىلىنغان

aggressor [ə'gresə] n. تاجاۋۇزچى.

ago [ə'gəu] adv. بۇرۇن، ئىلگىرى، ئاۋۋال، مۇقەددەم.

agony ['ægəni] n. ئازاب، ئازاب-ئوقۇبەت.

agree [ə'gri:] v. ① (to بىلەن قوشۇپ ئىشلىتىلىدۇ) قوشۇلماق (پىلانغا). ② (on بىلەن قوشۇپ ئىشلىتىلىدۇ) پىكرى بىردەك بولماق (مەلۇم ئىشقا نىسبەتەن). ③ (with بىلەن قوشۇپ ئىشلىتىلىدۇ) قوشۇلماق؛ ماقۇل كۆرمەك (مەلۇم كىشىنىڭ پىكرىگە).

agreeable [ə'griəbl] adj. ① خۇشاللىنارلىق. ② قانائەتلىنەرلىك. ③ مۇۋاپىق.

agreement [ə'gri:mənt] n.① بىردەك. ② قوشۇلۇش؛ رازى بولۇش، رازىلىق بىلدۈرۈش. ③ پۇتۇم، كېلىشىم، شەرتنامە.

agricultural ['ægri'kʌltʃərəl] adj. يېزا ئىگىلىكى، دېھقانچىلىق.

agriculture ['ægrikʌltʃə] n.① يېزا ئىگىلىكى؛ دېھقانچىلىق؛ دېھقان-چىلىق تېخنىكىسى، تېرىقچىلىق تېخنىكىسى.

ah [a:] int. ھەي، ئاھ، ۋاھ، ھە (ئۇندەش سۆز بولۇپ، خۇشاللىق، ھەيران قېلىش، مەنسىتمەسلىك ياكى ئازابلىنىش قاتارلىقلارنى بىلدۈرىدۇ).

ahead [ə'hed] adj. adv ئالدىنغا؛ ئالدىدا. ئالدىغا قاراپ. ② ئالدىنئالا.

aid [eid] n. I ياردەم. v. II ياردەملەشمەك، ياردەم بەرمەك.

aim [eim] v. I ① چەنلىمەك. نىشانلىماق، قارىغا ئالماق، توغ-

www.uyghurkitap.com

ىرىلماق مۆلچەرلىمەك. ② . . . گە نىسبەت قىلماق.
II n/ ① چەنلەش. ② مەقسەت، نىشان. ③ ئارزۇ، ئىستەك، ئىرادە.

air [ɛə] I n. ① ھاۋا، ئاتموسفېرا. ② سالاپەت، تۇرۇق، قىياپەت، ئەلپاز، مۇئامىلە. ③ كۆي، ئاھاڭ.
II v. ① قاقلىماق، قاقلاپ قۇرۇتماق، شامالداتماق، شامالدىتىپ قۇرۇتماق. ② بايان قىلماق.

air—raid ['ɛəreid] n. ھاۋا ھۇجۇمى.

aircraft ['ɛəkra:ft] n. (بىرلىك شەكلى بىلەن كۆپلۈك شەكلى ئوخشاش) ① ھاۋا قاتناش قوراللىرى. ② ئايروپىلان. ③ دىرىژابىل.

aircraft carrier ['ɛəkra:ft'kæriə] n. ئاۋىئاماتكا.

airdrome n. ['ɛədrəum] =aerodrome.

airfield [ɛəfi:ld] n. ئايرودروم.

airliner ['ɛəlainə] n. يولۇچىلار ئايروپىلانى، يولۇچى ئايروپىلان.

airplane ['ɛəplein] n. ئايروپىلان.

airport ['ɛəpɔ:t] n. ئاۋىئاتسىيە ئىستانسىسى.

airship ['ɛəʃip] n. دىرىژابىل.

airtight ['ɛətait] adj. ھاۋا كىرمەيدىغان؛ ھىم.

airy ['ɛəri] adj.① ھاۋا ئوتۇشىدىغان. ② ھاۋادىكى؛ ھاۋانىڭ. ③ مەنسىز، ئەھمىيەتسىز. ④ تېتىك؛ جانلىق، خۇشال.

aisle [ail] n. كاردور، يول.

alarm [ə'la:m] I n. ① تىرىۋوگا. ② گۇدۇك. ③ تەمتىرەش.
II v. ① ئەنسىرەتمەك؛ ئەنسىزلىككە سالماق، دەككە-دۈككىگە سالماق. ② سىگنال بەرمەك.

album ['ælbəm] n. ئەلبوم.

alcohol ['ælkəhɔl] n. ① ئىسپىرت، ئېتانول. ② ئىسپىرتلىق، ئالكوگول، ھاراق.

algebra ['ældʒibrə] n. ئالگېبرا، ‹ماتېماتىكا›.

alight[1] [ə'lait] adj. ① كۆيۈپ تۇرغان، كۆيۈۋاتقان. ② پارقىراق؛ يورۇپ تۇرغان، يورۇق.

alight[2] [ə'lait] v. ① چۈشمەك (ئات، ماشىنا، ئايروپىلان قاتارلىقلاردىن). ② يەرگە چۈشمەك.

alignment [ə'lainmənt] n. ① تۈز سەپ، تۈز قاتار، تۈز رەت. ② ئىتتىپاق تۈزۈش.

alike [ə'leik] adj. adv. ئوخشاش، ئوخشايدىغان، ئوخشاپ كېتىدىغان.

alive [ə'laiv] adj. ① ھايات، تىرىك، ياشاۋاتقان. ② جانلىق.

alkaline ['ælkəlain] adj. ئىشقارلىق، شورلۇق.

all [ɔ:l] adj. I بارلىق، ھەممە، پۈتۈن، بارچە pron. II بارلىق، ھەممە، پۈتۈن، بارچە، تامامەن، پۈتكۈل. III ئىنتايىن؛ پۈتۈنلەي.

allegiance [ə'li:dʒəns] n. ساداقەت، سادىق.

alley ['æli] n. كوچا، تار كوچا.

alliance [ə'laiəns] n. ئىتتىپاق؛ بىرلەشمە.

allocate ['æləkeit] v. تەقسىم قىلماق، بۆلۈپ بەرمەك، ئاجرىتىپ بەرمەك.

allot [ə'lot] تەقسىمات، تەقسىم قىلماق، بۆلۈپ بەرمەك.

allow [ə'lau] v. ① رۇخسەت قىلماق، يول قويماق، ئىجازەت بەرمەك، رازىلىق بىلدۈرمەك. ② ئېتىراپ قىلماق.

alloy[1] [ə'lɔi] v. قېتىشماق، قاتماق.

alloy[2] ['ælɔi] n. قېتىشماق، ئارىلاشما.

allude [ə'lu:d] v. ئىشارەت قىلماق، بىشارەت بەرمەك.

ally [ə'lai, 'ælai] v. I بىرلەشمەك، ئىتتىپاقلاشماق. ① n. II ئىتتىپاقداش، ئىتتىپاقچى. ② ... بىلەن ئىتتىپاقداش دۆلەت.

almighty [ɔ:l'maiti] adj. ھەممىگە قادىر، ھەممىنى قىلالايدىغان.

almost ['ɔ:lməust] adv. دېيەرلىك، تاس-تاس. . . .

www.uyghurkitap.com

alms [a:mz] n. ① سەدىقە. ② قۇتقۇزۇش بۇيۇملىرى.

alone [ə'ləun] adj & adv. ① يالغۇز، يەككە، يەككە-يېگانە. ② ئۆز ئالدىغا، مۇستەقىل، ياردەمسىز. ③ پەقەت، پەقەتلا.

along [ə'lɔŋ] I adv. ① ئالغا، ئالدى تەرەپكە. ② بىرگە، بىرلىكە. Come ~ (with me). كېلىڭ! بويلاپ، تە؛ prep. II ياقىلاپ: ~ the river دەريا بويلاپ.

alongside [ə'lɔŋ'said] adv. & adj. ...-نى بويلاپ.

aloud [ə'laud] adv. ئۇنلۇك، ژارقىراپ؛ توۋلاپ.

alphabet ['ælfəbit] n. ئېلىپبە، ئالفاۋىت.

already [ɔ:l'redi] adv. ئاللىقاچان.

also ['ɔ:lsəu] adv. ...-مۇ؛ بىردەك، ئوخشاش: no only... but ~ ... بولۇپلا قالماي بەلكى... .

altar ['ɔ:ltə] n. مېھراب (چېركاۋنىڭ).

alter ['ɔ:ltə] v. ئۆزگەرمەك، ئۆزگەرتمەك، تۈزىمەك، تۈزەتمەك.

alternate[1] ['ɔ:ltə:neit] v. ئالماشماق، ئالماشتۇرماق، نۆۋەتلەشمەك، نۆۋەتلەشتۇرمەك.

alternate[2] [ɔ:l'tə:nit] adj. ① نۆۋەت بىلەن، ئارىلاپ. ② تەييارلىق كاندىدات.

alternative [ɔ:l'tə:nətiv] adj. ① بىرسى تاللىنىدىغان. (ئىككىنىڭ ئىچىدىن). ② تاللاش خاراكتېرلىك.

although [ɔ:l'ðəu] conj. ① تەقدىر دېمۇ، گەرچە. ② ...-گە قارىماي، ھەتتا.

altogehter ['ɔ:ltə'geðə] adv. پۈتۈنلەي، تامامەن.

altitude [æltitju:d] n. ① ئېگىزلىك، يۇقىرىلىق. ② دېڭىز يۈزىدىن... ئېگىز.

aluminium ['ælju'minjəm] n. ئالىيۇمىن (خېمىيە).

always ['ɔ:ləz,'ɔ:lweiz] adv. ① ھەمىشە، ھامان، دائىم، ھەرقاچان

چان، هەر زامان. ② باشتىن-ئاياغ، مەڭگۈ.

AM, a. m, ['ei'em] (لاتىن تىلىدىكى ante meridiem نىڭ قىسقارتىلمىسى) چۈشتىن بۇرۇن.

am [æm, əm] v. → be

amateur ['æmətə:] n. (ئىشتىن سىرتقى) ھەۋەسكار، ھەۋەسمەن.

amateurish ['æmə'tə:riʃ] adj. ① ئىشتىن سىرتقى، ئىشتىن تاشقىرى. ② پىشمىغان. مەلىكسىز.

amaze [ə'meiz] v. ① ھەيران قالدۇرماق، ھەيرەتتە قالدۇرماق، چۆچۈتمەك.

amazement [ə'meizmənt] n. ھەيران، ھەيران بولۇش، ھەيران قېلىش.

amazing [ə'meiziŋ] adj. ھەيران قالغۇدەك، ھەيرەتتە قالغۇدەك، ھەيران قالدۇرغۇدەك.

ambassador [æm'bæsədə] n. ئەلچى.

amber ['æmbə] n. I كەھرىۋا، كەھرىۋارەڭ. II adj. كەھرىۋادىن ياسالغان، كەھرىۋا رەڭلىك.

ambition [æm'biʃən] n. ① شۆھرەتپەرەسلىك، قۇرۇق ئارزۇ، تەمە. ② ئىنتىلىش؛ ئارزۇ قىلىش. ③ ئارزۇ، ئىستەك، غايە، ئىرادە.

ambitious [æm'fiʃəs] adj. ① بۇيۇك ئىرادىلىك، ئۇلۇغۋار ئىرادىلىك. ② قارا نىيەتلىك.

ambulance ['æmbjuləns] n. ① قۇتقۇزۇش ماشىنىسى. ② قۇتقۇزۇش كېمىسى. ③ قۇتقۇزۇش ئايروپىلانى.

amend [ə'mend] v. تۈزەتمەك، تۈزىمەك، تۈزىتىش كىرگۈزمەك.

amendment [ə'mendmənt] n. ① تۈزىتىش، ئۆزگەرتىش. ② ئۆزگەرتىش لايىھىسى.

American [ə'meri'kən] I adj. ① ئامېرىكا قىتئەسچە. ② ئامېرىكىچە، ئامېرىكىلىقچە، ئامېرىكىغا ئائىت. ③ ئامېرىكىنىڭ. II n. ئامېرىكىلىق؛ ئامېرىكا قىتئەلىك.

amid [ə'mid] prep. ... ئىچىدە، ... ئارا، ئوتتۇرىدا.
amidst [ə'midst] prep. =amid
among [ə'mʌŋ] prep. ...نىڭ ئوتتۇرىسىدا، ... نىڭ ئارىسىدا، .. نىڭ ئىچىدە.
amongst [ə'mʌŋst] prep. →among.
amount [ə'maunt] v. ① جەملىمەك، قوشۇپ ھېسابلىماق. ② ئوخشاش بولماق، باراۋەر بولماق.
ampere ['æmpɛə] n. ئامپېر (ئېلېكتر).
ample ['æmpl] ①adj. تولۇق، يېتەرلىك. ② مول، كەڭتاشا.
amuse [ə'mju:z] v. ① كۆلدۈرمەك. ② خۇشاللاندۇرماق، خۇشال قىلماق؛ كۆڭلىنى ئالماق.
amusement [ə'mju:zmənt] n. كۆڭۈل ئېچىش، ئىچ پۇشۇقىنى چىقىرىش.
amusing [ə'mju:ziŋ] adj. قىزىق؛ كۈلكىلىك.
an [æ ,ən] indef. art. → a.
analysis [ə'næləsis] n. تەھلىل قىلىش، ئانالىز قىلىش.
analyze, analyze ['ænəlaiz] v. تەھلىل قىلماق، ئانالىز قىلماق.
anarchism ['ænəkizəm] n. ھۆكۈمەتسىزلىك، ئانارخىزم.
ancestor ['ænsistə] n. ئاتا-بوۋا، ئەجداد.
anchor ['æŋkə] n. I لەڭگەر. II v. لەڭگەر تاشلىماق.
ancient ['einʃənt] adj. قەدىمكى، قەدىمىي.
and [ænd, ənd] conj. ① ۋە، ھەم، بىلەن. ② يەنە، شۇنداقلا، يەنە كېلىپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە. ~ so ~ the like= ~ so on (forth) ۋە باشقىلار، ۋەھاكازا، قاتارلىقلار / ~ then ئاندىن كېيىن، شۇنىڭ بىلەن.
anecdote ['ænikdəut] n. ① رەسمىي تارىختا يېزىپ قالدۇرۇلمىغان ۋە-قە. ② قىزىق خەۋەر.

anew [ə'nju:] adj. ① يېڭىدىن، يېڭىۋاشتىن، قايتىدىن. ② باشقىدىن، يەنە، قايتا.

angel ['endʒəl] n. ① پەرىشتە. ② پەرىشتە سۈپەتلىك ئادەم.

anger ['æŋgə] n. I ئاچچىقى، غەزەپ. II v. ئاچچىقىنى كەلتۈرمەك، ئۇغسىنى ئۆرلەتمەك، غەزىپىنى قوزغىماق.

angle ['æŋgl] n. I بۇلۇڭ، بۇرجەك. II v. بېلىق تۇتماق.

angry ['æŋgri] adj. غەزەپلەنگەن، دەرغەزەپ بولغان، خاپا: be ~ with خاپا بولماق.

angish ['æŋgwiʃ] n. قاتتىق ئازاب، دەرد-ئەلەم، غەم-قايغۇ.

animal ['æniməl] n. ھايۋانات، ھايۋان، ئۆي ھايۋانلىرى.

ankle ['æŋkl] n. ئوشۇق.

annex [ə'neks] v. ① قوشماق، قوشۇمچە قىلماق. ② بىرلەشمەك، بىرلەشتۈرمەك.

annexe, annex ['æneks] n. قوشۇمچە: قوشۇمچە ماتېرىيال.

anniversary ['æni'və:səri] n. خاتىرىلەش كۈنى (يىل توشقانلىقىنى)

announce [ə'nauns] v. ① ئوقتۇرماق، ئېلان قىلماق، خەۋەر قىلماق.

announcement [ə'naunsmənt] n. ئوقتۇرۇش، ئېلان، خەۋەر.

announcer [ə'naunsə] n. دىكتور، ئېلان قىلغۇچى.

annoy [ə'nɔi] v. ئاچچىقىنى كەلتۈرمەك، چىشىغا تەگمەك.

annual [ænjuəl] adj. ھەر يىللىق، يىللىق.

another [ə'nʌðə] I adj. ① باشقا بىر، يەنە بىر. ② باشقا، ئوخشىمايدىغان. II pron. باشقا (ئادەم، نەرسە).

answer ['a:nsə] v. I ① جاۋاب بەرمەك، جاۋاب قايتۇرماق. ② ئۇيغۇن كەلمەك، ماس كەلمەك. ③ ئاۋاز قوشماق. n. II جاۋاب.

ant [ænt] n. چۈمۈلە.

antagonism [æn'tægənizəm] ئانتاگونىزم، قارىمۇ قارشىلىق.

Antarctica [æn'ta:ktikə] n. جەنۇبىي قۇتۇپ.

antecedent ['ænti'si:dənt] n. ‹گراماتىكا› باشلامچى سۆز.

anti—colonial ['æntikə'lounjəl] adj. مۇستەملىكىچىلىككە قارشى.

anti—imperialist ['ænti—im'piəriəlist] adj. جاھانگىرلىككە قارشى.

antique [æn'ti:k] adj. I قەدىمكى، كونا. n. II ئاسارئەتىقە، قەدىمكى ئەسۋاب-سايمانلار.

antiseptic ['ænti'septic] adj. I چىرىشنىڭ ئالدىنى ئالىدىغان، باكتېرىيە ئۆلتۈرىدىغان. n. II چىرىشنىڭ ئالدىنى ئالغۇچى، باكتېرىيە ئۆلتۈرگۈچى دورىلار.

antonym ['æntənim] n. ‹گراماتىكا› قارشى مەنىلىك سۆز.

anvil ['ænvil] n. سەندەل.

anxiety [æŋ'zaiəti] n. ① ئەندىشە، ئەنسىرەش، ۋەزىمە. ② ئەنسىرەيدىغان ئىش. ③ تەشنالىق، ئىنتىزارلىق.

anxious ['æŋkʃəs] adj. ① تەشۋىش، ئەنسىزلىك. ناتىنچ، غەمكىن. ② ئالدىراش. ③ ئىنتىزارلىق، تەشنالىق.

any ['eni] adj. &pron. ① ھەرقانداق، ھېچ. ② بىر ئاز. ③ بەزى.

anybody ['eni'bɔdi] pron. ① بىراۋ، بىر كىم: Did you see～ there? سەن ئۇ يەردە بىرەرسىنى كۆردۈڭمۇ؟ ② مەيلى كىم بولمىسۇن، ھېچكىم.

anyhow ['enihau] adj. ① مەيلى قانداقلا بولمىسۇن، قانداق بولۇشىدىن قەتئىينەزەر. ② قىسقىسى، گەپنىڭ قىسقىسى. ③ ھەر ئېھتىمالغا قارشى.

anyone ['eniwʌn] pron. →anybody.

anything ['eniθiŋ] pron. ① ھەرقانداق ئىش، بىرەر ئىش. ② ھەرقانداق نەرسە، بىرەر نەرسە. ③ نېمىلا بولمىسۇن.

anyway ['eniwei] adv. →anyhow.

anywhere ['eniwɛə] adj. قانداقلا جايدا بولمىسۇن، مەيلى قەيەردىلا

بولمىسۇن، قەيەردە بولۇشىدىن قەتئىينەزەر.

apartment [ə'pa:tmənt] n. بىنا.

apart [ə'pa:t] ① adv. ئايرىم-ئايرىم، بۆلەك-بۆلەك. ② بۆلەك، باشقا. ③ ئاجرالغان هالدا، ئايرىلغان هالدا، بۆلۈنگەن هالدا.

ape [eip] n. I ئادەمسىمان مايمۇن، ئورانگوتان.

v. II دورىماق، تەقلىد قىلماق، ئۇلگە ئالماق.

apiece [ə'pi:s] adv. هەر بىر.

apolaud [ə'plɔ:d] v. ① چاۋاك چېلىپ ئالقىشلىماق. ② قۇۋۋەتلىمەك، ئالقىشلىماق.

apologize [ə'pələdʒaiz] v. كەچۈرۈم سورىماق، ئۆزرىخاهلىق ئېيتماق.

apostrophe [ə'pəstrəfi] n. ئاجرىتىش بەلگىسى قىسقارتىش بەلگىسى ['].

apparatus ['æpə'reitəs] n. ① ئەسۋاب. ② ئاپپارات، ئۇسكۇنە، جاھاز. ② (ئاناتومىيە) ئەزا، ئورگان.

apparent [ə'pærənt] adj. ① ئېنىق، ئوچۇق، ئاشكارا. ② يۈزەكى، كۆرۈنۈشتىكى.

apparently [ə'pærəntli] adv. ئوچۇق، روشەن.

appeal [ə'pi:l] v. I ① ئىلتىماس قىلماق، ئۆتۈنمەك، مۇراجىئەت قىلماق. ② نارازىلىق بىلدۈرمەك. II n. ① تەلەپ، مۇراجىئەت؛ خىتاب. ② جەلپ قىلىش.

appear [ə'piə] v. ① پەيدا بولماق، كۆرۈنمەك، بىلىنمەك، ناماياں بولماق. ② ئوخشىماق.

appearance [ə'piərəns] n. ① پەيدا بولۇش. ② تاشقى كۆرۈنۈش، تاشقى قىياپەت. ③ هادىسە، ئەھۋال.

appendix[ə'pendiks] n. ① ئىلاۋە، قوشۇمچە (ئەسەر ۋە ماقالىلەر-دە). ② سازاڭسىمان ئۆسۈكچە.

appetite ['æpitait] n. ئىشتىها، نەپس.

www.uyghurkitap.com

applause [ə'plɔ:z] n. ① ئالقش. ② چاۋاك چېلىپ قارشى ئېلىش. ③ باركالا ئېيتىش. ④ مەدھىيىلەش.

apple ['æpl] n. ① ئالما، ئالما دەرىخى.

application ['æpli'keiʃən] n. ① ئىلتىماسنامە، ئۆتۈنۈش خېتى ② قوللىنىش. ③ كۆڭۈل قويۇش. ④ تىرىشىش.

apply [ə'plai] v. ① مۇراجىئەت قىلماق، سورىماق، ئىلتىماس قىلماق، تەلەپ قىلماق. ② ئۇيغۇن كەلمەك، مۇناسىپ كەلمەك، قوللانماق.

appoint [ə'pɔint] v. ① بەلگىلىمەك (ئورۇن ياكى ۋاقىتنى)؛ ئۈچ-راشماق. ② تاللىماق؛ تەيىنلىمەك.

appointment [ə'pɔintmənt] n. ① تەيىنلەش؛ بەلگىلەش. ② ئۇچرىشىش.

approach [ə'prəutʃ] v. I يېقىنلاشماق، يېقىنلىشىپ قالماق. II n. ① يېقىنلىشىش. ② يول. ③ ئۇسۇل.

appreciation [ə'pri:ʃi'eiʃən] n. ① باھالاش. ② قەدىرلەش، مىننەتدار بولۇش. ③ مىننەتدارلىق بىلدۈرۈش. ④ ئۆرلەش (باھا)؛ قىممەتلىشىش.

appreciate [ə'pri:ʃieit] v. ① ئەھمىيەت بەرمەك، دەققەت ئېتىبار بىلەن قارىماق. ② زوقلانماق؛ باھالىماق. ③ مىننەتدار بولماق، تەشەككۈر ئېيتماق (بىرەر ئىش ئۈچۈن).

apprentice [ə'prentis] n. I شاگىرت. II v. شاگىرت بولماق، شاگىرتلىققا كىرمەك.

appropriate[1] [ə'prəupriit] adj. مۇۋاپىق، لايىق؛ مۇناسىپ؛ تېگىشلىك.

appropriate[2] [ə'prəuprieit] v. ① ئاجرىتىپ بەرمەك (پۇلنى). ② ئىگىلىۋالماق، بۇلىماق، بۇلاپ ئالماق.

approval [ə'pru:vəl] n. ① ماقۇللۇق، ماقۇل كۆرۈش، قوشۇلۇش.

② ماقۇللاش.

approve [ə'pru:v] v. تەستىقلىماق؛ ماقۇللىماق.

approximate [ə'prɔksimeit] adj. I يېقىن؛ يېقىنلىشىدىغان. يېقىنلاشماق؛ يېقىنلاشتۇرماق.

approximately [ə'prɔksimitli] adv. تەخمىنەن.

Apr . = **April.**

apricot ['eiprikɔt] n. ① ئۆرۈك. ② ئۆرۈك دەرىخى. ③ مېغىز رەڭ.

April ['eiprəl] n. ئاپرىل.

apron ['eiprən] n. پەرتۇق.

apt [æpt] adj. ① مۇڭاپىق؛ ئۇيغۇن. ② مۇمكىن بولغان.

Arab ['ærəb] n. I ئەرەب. adj. II ئەرەبچە. ئەرەبنىڭ.

Arabian [ə'reibjən] adj. I ① ئەرەبچە. ② ئەرەبلەرنىڭ. n. II ئەرەب.

arbitrary ['a:bitəri] adj. ئۆز بېشىمچىلىق، ئۆزۈمچىلىك؛ مەنمەنلىك.

arc [a:k] n. ① (ماتېماتىكا) ياي. ② ياپىسمان نۇر؛ ئېلېكتر يايى.

arch [a:tʃ] n. ① ئەگمە، ئارك. ② ئەگمەچ نەرسىلەر.

archbishop ['a:tʃ'biʃəp] n. باش ئېپىسكوپ (خرىستىئان دىنىنىڭ يۇقىرى دەرىجىلىك روھانىيىسى).

architect ['a:kitekt] n. ئارخىتېكتور. بىناكار.

architecture ['a:kitektʃə] n. ① ئارخىتېكتورا، بىناكارلىق ئىلمى. ② قۇرۇلما.

arctic ['a:ktic] adj. I شىمالىي قۇتۇپلۇق؛ شىمالىي قۇتۇپچە، شىمالىي قۇتۇپنىڭ. n. II شىمالىي قۇتۇپ.

are [a:ə] be v. نىڭ ئىككىنچى شەخس بىرلىك شەكلى ۋە ھەرقايسى شەخس كۆپلۈكلىرىنىڭ ھازىرقى زامان شەكلى.

area ['ɛəriə] n. ① كۆلەم، يەر مەيدانى. ② جاي؛ رايون.

aren't ['a:nt]= are not.

arena [ə'ri:nə] n. ① مەيدان؛ جەڭ مەيدانى. ② سەھنە.

argue ['a:gju:] v. مۇنازىرىلەشمەك، تالاش-تارتىش قىلماق، مۇنازىرە قىلماق.

argument ['a:gjumənt] n. ① مۇنازىرە، بەس-مۇنازىرە، تالاش-تارتىش. ② ئاساس، دەلىل.

arise [ə'raiz] v. كۆتۈرۈلمەك، (~n[ə'rizn]①، arose [ə'rəuz]) ئۆرلىمەك؛ چىقماق. ② تۇغۇلماق (مەسىلە). ③ (شامال) چىقماق. ④ (تۈمان) پەيدا بولماق.

arisen [ə'rizn] v. →arise.

aristocracy ['æris'tɔkrəsi] n. ① ئاقسۆڭەكلەر سىياسىتى. ② ئاقسۆڭەكلەر. ③ ئاقسۆڭەكلەر جەمئىيىتى.

arithmetic [ə'riθmətik] n. ھېساب، ئارىفمېتىكا.

arm[1] [a:m] n. بىلەك.

arm[2] [a:m] I n. ① (كۆپلۈك شەكىلدە كېلىدۇ) قورال، قورال-ياراغ، ئەسلىھە. ② ئەسكىرىي كۈچ. II v. قورالالنماق.

armament ['a:məmənt] n. ① ھەربىي ھازىرلىق، ھەربىي تەييارلىق. ② ئېغىر قوراللار.

armo(u)r ['a:mə] n. ① ساۋۇت ۋە دۇبۇلغا. ② قورال-ياراق؛ ئەسلىھە.

army ['a:mi] n. ① ئارمىيە، قوشۇن. ② قۇرۇقلۇق ئارمىيىسى. ③ تەشكىللەنگەن ئامما. ④ (كىشىلەر) توپى.

arose [ə'rəuz]→arise.

around [ə'raund] I prep. ئۆپچۆرىسىدە، ئەتراپىدا؛ ئايلانمىسىغا؛ ئۆپچۆرىسىگە؛ ئايلىنىپ، بويلاپ: move ~ the earth يەر شارى ئەتراپىدا ئايلانماق. II adv. ① ئەتراپىدا، ئۆپچۆرىسىدە؛ ئەتراپىغا، ئۆپچۆرىسىگە. ② بويلاپ: look~ ئەتراپقا قارىماق.

arouse [ə'rauz] v. ① ئويغانماق، ئويغاتماق. ② قوزغىماق؛ قوزغاتماق؛ قوزغالماق.

arrange [ə'reindʒ] v. ① رەتلىمەك، تەرتىپكە سالماق. ② ئورۇنلاشتۇرماق. ③ تەييارلىق كۆرمەك؛ تۈزەشتۇرمەك. ④ ياراشتۇرماق، كېلىشتۇرمەك.

arrangement [ə'reindʒmənt] n. ①رەتلەش، تەرتىپكە سېلىش. ② ئورۇنلاشتۇرۇش، تۈزەشتۇرۇش. ③ تەييارلىق قىلىش؛ پىلانلاش.

array [ə'rei] v. I ①تەرتىپكە سالماق؛ رەتلىمەك. ② ياسانماق، پەدەزلىمەك. II n. سەپ، رەت.

arrest [ə'rest] v. ① قولغا ئالماق، تۇتماق. ② توسىماق، توختاتماق؛ چەكلىمەك.

arrival [ə'raivəl] n. يېتىپ بېرىش؛ يېتىپ كېلىش. ② يېتىپ كەلگۈسى.

arrive[ə'raiv] v. ① يېتىپ بارماق؛ يېتىپ كەلمەك (مەلۇم جايغا). ② يەتمەك، يېتىشمەك (ياش-قۇرام). ③ ئېرىشمەك، ئىگە بولماق.

arrow ['ærəu] n. ① ئوق؛ يا ئوقى. ② كۆرسەتكۈچ بەلگىسى (←).

art [a:t] n. ① سەنئەت؛ گۈزەل سەنئەت؛ نەپىس سەنئەت. ② ھۈنەر، ماھارەت. ③ سۈنئىي. ④ ئويۇن؛ ئالدام خالتا. ⑤ ھىيلە، ھىيلە-مىكىر؛ نەيرەڭ.

artery ['a:təri] n. ① ‹ئاناتومىيە› قىزىل تومۇر، ئارتېرىيە. ② غول لىنىيە.

article ['a:tikl] n. ① نەرسە-كېرەك؛ بۇيۇم. ② ماقالە. ③ پاراگراف. ④ ماددا. ⑤ ئارتىكل ‹گراممماتىكا›.

artificial [,a:ti'fiʃəl] adj. سۈنئىي، ياسالما، ياسما.

artillery [a:'tiləri] n. ① توپ-زەمبىرەك. ② توپچى قىسىم.

uyghurkitap.com

artist ['a:tist] n. ① سەنئەتچى، سەنئەتكار. ② ئۇستا ھۈنەرۋەن.

artistic [a:'tistik] adj. ① ئۇستىلىق. ② رەسساملىق. ③ سەنئەتچىلىك، سەنئەتچىنىڭ.

as [æz,əz] adv. I شۇنچە، شۇنچىلىك، ئاشۇنداق، ئوخشاش، بىردەك: I have ~ many. مەندىمۇ شۇنچىلىك بار. II conj. ① ... دەك، ... ... غا ئوخشاش: Do~ I say مەن دېگەندەك قىلغىن. ئۇ ھەدىسىگە ئوخشاش چېچەن. / He is as clever ~ his sister. (مۇشۇ جۈملىدىكى بىرىنچى as رەۋىش، ئىككىنچى as باغلىغۇچى بولۇپ كېلىدۇ). ② ئىكەن، بولۇپ تۇرۇۋقلۇق، سەۋەبتىن: She was ill. She stayed at home ~ ئۇ كېسەل سەۋەبىدىن ئۆيدە قالغانىدى. ③ شۇ پەيتتە، شۇ چاغدا، شۇ ۋاقىتتا: We were looking for him He appeared ~ بىز ئۇنى ئىزدەۋاتقىنىمىزدا ئۇ پەيدا بولۇپ قالدى. ④ گەرچە، تەقدىردىمۇ: I will not buy it. Much ~ I like it, گەرچە ئۇنى ياخشى كۆرسەممۇ، لېكىن سېتىۋالغۇم يوق. III pron. (such بىلەن بىرگە كېلىپ ... ... غان، قان، گەن، كەن، دەك، تەك، ... ... قاتارلىق دېگەنگە ئوخشاش قوشۇمچىلار بىلەن ئىپادىلىنىدۇ): such liquors ~ beer پېۋا قاتارلىق ئىچىملىكلەر. / such questions ~ are often asked by stedents. ئوقۇغۇچىلار دائىم سورايدىغان سوئاللار. ② (same بىلەن بىرگە ئىشلىتىلىدۇ) ... بىلەن ئوخشاش ... دەك: Bees like the same oders ~ we do ھەسەل ھەرىسى بىز بىلەن ئوخشاش خۇش پۇراقنى ياخشى كۆرىدۇ. ③ (as بىلەن بىرگە ئىشلىتىلىدۇ) ... ... غان، قان بارلىق: as many children~ came كەلگەن بارلىق بالىلار. ④ ئۇنى، ئۇ، بۇ: He was absent, ~ is often the case. ئۇ كەلمىدى، بۇ دائىم بولۇپ تۇرىدىغان ئەھۋال. IV prep. ① ... ... نىڭ رولىدا، ئورنىدا، ... قىياپىتى بىلەن: work~ an engineer ئىنژېنېرنىڭ ئورنىدا ئىشلىمەك. ② ... دەپ قارىماق، ... دەپ

ھېسابلىماق: I regard him ~ a guest. مەن ئۇنى مېھمان دەپ قارايمەن. ~ (so) far ~ ...گىچە، ... كىچە: I ~ far ~ konw مېنىڭ بىلىشىمچە /for (to) ~ ـگە كەلگەندە، ... ـگە كەلسەك، ... دىن سورىساق: to his study ~ ئۇنىڭ ئوقۇشىغا كەلسەك /if (though)~ ... دەك، خۇددى /~ (so ~ long پەقەت، ... لا، پەقەت ... لا /~ well ~ ھەم ... ھەم ... يەنە /to ~ so (in order to=) ئۈچۈن، مەقسىتىدە، يولىدا.

ascend [ə'send] v. ① چىقماق (تاغقا). ② يۇقىرى كۆتۈرۈلمەك.

ascertain ['æsə'tein] v. چوڭقۇر ئېنىقلىماق، ئېنىقلاپ چىقماق.

ascribe [əs'kraib] v. ....ـگە مەنسۇپ بولماق، ....ـگە قارىماق، ....ـگە تەئەللۇق بولماق.

ash [æʃ] n. (دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) كۈل.

ashamed [ə'ʃeimd] adj. ئۇياتلىق، نومۇسچان.

ashore [ə'ʃɔ] adv. قىرغاققا؛ قىرغاقتا.

Asian ['eiʃən] I adj. ئاسىيا، ئاسىياچە؛ ئاسىيانىڭ، ئاسىياغا ئائىت. II n. ئاسىيالىق.

aside [ə'said] adv. بىر چەتتە، بىر ياقتا؛ بىر ياققا، بىر تەرەپكە؛ نېرىغا.

ask [a:sk] v. ① سورىماق. ② تەلەپ قىلماق، ئىلتىماس قىلماق. ③ تەكلىپ قىلماق. ④ سۈرۈشتە قىلماق. ⑤ سالام ئېيتماق.

asleep [ə'sli:p] adv. & adj. ① ئۇيقۇلۇق؛ ئۇيقۇدا؛ ئۇخلاۋاتقان. ② ئۇيۇشۇپ؛ قولۇشۇپ.

aspect ['æspekt] n. ① قىياپەت، چىراي. ② تەرەپ.

aspire [əs'paiə] v. قىزغىن ئارزۇ قىلماق، قىزغىن ئۈمىد قىلماق، قىزغىن ئىنتىلمەك.

aspirin ['æspərin] n. ئاسپىرىن (دورا).

ass [æs] n. ① ئېشەك. ② ئەخمەق، كالۋا، دۆت.

assail [ə'seil] v. ئۈشتۈمتۈت زەربە بەرمەك، تۇيۇقسىز ھۇجۇم

قىلماق.

assassinate [ə'sæsineit] v. سۇيىقەست قىلىپ ئۆلتۈرمەك، يوشۇرۇن ئۆلتۈرمەك.

assault [ə'sɔ:lt] v. I تۇيۇقسىز ھۇجۇم قىلماق؛ بۆسۈپ كىرمەك. II n. ھۇجۇم؛ تۇيۇقسىز ھۇجۇم.

assay [ə'sei] n. تەكشۈرۈش؛ تەھلىل قىلىش؛ ئانالىز قىلىش.

assemblage [ə'semblidʒ] ① كىشىلەر توپى. ② قۇراشتۇرۇش.

assemble [ə'sembl] v. ① يىغماق؛ يىغىلماق؛ توپلىماق؛ توپلاشماق. ② قۇراشتۇرماق.

assembly [ə'sembli] n. ① يىغىن؛ مەجلىس. ② يىغىن مەيدانى. ③ قۇراشتۇرۇش. ④ يىغىلىش سىگنالى؛ گۈدۈك.

assert [ə'sə:t] v. ① كېسىپ ئېيتماق، كەسكىن سۆزلىمەك؛ ئېلان قىلماق. ② قوغدىماق.

assess [ə'ses] v. ① جەزملەشتۈرمەك. ② بەلگىلىمەك. ③ مۆلچەرلىمەك؛ باھالىماق.

assign [ə'sain] v. ① بەلگىلىمەك، تەيىنلىمەك. ② چاچماق (ئادەم ئېشىغا)؛ تەقسىم قىلماق (ئۆي ۋە يەرنى). ③ ۋەزىپە تەقسىم قىلماق.

assignment [ə'sainmənt] n. ① تەقسىم قىلىش؛ تەقسىم قىلىنىش، تەقسىمات. ② بەلگىلەنگەن ۋەزىپە، تېگىشلىك بۇرچ.

assimilate [ə'simileit] v. ① ھەزىم قىلماق، ھەزىم بولماق. ② ئاسسىمىلياتسىيە بولماق؛ ئاسسىمىلياتسىيە قىلماق.

assimilation [ə'simi'leiʃən] n. ئاسسىمىلياتسىيە، ئاسسىمىلياتسىيىلىشىش.

assist [ə'sist] v. ياردەملەشمەك، ياردەم بەرمەك.

assistance [ə'sistəns] n. ياردەم، ياردەم بېرىش، ياردەملىشىش.

assistant [ə'sistənt] adj. I ھەمكار، ياردەمچى؛ مۇئاۋىن. II n. ① ياردەمچى، ھەمكار. ② ياردەمچى ئوقۇتقۇچى (ئائىلە مەكتەپلىرى-

نىمك) .

associate[1] [ə'səuʃieit] v. ① بىرلەشمەك، قوشۇلماق. ② . . . بىلەن بىرلەشمەك، باردى-كەلدى قىلىشماق؛ ئارىلاشماق. ③ . . . گە بىرلەشتۇرۇپ تەسەۋۋۇر قىلماق.

associate[2] [ə səuʃiit] n. I ھەمراھ؛ ئاغىنە؛ خىزمەتداش.

II adj. ① شېرىك؛ . . . بىلەن ئالاقىدار. ② . . . گە باغلانغان. ③ . . . گە بىرلەشتۇرۇپ ئويلىنىدىغان؛ . . . گە بىرلەشتۇرۇپ تەسەۋۋۇر قىلىدىغان.

association [ə'səusi'eiʃən] n. ① بىرلەشمە؛ بىرلىشىش. ② بېرىش-كېلىش. ③ ئالاقە، ئاقىلىشىش، مۇناسىۋەت، مۇناسىۋەتلىشىش. ④ بىرىكمە؛ ئۇيۇشما. ⑤ جەمئىيەت تەشكىلاتى. ⑥ كېڭەش.

assume [ə'sju:m] v. ① ئۈستىگە ئالماق، زىممىسىگە ئالماق. ② . . . دەپ قارىماق. . . دەپ ھېسابلىماق. ③ . . . دەك قىياپەتكە كىرىۋالماق.

assumption [ə'sʌmpʃən] n. ① ئىگىلەش. ② ئۈستىگە ئېلىش. ③ پەرەز، قىياس. ④ ساختىلىق، يالغان قىياپەت. ⑤ ھاكاۋۇرلۇق.

assurance [ə'ʃuərəns] n. ① كاپالەت. ② ئىشەنچ؛ ئۆزىگە ئىشىنىش.

assure [ə'ʃuə] v. ① كاپالەتلىك قىلماق. ② جەزملەشتۈرمەك.

astonish [əs'tɔniʃ] v. ھەيران قالدۇرماق، ھاڭ-تاڭ قالدۇرماق؛ ھەيرەتتە قالدۇرما.

astonishment [əs'tɔniʃmənt] n. ھەيران قېلىش، ھاڭ-تاڭ قېلىش.

astronaut ['æstrənɔ:t] n. ئالەم ئۇچقۇچىسى.

astronomy [əs'trɔnəmi] n. ئاستىرونومىيە.

① (ئورۇن، جاي، ۋاقىت قاتارلىقلارنى كۆرسىتىپ، دا، دە، تا، تە [æt, ət] لەر بىلەن ئىپادىلىنىدۇ) : ئىشىك stand ~ the door / ئالدىدا تۇرماق ~ five o'clock / سائەت بەشتە ~ the age of ten

ئون ياشتا. ② (هالەت، مەشغۇلات قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ) . . پەيتتە؛ . . . ۋاقىتتا؛ . . . ۋاقتىدا: work ~ ئىشلەۋاتقاندا ~ dinner/ تاماق يەۋاتقاندا. ③ (نىشان، مەقسەت قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ) : look ~ a map خەرىتىگە قارىماق aim ~ the target/ نىشانغا توغرىلاپ. ④ (سۈرئەت، باھا قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ) . . . بويىچە؛ . . . غا: six ~ dollars sell ئالتە دوللارغا سېتىلىدۇ. ⑤ (سەۋەبنى كۆرسىتىدۇ) . . . سەۋەبتىن؛ . . . ئۈچۈن. ~ // once شۇئان، دەرھال.

ate [et] v. → eat.

athlete ['æθli:t] n. تەنھەرىكەتچى، ئىسپورتچى.

athletic [æθ'letik] adj. ئاتلېتىكا.

atlas ['ætləs] n. ئاتلاس (جۇغراپىيىلىك خەرىتىلەر توپلىمى) .

atmospher ['ætməsfiə] n. ① ئاتموسفېرا؛ ھاۋا. ② كەيپىيات.

atom ['ætəm] n. ① ئاتوم. ② زەررە؛ زەررىچە.

atomic [ə'tɔmik] adj. ① ئاتوم. ② ئاتوم ئېنېرگىيىلىك.

attach [ə'tætʃ] v. ① . . . نى چاپلىماق. ② قوشۇپ قويماق. ③ تەۋە قىلىنماق (مەجبۇرىي دەرىجىدە ئىشلىتىلىدۇ) . ④ ياخشى كۆرمەك، ياراتماق. ⑤ ئايرىلغۇسى كەلمەسلىك؛ ئايرىلىشقا كۆزى قىيماسلىق.

attack [ə'tæk] I ① v. ھۇجۇم قىلماق، زەربە بەرمەك، ئاتاكىغا ئۆتمەك. II n. ھۇجۇم، زەربە، ئاتاكا.

attain [ə'tein] v. ① ئېرىشمەك. ② يەتمەك (مەقسەتكە) .

attempt [ə'tempt] I v. ① ئۇرۇنماق؛ ھەرىكەت قىلماق. ② سىناپ كۆرمەك، سىناپ باقماق. II n. ئۇرۇنۇش

attend [ə'tend] v. ① قاتناشماق، ھازىر بولماق. ② شۇغۇللانماق. ③ غەمخورلۇق قىلماق، ئېتىبار بەرمەك؛ خەۋەر ئالماق؛ باقماق (كېسەلنى) . ④ ھەمراھ بولماق.

attendance [ə'tendəns] n. ① قاتنىشىش. ② كۇتۇش؛ قاراش.

attendant [ə'tendənt] n. ① كۆتكۈچى، خىزمەتكار. ② قاتناشقۇچى ③ ھەمراھ.

attention [ə'tenʃən] n. ① دىققەت قىلىش، پەخەس بولۇش. ② كۆڭۈل بۆلۈش.

attentive [ə'tentiv] adj. ① دىققەت قىلغان، ھوشيار بولغان؛ كۆڭۈل قويغان، بېرىلگەن. ② ئەدەبلىك، سەمىمىي؛ خۇش پېئىل.

attic ['ætik] n. بالىخانا.

attire [ə'taiə] v. I زىننەتلىمەك؛ كىيىنمەك.
II n. ① كىيىم-كېچەك. ② ياسىنىش.

attitude ['ætitju:d] n. ① پوزىتسىيە. ② ھالەت.

attorney [ə'tə:ni] n. ① ۋەكىل، ۋاكالەتچى؛ ۋاكالەتەن. ② ئادۋوكات.

attract [ə'trækt] v. ① ئۆزىگە تارتماق. ② جەلپ قىلماق، مەپتۇن قىلماق، زوقىنى كەلتۈرمەك، ئېزىقتۇرماق.

attraction [ə'trækʃən] n. ① جەلپ قىلىش كۈچى، ئۆزىگە تارتىش كۈچى. ② كىشىنى جەلپ قىلىدىغان نەرسىلەر.

attractive [ə'træktiv] adj. ① يېقىملىق. ② كۆركەم. ③ ئۆزىگە جەلپ قىلىدىغان، كىشىنى مەپتۇن قىلىدىغان.

attribute[1] ['ætribju:t] n. ① خۇسۇسىيەت. ② شەرتلىك بەلگە. ③ ئېنىقلىغۇچى ‹گراماتىكا›.

attribute[2] [ə'tribju:t] v. . . . گە مەنسۇپ بولماق.

attributive [ə'tribjutiv] adj. I ‹گراماتىكا› ئېنىقلىغۇچى،
n. II ‹گراماتىكا› ئېنىقلىغۇچى.

audience ['ɔ:djəns] n. ① ئاڭلىغۇچى. ② تاماشىبىن. ③ قوبۇل قىلىش. ④ سالامغا بېرىش.

Aug . = **August.**

augment[1] [ɔ:g'ment] v. كېڭەيتمەك؛ كۆپەيتمەك؛ ئاشۇرماق.

augment² [ˈɔ:gmənt] n. كېڭەيتىش؛ كۆپەيتىش؛ ئاشۇرۇش.

August [ˈɔ:gəst] n. ئاۋغۇست.

aunt [a:nt] n. چوڭ ئاپا؛ كىچىك ئاپا؛ هاممىچا؛ هاممىا.

aural [ˈɔ:r(ə)l] adj. ① قۇلاق، قۇلاقنىڭ، قۇلاققا ئائىت. ② ئاڭلاش سېزىمىگە ئائىت.

Australian [ɔsˈtreiljən] adj. I ئاۋستىرالىيىنىڭ؛ ئاۋستىرالىيىچە. n. II ئاۋستىرالىيىلىك.

Austrian [ˈɔstriən] adj. I ئاۋستىرالىيىنىڭ؛ ئاۋستىرىيىچە. n. II ئاۋستىرىيىلىك.

author [ˈɔ:θə] n. ① ئاپتور، مۇئەللىپ. ② ئاساسچى.

authority [ɔ:ˈθɔriti] n. ① هوقۇق؛ هوقۇق دائىرىسى. ② ئابروي، نوپۇز.

auto [ˈɔ:təu] n. (جانلىق تىلدا) ئاپتوموبىل.

automatic [ˈɔ:təˈmætik] adj. ئاپتوماتىك.

automation [ˈɔ:təˈmeiʃən] n. ئاپتوماتلىشىش؛ ئاپتوماتلاشتۇرۇش.

automobile [ˈɔ:təməbi:l] n. ئاپتوموبىل.

autumn [ˈɔ:təm] n. كۈز، كۈز پەسلى.

auxiliry [ɔ:gˈziljəri] adj. I قوشۇمچە، يارىمچى. n. گرامماتىكا، يارىمچى پېئىل.

avail [əˈveil] v. I پايدىسى تەگمەك، يارىمى بولماق، لازىمى بولماق. II n. ① كېرەك، لازىم. ② مەنپەئەت، پايدا؛ يارىم؛ نەپ. ③ پايدىسى بولۇش، يارىمى بولۇش.

availability [əveiləˈbiliti] n. ئۇنۇم؛ قىممەت.

available [əˈveiləbl] adj. ① كېرەك بولىدىغان، لازىملىق، كېرەكـلىك. ② كۆچكە ئىگە. ③ ئېرىشىشكە تېگىشلىك.

Ave . = **Avenue, avenue.**

avenge [əˈvendʒ] v. . . . ئۈچۈن ئىنتىقام ئالماق، . . . نىڭ ئۈچىنى

ئالماق.

avenue ['ævinju:] n. ① چوڭ كوچا؛ داغدام يول. ② دەرەخلىك يول. ③ يول.

average ['ævəridʒ] n. I ئوتتۇرىچە؛ ئوتتۇرىچە سان؛ ئوتتۇرىچە ھېساب. ② ئادەتتىكى سۇ يۇزى. II adj. ئوتتۇرىچە؛ ئوتتۇرا ھېساب بىلەن. III v. ئوتتۇرا ھېساب قىلماق.

avoid [ə'vɔid] v. ساقلانماق، قاچماق، خالىي بولماق.

await [ə'weit] v. كۈتمەك، كۈتۈپ تۇرماق، ساقلىماق.

awake [ə'weik] v. I (~ d ،avoke ؛awoke [awəuk]) ئويغانماق؛ ئويغاتماق. II adj. ئويغاق؛ سەگەك؛ سەزگۈر.

awaken [ə'weikən] v. ئويغاتماق؛ ئويغىتىپ قويماق.

award [ə'wɔ:d] v. I بۇيرۇپ بەرمەك (قانۇندا). II n. ① ھۆكۈمنامە. ② مۇكاپات بۇيۇملىرى، مۇكاپات.

aware [ə'wɛə] adj. خەۋەردار.

away [ə'wei] adj. ① نېرىدا؛ نېرىدا؛ چەتكە؛ چەتتە؛ يىراقتا؛ يىراققا. ② (پېئىللارنىڭ كەينىدە كېلىپ، شۇ پېئىللار ئىپادىلىگەن ھەرىكەتنىڭ بولۇپ ئۆتكەنلىكىنى كۆرسىتىدۇ) كەتتى؛ كەتكەن The snow melted ~ قارلار ئېرىپ كەتكەنىدى. / go ~/ كەتمەك، كېتىپ قالماق، do ~ with// يوقاتماق، ئۆلتۈرمەك، ئەمەلدىن قالدۇرماق / far ~ يىراقتا، يىراققا keep ~ from/ قاچماق، ساقلانماق، يىراق تۇرماق، قاچۇرماق، ساقلاندۇرماق، يىراق تۇرغۇزماق /~ right دەرھال، شۇئان.

awe [ɔ:] n. I تارتىنىش، ھېيىقىش. II v. قورقۇتماق، ھېيىقتۇرماق.

awful ['ɔ:ful] adj. ① قورقۇنچلۇق، ۋەھىمىلىك، دەھشەتلىك. ② ناھايىتى. ③ ناھايىتى ياماق؛ بەتتەر.

awhile [ə'wail] adv. بىردەم؛ بىر دەمدىلا.

awkward ['ɔ:kwəd] adj. ① قوپال. ② قولايسىز، ئەپسىز.

③ ئوخشايسىزلاندۇرىدىغان؛ تەڭلىكتە قالدۇرىدىغان.

awoke [ə'wəuk] v. →awake

ax(e) [æks] n. پالتا. (كۆپلۈكى: axes ['æksi:z])

axes ['æksi:z] n. →axe, axis

axis ['æksis] n. ① (كۆپلۈكى: axes ['æksi:z]) ئوق. ② ئوق مەركىزى، مېخانىكا،

axle ['æksl] n. ئوق، ماشىنا ئوقى.

ay(e) [ai] int. ماقۇل؛ بولىدۇ؛ خوپ.

azure ['æʒə] adj. &n. ھاۋا رەڭ، ھاۋا رەڭلىك.

B

B,b [biː] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ ئىككىنچى ھەرپى

B. B. C=British Broadcasting Conporation بىرىتانىيە رادىئو شىركىتى.

babble [bæbl] ① تىلى چىقىشقا باشلىماق، گەپ-سۆز ئۆگەنمەك (كىـ چىك بالا). ② غۇدۇرىماق، غىڭشىماق. ③ ۋاتىلداماق. ④ شىلدىرلىماق، شىلدىرلاپ ئاقماق. ⑤ سىرىنى ئاشكارىلىماق، ئاشكارىلاپ قويماق. Ⅱ n. ①بىمەنە سۆز، قۇرۇق گەپ. ② شىلدىرلاش، شىلدىرلاپ ئېقىش.

babe [beib] n. بوۋاق.

baboon [bə'buːn] ئىت باش مايمۇن، بابۇن.

baby ['beibi] n.① بوۋاق. ② گۆدەك. ③ كىچىك؛ كىچىك نەرسىلەر. ④ ياش ھايۋانلار (قۇلۇن، تەخەي، موزاي، قوزا، ئوغلاق ۋە باشقىلار).

bachelor ['bætʃələ] n. بويتاق. ② باكالاۋۇر.

back [bæk] Ⅰ n. ①دۇمبە؛ ئارقا، كەينى، ئارقا تەرەپ. Ⅱ adj. ئارقىدىكى، كەينىدىكى، كەينىگە؛ كەينىدە. Ⅲ adv.① ئارقىدا، ئارقىغا، كەينىگە؛ كەينىدە. ②بۇرۇن، ئاۋۋال، ئىلگىرى. Ⅳ v. ① يانماق، ياندۇرماق، قايتۇرماق. ② قوللاپ قۇۋۋەتلىمەك، يار-يۆلەكتە بولماق.

backache ['bækeik] n. بەل ئاغرىقى.

background ['bækgraund] n. ئارقا كۆرۈنۈش. ② سەرگۈزەشت، كەچۈرمىش. ③ مەخپىيەت.

backward ['bækwəd] adj.①ئارقىغا، كەينىگە، ئارقىسى، كەينى. ② ئارقىدا قالغان، كەينىدە قالغان.

www.uyghurkitap.com

backwardness ['bækwədnis] n. قالاقلىق، ئارقىدا قېلىش، پاسسىپلىق.

backwards ['bækwədz] adv. ① ئارقىغا، كەينىگە، تەتۈرگە. ② ئەكسىچە، تەتۈرسىچە.

bacon ['beikən] n. تۈزلانغان گۆش، سۇر گۆش.

bacteria [bæk'tiəriə] (bacterium) [bækt'iəriəm] n. باكتېرىيە (ئادەتتە بىرلىك شەكلى ئىشلىتىلمەيدۇ).

bad [bæd] (worst [wə:st], worse) [wə:s]) adj. ① ئەسكى، يامان، ناچار، ئوسال. ② نامۇۋاپىق.

bade [beid] v. →bid. v

badge [bædʒ] n. ئىزنەك، بەلگە.

badger ['bædʒə] n. قاشقىئوغلاق، بورسۇق.

badly ['bædli] (worst [wə:st], worse [wə:s]) adv. ① يامان. ② قاتتىق. ③ ناچار، ئەسكى، ئوسال.

badminton ['bædmintʌn] n. پەي توپ.

badness ['bædnis] n. ئەسكىلىك، ئەسكىلىك قىلىش، ئوساللىق قىلىش، يارامسىزلىق.

baffle [bæfl] v. ① گاڭگىرىماق، گاڭگىراتماق. ② توسقۇنلۇق قىلماق، پۈتلىكاشاق بولماق. ③ قىينىماق، قىينالماق.

bag [bæg] n. ① خالتا، تاغار، قاپ، سومكا. ② يانچۇق.

baggage—car ['bægidʒ ka:] n. (يۈك-تاق) ۋاگون.

baggage—man [bægidʒmən] n. يۈك توشىغۇچى.

baggage—room ['bægidʒ'rum] n. ئامانەتخانا، يۈك-تاق ساقلاش ئۆيى.

bail [beil] I n. كېپىل، كېپىللىك، كېپىللىك قىلىش، كاپالەت، كاپالەتلىك، كاپالەتلىك قىلىش. II v. كېپىل بولماق، كېپىللىك قىلماق، كاپالەتلىك قىلماق.

bait [beit] n. يەم، يەمچۈك (بېلىق تۇتىدىغان).

baize [beiz] n. يىرىك سوكنا.

bake [beik] v. ① قاقلىماق (ئونتا). ② پۇشۇرماق (نان).

baker ['beikə] n. ① بولكىچى. ② ناۋاي.

bakery ['beikəri] n. ① بولكىخانا. ② ناۋايخانا.

balance ['bæləns] I n. ① تارازا، مىزان. ② بالانس. II b. تەڭپۇڭلاشتۇرماق، تارتماق (تارازىدا).

balancer ['bælənsə] n. ① تارازا. ② تەڭپۇك، تەڭپۇڭلۇق. ③ مۇۋازىنەت.

balcony ['bælkəni] n. بالكون.

bald [bə:ld] adj. ① يالىڭاچ. ② قۇرۇق. ③ تەمسىز. ④ تاقىر (باش).

bale [beil] I n. تاي (تايلاپ تېڭىلغان نەرسىلەر). بۇلاق، تېڭىق، يېشىك. II v. تايلىماق، تاڭماق.

balk, baulk [bə:k] I n. توساق، توسالغۇ، توسقۇنلۇق. II v. ① توسقۇنلۇق قىلماق، توسالغۇ بولماق. ② (ئات قاتارلىقلار) توختىۋالماق، ماڭماي تۇرۇۋالماق.

ball[1] [bə:l] n. ① توپ. ② شارسىمان نەرسىلەر. ③ توپ مۇسابىقىسى. ④ ئوق.

ball[2] [bə:l] n. تانسا.

ballad ['bæləd] خەلق ناخشىسى، قوشاق.

ballad [b'æləd] n. خەلق ناخشىسى، خەلق قوشىقى.

ballerina [bæləd] قىز، بالېت ئۇسسۇلچىسى.

ballet ['bælei] n. بالېت.

ballet—dancer ['bl(e)i dɑ:nsə] n. بالېت ئۇسسۇلچىسى.

ballistic [bə'listik] adj. (ھەربىي) باللىستىك.

balloon [bə'lu:n] شار.

ballot [bælət] n. سايلام بېلىتى. ② ئاۋاز بېرىش، ئاۋازغا قويۇش،

سايلاش. Ⅱ v. ئاۋاز بەرمەك، ئاۋازغا قويماق.

ballot—paper ['bælət'peipə] n. سايلام قەغىزى، سايلام بېلىتى.

balm [ba:m] n.① خۇش پۇراق مەلھەم. ② ئاغرىق توختىتىدىغان دورا. ③ تەسەللى.

bamboo [bæm'bu:] n. بامبۇك.

ban [bæn] v. Ⅰ (～ ning ،～ ned ،～ ned) مەنئى قىلماق، توسماق، چەكلىمەك. Ⅱ n. مەنئى قىلىش، توسۇش، چەكلەش، مەنئىي قىلىنىش، توسۇلۇش، چەكلىنىش.

banana [bə'na:nə] n. بانان.

band [bænd] n.① باغ، بوغقۇچ. ② دۇي. ③ گۇرۇھ. ④ مۇزىكا ئەترىتى. Ⅱ v. ① بوغقۇچ بىلەن چىگمەك. ② بىرلەشمەك، ئىتتىپاقلاشماق.

bandage ['bændidʒ] n. بىنت، بانداژ (جاراھەت تاڭىدىغان داكا).

bandit ['bændit] n. باندىت، قاراقچى.

bandy ['bændi] v. ① ئېيتىشماق، بىر-بىرىگە ئېيتماق. ② (توپ قاتارلىقلارنى) تاشلىماق، تاشلاشماق، ئاتماق، ئېتىشماق. ③ گەپ تارقاتماق. ‖ ～ words with sb بىراۋ بىلەن تاكالالشماق.

bane [bein] n. ① زەھەر. ② ئاپەت.

baneful ['beinful] adj.① ھالاكەتلىك، ھالاكەتكە ئېلىپ بارىدىغان. ② زەھەرلىك.

bang [bæŋ] Ⅰ n. ئۇرۇش، ئۇرۇلۇش، تاراقلاش، تاراقلىتىش (ئىشىك). Ⅱ v. ئۇرماق، ئۇرۇلماق، تاراقلىماق، تاراقلاتماق، تاقىلدىماق، تاقىلداتماق.

banger ['bæŋə(r)] ① كالباسا، چۈچۈق. ② پوچاڭزا.

banish ['bæniʃ] v. ① قوغلىماق، قوغلاپ چىقارماق، چېگرىدىن قوغلاپ چىقارماق. ② چىقىرىۋەتمەك، يەڭمەك، يوقاتماق، تۈگەتمەك.

banishment ['bæniʃmənt] n. قوغلاش، ھەيدەش، چېگرىدىن قوغلاپ چىقىرىش.

bank[1] [bæŋk] n. قىرغاق (دەريا، دېڭىز ۋە كۆللەرنىڭ).

bank[2] [bænk] I n. بانكا.

II v. بانكىغا پۇل ئامانەت قويماق.

banker ['bæŋkə] n. I بانكىچى، بانكا ئىگىسى؛ (چەت ئەلدە) بانكا ئىشلىرى بىلەن شۇغۇللانغۇچى.

bankrupt ['bæŋkrəpt] I n. ① قەرزدار. ② ۋەيرانە.

II v. ① قەرزدار بولماق. ② ۋەيران بولماق.

banner [bænə] n. بايراق، كۆنسىلكا پلاكات.

banquet ['bæŋkwit] n. زىياپەت.

banter ['bæntə(r)] چاقچاق، ئويناشماق، ئەخمەق قىلماق، كول-دۇرلاتماق.

baptism ['bæptizəm] چوقۇنماق، چوقۇندۇرماق، چوقۇنۇش، چوقۇندۇرۇش مۇراسىمى.

bar [bɑ:] I n. تال، پارچە، دانە (ئومۇمەن ئىنچىكە ۋە سوزۇنچاق نەرسىلەرنى كۆرسىتىدۇ). ② تاقاق، دەم، تاياق، توسۇق. ③ قاۋاقخانا. II v. (~red ، ~red ، ~ring) توسماق.

barb [bɑ:b] n. تىكەن، ئەتتىكەن.

barbarian [bɑ:'bɛəriən] I n. ۋەھشىي ئادەم. قوپال ئادەم، مەدەنىيەتسىز ئادەم. II adj. ياۋۇز، ۋەھشىي قوپال.

barbarism ['bɑ:bərizəm] n. ① ۋەھشىيلىك، ياۋۇزلۇق. ② قوپاللىق، مەدەنىيەتسىزلىك.

barbarity [bɑ:'bæriti] n. ۋەھشىيلىك، ياۋۇزلۇق. ② قوپاللىق، مەدەنىيەتسىزلىك، بىلىمسىزلىك.

barbarous ['bɑ:bərəs] adj① مەدەنىيەتسىز، نادان. ياۋايى، ۋەھشىي. ② ئەدەبسىز، قىلىقسىز، قوپال.

barber ['bɑ:bə] n. ساتىراش.

bard[1] [bɑ:d] شائىر.

bard[2] [bɑ:d] n. غەزەلخان، ناخشىچى.

www.uyghurkitap.com

bare [bɛə] I adj. ① يالىڭاچ، يالاڭ، ئوچۇق. ② قۇرۇق، ئۇسكۇنسىز، جاھازسىز. ③ ئاران، بىر ئامال قىلىپ. II v. ئاشكارىلىماق.

barefaced ['bɛəfeist] adj. ئۇياتسىز، نومۇسسىز، شەرمەندە.

barefoot ['bɛəfut] I adj. يالىڭاياق. II adv. يالىڭاياق، يالىڭاياق ھالدا.

barely ['bɛəli] adv. ئاران، زورمۇ زور، بىر ئامال قىلىپ.

bargain ['bɑ:gin] I n. توختام، كېلىشىم؛ سودا. ② توختام قىلىنغان مال، پۇتۇشكەن مال. ③ ئەرزان مال، باھاسى چۈشۈرۈلگەن مال. II v. سودىلاشماق، شەرت قويماق: ~ for مۆلچەرلىمەك. پەرەز قىلماق.

bargainer ['bɑ:ginə] n. سودىگەر، تىجارەتچى.

barge [bɑ:dʒ] چاتما كېمە

baritone ['bæritəðn] ئەرلەر ئوتتۇرا ئاۋازى

bark[1] [bɑ:k] دەرەخ قوۋزىقى.

bark[2] [bɑ:k] n. قوۋزاق.

bark[3] [bɑ:k] قاۋاش، ئىت قاۋاش.

barley [bɑ:li] I n. ھەۋەشش (ئىتلارنىڭ). II v. ھاۋشىماق (ئىتلارنىڭ).

barn [bɑ:n] n. ئارپا.

barometer [bə'rɔmitə] n. ① ئاشلىق ئامبىرى، ساڭ. ② قوتان، ئېغىل.

baron ['bærən] n. بارومېتىر.

barrack ['bærək] n. بارون (فېئودالىلىق مەنسەپنىڭ بىر خىلى).

barracks ['bæræks] ئەخمەق قىلماق، ئەخمەق تاپماق، ئۇينىاتماق.

barrage ['bærɑ:ʒ] گازارما، لىيىڭفاڭ.

barren ['bærən] توغان، توسما.

adj. ① تاقىر، قاقاس، ئۇنۇمسىز. ② مېۋىسىز. ③ پايدىسىز، نەتىجىسىز، مەنىسىز.

barricade[1] ['bæri'keid] n. I توسقۇنلۇق، پۇتلىكاشاق.
v. II توسماق، توسقۇنلۇق قىلماق، پۇتلىكاشاق بولماق.
barricade[2] [bærikeid] توسماق، توسۇلۇپ قالماق، تىقىلىپ قالماق.
barrier ['bæriə] n. كىرىش ئىشىكى. ② رېشاتكا، توسۇق. ③ توسالغۇ، پۇتلىكاشاق.
barrow ['bærəð] قول هارۋىسى.
base [beis] n. I بازىس؛ ئاساس، ئۇل. v. II . . . نىڭ ئاساسىغا قۇر-ماق (تىكلىمەك).
baseball ['beisbə:l] كالتەك توپ.
baseless ['beislis] adj. ئاساسسىز، سەۋەبسىز.
basement ['beismənt] n. ① ئاساس. ② ئۆگ ئاستىدىكى قەۋەت، ئۆگ تۆۋەن قەۋەت. ③ يەر ئاستى ئۆيى. ④ گەمە.
bases ['beisi:z] n. →basis. ① ئاساس، دەلىل ② ئاساسىي قىسمى
bashful ['bæʃful] adj. تارتىنچاق، ئۇياتچان.
bashfulness ['bæʃfulnis] n. ئۇياتچانلىق، تارتىنچاقلىق.
basic ['beisik] adj.①ئاساسىي، ئاساسلىق، تۈپ، نېگىزلىك. ② ئىشقارلىق <خىمىيە>.
basil [bæzl] رەيھانگۈل.
basin ['beisn] n.① داس. ② ئويمانلىق. ③ ژادا (دوريانىڭ) . ④ كۆلچەك.
basis ['beisis] n. (كۆپلۈكى bases ['beisi:z])① ئاساس. ② ئاساسلىنىش.
bask [bɑ:sk] v. ① ئاپتاپسىنماق. ② ئاپتاپقا سالماق.
basket ['bɑ:skit] n. ① سېۋەت. ② زەمبىل.
basketball [bɑ:skitbə:l] n. ۋاسكېتبول.
bass[beis] adj/q . تۆۋەن ئاۋازلىق. II n.① ئەرلەرنىڭ تۆۋەن ئاۋازى. ② تۆۋەن ئاۋازلىق چالغۇ ئەسۋابلىرى.

www.uyghurkitap.com

bastard ['bæstəd] ① adj. Ⅱ نىكاھسىز تۇغۇلغان بالا. n. Ⅰ نىكاھسىز تۇغۇلغان. ② ناپاك. ③ يالغان، ياسالما.

bastion ['bæstiən] قورغان، ئىستىھكام، قەلئە.

bat[1] [bæt] كۆزنى يۇمۇپ ئاچماق.

bat[2] [bæt] (~ting ،~ted ،~ted) v. Ⅱ پالاق. n. Ⅰ توپنى ئۇرماق.

bat[3] [bæt] n. شەپەرەك (ھايۋانات).

bath [bɑ:θ] (كۆپلۈكى: baths [bɑ:ðz]) n. ① يۇيۇنۇش، سۇغا چۆمۈلۈش. ② مۇنچا. ③ ۋاننا.

bathe [beið] v. ① يۇيۇنماق، سۇغا چۆمۈلمەك، سۇ ئۇزمەك. ② چىلىماق، نەمدىمەك، ھۆللىمەك.

bathroom ['bɑ:θrum] n. مۇنچە، سەررا‌پ.

batman ['bætmən] خىزمەتكار، خىزمەتچى (ئەنگلىيىدە ھەربىي ئەمەل‌دارلارنىڭ پارچە-پۇرات ئىشلىرىنى قىلىپ بېرىدىغان ئەسكەر).

baton ['bætən] ساقچى كالتىكى.

battalion [bə'tæljən] n. باتالىيون (ھەربىي).

batter ['bætə] v. Ⅰ قالايمىقان ئۇرماق، قاتتىق ئۇرماق. قاتتىق ئۇرۇلماق. n. Ⅱ توپچى، توپ ئۇرغۇچى.

battery ['bætəri] n. باتارىيە.

battle ['bætl] n. Ⅰ (ئادەتتىكى) ئۇزۇش، جەڭ. v. Ⅱ ئۇرۇش قىلماق، جەڭ قىلماق.

battlefield ['bætlfi:ld] n. جەڭ مەيدانى.

battleship ['bætlʃip] n. ئۇرۇش كېمىسى، جەڭ كېمىسى.

baulk=**balk.**

bawl [bɔ:l] ۋارقىراپ-جارقىراپ، چۇقان سالماق، دات-پەريات كۆتۈرمەك، شاۋقۇن سۇرەن كۆتۈرمەك.

bay[1] [bei] دەپنە دەرىخى.

bay² [bei] n. قولتوٚق (دەريا، دېڭىزلارنىڭ).

bayonet ['beiənit] ئىشتىك (مىلتىقنىڭ سىداۋسى).

bazaar, bazar [bə'zɑ:] n. بازار.

bazooka [bə'zu:kə] راكېتا كانىيى (خوٚجەنتوٚك).

bazooka [bə'zu:kə] n.> ھەربىي> خوجيەنتوٚك.

BC=Before Christ مىلادىدىن ئىلگىرى.

be [bi:,bi] v. I ①بولسا، بولماق. ② مەۋجوٚت بولماق. ③ توٚغوٚلماق.

am[æm,əm,m] beنىڭ بىرىنچى شەخس بىرلىك ھازىرقى زامان شەكلى.

are [ɑ:,ɑ,ə]be نىڭ ئىككىنچى شەخس بىرلىك ۋە كوٚپلوٚك ھازىرقى زامان شەكلى.

are [a:a,ə] b نىڭ ئىككىنچى شەخس بىرلىك ۋە كوٚپلوٚك ھازىرقى زامان شەكلى.

is [iz,z,s] be نىڭ ئوٚچىنچى شەخس بىرلىك ھازىرقى زامان شەكلى.

was [wəz,wəz,wz] be نىڭ بىرىنچى ۋە ئوٚچىنچى شەخس بىرلىكىنىڭ ئوٚتكەن زامان شەكلى.

were [wə:,wə] be نىڭ كوٚپلوٚك ۋە ئىككىنچى ش خس بىرلىكنىڭ ئوٚتكەن زامان شەكلى.

being [bi:iŋ] be نىڭ ھازىرقى زامان سوٚپەتداش شەكلى.

been [bi:ŋ] be نىڭ ئوٚتكەن زامان سوٚپەتداش شەكلى.

aren't [ɑ:nt]=are not.

Isn't ['iznt]=is not

wasn't ['wəznt]=was not.

weren't [wə:nt]=were not.-ئاساسىي پېئىلنىڭ ھازىر) ①aux. v. II قى زامان سوٚپەتداش شەكلى بىلەن بىرگە كېلىپ، داۋام توٚس شەكىلـ لىنىدوٚ) : Heis working. ئوٚ ئىشلەۋاتىدوٚ. ② پېئىلنىڭ ئوٚتكەن زامان سوٚپەتداش شەكلى بىلەن بىرگە كېلىپ، مەجھوٚل دەرىجە شەـ كىللىنىدوٚ: The letter was written yesterday بوٚ خەت توٚنوٚگوٚن

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى www.uyghurkitap.com

يېزىلغان. ③ (ئاساسىي پېئىلنىڭ ئىنفىنىتىۋ شەكلى بىلەن بىرگە كېلىپ مەجبۇرىيەت، ۋەزىپە، مەقسەت، ئوي-پىكىر، ۋەدە، كېلىشىم ۋە ئىمكانىيەت قاتارلىق ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ) (: We are to meet at the schoolgate. بىز مەكتەپ دەرۋازىسى ئالدىدا كۆرۈشىمىز.

beach [biːtʃ] n. دېڭىز ساھىلى؛ كۆل بويى.

beacon[1] ['biːk(ə)n] n.① ئۇرۇش ئوتى، بەلگە ئوتى. ② بەلگە، كۆرسەتكۈچ بەلگىسى (قاتناشنىڭ). ③ چارلاش بەلگىسى. ④ چېگرا بەلگىسى.

beacon[2] ['biːkən] مايا‌ك.

bead [biːd] n.① مارجان. ② سۈ تامچىسى.

beak [biːk] n. تۇمشۇق (قۇش ۋە ھايۋاناتلارنىڭ).

beaker ['biːkər] ① قىزدۇرغۇچ ئەينەك قاچا (تەجرىبىخانىدا سىناق دوختۇرلىرىنى قىزدۇرۇش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان شېشە). ② چوڭ رومكا.

beam [biːm] I n.① ياغاچ، لىم، تۈۋرۈك. ② ساپاق، ساپ، دەستە. II v.① نۇر چاچماق؛ قىزىماق. ② كۈلىمەك. ③ ئالاقلاتماق (رادىئو).

bean [biːn] n. پۇرچاق.

bear[1] [bɛə] n.① ئېيىق. ② دوت ئادەم، كالۋا ئادەم.

bear[2] [bɛə] v. ① قوللىماق. (bore [bɔː]، borne [bɔːn]) ② ئۈستىگە ئالماق، زىممىسىگە ئالماق. ③ چىدىماق، بەرداشلىق بەرمەك. ④ تۇغماق (ئۆتكەن زامان سۈپەتداش شەكلى born بولۇپ كېلىدۇ).

beard [biəd] n. ساقال.

beardless ['biədlis] adj. كوسا (ساقالسىز).

bearer ['bɛərə] n.① خەت توشىغۇچى، خەتچى. ② بايراقدار، بايراقچى. ③ مېيىتلىك دەرەخ.

bearing ['bɛəriŋ] n.① يۇرۇش-تۇرۇش؛ قامەت؛ تەقى-تۇرق. ② مۇناسىۋەت، ئالاقە. ③ (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) نىشان؛ جەھەت؛ تەرەپ. ④ قازان <مېخانىكا>.

beast [bi:st] n.① ھايۋان. ② ياۋۇز ئادەم، ۋەھشىي ئادەم، زالىم.

beastliness [bi:stlinis] n. ياۋايىلىق؛ ئۇياتسىزلىق، بىئەدەبلىك.

beastly ['bi:stli] adv. ياۋايى؛ قوپال، ئۇياتسىز.

beat [bi:t] v. I (~، ~en ['bi:tn]) قاقماق، چەكمەك؛ سوقماق (يۇرەك)؛ چالماق. ② يەڭمەك، مەغلۇپ قىلماق. ① n. II ئۇرۇش؛ سوقۇش (يۇرەك). ② زەرە.

beaten ['bi:tn] beat→v. I ①adj. II زەربە يېگەن، مەغلۇپ بولغان، يېڭىلگەن. ② يارىلانغان.

beautiful ['bju:təful] adj. چىرايلىق، گۈزەل، كېلىشكەن.

beautify ['bju:tifai] v. بېزىمەك، بېزەلمەك، ياسىماق، ياساتماق؛ گۈزەللەشتۈرمەك.

beauty ['bju:ti] n.① گۈزەللىك؛ لاتاپەت. ② چىراي، ھۆسن. ③ كېلىشكەن ئادەم. ④ چىرايلىق نەرسىلەر.

beaver ['bi:və(r)] قۇندۇز، قۇندۇز تېرىسى.

became [bi'keim] v. →become.

because [bi'kəz] conj. (سەۋەب ۋە ئاساسلىنىشنى كۆرسىتىپ، . . .سەۋەبتىن، چۈنكى دېگەنگە ئوخشاش سۆزلەر بىلەن ئىپادىلىنىدۇ) : he was ill. He didn't come ~ ئۇ كېسەل بولۇپ قالغانلىقى ئۈچۈن كېلەلمىدى.

beckon ['bek(ə)n] v.① باش لىڭشىتماق. ② ئىشارەت قىلمق (قول بىلەن).

become [bi'kʌm] v. ① بولماق، (become ،became [bi'keim]) بولۇپ كەلمەك، ئايلانماق. ② لايىق كەلمەك.

www.uyghurkitap.com

bed [bed] n.① كارىۋات. ② (دەريا) قىنى. ③ كۆچەتخانا.

bedbug ['bedbʌg] n. (ئامېرىكا تىلىدا) چۈسا؛ بۈرگە.

bedclothes ['bedkləuðz] n. (كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) كارىۋاتقا سالى-دىغان بۇيۇملار، سىلىنچا، كىرلىك، ئەديال، ياستۇق قاتارلىقلار).

bedeck [bi'dek] v. بېزىمەك، بېزەلمەك؛ ياسىماق، ياسالماق.

bedroom ['bedrum] n. ياتاق، ياتاقخانا.

bedevil [bi'devl] ئازاب، جەبر، قىينىماق، ئازابلىماق.

bedtime ['bedtaim] n. ئۇخلاش ۋاقتى، ياتار چاغ.

bee [bi:] n.① ھەسەل ھەرىسى. ② ئالدىراش ئادەم.

beech [bi:tʃ] n. قارا قېيىن دەرىخى.

bee—house ['bi:haus] n. پىۋىخانا.

bee—master ['bi:'mɑ:stə] n.① ھەسەل ھەرە باققۇچى، ھەسەل ھەرى-چى. ② ھەسەل ھەرىچىلىك مۇتەخەسسىسى.

beef [bi:f] n. كالا گۆشى.

been [bi:n] v. →be.

beer [biə] n. پىۋا.

beet [bi:t] n. قىزىلچا.

beetle [bi:tl] n. قوڭغۇز.

befall [bi'fɔ:l] v. (befallen [bi'fɔ:lən] ، befell [bi'fel]) يۈز بەرمەك، ئۇچراتماق؛ توغرىلىماق.

before [bi'fɔ:] prep. I (ۋاقىتنى كۆرسىتىدۇ) ...دىن بۇرۇن؛ ...نىڭ ئالدىدا؛ ...كىچە (گىچە): Come~ten o'clock. سائەت ئوندىن بۇرۇن كېلىڭ. conj. II ...دىن بۇرۇن؛ ...نىڭ ئالدىدا: I must finish my work~ I go home. ئۆيگە قايتىشتىن بۇرۇن ئىشنى تۈگىتىشىم كېرەك.

beforehand [bi'fɔ:hænd] adv. ئالدىن، ئالدىنئالا.

befriend [bi'frend] v.① دوستلۇق قىلماق، دوستلۇق مۇئامىلىدە بول-

ماق. ② یارده‌ملەشمەك، یارده‌مده بولماق. ③ ئېتىبار بەرمەك.

beg [beg] v. (~ged ، ~ged ، ~ging) تىلەمەك، تىلەمچىلىك قىلماق. ② تەلەپ قىلماق.

began [bi'gæn]v. →begin

begger ['begə] n. تىلەمچى، قەلەندەر.

begin [bi'gin] v. (began [bi'gæn] ؛ begun [bi'gʌn] ؛ beginning [biginiŋ]) باشلماق، باشلانماق، تۇنۇش قىلماق، كىرىشمەك.

beginner [bi'ginə] n. شاگىرت، يېڭى ئۆگەنگۈچى، (بىرەر ئىشنى) يېڭىدىن باشلىغۇچى.

beginning [bi'giniŋ] باشلىنىش، مەنبە.

begone [bi'gən] int. يوقال، كۆزۈمدىن يوقال.

begrudge [bi'grʌdʒ] v.① ھەسەت قىلماق. ② قىزغانماق. ③ بېخىللىق قىلماق.

beguile ['bigail] v.① قىزىقتۇرماق، قايمۇقتۇرماق، ئازدۇرماق. ② ئەچ پۇشۇقىنى چىقارماق، بىكار ئۆتكۈزمەك (ۋاقىتنى).

begun [bi'gʌn] v. →begin

behalf [bi'hɑ:f] مەنپەئەت، پايدا، ھايان، نەپ.

behave [bi'heiv] v.① كۆرسەتمەك، بىلدۈرمەك. ② ئايلانماق، ئايلاندۇرماق (ماشىنا قاتارلىقلارنى).

behavio(u)r [bi'heivjə] n.① قىلىق، ھەرىكەت، يۈرۈش-تۇرۇش؛ مۇئامىلە. ② (ماشىنا قاتارلىقلارنىڭ) يۈرۈش ئەھۋالى، ھەرىكەتلىنىش ئەھۋالى.

behead [bi'hed] v. كاللىسىنى ئالماق، بېشىنى ئۈزمەك.

beheld [bi'held]v. →behold

behind [bi'haind] I prep. ئارقىدا، كەينىدە، ئارقىغا، كەينىگە، ئارقىدىن، كەينىدىن. II adv. ئارقىدا، كەينىدە، ئارقىدىن (خىزمەتتە).

www.uyghurkitap.com

behind hand [bihaindhænd] ئارقىدا قالغان، كېيىن قالغان، قالاق.

behold [bi'həuld] (beheld، beheld [bi'held]) v. دىققەت قىلماق، بايقىماق، كۆرمەك، سەزمەك.

beholder [bi'həuldə] n. تاماشىبىن.

belated [bi'leitid] adj. كېچىككەن، كېچىكتۈرۈلگەن، كەچ قالغان، كەچكى.

belch [beltʃ] n. I كېكىرش. v. II كېكىرمەك.

belfry ['belfri] ① قوڭغۇراق مۇنارى، قوڭغۇراقخانا (چىركاۋدا). ② قوڭغۇراق راۋۇقى، راۋاق سائىتى.

belief [bi'li:f] ①n. ئىشەنچ، ئېتىقاد.

believe [bi'li:v] ①v. ئىشەنمەك، ئېتىقاد قىلماق. ② ... دەپ قارىماق، ... دەپ بىلمەك. in ~ ئىشەنمەك، ئىشەنچ باغلىماق.

believer [bi'li:və] n. ئىشەنگۈچى، چوقۇنغۇچى.

bell [bel] ①قوڭغۇراق، جالكا. ② قوڭغۇراق ئاۋازى.

bellboy ['belbəi] n. كۈتكۈچى، مۇلازىم (ئەر).

bellow ['beləu] ①v. I ھۆركىرىمەك (بۇقا). ② گۈركىرىمەك (شامال). II ①n. ھۆركىرەش. ② گۈركىرەش.

bellows [beləuz] n. شامال ساندۇقى.

belly ['beli] ①n. قورساق. ② ئاشقازان.

being ['bi:iŋ] n. I ①. كىرش. ② مەۋجۇدىيەت، ھاياتلىق. II be-→v.

belong [bi'ləŋ] v. تەئەللۇق بولماق، قاراشلىق بولماق، مەنسۇپ بولماق، تەۋە بولماق، قارىماق (مەلۇم كىشىگە).

belongings [bi'ləŋiŋz] n. (ئۆزىگە قاراشلىق) مۇلۇك.

belovedbi'lʌvd,bi'lʌvid adj. جۇملىدە كېسىم خەۋەر بولۇپ كەلسە [bi'lʌvd]، سۆيۈملۈك، سۆيۈملۈك) [bi'lʌvid] دەپ ئوقۇلىدۇ) ھۆرمەتلىك، قەدىرلىك، ھۆرمەتكە لايىق، قەدىرلەشكە ئەرزىيدىغان.

غان.

below [bi'ləu] prep. ئاستىدا، تۆۋەندە، پەستە، . . . دىن تۆۋەن.

belt [belt] v. Ⅱ ①n. Ⅰ باغ، بەلباغ، ② (مېخانىكا) كەمەر. تاسما باغلىماق، چىگمەك.

bemoan [biməʊn] ئاھ ئۇرماق، ھەسرەت چەكمەك.

bench [bentʃ] n. ئۇزۇن ئورۇندۇق.

bend [bend] ② v. Ⅰ (بېنت [bent])، ئەگمەك، ئېگىلمەك. n. Ⅱ دوناي، ئەگمەچ. بويسۇنماق، باش ئەگمەك. قايىل بولماق.

beneath [bi'ni:θ] prep. & adv. . . . ئىنگ ئاستىدا؛ تېگىدە.

benediction ['beni'dikʃən] ①n. دۇئا، دۇئا-تەلەپ، دۇئا-تەلەپ قىلىش. ② پاتىھە؛ پاتىھە ئوقۇش.

benefactor ['benifæktə] n. ياخشىلىق قىلغۇچى. شاپائەتچى.

beneficial [beni'fiʃəl] adj. پايدىلىق.

beneficiary [beni'fiʃəri] پايدا ئالغۇچى، نەپ ئالغۇچى.

benefit ['beni fit] ①n. Ⅰ پايدا، مەنپەئەت. ②شاپائەت. ③ ياردەم، نەپقە، نەپ. v. Ⅱ . نەپ ئالماق، ھايان تاپماق.

benevolence[1] [bi'nevələns] n. ئىلتىپات، ئىلتىپات قىلىش، مەرھەمەت، مەرھەمەت قىلىش.

benevolence[2] [binɑvələns] مېھرىبان، شەپقەتلىك.

benevolent [bi'nevələnt] adj. مېھرىبان، رەھىمدىل.

benign [bi'nain] ① مېھرىبانلىق بىلەن، ئىسسىق مېھرى بىلەن. ② ياخشىلىق بىلەن.

bent[1] [bent] ھەۋەس قىلماق، ئىشتىياق، قىزىقماق، ياقتۇرماق، ياخشى كۆرمەك، سۆيمەك.

bent[2] [bent] v. →bend.

benzene ['benzi:n] n. بېنزول (خىمىيە).

bequest [bi'kwest] مىراس، قالغان نەرسە.

berate [bi'reit] ھاقارەتلىمەك، تىللىماق، كايىماق.

www.uyghurkitap.com

bereave [bi'ri:v] ، ~d ؛ **bereft** [bi'reft] ، ~d [brilri:vd]) v. مەھرۇم بولماق، قولدىن ببرىپ قويماق. (bereft

bereavement [bi'ri:vmənt] ①n. جۇدالىق. ② مۇسىبەت، ئۆلۈم-يېتىم.

bereft [bi'reft] v. →bereave.

berry ['beri] n. شىرنىلىك مېۋىلەر.

berserk [bə'sɜ:k] ① دەھشەتلىك. ② سارالىق بولۇپ قالماق، ئېلىشىپ قالماق، سەۋدايى بولۇپ قالماق.

berth [bəə:θ] n. كارىۋات (ياتاق ۋاگون. ياتاق كايوتا، ياتاق بۆلمە قاتارلىقلاردىكى).

beseech [bi'si:tʃ] (besought ، besought [bi'sɔ:t]) v. سورىماق، ئۆتۈنمەك، يېلىنماق، يالۋۇرماق.

beset [bi'set] (~ting ، ~ ، ~) v. قورشىماق، قورشاپ ھۇجۇم قىلماق.

beside [bi'said] ①prep. . . . نىڭ قېشىدا، . . . نىڭ يېنىدا. ② يانمۇ يان. ③ . . . گە سېلىشتۇرغاندا.

besides [bi'saidz] adv. I يەنە كېلىپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە، . . . دىن سىرت، prep. II . . . دىن تاشقىرى، . . . دىن باشقا، . . . دىن سىرت.

besiege [bi'si:dʒ] v. مۇھاسىرىگە ئالماق، قورشىماق، قورشۇالماق.

besought [bi'sɔ:t] v. → beseech.

bespatter [bi'spætə] ①v. لاي چاچرىماق، لاي چاچراتماق؛ بۇلغىماق. ② تۆھمەت قىلماق، بۆھتان چاپلىماق.

best [best] n. I ئەڭ ياخشى، ئەلا. ② . good→adj. II well→①. adv. III ئەڭ، ئىنتايىن، بەك.

bestial ['bestjəl] adj. ھايۋانلارچە؛ قوپال، رەھىمسىز؛ ھايۋانلىق.

bestiality ['besti'æliti] n. رەزىل؛ رەزىللىك.

bestow [bi'stəu] v. ① بەرمەك، ئىنئام قىلماق. ② قويماق.

bestrid (den) [bi'stridn] v. →bestride.

bestride [bi'straid] (bestrid(den)، bestrode [bi'strəud]) [bi'strid(n)] ① (ئاتقا) مىنمەك، مىنىپ ئۆتمەك.
② ئاتلىماق، ئاتلاپ ئۆتمەك.

bestrode [bi'strəud]v. →bestride.

bet [bet] ~v. (~ting ،~(ted) ،(ted)) شەرتلەشمەك.

betake [bi'teik] v. (betaken [bi'teikən]، betook [bi'tuk])
① قوللانماق، ئىشلەتمەك (چارە، ئۇسۇل قاتارلىقلارنى).
② ... گە بارماق. //①oneself to ... گە بارماق.
② مۇراجىئەت قىلماق.

betaken [bi'teikən] v. →betake.

betook [bi'tuk]v. →betake.

betray [bi'trei] v.① خائىنلىق قىلماق، سانقۇنلۇق قىلماق، يۇز ئۆرۈمەك. ② ئاشكارا قىلىپ قويماق، بىلدۈرۈپ قويماق.
③ نامايان قىلماق، كۆرسەتمەك.

betrayal [bi'tre(i)əl] v. خائىنلىق، خائىنلىق قىلىش، ئاسىيلىق، ئاسىيلىق قىلىش، سانقىنلىق، سانقىنلىق قىلىش.

betrayer [bi'treiə] n. خائىن، سانقىن، ئاسىي.

betroth [bi'trəuð] v. سۆز سالدۇرماق، چاي ئىچكۈزمەك (نىكاھلىنىش ئۇچۇن).

better ['betə] n. Ⅱ. well→adv. Ⅱ. good→adj. Ⅰ ياخشىراق، يامان ئەمەس (نەرسىلەر). v. Ⅳ ياخشىلىماق، ياخشىلانماق.

between [bi'twi:n] prep. ... نىڭ ئوتتۇرىسىدا، ... بىلەن ... نىڭ ئوتتۇرىسىدا.

bevel ['bevl] يانتۇ يۈز، يانتۇ تەكشىلىك.

beverage ['bevəridʒ] ئۇسسۇزلۇق، ئىچىملىك.

www.uyghurkitap.com

bevy ['bevi] توپ، پادا، ئۈيۈر.

beware [bi'wɛə] v. دىققەت قىلماق، ئېھتىيات قىلماق، پەخەس بولماق.

bewilder [bi'wildə] ① ئازدۇرماق، قايمۇقتۇرماق. ② تەڭلىكتە قالدۇرماق.

bewildment [bi'wildmənt] n. قايمۇقۇش، قايمۇقتۇرۇش.

beyond [bi'jənd] I prep. ①نېرىسىدا، نېرىقى تەرەپتە. ② (ۋاقىتنى كۆرسىتىدۇ) ... دىن كېيىن: ~nine o clock سائەت توققۇزدىن كېيىن. ③ (دائىرىنى كۆرسىتىدۇ) ... دىن تاشقىرى؛ ... دىن يۇقىرى؛ ... دىن ئارتۇق: The book is ~ me. / بۇ كىتابنى كۆرۈپ چۈشىنەلمەيمەن (~expectation) كۈتمىگەن يەردىن (~hope) ئۈمىدسىز. ④ ... دىن سىرت، ... دىن باشقا. II adv. يىراقتا، يىراقتا؛ ئۇ ياقتا، ئۇ ياقتا.

Bible ['baibl] n. ئىنجىل (دىنىي كىتاب).

bibliography [bibliɔgrəfi] كىتابلار مۇندەرىجىسى، كاتالوگى.

bicker ['bikə(r)] تاكالالاشماق، گەپ تەگشىپ قالماق، جاڭجاللاشماق.

bicycle ['baisikl] n. I ۋېلىسىپىت. v. II ۋېلىسىپىتكە مىنمەك.

bilateral [bai'leitərə] adj. ئىككى تەرەپلىك، ئىككى ياقلىق، ئىككى تەرەپ، ئىككى تەرەپلىمىلىك، ئىككى يۈزلىمىلىك: a~agreement ئىككى تەرەپ كېلىشىمى.

bile ['bail] ئۆت، ئۆت سۈيۈقلۇقى.

bilious ['biliəs] ① كۆڭلى ئاينىماق، ئىچى ئىلىشماق، قۇسقىسى كەلمەك. ② بىزار بولماق، تويماق.

bill[1] [bil] قۇشقاچنىڭ ئاغزى.

bill[2] [bil] I n. ①تالون، ھېسابات تالونى. ② تىزىملىك (ئويۇن، سەي قاتارلىقلارنىڭ)، جەدۋەل. ③ ئېلان. ④ تەشۋىق ۋاراقى.

⑤ قانۇن لايىھەسى. ⑥تەكلىپ. ⑦چەك. ⑧ھۆججەت ،سودا، .
⑨ پۇل (ئامبرىكىدا) . II v. ئېلان قىلماق.

billow ['biləu] n.① (يېزىق تىلىدا) ئۆركەش، قاتتىق دولقۇن.
② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) دېڭىز.

billiards ['biljədz] n. بىلىيارت؛ بىلىيارت ساقىسى.

billion ['biljən] 10num. مىليارد.

billy—goat ['biligəðt] تېكە.

bin[1] [bin] ساندۇق (كۆمۈر، ئەخلەت) .

bin[2] [bin] n.① ساندۇق. ② (يەر ئاستى) ئىسكىلات) .

bind [baind] v. ① باغلىماق، چىگمەك، (bound ، bound [baund]) تاڭماق. ② تۇپلىمەك. (كىتاب) . ③ جىيەك تۇتماق.
④ قاتماق، قېتىشماق.

binder ['baində] n.① (كىتاب) تۇپلەش ئىشچىسى. ② يۇك-تاق تاڭغۇچى. ③ ئارغامچا. ④ يېپىشتۇرغۇچى خۇرۇچ.

binoculars [binokjðləz] دۇربۇن.

biochemistry ['baiou'kemistri] n. بىئوخىمىيە.

biography [bai'ɔgrəfi] n. تەرجىمىھال، تەزكىرە.

biological ['baiə'lədʒikəl] adj. بىئولوگىيىلىك.

biology [bai'ələdʒi] n. بىئولوگىيە.

biophysics ['baiə(u)'fiziks] n. بىئوفىزىكا.

birch [bə:t] n ① . قېيىن دەرىخى. ② قېيىن ياغىچى.

bird [bə:d] n. قۇش، ئۇچار قانات.

bivouac ['bivðæk] n.① ئوچۇقچىلىقتا قونماق، دالىدا قونماق، دالىدا تۇنىمەك. ② لەشكەرگاھ.

birth [bə:θ] n.① تۇغۇلۇش، دۇنياغا كېلىش. ② كېلىپ چىقىش، پەيدا بولۇش. ③ ئىجاد قىلىنىشقا باشلاش، ئىجاد قىلىنىشقا باشلاش. ④ قانداشلىق.

birthday ['bə:θdei] n. تۇغۇلغان كۈنى.

www.uyghurkitap.com

birthplace ['bə:θpleis] n. تۇغۇلغان جاي، (تۇغۇلغان) يۇرت، ۋەتەن

biscuit ['biskit] n. پېچىنە.

bishop ['biʃəp] n. باش روهانىي (خرىستىئان دىنىدا).

bit[1] [bit] n. (ئۇيغۇر تىلىدا: ئازراق، بىرئاز، ئازغىنا، بىر دەم دېگەنگە ئوخشاش سۆزلەر بىلەن ئىپادىلىنىدۇ): ~ of food a ئازراق تاماق / ~by بارا-بارا، پەيدىنپەي، ئاز-ئازدىن.

bit[2] [bit] v. →bite.

bitch [bitʃ] ① قانجۇق. ② ئەسكى ئايال.

bite [bait] v. I ① چېقىۋالماق (bit ،bitten ['bitn] ؛bit [bit]) (پاشا، بۆرگە قاتارلىقلار). ② چىشلىمەك، چىشلىۋالماق. ③ ئېچىشماق، ئېچىشتۇرماق (ئادەمنىڭ تىلىنى). ④ چىرىمەك، چىرىتمەك. ⑤ قېتىشماق، قېتىشىپ قالماق، قېتىشتۇرماق. ⑥ (قارماققا بېلىق) ئىلىنماق. II n. ①چىشلەش، چىشلىۋېلىش. ② چېقىش، چېقىۋېلىش. ③ چىرىش، چىرىتىش.

bitten ['bitn] v. →bite.

bitter ['bitə] adj. ئاچا-مۇشەققەتلىك. ئازاب-ئوقۇبەتلىك. ② ئېچىنىشلىق. ③ ئاچچىق، بەتتام، قاۋسىق. ④ نارازى بولغان.

bitterly ['bit əli] adv.① ئېچىنىپ، ئازابلىنىپ، ئېچىنغان ھالدا؛ ئازابلانغاندەك. ② جاپا-مۇشەققەت بىلەن، جاپالىق.

bitterness ['bitənis] n. كۆلپەت، جەبىر-زۇلۇم. ئازاب-ئوقۇبەت.

bitumen ['bitʃðmən] قارىماي، ئاسفالىت.

blab [blæb] ئاشكارا قىلىپ قويماق، بىلدۈرۈپ قويماق، پاش قىلىپ قويماق.

black [blæk] adj. I ①قارا، قاراڭغۇ، زۇلمەت. ② غەمكىن، خاپا. ③ ياۋۇز، مۇدھىش قەبىھ. II n. ① قارا، قارا رەڭ. ② قارا بويياق ماتېرىياللىرى. ③ نېگىر، قارا تەنلىك.

v. Ⅱ ①قارا قىلماق، قارا بولماق، قاراڭغۇلاشماق، قاراڭغۇلاشتۇرماق. ② قارا مايدا مايلىماق (ئاياغنى).

blackbird ['bækbə:d] n. ①بۇلبۇل. ② تاغ قۇشقىچى.

blackboard ['blækbə:d] n. دوسكا، قارا تاختاي.

blacken ['blæk(ə)n] v. ①قاراڭغۇلاشماق؛ قاراڭغۇلاشتۇرماق. ② (بىراۋنىڭ) يامان گەپىنى قىلماق، غەيۋەت قىلماق.

blackguard ['blækga:d] n. ① ئۇششۇق. ② لۇكچەك.

blackness ['blæknis](ھاۋا) n.① قارا، قارا رەڭ. ② دىمىق، تۇتۇق (ھاۋا). ③ قارا نىيەت، خەتەرلىك.

blacksmith ['blæksmiθ] n. تۆمۇرچى.

blade [bleid] n.① پىچاق بىسى، بىس. ② بىرىنتىۋا، تىغ. ③ يوپۇرماق.

blame [bleim] v. Ⅰ ئەيىبلەش. n.① Ⅱ ئەيىبلىمەك، قۇسۇر تاپماق. ئەيىب، قۇسۇر. ② جاۋابكارلىق.

blameless ['bleimlis] adj. ئەيىبسىز، بىگۇمان، گۇمانسىز.

blanch [bla:ntʃ] v. ئاقارماق، ئاقارتماق.

bland [blænd] adj.①مۇلايىم. ② يۇمشاق. ③ ئىللىق (ھاۋا كىلىمات).

blank [blæŋk] adj. Ⅰ ① ئاق قالغان (كىتاب-دەپتەرلەردىكى). ② بوش، قۇرۇق. n. Ⅱ ئاق قالغان جاي، بوش ئورۇن.

blanket ['blæŋkit] n. يۇڭ ئەدىيال؛ كىگىز.

blast [bla:st] n. Ⅰ①بىر دەم، بىر پەس، بىر مەھەل. ② ئاۋاز (نەي، سۇناي قاتارلىقلارنىڭ). ③ شامالدىتىش، شامال چىقىرىش. ④ پارتلاش، ئېتىلىش. v. Ⅱ ①پارتلاتماق. ② ۋەيران قىلماق، دەپسەندە قىلماق، خازان قىلماق.

blazz [bleiz] n. يالقۇن، نۇر، يانغۇن. v. Ⅱ كۆيمەك، كۆيدۇرمەك. ② يانماق، ياندۇرماق، يورۇتماق.

bid [bid]① (bidding ؛ bid ، bidden ['bidn] ، bade [beid]) v. Ⅰ

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كتابلارنىڭ بېڭى ئادرىسى

بۇيرۇق قىلماق. ② باها چىقارماق (سانقاندا). ③ تەكلىپ قىلماق.
④ ئېيتىپ قويماق. ⑤ خوشلاشماق. Ⅱ n.① باها چىقىرىش.
② تەكلىپ قىلىش.

bleach [bli:tʃ] v. ئاقارماق، ئاقارتماق.

bleat [bli:t] v. (قوي، موزاي قاتارلىقلارنىڭ) مۆرەش ئاۋازى. n. مۆرىمەك؛ مەرىمەك.

bleed [bli:d] v. (bled ، bled [bled]). قان ئالماق، قان چىقارماق.

blemish ['blemiʃ] I n.① كەمچىلىك، نۇقسان قۇسۇر.
② داغ. Ⅱ v.① نۇقسان تاپماق، قۇسۇر تاپماق، چاتاق چىقارماق.
② داغ چۈشۈرمەك.

blend [blend] I v. (blent ، ~ed ؛ blent [blent] ، ~ed) ① ئاىلاشماق، ئارىلاشتۇرماق. ② لايىقىدا بولماق، لايىقلاشتۇرماق.
Ⅱ n. ئارىلاشما.

bless [bles] v. (blest ؛ blest [blest] ، ~ed) ① تىلىمەك، بەخت تىلىمەك (خۇدادىن). ② مىننەتدار بولماق.

blessing ['blesiŋ] n. تىلەش، بەخت تىلەش، دۇئا قىلىش، دۇئا-تەلەپ قىلىش.

blest [blest] b. →bless.

blew [blu:] v. →blow.

blind [blaind] I adj.① قارىغۇ، كور. ② قارىغۇلارچە.
Ⅱ n. پەردە.

blindly [blaindli] adv. قارىسىغا، قارىغۇلارچە.

blindness [blaindnis] n. ① قارىغۇ، كور. ② نادانلىق، جاھالەت.

bliss [blis] n.① بەختىيارلىق. ② سائادەت، ئامەت.

blizzard ['blizəd] n. بوران، شىۋىرغان.

bloc [blək] n. بلوك، گۇرۇھ.

block [blək] n.① پارچە (ياغاچ-تاش قاتارلىقلارنىڭ) كاللەك.
② توسۇق. ③ بىر قاتار ئىمارەت (ئىككى كوچا ئارىلىقىدىكى).

④ قۇرۇلۇش كۆلىمى. ⑤ قامال. ⑥ چىغرىق، غالتەك.

blockade [blɔ'keid] n. I قامال، قامال قىلىش، توسالغۇ، توسالغۇ بولۇش. II v. قامال قىلماق، توسالغۇلۇق قىلماق، پۈتلىكاشاڭ بولماق.

blond(e) [blənd] adj. كۆك كۆز ئاق سېرىق ئادەم. (ئەرلەرگە قارىتا blond، ئاياللارغا blonde ئىشلىتىلىدۇ).

blood [blʌd] n.① قان. ② قانداشلىق.

bloodless ['blʌdlis] adj. قانسىز، رەڭگى ئۆچكەن، قېنى قاچقان، تاتارغان (يۈزلىرى).

bloodshed ['blʌdʃed] n. قان تۆكۈش، قانخورلۇق قىلىش.

bloodthirsty ['blʌd'θə:sti] adj. قانخور.

bloody ['blʌdi] adj.① قان تۆكۈلگەن، قان ئاققان، قانغان. ② قانلىق.

bloom [blu:m] n. I گۈل. ② گۈللەش. ③ چېچەكلەش. ④ ياشلىق باھار. II v. ① ئېچىلماق، ئېچىلىدۇرماق (گۈل). ② گۈللىمەك، راۋاج تاپماق، ئاۋۇماق. ③ چېچەكلىمەك.

blossom ['blɔsom] n. (مېۋىلىك دەرەخلەرنىڭ) گۈل چېچەك. v (مېۋىلىك دەرەخ) گۈل ئېچىلماق، چېچەكلىمەك.

blot [blɔt] n.① داغ، قاشقا، ئىز. ② كەمچىلىك، نۇقسان. I v. II (~ted، ~ted، ~ting) ① داغ تەگكۈزمەك، بۇلغىماق. ② ئۆچۈرمەك.

blouse [blauz] n.① كۆڭلەك، قىسقا كۆڭلەك. ② ئاياللارنىڭ قىسقا كۆڭلىكى.

blow[1] [bləu] n.① قاتتىق زەربە، زەربە بېرىش (تەنگە ياكى روھقا).

blow[2] [bləu] v. ① (blew [blu:]، blown [bləun]) پۈۋلىمەك، چىقماق (شامال). ② چالماق (گۈدۈك).

blue [blu:] adj.① كۆك، ھاۋا رەڭ. ② بوز. ③ زەئىپ، I

www.uyghurkitap.com

غەمكىن. Ⅱ n.① كۆك، كۆك رەڭ. ② ھاۋا رەڭ.

bluff [blʌf] I n. تىك يار، قىيا. Ⅱ adj.① تىك. ② تۈز.

blunder [ˈblʌndə] I n.① خاتالىق، زور خاتالىق. ② بىپەرۋالىق، بىخەستەلىك. Ⅱ v. ① خاتالاشماق، خاتالىق ئۆتكۈزمەك. ② قالايمىقان ئۇرۇلماق.

blunt [blʌnt] adj.① قاشاڭ، ئۆتمەس، گال. ② قوپال، توڭ، قاتتىق.

blush [blʌʃ] I v. خىجىل بولماق، يۈزى قىزارماق. ئۇيالماق. Ⅱ n. خىجىللىق، يۈزى قىزىرىش، ئۇيىلىش.

bo [buː] ① تۇف. ② مەسخىرە، مازاق قىلماق.

board [bɔːd] I n.① تاختاي، كارتون. ② چىقىش (ئايروپىلان، پويىز، پاراخوت، ماشىنا قاتارلىقلارغا). Ⅱ v.① تاختاي بىلەن ياپماق، ياپماق. ② تاماق بەرمەك، تاماق يېمەك. ③ چىقماق (ئايروپىلان، پويىز، پاراخوت، ماشىنا قاتارلىقلارغا).

boarding—school [ˈbɔːdiŋskuːl] n. ياتاقلىق مەكتەپ، ياتاقخانىسى بار مەكتەپ.

boast [bəust] ماختانماق. n. ماختىنىش.

boat [bəut] n. قېيىق، قولۋاق، كېمە.

boatman [ˈbəutmən] n. كېمىچى، قېيىقچى.

bob [bɔb] I n.① سىلكىش، سىلكىنىش. ② قىسقا چاچ (ئايال ياكى كىچىك بالىلارنىڭ). ③ لەيلىگۈچ، ماياتنىك. Ⅱ v. (~bed، ~bed، ~bing) ① سىلكىمەك، سىلكىنمەك. ② چېچىنى قىسقارتماق (ئايال ياكى كىچىك بالىلارنىڭ).

bode [bəʊd] بېشارەت، ئالامەت، بەلگە.

bodily [ˈbɔdili] I adj. جىسمانىي، تەندىكى. Ⅱ adv. ① جىسمانىي جەھەتتىن. ② شەخسەن، ئۆزى. ③ تامامەن، پۈتۈنلەي.

body [ˈbɔdi] ①n. بەدەن، تەن، گەۋدە. ② ئاساس، ئاساسىي گەۋدە.

③ جەسەت. ④ تەشكىلات؛ كوللېكتىپ. ⑤ (بىر) توپ، (بىر) تۈركۈم. ⑥ جىنسىم، ماددا.

bog [bəg] n. سازلىق.

bog [bog] پاتقاقلىق، سازلىق.

bogy, bogey ['bəǒgi] جىن، ئالۋاستى.

boil [bəil] v. I قاينىماق، قاياناتماق، قاياپ تاشماق. n. II قاياش.

boiler ['bəilə] n. پار قازىنى.

bold [bəuld] adj.① دادىل، دادىللىق بىلەن، يۈرەكلىك، جاسارەتلىك، جۈرئەتلىك. ② تەنتەكلىك. ③ ئېنىق، روشەن.

bolshevik ['bəlʃivik] adj. بولشېۋىك، بولشېۋىكلارنىڭ.

bolshevism ['bəlʃivizəm] n. بولشېۋىزم.

bolshevist ['bəlʃivist] n. بولشېۋىك.

bolt [bəult] n.① ئىلغۇچ، ئىلمەك. ② بولتا. ③ چاقماق، چېقىن. I v.① ئىشىك ئىلغۇچىنى ئىلماق. ② ئالدىراپ-تېنەپ يېمەك. ③ قاچماق، تىكىۋەتمەك، قېچىپ كەتمەك. ④ قېچىش، قېچىپ كېتىش. II

bomb [bəm] n. I بومبا. v. II بومبارداىمان قىلماق، بومبارداىمان قىلىنماق، بومبا تاشلىماق.

bombardment [bəm'bɑ:dment] n. بومبارداىمان قىلىش، توپقا تۇتۇش

bomber ['bəmə] n.① بومبارداىمانچى ئايروپىلان. ② بومبارداىمانچى.

bond [bənd] n. شەرتنامە، توختام كېلىشىم. ② زايوم. ③ بوغۇش، چۈشەپ قويۇش.

bondage ['bondidʒ] قۇل قىلماق، قۇللۇققا چۈشۈرمەك.

bone [bəun] n. سۆڭەك، ئىسكىلىت.

bonnet ['bənit] جىيەكسىز شەپكە (ئايال ياكى بالىلارنىڭ).

bonny [bəni] adj.① مۇلايىم، يېقىملىق. ② ساغلام ھەم كېلىشكەن.

www.uyghurkitap.com

bonus ['bəʊnəs] مۇكاپات پۇلى.

bony ['bəʊni] adj. ئۇستىخانلىق، سۆڭەكلىك.

booby ['bu:bi] دۆت، كالۋا، ئەخمەق، كەم ئەقىل.

book [buk] n. كىتاب، دەپتەر.

bookcase ['bukkeis] n. كىتاب جازىسى، كىتاب ساندۇقى.

booking office ['bukiŋ'ɔfis] n. بېلەت سېتىش ئورنى.

bookkeeper ['buk'ki:pə] n. بوغالتىر.

booklet ['buklit] n. كىتابچە، رىسالە.

bookshelf ['bukʃelf] n. كىتاب جازىسى.

bookshop ['bukʃɔp] n. كىتابخانا.

boom [bu:m] I n. ①گۈلدۈرلىگەن ئاۋاز، گۈلدۈر-گۈلدۈر ئاۋاز (گۈلدۈرماما، زەمبىرەك قاتارلىقلارنىڭ). ② بىردىنلا راۋاج تېپىش، گۈللىنىش. II v. ①گۈلدۈرلىمەك؛ گۈلدۈرلەتمەك. ② بىردىنلا راۋاج تاپماق، گۈللەنمەك، گۈللەندۈرمەك. ③ داۋراڭ سالماق.

boon [bu:n] n. ①نەپ، پايدا. ② پاراۋانلىق. ③ ياخشىلىق، ئىلتىپات.

boost [bu:st] ① ئاشۇرماق، ئۆستۈرمەك. ② قوشماق، قوشۇلماق.

boot [bu:t] n. ئۆتۈك.

booth [bu:ð] n. تەنزە، دۇكان، بوتكا، لاپاس.

booty ['bu:ti] n. غەنىيمەت، ئولجا.

border ['bɔ:də] I n. ①ياقا، چەت. ② چېگرا، دۆلەت چېگرىسى. II v. تۇتاشماق، چېگرىداشماق. ② جىيەك تۇتماق.

borderland ['bədəlænd] n. چېگرا رايون، چېگرا جاي.

bore [bɔ:] v. → bear.

born [bɔ:n] v. → bear. adj. تۇغما، تەبىئىي.

borne [bɔ:n] v. → bear.

borrow ['bərəu] ئۆتنە ئالماق، ئارىيەت ئالماق، قەرز ئالماق.

bosom ['buzəm] n. ①كۆكرەك، مەيدە. ② كۆكسى قارنى. ③ قەلب، كۆڭۈل.

bosom—friend ['buzəm'frend] n. سىرداش، سىرداش دوست، ئەسرار.

boss [bɔs] n. خوجايىن.

both[bəuθ] adj. I ئىككى، جۈپ. pron. II ئىككىلىسى، ھەر ئىككىسى، ھەر ئىككىلىسى: ~of them are workers. ئۇلارنىڭ ئىككىلىسى ئىشچى.

bother['bɔðə] v. I ①كاشىلا قىلماق، دەخلى-تەرۇز يەتكۈزمەك، ئاۋارە قىلماق. ② زېرىكمەك، ئىچى پۇشماق. II n. كاشىلا (ئىش).

bottle ['bɔtl] n. بوتۇلكا، شىشە. v. II بوتۇلكىغا قاچىلىماق.

bottomless ['bɔtəmlis] adj. ①تېگى يوق، تەگسىز، تۈۋسىز، چوڭقۇر قۇرلۇقىنى ئۇلچىگىلى بولمايدىغان. ② چەكسىز.

bough [bau] n. چوڭ شاخ (دەرەخنىڭ).

bought [bɔ:t] v. →buy.

bounce [bauns] v. ①سەكرىمەك، ئاتلىماق. ② چاچرىماق. ③ قاقتىماق، قاقتىتماق (توپ).

bound[1] [baund] v. I سەكرىمەك، قاقتىماق. II n. سەكرەش، قاقتىش، ئىلاستىكىلىق قايتىش.

bound[2] [baund] adj. ①يولغا جابدۇنغان، يولغا چىقىدىغان؛ سەپەردىكى. ② بارىدىغان، ماڭىدىغان.

bound[3] [baund] v. →bind.

boundary ['baundəri] n. چەك-چېگرا، چېگرا سىزىقى.

boundless ['baundlis] adj. چەكسىز.

bounty ['baunti] n. ①مەردلىك، مەردانىلىق، كەڭچىلىك. ② سەدىقە، مەدىيە، ئىنئام. ③ مۇكاپات، مۇكاپات پۇلى.

bouquet [bu(:)kei, bu'kei] n. گۈلدەستە.

www.uyghurkitap.com

bourgeois ['bŏəʒwa:] دۇكان خوجايىنى، سودىگەر.

bourgeois ['buəʒwa:]. I ①n. ئوتتۇرا بۇرژۇئازلار. ② بۇرژۇئازلار. II adj. بۇرژۇئاچە، بۇرژۇئازىيىچە، بۇرژۇئازىيىنىڭ.

bourgeoisie ['buəʒwa:'zi:] n. بۇرژۇئازىيە.

bow[1] [bəu] I ①v. يا، كامالەك. ② ئەگمە.

bow[2] [bau] I ①v. سالام بەرمەك، ھۆرمەت بىلدۇرمەك. ② ئېگىلىپ تەزىم قىلماق. ③ باش ئەگمەك؛ ئېگىلمەك. II n. تەزىم، تەزىم قىلىش، ئېگىلىپ سالام قىلىش.

bowel ['bauəl] n.① ئۇچەي. ② ئىچكى قىسىم.

bower ['bauə] n.① شىپالىق. ② سايە.

bowl [bəul] n. قاچا، تاۋاق، قەدەھ.

box office ['bəks'əfis] n. بىلەت سېتىش ئورنى.

box[1] [bəks] I n. ساندۇق، قۇتا، قاپ، يەشىك. II v. ساندۇققا قاچىلىماق، قۇتىغا سالماق.

box[2] [bəks] I n. كاچات، شاپىلاق، مۇشت. II v. كاچاتلىماق، شاپىلاقلىماق، شاپىلاق سالماق.

boy [bəi] n.① ئوغۇل بالا. ② ئەر مۇلازىم.

boycott['bəikət] I n. بايقۇت، ئالاقىنى ئۈزۈش. II v. بايقۇت قىلماق، ئالاقىنى ئۈزمەك.

boyhood ['bəihud] n. بالىلىق، ئۆسمۈرلۈك، بالىلىق دەۋر، ئۆسمۈرلۈك دەۋرى.

boyish ['bəiiʃ] adj. بالىلارچە، بالىلارغا خاس، بالا مىجەز، كىچىك بالىدەك.

brag [bræg] I v. ماختانماق، ماختانچاق (~ged ،~ged ،~ging) لىق قىلماق، ئۆزىنى-ئۆزى ماختىماق، پو ئاتماق، پوچىلىق قىلماق. II n. ماختانچاقلىق، پوچىلىق.

brace [breis] I ①n. تارتقۇچ، تىرەك. ② ئۇشكە ساپلىقى. ③ جۈپ.

④ ئاسما باغ (شىم ئىشتاننىڭ) . Ⅱ v. ① يار-يۆلەك بولماق. ② چىڭىتماق. ③ جىددىيلەشتۈرمەك. ④ كۆتۈرمەك. ⑤ روھلاندۇرماق.

bracelet ['breislit] n. بىلەيزۈك.

bracket ['brækit] n. Ⅰ تىرەك (تىرەپ تۇرىدىغان) . ② تەگلىك. ③ (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) ئىسكوپكا ( ) ، [] ، ( ) .
Ⅱ v. ئىسكوپكا قويماق.

braggart ['brægət] n. پوچى.

braid [breid] n. Ⅰ ①n. پۆپۈك، چۇچا. ② باغ، قۇ، بوغقۇچ. ③ ئۆرۈمە چاچ. v. Ⅰ ئۆرۈمەك.

brain [brein] n. (دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) . ① مىڭە. ② ئەقىل، ئەس-ھوش.

brainless ['breinlis] adj. ئەقىلسىز، بىلىمسىز، دۆت.

brake [breik] n. Ⅰ تورمۇز، تورمۇزلاش. Ⅱ v. تورمۇزلىماق.

bramble ['bræmbl] n. تىكەن.

bran [bræn] كېپەك، توپان.

branch [bran:ntʃ] n. Ⅰ ①n. شاخ، دەرەخ شېخى. ② تارماق. ③ شۆبە. ④ دەريا تارمىقى. Ⅱ v. شاخلىماق، تارماققا بۆلۈنمەك.

brand [brænd] n. Ⅰ ①n. ئەن، تامغا. ② ماركا. ③ سورت، تۈر.
Ⅱ v. ① تامغا باسماق، مەڭگۈ ئەستە ساقلىماق، ئەستىن چىقارماسلىق. ② ھاقارەتلىمەك، ئاھانەت قىلماق.

brandish ['brændiʃ] v. پۇلاڭلىماق، پۇلاڭلاتماق.

brandy ['brændi] n. براندى (ھاراق) .

brash [bræʃ] ① ئۆزىگە ئىشەنمەك، ئىشەنچ قىلماق. ② يۇزى قېلىن.

brass [bra:s] n. Ⅰ ①n. سېرىق مىس. ② مىس جابدۇق، مىس ئەسۋاب.

brave [breiv] adj. Ⅰ باتۇر، جەسۇر، قورقماس، مەرد. Ⅱ v. جۇرئەت قىلماق، مەردانىلىك قىلماق.

bravely ['breivli] adv. باتۇرانە، جەسۇرانە. قورقماستىن، مەرتلەر-

چە، دادىللىق بىلەن.

bravery ['breivəri] n. جەسۇر، جاسارەت، جۈرئەت، غەيرەت.

brawl [brə:l] جىددىيلەشمەك، ئۇرۇشماق، ئېيتىشىپ قالماق.

brazier ['breiziə(r)] چوغدان.

breach [bri:tʃ] خىلاپلىق قىلماق، بۇزماق، خىلاپ كەلمەك.

bread [bred] ①n. بولكا. ② نان. ③ ئاشلىق.

breadth [bredθ] n. كەڭلىك، ئەن، كەڭلىكى.

[breik] I ①v. بۇزماق، سۇنماق، چاقماق. پارچىلىماق، بۇزۇلماق، چېقىلماق، سۇندۇرماق. ② خىلاپلىق قىلماق، بۇزغۇنچىلىق قىلماق. ③ توختىماق، توختاتماق، توختاپ قالماق. ④ تاڭ ئاتماق.

II ①n. بۇزۇش، چېقىش، سۇندۇرۇش، پاچاقلاش. ② دەم ئېلىش (دەرس ۋە ئىش ئارىلىقىدا)، تەنەپپۇس. // ①~away تارقالماق. ② ئايرىلماق، ئاجرالماق. | ①~down يىقىلماق، ئۆرۈلمەك، يىقىتماق، ئۆرۈمەك. ② پارچىلىماق. ③ ھۆڭرەپ يىغلىماق | ~in on(upon) ئۈزمەك، توختاتماق | ~into بېسىپ كىرمەك | ~out قوزغالماق، پارتلىماق. | ①~up بۆلۈۋەتمەك، ئاجرىتىۋەتمەك، ئاجرالماق. ② تارقىتىۋەتمەك، توختاتماق ~ with | چېگرا ئاجراتماق.

break down ['breikdaðn] ① بۇزۇپ قويماق. ② چاتاق، كاشىلا.

breakage ['breikidʒ] بۇزۇلماق، نەرسە-كېرەكلەرنى بۇزماق.

breakfast ['brekfəst] n. ئەتىگەنلىك تاماق، ناشتا.

breast [brest] I ①n. كۆكرەك، كۆكس. ② كۆڭلى-كۆكسى، كۆڭۈل، ئىچ-قارنى. ③ ئەمچەك. II v. كۆكرەك كېرىپ قارشى تۇرماق.

breath [breθ] n. نەپەس، نەپەسلىنىش.

breathe [bri:ð] ①v. نەپەس ئالماق، نەپەسلەنمەك. ② دەم ئالماق. ③ پىچىرلىماق.

bred [bred] v. →breed

breed [bri:d] I v. (bred [bred]، bred) تۇغماق (ھايۋانات).

② باقماق، كۆپەيتمەك (هايۋاناتلارنى) . ③ تەربييىلىمەك.

n. Ⅱ نەسىل.

breeze [bri:z] n. مەيىن شامال، ئىللىق شامال. v. Ⅱ شامال چىقماق، مەيىن شامال چىقماق.

breezy ['bri:zi] adj.① سالقىن، شاماللىق. ② ئوچۇق، يورۇق، ئوچۇق-يورۇق.

brevity ['brevəti] قىسقا، قىس، زىق.

brew [bru:] ① ئېچىتماق، چىقارماق (هاراق ئاچچىقسۇ ۋە باشقىلارنى) . ② شەكىللەنمەك، هاسىل بولماق، ۋۇجۇدقا چىقارماق.

briar, brier [braiə] n.① تىكەن. ② ياۋا ئەتىرگۈل. ئازغان.

bribe [braib] n. I پارا. v. Ⅱ پارا بەرمەك.

bribery ['braibəri] n. پارا، پارىخورلۇق.

bricabrac ['brikəbræk] ئاسارە ئەتىقە.

brick [brik] n. خىش، كېسەك.

brickfield ['brikfi:ld] n. خىش زاۋۇتى.

bricklayer ['brik'leiə] n. تامچى.

bridal ['braidl] adj. I تويلۇق، تويغا ئائىت. n. Ⅱ توي مۇراسىمى.

bride [braid] n. كېلىن (توي ئۇستىدە) .

bridegroom ['braidgrum] n. يىگىت، كۆيئوغۇل (توي ئۇستىدە) .

bridesmaid ['braidzmeid] n. قىز قولدىشى.

bridesman [braidzmən] n. يىگىت قولدىشى.

bridge [bridʒ] n.① كۆۋرۈك. ② قاۋشار.

bridle ['braidl] n. I نوختا (ئات) . v.① Ⅱ نوختىلىماق، نوختا سالماق. ② غادايماق. ③ باسماق، بېسىۋالماق (نەپسىنى) . ④ تۇتۇۋالماق (ئۆزىنى) .

brief [bri:f] adj. I قىسقا، كالتا. n. Ⅱ ئۇزۇندى، مۇهىم مەزمۇن.

brier ['braiə] n. =briar.

brigade [bri'geid] n.① (هەربىي) بىرىگادا. ② دادۇي.

www.uyghurkitap.com

brigand ['brigənd] n. قاراقچى، باندىت.

bright [brait] adj.① يورۇق، نۇرلۇق، پارلاق. ② ئەقىللىق، زېرەك، چېچەن.

brighten ['braitn] v.① شادلانماق، خۇشاللانماق، خۇشال قىلماق. ② يورۇماق، يورۇتماق.

brightness ['braitn] n.① يورۇقلۇق، ئوچۇقلۇق، نۇرلۇق، پارلاق. ② ئەقىللىق، زېرەكلىك، چېچەنلىك. ③ خۇشاللىق، خۇشال-خۇرام-لىق، شادلىق.

brilliance ['briljəns] n.① پارقىراش، يالتىراش. ② مەشھۇر، مەشھۇرلۇق، ئاتاقلىق، داڭدار، داڭدارلىق.

brilliant ['briljənt] adj.① پارلاق. ② تالانتلىق.

brim [brim] n. گىرۋەك، قىر (قاچا، پىيالە). ~) v. (~med ، med ، ~ming) تاشماق، تولۇپ تاشماق، تېشىپ كەتمەك.

brimful ['brimful] adj.① قاينىق، قاينىپ-تاشقان. ② لېۋىگە كېلىپ قالغان، چېكىگە يەتكەن.

brine [brain] n.① تۇزلۇق سۇ. ② شورلۇق سۇ، دېڭىز سۇيى.

bring [briŋ] v. (brought ، brought [brɔ:t]) ① ئېلىپ كەلمەك، باشلاپ كەلمەك. ② تۇرتكە بولماق، مەجبۇر قىلماق؛ ئەقىل كۆرسەت-مەك، نەسىھەت قىلماق. ③ قوبۇل قىلدۇرماق، ئۆزىگە تارتماق. ~about | قوزغىماق، سەۋەب بولماق، كەلتۈرۈپ چىقارماق ~ back (to mind) | ئېسىگە كەلتۈرمەك، ئەسلەتمەك ~down | (باھا) تۆۋەنلىمەك، تۆۋەنلەتمەك، چۈشمەك، چۈشۈرمەك ~forth | پەيدا بولماق، پەيدا قىلماق، يۈز بەرمەك، ھاسىل بولماق، ھاسىل قىلماق ~forward/ ئوتتۇرىغا قويماق (تەكلىپ، پىلان قاتارلىقلارنى) ~off/ تولۇق ئايىغلاشماق، تاماملىماق | ~on قوزغىماق، سەۋەب بولماق، كەلتۈرۈپ چىقارماق ~round ئەسلىگە كەلتۈرمەك، ئويغاتماق ~up بېقىپ چوڭ قىلماق، تەربە-

يىلىپ ئۆستۈرمەك.

brink [briŋk] n. ياقا، چەت، قىر، گىرۋەك.

brisk [brisk] ①adj. تېتىك، جانلىق، روھلۇق.

British ['britiʃ] ①n. Ⅱ. ئەنگلىيىنىڭ، برىتانىيىنىڭ adj. Ⅰ برىتانىيە (ئىنگلىز) تىلى. [the ~] ② ئەنگلىيىلىك.

broad [brɔ:d] ①n. كەڭ، بىپايان. ② قورسىقى كەڭ، كەڭ قورساق.

broadcast ['brɔ:dka:st] v. Ⅰ (~ed ، ~ ؛ ~ed ، ~) ① (رادىئو) ئاڭلاتماق. ② چېچىپ تېرىماق (ئۇرۇقنى).

n. Ⅱ ئاڭلىتىش.

broadcaster ['brɔ:dka:stə] ①n. دىكتور. ② رادىئو ئىستانسىسى.

broadcasting ['brɔ:d'ka:stiŋ] n. ئاڭلىتىش، رادىئودا ئاڭلىتىش.

broaden ['brɔ:dn] v. كېڭەيتمەك، كېڭەيمەك.

broadly ['brəukən] adj. Ⅱ ①ئۇزۇلغان، چېقىلغان؛ v. Ⅰ break →. بۇزۇلغان؛ ئۇزۇلگەن؛ پاچاقلانغان. ② رەتسىز، تەرتىپسىز، قالايمىقان.

broil [brəil] قاقلىماق، كۆيمەك، كۆيدۈرمەك.

broken—heated ['brəuk(ə)n'ha:tid] adj. رىشتى ئۇزۇلگەن.

brolly ['broli] كۇنلۇك.

bronchial ['broŋkiəl] كاناپچە، كاناي.

bronchitis [broŋ'kaitiəs] كاناي يالليۇغى.

bronze [brənz] ①n. مىس. ② مىس بۇيۇملار.

brood [bru:d] n. Ⅰ بىر ئۇۋا (قۇشقاچ). v. Ⅱ ①تۇخۇم باسماق، تۇخۇم باستۇرماق. ② ئويغا چۆكمەك، چوڭقۇر خىيال سۈرمەك.

brook [bruk] n. ئېرىق.

broom [bru:m] n. سۈپەرگە.

broth [broθ] شورپا.

brother ['brʌðə] n. ئاكا-ئۇكا، قېرىنداش، بۇرادەر.

brotherhood ['brʌðəhud] n. دوستلۇق، بۇرادەرلىك.

brought [brɔ:t] v. →bring.

www.uyghurkitap.com

brow [brau] n. ① قاش (كۆپىنچە كۆپلۈك ئىشلىتىلمىدۇ). ② پېشانە، ماڭلاي.

brown [braun] adj. Ⅱ قوڭۇر. n. Ⅱ قوڭۇر رەڭلىك.

bruise [bru:z] n. Ⅰ تۆتۈق، جاراھەت ئىزى، زەخىم. v. Ⅱ ئۇرۇلۇپ ياردار بولماق، زەخىملەنمەك، ياردار بولماق، ياردار قىلماق.

brunt [brʌnt] ئاساسىي قىسمى.

brush [brʌʃ] n. Ⅰ ①مويى. ② چوتكا. v. Ⅱ چوتكىلىماق، چوتكىلاپ يۇماق.

brutal ['bru:tl] adj. ①شەپقەتسىز، رەھىمسىز. ② قوپال.

brutality [bru:'tæliti] n. ① رەھىمسىزلىك، شەپقەتسىزلىك. ② قوپاللىق.

brute[1] [bru:t] ① ھايۋان. ② رەھىمسىز؛ شەپقەتسىز ئادەم.

brute[2] [bru:t] n.① ئۇچار قانات. ② يىرتقۇچ. ③ ۋەھشىي ئادەم، رەھىمسىز ئادەم، زالىم.

bubble ['bʌbl] n. كۆپۈك، ماغزاپ.

buck [bʌk] n.① قوچقار. ② ئەركەك توشقان. ③ بۇغا. ④ (ئامېرىكا تىلىدا) دوللار.

bucket ['bʌkit] n. چېلەك.

bud [bʌd] ~، ~ded، ~ded) v. Ⅱ n. Ⅰ غۇنچە، بىخ، ئۇندۇرمە. ding) ئۇنمەك، بىخلانماق.

Buddhism ['budizəm] n. بۇددا دىنى.

budget ['bʌdʒit] n. Ⅰ مۇلچەرلەش، خام چوت، خام چوت قىلىش. v. Ⅱ مۇلچەرلىمەك؛ خام چوت قىلماق.

buff [bʌf] n.① خۇرۇم (سۇ كالىسى تېرىسىدىن ئىشلەنگەن) ② تېرە (ئادەم بەدىنىدىكى).

buffalo ['bʌfələu] n.① سۇ كالىسى. ② قوتاز.

buffet[1] ['bʌfit] n. Ⅰ ①زەربە. ② دۇمبالاش. ③ قىيىن-قىستاق.

Ⅱ v. ① ئۇرماق، دۇمبالماق، ئۇرۇلماق، سوقۇلماق، سوقۇلماق. ② ئېلىشماق، تۇتۇشماق، زەربە بەرمەك.

buffet[2] ['bufei] n. ①يېمەكلىك ساتىدىغان پۇكەي (پويىز قاتارلىقلاردىكى). ②[bʌfit] جاۋەن.

buffoon[bə'fu:n] ① قىزىقچى، ھەزىلكەش. ② چۇپرەندە، مەلئۇن.

bug [bʌg] n. ① چۇسا. ② (ئامېرىكا تىلىدا) قۇرت. ③ يوشۇرۇن ئۇنئالغۇ.

bugle ['bju:gl] n. كاناي، ھەربىي سىگنال.

build [bild] v. (built ، built [bilt]) قۇرماق، بىنا قىلماق، سالماق، ياسىماق، تىكلىمەك.

builder ['bildə] n. قۇرغۇچى، قۇرۇلۇش ئىشچىسى.

building ['bildiŋ] n. ① بىنا، ئىمارەت، قۇرۇلۇش. ② بىناكارلىق.

built [bilt]v. →build.

bulb [bʌlb] n. ①پىياز باشلىقلار (ئۆسۈملۈك). ② لامپۇچكا، يۇمىلاق شەكىللىكلەر.

Bulgarian [bʌl'gɛəriən] adj. Ⅰ بۇلغارىيىچە، بۇلغارىيىگە ئائىت، Ⅱ بۇلغارىيىلىك.

bulk [bʌlk] n. Ⅰ (چوڭ) ھەجىم، سىغىمچانلىق. v. Ⅱ كۆپەيمەك، يوغىنىماق، چوڭايتماق.

bull [bul] n. بۇقا.

bullet ['bulit] n. ئوق، مىلتىق ئوقى.

bulletin ['bulitin] n. ①ئاخبارات، ئېلان، ئۇقتۇرۇش. ② تېز خەۋەرلەر گېزىتى.

bullion ['bŏliən] زىنقچە ئالتۇن، زىنقچە كۈمۈش.

bullock [bŏlək] بۇقا.

bully ['buli] n. Ⅰ زوراۋان، مۇشتۇمزور. v. Ⅱ ھەيۋە قىلماق، قورقۇتماق، زورلۇق قىلماق، مۇشتۇمزورلۇق قىلماق.

bulrush ['bulrʌʃ] قۇمۇش.

www.uyghurkitap.com

bulwark ['bulwə(:)k] n. ①قورغان، ئىستىھكام. ② تايانچ.

bump [bʌmp] ① n. Ⅱ ئۇرۇلماق، سوقۇلماق ① v. Ⅰ ئۇرۇلۇش، سوقۇلۇش. ② ئىششىق.

bumper ['bʌmpə] adj. Ⅱ مول، موللۇق. n. (ھاراق) توشقۇزۇلغان رومكا.

bunch [bunʧ] n. توپ، ساپاق، دەستە، تىزىق، تۇتام، باغ، باغلام.

bundle ['bʌndl] n. Ⅰ باغلام، باغ، تېڭىق، بولاق v. Ⅱ بولىماق، ئورىماق، باغلىماق، تاڭماق.

bungalow ['bʌŋgələð] n. بىر قەۋەتلىك ئۆي.

bunny ['bʌni] n. بۆجەن.

buoyancy ['bəiənsi] n. ①لەيلەش كۈچى. ② يېنىك، چاققان، چەپ-دەس.

burden ['bə:dn] n. Ⅰ يۈك، ئېغىرلىق، ئېغىر يۈك v. Ⅱ يۈكلىمەك.

bureau [bjuə'rəu] n. بيۇرو، مەھكىمە، باشقارما. (bureaus، bureaux [bjuəuz])

bureaucracy [bjuə'rəkrəsi] n. بيۇروكراتلىق.

bureaucrat ['bjuərəukræt] n. بيۇروكرات، بيۇروكراتلىق، بيۇروكراتچى.

burial ['beriəl] n. دەپنە مۇراسىمى.

burial-ground ['beriəlgraund] n. مازار، قەبرىستانلىق.

burlgar ['bə:glə] n. تۇن ئوغرىسى، تام تېشىر ئوغرى.

Burmese [bə:mi:z] adj. Ⅰ بىرمىچە، بىرمىغا ئائىت. n. Ⅱ بىرمىلىق.

burn [bə:n] v. Ⅰ (~ed، ~t؛ ~ed، ~t، ~t [bə:nt]) ① كۆيمەك، كۆيدۈرمەك. ② يانماق، ياندۇرماق (چىراغ) Ⅱ n. كۆيۈك (ئوتتا كۆيگەن).

burnt [bə:nt] v. →burn.

burrow ['bʌrəu] n. I (تۆلكه ۋە توشقان قاتارلىقلارنىڭ) ئۆڭكۈر، ئىن، تۆشۈك. II v. كولىماق، ئۆڭكۈر قازماق، ئىن قازماق.

burst [bə:st] v. (~، ~، ~) ① يېرىلماق، ئېتىلماق، پارتلىماق. ② ئېتىلىپ چىقماق. ③ تۈيۈقسىز پەيدا بولماق.

bury ['beri] v.① كۆممەك، دەپنە قىلماق. ② يوشۇرماق.

bus [bʌs] n. ئاپتوبۇس.

bush [buʃ] n. چاتقال، چاتقاللىق.

bushy ['buʃi] adj.① بۈك-باراقسان چاتقاللىق. ② قويۇق، زىچ.

busily ['bizili] adv. ئالدىراپ، ئالدىراشلىق بىلەن، ئالدىراشلىقتا.

business ['biznis] n.① ئىش، خىزمەت، ۋەزىپە. ② سودا، سودا-سېتىق، تىجارەت. ③ كارخانا.

businessman ['buiznismæn] (['biznismən]businessmen) n. سودىگەر، سودا-سانائەتچى.

bust [bʌst] n.① كۆكرەك. ② يېرىم (چۈشۈرۈلگەن) سۈرەت.

bustle ['bʌsl] I v. ئالدىرىماق، ئالدىراتماق، پايپېتەك بولماق. II n. ئالدىراش، ئالدىراشلىق، پايپېتەك-تېنەپ يۈرمەك.

busy ['bizi]. . . I adj.① ئالدىراش، ئالدىراشلىق. ② قىزىق II v. بىلەن مەشغۇل بولماق، . . . بىلەن شۇغۇللانماق.

but[bʌt] I conj. لېكىن، ئەمما، بىراق، ھالبۇكى . . . دىن باشقا . . . دىن تاشقىرى: Allare wrong~he(him). ئۇنىڭدىن باشقا-لارنىڭ ھەممىسىنىڭ خاتا. II adv. پەقەت . . . لا: He left~ an hour ago. ئۇ كەتكىلى پەقەت بىر سائەتلا ۋاقىت بولدى.

butcher ['butʃə] n. قاسساپ.

butler ['bʌtlə(r)] ① خوجىدار. ② ئائىلە باشقۇرغۇچى. ③ ئىگىلىك باشقۇرماق.

butt [bʌt] n. نىشان، قارا، قارىغا ئېتىش. ② قارىغا ئېتىش

مەيدانى. ③ كۈلكە دەستىكى، ھەزىل دەستىكى، شاڭخو نىشانى.

butter ['bʌtə] n. سېرىق ماي، مەسكە.

butterfly ['bʌtəflai] n. كېپىنەك.

button ['bʌtn] n. تۈگمە، كۈنۈپكا.

buy [bai] v. (bought ، bought [bɔːt]) ئالماق، سېتىۋالماق.

buyer ['baiə] n. خېرىدار، سېتىۋالغۇچى.

buzz [bʌz] v. گىژىلدىماق، غوڭۇلدىماق (ھەرە چىۋىن قاتارلىقلار).

by[bai] I ①prep. ... ـنىڭ يېنىدا: ~the door ئىشىكنىڭ يېنىدا. ② ... ـگىچە، ... ـدىن بۇرۇن: They, ll have got to Peking ~the end of this week. مۇشۇ ھەپتىنىڭ ئاخىرىغىچە ئۇلار بېيجىڭە بېرىپ بولىدۇ. ③ ... دا، ـدە، ـتا، ـتە. ④ (مەجھۇل دەرىجە بىلەن ئىپادىلىنىدۇ): Who is that book by? ئاۋۇ كىتابنى كىم يازغان؟ (ياكى) ئاۋۇ كىتاب كىم تەرىپىدىن يېزىلغان؟ II adv. يانداپ؛ يېقىنلىشىپ: He passed me~ ئۇ مېنىڭ يېنىمدىن ئۆتۈپ كەتتى. ② يېنىدا قېشىدا.

by—product ['bai'prədəkt] n. قوشۇمچە مەھسۇلات.

bye—bye ['baibai] int. خوش، خەيرخوش.

C

C,c [si:] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ ئوچىنچى ھەرپى

C. = **cent (s); sentury; centimetre.**

C. I. A=Central Intelligen Agency (ئامېرىكا) مەركىزىي ئاخبارات ئىدارىسى

cab [kæb] n. ① كىرا ماشىنىسى، كىرا ھارىسى.

cabaret ['kæbərei] ناخشا-ئوسسۇل

cabbage ['kæbidʒ] n. كاللەك بەسەي.

cable ['keibl] n. ① ئارغاچما، ؛ ئارقان؛ زەنجىر. ② كابېل، دېڭىز ئاستى تېلېگرافى.

cabin ['kæbin] n. ① بوتكا، ياغاچ ئۆي. ② بۆلمە (پاراخوت، ئايروپىلان قاتارلىقلاردىكى).

cackle ['keikl] v. I ① قاقاقلىماق (توخۇ) ② قاقاقلاپ كۈلمەك. n. II ① (توخۇ). ② قاقاقلاپ كۈلۈش.

cactus [kæktəs] كاكتۇس

cadge [kædʒ] يېلىنماق، يالۇۋرماق، تىلىمەك، ئۆتۈنۈپ سورىماق

cadet [kə'det] n. ① كۇرسانت ② ھەربىي مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى ③ كىچىك ئۇكا.

cadinet ['kæbinit] n. ① ئىشكاپ، جاۋەن. ② نېيگې، ئىچكى كابىنېت.

cadre[ka:dr, 'ka:də,'kædri] n. ① كادىر. ② تايانچ. ③ ئۇستىخان، سۆڭەك. ④ ئىسكىلىت.

cafe ['kæfei, kə'fei] n. قەھۋەخانا.

cage [deidʒ] n. I قەپەس؛ سالاسۇن، شادا، قاشا II v. قەپەسكە سولاش

www.uyghurkitap.com

ماق؛ قاشاغا سولىماق.

cagey ['keɪdʒi] مەخپىيەتلىكنى ساقلايدىغان

cajole [kədʒəol] ئالدىماق، گوللىماق.

cake[keik] n. قاتلىما، نان.

calamity [kə'læmiti] n. ئاپەت؛ بالايىئاپەت.

calcium ['kælsiəm] كالتسي (خىمىيىدە)

calculate ['kælkjuleit] v.① ھېسابلىماق ② ئويلانماق. . . دەپ قا. ريماق، . . . دەپ ھېسابلىماق. ③ پىلانلىماق.

calculation ['kælkju'leiʃən] n.① ھېسابات، ھېسابلاش. ② پەرەز، پەرەز قىلىش. ③ مۇلاھىزە قىلىش، ئويلىنىش.

calculator ['kælkjuleitə] n. ① ھېسابلىغۇچى. ② ھېسابلاش ماشىنىسى.

calendar ['kælində] n. كالېندار.

calf [ka:f] (calves [ka:vz]). موزاي. ② موزاي تېرىسى.

calibre ['kælibə(r)] ① ئېغىز دىئامېتىرى، كالىبر ② ئۆلچەم ③ قابىلىيەت، ئىقتىدار

call [kɔ:l] v. ① چاقىرماق، توۋلىماق، ۋارقىرىماق، ئاتماق. ② زىيارەت قىلماق، يوقلىماق. ③ تەكلىپ قىلماق. ④ . . . دەپ ھېسابلىماق، . . . دەپ قارىماق.

caller ['kɔ:lə(r)] ① زىيارەت قىلغۇچى ② تېلېفون ئۇرغۇچى

calligraphy [kə'ligrəfi] n.خەتتاتلىق.

calling ['kɔ:kiŋ] كەسىپ، ئوقەت، ھۈنەر

callipres['kælipəz] سىركۇل (پەركا)

callous ['kæləs] ① قاتماق، ئۆيۈپ قالماق. ② گادا، مونەك ③ ھېسسىياتسىز، ھېسسىياتى يوق.

callow ['kæləo] يېشى كىچىك، گۈدەك، تەجرىبىسى يوق، ئىش كۆرمىگەن

callus ['kæləs] قاداق

calm [ka:m] adj. تىنچ، جىمجىت. n. Ⅱ تىنچلىق، جىمجىتلىق. v. Ⅱ تىنچلانماق.

calmly[ka:mli] adv. تىنچ، ئاسايىشتا، ئاسايىشلىق بىلەن، تىنچلىق بىلەن.

calorie ['kæləri] كالورىيە (ئىسسىقلىقنىڭ ئۆلچەم بىرلىكى)

calve [kæv] تۇغۇلۇش، تۇغۇلماق (موزاينىڭ)

came [keim] v. → come.

camel ['kæməl] n. تۆگە.

cameo ['kæmiəo] قاپارتما نەقىشلىك گۆھەر

camera ['kæmərə] n. فوتو ئاپپارات.

cameraman ['kæmərəmæn] n. ① سۈرەتچى مۇخبىر. ②فوتو سۈرەتچى.

camouflage ['kæmufla:ʒ] n. Ⅰ ① (ھەربىي) نىقاب، نىقابلاش، نىقابلىنىش. ② يوشۇرۇش، يوشۇرۇنۇش.

v. Ⅱ ① نىقابلىماق. ② يوشۇرماق، يوشۇرۇنماق.

camp[kæmp] n. Ⅰ لاگېر، لەشكەرگاھ، v. Ⅱ لاگېردا تۇرماق، دالادا قونماق.

campaign [kæm'pein] n. Ⅰ جەنىي ② (تەشكىللىك) ھەرىكەت. v. Ⅱ ھەرىكەت قىلماق.

campus ['kæmpəs] n. (~ es ['kæmpəsiz]) (ئامېرىكا تىلىدا) ئۇنىۋېرسىتېت باغچىسى، داشۇ باغچىسى.

can't [ka:nt] =cannot

can[1] [kæn, kən] aux. v ① (ئىمكانىيەتنى بىلدۈرۈپ قىلالماق؛ قولىدىن كەلمەك: بىلمەك ۋە ھۆددىسىدىن چىقماق قاتارلىق ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ) : I ~ swim مەن سۇ ئۈزەلمەيمەن. ② (جانلىق تىلدا رۇخسەت قىلىش، ياكى بۇيرۇق مەنىسىدە ئىشلىتىپ، ئىش ھەرىكەتنىڭ مۇمكىنلىكىنى بىلدۈرىدۇ) : You ~ go now. ھازىر

بارساڭ بولىدۇ.

can² [kæn] n. (ئامېرىكا تىلىدا) كونسېرۋا؛ تۆمۈر قۇتا.

canal [kə'næl] n. ① قانال. ② ئېرىق.

canary [kə'nɛəri] n. سېرىق قۇشقاچ.

cancel ['kænsəl] v. (~ led ؛ ~ led ؛ ~ ling) ① تۈگەتمەك، ئۆچۈرۈۋەتمەك، چىقىرىپ تاشلىماق، سىزىپ تاشلىماق، ھېسابتىن چىقىرىۋەتمەك، دەپتەردىن ئۆچۈرۈۋەتمەك.
② ئەمەلدىن قالدۇرماق، ئېلىپ تاشلىماق، بىكار قىلماق.

cancer ['kænsə] n. راك، زەھەرلىك ئۆسمە.

candid ['kændid] توغرا، تۈز، تۈپتۈز، ئادىل، دۇرۇس، ھەققانىي

candidate ['kændidit] n. نامزات، كاندىدات.

candle ['kændl] n. شام.

cando(u)r ['kændə] n. توغرىلىق، راستچىللىق، ئادىللىق، سەمىمىيلىك.

candy ['kændi] n. I ① ناۋات. ② (ئامېرىكا تىلىدا) قەنت-گېزەك.
v. II مۇرابىا قايناتماق.

cane [kein] n. ① غول (بامبۇك ۋە ياماشما غوللۇق ئۆسۈملۈكلەرنىڭ). ② شېكەر قومۇشى. ③ تاياق، ھاسا.

canine ['keinain] ئىتنىڭ

cannabis ['kænəbis] هوشسىزلاندۇرۇش دورىسى، مەست قىلىش دورىلىرى، ناركوز، زەھەرلىك چېكىملىك

cannibal ['kænibl] ① ئادەم گۆشى يەيدىغان ئادەم ② ئۆزىگە ئوخشاش ھايۋانلارنىڭ گۆشىنى يەيدىغان ھايۋان

cannon ['kænən] n. توپ، زەمبىرەك.

cannot ['kænɔt] = can not.

canon ['kænən] n. ① شەرىئەت، شەرىئەت قانۇنى.
② قائىدە. ③ ئۆلچەم.

canopy ['kænəpi] n. چېدىر، سايىۋەن.

canos [kə'nu:] n. قېيىق.

cant [kænt] n. ① ياپتا گەپ، تەنە گەپ. ② يالغان گەپ، بىكار گەپ، قۇرۇق گەپ.

canteen [kæn'ti:n] n. ① (قىسىم، زاۋۇت قاتارلىقلاردىكى) ئاشخانا؛ بوتكا. ② تاماق قۇتىسى.

canter ['kæntə(r)] ئاستا يۈگۈرەش (ئات)

cantilever ['kæntili:və(r)] ئاسما يۈك كۆتەرگۈچ (قۇرۇلۇش)

canwas ['kænvəs] n. برېزېنت؛ چېدىر؛ ماي بويالغان رەسىم؛ ماي بويالغان رەسىم سىزىدىغان رەخت.

canyon, canon ['kæenjən] تارسايى، قىسالىق

cap [kæp] n. ① دوپپا. ② شەپكە. ③ قالپاق.

capability ['keipə'biliti] n. قابىلىيەت، ئىقتىدار.

capable ['keipəbl] ① قابىلىيەتلىك، ئىقتىدارلىق، قابىل.

capacity [kə'pæsiti] n. ① سىغىمچانلىق، ھەجىم. ② ئەقىل، زېھىن، ئىقتىدار، قابىلىيەت، چۈشىنىش ئىقتىدارى. ③ مەرتىۋە، سالاھىيەت، لاياقەت.

cape [keip] n. دېڭىز تومۇزغىسى.

caper ['keipə] n. ① سەكرەش، سەكرىتىش. ② شوخلۇق، شوخلۇق قىلىش. ③ چاقچاق، چاقچاق قىلىش.

v. ① سەكرىمەك، سەكرەتمەك. ② شوخلۇق قىلماق. ③ چاقچاق قىلماق.

capillary [kə'piləri] ① قىل تومۇر ② ئىنچىكە نەي

capital ['kæpitl] n. I ① پايتەخت. ② چوڭ ھەرپ، باش ھەرپ. ③ كاپىتال مۇھىم. adj. II

capitalism ['kæpitəlizəm] n. كاپىتالىزم.

capitalist ['kæpitəlist] n. II كاپىتالىست. adj. كاپىتالىستىك.

capitulate [kə'pitjuleit] v. (شەرتلىك) تەسلىم بولماق.

www.uyghurkitap.com

capitulation [kə′pitju′leiʃən] n. ① (شەرتلىك) تەسلىم بولۇش. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلمىدۇ) تەسلىم بولۇش شەرتنامىسى.

caprice [kə′pri:s] n. ① تۇراقسىزلىق، ئۆزگىرىشچانلىق. ② بويىنى قاتتىقلىق قىلىش، ئۆزى بىلگىننى قىلىش، گەدەنكەشلىك قىلىش. ③ خام خىيال، بولمىغۇر خىيال.

capricious [kə′priʃəs] adj. ① تۇراقسىز، ئۆزگىرىشچان. ② بويىنى قاتتىق، ئۆزى بىلگىننى قىلمىغان، گەدەنكەش. ③ خىيالىي.

capsize [kæp′saiz] v. ئاغدۇرماق.

capstan ['kæpstən] چىغىرىق، بۇل

capt. = **captain.**

captain ['kæptin] n. ① كاپىتان. ② كېمە باشلىقى. ③ توپچىلار باشلىقى. ④ (ھەربىي) پولكوۋنىك، شياڭشاۋ.

captivate ['kæptiveit] v. ئۆزىگە تارتماق، جەلپ قىلماق، مەپتۇن قىلماق.

captive ['kæptiv] n. ئەسىر، ئولجا، غەنىيمەت.

captivity [kæp′tiviti] n. ئەسىر، ئەسىرگە ئېلىش، ئەسىرگە چۈشۈش، تۇتقۇنلۇق.

capture ['kæptʃə] v. ① قولغا چۈشۈرمەك، تۇتۇۋالماق، ئەسىرگە ئالماق. ② تارتىۋالمال، ئېلىۋالماق، قولغا كەلتۈرمەك، ئىشغال قىلماق.

car [ka:] n. ① پىكاپ، كىچىك ماشىنا، ئاپتوموبىل. ② ۋاگون

caravan ['kærəvæn] n. كارۋان.

carbon ['ka:bən] n. ‹خىمىيە› كاربون.

carbuncle ['ka:bʌŋkl] غەلۋىرەك

carburettor ['ka:bjo′retə(r)] كاربىيوراتور (بېنزىننى گازغا ئايلاندۇ-رۇپ بېرىدىغان ئەسۋاب)

card [kaːd] n. ① كارتوچكا. ② قارتا.

cardboard ['kaːdbɔːd] n. كارتون.

cardiac ['kaːdiæk] يۇرەكنىڭ

cardinal ['kaːdinl] I adj. ① مۇھىم، ئاساسىي. ② توق قىزىل. ③ (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) تۈپ سانلىق.

II n. ① توق قىزىل رەڭ. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) تۈپ سان. ③ ئىسىستىلغان قىزىل ئۇزۇم ھارىقى.

care [kɛə] I n. ① دىققەت، ئېھتىيات، پەخەس بولۇش. ② خەۋەر ئېلىش، قاراش. ③ ئەندىشە، غەم. II v. ① كۆڭۈل بۆلمەك، خەۋەر ئالماق، كۆيۈنمەك. ② ياخشى كۆرمەك، ئامراق بولماق، ئامراقلىق قىلماق.

career [kə'riə] n. ① ھايات، تۇرمۇش. ② سەرگۈزەشت، كەچۈرمىش. ③ كەسىپ، مەخسۇس كەسىپ.

careerist [ke'riərist] n. ① ئەمەلپەرەس. ② ئابرۇيپەرەس. ③ قارانىيەت.

careful ['kɛəful] adj. ئېھتىيات، ئېھتىياتچان، پەخەسلىك، دىققەت.

carefuly ['kɛəfuli] adv. ئېھتىيات قىلىپ، ئاۋايلاپ، ئېھتىياتچانلىق بىلەن، پەخەس بولۇپ.

careless ['kɛəlis] adj. ئېھتىياتسىزلىق، بىپەرۋا، بەغەم، قوپال. ② يۈزەكى، ئېتىبارسىز.

carelessly ['kɛəlisli] adv. ئېھتىياتسىزلىقتىن، بەغەملىك بىلەن، بىپەرۋالىق.

caress [kə'res] كۆيۈنمەك، كۆيۈمچانلىق قىلماق، بېشىنى سىلىماق

cargo ['kaːgəu] n. يۈك، پاراخوتتىكى يۈك. (~ es ، ~ es)

caricature [kærikə'tʃoə(r)] ھەجۋى رەسىم

carnage ['kaːnidʒ] n. قىرغىن، قىرغىنچىلىق.

carnal ['kaːnl] جىسمانىي، تېنى

www.uyghurkitap.com

carol ['kærəl] مەدھىيە ناخشىسى، قەسىدە

carp[1] [ka:p] n. كارپ بېلىقى.

carp[2] [ka:p] v. تىرناق ئاستىدىن كىر ئىزدىمەك، يوق يەردىن پۇتاق چىقارماق.

carpenter ['ka:pintə] n. ياغاچچى.

carpet ['ka:pit] n. گىلەم، زىلچا گىلەم.

carriage ['kæridʒ] n. ① خادىك بىرىشكا ② يولۇچىلار پويىزى. ③ ۋاگون.

carrier ['kæriə] n. ①ھاممال، يۈك توشۇغۇچى. ② ترانسپورت شىركىتى. ③ يۈك-تاق جازىسى. ④ ئاۋئاماتكا.

carrot ['kærət] n. سەۋزە.

carry ['kæri] v. ① توشۇماق، يۆتكىمەك، توشۇپ بەرمەك، بىللە ئېلىپ يۈرمەك، كۆتۈرۈۋالماق. ② تارقاتماق، تارالماق. ③ بەرداشلىق بەرمەك.

cart [ka:t] n. ھارۋا، ئات ھارۋىسى.

cartilage ['ka:tilidʒ] n. كۆمۈرچەك.

cartoon [ka:'tu:n] n. ①ھەجۋىي رەسىم. ② سىياسىي ھەجۋي رەسىم. ③ مۇلتىپلىكاتسىيلىك فىلىم.

carve [ka:v] v. ① ئويماق، نەقىشلىمەك. ② (پىششىق گۆش قاتارلىقلار) نى توغرىماق.

carver ['ka:və] n. ئويمىچى.

carving [ka:viŋ] n.① ئويمىچىلىق. ② ئويما بۇيۇن.

cascade [kæs'keid] n. كىچىك شارقىراتما.

case[1] [keis] n. ① ئەھۋال، ھالەت، ۋەزىيەت. ② ئاغرىق، كېسەل (ئادەم)، كېسەللىك. ③ «قانۇن» ئەنزە. ④ «گراممماتىكا» كېلىش.

case[2] [keis] n. ①! ساندۇق قۇتا، قاپچۇق، قاپ، چامادان. ② پوست، قاسراق. ③ غىلاپ.

cash [kæʃ] n. I نەق پۇل. II v. (پۇل، چەك قاتارلىق) نى تېگىشمەك، ئالماشتۇرماق.

cashier ['kæ'ʃiə] n. كاسسىر.

casino [kə'si:nəo] ① ئويۇن- تاماشا مەيدانى، كۆڭۈل ئېچىش سورۇنى. ② تاماشا

cassava [kə'sa:və] مانىخوت (دائىم كۆكسېرىپ تۇرىدىغان چانقال، يىلتىز، يەم-خەشەك ياكى كراخمال)

cassette [kæ'set] n. ① قۇتا، ساندۇقچە. ② قاپلىق (ئۇنئالغۇ، سىنئالغۇ) لېنتىسى.

cassock ['kæsək] دىن تارقاتقۇچىلار كىيىدىغان ئۇزۇن چاپان (خرىستىيان)

cast [ka:st] v. I (～ ، ～) ① تاشلىماق؛ ئاتماق. ② چاچماق (نۇر)؛ چۈشمەك (شولا). ③ قۇيماق (قېلىپقا). ④ ئاۋاز بەرمەك. II n. ① ئارتىستلار ئىسىملىكى. ② قۇيما بۇيۇم.

cast iron ['ka:st aiən] n. I چۆيۈن. II adj. ① تۆمۈردەك، چىڭ. ② چۆيۈندىن ياسالغان.

castigate ['kæstigeit] جازا، جازالىماق، بەرھەم بەرمەك

castle ['ka:sl] n. قورغان، قەلئە.

castor ['ka:stə,'kæstə] n. ئىنەكچىتى، ئابدىسلىك.

castoroil [ka:stər'əil] ئىنەكچىتى، ئابدىسلىك يېغى

castrate [kæ'streit] ① پىچماق، ئاختا قىلماق ② پۈچەكلەشتۈرمەك (ماقالىنىڭ مۇھىم مەزمۇنىنى)

casual ['kæʒjuəl] adj. ① تاسادىپىي، تۇراقسىز، بىقارار. ② ۋاقتىنچە.

casualty ['kæʒjuəlti] n. ① ھادىسە، بالا-قازا، خېيىمخەتەر، بەختسىزلىك. ② ئۆلگۈچى. ③ يارىلانغۇچى.

www.uyghurkitap.com

cat [kæt] n. مۇشۇك.

catalog(ue) ['kætəlɔg] n. مۇندەرىجە، كاتالوگ.

catapult ['kætəpʌlt] n. ① رەگەتكە. ② سالغا. ③ كاتاپۇلتا (ئايروپىلانلىق ئۇچۇرۇش ئۇچۇن ئىشلىتىدىغان بىر خىل ئەسۋاب).

cataract ['kætərækt] n. ① شارقىراتما. ② (مېدىتسىنا) كاتاراكتا.

catastrophe [kə'tæstrəfi] n. ھالاكەت، پالاكەت، ئاپەت.

catch [kætʃ] v. I (caught [kɔ:t]؛ caught) ① تۇتماق، قولغا چۈشۈرمەك، تۇتۇۋالماق، توسماق، توسۇلماق؛ تۇتۇلماق. ② ئۇلگۈرمەك (ماشىنا پاراخوت قاتارلىقلار) غا. ③ كۆرۈپ قالماق (بىراۋنىڭ يامان ئىش-ھەرىكەت بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقانلىقىنى). ④ يۇقماق، يۇقۇملانماق. ⑤ چۈشەنمەك، ئۇقماق. II n. تۇتۇش، قولغا ئېلىش. ② غەنىيمەت، ئولجا.

category ['kætigəri] n. كاتېگورىيە.

caterpillar ['kætəpilə] n. ① كېپىنەك قۇرتى. ② زەنجىر تاپان.

cathedral [kə'θi:drəl] n. چېركاۋ.

catholic ['kæθəlik] adj. I ① ئومۇمىي، كەڭ كۆلەملىك، كەڭ دائىرىلىك. II n. كاتولىك دىندارى.

cattle ['kætl] n. ① ئات-ئۇلاغ؛ ئۆي ھايۋانلىرى. ② (ئومۇمىي ئاتلىشى) كالا.

catty ['kæti] n. جىمىك (جۇڭگو ۋە شەرق ئەللىرىدە ئىشلىتىلىدىغان ئېغىرلىق ئۆلچىمى بىرلىكى).

caught [kɔ:t] v. →catch.

cauliflower ['koliflaə(r)] ① چېچەك سەي ② قىچا چېچىكى

cause [kɔ:z] n. I ① سەۋەب، دەلىل، بانا. ② ئىش. . . . v. II سەۋەب بولماق، قوزغىماق، قوزغاتماق، قوزغالماق.

caustic ['kɔ:stik] adj. ① (خىمىيە) ئويغۇچى ناترىيلىق، كۆيدۈرگۈچى ناترىيلىق. ② چىرىتىدىغان، ئېچىتىدىغان:

soda ~ ئېچىتمىدىغان سودا. ③ رەھىمسىز، شەپقەتسىز. ④ بېخىل، پىخسىق. ⑤ مەسخىرە قىلمىدىغان، مازاقلىنمىدىغان.

caution ['kɔ:ʃən] I n. ① ئېھتىياتچانلىق، ھوشيارلىق. ② ئاگاھلاندۇرۇش. II v. ئاگاھلاندۇرماق.

cautious ['kɔ:ʃəs] adj. ئېھتىياتچان.

caval cade [kævl'keid] ماشىنا ئەترىتى، كارۋان، ئات كارۋىنى

cavalier ['kævə'liə] n. ئاتلىق چەۋەندaz.

cavalry ['kævəlri] n. ئاتلىق ئەسكەرلەر، ئاتلىقلار؛ ئاتلىق قىسىم.

cave [keiv] n. گەمە؛ ئۆڭكۇر، غار؛ تۆشۈك.

cavern ['kævən] n. غار، ئۆڭكۇر.

cavity['kæviti] n. ① تۆشۈك؛ ئۆڭكۇر، ئىن. ② بوشلۇق (بەدەن).

caw [kɔ:] v. (قاغا) قاقىلدىماق.

cayenne [kei'en] لازا، (قىزىلمۇچ)

cc. ,c. c. =cubic centimetre كۇب سانتىمېتىر.

cease [si:s] v. توختىماق، توختاتماق.

ceaseless ['si:slis] adj. توختىمايدىغان، توختامسىز، توختىماس، تۈگىمەس.

celebrate ['selibreit] v. ① تەبرىكلىمەك، مۇبارەكلىمەك، قۇتلۇقلىماق. ② ماختىماق، تەرىپلىمەك.

celebrated ['selibreited] مەشھۇر بولغان، داڭلىق

celebration ['seli'breiʃən] n. تەبرىكلەش، قۇتلۇقلاش.

celebrity [silebrət] ① ئاتاق، شۆھرەت، نام ② مەشھۇر ئەرباب

celery [seləri] چىڭسەي

celestial [si'lestjəl] adj. ئاسان، ئاسمانىنىڭ.

cell [sel] n. ① كىچىك ئۆي؛ مەخپىي ئۆي. ② ھەرە كۆنىكى، ھەرە ئۇۋىسى. ③ھۈجەيرە. ④ باتارىيە.

cellar ['selə(r)] ئۇرا، گەمە، يەر ئاستى ئۆيى

celling ['si:liŋ] n. ① تورۇس. ② چوققا، يۇقىرى پەللە.

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

cellist ['tʃelist] باس ئىسكىرىپكا

cello ['tʃeləo] باس ئىسكىرىپكا

celluloid['seljulɔid] n. سېللۇلوئىد.

cement [si'ment] n.سېمونت.

cemetery ['semitri] n.مازار؛ قەبرىستانلىق.

censor [sensə(r)] ① تەكشۈرمەك، قاراپ چىقماق ② تەكشۈرگۈچى، كۆزەتكۈچى

censure ['senʃə] v. I ئەيىبلىمەك، كايىماق، تاپا-تەنە قىلماق. v. II تاپا-تەنە، ئەيىبلەش.

census ['sensəs] n.نوپۇس تەكشۈرۈش.

cent [sent] n. سېنت (دوللارنىڭ يۈزدىن بىرى)؛ (بىر دول-لار =100 cents)

cente, center ['sentə] n. I ① مەركەز، ئوتتۇرا، مەركىزىي، مەركەزلىك ئىش. v. II مەركەزلەشتۈرمەك، مەركەزلەشمەك.

centenarian [senti'neəriən] ياشانغان ئادەم، قېرىغان ئادەم

centenary [sen'ti:nəri] ئۆمۈرۋايەت، ئۆمۈر بويى

centennial [sen'teniəl]=centenary

centigrade['sentigreid] adj يۈز گرادۇسلۇق، يۈز گرادۇسقا بۆلۈنگەن.

centimetre, centimeter ['senti,mi:tə] n. سانتىمېتىر.

central[1] ['sentrəl] adj ① مەركىزىي، مەركەزنىڭ، ئوتتۇرا. ② مۇھىم؛ ئاساسىي.

central[2] ['sentrəl] مەركەزنىڭ، مەركىزى، ئەڭ مۇھىم، ئەڭ مەركىزىي

centralization ['sentrəlai'zeʃən] n.مەركەزلەشتۈرۈش، ھوقۇقنى مەركەزلەشتۈرۈش.

centralize ['sentrəlaiz] v. مەركەزلەشمەك، مەركەزلەشتۈرمەك.

century ['sentʃuri] n. يۈز يىل، بىر ئەسىر.

ceramics [si'ræmiks](كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) ② ساپالچىلىق. ① n. ساپال قاچا، ساپال ئەسۋاب.

ceremony ['seriməni] n. مۇراسىم، رەسىم-قائىدە.

certain ['sə:tn] adj. ① مەلۇم، مۇئەييەن. ② مۇكەممەل. ③ بەزى.

certainly ['sə:tnli] adv. ① ھەقىقەتەن، راستتىنلا، دەرھەقىقەت، چوقۇم، جەزمەن. ② ئەلۋەتتە.

certainty ['sə:tnti] n. ① ئىشەنچىلىك. ② ھەقىقىي ئىش، جەزملەشكەن ئىش.

certificate [sə'tifikit] n. I گۇۋاھنامە، ئىسپات. v. II گۇۋاھنامە بەرمەك، گۇۋاھنامە تارقاتماق.

certify ['sə:tifai] v. گۇۋاھلىق بەرمەك، ئىسپاتلىماق.

cesspit [sespit], cesspool ['sespu:l] گەندە ئورىكى

cf=confer (compare).

chopper ['tʃopə(r)] قىڭراق

chafe [tʃeif] v.① ئۇۋلاپ ئىسسىتماق. ② سۈركەپ زېدە قىلماق (ئەتنى). ③ ئاچچىقلانماق، ئاچچىقىنى كەلتۈرمەك.

chaff [tʃa:f] n. I① توپان. ② يەم-خەشەك، بوغۇز، توغرالغان چۆپ. ③چاقچاق. II v. (ياخشى نىيەت بىلەن) چاقچاق قىلماق. ② ئويناشماق، ھەزىل قىلماق.

chagrin ['tʃægrin] كۆڭۈل غەش بولماق، كەيپسىزلەنمەك

chain [tʃein] n. I ① زەنجىر، كىشەن. v. II زەنجىرلىمەك، كىشەنلىمەك.

chair [tʃɛə] ① يۆلەنچۈك ئورۇندۇق. ② پروفېسسور ئۇنۋانى. ③ لېكسىيە. ④ رەئىس ئورنى، يىغىن باشلىقىنىڭ ئورنى

chairman ['tʃɛəmən] n. رەئىس.

chalk [tʃɔ:k] n. بور.

challenge ['tʃælindʒ] n. ① جەڭگە چاقىرىش. ② مۇسابىقىگە چاقىرىش. ③ پارول II n. . . . گە جەڭ ئېلان قىلماق، . . . نى جەڭگە چاقىرماق، . . . گە مۇسابىقە ئېلان قىلماق.

chamber ['tʃeimbə] v. ① ئۆي؛ ياتاق. ② مەجلىسخانا. ③ (ئەنگلىيىدە) پالاتا.

chambermaid ['tʃimbəmeid] n. (مېھمانخانىلار) دا ئايال كۆتكۈچى.

chamionship ['tʃæpjənʃip] n. لەۋھە، لەۋھە مۇسابىقىسى.

chamois ['tʃæmwa:] بۆكەن، بۆكەن تېرىسى

champion ['tʃæmpjən] n.چەمپىيون.

chance [tʃa:ns] I n. ① پۇرسەت. ② مۇمكىنلىك. ③ تەلەي. II adj. تۆيۇقسىز، تاسادىپىي، بىۋاخ. v. تاسادىپىي يۈز بەرمەك، تۆيۇقسىز پەيدا بولماق.

chancel [tʃa:nsl] مۇقەددەس سۇپا (چېركاۋدىكى)

chancellor ['tʃa:nsələ] n. ① (بەزى مەملىكەتلەردە) ۋەزىر، مىنىستر باش مىنىستىر، بۇجاق. ② (ئەنگلىيە ئۇنىۋېرسىتېتلىرىدا) مۇدىر.

change [tʃeindʒ] I v.①ئالماشماق، ئالماشتۇرماق، تېگىشمەك، يەڭگۈشلىمەك. ② ئۆزگەرمەك، ئۆزگەرتمەك. ③ پۇل ياندۇرماق. II n. ①ئۆزگىرىش. ② ئالمىشىش، ئالماشتۇرۇش، يەڭگۈشلەش. ③ پارچە پۇل، قايتۇرىدىغان پۇل، قايتۇرۇلىدىغان پۇل.

changeable ['tʃeindʒəbl] adj. بىقارار، ئۆزگىرىشچان.

changeless ['tʃeindʒlis] adv. ئۆزگەرمەس، مۇقىم، تۇراقلىق.

channel ['tʃænl] n. ① دېڭىز بوغۇزى. ② سۇ يولى. ③ (تېلېۋىزور) قانال.

chant [tʃa:nt] n.مۇناجەت، مەدھىيە.

chaos ['keiɔs] n. قالايمىقانچىلىق، مالىمانچىلىق.

chap. =**chapter.**

chap[1] [tʃæp] v. يارماق، يېرىلماق.

chap[2] [tʃæp] n. (جانلىق تىلدا) بالا، يىگىت.

chapel [tʃæpəl] n. ئىبادەتخانا.

chapter ['tʃæptə] n. باب، بۆلۈم، قىسىم.

character ['kæriktə] n. ① خاراكتېر، مىجەز، خۇسۇسىيەت. ② ئەخلاق، پەزىلەت. ③ ئالاھىدىلىك، ئۆزگىچىلىك. ④ كىشىلەر (رومان ۋەدراممىلاردىكى). ⑤ بەلگە.

characteristic ['kæriktə'ristik] adj. I ئالاھىدە، ئۆزىگە خاس، مەخسۇس. n. II ئالاھىدىلىك، ئۆزگىچىلىك، ئارتۇقلىق، خۇسۇسىيەت.

characterize ['kæriktəraiz] v. . . . نىڭ ئالاھىدىلىكىنى ئىپادىلىمەك. . . . نىڭ خۇسۇسىيىتىنى بىلدۈرمەك.

be ~ d by ‖ . . . ئالاھىدىلىككە ئىگە بولماق، . . . نىڭ خۇسۇسىيىتى بار بولماق.

charcoal ['tʃa:kəul] n. ياغاچ كۆمۈرى.

charge [tʃa:dʒ] n. I ① شىكايەت قىلىش، ئەيىبلەش، ئەرز قىلىش. يۈك. ② خىراجەت، چىقىم. ③ مەجبۇرىيەت، مەسئۇلىيەت، جاۋابكارلىق. II v. ① شىكايەت قىلماق؛ ئەيىبلىمەك؛ ئەرز قىلماق. ② قاچىلىماق؛ قاچىلانماق (توك ۋە ئوق قاتارلىقلار). ③ تولدۇرماق؛ توشقۇزماق.

chariot ['tʃæriət] n. (ئىككى چاقلىق) جەڭ ھارۋىسى.

charitable ['tʃæritəbl] adj. شەپقەتلىك، مېھرىبان، كۆڭلى يۇمشاق.

charity ['tʃæriti] n. ① خەير-ئېھسان، خەير-ساخاۋەت. ② سەدىقە؛ نەسىي؛ ياردەم. ③ خەيرىيەت ئىشلىرى تەشكىلاتى؛ خەيرخاھلىق.

charm [tʃa:m] n. I سېھرىي كۈچ، مەپتۇن قىلىش كۈچى. v. II مەپتۇن قىلماق.

charming ['tʃa:miŋ] adj. ① يېقىملىق، جەزىبىلىك، مېھرى ئىسسىق. ② جەلپ قىلارلىق، مەپتۇن قىلىدىغان.

chart [tʃa:t] n. ① دېڭىز خەرىتىسى، سۇ يولى خەرىتىسى.

② جەدۋەل، كۆرسەتكۈچ جەدۋەل، سخېما.

charter ['tʃa:tə] n. ① قائىدە-تۈزۈم، نىزامنامە. ② گۇۋاھنامە.

chase [tʃeis] v. I قوغلىماق، ھەيدىمەك. II n. قوغلاش، قوغلىشش، ھەيدەش.

chaste [tʃeist] adj.① پاك، ساپ، ئىپپەتلىك. ② ئىخچام، يېغىنچاق.

chasten ['tʃeisn] ئاگاھ بەرمەك، جازالاپ ئاگاھلاندۇرماق

chastise [tʃæs'taiz] v. جازالىماق، قاتتىق جازا بەرمەك، قاتتىق تەنبىھ بەرمەك.

chastity ['tʃæstəti] ① پاك ②يۇقىرى بېسىم، قاتتىق بېسىم

chat [tʃæt] I n. پاراڭ، پاراڭلىشش، مۇڭدىشش. II v. پاراڭلاشماق، مۇڭداشماق.

chatter ['tʃætə] I v. ① گەپدانلىق قىلماق، ۋاتىلدىماق، كاپشىماق. ② ۋىچىرلىماق (قۇشلار). ③ سىگنال بەرمەك. دۈت-دۈت قىلماق (ماشىنا). ④ تىترەپ كاسىلدىماق (چىش). ⑤ چىرقىرىماق، توڭلىماق، ھۆركىرىمەك (مايمۇن). II n. ① گەپدانلىق، گەپدانلىق قىلىش، ۋاتىلداش. ② سايراش. ③ چىرقىراش، ھۆركىرەش (مايمۇن). ④ تاقاق-توقۇق ئاۋاز.

chatterbox [tʃætəbɔks] n. ئەزمە، كوت-كوت.

chauvinism ['ʃəuvinizəm] n. شوۋىنىزم.

cheap [tʃi:p] adj. ① ئەرزان. ② باھاسى چۈشۈرۈلگەن، پۇلغا يارىمايدىغان، يارامسىز.

cheapen ['tʃi:pən] v. ئەرزانلاشماق، ئەرزانلاتماق؛ باھاسى چۈشەمەك، باھاسىنى چۈشۈرمەك.

cheat [tʃi:t] I v. ئالدىماق، قاقتى-سوقتى قىلماق. II n. ئالدامچى.

check [tʃek] I v.① توختاتماق، توسماق، چەكلىمەك. ② كونترول قىلماق، بېسىۋالماق (ھېسسىيات). n.① (ئامبىرىكا تىلىدا) چەك. ② تالون. ③ تەكشۈرۈش، سىنىشتۇرۇش.

check—up['tʃekʌp] n. ① تەكشۈرۈش، تەكشۈرتۈش. ② سىلىشتۇرۇش، كوررىكتورلۇق، كوررىكتورلۇق قىلىش. ③ بەدەن تەكشۈرۈش، بەدەن تەكشۈرتۈش.

cheek [tʃi:k] n. مەڭىز.

cheeky ['tʃi:ki] adj. (جانلىق تىلدا) نومۇسسىز، شەرمەندە.

cheer [tʃiə] v. I ① خۇشال قىلماق، خۇشاللاندۇرماق، روھلانماق، روھلاندۇرماق. ② ئالقىشلىماق، بارىكاللا ئېيتماق. II n. ① خۇشاللىق، خۇشال-خۇراملىق. ② ئالقىش، بارىكاللا ئېيتىش.

cheerful ['tʃiəful] adj. خۇشاللىنارلىق، خۇشاللىققا چۆمگەن.

cheerfully ['tʃiəfuli] adv. خۇشال، خۇشال-خورام، خۇشاللىق بىلەن.

cheery ['tʃiəri] adj.① شاد، خۇش چاقچاق، خۇش پېئىل. ② چەكسىز خۇشاللىققا چۆمگەن، گۈلقەقەلىرى ئېچىلغان.

cheese [tʃi:z] n. پىشلاق، ئىرىمچىك.

cheetah [tʃi'tə] قاپلان، يىلپىز ئۆۋلىماق

chemical ['kemikəl] adj. I خىمىيىلىك، خىمىيىۋى. II n. خىمىيىلىك بۇيۇملار، خىمىيىلىك دورىلار.

chemise [ʃi'mi:z] n. ئىچ كۆڭلەك (ئايالچە).

chemist ['kemist] n. ①خىمىيىك، خىمىيە ئالىمى. ② دورىگەر.

chemistry ['kemistri] n.خىمىيە.

cheque, check [tʃek] n. چەك.

cherish ['tʃeriʃ] v. ① قەدىرلىمەك، ئەتىۋارلىماق. ② تەربىيىلىمەك، ئۆستۈرمەك. ③ ئۈمىد باغلىماق.

cherry ['tʃeri] n. گىلاس، ئالۇچا.

cherub ['tʃerəb] چىرايلىق سۆيۈملۈك ئۇماق بالا

chess [tʃes] n.شاھمات.

chessboard ['tʃesbɔ:d] n. شاھمات تاختىسى.

uyghurkitap.com

chessman ['tʃesmæn] (**chessmen** ['tʃesmen]) n. شاهمات ئۇرۇقى

chest [tʃest] n. ① ساندۇق، قۇتا، ئىشكاپ، جاۋمن. ② كۆكرەك، مەيدە، تۆش، كۆكس.

chestnut ['tʃesnʌt] n. I كاشتان. II adj. زىغىر رەڭ، خورما رەڭ، بېغىر رەڭ.

chew [tʃu:] v. ① چاينىماق. ② ئويلىماق، ئويلانماق، ئىنچىكە ئويلاش. ~ over: ئويلىنىپ باقماق، ئويلىنىپ ئۇالماق.

chick [tʃik] n. چۇجە.

chicken ['tʃikin] n. ① چۇجە. ② قۇچقاچ بالىسى. ③ توخۇ گۆشى.

chief [tʃi:f] n. I رەھبەر، باشلىق، كوماندىر. II adj. ئاساسىي، مۇھىم.

chiefly ['tʃi:fli] adv. ئاساسەن.

chieftain ['tʃi:ftən] n. يولباشچى، سەردار

child [tʃaild] n. (~ ren ['tʃildrən]) كىچىك بالا، ئۆسمۈر.

childbirth ['tʃaildbə:θ] n. تۇغۇت.

childhood ['tʃaildhurd] n. بالىلىق دەۋر، ئۆسمۈرلۈك دەۋر، بالىلىق چاغ.

childish ['tʃaildiʃ] adj. ① بالىلارچە، بالىلارغا خاس، بالىلارغا ئا- ئىت. ② بالا مىجەز.

children ['tʃildrən] n. ←child.

chill [tʃil] n. I سالقىن، سوغۇق. II v. سوۋۇتماق، سوغۇق ساقلىماق.

chilly ['tʃili] adj. ① سوغۇق، سالقىن. ② مۇئامىلىسى سوغۇق.

chimney ['tʃimni] n. كاناي، تۈرخۇن، مۇنار.

chin [tʃin] n. ئېڭەك.

china ['tʃainə] n. پارپۇر قاچا، چىنە.

chinese ['tʃai'niz] adj. I جۇڭگونىڭ، جۇڭگولۇقنىڭ، جۇڭگوچە،

خەنزۇچە. Ⅱ n. ① جۇڭگولۇق. ② خەنزۇ تىلى، خەنزۇچە.

chink [tʃiŋk] n. چاك، دەز، يېرىق.

chintz [tʃints] n. چىت، گۈللۈك پاختا رەخت.

chip[tʃip] n. ①پارچە، بۇردا، سۇنۇق، قىرىندى، تارىشا. ② پۇل (دوغا تىكىلگەن). Ⅱ v. (~ped ; ~ped ; ~ping) ① پارچىلىماق، پارچىلانماق. ② سۇنماق، سۇندۇرماق، چاقماق، چېقىلماق.

chicory ['tʃikəri] كاسنە، كۆك چېچەك

chirp [tʃə:p] Ⅰ n. ۋىچىر-ۋىچىر، چىر-چىر (ئاۋاز). Ⅱ v. ① ۋىچىرلىماق، چىرىلدىماق. ② ۋىچىرلاپ سۆزلىمەك، جىۋىلداپ سۆزلىمەك.

chirpy ['tʃɜ:pi] خۇشال بولماق، خۇرسەن بولماق

chisel ['tʃizl] Ⅰ n. ئىسكىنە، ~ led ; ~ led) Ⅱ v. (~ling) تەشمەك، ئويماق، چەكمەك، قازماق، كولىماق، ئاچماق.

chit ['tʃit] قەرز، قەرز پۇل ھۆججىتى

chlorine ['klɔ:ri:n] n. ‹خىمىيە› خلور.

chloroform ['klorəfɔ:m] خلوروفورم

chocolate ['tʃɔkəlit] n. ① شاكىلات. ②توق جىگەررەڭ.

choice [tʃɔis] n. تاللاش. ② تاللىنىدىغان نەرسىلەر.

choir ['kwaiə] n. ① ئۇمۇمىيخورچىلار. ② خور، ئۇمۇمىيخور. ③ سەھنە.

choke [tʃəuk] Ⅰ v. ① تۇنجۇقۇپ قالماق، دىمىقىپ قالماق. ② بوغۇلماق، بوغۇلۇپ قالماق. ③ نەپسى قىسىلماق. ④ باسماق، بېسىلماق، تۇتماق. ⑤ توسماق، توسۇلماق، توسۇلۇپ قالماق. Ⅱ n. ① تۇنجۇقۇپ قېلىش، دىمىقىپ قېلىش. ② ‹مېخانىكا› پۇرۇپكا.

cholera [kɔlərə] n. ‹مېدىتسىنا› ۋابا، ۋابا كېسىلى، خولېرا.

choose [tʃɔp] v. ① (chose [tʃəuz] ، chosen [tʃəuzn])

www.uyghurkitap.com

تاللىماق. ② رازى بولماق، خالىماق.

chop[1] [tʃɔp] v. (~ **ped**، ~ **ped**، ~ **ping**) كەسمەك، چاپماق، يارماق، چانماق.

chop[2] [tʃɔp] n. ① تامغا، مۆھۈر. ② ماركا.

chopsticks ['tʃɔpstiks] n. (كۆپلۈك ئىشلىتىدۇ) چوكا.

chopsticks ['tʃopstiks] چوكا، كويزا

choral ['kə:rəl] ئومۇمىي خور ئەترىتى

chord [kɔ:d] n. ① ماتېماتىكا، خوردا. ② مۇزىكا، تار.

chorus[1] ['kɔ:rəs] n. ① ئومۇمخور. ② ئومۇمخور سازى.

chorus[2] ['kə:rəs] ئومۇمىي خور

chose [tʃəuz] v. →choose.

chosen ['tʃəuzn] →choose.

Christ [kraist] n. خرىستوس، ھەزرىتىي ئەيسا ئەلەيھىسسالام.

Christian ['kristjən] n. I خرىستىئان، خرىستىئانلار، خرىستىئان دىنىدىكىلەر. II adj. خرىستىئان.

Christmas ['krisməs] n. روژدېستۋو بايرىمى (12-ئاينىڭ 25-كۈنى)

chronic ['kronik] ئاستا خاراكتېرلىك (كېسەل)

chronicle ['krɔnikl] n. يىلنامە، خاتىرە.

chrysanthemum [kri'sænθəmən] n. جۇخار گۈلى.

chubby ['tʃʌbi] adj. ①تولغان، توشقان، ۋايىغا يەتكەن. ② يۇمىلاق (يۇزلۈك).

chuck [tʃʌk] I v. ① (جانلىق تىلدا) ئاتماق، تاشلىماق. ② ۋاز كەچمەك. II n. (جانلىق تىلدا) ئىشتىن بوشاش، ئىشتىن بوشىتىش // get the ~ ئىشتىن بوشىماق.

chuckle ['tʃʌkl] I v. ① قوقۇقلىماق (مېكىيان). ② پىخىلداپ كۈلمەك، قاقاقلاپ كۈلمەك. II n. قاقاقلىغان ئاۋاز، قاقاقلاپ كۈلۈش، پىخىلداپ كۈلۈش.

church [tʃə:tʃ] n. چېركاۋ، ئىبادەتخانا.

churchyard ['tʃə:tʃ'ja:d] n. چېركاۋ قەبرىستانلىقى.

churl [tʃə:l] n. قوپال ئادەم.

churlish ['tʃə:liʃ] adj. قوپال، ئاچچىقى يامان.

cider ['saidə(r)] ئالما شەربىتى، ئالما ھارىقى

cigar [si'ga:] n. سىگار.

cigarette ['sigə'ret] n. تاماكا، سىگارىت.

cinder ['sində] n. داشقال، شاخار.

cinema ['sinimə] n. كىنوخانا.

cinnamon ['sinəmən] n. (ئۆسۈملۈك) دارچىن، قوۋزاق دارچىن.

cipher, cypher ['saifə] n. ① نۆل (0). ② مۇھىم بولمىغان ئادەم، زۆرۈرىيەتسىز ئادەم. ③ قىممىتى يوق نەرسە. ④ مەنپىي بەلگە.

circle ['sə:kl] n. I يۇمىلاق، دۇگىلەك، چەمبەر. ② دائىرە، گۇرۇھ، مەزھەپ، ساھە. v. II ئايلانماق، چۆرگىلىمەك، ئەگمەك، ئايلاندۇرماق، چۆرگىلەتمەك.

circuit ['sə:kit] n. ① ئايلىنىپ چىقىش، كېزىش. ② سەييارە، كۆچمە. ③ توك يولى.

circular ['sə:kjulə] adj. ① يۇمىلاق، دۇگىلەك، چەمبەر شەكىللىك. ② ئايلانما، ئايلىنىدىغان.

circulate ['sə:kjuleit] v. ① ئايلانماق، ئايلاندۇرماق، ئايلىنىپ تۇرماق. ② تارالماق، تارقاتماق.

circulation ['sə:kju'leiʃən] n. ① ئايلىنىش. ② تارقىتىش.

circumference [sə'kʌmfərəns] n. چەمبەر ئايلانمىسى، چەمبەر ئۇزۇنلۇقى.

circumstance ['sə:kəmstəns] n. ① شارائىت، مۇھىت. ② ئەھۋال.

circus ['sə:kəs] n. سېرك ئۆمىكى.

cite [sait] v. ① نەقىل كەلتۈرمەك، دەلىل كەلتۈرمەك.

② ئىسمىنى ئاتاپ تەقدىرلىمەك. ③ (قانۇن) سوراققا چاقىرماق، چاقىرتىپ سوراق قىلماق.

citizen ['sitizn] n. گراژدان، پۇقرا.

citizenship ['sitizənʃip] n. گراژدانلىق ھوقۇقى، گراژدانلىق سالاھىيەت.

city ['siti] n. شەھەر.

civic ['sivik] شەھەرنىڭ، شەھەر ئاھالىسىنىڭ

civil ['sivil] adj. ① شەھەر خەلقى، شەھەر خەلقىنىڭ. ② گراژدان، گراژدانىنىڭ، پۇقرا، پۇقرانىڭ. ③ ھەق تەلەپ، ھەق تەلەپ ئىشلىرى.

civility [si'viliti] n. مۇلايىملىق، خۇش مۇئامىلە، خۇش تەبىئەت، خۇش پېئىللىك.

civilization ['sivilai'zeiʃən] n. مەدەنىيەت، مەرىپەت.

civilize ['sivilaiz] v. مەدەنىيلەشتۈرمەك، مەدەنىيەتكە ئىگە قىلماق.

civilian [si'viljən] I n. ① پۇقرا. ② خىزمەتچى. ③ مەمۇرىي ئەمەلدار. II adj. خەلق ئىچىدىكى، خەلققە ئائىت، خەلققە دائىر.

claim [kleim] I v. ① تەلەپ قىلماق. ② تەشەببۇس قىلماق، قۇۋۇتلىمەك. II n. ① تەلەپ. ② تەشەببۇس.

clamber ['klæmbə] v. ئۆمىلەپ چىقماق، ياماشماق، يامىشىپ چىقماق.

clamo(u)r ['klæmə] I n. غەلۋە، ۋاراڭ-چۇرۇك، شاۋقۇن. II v. ۋاراڭ-چۇرۇك قىلماق، غەلۋە قىلماق، سۈرەن شاۋقۇن سالماق.

clamp [klæmp] I n. ئامبۇر، قىسقۇچ. II v. قىسماق، قىسىلماق، قىستۇرماق، چىڭ قىسماق.

clan [klæn] n. ① ئۇرۇق، ئۇرۇقداشلىق. ② قەبىلە، قوۋم. ③ مەزھەپ.

clandestine [klæn'destin] ① مەخپىيەتلىك، مەخپىي ② يەڭ ئىچىدە،

ئۆز ئالدىغا خۇپيانە، يوشۇرۇن

clang [klæŋ] v. I تاراڭلىماق، تاراڭشتىماق، جاراڭلىماق، جاراڭشتىماق. II n. تاراڭ-تۇرۇڭ، جاراڭ-جۇرۇڭ.

clap [klæp] v. I چاۋاك چالماق. II n. چاۋاك، چاۋاك ئاۋازى.

claret ['klærət] ① فرانسىيىنىڭ قىزىل ھارىقى. ② بېغىررەڭ، جىگەررەڭ

clarify [klærifai] v. ① ئېنىقلىماق، ئېنىقلانماق. ② تازىلىماق، تازىلانماق.

clarinet [klæri'net] كلارنېت (مۇزىكا ئەسۋابى)

clarity ['klæriti] n. ① ئېنىقلىق. ② چۈشىنىشلىك. ③ سۈزۈكلۈك. ④ تىنىقلىق.

clash [klæʃ] v. ① ئۇرماق، ئۇرۇلماق، سوقماق، سوقۇلماق. ② توقۇنۇشماق، زىت كەلمەك.

clasp [kla:sp] v. ① قول ئېلىشماق، كۆرۈشمەك. ②قۇچاقلاشماق.

class [kla:s] I n. ① سىنىپ. ② دەرىجە. ③ سورت. ④دەرس. II v. سىنىپقا بۆلمەك. ② دەرىجىگە ئايرىماق. ③ تۈرگە ئايرىماق.

classic ['klæsik] I adj. كلاسسىك. II n. ① ئاتاقلىق يازغۇچى، داڭدار ئەدىب. ② كلاسسىك ئەسەر.

classical ['klæsikəl] adj. كلاسسىك.

classify ['klæsifai] v. تۈرگە ئايرىماق، دەرىجىگە بۆلمەك.

classmate ['kla:smeit] n. ساۋاقداش.

classroom [kla:srum] n. سىنىپ، دەرسخانا.

clatter ['klætə] I v. ① تاراقلىماق، قاراسلىماق. ② چۈرقۇراشماق. II n. ① گۈلدۈرلەش، گۈلدۈر-گۈلدۈر (ئاۋاز)، تاراق-تۇرۇق، قاراس-قۇرۇس، جاراڭ-جۇرۇڭ. ②ئاراڭ-چۈرۇڭ.

clause [klɔ:z] n. گراممانتىكا، تارماق جۈملە، بېقىندى جۈملە. ② ماددا، تۈزۈم.

www.uyghurkitap.com

claw [klɔ:] n. ① تىرناق، پەنجە (قوش ۋە ھايۋانلارنىڭ) . ② چاڭگال.

clay [klei] n. سېغىز توپا.

clean [kli:n] I adj. ① پاكىز، تازا، پاك. II v. تازىلىماق، پاكىزلىماق. III adv. پاك-پاكىز، پۈتۈنلەي، تامامەن، تەلتۆكۈس.

cleaning ['kli:niŋ] n. تازىلىق؛ تازىلاش؛ تازىلىق قىلىش.

cleanly[1] ['klenli] adj. تازا، پاكىز پاكىزلىققا ئادەتلەنگەن.

cleanly[2] ['kli:nli] adv. تازا، پاكىز.

cleanness ['kli:nis] n. تازىلىق، پاكىزلىق.

cleanse [klenz] v. تازىلىماق، پاكىزلىماق، ئادالىماق.

clear [kliə] I adj. ① ئوچۇق، سۈزۈك، تازا. ②روشەن، ئېنىق، ئايدىڭ. II v. ①تازىلىماق. ②ئېنىقلىماق، ئايدىڭلاشتۇرماق.

clearly ['kliəli] adv. ئېنىق، روشەن، شەكسىز، ئوچۇق.

cleave [kli:v] يارماق، پارچىلىماق

cleft [kleft] v. → cleave.

cleft cleave [kli:v] ، cleft ؛ cleft [kleft] ، clove [kləu]) v. (cloven) يارماق، يېرىلماق، ئۇششاقلىماق، پارچىلىماق.

clemency ['klemənsi] n. ① مۇلايىملىق. ② رەھىم، رەھىم قىلىش. ③ مېھىر-شەپقەت. ④ ئىللىقلىق (ھاۋا كەيپىيات).

clench [klentʃ] v. ① (مۇشتىنى) تۈگمەك. ②چىشىنى چىشلەپ تۇرماق. ③سىقماق، چىڭ تۇتماق.

clergyman ['klə:dʒimən] (clergymen ['klə:dʒimən]) n. روھانىي پوپ.

clerk [kla:k, klə:k] n. ① خىزمەتچى، خادىم، ئىش باشقۇرغۇچى. ② كاتىپ. ③ (ئامېرىكا تىلىدا) دۇكان خىزمەتچىسى.

clever ['klevə] adj. ①ئەقىللىق، ھوشيار، چېچەن. ② چاققان. ③ ماھىر.

click [klik] v. I جاقىدە قىلماق، پاققىدە قىلماق، شاققىدە قىلماق، شاراق-شۇرۇق قىلماق، شارت-شۇرت قىلماق. II n. شاقىلداش، جا-قىلداش، شاراق-شۇرۇق قىلىش، شارت-شۇرت قىلىش.

client ['klaiənt] n. ① ھاۋاله قىلغۇچى. ② شاھىت. ③ دەۋاگەر. ④ خېرىدار.

clientele [kli:ən'tel] خېرىدار، مېھمان

cliff [kli:f] n. تىك يار، ھاۋا، تىك قىيا.

climate ['klaimit] n. ① ھاۋا، كىلىمات. ② ئىقلىم، جاي، يەر.

climatic [klai'mætik] adj. ھاۋا كىلىماتقا ئائىت.

climax ['klaimæks] ① چوققا، ئۈچ ② ئەڭ يۇقىرى پەللە

climb [klaim] v. I ① يامىشىپ چىقماق، ياماشماق، چىقماق. ② ئۆمۈلىمەك، تىرماشماق. II n. يامىشىپ چىقىش يامىشىش، چىقىش. ② ئۆمۈلەش، تىرمىشىش.

climber ['klaimə] n. ① تاغقا چىقىش تەنھەرىكەتچىسى. ② ياماشقۇچى ئۆسۈملۈك. ③ ياماشقۇچى (ئادەم).

clinch [kintʃ] ① بەلگىلىمەك، قارار قىلماق ② قۇچاقلىماق، قۇچاقلاشماق.

cling [kliŋ] v. چاپلاشماق، يېپىشماق (clung ، clung) clung [klʌŋ]

clinic ['klinik] n. كلىنىكا، شىپاخانا.

clink [kliŋk] n. I جىرىڭلاش، جاراڭلاش. II v. جىرىڭلىماق، جىرىڭلاتماق، جاراڭلىماق، جاراڭلاتماق.

clip[1] [klip] n. I قىسقۇچ، ئەگمەچ قىسقۇچ. ②ئوقدان. II v. قىسماق، قىستۇرماق. (~ ping ، ~ ped ، ~ ped)

clip[2] [klip] v. I ① كەسمەك، قىرقماق، قايچىلىماق. II n. ① كېسىش. ② قىرقىش، قايچىلاش.

clippers ['klipəz] n. (كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) قايچا، قىرقىش ئەس-

www.uyghurkitap.com

ژابلىرى. ~ hair چاچ ماشىنىسى /~ nail تىرناق ئالغۇچ.

clique [kli:k] n. گۇرۇھ، مەزھەپ.

cloak [kləuk] I n. ① خالات، پىلاش. ② باھانە، باھانە-سەۋەب؛ ژەج II v. ① يۇشۇرماق؛ ياپماق. ②باھانە تاپماق. باھانە-سەۋەب كۆرسەتمەك.

cloakroom['kləukrum] n. ① (تىياتىرخانىلارنىڭ) كىيىم قويۇش ئۆيى. ② ئامانەتخانا، يۈك-تاقا ساقلاش ئۆيى.

clock [klɔk] n. سائەت (ئۈستەل ياكى تام سائىتى).

clockwise ['klɔkwaiz] I adj. سائەت ستىرىلكىسىنىڭ يۆنىلىشىدىكى، سائەت ئىستىرىلكىسىنىڭ يۆنىلىشى بويىچە ئايلىنىدىغان، ئوڭ ئايلىنىدىغان. II adv. سائەت ئىستىرىلكىسىنىڭ يۆنىلىشى بويىچە؛ ئوڭغا.

clod [klɔd] n. كېسەك.

clog [klɔg] I n. ①ياغاچ تاپانلىق ئاياغ. ② توسۇق، توسالغۇ، كاشىلا، پۇتلىكاشاك. II v. (~ ged ؛ ~ ged ؛ ~ ging) توسماق، توسقۇنلۇق قىلماق، كاشىلا قىلماق، كاشىلا بولماق.

close[1] [kləuz] I v. ① ياپماق، ئەتمەك، تاقماق، ئېتىلمەك، تاقالماق. ② ئاياغلاشماق؛ ئاياغلاشتۇرماق. ③يېقىنلاشماق، يېقىنلاشتۇرماق. II n. ئاياغلىشىش، تۇگەش.

close[2] [kləus] adj. يېقىن. ③ زىچ ④ قويۇق (مۇناسىۋەت) ⑤ دىققەت.

closely ['kləusli] adv. ① زىچ. ② مۇستەھكەم، چەمبەرچاس، مۇكەمەل، پۇختا. ③ مەخپىي.

closeness ['kləusnis] n. ① دىققەت، دىققەپ قېلىش، دىققەتلىك. ② يېقىنلىق، يېقىنلىق قىلىش، يېقىنلىشىش. ③ زىچلىق، ھەملىق.

closet ['klɔzit] I n. ① تەكچە، ئويۇق. ② ئىچكىرى ئۆي. ③

(ئامبرىكا تىلىدا) ئامبار؛ قازناق. ④ يۇيۇنۇش ئۆيى؛ ھاجەتخانا.

adj. Ⅱ تاقاق، تاقاقلىق، ئىشكى تاقاق.

closure ['kləoʒə(r)] ياپماق، ئەتمەك، تاقىماق

clot [klɔt] n. Ⅰ ئۇيۇتما، قېتىشما (قان). v. Ⅱ (~ ted؛ ~ ted ~ ting) ئۇيۇماق، ئۇيۇتماق، قېتىشماق، قېتىشتۇرماق.

cloth [klɔ:θ] n. رەخت، گەزلىمە. ② توقۇلما بۇيۇملار. (~ s[klɔθs])

clothe [kləuo] v. ① كىيىم كىيدۈرمەك. ②قاپلىماق، ياپماق.

clothes [kləuðz] n. كىيىم، كىيىم-كېچەك.

clothing ['kləuðiŋ] n. كىيىم، كىيىم-كېچەك.

cloud [klaud] n.بۇلۇت.

cloudless ['klaudlis] adj. بۇلۇتسىز، تىنىق.

cloudy ['kluadi] adj. تۇتۇق، بۇلۇتلۇق.

clove[1] [kləuv] v. →cleave.

clove[2] [kləuv] n. قەلەپمۇر.

cloven ['kləuvn] v. →cleave.

clover ['kləvə] n. بېدە.

clown [klau n] n. Ⅰ ①قىزىقچى، ھەزىلكەش. ② سەھرالىق. ③ قوپال ئادەم. v. Ⅱ قىزىقچىلىق قىلماق.

cloy [klɔi] v.كۆڭۈلگە تەگمەك (مايلىق تائام ۋە شېرىنلىكلەر).

cluck [klʌk] v. Ⅰ (مېكىيان) قاقىلدىماق، قوقۇلدىماق. n. Ⅱ قوقۇقلاش، قاقىلداش (مېكىيان).

club [klʌb] n. Ⅰ ① قۇلۇپ. ② كالتەك، تاياق. v. Ⅱ (~ bed، ~ bed، ~ bing) كالتەكلىمەك، دۇمبالىماق.

clung [klʌŋ] v. → cling

clumble ['klʌmbl] v. ① يانچىماق، يانچىلماق. ② ئۇۋىماق، تالقان قىلماق، كۆكۈم-تالقان قىلماق؛ تارمار قىلماق، تارمار بولماق، بىت-چىت بولماق، بىتچىت قىلماق.

clumsy ['klʌmzi] adj. قوپال، كېلەڭسىز، ئېغىر.

cluster ['klustə] n. I ① ساپاق، دەستە، شىڭگىل، تىزىق، زىخ. ② توپ، دۆۋە. II v. ① توپلاشماق. ② توپ-توپ بولۇپ تۇسمەك.

clutch [klʌtʃ] v. I تۇتماق، تۇتۇۋالماق. II n. ① تۇتۇش، تۇتۇۋالماش. ② كونترول، كونترول قىلىش. ئىلىك، ئىلكىگە ئېلىش. ③ ‹مېخانىكا› موفتا.

clutter ['klʌtə(r)] قالايمىقان، تەرتىپسىز

cm. = **centimetre** (s).

co—operate [kəu'ɔpəreit] v. ھەمكارلاشماق، ھەمكارلىشىپ ئىشلىمەك، كوپېراتسىيىلەشمەك.

co—operation [kəu'ɔpə'reiʃən] n. كوپېراتسىيىلىشىش، ھەمكارلىشىش.

co—operative . cooperative [kəu'ɔpərətiv] adj. I ھەمكارلىق، كوپېراتىپ. II n. كوپېراتسىيە.

Co. ,co. [kəu,'kʌmpəni]=company.

coach [kəutʃ] n. ① خادىك، بېرىشكا. ② يولۇچىلار پويىزى. ③ئۇزۇن يوللۇق ئاپتوموبىل. ④ ‹تەنتەربىيە› تېرىنېر.

coal [kəul] n. I كۆمۈر، تاش كۆمۈر. II v. كۆمۈر سالماق، كۆمۈر قالىماق.

coal—mine ['kəulmain] n. خاك، كۆمۈر كان.

coalesce ['kəoəles] يېغىلىش، توپلىنىش

coalition ['kəuə'liʃən] n. بىرلەشمە، قوشما.

coarse [kɔ:s] adj.① قوپال، يېرىك، ناچار. ② سەت، توك.

coast [kəust] n. I دېڭىز قىرغىقى، دېڭىز ياقىسى. دېڭىز ساھىلى. II v.① دېڭىز قىرغىقىنى بويلاپ ئۇزمەك، دېڭىز ياقىسىنى بويلاپ يۈرمەك. ② تېيىلىپ چۈشمەك، سىيرىلىپ چۈشمەك (تاغدىن).

coat [kəut] n. I ① چاپان، پەلتو، تون. ① تېرە، پوست. II v. ① ئورىماق، يۆگىمەك. ② سۈركىمەك.

coating ['kəutiŋ] n. ① پوست، نېپىز قاتلام. ② چاپانلىق (رەخت).

coax [kəuks] v. كۆنمەك، كۆندۈرمەك، گوللاپ كۆندۈرمەك (كىچىك بالىنى دورا يېيىشكە).

cobble[1] ['kɔbl] v. يامىماق، بولۇشىغا ياماپ قويماق (ئاياغنى).

cobble[2] ['kɔbl] n. شىبغىل، يىرىك شىبغىل.

cobbler ['kɔblə] n. ياماقچى؛ موزدۇز.

cobra ['kəobrə] كۆزەينەكلىك يىلان

cobweb ['kobweb] ئۆمۈچىك توری

cocaine [kəo'kein] كوكائىن

cock [kɔk] n. ① خوراز. ② ئەركەك، نەر.

cocktail ['kɔkteil] n. كوكتېيىل ھارىقى، خۇش بۇي ئەبجەش ھارىقى.

cockpit ['kɔkpit] n. ① خوراز سوقۇشتۇرۇش مەيدانى. ② جەڭ مەيدانى. ③ «ئايروپىلانىنىڭ كابىنكا.

cockroach [kɔkrəutʃ] n. مايۇرت (تاراقان)

cocoa ['kəukəu] n. كاكائو پاراشوكى.

coconut ['kəukənʌt] n. كوكۇس، كوكۇس پالمىسى.

cocoon [kə'ku:n] n. پىلە.

cod [kɔd] n. (~ ، s ~) يوغان باش بېلىق، تېرىسكا بېلىقى.

code [kəud] n. ① قانۇن، قائىدە-نىزام. ② شەرتلىك بەلگە.

coerce [kəu'ə:s] v. مەجبۇر قىلماق، زورلىماق.

coexistence ['kəuig'zistəns] n. بىللە تۇرۇش، بىللە ياشاش.

coffee ['kɔfi] n. قەھۋە.

coffer ['kofə(r)] بىخەتەرلىك ساندۇقى، بىخەتەرلىك چامىدىنى

coffin ['kɔfin] n. گۈەنسەي، جەسەت ساندۇقى.

cohere[kəu'kiə] v. ① باغلاشماق (ماقاله). ② مۇۋاپىقلاشماق. ③

چاپلاشماق، يېپىشماق. يېپىشىپ تۇرماق. ④ ئۇيۇشماق، بىرده‌ك ئىتتىپاقلاشماق.

coherence [kəu'hiərəns] n. ① باغلىنىش (ماقاله) . ② همىلىق. ③ ئىخچاملىق. ④ چاپلىشىش، يېپىشىش، يېپىشىپ تۇرۇش.

coherent [kəu'hiərənt] adj. ① يېپىشقاق، چاپلاشقاق. ② بىرلەشكەن. ③ بىرده‌ك بولغان، باغلانغان، باغلاشقان (ماقاله) . ④ ئېنىق، روشەن، ئۇقۇملۇق.

cohesion [kəu'hi:ʒən] n. ① يېپىشىش، چاپلىشىش. ② بىرىكىش، بىرىكىش كۈچى. ③ ئېچكى تارتىشىش كۈچى (مولېكۇلىلارنىڭ) .

coil [kɔil] v. I تۇرمه‌ك، تۇرۇلمه‌ك، يۆگىمه‌ك، يۆگەلمه‌ك، ئورىماق، ئورالماق. II n. ① يۆگەم. ② (ئېلېكتر) غالتە‌ك.

coin [kɔin] n. تەڭگە پۇل.

coincide ['kɔin'said] v. ①ئۆزئارا بىرلەشمه‌ك، جىپسىلاشماق. ② بىرلىكتە پەيدا بولماق، بىللە كېلىپ چىقماق. ③ ئوخشىماق، ماسلاشماق.

coincidence[kəu'insidəns] n. ماسلىشىش، مۇۋاپىقلىشىش، بىرده‌كلىشىش.

coke [kəuk]

col. =**colonel.**

cold [kəuld] adj. I ① سوغۇق. ② سوغۇققانلىق. ③ ئېتىبارسىز. II n. ① سوغۇق. ② زۇكام، رەزەنده.

cold—blooded ['kəuld'blʌdid] adj. ①سوغۇققانلىقلار (بېلىق ۋە يەر باغىرلىغۇچى قۇرت قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ) . ② باغرى قاتتىق، رەھىمسىز، شەپقەتسىز.

coldness ['kəuldnis] n.① سوغۇق، سوغۇقلۇق. ② سوغۇق مۇئامىله.

collaborate [kə'læbəreit] v. ① ھەمكارلاشماق. ② تىل بىرىكتۇرىمه‌ك؛ دۈشمەنگە باغلانماق.

collaboration [kə'læbə'reiʃən] n.① ھەمكارلىق. ھەمكارلىشىش،

ھەمكارلاشتۇرۇش. ② دۇشمەنگە باغلىنىش، دۇشمەن بىلەن ئالاقىلە-شىش.

collapse [kə'læps] ①v. ئۆرۈلمەك، يېقىلماق، غۇلىماق. ② ئاغرىپ يېتىپ قالماق. Ⅱ n. ئۆرۈلۈش، يېقىلىش، غۇلاش.

collar ['kɔlə] ② (كېسەل) كوللاپس. n. ياقا (كىيىمنىڭ).

colleague ['kɔli:d] n. خىزمەتداش؛ ھەمراھ

collect [kə'lekt] v. توپلىماق، يىغماق.

collection [kə'lekʃən] n.① توپلاش، يىغىش. ② پۇل توپلاش، پۇل يىغىش.

collective [kə'lektive] adj.كوللېكتىپ.

collectivism [kə'lektivizəm] n. كوللېكتىپچانلىق، كوللېكتىۋىزم.

collectivization [kə'lektivailzeʃən] n. كوللېكتىپلىشىش، كوللېكتىپلەشتۇرۇش.

collector [kə'lektə] n. ① توپلىغۇچى، يىغىپ ساقلىغۇچ. ② يىغقۇچى، يىغىۋالغۇچى (بېلەتنى).

college ['kɔlidʒ] n.ئىنستىتۇت، شۆيۈەن.

collocation ['kɔlə'keiʃən] n. ① جايلىشىش، جايلاشتۇرۇش؛ تىزىش، تىزىلىش. ② ماسلىشىش، ماسلاشتۇرۇش.

collide [kə'laid] ①v. توقۇنۇشماق، قارشىلاشماق. ② (ئاپتوموبىل، پاراخوت قاتارلىقلار) سوقۇلماق، سوقۇلۇپ كەتمەك.

collier ['koliə(r)] كۆمۈركان ئىشچىسى، كۆمۈر توشۇش پاراخوتى

colliery ['koliəri] كۆمۈركان

collusion [kə'kiʒən] n. ① توقۇنۇش، قارشىلىشىش. ② ئۇرۇلۇش، سوقۇلۇش (قاتناش ۋاستىلىرى).

colloquial [kə'ləuviəl] adj. ① ئېغىزچە. ② ئاممىباب.

collusion [kə'lu:ʒən]in ~ n. تىل بىرىكتۈرۈش، بىرلىشۈپلىش. with . . . بىلەن تىل بىرىكتۈرمەك، . . . بىلەن بىرلىشۈالماق.

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى www.uyghurkitap.com

colo (u) r ['kʌlə] n. I رەڭ، بوياق. II n. رەڭ بەرمەك، بويماق.
colo (u) ring ['kʌləriŋ] n. ① بوياش، رەڭ بېرىش. ② رەڭ، تۈس.
colo (u)red ['kʌləd] adj. رەڭلىك.
colo (u)rless ['kʌləlis] adj. ① رەڭسىز. ② ئۆڭگەن (رەڭگى).
colon ['kəulən] n. قوش چېكىت (:).
colonel ['kə:nl] n. (ھەربىي) شاڭشياۋ؛ پولكوۋنىك.
colonial [kə'ləunjəl] adj. I مۇستەملىكە قىلىنغان. II n. مۇستەملىكە ئاھالە.
colonialism [kə'ləunjəlizəm] n. مۇستەملىكچىلىك.
colonialist [kə'ləunjəlist] n. مۇستەملىكچى.
colonist ['kɔlənist] n. مۇستەملىكچى؛ كۆچمەن.
colonization ['kɔlənai'zeiʃən] n. مۇستەملىكىلەشتۈرۈش، مۇستەملىكىلىشىش.
colony ['kɔləni] n. مۇستەملىكە.
colossal [kə'lɔsl] adj. زور، غايەت زور، يوغان؛ كاتتا.
colt [kəult] n. قۇلۇن، تاي.
column ['kɔləm] n. ① تۈۋرۈك؛ سىلىندىر. ② قاتار، رەت. ③ قۇر؛ مىسرا. ④ ستون. ⑤ كاتەكچە.
coma ['kəomə] ھوشىدىن كەتمەك، بىھوش بولماق
comb [kəum] n. I تاغاق. II n. تارىماق.
combat ['kɔmbət] n. I جەڭ، ئۇرۇش، كۈرەش. II v. كۈرەش قىلماق، قارشى تۇرماق.
combatant ['kɔmbətənt] adj. I جەڭدىكى، جەڭ قىلىۋاتقان، جەڭ ئۈستىدىكى. II n. جەڭچى.
combination ['kɔmbi'neiʃən] n. بىرلەشتۈرۈش، قوشۇش، بىرىكتۈرۈش.
combine[1] [kəm'bain] v. ① بىرلەشتۈرمەك، بىرىكتۈرمەك.

② ئارىلاشتۇرماق.

combine² [ˈkɔmbain] n. ① بىرلەشمە كارخانا. ② كومبايىن.

combustible [kəmˈbʌstəbl] adj. I يېنىشچان، ئاسان كۆيىدىغان. n. II (دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) يېنىشچان بۇيۇملار.

combustion [kəmˈbʌstʃən] n. يېنىش، كۆيۈش.

come [kʌm] v. (~ ; came [keim]) ① كەلمەك، يېتىپ كەل- مەك. ② تۇغۇلماق، يۈز بەرمەك، پەيدا بولماق، مەدىيانغا كەلمەك.

comeback [ˈkʌmbæk] n. (جانلىق تىلىدا) تىرىلىش، ئەسلىگە كېلىش.

comedian [kəˈmi:djən] n. كومىدىيە ئارتىس

comedienne [kəˈmi:diˈein] قىز كومىدىيە ئارتىسى

comedown [ˈkʌmdaun] n. (جانلىق تىلدا) تۆۋەنلەش (ئورۇن، ئە- مەل قاتارلىقلار).

comedy [ˈkɔmidi] n. كومىدىيە.

comely [ˈkʌmli] adj. يېقىملىق، كېلىشكەن، گۈزەل.

comet [ˈkɔmit] n. قۇيرۇقلۇق يۇلتۇز.

comfort [ˈkʌmfət] n. I تەسەللى، تەسەللى بېرىش، كۆڭۈل ئۈيە- تىش، كۆڭلىنى ياساش. v. II تەسەللى بەرمەك، كۆڭۈل ئېيتماق، كۆڭلىنى ياسىماق، ھال سورىماق.

comfortable [ˈkʌmfətəbl] adj. ئازادە؛ قولاي؛ كۆڭۈلگە ياقىدىغان.

comfortably [ˈkʌmfətəbli] adv. راھەتلىنىپ؛ ئازادە، كەڭ-كۇشادە؛ كۆڭۈللۈك.

comforter [ˈkʌmfətə] n. ① ھال سورىغۇچى، تەسەللىچى. ② سوۋغات. ③ يۇڭ شارپا.

comfortless [ˈkʌmfətlis] adj. ① قولايسىز، قولايسىزلىق. ② بىئارام، بىئارامىلىق.

comic [ˈkɔmik] adj. I ① كۈلكىلىك، ھەزىل، قىزىق. ② كومىدىيىلىك. n. II ھەزىلكەش، قىزىقچى (تىياتىردا).

comical [ˈkɔmikəl] adj. قىزىق، ھەزىل، كۈلكىلىك.

www.uyghurkitap.com

coming ['kʌmiŋ] adj. Ⅱ كېلىش، يېتىپ كېلىش. n. Ⅰ كېلىدىغان؛ يەنە بىر قېتىملىق.

comma ['kɔmə] n. پەش (،) : ~ s. inverted قوش پەش(“”) ؛ يالاڭ پەش(‘’) .

command [kə'mɑ:nd] v. Ⅰ قوماندانلىق قىلماق، باشقۇرماق، بۇيرۇق قىلماق. n. Ⅱ ① قوماندانلىق، بۇيرۇق، باشقۇرۇش. ② ئىگىلەش، ئۆزلەشتۈرۈش.

commander [kə'mɑ:ndə] n. قوماندان، كوماندىر.

commandment [kə'mɑ:ndmənt] n. (دىندا) ئەمرىمەرۇپ.

commemoration [kə'memə'reiʃən] n. ① خاتىرىلەش، تەبرىكلەش. ② خاتىرىلەش يىغىنى، تەبرىكلەش يىغىنى.

commence [kə'mens] v. باشلىماق، باشلانماق؛ كىرىشمەك.

commencement [kə'mensmənt] n. ① باشلىنىش، بېشى. ② ئوقۇش پۈتتۈرۈش مۇراسىمى.

commend [kə'mend] v. ① ماختىماق، مەدھىيىلىمەك، تەرىپلىمەك، تەقدىرلىمەك. ② تاپشۇرماق، ھاۋالە قىلماق.

commemorate [kə'memərəreit] v. خاتىرلىمەك، تەبرىكلىمەك.

comment ['kɔment] n. Ⅰ ① قىسقىچە مۇلاھىزە، ئوبزور. ② ئىزاھات، چۈشەنچە، چۈشەندۈرۈش. v. Ⅱ مۇلاھىزە قىلماق.

commentary [kɔməntəri] n. ① باھا. ② چۈشەنچە، چۈشەندۈرۈش. ③ مۇلاھىزە، ئوبزور.

commentator ['kɔmenteitə] n. ① ئوبزورچى. ② چۈشەندۈرگۈچى. ③ دىكتور.

commonwealth ['kɔmənwelθ] n. ئىتتىپاقداش (جۇمھۇرىيەت).

commerce ['kɔmə(:)s] n. ① سودا، سودا-سانائەت. ② تىجارەت.

commercial [kə'mə:ʃəl] adj. ① سودا. ② سودا-سانائەتكە ئائىت. ③ تىجارەت.

commissar ['kɔmi'sa:] n. كومىسسار.

commission [kə'miʃən] n. ① هاۋاله. ② ۋاكالەتنامە، ۋاكالەت، ۋاكالەت لەت هوقۇقى. ③ تەيىنلەش. ④ كومىتېت، هەيئەت. ⑤ رەسمىيەت هەققى.

commissioner [kə'miʃənə] n. كومىسسار؛ ۋالي.

commit [kɔ'mit] v. ① (~ted ؛ ~ted ؛ ~ting) جىنايەت ئۆتكۈز- مەك، جىنايەت قىلماق. ② ... گە تاپشۇرماق، ... گە هاۋاله قىلماق. ③ ئۇستىگە ئالماق. ④ چېتىلماق.

commitment [kə'mitmənt] n. ① هاۋاله قىلغان ئىش، هاۋاله قىلىنغان ئىش. ② ۋەده. ③ مەجبۇرىيەت.

committee [kə'miti] n. كومىتېت.

commodity [kə'mɔditi] n. ① كۈندىلىك ئىستېمال بۇيۇملىرى، كۈندىلىك تۇرمۇش بۇيۇملىرى. ② تاۋار.

common ['kɔmən] adj. ① ئومۇمىي. ② ئورتاق. ③ جامائەت، ئاممىۋى.

commoner ['kɔmənə(r)] ئاددىي خەلق، پۇقرا

commonly ['kɔmənli] adv. ئادەتتىكىدەك، ئادەتتىكىچە.

commonplace ['kɔmənpleis] adj. I ئاددىي، ئادەتتىكى. n. II ئادەتتىكى ئىش.

commotion [kə'məuʃən] n. قالايمىقانچىلىق، پاراكەندىچىلىك، تەرتىپسىزلىك.

commune ['kɔmju:n] n. گۇڭشې، كوممۇنا.

communicate [kə'mju:nikeit] v. ① خەۋەر قىلماق، مەلۇم قىلماق. ② خەت ئالاقە قىلماق. ③ تارقاتماق. ④ ئۆتۈشمەك، ئۆتۈشتۇرمەك.

communication [kə'mju:ni'keiʃən] n. ① يەتكۈزۈش؛ تارقىتىش. ② ئالاقە، ئالاقىلىشىش. ③ خەۋەر، خەۋەرلىشىش. ④ قاتناش.

www.uyghurkitap.com

communique [kə'mju:nikei] n. ئاخبارات.

communism ['kɔmjunizm] n. كوممۇنىزم.

communist ['kɔmjunist] n. I كوممۇنىست؛ كومپارتىيە ئەزاسى. adj. II كوممۇنىستىك.

community [kɔ'mju:niti] n. ① جەمئىيەت، جامائەت. ئورتاق گەۋدە، ئومۇمىي بىرلىك، تەشكىلات. ④ [the ~] كۆپچىلىك، ئاۋام.

commutator ['kɔmju(:) teitə] n. كوممۇتاتور.

commute [kə'mju:t] v. ① تېگىشمەك، ئالماشتۇرماق. ② يېنىكلىمەك، يېنىكلەتمەك (جازانى). ③ (پۇل) تۆلىمەك.

compacent [kəm'pleisnt] adj. مەغرۇر؛ قانائەتچان.

compact[1] [kəm'pækt] adj. I ① زىچ، ھىم، چىڭ، مەھكەم. ②ئىخچام، يىغىنچاق. n. II ['kɔmpækt] ئۇپا قۇتىسى، ئەڭلىك قۇتىسى.

compact[2] ['kɔmpækt] n. شەرتنامە، توختام، كېلىشىم.

companion [kəm'pænjən] n. ① ھەمراھ، ئۇلپەت، شېرىك، سەبداش.

companionship [kəm'pænjənʃip] n. دوستلۇق، دوستانە مۇناسىۋەت.

company ['kʌmpəni] n. ① ھەمراھ بولۇش. ② شىركەت (قىسقارتىلىپ Co;co يېزىلىدۇ). ③ (بىر) قاتار، (بىر) تۈركۈم، (بىر) توپ. ④ (ھەربىي) لىيەندۇي. ⑤ مېھمان؛ دوست.

comparative [kəm'pærətiv] adj. سېلىشتۇرىدىغان، سېلىشتۇرۇلىدىغان، سېلىشتۇرما دەرىجە (گراماتىكا). ② خېلى، خېلىلا.

comparatively [kəm'pærətivli] adv. ① سېلىشتۇرۇپ، سېلىشتۇرغاندا. ② خېلى، خېلىلا.

compare [kəm'pɛə] v. I سېلىشتۇرماق. ② ئوخشاتماق؛ نەقىل كەلتۈرمەك. n. II سېلىشتۇرۇش.

comparison [kəm'pærisn] n. سېلىشتۇرۇش.

compass ['kʌmpəs] n. ① كومپاس. ② (دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ)

دۇ) سىركۈل.

compassion [kəm'pæʃən] n. ئىچ ئاغرىتىش، خەيرىخاھلىق قىلىش، ھېسداشلىق قىلىش.

compassionate [kəm'pæʃənit] adj. ھېسسداشلىق، خەيرىخاھلىق.

compatible [kəm'pætəbl] adj. ئۇيغۇن.

compatriot [kəm'pætriət] n. قېرىنداش، ۋەتەنداش.

compel [kəm'pel] v. مەجبۇرلىماق، (~ led ، ~ led ، ~ ling) زورلىماق، قىستىماق.

compensate ['kɔmpenseit]- v. ① تۆلىمەك. ② ھەق بەرمەك.

compensation ['kɔmpen'seiʃən] n. تۆلەش، تۆلەپ بېرىش، تۆلىتىش

compete [kəm'pi:t] v. رىقابەتلەشمەك، مۇسابىقىلەشمەك.

competence ['kɔmpitəns] competency ['kɔmpitənsi] n. ① قابىلىيەت، ئىقتىدار. ② ھۆددىسىدىن چىقىش. ③ مول كىرىم. ④ ھاللىق.

competent ['kɔmpitənt] adj. ① قابىلىيەتلىك، ئىقتىدارلىق. ② ھۆددىسىدىن چىقالايدىغان.

competition ['kɔmpi'tiʃən] n. مۇسابىقە، رىقابەتلىشىش.

competitor [kəm'petitə] n. رەقىب.

compile [kəm'pail] v. ① تەھرىرلىمەك قىلماق، تەھرىرلىمەك. ② تۈزمەك (كىتاب).

complacence [kəm'pleisns] complacency [kəm'pleisnsi] n. مەغرۇرلۇق، بىلەرمەنلىك، قانائەتچانلىق.

complain [kəm'plein] v. ① دەرد تۆكمەك، شىكايەت قىلماق، نارازىلىق بىلدۈرمەك. ② ئاغرىنماق، رەنجىمەك.

complaint [kəm'pleint] n. ① نارازىلىق، شىكايەت، دەرد-ئەلەم، ئازار، خەستىلىك. ② كېسەل، ئاغرىق.

complaisant [kəm'pleizənt] adj. مۇلايىم، ئىتائەتچان.

complement[1] ['kɔmplimənt] n. ① تولۇقلاش، تولۇقلىنىش.

② قوشۇمچە قىلىش، قوشۇمچە قىلىنىش. ③ قوشۇمچە بۇيۇم. ④ (گراماتىكا) تولۇقلىغۇچى. ⑤ ئومومۇمىي سان.

complement[2] ['kɔmpliment] v. ① تولۇقلىماق، سەپلىمەك، قوشۇمچە قىلماق.

complete [kəm'pli:t] v. Ⅱ تەلتۆكۈس، پۈتۈنلەي، تامامەن. adj. Ⅰ ئاياغلاشماق، ئاياغلاشتۇرماق، تاماملىماق، تاماملانماق.

completely [kəm'pli:tli] adv. پۈتۈنلەي، تامامەن، تەلتۆكۈس.

completion [kəm'pli:ʃən] n. تۈگىتىش، تاماملاش، ئاياغلاشتۇرۇش.

complex ['kɔmpleks] adj. ① مۇرەككەپ. ② بىرىكمە، قوشما.

complexion [kəm'plekʃən] n. چىراي، تەلەت، رەڭگىروي. ② ھالەت، ۋەزىيەت، ئەھۋال.

complexity [kəm'pleksiti] n. مۇرەككەپلىك، مۇرەككەپ ئىشلار.

complicate ['kɔmplikeit] v. مۇرەككەپلەشمەك، مۇرەككەپلەشتۇرمەك.

complicated ['kɔmplikeited] adj. مۇرەككەپ، چىگىش.

complication ['kɔmpli:'keiʃən] n. ① مۇرەككەپلىك. ② (مېدىتسىنا) قوشۇلۇپ كېلىدىغان كېسەل، ئەگەشمە كېسەل.

compliment[1] [kəmpli'ment] v. ① ماختىماق، ماختاپ ئۇچۇرماق. ② تەبرىكلىمەك، سالام بەرمەك، مۇبارەكلىمەك، قۇتلۇقلىماق.

compliment[2] ['kɔmpliment] n. ①ماختاش؛ ② ھۆرمەت، ئىھتىرام، سالام. ③ مۇبارەكلەش، قۇتلۇقلاش.

comply [kəm'plai] v. ① ماقۇل بولماق، قوشۇلماق. ② بويسۇنماق، ئىتائەت قىلماق، باش ئەگمەك.

component [kəmp'θunənt] adj. Ⅰ تەركىبىي، تەركىب تاپقان، بىرىكمە. n. Ⅱ تەركىبىي قىسىم.

compose [kəm'pəuz] v. ① تەركىب تاپماق، تۈزۈلمەك، بىرىكمەك (مەجھۇل دەرىجىلەردە ئىشلىتىلىدۇ). ② يازماق، مۇزىكا ئىجاد قىلماق.

composer [kəm'pəuzə] n. كومپوزىتور.

composition ['kɔmpə'ziʃən] n. ① يېزىقچىلىق. ② ئەسەر، ئىنشا، ماقالە. ③ مۇزىكا ئىجاد قىلىش. ④ تەركىب، قىسىم. ⑤ بىرىكمە.

compound[1] ['kɔmpaund] I n. ① بىرىكمە، ئارىلاشما. ② گرامماتىكا، بىرىكمە سۆز. II adj. قوشما، بىرىكمە، بىرىككەن.

compound[2] [kəm'paund] v. ئارىلاشماق؛ ماسلاشماق.

comprehend ['kɔmpri'hend] v. ① چۈشەنمەك، بىلمەك، ئۆزلەشتۈرمەك. ② ئۆز ئىچىگە ئالماق.

comprehensive ['kɔmpri'hensiv] adj. چۈشىنىشلىك؛ چۈشىنىش ئىقتىدارى بار بولغان. ② ئومۇمىيۈزلۈك، مۇكەممەل، ئۇنىۋېرسال.

compress[1] [kəm'pres] v. ① سىقماق، سىغدىماق، قىسقارتماق. ② مۇھىم نۇقتىلارنى بايان قىلماق.

compress[2] ['kɔmpres] n. كومپرېس (تاشقى كېسەللىكتە).

comprise [kəm'praiz] v. ئۆز ئىچىگە ئالماق؛ . . . دىن تەركىب تاپماق، تەشكىللەنمەك.

compromise ['kɔmprəmaiz] I n. مۇرەسسە، كېلىشىش، يول قويۇش. II v. ① مۇرەسسە قىلماق، كېلىشمەك. ② چاتماق، چېتىلماق، چېتىلىپ قالماق.

compulsory [kəm'pʌlsəri] adj. مەجبۇرىي، زورلۇق بىلەن.

compute [kəm'pju:t] v. ھېسابلىماق، مۆلچەرلىمەك.

computer [kɔm'pju:tə] n. ھېسابلاش ماشىنىسى.

comrade ['kɔmrid] n. يولداش، ھەمراھ، سەبداش.

concave ['kɔnkeiv] adj. ئويمان، پېتىنقى.

conceal [kən'si:l] v. يوشۇرماق، يوشۇرۇنماق، مۆكمەك، مۆكۈنمەك.

conceit [kən'si:t] n. مەنمەنلىك، مەنمەنلىك قىلىش، ئۆزىگە تەمەننا قويۇش، ئۆزىنى چوڭ تۇتۇش، تەكەببۇرلۇق.

conceive [kən'si:v] v ① قىياس قىلماق، تەسەۋۋۇر قىلماق، پىكر

www.uyghurkitap.com

يۈرگۈزمەك، پىكىر قىلماق، ئويلاپ يەتمەك، خىيالىغا كەلتۈرمەك. ② ھامىلىدار بولماق، بويىدا قالماق.

concentrate ['kɔnsentreit] v. ① مەركەزلەشتۈرمەك، بىر يەرگە توپلاماق. ② بېرىلمەك، كۆڭۈل قويماق، زېھىن قويماق.

concept ['kɔnsept] n. ئۇقۇم، چۈشەنچە.

conception [kən'sepʃən] n. ① ئۇقۇم، چۈشەنچە، پىكىر قىلىش، ئويلاش. ② ئىغىر ئاياغ.

concern [kən'sə:n] I v. ① باغلانماق، چېتىلماق. ② . . . بىلەن مۇناسىۋەتتى بولماق (مەجبۇل دەرىجىدە) . ③ ئەنسىرىمەك.

II n. ① مۇناسىۋەت، ئالاقە. ② مۇھىم. ③ سودا سارىيى. ④ پايدا-زىيان مۇناسىۋىتى. ⑤ غەمخورلۇق. ⑥ ئەنسىرەش، ئەندىشە قىلىش.

concerning [kən'sə:niŋ] prep. توغرىسىدا، . . . ھەققىدە.

concert ['kɔnsət] n. ① كونسېرت. ② بىرلەك، ئوخشاش، تەكشى.

concentration ['kɔnsen'treiʃən] n. ① توپلاش، توپلىنىش. ②مەركەزلىشىش، مەركەزلەشتۈرۈش. ③زېھىن قويۇش، دىققەتنى يىغىش، كۆڭۈل قويۇش. ④ قويۇقلۇق.

concil ['kaunsl]: n. كېڭەش، كېڭەش ھەيئىتى، يىغىن، مەجلىس: ~ World Peace دۇنيا تىنچلىق كېڭىشى.

conclude [kən'klu:d] v. ① ئاياغلاشماق، يەكۈن چىقىرىلماق، خۇلاسە چىقارماق، خۇلاسە چىقىرىلما، خاتىمە بەرمەك، خاتىمە بېرىلمەك. ② تۈزمەك، تۈزۈلمەك، (كېلىشىم) . ③ ھۆكۈم قىلماق، كەسىپ ئېيتماق.

conclusion [kən'klu:ʒən] n. ①خاتىمە، ئاياغلىشىش، ئاقىۋەت. ② خۇلاسە، يەكۈن، ھۆكۈم.

concomitant [kən'kɔmitənt] I adj. بىللە بولغان، ھەمراھ بولۇپ كەلگەن (بارغان) ، قوشۇلۇپ كەلگەن (بارغان) ، قوشۇمچە، شۆبە.

II n. قوشۇمچە، شۆبە، ھەمراھ.

concrete['kɔnkri:t] adj. I كونكرېت، ئېنىق، مۇئەييەن. II n. بېتون.

concurrent [kən'kʌrənt] adj. ① بىردەك، ئوخشاش، بىر ئېغىزدىن قوشۇلۇپ كېلىدىغان (كېسەل). ③ ھەمكارلىق، ھەمكارلاشقان.

condemn [kən'dem] v. ① ئەيىبلىمەك، سۆكمەك، كايىماق. ② جىنايەتنى بېكىتمەك، ھۆكۈم ئېلان قىلماق.

condemnation ['kɔndəm'neiʃən] n. ① ئەيىبلەش، ئەيىبلىنىش، سۆكۈش. ② جىنايىتىنى بېكىتىش، جىنايىتى بېكىتىلىش.

condense [kən'dens] v. ① قويۇلدۇرماق، قويۇلماق، ئۇيۇماق، ئۇيۇتماق. ② ئىخچاملىماق (ھېكايە).

condenser [kən'densə] n. ① مۇزلىتىش ماشىنىسى، توڭلىتىش ئەسۋابى. ② ‹ئېلېكتر› كوندېنساتور.

condition [kən'diʃən] n. ① شەرت، شارائىت، شەرت-شارائىت. ② ئەھۋال. ③ سالاھىيەت، ئورۇن (دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ).

conduct[1] ['kɔndəkt] n. ھەرىكەت، پەزىلەت.

conduct[2] [kən'dʌkt] v. ① باشلىماق. ② باشقۇرماق؛ بىر تەرەپ قىلماق. ③ (توك، ئىسسىقلىق قاتارلىقلارنى) ئۆتكۈزمەك.

conductor [kən'dʌktə] n. ① بېلەت ساتقۇچى (ئاپتوبۇستا). ② ئۆتكۈزگۈچ، ئۆتكۈزگۈچ جىسىم.

cone [kəun] n. ① كونۇس، پىرامىدا ۋە كونۇس. ② ‹ئۆسۈملۈك› مەدەك؛ غوزەك.

confederate [kən'fedərit] adj. I ئىتتىپاقداش. n. II شېرىك، ھەمتاۋاق، مۇرت، مۇخلىس.

confer [kən'fə] v. ① بەرمەك (نام، ئاتاق، ھوقۇق). ② مەسلىھەتلەشمەك، مۇھاكىمە قىلماق، مۇزاكىرە قىلماق، مۇزاكىرىلەشمەك.

conference ['kɔnfərəns] n. ① يىغىن. ② كېڭەش.

confess [kən'kes] v. خاتالىقىنى تونۇماق، ئىقرار قىلماق، بوينىغا

ئالماق.

confession [kən'feʃən] n. ① ئىقرار، ئىقرار قىلىش، بوينىغا ئېلىش. ② پۈشايمان، تۆۋە، تۆۋە-ئىستىغپار.

confidence ['kɔnfidəns] n. ① ئىشەنچ؛ ئېتىقاد. ②سىر، مەخپىيەت-لىك.

confident ['kɔnfidənt] adj. ئىشەنچلىك.

confine[1] [kən'fain] v. ① چەكلىمەك، چەكلەنمەك. ② نەزەر-بەنت قىلماق، رېجىم ئاستىغا ئالماق، سولىماق، قامىماق.

confine[2] ['kɔnfain] n. چېگرا؛ چەك، چەكلىمە.

confirm [kən fə:m] v.①ئىسپاتلىماق، دەللىلىمەك. ② كۈچەيتمەك، چىڭىتماق. ③ تونۇماق، ئېتىراپ قىلماق.

conflict[1] [kɔnflikt] n. ① ئۇرۇش، جەڭ، سوقۇش. ②زىت، توقۇنۇش

conflict[2] [kən'flikt] v. زىتلىشىپ قالماق، توقۇنۇشماق، قارشىلاشماق

conform [kən'fɔ:m] v. بويسۇنماق، بويسۇندۇرماق، بىرلىككە كەلمەك، بىرلىككە كەلتۈرمەك.

confound [kən'faund] v. ① تەمتىرىمەك، تەمتىرەتمەك. ② ئېلىشىپ كەتمەك، ئېلىشتۈرماق. ③ ئارىلىشىپ كەتمەك، ئارىلاشتۇرماق.

confront [kən'frʌnt] v. ① ئالدىدا تۇرماق، يۈزلەنمەك، يۈزلەندۇرمەك. ② قارشى تۇرماق، قارشىلىق كۆرسەتمەك.

confucianism [kən'fju:ʃjənizəm] n. كۇڭزى تەلىماتى.

confuse [kən'fju:z] v. ① ئارىلىشىپ كەتمەك، ئارىلاشتۇرماق، قالايمىقانلاشماق. ②ئايلاندۇرماق، گاڭگىراتماق.

confusion [kən'fju:ʒən] n. قالايمىقان، قالايمىقانچىلىق، تەرتىپسىزلىك، پاتپاراق، پاتپاراقچىلىق.

congratulate [kən'grætjuleit] v. تەبرىكلىمەك.

congratulation [kən'grætju'leiʃən] n. تەبرىكلەش، تەبرىكنامە، تەبرىك نۇتقى.

congregation ['kɔŋri'geiʃən] (كىشىلەر) n. ① يىغىن، يىغىلىش، توپى. ② جاماەت.

congress ['kɔŋgres] n. قۇرۇلتاي، يىغىن.

conj. =**conjunction.**

conjuction [kən'dʒʌŋkʃən] n. گرامماتىكا، باغلىغۇچى.

connect [kə'nekt] v. ① تۇتاشماق، تۇتاشتۇرماق. ② بىرلەشمەك، بىرلەشتۇرمەك، قوشماق. ③بىرلەشتۇرۇپ ئويلىماق، باغلاپ تەسەۋۋۇر قىلماق.

connection ,connexion [kə'nekʃən] n. باغلىنىش، مۇناسىۋەتلىشىش، ئالاقىلىشىش، بىرلەشتۇرۇش.

conquer ['kəŋkə] v. بويسۇندۇرماق، يەڭمەك، تۇگەتمەك.

conqueror ['kɔŋkərə] n. ① بويسۇندۇرغۇچى، يەڭگۈچى، غالىب.

conquest ['kɔŋkwest] n. ① بويسۇندۇرۇش، بېقىندۇرۇش، يېڭىش قولغا كەلتۈرۈش. ②بويسۇندۇرۇلغان جاي، بېقىندۇرۇلغان رايون. ③ غەنىيمەت، ئولجا.

conract [kən'trækt] v. توختام تۈزىمەك، كېلىشىم تۈزىمەك، ھۆددە دېگە ئالماق، كۆتۈرە ئالماق. ② تارايماق، تارايتماق، قىسقارماق، قىسقارتماق، قۇرماق، قۇرۇلماق؛ يىغماق، يىغىلماق.
③ (گرامماتىكا) قىسقارتماق، قىسقارتىپ يازماق. ④ يۇقماق، تارالماق. ⑤ ئادەتلەنمەك، ئادەتلىنىپ قالماق.

conscience ['kɔnʃəns] n. ۋىجدان، ئىنساپ، ئەخلاق.

conscientious ['kɔnʃi'enʃəs] adj. ① ئەستايىدىللىق بىلەن، ئىخلاسلىق، ئىخلاس بىلەن. ② چىن كۆڭلىدىن.
③ سەممىيلىك بىلەن.

consciousness ['kɔʃəsnis] n. ئاڭ، ئاڭ-سېزىم.

consecrate ['kɔnsikreit] v. تەقدىم قىلماق، بېغىشلىماق.

consel [kaunsəl] n. ① مەسلىھەت، مەسلىھەتلىشىش.

② ئادۆوكات. ③ نەسىھەت.

consent [kən'sent] v. I قوشۇلماق، ماقۇل بولماق، رازى بولماق. II n. ماقۇل بولۇش، قوشۇلۇش، رازى بولۇش، رازىلىق بىلدۈرۈش.

consequence ['kɔnsikwəns] n. ① نەتىجە، ئاقىۋەت. ② مۇھىم، زۆر- رۇر.

consequent ['kɔnsikwənt] adj. . . . گە ئەگىشىپ كەلگەن، قوشۇ- لۇپ كەلگەن؛ بارلىققا كەلگەن.

consequently ['kɔnsikwəntli] adv. شۇنىڭ بىلەن، شۇنىڭ نەتىجە- سىدە، شۇنىڭ ئۈچۈن، شۇڭلاشقا.

conservatism['kɔn'sə(:)vətizəm] n. مۇتەئەسسىپلىك، كونسېرۋاتىزم.

conservative [kən'sə:vətiv] adj. مۇتەئەسسىپ.

consider [kən'sidə] v. ① ئويلانماق، مۇلاھىزە قىلماق. ② . . . دەپ ھېسابلىماق، . . . دەپ قارىماق.

considerable [kən'sidərəbl] adj. ① ئويلىنىشقا ئەرزىيدىغان، مۇلا- ھىزە قىلىشقا ئەرزىيدىغان. ② مۇھىم، زۆرۈر. ③ خېلى كۆپ، خېلى زور.

consideration [kən'sidə'reiʃən] n. ① ئويلىنىش، مۇلاھىزە قىلىش، ھالىغا يېتىش، دەردىگە يېتىش.

conscious ['kɔnʃəs] adj. ئاڭلىق، ئۆزىنى بىلىدىغان.

consist [kən'sist] v. ① . . . دىن تەركىب تاپماق، . . . دىن تۇزۇل- ماق. ② of ← be made (up) of. . . بىلەن قوشۇپ ئىشلىتىل- گەندە) تەئەللۇق بولماق.

consistent [kən'sistənt] adj. بىردەك، ئوخشاش، ئىزچىل.

consolation[konsə'leiʃn] كۆڭۈلنى ياسىماق، كۆڭۈل ئېيتماق، تەسەل- لى بەرمەك، بەزلىمەك

console[1] [kən'səol] ھال سورىماق، يوقلىماق

console[2] [kən'səol] كونترول قىلماق، تىزگىنلىمەك

consolidate [kən'sɔlideit] v. ① مۇستەھكەملىمەك، كۈچەيتمەك، كۈ-

چەيتمەك. ② بىرلەشمەك، بىرلەشتۇرمەك (بانكا، شىركەت قاتارلىقلار).

consolidation [kən'sɔli'deiʃən] n. مۇستەھكەملىك، مۇستەھكەملەنىش. ② بىرلىشىش، بىرلەشتۇرۇش، بىرىكىش.

consonat ['kɔnsənənt] n. ئۈزۈك تاۋۇش (تىلدا).

conspicuous [kən'spikjuəs] adj. كۆرۈنەرلىك، مەشھۇر.

conspiracy [kən'spirəsi] n. ① بىرلىشىپ قەست قىلغۇچى، شېرىك. ② قەست، سۇيىقەست.

constant ['kɔnstənt] I n. (ماتېماتىكا) تۇراقلىق سان، كونىس- تانت. II adj. ① مۇقىم، ئۈزگەرمەس، ئۈزگەرمەيدىغان. ② ئۈزلۈكسىز، توختىماي، داۋاملىق.

constantly ['kɔnstəntli] adv. دائىم، ئۈزلۈكسىز، توختىماي، داۋاملىق.

constituent [kən'stitjuənt] I adj. ①سايلاش ھوقۇقىغا ئىگە؛ قانۇن تۈزۈش ھوقۇقىغا ئىگە. ② تەركىب، تەركىبىي قىسىم. ③ ئاساسىي قانۇنلۇق. II n. ① سايلىغۇچى (پارلامېنتنىڭ). ② تەركىبىي قىسىم. ③ مۇھىم ئامىل.

constitute ['kɔnstitju:t] v. ① تەيىنلىمەك، بەلگىلىمەك. ② تۈزىمەك، ئىشلەپ چىقماق، بەرپا قىلماق. ③ . . . دىن تۈزۈلمەك، تەركىب تاپماق.

constitution ['kɔnsti'tju:ʃən] n. ① تۈزۈلۈش؛ بىرىكىش. ② ئاساسىي قانۇن، نىزامنامە.

construct [kən'strʌkt] v. ① قۇرماق، سالماق، ياسىماق. ② تۈزىمەك، ھاسىل قىلماق، قۇرماق.

construction [kən'strʌkʃən] n. ① قۇرۇلۇش، بىنا. ② قۇرۇش.

consul ['kɔnsəl] n. كونسۇل، ئەلچى.

consult [kən'sʌlt] v. ① مەسلىھەتلەشمەك، كېڭەشمەك، مۇھاكىمە قىلماق. ② مۇراجىئەت قىلماق، سورىماق. ③

كۆرمەك (لۇغەت، خەرىتە قاتارلىقلارنى).

consume [kən'sju:m] v. ① ئىستېمال قىلماق، خورىماق، خوراتماق، ئىسراپ قىلماق، بەتخەجلىك قىلماق. ②يەپ تۈگەتمەك، ئىچىپ تۈگەتمەك، تۈگەتمەك.

consumer [kən'sju:mə] n. ئىستېمالچى، خورانتۇچى.

contact[1] ['kɔntækt] n. I ① تېگىش، تېگىپ كېتىش. ② باغلاش، باغلىنىش. ③ مۇناسىۋەت، مۇناسىۋەتلىشىش.

v. II ① ئالاقىلەشمەك، مۇناسىۋەتلەشمەك. ② تېگىپ كەتمەك.

contact[2] [kən'tækt] v. ① تېگىشتۇرمەك، تەككۈزمەك. ② ئۇچراشماق، ئۇچراشتۇرماق، يېقىنلاشماق، يېقىنلاشتۇرماق، ئارىلاشماق، ئالاقىلەشمەك.

contain [kən'tein] v. ① ئۆز ئىچىگە ئالماق، سىغماق، پاتماق. ② ئۆزىنى تۇتۇۋالماق، ھېسسىياتىنى بېسىۋالماق. ③ (ماتېماتىكا) كەسىرسىز بۆلۈنمەك، قالدۇقسىز بۆلۈنمەك.

container [kən'teinə] n. قاچىلاش ئەسۋابى.

contemplate ['kɔntempleit] v. ① سەپ سالماق، دىققەت بىلەن قارىماق. ② چوڭقۇر خىيالغا چۆممەك، ئويغا پاتماق. ③ كۆزلىمەك، كۆتمەك، قىلماقچى بولماق، ئۇرۇنماق.

contemporary [kən'tempərəri] adj. I ①ھازىرقى زامان. ②ئوخشاش دەۋردىكى، زامانداش، تەڭتۇش. n. II زامانداش، تەڭتۇش.

contempt [kən'tempt] n. شەرمەندىلىك، خورلۇق، ئۇيات، نومۇس. ② مەنسىتمەسلىك.

contend [kən'tent] v. ① كۈرەشمەك، كۈرەش قىلماق؛ رىقابەتلەشمەك. ② تەشەببۇس قىلماق، قۇۋۇتلىمەك.

content[1] ['kɔntent] n. ① سىغىم، سىغىمچانلىق، ھەجىم. ② مەزمۇن. ③ (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) مۇندەرىجە.

content[2] [kən'tent] adj. I قانائەتلىنەرلىك، مەمنۇن بولغۇدەك.

n. II رازىلىق، مەمنۇنىيەت. v. II قانائەتلەندۈرمەك، قاندۇرماق، رازى

قىلماق.

contest[1] [kən'test] v. ① تالاش-تارتىش قىلماق، مۇنازىرە قىلماق. ② رىقابەتلەشمەك، مۇسابىقىلەشمەك.

contest[2] ['kɔntest] n. I ① تالاش-تارتىش، مۇنازىرە. ② رىقابەت، مۇسابىقە.

continent ['kɔntinənt] n. چوڭ قۇرۇقلۇق، قىتئە.

continual [kən'tinjuəl] adj. ئۈدا، ئۈزلۈكسىز، كەينى-كەينىدىن.

continually [kən'tinjəli] adv. ئۈزلۈكسىز؛ توختىماي، داۋاملىق.

continue [kən'tinju:] v. داۋاملاشتۇرماق، داۋاملاشماق.

continuous [kən'tinjuəs] adj. ئۈدا، ئۈزلۈكسىز.

contract[1] ['kɔtrækt] n. ① شەرتنامە، توختام، كېلىشىم. ② ھۆددە، ھۆددىگە ئېلىش.

contract[2] ['kəntrækt] v. توختام تۈزمەك، كېلىشىم تۈزمەك، ھۆددىگە ئالماق.

contradict ['kətrə'dikt] v. ① رەددىيە بەرمەك. ② زىت كەلمەك، توقۇنۇشماق، قارشىلاشماق، زىددىيەتلەشمەك.

contrary ['kɔntrəri] adj. I قارىمۇ قارشى. adv. II قارىمۇ قارشى، ئەكسىچە. n. III (the بىلەن قوشۇلغاندا) سەلبىي؛ سەلبىي تەرەپ، تەتۇر، قارشى، ئەكس تەرەپ.

contrast[1] ['kɔntræst] n. سېلىشتۇرما، سېلىشتۇرۇش.

contrast[2] [kən'træst] v. ① سېلىشتۇرماق. ② قارىمۇ قارشى تۇرماق، قارشى قويماق؛ قارىمۇ قارشى قويماق. قارشىلاشماق.

contrdiction ['kəntrə'diction] n. ① زىددىيەت، زىت، زىتلىق. ② رەددىيە.

contribute [kən'tribju:t] v. ① ئىئانە قىلماق، ئىئانە بەرمەك، ياردەم بەرمەك. ② تەقدىم قىلماق، تۆھپە قىلماق. ③ ماقالە ئەۋەتمەك، ماقالە بەرمەك.

contribution ['kɔntri'bju:ʃən] n. ① ئىئانە، ئىئانە پۇلى. ② تۆھپە،

www.uyghurkitap.com

هەسسە، تۆھپە قوشۇش، ياردەم. ③ ئەۋەتىلگەن ماقالە، ماقالە ئەۋەتىش.

contributor [kən'tribjutə] n. ① ئىئانە قىلغۇچى، ئىئانە بەرگۈچى. ② تۆھپە قوشقۇچى، ھەسسە قوشقۇچى، ھەسسىدار. ③ ماقالە ئەۋەتكۈچى، ئاپتور.

control [kən'trəul] n. I كونترول قىلىش، باشقۇرۇش، ئىدارە قىلىش. II v. (~ led ، ~ led ، ~ ling) ① كونترول قىلماق، باشقۇرماق، تىزگىنلىمەك، ئىدارە قىلماق. ② بېسىۋالماق (ھېسسىياتنى).

convenience [kən'vi:njəns] n. ① ئاسانلىق، ئوڭايلىق، قولايلىق. ② ئەپلىك، قولايلىق شەرت-شارائىت.

convenient [kən'vi:njənt] adj. ئوڭاي، قولاي، ئەپلىك، ئاسان.

convent ['kɔnvənt] ئايال مونастىر.

convention [kən'venʃən] n. ① يىغىن، مۇراسىم. ② كېلىشىم. ③ ئۆرپ-ئادەت، ئادەت، رەسىم-قائىدە.

conventional [kən'venʃənl] adj. ئادەتتىكى، دائىملىق، دائىمىي؛ ئەنئەنىۋى.

converge [kən'və:dʒ] v. يىغماق؛ يىغىلماق، توپلىماق، توپلانماق، جەم بولماق.

conversation ['kɔnvə'seiʃən] n. سۆزلىشىش، دىئالوگ.

converse[1] [kən'və:s] v. گەپلەشمەك، پاراڭلاشماق، سۆھبەتلەشمەك.

converse[2] ['kɔnvə:s] adj. تەتۈر، قارىمۇ قارشى، ئەكسى.

convert[1] [kən'və:t] n. ① ئۆزگەرمەك، ئۆزگەرتمەك، بۇرىماق، بۇرۇلماق. ② ئېتىقادىنى ئۆزگەرتمەك (دىنىنى جەھەتتىن).

convert[2] ['kɔnvə:t] n. ئېتىقادچى.

converter [kən'və:tə] n. ‹مېتاللورگىيە› ئايلانما ئوچاق.

convex ['kɔnveks] adj. دوقا، دۆڭ، دۇمباق.

convey [kən'vei] v. ①توشۇماق، يۆتكىمەك. ②يەتكۈزىمەك، خەۋەر قىلماق. ③ ‹قانۇندا› ئۆتكۈزۈپ بەرمەك، ئۆتۈنۈپ بەرمەك.

convict[1] [kən′vikt] v. هۆكۈم قىلماق.

convict[2] [′kɔnvikt] n. جىنايەتچى.

conviction [kən′vikʃən] n. ① جىنايەتنىنى بېكىتىش، جازا هۆكۈمى. ② ئىشەنچ، ئىشىنىش. ③ قايىل قىلىش.

convince [kən′vins] v. ئىشەندۈرمەك، قايىل قىلماق.

cook [kuk] I v. پىشۇرماق، ئەتمەك (تاماق). ② قورۇماق (سەي) II n. ئاشپەز.

cool [ku:l] I adj. ① سالقىن، سوۋرۇن. ②تىنچ. II v. سالقىندىماق، سوۋۇماق. II n. سالقىن، سالقىن شامال.

coordinate [kəu′ɔ:ninit] I adj. ① ئوخشاش، تەڭ دەرىجىلىك. ② ‹گرامماتىكا› تەڭداش. II n.① تەڭداش، تەڭداش نەرسە. ② ‹ماتېماتىكا› كوئوردىنات.

cope [kəup] v. بىر تەرەپ قىلماق، ھەل قىلماق، تاقابىل تۇرماق، ھۆددىسىدىن چىقماق.

copper [′kɔpə] n. ① مىس. ② داچەن، مىس يارماق. ③ مىس ئەسۋاب.

copy [′kɔpi] I n. كۆچۈرۈلگەن نۇسخا، كوپىيە. II v. كۆچۈرمەك، كۆچۈرۈپ يازماق.

coral [′kɔrəl] n. مارجان.

cord [kɔ:d] n. ① ئارغامچا، يىپ. ② توك سىمى.

cordinal [′kɔ:djəl] adj. سەممىي، يېقىملىق، چىن كۆڭۈلدىن.

cork [kɔ:k] n. پۇرۇچكا.

corn [kɔ:n] n. ① دانلىق زىرائەت، زىرائەت. ② (ئامېرىكا تىلىدا) كۆممىقوناق.

corner [′kɔ:nə] n. ① بۇلۇڭ، بۇلۇڭ-پۇچقاق، بۇرجەك. ② چەت جاي. ياقا جاي.

corporation [′kɔ:pə′reiʃən] n. ① تەشكىلات؛ جەمئىيەت تەشكىلاتى؛

ئۈيۈشما. ② چەكلىك ھەسسىدارلىق شىركىتى.

correct [kə'rekt] adj. →bright. v. Ⅱ تۈزمەك، توغرىلىماق.

correlate ['kɔrileit] v. مۇناسىۋەتتە بولماق، ئالاقىدار بولماق؛ مۇنا- سىۋەتلەشتۈرمەك، باغلاشتۇرماق.

correspond ['kɔris'pɔnd] v. ① ماس كەلمەك، توغرا كەلمەك، مۇنا- سىپ كەلمەك، ئۈيغۇن كەلمەك، تەڭ كەلمەك.

② خەت يېزىشماق.

correspondence ['kɔris'pɔndəns] n. ① ئۈيغۇن، ماس، مۇناسىپ. ② خەت يېزىشىش.

correspondent ['kɔris'pɔndənt] n. مۇخبىر، ئاخباراتچى.

corrupt [kə'rʌpt] adj. ① چىرىك، خىيانەتچى. ② سېسىق، مەينەت، پاسكىنا. ② (تىلدا) خاتالىق، سەۋەنلىك.

cosmic ['kɔzmik] adj. ئالەم.

cosmos ['kɔzmɔs] n. ئالەم، كائىنات.

cost [kɔst] v. Ⅰ ① (～；～) ① يارىماق، ئەرزىمەك. ② سەرپ قىلماق، خەجلىمەك، خىراجەت قىلماق. n. Ⅱ ① تەننەرخ، باھا، چىقىم، راسخوت. ② قىممەت.

costly ['kɔstli] adj. قىممەت؛ قىممەتلىك.

costume ['kɔstju:m] n. ① كاستۇم. ② ئۇستۇاش. ③ قىياپەت.

cot [kɔt] n. ① قاتلىما كارىۋات. ② بۆشۈك.

cottage ['kɔti:dʒ] n. ① كۆلبە. ②داچا، كىچىك داچا.

cotton ['kɔtn] n. كېۋەز، پاختا.

couch [kautʃ] n. ① ئۇزۇن ساپا. ② يۆمشاق ئۇزۇن كۆرسى.

cough [kɔf] v. Ⅰ يۆتەلمەك. n. Ⅱ يۆتەل، يۆتىلىش.

could [kud, kəd] v. → can.

couldn't ['kudnt] =could not.

count [kaunt] v. Ⅰ سانىماق، ھېسابلىماق. n. Ⅱ ساناش، ھېسابلاش.

countenance ['kauntinəns] n. Ⅰ ① چىراي. ② يارىدەم، يار-يۆلەك

قۇۋۋەتلەش. v. II قۇۋۋەتلىمەك، قوللىماق، ياردەم بەرمەك، يار-يۆ-
لەكتە بولماق.

counter[1] ['kauntə] n. ① پوتەي. ② ھېسابلىغۇچى، ھېساباتچى، ھېـ-
سابلاش ئەسۋابى؛ رەقەم خاتىرىلىگۈچ.

counter—revolution ['kauntərevə'lu:ʃən] n. ئەكسىلئىنقىلابچى.

counter[2] ['kauntə] adj. I تەتۈر، قارشى، قارىمۇ قارشى، ئەكسى.
adv. II تەتۈرىچە، ئەكسىچە.

country ['kʌntri] n. ① دۆلەت، مەملىكەت، ئەل، ۋەتەن. ② جاي،
رايون. ③ يېزا، سەھرا، قىشلاق، كەنت.

county ['kaunti] n. ① (ئەنگلىيىدە) ۋىلايەت، مەمۇرىي رايون.
② (ئامېرىكا، جۇڭگو قاتارلىقلاردا) ناھىيە.

couple ['kʌpl] n. I ① جۈپ، قوش. v. II ماسلاشماق، ماسلاشـ-
تۇرماق. ② تۇتاشماق، تۇتاشتۇرماق.

courage ['kʌridʒ] n. غەيرەت، جاسارەت، جۈرئەت، جىگەر.

course [kɔ:s] n. ① جەريان، باسقۇچ، مەزگىل، داۋام.
② يول، يۆنىلىش (كېمە، ئايروپىلان قاتارلىقلارنىڭ).
③ دەرس، دەرسلىك، كۇرس. ④ 〈مۇسابىقە〉 يۈرگۈزۈش يولى.

court [kɔ:t] n. ① ھويلا. ② سوت، سوت مەھكىمىسى. ③ توپ
مەيدانى.

courteous ['kə:tjəs] adj. ئەدەبلىك، كەمتەر.

courtesy ['kə:tisi] n. ئەدەب، ئەدەبلىك، كەمتەر، مۇلايىم.

courtyard ['kɔ:tja:d] n. ھويلا، قورا.

cousin ['kʌzn] n. بىر نەۋرە (ئاكا-ئۇكا، ئاچا-سىڭىللار).

cover ['kʌvə] v. I ① قاپلىماق، ياپماق. ② ئۆز ئىچىگە ئالماق.
n. II ① قاپ، يوپۇق. ② دالدا، پاناھ جاي.

covet ['kʌvit] v. چىشىنى بىلىمەك، خىرىس قىلماق.

cow [kau] n. سېغىن كالا، ئىنەك.

coward ['kauəd] n. توخۇ يۈرەك، قورقۇنچاق.

www.uyghurkitap.com

CP. =Communist Party. كوممۇنستىك پارتىيە.

CP. =compare.

CPC=(the) Communist Party of China جۇڭگو كوممۇنستىك پارتىيىسى.

crab [kræb] n. ① قىسقۇچ پاقا. ② قىسقۇچ پاقا گۆشى.

crack [kræk] I n. ① دەز، چاك، يېرىق. ② قاراس-قۇرۇس، چا-راس-چۇرۇس، پاق-پۇق (ئاۋاز). II v. ① يېرىلماق، چاك كەتمەك، دەز كەتمەك. ② پاق-پۇق ئاۋاز چىقماق. ② قاراسلىماق، چاراسلىماق. III adj. ئەڭ ياخشىسى، خىل، خىلى.

crackle ['krækl] I n. قاراس-قۇرۇس، چاراس-چۇرۇس. II v. قاراسلىماق، چاراسلىماق، چاك كەتمەك.

cradle['kreidl] n. ① بۆشۈك، بۆلەنچۈك. ② مەنبە، باشلانغان جاي.

craft [kra:ft] n. ① ھۈنەر، ھۈنەر-سەنئەت. ② كەسىپ.

crane [krein] I n. ① تۇرنا. ② كران. II v. ئۇزارتماق، سوزماق (بوينىنى).

crank [kræŋk] n. ① (مېخانىكا) ئەگرى دەستە. ② غەلىتە ئادەم. II v. ئايلانماق، ئايلاندۇرماق، ھەيدىمەك، قوزغىماق.

crash [kræʃ] I v. گۈلدۈرلەپ چۈشمەك، قاراسلاپ ئۆرۈلمەك. ② يېقىلماق، غۇلىماق ③ ئاۋاز چىقماق (سوقۇلغان، سانجىلغان). II n. گۈلدۈرلەش، قاراسلاش، ئۆرۈلۈش، غۇلاش.

crave [kreiv] v. ① ئۆتۈنمەك، ئۆتۈنۈپ سورىماق. ② ئارزۇلىماق، تەشنا بولماق، ئىنتىزار بولماق.

crawl [krɔ:l] v. ئۆمىلىمەك، يەر بېغىرلىماق.

craze [kreiz] I v. ساراڭلىق قىلماق، تەلۋىلىك قىلماق. II n. تەلۋىلىك، ئەسەبىيلىك.

crazy ['kreiz] adj. تەلۋە، ئەسەبىي، تەلۋىلىك، تەلۋىلەرچە، ئەسەبىيلىك، ئەسەبىيلەرچە.

cream [kri:m] n. ① قايماق. ② يۇز مېيى.

create [kri:'eit] v. ① ئىجاد قىلماق، كەشپ قىلماق. ② ئىشلەپ چىقارماق.

creation [kri:'eiʃən] n. ① ئىجادىيەت، ئىجادىيەت يارىتىش، كەشپىيات يارىتىش. ② ئەسەر.

creature ['kri:tʃə] n. ① جانلىقلار، جانلىق ئورگانىزملار. ② ھايۋاناتلار.

creek [kri:k] n. ① ئېرىق. ② ئەگمە، قولتۇق.

credit ['kredit] I n. ① ئىشەنچە، ئىشىنىش، ئىشەنچ. ② قەرز، ئامانەت-قەرز. ③ ئىناۋەت، ئابرۇي. ④ چىقىم، كرېدىت. ⑤ ئامانەت پۇلى. II v. ئىشەنمەك، ئىشەنچ باغلىماق.

creep [kri:p] v. (crept [krept]؛ crept) ① ئۆمىلىمەك، يەر بېغىر-لىماق. ② تۆيدۈرماي كەلمەك، بىلىندۈرمەي ماڭماق، پۇتىنىڭ ئۇچىدا دەسسەپ ماڭماق. ③ سەسكەنمەك، تىترەپ كەتمەك (قور-قۇپ).

cremate [krimeit] كۆيدۈرمەك (جەسەتنى) كۆيدۈرۈپ دەپنە قىلماق

crematorium [kremə'tɔ:riəm] كۆيدۈرۈش مەيدانى (جەسەتنى)

crepe [kreip] پۈرمە گەزمال

crest [krest] n. ① تاج. ② چوققا.

crew[1] [kru:] n. ① بارلىق كېمە خىزمەتچىلىرى. ② خىزمەتداشلار. ③ ھەمراھلار.

crew[2] [kru:] v. →crow.

cricket ['krikit] n. قارا چېكەتكە.

crime [kraim] n. جىنايەت، گۇناھ.

criminal ['kriminl] I adj. جىنايى، قانۇنغا خىلاپ. II n. جىنايەتچى، گۇناھكار.

crimson ['krimzn] I adj. توق قىزىل. II n. قىزىل، توق قىزىل

www.uyghurkitap.com

رەڭ.

cripple ['kripl] n. I توكۇر، ئاقساق، مېيىپ، مەجرۇھ. ① Ⅱ v. ئاقسىتىپ قويماق، مېيىپ قىلىپ قويماق. ② زەخمىلەندۇرمەك، يارىدار قىلماق.

crisis ['kraisis] n. (crises ['kraisi:z]) ① كرىزىس. ② خەۋپلىك، خەتەرلىك، خەۋپلىك پەيت (كېسەل).

crisp [krisp] adj. ① چۈرۈك. ② ساپ، پاكىز. ③ كەسكىن. ④ تۇز؛ ئوچۇق. ⑤ بۇدۇر.

critic ['kritik] n. تەنقىدچى، تەقرىزچى.

critical ['kritikəl] adj. ① تەنقىدىي. ② جىددىي، خەتەرلىك، خەۋپلىك، ھالقىلىق.

criticism ['kritisizəm] n. تەنقىدچىلىك.

criticize ['kritisaiz] v. ① تەنقىد قىلماق. ② باھا بەرمەك. ③ ئەيىبلىمەك.

croak [krəuk] n. I ① قاقىلداش (قاغا). ② كۇركىراش (پاقا). Ⅱ v. ① قاقىلدىماق. ② كۇركىرىماق. ③ غودۇڭشىماق، غودۇرداق.

crooked ['krukid] adj. ① ئەگرى، ئەگرى-بۈگرى، قىڭغىر. ② يالغان، ساختا، خاتا، ئورۇنسىز.

crop [krɔp] n. ① ھوسۇل؛ مەھسۇلات. ② زىرائەت.

cross [krɔs] n. I ① كرېست. ② چېتىشىش. × ③، + شەكىللىك Ⅱ adj. ① چېتىشقان، كېسىشكەن. ② بەلگە. كۆندىلەك. ③ مىجەزى چۈس، تېرىككەك. Ⅲ v. ① كېسىپ ئۆتمەك (دەريا ياكى يولنى). ② ئۆتۈشتۈرمەك، كېسىشتۈرمەك.

crouch [krautʃ] v. تۇگۈلمەك، پۈكۈلمەك، زوڭزايماق.

crow [krəu] n. I ① قاغا. ② چىللاش (خوراز). Ⅱ v. (~ ed) چىللىماق. (~ ed ؛ crew [kru:]، ['kraud])

crowd [kraud] n. I ① كىشىلەر توپى. ② ئاممىا. Ⅱ v. ① توپلانماق.

② قىستالماق، قىستىماق.

crown [kraun] I n. ① تاج (پادىشاھنىڭ) ② كۈلتاج. ③ چوققا، يۇقىرى پەللە. II v. ① تاج كىيمەك، تاج كىيدۈرمەك. ② مۇكەممەللەشتۈرمەك.

crude [kru:d] adj. ① تەبىئىي. ② قوپال، توك، پالاكەت. ③ يىرتىك، ناچار.

cruel [kruəl] adj. ① ۋەھشي، شەپقەتسىز، رەزىل، رەھىمسىز. ② ئازاب-ئوقۇبەتلىك، ئازابلاندۇرىدىغان، ئازابلايدىغان.

cruelty ['kruəlti] n. شەپقەتسىزلىك. ۋەھشىيلىك؛ رەھىمسىزلىك، زەھەرلىك.

cruiser ['kru:zə] n. كرېيسېر.

crumb [krʌm] n. نان ئۇۋۇقى، پېچىنە ئۇۋۇقى، بولكا ئۇۋۇقى.

crush [krʌʃ] v. ① سىقماق، سىقىۋەتمەك. ② بېسىۋەتمەك. ③ بويسۇندۇرماق (دۈشمەننى). ④ يوقالماق (ئۇمىد).

crust [krʌst] n. ① بولكا پوستى. ② پوست، قاسراق، شاكال.

crutch [krʌtʃ] n. ھاسا، قولتۇق تاياق.

cry [krai] I v. ① يىغلىماق. ② توۋلىماق، ۋارقىرىماق. II n. توۋلاش، ۋارقىراش. ۋارقىراش ئاۋازى، يىغا ئاۋازى.

crystal ['kristl] I n. ① كرىستال. ② (ئامېرىكا تىلىدا) سائەت ئەينىكى. II adj. كرىستال، سۈزۈك، تىنىق.

cu. cub. =**cubic.**

cube [kju:b] n. كۇب.

cubic, cubical ['kju:bik, 'kju:bikəl] adj. ① كۇبىك، چاقماق. ②〈ماتېماتىكا〉 كۇب، ئۈچ دەرىجىلىك تەڭلىمە.

cuckoo ['kuku:] (~ s)n. كاككۇك.

cucumber ['kju:kʌmbə] n. تەرخەمەك، خاڭگا.

cuff [kʌf] n. ① يەڭ ئۇچى. ② پۇچقاق. ③ قايرىما، مانجىت.

cultivate ['kʌltiveit] v. ① تېرىماق، تېرىقچىلىق قىلماق.

www.uyghurkitap.com

② ئۆستۈرمەك (قابىلىيەتنى).

cultural ['kʌltʃərəl] adj. مەدەنىي؛ مەدەنىيەت.

culture ['kʌltʃə] n. ① مەدەنىيەت. ② تەربىيە.

cunning ['kʌniŋ] adj. I قۇۋ، مەككار، مۇغەمبەر.
n. II قۇۋلۇق، مەككارلىق، مۇغەمبەرلىك.

cup [kʌp] n. رومكا، ئىستاكان، قەدەھ.

cupboard ['kʌpbəd] n. ئۈشكاپ، قاچا-قۇچا ئۈشكاپى.

curb [kə:b] n. I يۇگەن. v. II يۇگەنلىمەك، يۇگەن سالماق.

cure [kjuə] v. I داۋالىماق، ساقايتماق. n. II ① داۋالاش، ساقايتىش. ② داۋالاش ئۇسۇلى.

curiosity ['kjuəri'ɔsiti] n. ① ھەۋەس، ھەۋەسمەنلىك، قىزىقىش، قىزىقانلىق. ② ئەتىۋارلىق نەرسە.

curious ['kjuəriəs] adj. ① قىزىققاق، ھەۋەسمەن. ② ئاجايىپ، غەلىتە.

curl [kə:l] n. I بۇدۇر چاچ. v. II بۇدۇر قىلماق.

current ['kʌrənt] adj. كەڭ تارقالغان، ئېقىپ يۈرگەن. ① (سۇ ۋە توكنىڭ) ئېقىمى. ② خاھىش، ئېغىش، يۈزلىنىش.

curse [kə:s] v. I تىللىماق، ھاقارەتلىمەك، لەنەت ئوقۇماق.
n. II تىللاش، ھاقارەت قىلىش، لەنەت ئوقۇش.

curtain ['kə:tn] n. پەردە.

curve [kə:v] n. I ئەگرىلىك، ئەگرى سىزىق. v. II ئەگمەك، ئېگىلىمەك.

cushion ['kuʃən] n. پالاس، سېلىنچا.

custom ['kʌstəm] n. ① ئادەت، قائىدە-يوسۇن. ② قەدەم تەشرىپ قىلىش، داخىل بولۇش. ③ (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) چېگرا بېجى، تاموژنا.

customary ['kʌstəməri] adj. ئادەتتىكى.

customer ['kʌstəmə] n. خېرىدار، سېتىۋالغۇچى.

cut [kʌt] v. I (~ ting ; ~ ; ~) كەسمەك، توغرىماق، تىلماق. ② قىرقماق. ③ ئورىماق (چۆپ). II n. ① كېسىك جاراھىتى، كېسىك ئېغىزى، جاراھەت ئېغىزى. III a. كېسىلگەن، كېسىۋېلىنغان، كېسىۋېتىلگەن.

cutter ['kʌtə] n. ① كەسكۈچى، سەيپۇك. ② پىچاق، كەسكۈچ (ماشىنا). ③ ماتورلۇق كېمە.

cylinder ['silində] n. سىلىندىر.

cypher=**cipher**.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى

D

D,d [di:] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ تۆتىنچى ھەرپى

dab [dæb] يېنىك ئۇرماق، يەڭگىل قاقماق، يېنىك چەكمەك، يېنىك چالماق، يېنىك سۈرمەك، يېنىك مايلىماق.

dad ['dæ] n. دادا، ئاتا.

daddy ['dædi] n. (بالىلاردا) دادا، ئاتا.

dadelion ['dændilaiən] ماماكاپ.

daft [dɑ:ft] ساراڭ، ئەخمەق.

dagger ['dægə(r)] خەنجەر، كالتە خەنجەر.

daily [deili] I adj. كۈندىلىك. II adv. ھەر كۈنى، كۈندە. III n. گېزىت.

dainty [deinti] I ①adj. گۈزەل، چىرايلىق؛ نازۇك، نازاكەتلىك. ② پۇزۇر، ھەشەمەتلىك. ③ تەملىك، مەززىلىك، تاتلىق. II n. نازۇ-نېمەت.

dairy ['dɛəri] ①n. سۈت فېرمىسى. ② سۈتخانا، سۈت دۇكىنى.

dais ['deiis] پەشتاق، مۇنبەر، سەھنە (يېغىن زالىدىكى)

dale [deil] n. (شېئىرلاردا) ساي؛ جىلغا؛ ھاڭ؛ ۋادى.

dam [dæm] I n. دامبا. II v. دامبا ياسىماق.

damage ['dæmidʒ] I ①n. زىيان؛ زىيانكەشلىك؛ بۇزغۇنچىلىق. ② (قانۇن) تۆلەمى؛ تۆلەم پۇلى. II v. زىيان يەتكۈزمەك، زىيان سالماق.

dame [deim] n. (ئەنگلىيىدە) سېر خانىم.

damn [dæm] ①v. (خۇدا) جاجىسىنى بەرمەك، دوزاخقا تاشلىماق. ② قارغىماق، لەنەت ئوقۇماق.

damp [dæmp] I adj. نەم، زەي، هوّل. II n. تەمرەتكە.

dance [dd:ns] I v. ①ئۇسسۇل ئويناماق. ② تانسا ئويناماق. II n. ①ئۇسسۇل، ئۇسسۇل ئويناش. ② تانسا ئويناش.

dandruff ['dændrʌf] باشتىكى كىر.

danger ['deindʒə] n. ①خەۋپ، خەيىمخەتەر. ② خەتەرلىك نەرسە. ③ تەھدىت.

dangerous ['deindʒrəs] adj. خەتەرلىك، خەۋپلىك.

dare [dɛə] I aux. v. (پېئىلنىڭ to قوشۇلمىغان ئىنفىنىتىۋ شەكلىنىڭ) جۈرئەت قىلماق: پېتىنالامدۇ؟ Dareshedo it? ئۇ شۇ ئىشنى قىلىشقا پېتىنالامدۇ؟ II v. ②جۈرئەت قىلماق، پېتىنماق. ② دەيدىگە سالماق.

daring ['deəriŋ] ① يۈرەكلىك. ② تەۋەككۇلچىلىك، پەلىپەتىش، قارامىلىق بىلەن، ئويلىمايلا.

dark [dɑ:k] I adj. ①قاراڭغۇ، زۇلمەت. ② خىرە، غۇۋا. ③ قېنىق، توق. ④ يوشۇرۇن. II v. ①قاراڭغۇلۇق، (ئالەم) قاراڭغۇلىشىش. ② غۇۋالىق، غۇۋالىشىش.

darken ['dɑ:kən] v. قاراڭغۇلاشماق، قاراڭغۇلاشتۇرماق، قاراڭغۇ چۈشمەك، قاراڭغۇ چۈشۈرمەك. ② غۇۋالاشماق، غۇۋالاشتۇرماق.

darkness ['dɑ:knis] n. قاراڭغۇلۇق، زۇلمەت.

darling ['dɑ:liŋ] I n. ئامرىقى، سۆيگىنى، ئارزۇلۇقى. II adj. ئامراق، ئارزۇلۇق، سۆيۈملۈك.

darn [dɑ:n] توقۇپ ياممىماق.

dart [dɑ:t] I v. ①ئاتماق؛ ئىرغىتماق، تاشلىماق. ② تۈيۇقسىز كىرىپ قالماق، تاسادىپىي كىرىپ قالماق. ③ ئېتىلماق، ئۇسۇپ كىرىمەك. II n. ①نەيزە. ② تۈيۇقسىز كىرىپ قېلىش؛ ئۇسۇپ كىرىش.

dash [dæʃ] I v. ① ئېتىلماق. ② چاقماق، چېقىلماق؛ بىتچىت قىلماق، بىتچىت بولماق، تارمار قىلماق. II n. ① ئېتىلىش، ئۇسۇپ كىرىش، تۇيۇقسىز كىرىش. ② قىسقا ئارىلىقتا يۈگۈرۈش مۇسابىقىسى.

data ['deitə] n. →datum.

date¹ [deit] I n. ① كۈن، چېسلا. ② دەۋر. ③ (جانلىق تىلدا) ۋەدە. II v. ۋاقتىنى بەلگىلىمەك.

date² [deit] n. چىلان.

dates [deits] خورما.

datum ['deitəm] (data ['deitə]) n. ① ماتېرىيال. ② نەزەرىيىۋى ئاساس. ③ دەلىل، ئىسپات. ④ سانلىق مەلۇمات.

daub [dɔ:b] ① سۈركىمەك، سۈرمەك، بويىماق. ② سىر، بوياق. ③ قالايمىقان، مالىماتاڭ رەسىم.

daughter ['dɔ:tə] n. قىز. (قىز، قىزلىق قىزى دېگەندەك جايلاردا ئىشلىتىلىدۇ)

daunt [də:nt] قورقۇتماق، چۆچۈتمەك، دوق قىلماق.

dawdle ['də:dl] لاغايلاپ يۈرمەك، لەلەڭلەپ يۈرمەك، بىكار يۈرمەك.

dawn [dɔ:n] I n. ① تاڭ سەھەر، سۈبھى. ② مۇقەددىمە، باشلىنىش. II v. ① تاڭ يورۇماق، تاڭ سۈزۈلمەك. ② كۆرۈنمەك، كۆرۈنۈپ تۇرماق. ③ باشلانماق.

day [dei] n. ① كۈندۈز. ② كۈن (بىر كۈن). ③ دەۋر، زامان. ‖ ~by~ كۈندىن-كۈنگە / by~ كۈندۈزدە / ~in، ~out ھەر كۈنى، كۈندە؛ ئۈزلۈكسىز. / one~ بىر كۈنى / some~ (كەلگۈسىدە) بىر كۈنى / (the)~before yesterday ئۈگۈن / (the)~after tomorrow ئۈلۈشكۈن / the other~ ئالدىنقى بىر نەچچە كۈن / this ~ week ① كېلەر ھەپتىنىڭ مۇشۇ كۈنى. ② ئۆتكەن ھەپتىنىڭ مۇشۇ كۈنى.

daybreak ['deibreik] n. ① تاڭ سەھەر، سۈبھى.

www.uyghurkitap.com

daylight['deilait]. ①n. كۈن نۇرى، ئاپتاپ. ② تاڭ سەھەر، سۈبھى.

daytime ['deitaim] n. كۈندۈز.

daze [deiz] ① خەۋەرسىز، خەۋەرسىز بولماق، قاراڭغۇ بولماق. ② ئايلانماق (كاللا). ئەس-ھوشىنى يوقاتماق.

dazzle ['dæzl] ①v. كۆز تورلاشماق، كۆزىنى تورلاشتۇرماق. ② كۆز چاقنىماق، كۆزىنى چاقناتماق.

dead [ded] I ①adj. ئۆلۈك، ئۆلگەن، جانسىز. ② ئىناۋەتسىز. H n. (the ~) ئۆلگۈچى.

deadlock [dedlɔk] ① تۈرغۇنلۇق، قاتمال ھالەت، مۇشكۈل ئەھۋال، قىيىن ئەھۋال. ② تىركەشمەك، تىركىشىپ قالماق.

deadly['dedli]، adj. ئەجەللىك، قاقشاتقۇچ. ② ①adv. ئۆلگەندەك، ئۆلۈكتەك. ② ناھايىتى، ئىنتايىن، بەك: ~tired ناھايىتى چارچىماق.

deaf [def] adj. گاس، پاڭ.

deal[1] [di:l] n. مىقدار ‖ a good [great] ~of ناھايىتى جىق، نۇرغۇن، بىرمۇنچە.

deal[2] [di:l] I v. ① (dealt [delt]؛ dealt) تەقسىم قىلماق؛ تەقسىم قىلىنماق، تەقسىم بولماق. ② تەيىنلىمەك، ئەۋەتمەك. II ①n. (زەربە) بەرمەك. ④ باشقۇرماق؛ شۇغۇللانماق. ③ ژۇسكا تارقىتىش؛ نومۇر تارقىتىش. ② (جانلىق تىلدا) سودا.

dealer [di:lə] n. سودىگەر، تىجارەتچى.

dealing ['di:liŋ] ①n. سودا-سېتىق، تىجارەت. ② باردى-كەلدى، باردى-كەلدى قىلىش.

dealt [delt] v. →deal.

dear [diə] I ①adj. سۆيۈملۈك، قەدىرلىك، قەدىردان. ② قىممەت، قىممەتلىك. II n. قەدىرلىك، سۆيۈملۈك. III adv. قىممەت. IV int. ھوي، ۋايجان، ۋىيەي.

www.uyghurkitap.com

dearth [dɜ:θ] كەم، كەمچىل، كەملىك قىلماق، يېتىشمەسلىك يېتەرسىز.

death [deθ] ①n. ئۆلۈم، ئۆلۈش، ھالاكەت. ② يوقىتىش، ۋەيران قىلىش، ۋەيران بولۇش.

debase [bibeis] باھاسى چۈشكەن، تەننەرخى تۆۋەنلىگەن.

debate [di'beit] I ①n. مۇزاكىرە. ② مۇنازىرە، مۇھاكىمە. II ①v. مۇزاكىرە قىلماق، مۇزاكىرە قىلىنماق. ② مۇنازىرە قىلماق، مۇنازىرە قىلىنماق، مۇھاكىمە قىلماق، مۇھاكىمە قىلىنماق.

debit ['debit] كىرىم.

debris ['dɑbri:] ① چېقىلغان سۇنۇق پارچىلىرى. ② خىش-كېسەك دۆ-ۋىسى.

debt [det] ①n. قەرز. ② شاپائەت.

debut [deibju:] (ئارتىس، مۇزىكانتلارنىڭ) تۇنجى قېتىملىق ئويۇن.

Dec — **December.**

decade ['dekeid] ①n. ئون يىل. ② ئون كىشىلىك گۇرۇپپا. ③ ئون ياش. ④ ئون كۈن.

decadence [dekədəns] چۈشكۈنلەشمەك.

decant [dikænt] ① قويۇلماق. ② سىڭدۈرمەك، سەرپ قىلماق.

decapitate [di'kæpiteit] كاللىنى ئالماق، كاللا كەسمەك.

decay [di'kei] I ①v. چىرىمەك، چىرىتمەك. ② ئاجىزلىماق، ئاجىزلا-شماق، مۇنقەرز بولماق، مۇنقەرز قىلماق. II ①n. چىرىش، چىرە-تىش. ② ئاجىزلىشىش، ئاجىزلىتىش. ③ مۇنقەرز قىلىش، مۇنـ-قەرز بولۇش.

deceit [di'si:t] ①n. ئالدامچىلىق، ساختىپەزلىك. ② ھىيلە، ھىيلە-مىكىر.

decease [di'si:s] n. I ئۆلۈم، ھالاكەت (death). v. II ئۆلمەك،

هالاك بولماق.

deceive [di'si:v] v. ئالدىماق.

decelerate [di:seləreit] تېزلىكنى كېمەيتىش، تېزلىكنى ئاستىلىتىش.

December [di'sembə] n. دېكابىر.

decent ['di:snt] adj.① مۇۋاپىق. ② سالاپەتلىك. ② (كىيىم-كېچەك) لايىق، دەل. ③ (جانلىق تىلدا) ئوبدان، راۋرۇس.

deception [di'sepʃn] ① ئالدىماق، ساختىپەزلىك قىلماق. ② ھىيلە-مىكىر، ھىيلە-نەيرەڭ.

deceptive [di'septir] ئالدامچى ئادەم، ساختىپەز ئادەم

decide [di'said] v.① ‖ بەلگىلىمەك، بەلگىلەنمەك، قارار قىلماق، قارار قىلىنماق. ② قەتئىي نىيەتكە كەلمەك، بەل باغلىماق.

decimal ['desiməl] adj. ئونلۇق، ئونلۇق كەسىر.

decision [di'siʒən] n.① قارار، بەلگىلىمە. ② ئىرادە.

deck[1] [dek] n. پاراخوت ئۈستى.

deck[2] [dek] v. زىننەتلىمەك، ياسىماق، پەردازلىماق.

declaration ['deklə'reiʃən] n. ئېلان، بايانات، خىتابنامە.

declare [di'kklɛə] v. ئېلان قىلماق، ئۇقتۇرماق، جاكالىماق.

decline [di'klain] v. I ①رەت قىلماق، قايتۇرماق، قوبۇل قىلماسلىق، تۆۋەنلەش، تۆۋەنلىتىش. ② ئاجىزلىشىش، ئاجىزلاشتۇرۇش.

decode [di:kəðd] تەرجىمە تېلېگراممىا.

decompose [di:kəm'pɔðz] ①ئاجراتماق، پارچىلىماق. ② چۈشەندۈرمەك. ③ چىرىمەك، سېسىماق، ئېچىماق، پۈراپ قالماق. ④ چىرىك.

decor [deikə:(r)] ① زىننەتلىمەك، بېزىمەك، ياسىماق، پەردەزلەماق. ② ئورۇنلاشتۇرماق، تۈزەشتۈرمەك، تۈزىمەك، تەييارلىماق.

decorate ['dekəreti] v.① پەردازلىماق، زىننەتلىمەك، ياسىماق. ② سىرلىماق. ③ خۇيلىماق. ④ ئوردېن بەرمەك.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

decoration ['dekə'reiʃən] ①n. پەرداز، پەرداز‌لاش. ② بېزەك. ③ زىننەت بۇيۇملىرى، زىبۇ-زىننەت. ④ ئوردېن.

decrease[1] [di:'kris] v. I ئازايماق، ئازايتماق، كېمەيمەك، كېمەيتىمەك. n. II ئازىيىش، ئازايتىش، كېمىيىش، كېمەيتىش.

decrease[2] ['di:kris] n.① ئازىيىش، ئازايتىش، كېمىيىش، كېمەيتىش. ② كېمىيىش مىقدارى، كېمەيتىش مىقدارى.

decree [di'kri:] n.① بۇيرۇق، پەرمان. ② ھۆكۈم. v.① بۇيرۇق، پەرمان. ② كەسمەك، ھۆكۈم قىلماق.

decrepit [dikrepit] ① قېرىپ ماغدۇرىدىن كەتمەكلىك. ② قېرى ئاجىزلىق.

dectate ['dikteit] n.① (دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) بۇيرۇق، يولىيورۇق، كۆرسەتمە. ② قوماندانلىق.

dedicate ['dedikeit] v. بېغىشلىماق، پىدا قىلماق، ئاتىماق، تەقدىم قىلماق.

deduce [di'dju:s] v. مۇھاكىمە قىلماق.

deduct [didʌkt] تۆتىۋالماق، تۆتۈپ قالماق (پۇلنى).

deduction [didʌkʃn] ① تۆتىۋالماق، تۆتۈپ قالماق. ② شېرىنكانە. ③ يەنىي، دېدۈكسىيە (مەنتىقي يول بىلەن ئومۇمىيلىقتىن جۈزئىيلىككە قارىتا خۇلاسە چىقىرىش، ئومۇمىي ھۆكۈملەردىن جۈزئىي خۇلاسە چىقىرىش) مۇھاكىمە قىلىش ئۇسۇلى.

deed [di:d] n.① قىلىق، ھەرىكەت. ② ئىش ئىزلىرى، ئىش پائالىيىتى-لىرى.

deem[di:m] v. . . . دەپ ھېسابلىماق، . . . دەپ ھېسابلانماق، . . . دەپ قارىماق، . . . دەپ قارالماق.

deep [di:p] adj.① چوڭقۇر، تېرەن. ② قېنىق، توق. ③ تۆۋەن، پەس (ئاۋاز). n. II چوڭقۇرلۇق.

deepen ['di:pən] v. چوڭقۇرلاشماق، چوڭقۇرلاشتۇرماق.

deer [diə] n. بۇغا.

default [difə:lt] سۇرىمەك (قەرزنى).

defeat [di'fi:t] I v.① يەڭمەك، مەغلۇپ قىلغاق، تارمار قىلماق. ② يوقاتماق (ئارزۇ، ئۇمىد). ③ توسالغۇغا ئۇچراتماق (پىلان). ④ 〈قانۇن〉 ئەمەلدىن قالدۇرماق، بىكار قىلماق. II n.① يېڭىش، مەغلۇپ قىلىش، تارمار قىلىش. ② يوقىلىش (ئارزۇ، ئۇمىد). ③ توسالغۇغا ئۇچراش (پىلان).

defect [di'fekt] n. كەمچىلىك، نۇقسان، قۇسۇر.

defence, defense[di'fens] n.① مۇداپىئە، مۇداپىئە قىلىش، مۇداپىئە-لىنىش، قوغداش، قوغدىنىش، مۇھاپىزەت قىلىش. ② 〈قانۇن〉 ئاقلاش، ئاقلىنىش.

defend[di'fend] v.① مۇداپىئە قىلماق، مۇداپىئەلەنمەك، مۇھاپىزەت قىلماق. ② 〈قانۇن〉 ئاقلىماق.

defender [di'fendə] n.① مۇھاپىزەتچى. ② 〈قانۇن〉 ئاقلىغۇچى.

defense=**defence.**

defer[1] [difʒ:(r)] ئارقىغا سۇرمەك، كېچىكتۇرمەك، سوزماق، مۇددەتنى سوزماق، ۋاقىتنى سوزماق، قەرەلىنى ئۇزارتماق.

defer[2] [difʒ:(r)] ئىتائەت قىلماق، بويسۇنماق، قۇلاق سالماق، سۆزگە كىرمەك.

defiance [di'faiəns] n.① ئىغۋاگەرچىلىك. ② كەمسىتىش، مەنسىتمەسلىك. ③ خىلاپلىق، خىلاپلىق قىلىش. ④ قارشىلىق، قارشىلىق قىلىش || in ~ of سەل قارىماق، مەنسىتمەسلىك، كارى! بولماسلىق / to ~ !bidD① مەنسىتمەسلىك، سەل قارىماق. ② . . . گە ئۇرۇش ئېلان قىلماق.

deficiency [di'fiʃənsi] n.① كەمچىلىك، يېتەرسىزلىك. ② كەم سان.

deficit ['defisit] بوش ئورۇن.

define [difain] ① چۈشەنچە، چۈشەندۈرمەك، ئىزاهات بەرمەك. ② ئېنىق ئىپادىلەش.

definite ['definit] adj.① ئۇچۇق، ئېنىق، روشەن. ② چەكلىك. بەلگىلىك، تايىنلىق.

definitely ['definitli] adw. → definite.

definition [definiʃn] ① چۈشەندۈرمەك، سۆزلەپ بەرمەك. ئېنىقلىما. ③ تەبىر، تەرىپ.

definitive [difinətiv] ئەڭ ئاخىرقىسى، قارارى.

deflect [diflekt] قىيسايماق، ئاغماق.

defraund [difrɔ:d] ئالدىماق، ھىيلە ئىشلەتمەك.

deft [deft] ئەپچىللىك، چاققانلىق، چىۋەرلىك، ئۆتكۈرلۈك.

defy [di'fai] v.① ئۇرۇش ئېلان قىلماق؛ مۇسابىقىگە چاقىرماق. ② خىلاپلىق قىلماق؛ قارشىلىق قىلماق. ② كەمستەمەك، پەس كۆرمەك، مەنسىتمەسلىك. ③ يوققا چىقارماق. ④ يول قويماسلىق، يول قويۇلماسلىق.

degenerate [didʒenərət] چۈشكۈنلۈك، روھسىزلىق.

degrade [digreid] ① دەرىجىسى چۈشمەك، دەرىجىسىنى تۆۋەنلەتمەك. ③ چۈشكۈنلەشمەك.

degree [di'gri:] n.① گرادۇس، گرادۇس سانى. ② دەرىجە. ③ ئورۇن. ④ سالاھىيەت.

deign [dein] ئىلتىپات قىلماق، مەرھەمەت قىلماق.

delay [di'lei] n. I v. كېچىكمەك، كېچىكتۈرمەك، ئارقىغا سۈرىمەك. II كېچىكىش، كېچىكتۈرۈش، ئارقىغا سۈرەش، ئارقىغا سۈرىلىش.

delegate[1] ['deligeit] v.① (ۋەكىلگە) ھاۋالە قىلماق. ② بەرمەك (ھوقۇق).

delegate[2] ['deligit] n. ۋەكىل.

delegation ['deli'geiʃən] n.① ئەۋەتىش (ۋەكىلنى). ② ۋەكىللەر

ئۆمىكى.

deliberate[1] [di'libərit] adj. ① قەستەن، مەقسەتلىك، غەرەزلىك، ئەتەي. ② ئېھتىياتچان، ئېھتىياتچانلىق، سالماق، سالماقلىق.

deliberate[2] [di'libəreit] v. باش قاتۇرماق، مۇلاھىزە قىلماق، مۇھاكىمە قىلماق.

deliberately [di'libəritli] adv. قەستەن، مەقسەتلىك، غەرەزلىك، ئە-تەي، ئېھتىياتچانلىق بىلەن، سالماقلىق بىلەن.

delicate ['delikit] adj. ① سەزگۈر (ئەزا، ئەسۋاب). ② ئاجىز، زە-ئىپ. ③ سىرلىق، مۇرەككەپ. ④ نەپىس، گۈزەل. ⑤ تەملىك، لەززەتلىك، مەززىلىك.

delicious [di'liʃəs] adj. تەملىك، لەززەتلىك، مەززىلىك، خۇش پۇ-راقلىق.

delight [di'lait] I v. ① خۇشال بولماق، خۇشال قىلماق. ② ياخشى كۆرمەك، ھەۋەس قىلماق، خۇشتار بولماق.

delightful [di'laitful] adj. خۇشال، خۇشال-خۇرام، شاد، شاد-خۇرام.

delineate [di'linieit] v. تەسۋىرلىمەك، سۇرەتلىمەك.

deliver [di'livə] v. ① ئاپىرىپ بەرمەك، يەتكۈزۈپ بەرمەك. ② قۇتقۇزماق، قۇتۇلدۇرماق. ③ بايان قىلماق.

deliverance [di'livərəns] n. ① قۇتقۇزۇش، قۇتۇلدۇرۇش. ② قويۇپ بېرىش، بوشىتىش. ③ بايان، بايانات.

delivery [di'livəri] n. ① ئەۋەتىش، ئەۋەتىپ بېرىش، ئۆتكۈزۈپ بە-رىش (مالنى). ② نۇتۇق، بايان، بايانات. ③ تۇغۇت، تۇغۇش.

delude [di'lu:d] ئالدىماق، گوللىماق.

deluge ['delju:dʒ] كەلكۇن، قىيان، تاشقىن، سەل.

delusion [dilu:ʒn] ① ئالدىماق، خاتا چۈشىنىپ قالماق. ② ئۇقۇشماسلىق، ئاڭلىشالماسلىق.

deluxe [di'lʌks] ① كاتتا، ھەشەمەتلىك. ② ناھايىتى يۇقىرى دەرىجە-

www.uyghurkitap.com

لمك.

delve ['delv] ① ئىزدەنمەك، سۈرۈشتۈرمەك. ② تەنقىق قىلماق، بەرىلىپ ئۆگەنمەك.

demand [di'mɑ:nd] I .v ① تەلەپ قىلماق، مۇھتاج بولماق. ② زۆرۈر بولماق، لازىم بولماق. II .n ① تەلەپ، تەلەپ قىلىش، مۇھتاج بولۇش. ② زۆرۈر بولۇش، لازىم بولۇش، مۇھتاج بولۇش.

demented ['dimentid] سارائ بولماق، ئەقلىدىن ئازماق، ئالجىپ قالماق.

demerara [demə'reərə] قارا شېكەر.

demobilization ['di:məubilai'zeiʃən] .n ھەربىي سەپتىن قايتىش، ھەربىي سەپتىن قايتۇرۇش.

demobilize, demobilise [di:'məubilaiz] .v ① ھەربىي سەپتىن قايتماق، ھەربىي سەپتىن قايتۇرماق. ② تارقاتماق، تارقىتىۋەتمەك، تارقالماق، تارقىلىپ كەتمەك.

democracy [dimɔkrəsi] دېموكراتىيە، دېموكراتىك.

democrat ['deməkræt] .n ① دېموكرات، دېموكراتچى. ② (ئامېرىكىدا) دېموكراتىك پارتىيە ئەزاسى.

democratic [demə'krætic] .adj دېموكراتىك، دېموكراتىيە.

demolish [dimɔliʃ] چۈڭۈپ تاشلىماق، بۇزۇۋەتمەك.

demon, daemon ['di:mən] ① جىن-شەيتان. ② ئالۋاستى، يالماۋۇز، ئىبلىس. ③ ياۋۇز، ۋەھشىي.

demonstrate ['demənstreit] .v ① ئىسپاتلىماق، دەلىللىمەك. ② ئىپادىلىمەك. ③ ئىزاھلىماق. ④ نامايىش قىلماق.

demonstration ['demən'streiʃən] .n ① ئىسپات، ئىسپاتلاش، ئىسپاتلىنىش، دەلىل، دەلىل كەلتۈرۈش، دەلىللەش. ② ئىپادىلەش، ئىپادىلىنىش. ③ ئىزاھلاش، ئىزاھلىنىش، ئۈلگە كۆرسىتىش. ④ نامايىش، نامايىش قىلىش.

demure [dimjəðr] ① سىپايىلىق، نازاكەتلىك. ② جىددىي، كەسـ

كىنلىك، ئەستايىدىللىق. ③ ئېھتىياتچانلىق، قورۇنماقلىق.

den [den] n.① ئۆۋا، چاڭگا. ② باندىتلار (قاراقچىلار) ئۆۋىسى. ③ خاس بۆلمە، خاس ھۈجرا.

denial [di'naiəl] ① رەت قىلماقلىق، باش تارتماقلىق. ② ئىنكار قىلماقلىق، تېنىۋالماق، يوققا چىقارماق.

denomination [di'nɔmineiʃn] نام بەرمەك، ئات قويماق.

denominator [di'nɔmineitə(r)] مەخرەج (ماتېماتىكا).

denounce [di'naðns] ئەيىبلىمەك، سۆكمەك.

dense [dens] adj.① زىچ، قويۇق. ② گالۋاڭ، دۆت، ئەخمەق.

density ['densəti] زىچ، قويۇق، زىچلىق (فىزىكا).

dental ['dentl] چىشنىڭ.

dentist ['dentist] چىش دوختۇرى.

denunciation [di'nʌnsieiʃn] ئەيىبلىمەك، سۆكمەك.

deny [di'nai] v.① ئىنكار قىلماق، رەت قىلماق. ② تانماق، تېنىۋالماق. ③ باش تارتماق.

depart [di'pɑ:t] v.① يولغا چىقماق، ئاتلانماق. ② قوزغالماق. ③ ئايرىلماق، چەتنەمەك، كېتىپ قالماق. ④ خىلاپلىق قىلماق.

department [di'pɑ:tmənt] n.① باشقارما. ② بۆلۈم. ③ فاكۇلتېت، كافېدرا.

departmentalism ['dpɑ:t'mentəlizəm] n. تار مەھكىمىچىلىك، باشباشتاقلىق.

departure [di'pɑ:tʃə] n.① يولغا چىقىش، ئاتلىنىش. ② قوزغىلىش. ③ ئايرىلىش، چەتنەش. ④ ئۆزەرىش. ⑤ خىلاپ، خىلاپلىق قىلىش.

depend [di'pend] v.① تايانماق، يۆلەنمەك. ② ئىشەنمەك.

dependence [dipendəns] ① تايانماق، يۆلەنمەك. ② ئىشەنمەك.

depict [di'pikt] v. تەسۋىرلىمەك، سۈرەتلىمەك.

deplore [diplə:(r)] ماتەم، ماتەم تۇتماق، تەزىيە بىلدۈرمەك.

www.uyghurkitap.com

deposit [di'pɔzit] ①n. Ⅱ ساقلىماق، پۇل ئامانەت قويماق. ①v. Ⅰ ئامانەت قويۇلغان پۇل. ② ئامانەت قويۇلغان بۇيۇم.

depot ['depəu] ①n. ئامبار، ئىسكىلات. ② ھەربىي تەمىنات ئىسكىلاتى. ③ (ئامبىرىكا تىلىدا) ۋوگزال.

depress [dipres] چۈشمەك، تۆۋەنلىمەك، باسماق.

depression[di'preʃən] ①n. دەرد-ئەلەم. ② چۈشكۈنلۈك؛ ئاجىزلىق. ③ ئويمانلىق، ئويمان. ④ كاساتچىلىق. ⑤ تۆۋەن ھاۋا بېسىمى.

deprive [di'praiv] v. تارتىۋالماق، مەھرۇم قىلماق.

depth [depθ] n. چوڭقۇرلۇق، تېرەنلىك.

deputation [depjðteiʃn] ۋەكىللەر ئۆمىكى.

deputy[1] ['depjuti] ۋەكىل، ۋاكالەتچى، ۋاكالەتەن، باشقۇرغۇچى.

deputy[2] ['depjuti] ①n. ۋەكىل، ۋەكىللىك، ۋەكىللىك قىلىش. ② مۇئاۋىن.

derive [di'raiv] ①v. ئالماق، ئىگە بولماق، ئىگە قىلماق. ② كېلىپ چىقماق، كەلتۈرۈپ چىقارماق.

derogatory [dirɔgətri] بۇزۇۋەتمەك، بۇزۇۋەتمەكلىك، سۈندۈرماق.

descend [di'send] ①v. تۆۋەن چۈشمەك، تۆۋەنلىمەك. ② قالماق، قالدۇرماق. ③ مىراس قالماق، مىراس قالدۇرماق.

descendant [di'sendənt] n. پۈشت، ئەۋلاد، ئۇرۇق-ئەۋلاد.

descent [di'sent] ①n. چۈشۈش، چۈشۈرۈش. ② تۆۋەنلەش، تۆۋەنلىتىش. ③ كېلىپ چىقىش. ④ تۈيۈقسىز زەربە بېرىش، ئۇشتۇمتۇت ھۇجۇم قىلىش.

describe [dis'kraib] v. تەسۋىرلىمەك، سۈرەتلىمەك.

description[dis'kripʃən] ①n. تەسۋىر، تەسۋىرلەش، تەسۋىرلىنىش، سۈرەتلەش، سۈرەتلىنىش. ② بايان قىلىش، ئېيتىپ بېرىش.

desert[1] ['dezət] n. چۆل، چۆل-باياۋان، قۇملۇق، دەشت.

desert[2] [di'zə:t] n. تېگىشلىك مۇكاپات ۋە جازا.

desert[3] [di'zə:t] v.① ۋاز كەچمەك، تاشلىۋەتمەك. ② قېچىپ كەتمەك. ③ ئايرىلماق، كەتمەك.

deserve [di'zə:v] v. ئەرزىمەك، مۇناسىپ كەلمەك.

design [di zain] I n.① لايىھە، نۇسخا، ئۆرنەك، ئەۋرىشكە. ② تۇزۇلۇش، تۇزۇلمە. ③ پىلان. II v.① لايىھىلىمەك، نۇسخا ئالماق. ② پىلانلىماق، پىلانلانماق.

designate[1] ['dezigneit] v.① كۆرسەتمەك، ئوچۇق كۆرسەتمەك. ② بەلگىلىمەك. تەيىنلىمەك. ③ ئەۋەتمەك.

designate[2] ['dezignit] adj. بەلگىلەنگەن، تەيىنلىنىپ ئىش باشلىمىغان.

desirable [di'zaiərəbl] adj.① كۆڭۈلدىكىدەك، كۆڭۈلگە ياقىدىغان. ② مۇڭاپىق.

desire [di'zaiə] I n.① ئارزۇ، ئۇمىد، ئىستەك، تىلەك. ② تەكلىپ، ئىلتىماس. II V. ① ئارزۇ قىلماق، ئۇمىد قىلماق. ② تەلەپ قىلماق، ئىلتىماس قىلماق.

desist [di'zist] توختىماق، توختاتماق.

desk [desk] n. يېزىق ئۈستىلى، مەشغۇلات ئۈستىلى.

desolate[1] ['desəlit] adj. قاقاس، چۆل. ② چۆلدەرەپ قالغان، ۋەيرانە. ③ غېرىب.

desolate[2] [desəleit] v. قاقاسلىقتا ئايلاندۇرماق، قاقاسلىقتا ئايلانماق.

desolation ['desə'leiʃən] n. ① قاقاسلىق، چۆل، چۆللۈك. ② ۋەيرانچىلىق.

despair [dis'pɛə] v. ئۈمىدسىزلەنمەك، ئۈمىد ئۈزمەك: ~of . . . دىن ئۈمىد ئۈزمەك.

despatch [ds'pæʃ]=dispatch

desperate ['despərit] adj.① ئۈمىدسىز، غەمكىن، مەيۈس. ② جان تىككەن، ئۆلەرتىرىلىشىگە قارىمايدىغان، ئۆلەرتىرىلىشىگە قارىمىغان، تەۋەككۈلچى، تەۋەككۈلچىلىك. ③ ئېغىر، خەۋپلىك.

www.uyghurkitap.com

despise [dis′paiz] v. سەل قارىماق، مەنسىتمەسلىك، ئېتىبارسىز قارىماق.

despite [dis′pait] prep. I . . . بىلەنمۇ، . . . بولسىمۇ، . . . غا قارىماي. II n. مەنسىتمەسلىك، كۆزگە ئىلماسلىق (in) ‖ ~of . . . بىلەنمۇ، . . . بولسىمۇ، . . . بولۇشىغا قارىماي.

despondency [dispəndənsi] ئۈمىدسىزلەنمەك، مەيۇسلەنمەك.

dessert [di′zɜ:t] تاتلىق يېمەكلىكلەر.

destination [destinei∫n] ئاخىرقى نۇقتا، پەللە.

destine [′destin] v. ① پۈتۈلمەك، پېشانىگە پۈتۈلمەك. ② ئالدىن تۈزىمەك، ئالدىن بەلگىلىمەك.

destiny [′destini] n. پېشانە، تەقدىر.

destitute [destitju:t] يوقسۇزلۇق، كەمبەغەللىك، نامراتلىق.

destroy [dis′trɔi] v. بۇزماق، ۋەيران قىلماق، خاراب قىلماق؛ تار-مار قىلماق.

destroyer [dis′trɔiə] n. ① بۇزغۇچى، ۋەيران قىلغۇچى. ② قوغلىغۇچى كېمە.

destruction [dis′trʌk∫ən] n. ① يوقىتىش، ۋەيران قىلىش، خاراب قىلىش. ② تارمار قىلىش.

detach [di′tæt∫] v. ① ئايرىماق. ② سۆكمەك، چۇۋۇماق. ③ ئەۋەتمەك.

detail [′di:teil, di′teil] I n. ① تەپسىلات، تەپسىلي بايان قىلىش. ② شاخ، شاخچە. ③ ئەۋەتىلگەن ھەربىي قوشۇن. II v. ① تەپسىلي بايان قىلماق. ② تەينىلىمەك. ③ ئەۋەتمەك.

detain [di′tein] v. ① تۇرماق، تۇرۇپ قالماق. ② توتماق، توتۇپ تۇرماق.

detect [di′tekt] v. ① ئېنىقلىماق. ② سەزمەك. ② تەكشۈرمەك، چارلىماق.

detention [di'fenʃn] تۇتۇپ تۇرماق، قاماپ تۇرماق.

deter [ditʒ:r] توسماق، توختاتماق، چەكلىمەك.

deteriorate [ditiəriəreit] يامانلاشماق، ناچارلاشماق.

determination [di'təmi'neiʃən] n.① بەلگىلەش، ② ئېنىق بەلگىلە- مە، قارار. ③ ئىرادە باغلاش، نىيەت قىلىش.

determine [di'tə:min] v.① قارار قىلماق، ئېنىق بەلگىلىمەك. ② نىيەت قىلماق.

determined [di'tə:mind] adj. بەلباغلىغان، قەتئىي نىيەتكە كەلگەن.

detest [di'test] قاتتىق نەپرەتلەنمەك، قاتتىق ئۆچمەنلىك قىلماق، قاتتىق يىرگەنمەك.

detour ['di:tðə(r)] ئەگرى يول. ئەگرى-توقاي يول.

detriment['detrimənt] ①زىيان يەتكۈزمەك، زىيان سالماق. ②زەخمىلەنمەك، يارىلانماق. ③ئازار بەرمەك، دەخلى. ④ چىقىم تارتماق.

devastate ['devəsteit] ① ۋەيران قىلماق. ② بۇزماق، بۇزغۇنچىلىق قىلماق.

develop [di'veləp] v.① راۋاجلانماق، راۋاجلاندۇرماق، تەرەققي قىلماق، تەرەققي قىلدۇرماق، قانات يايماق، قانات يايدۇرماق. ② ئايان بولماق، ئايان قىلماق. ③ يۇماق، يۇيۇلماق (رەسىم).

development[di'veləpmənt] n.① راۋاجلىنىش، راۋاجلاندۇرۇش، تەرەققي قىلىش، تەرەققي قىلدۇرۇش. ② يۇيۇش (رەسىم).

deviate ['di:vieit] v.① خىلاپ كەلمەك، خىلاپلىق قىلماق؛ زىت كەلمەك، چەتنىمەك. ② ئايرىماق.

device [di'vais] n.① قۇرۇلما، ئۇسكۇنە (ماشىنىلارنىڭ). ②لايىھە، لايىھىلەش. ③ئۇسۇل، چارە، ئامال. ④ ھىيلە-مىكىر.

devil ['devl] n. دېۋە، ئالۋاستى، جىن، ئىبلىس.

www.uyghurkitap.com

devious [ˈdi:viəs] قۇۋ، مەككار، تۈلكە، مۇغەمبەر.

devise [diˈvaiz] v.① لايىھىلىمەك. ② ئامال تاپماق. ③ كەشىپ قىلماق.

devoid [diˈvəid] كەم، كەمچىل، كەملىك قىلماق، يېتىشمەسلىك، يېتەرسىز، يوق.

devote [diˈvəut] v. تەقدىم قىلماق، تۆھپە قىلماق، بېغىشلىماق.

devotion [diˈvəuʃən] n.① تەقدىم قىلىش، تۆھپە قىلىش، بېغىشلاش؛ ② ساداقەت، ساداقەتلىك. ③ قىزغىن، قىزغىنلىق.

devour [diˈvauə] v.① ئالماق-تالماق يېمەك، دەم تارتقاندەك يۇتماق. ② يوق قىلماق، يوقاتماق، ۋەيران قىلماق (ئوت ئاپىتى). ③ بېرىلىپ ئوقۇماق. ④ زەن قويۇپ ئاڭلىماق.

devout [divaðt] ① ئىخلاسمەن، تەقۋادار. ② سەمىمىيەتلىك، سەمىمىيەتلىك.

dew [dju:] n. شەبنەم.

diabetes [daiəˈbi:tiz] شېكەر سېيىش كېسىلى.

diabolic [daiəˈbɔlik] ① ئالۋاستى، يالماۋۇز، ئىبلىس، ياۋۇز، ۋەھشي.

diagnose [ˈdaiəgnəuz] v. دىئاگنوز قويماق.

diagnosis [ˈdaiəgˈnəusis] n. دىئاگنوز (diagnoses [ˈdaiəgˈnəusi:z])

diagonal [daiˈægənl] I adj. دىئاگونال، يانتۇ. II n. دىئاگونال.

diagram [ˈdaiəgræm] n. سخېما.

dial [ˈdaiəl] ① كۆرۈنۈش، تاشقى كۆرۈنۈش، سىرتقى، يۈزەكى. ② تېلېفون كۇنۇپكا تاختىسى.

dialect [ˈdaiəlekt] n. دىئالېكت، شېۋە.

dialectic(al) [ˈdaiəˈlektik(əl)] adj. دىئالېكتىكىلىق.

dialectic(s) [ˈdaiəˈlektik(s)] n. دىئالېكتىكا.

dialog(ue) ['daiəlɔg] n. دىئالوگ.

diameter [dai'æmitə] n. <ماتېماتىكا> دىئامېتىر.

diamond ['daiəmənd] n. ئالماس.

diary ['daiəri] n. كۈندىلىك خاتىرە، خاتىرە.

dice [dais] شىشخال.

dictate [dik'teit] ①v. ئېيتىپ بەرمەك، ئىنشا يازماق، ئىنشا يازدۇرماق، ياد ئىملا يازماق، ياد ئىملا يازدۇرماق. ② بۇيرىماق؛ يوليورۇق كۆرسەتمەك.

dictation [dik'teiʃən] ①n. ئىنشا، ياد ئىملا، ياد ئىملا يېزىش. ② بۇيرۇق، يوليورۇق، كۆرسەتمە.

dictatorship [dik'teitəʃip] ①n. دىكتاتورا. ② هاكىممۇتلەق، هاكىممۇتلەقلىق.

diction ['dikʃn] سۆز ئىشلەتمەك، سۆز تاللىماق.

dictionary ['dikʃənəri] n. لۇغەت، سۆزلۈك.

did [did] v. →do.

didn't [didnt] = did not.

die [dai] (dying, ~d, ~d) v. ①be dying ئۆلمەك، هالاك بولماق || ناھايىتى، بەك، ئىنتايىن. ② تەشنا بولماق. ئىنتىزار بولماق ~ away / (شامال، تاۋۇش قاتارلىقلار) پەسەيمەك، ئاجىزلاشماق، ئاستا-ئاستا يوقالماق ~down / (مەشىنىڭ ئوتى) ئۆچمەك.

die—hard ['daiha:d] n. جاھىل، تەرسا، كاج.

diesel ['di:zəl] n. دېزېل ماتور.

diet ['daiət] n. يېمەك-ئىچمەك، يېمەكلىك؛ ئالاھىدە يېمەكلىك.

differ ['difə] ①v. ئوخشىماسلىق، پەرقلەنمەك، پىردەك بولماسلىق. ② قوشۇلماسلىق، قوللىماسلىق.

difference ['difrəns] ①n. پەرق، ئايرىما. ② ئىختىلاپ، كېلىشەلمەسلىك. ③ مۇنازىرە، بەس-مۇنازىرە.

www.uyghurkitap.com

different ['difrənt] adj. ئايرىم، ئوخشىمايدىغان، پەرقلىق.

differentiate [difə'renʃieit] پەرقى.

difficult ['difikəlt] adj. تەس، قىيىن، مۇشكۈل.

difficulty ['difikəlti] n. قىيىنچىلىق، مۇشكۈللۈك، مۇشەققەتلىك.

diffuse¹ [di'fju:z] ①v. (نۇر) ئاستا چېچىلماق، ئاستا تارقالماق. ② (ئىسسىقلىق، گاز، ئېرىتمە قاتارلىقلار) تارقالماق، يېيىلماق. ③ ئاستا-ئاستا ئارىلاشتۇرماق، ئاستا-ئاستا ئارىلاشماق.

diffuse² [di'fju:s] ①adj. ئەزمە. ② بەكمۇ ئۇزۇن. ② قاپلىغان، قاپلانغان، تارقالغان، تارقىتىلغان، چاچقان، چېچىلغان.

dig [dig] ① (~ging ['digiŋ]؛ dug؛ dug [dʌg]) v. I كولىماق، قازماق، قېزىپ چىقارماق. ② (جانلىق تىلدا) تەتقىق قىلماق، بىرىلىپ ئۆگەنمەك، ئىزدىمەك، ئىزدەنمەك (بىلىم). ③ (جانلىق تىلدا) تۇرتمەك، نوقۇماق، سانجىماق.

digest¹ [di'dʒest] ①v. I ھەزىم قىلماق، ھەزىم بولماق، سىڭمەك، سىڭدۈرمەك. ② ئۆزلەشمەك، ئۆزلەشتۈرمەك، بىلمەك، بىلدۈرمەك، چۈشەنمەك. ③ رەتلىمەك. (ماتېرىيال). ④ مۇھىم نۇقتىلارنى ئالماق.

digest² ['daidʒest] n. مۇھىم مەزمۇن.

dignified ['dignifaid] ①adj. ئابرۇيلۇق، نوپۇزلۇق، ئالىي، ئالىيجاناب، ئېسىل.

dignity ['digniti] ①n. ئالىيجاناب. ⑤ ئابرۇي، قەدىر-قىممەت. ③ غورۇر. ③ يۇقىرى ئەمەل، يۇقىرى مەرتىۋە.

diligent ['dilidʒənt] adj. تىرىشچان، ئىجتىھاتلىق.

dilute [dai'lju:t] v. سۇيۇلدۇرماق، سۇسلاشتۇرماق، سۇيۇقلاندۇرماق.

dim [dim] ①adj. I غۇۋا، خىرە، تۇتۇق، مۇجمەل. v. II ① (~ming، ~med، med) قاراڭغۇلاشماق، قاراڭغۇلاشتۇرماق. ② مۇجمەللەشمەك، مۇجمەللەشتۈرمەك.

dime [daim] n. 〈ئامېرىكا ۋە كانادادا〉 ئون فۇنلۇق تەڭگە.

dimension [di'menʃən, dai'menʃən] n. ① ئۆلچەم، چەن. ② ئۇزۇن-قىسقىلىق. ③ (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) چوڭ-كىچىكلىك. ④ سىغىمچانلىق، ھەجىم، كۆلەم. ⑤ 〈ماتېماتىكا〉 گرادۇس.

diminish [di'miniʃ] v. ① كېمەيمەك، كېمەيتمەك، ئازايماق، ئازايتىماق. ② ئاجىزلاشماق، ئاجىزلاشتۇرماق.

din [din] n. I شاۋقۇن، سۇرەن، ۋاراڭ-چۇرۇك. ②v. II (~ning ، ~ned ، ~ned) ۋاراڭ-چۇرۇك قىلماق، شاۋقۇن كۆتۈرمەك. ② ۋاتىلدىماق.

dine [dain] v. تاماق يېمەك، غىزالانماق.

diner ['dainə] n. ① غىزالانغۇچى. ② ئاشخانا ۋاگون.

dining-hall ['dainiŋhɔ:l] n. ئاشخانا، تاماقخانا.

dining-room ['dainiŋrum] n. →dining-hall.

dinner ['dinə] n. تاماق، غىزا ‖ be at ~ تاماق يېمەك، غىزالانماق (تاماقنىڭ يېيىلىشۋاتقانلىقىنى كۆرسىتىدۇ).

dip [dip] v. I ① (~ping ، ~ped ، ~ped) تارتماق، تارتقۇزماق (قەلەمگە رەڭ تارتقۇزماق، قۇدۇق ۋە كۆللەردىن سۇ تارتماق قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ). ② چۆكمەك. ③ ئولتۇرماق (كۈن). n. II يانتۇلۇق، قىيپاشلىق.

diploma [diplәðmə] دىپلوما.

diplomacy [di'pləuməsi] n. ① دىپلوماتىيە، تاشقى ئىشلار. ② دىپلوماتىك ھىيلە، دىپلوماتىك چارە.

diplomat ['dipləmæt] n. دىپلومات.

diplomatic [diplə'mætik] adj. دىپلوماتىك.

direct [di'rekt;dai'rekt] adj. I ①ئۇدۇل، توغرا. ② بىۋاستە. adv. II ① ئۇدۇل، توغرا. ② بىۋاستە، توغرىدىن-توغرا. V. III ①توغرىلىماق. ② كۆرسەتمەك (نىشانغا). ③ (ئادرېس)

ئۇيغۇرچە كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

يازماق. ④ باشقۇرماق، ئىدارە قىلماق. ⑤ باشلىماق.

direction [di'rekʃən] n.① نىشان، يۆنىلىش. ② يېتەكلەش، باشقۇ-رۇش، ③ (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) يولىيورۇق، كۆرسەتمە. ④ چۈشەندۈرۈش، ئىشلىتىش ئۇسۇلى (كىتابلارنىڭ).

directly [di'rektli] adv.① بىۋاسىتە، ئۈدۈل. ② دەرھال، شۇ زامان.

director [di'rektə] n.① يېتەكچى، باشلىق، رەھبەر. ② دىرېكتور. ③ رېژىسسور.

dirt [də:t] n.① داغ. ② چاك-توزاق. ③ پاسكىنا گەپ. ④ چىرىك ئىدىيە. ⑤ لاي، لاتقا.

dirty [də:ti] I adj.① پاسكىنا، كىر، مەينەت. ② پەسكەش، پەس. ③ ياۋۇز، قەبىھ، رەزىل. ④ سەت، جۈدۈن (ھاۋا). II v.① پاسكىنا بولماق، پاسكىنا قىلماق، كىرلاشماق، كىرلاشتۇرماق، مەينەت قىلماق، مەينەت بولماق. ② داغ، داغ تەگكۈزمەك، داغ تەگمەك.

disadvantage [disəd'va:ntidʒ] n.① قولايسىزلىق، ② زىيان، چىقىم.

disappear ['disə'piə] v. يوقالماق، غايىب بولماق، ئىز-دېرەكسىز يوقالماق.

disappoint ['disə'pɔint] v.② ئۈمىدسىزلەنمەك، ئۈمىدسىزلەندۈرمەك، كۆڭلى قالماق.

disappointment ['disə'pɔintmənt] n. ① ئۈمىدسىزلىك. ② كىشىنى ئۈمىدسىزلەندۈرىدىغان ئادەم (ياكى نەرسە).

disapprove ['disə'pru:v] v. ماقۇل بولماسلىق، قوشۇلماسلىق، قوبۇل قىلماسلىق.

disarm [dis'a:m] v.① قورالسىزلانماق، قورالسىزلاندۇرماق، قورال تاپشۇرماق. ② ھەربىي ھازىرلىقلارنى ئازايتماق.

disaster [di'za:stə] n. بالايىئاپەت، بالا-قازا.

disband [dis'bænd] ① تارقىتىۋەتمەك، تارقاتماق. ② تارالماق، تاراپ كەتمەك.

disbelieve [disbi'li:v] ئىشەنمەسلىك، ئىشەنچسىز.

discard [dis'ka:d] v. تاشلىۋەتمەك، چۆرىۋەتمەك.

discern [di'sə:n] v. پەرقلەندۈرمەك.

discharge[dis'tʃa:dʒ] I v.① يۈك چۈشۈرمەك. ② ئاتماق، ئېتىلماق (مىلتىق، توپ قاتارلىقلار). ③ قويۇۋەتمەك، ئاقماق، ئېقىتماق (سۇيۇقلۇق، گاز، توك ئېقىمى قاتارلىقلار). ④ تارقىتىۋەتمەك (ھەربىي قىسىم). ⑤ ئادا قىلماق، ئورۇندىماق (بۇرچ). II n.① يۈك چۈشۈرۈش. ② ئېتىش (مىلتىق؛ توپ قاتارلىقلارنى). ③ئېقىش، ئېقىتىش. ④ قويۇپ بېرىش، بوشىتىش، چىقىرىش. ② تارقىتىش. ⑥ تۆلەش، تۆلەپ بېرىش. ⑦ ئادا قىلىش، ئورۇنداش.

discipline ['disiplin] I n.① ئىنتىزام، تەرتىپ. ② تەربىيىلىنىش، چېنىقىش. ③ جازالاش، جازالىماق. II v.① جازالىماق. ② چېنىقماق، تەربىيىلىمەك.

disclose [dis'kləuz] v. پاش قىلماق، پاش بولماق (مەخپىيەتلىك).

discontent['diskən'tent] I n. نارازىلىق، نارازىلىق سەۋەبى. II v. نارازى بولماق.

discourage [dis'kʌridʒ] v.① بوشىشىپ قالماق، بوشاشماق، يەل قويماسلىق. ② ئۈمىدسىزلەندۈرمەك. ③ توسماق، توسقۇنلۇق قىلماق، نەسىھەت قىلىپ توسماق.

discourse [dis'kɔ:s] I n.① نۇتۇق، سۆز. ② ماقالە. II v.① سۆزلەشمەك. ② بايان قىلماق، شەرھىيلىمەك.

discover [dis'kʌvə] v. تاپماق، كەشپ قىلماق.

discovery [diskʌəri] n. كەشپىيات، كەشپ قىلىش.

discrepancy [dis'krepənsi] n. ئوخشىماسلىق، ماس كەلمەسلىك، ئۇيغۇن كەلمەسلىك، بىردەك بولماسلىق.

discriminate [dis'krimineit] v.① پەرق ئېتمەك؛ پەرقلەندۈرمەك، پەرقلىق مۇئامىلە قىلماق. ② كەمسىتمەك.

www.uyghurkitap.com

v. مۇزاكىرە قىلماق، مۇلاھىزە قىلماق. **discuss** [dis'kʌs]

n. مۇزاكىرە، مۇلاھىزە. **discussion** [dis'kʌʃən]

v. سەل قارىماق، كۆزگە ئىلماسلىق، كەمسىتمەك، ئېتىبارسىز قارىماق. **disdain** [dis'dein]

n. كېسەل؛ ئاغرىق. **disease** [di'zi:z]

I n. ①شەرمەندىلىك، خورلۇق، ئۇيات، نومۇس، رەسۋاچىلىق، شەرمەندە. ②داغ تەككۈزمەك، بۇلغىماق. II v. **disgrace** [dis'greis]

I v. ①نىقابلىماق. ② يوشۇرماق. II n. نىقاب. **disguise** [dis'gaiz]

I n. سەسكىنىش، بىزار بولۇش، نەپرەتلىنىش، II v. سەسكىنمەك، بىزار بولماق، نەپرەتلەنمەك. **disgust** [dis'gʌst]

n. ①تەخسە، لېگەن، پەتنۇس. ② بىر تەخسە سەي. **dish** [dish]

I n. ①شەرمەندىلىك، ئۇيات، رەسۋالىق، شەرمەندە، شەرمەندىلىك. ②〈سودا〉نېسى قىلىش، نەق تاپشۇرماسلىق. II v. ①شەرمەندە قىلماق، رەسۋا قىلماق. ②〈سودا〉نېسى قىلماق، نەق تاپشۇرماسلىق. **dishono(u)r**[dis'ɔnə]

I adj. دېزىنفېكسىيە قىلىنغان. II n. دېزىنفېكسىيە دورىسى. **disinfectant**['disin'fektənt]

I v. ياماق كۆرمەك، نەپرەتلەنمەك، بىزار بولماق. II n. ياماق كۆرۈش، نەپرەتلىنىش، بىزار بولۇش، ئۆچ كۆرۈش. **dislike** [dis'laik]

adj. ①غۇۋا، تۇتۇق. ② دىمىق، دىمىقتا. **dismal** ['dizməl]

v. ①تارقاتماق، تارقىتىۋەتمەك. ② دەرستىن چۈشمەك. ③ بوشاتماق (ئىشتىن) چىقىرىۋەتمەك. **dismiss** [dis'mis]

I n. ۋەھىمە، ۋەھىمىلىك، ھودۇقۇش. II v. ۋەھىمىگە سالماق، ۋەھىمىگە چۈشمەك، ھودۇقماق، ھودۇقتۇرماق. **dismay** [dis'mei]

v. بويسۇنماسلىق، ئىتائەت قىلماسلىق. **disobey** ['disə'bei]

I n. ①قالايمىقانچىلىق، تەرتىپسىزلىك. ② **disorder** [dis'ɔ:də]

توپىلاڭ. ③ چاتاق، قۇسۇر، نۇقسان. Ⅱ ①v.
پاراكەندە قىلماق، تەرتىپنى بۇزماق، قالايمىقانلاشتۇرماق، نورمال-
لىقنى بۇزماق، تەڭپۇڭلۇقنى بۇزماق.

dispatch [dis'pætʃ] Ⅰ ①v. تارقاتماق. ② ئەۋەتمەك. ③ تېز ئاياغ-
لاشتۇرماق. ④ ئۆلۈم جازاسى بەرمەك. ①
Ⅱ n. ئەۋەتىش. ② تارقىتىش. ③ جىددىي ماتېرىيال، تېز خەت،
مەخسۇس تېلېگراممما. ④ تېز بىر تەرەپ قىلىش، جىددىي ھەل
قىلىش. ⑤ يۆتكەش.

dispense [dis'pens] ①v. تەقسىم قىلماق، بۆلمەك. ② ئىجرا قىل-
ماق. ③ (دورا) تەڭشىمەك with ~ ① ئېلىپ تاشلىماق، خالاس
قىلماق، كەچۈرۈم قىلماق. ② ئىقتىساد قىلماق، تېجىمەك.

disperse [dis'pə:s] v. تارقاتماق.

display [dis'plei] Ⅰ ①v. كۆرگەزمە قىلماق. ②تىزماق. ③ ئىپادىلىمەك
كۆرسەتمەك، نامايان قىلماق. Ⅱ n. ①كۆرگەزمە.
② تىزىپ قويۇش. ③ ئىپادە، نامايان. ④ ماختاش، ماختىنىش.

displease [dis'pli:z] v. ئاچچىقىنى كەلتۈرمەك، رەنجىتمەك، خاپا قىل-
ماق.

disposal [dis'pəuzəl] n. ① بىر تەرەپ قىلىش، بىر تەرەپ بولۇش. ②
تۈزەشتۈرۈش. ③ ئىدارە قىلىش.

dispose [dis'pəuz] v. ① بىر تەرەپ قىلماق. ② ئورۇنلاشتۇرماق. ③
تۈزەشتۈرمەك. ④ ئۇندىمەك؛ ئۇناتماق؛ مايىل قىلماق.

disposition ['dispə'ziʃən] n. ① بىر تەرەپ قىلىش، بىر ياقلىق قىلىش
② تۈزەشتۈرۈش. ③ ئورۇنلاشتۇرۇش. ④مىجەز، خۇلق، خۇي.
⑤ خاھىش، ئېغىش. ⑥ئىگىدارچىلىق.

dispute [dis'pju:t] Ⅰ ①v. مۇنازىرە قىلماق، تالاش-تارتىش قىلماق.
② گۇمانلانماق. ③ توسماق، قارشىلىق قىلماق.
④ تالاشماق؛ تارتىشالماق (يەر-زېمىن، غەلىبە قاتارلىقلارنى).
Ⅱ n. مۇنازىرە، دە تالاش، تالاش-تارتىش.

www.uyghurkitap.com

dissolve [di'zɔlv] v.① ئېرىتمەك، ئېرىتىمەك. ② يوقالماق، يوقاتماق، غايىپ بولماق. ③ تارقالماق، تارقاتماق. ④ قۇتۇلماق؛ خالاس بولماق.

distance ['distəns] n.① ئارىلىق، مۇساپە. ② يىراقلىق، يىراق جاي، يىراق مەنزىل. ③ (ۋاقىت) ئارىلىق.

distant ['distənt] adj.① يىراق، ئۇزاق (ئارىلىق). ② سوغۇق (مۇئامىلە).

distinct [dis'tiŋkt] adj.① ئوچۇق، ئېنىق، روشەن. ② ئايرىم پەرقلىق.

distinction [dis'tiŋkʃən] n.① پەرق، ئايرىما. ② ئالاھىدىلىك، ئۆزگىچىلىك. ③ خۇسۇسىيەت. ④ مەشھۇرلۇق، ئەۋزەللىك. ⑤ شان-شەرەپ، شۆھرەت.

distinctly [dis'tiŋktli] adv. ئېنىق، روشەن، ئوچۇق.

distinguish [dis'tiŋgwiʃ] v.① پەرق ئەتمەك، ئايرىماق. ② خىزمەت كۆرسەتمەك. ③ داڭ چىقارماق.

distort [dis'tɔ:t] v.① سەتلەشتۈرمەك، سەتلەشمەك، پۈرلاشتۈرماق، سىڭايان قىلماق. (ئېغىز ياكى چىرايىنى). ② بۇرمىلىماق، خاتا مەلۇم قىلماق.

distract [dis'trækt] v. چاچماق، چېچىۋەتمەك.

distress [dis'tres] n. I ① ئازاب، ئازابلىنىش. ② نامراتلىق، يوقسۇللۇق. ③ خەتەرلىك. v. II ئازابلىماق.

distribute [dis'tribju:t] v. ① بۆلمەك، تەقسىم قىلماق. ② تارقاتماق، چاچماق (ئوغۇتنى). ③ تۈرگە ئايرىماق.

distribution ['distri'bju:ʃən] n.① بۆلۈش، تەقسىملەش، (بۇيۇملارنى) ② تارقىتىش.

district ['distrikt] n. رايون، ۋىلايەت، جاي.

disturb [dis'tə:b] v. دەخلى قىلماق، ئاۋارە قىلماق، قالايمىقان قىلىۋ

ماق، پاراكەندە قىلماق.

disturbance [dis'tə:bəns] n. پاراكەندىچىلىك، قالايمىقانچىلىق، مالىمانچىلىق.

ditch [ditʃ] n. ئېرىق، ئۆستەڭ؛ خەندەك.

dive [daiv] Ⅰ v. ① باشچىلاپ سەكرىمەك، شۇڭغۇماق (سۇغا). ② تۇيۇقسىز كىرگۈزمەك، توساتتىن كىرمەك. Ⅱ n. باشچىلاپ سەكرەش، شۇڭغۇش (سۇغا).

divide [di'vaid] ① v. بۆلمەك، ئايرىماق، ئايرىلماق. ② 〈ماتېماتىكا〉 بۆلمەك. ③ تەقسىم قىلماق.

divine [di'vain] Ⅰ adj. ① ئىلاھىي، مۇقەددەس. ② كارامەت. ③ (جانلىق تىلدا) ناھايىتى ياخشى. Ⅱ v. ① پال باقماق، پال ئاچماق، پال ئاچقۇزماق. ② ئالدىنئالا ئېيتماق. ③ كۆزى يەتمەك، تېگىگە يەتمەك، تونۇپ يەتمەك.

division [di'viʒən] ① n. بۆلۈش. ② تەقسىملەش. ③ 〈ماتېماتىكا〉 بۆلۈش. ④ چېگرا سىزىقى. ⑤ 〈ھەربىي〉 دىۋىزىيە. ⑥ پارچىلىنىش، بۆلۈنۈش.

divorce [di'vɔ:s] Ⅰ n. ① نىكاھدىن ئاجراش، نىكاھدىن ئاجرىشىش. ② بۆلۈش، پارچىلاش. Ⅱ v. ① ... بىلەن ئاجراشماق، ئاجرىشىپ كەتمەك (نىكاھدىن). ② ئايرىلماق، ... بىلەن مۇناسىۋەتنى ئۈزمەك.

do [du:, du, də] (did [did]; done [dʌn]) Ⅰ aux. v. (do نىڭ ئۈچىنچى شەخس ھازىرقى زامان بىرلىك شەكلى does، dʌz dəz، ھازىرقى زامان سۈپەتداش شەكلى doing ['duiŋ]). ① ئىگىنىڭ ئالدىدا كېلىپ، سوراق جۈملىلەر ياسىلىدۇ. Do you like music? سىز مۇزىكىنى ياخشى كۆرەمسىز؟ ② (not بىلەن بىرگە كېلىپ، ئىنكار جۈملىلەر ياسىلىدۇ): Do not forget it. ئۇنتۇپ قالما. ③ (سۆز ئۇرامىنى كۈچەيتىدۇ): Do come tomorrow morning. ئەتە ئەتىگەن چوقۇم كېلىڭ-ھە! Ⅱ v. ① قىلماق،

ئەتمەك، ئىشلىمەك، ھەربىكەتلەنمەك: ~ one's work خىزمەت قىلماق / ~washing ◇ كىر يۇماق for you / ~ ◇ What can I سىزگە نېمە كېرەك؟ / ◇ Do as you please ئىختىيار سىزدە. ② تۇگىمەك، تۇگەتمەك، ئاياغلاشماق، ئاياغلاشتۇرماق، ئورۇندىماق، ئورۇندالماق (ئۆتكەن زامان سۈپەتداش شەكلى ئىشلىتىلىدۇ) : The work is done. خىزمەت ئاياغلاشتى، ئىش تۇگىدى. ③ لايىق بولماق، مۇۋاپىق كەلمەك، باب كەلمەك، بولماق: Any time will do. قاچان بولسا بولىۋېرىدۇ. ④ راۋاجلاندۇرماق. ⑤ رەتلىمەك. ⑥ پىشۇرماق. ⑦ رول ئالماق. ⑧ (يۇقىرىدا ئېيتىلغان پېئىللار-نىڭ ئورنىدا كېلىدۇ) :

He speaks English better than I do. ئۇ ئىنگلىزچىنى مەندىن ياخشى سۆزلەيدۇ. //~ away with ئەمەلدىن قالدۇرماق ~ up/ ① تازىلىماق، تەرتىپكە سالماق، رەتلىمەك. ② ئورىماق: ئەتمەك. ③ جايلاشتۇرماق/ ~ with بىر تەرەپ قىلماق have something to~with [nothing] . . . بىلەن مۇناسىۋىتى بولماق (بولماسلىق).

dock [dɔk] n. دوك (پاراخوت رېمونت قىلىدىغان سۇپا). ② پرېستان.

docker ['dɔkə] n. دوك ئىشچىسى، پرېستان ئىشچىسى.

doctor ['dɔktə] n. I ①دوكتور (ئىلمىي ئۇنۋان). ② دوختۇر، ۋراچ. II v. ① (جانلىق تىلدا) داۋالىماق، داۋالاتماق. ② (جانلىق تىلدا) ئارىلاشتۇرماق، ئارىلاشماق (يېمەكلىك ۋە ئەچىملىك قاتارلىقلارنى).

doctrine ['dɔktrin] n.① دىنىي ئېتىقاد. ② مەسلەك. ③ يول. ④ تەلىمات.

document ['dɔkjumənt] n.① ھۆججەت. ② ئالاقە. ③ ئىسپاتنامە.

dodge [dɔdʒ] I v.① قاچماق، ئۆزىنى قاچۇرماق، ئۆزىنى چەتكە ئالماق، باش تارتماق. ② كۆز بويىماق، ئالدىماق، ئەپلەپ-سەپلەپ ئۆتۈكۈزۈۋەتمەك. II n. قېچىش، ئۆزىنى قاچۇرۇش، ئۆزىنى چەتكە ئېلىش. ② كۆز بوياش، ئالداش. ③ ئەپلىك چارە، دانا تەدبىر.

④ هميله-مىكىر.

does [dʌz, dəz] v. →do.

does ، [dʌz dəz] هازىرقى زامان سۈپەتداش شەكلى

doesn't ['dʌznt]=does not.

dog [dɔg] I n.① ئىت. ② 〈مېخانىكا〉 ئىلمەك. ③ خوت. II v. (~ ged ، ~ ged ، ~ ging) چەسپەك. كەينىگە كىرىۋالماق، ئەگەشمەك، ئىزىغا چۈشمەك.

dogmatism ['dɔgmətizəm] n.① ئەقىدىچىلىك، دوگماتىزم. ② ئۆز بېشىمچىلىق.

dogmatist ['dɔgmətist] n.① ئەقىدىچى، دوگماتىست. ② قارىسىغا ھۆكۈم قىلغۇچى.

doing['duiŋ] ① (ئىگىنىك ئالدىدا كېلىپ، سوراق جۈملىلەر ياسىلىدۇ). Do you like music? سىز مۇزىكىنى ياخشى كۆرەمسىز؟ ② (not بىلەن بىرگە كېلىپ، ئىنكار جۈملىلەر ياسىلىدۇ): Do not forge it. ئۇنتۇپ قالما. ③ (سۆز ئورامىنى كۈچەيتىدۇ): Do come tomorrow morning. ئەتە ئەتىگەن چوقۇم كېلىك-ھە! n.① قىلماق، ئەتمەك، ئىشلىمەك، ھەرىكەتلەنمەك: ~on's work 〈~washing / خىزمەت قىلماق〉〈What can I ~ for يۈماق كىر〉〈Do as you please / سىزگە نېمە كېرەك؟ / you ئىختىيار سىزدە. ② تۇغمەك، تۇغەتمەك، ئاياغلاشماق، ئاياغلاشتۇرماق، ئورۇندىماق، ئورۇندالماق (ئۆتكەن زامان سۈپەتداش شەكلى ئىشلىتىلىدۇ): The work is done. خىزمەت ئاياغلاشتى، ئىش تۈگىدى. ③ لايىق بولماق، مۇۋاپىق كەلمەك، باب كەلمەك، بولماق: Any time will do. قاچان بولسا بولىۋېرىدۇ. ④ راۋاجلاندۇرماق. ⑤ رەتلىمەك؛ ⑥ پىشۇرماق. ⑦ رول ئالماق. ⑧ (يۇقىرىدا ئېيتىلغان پېئىللارنىڭ ئورنىدا كېلىدۇ): He speaks English better than I do. ئۇ ئىنگلىزچىنى مەندىن ياخشى سۆزلەيدۇ. / ~away with ئەمەلدىن قالدۇرماق / ~ up ① بىر تەرەپ قىلماق have something

[nothing]to～with . . . بىلەن مۇناسىۋەتتى بولماق (بولىشىلىق)

doings ['du:ŋz] n. قىلىق، ھەرىكەت، قىلمىش-ئەتمىش.

Dol=**dollar(s)**

doll [dɔl] n.① قورچاق، ئويۇنچۇق. ② كېلىشكەن ئەقىل-سىز ئايال، چىرايلىق دۆت خوتۇن.

dollar ['dɔlə] n. دوللار (ئامېرىكا: كانادا قاتارلىق مەملىكەتلەر-نىڭ پۇل بىرلىكى).

dolly ['dɔli] n. ① بالىلار تىلى، قورچاق. ② كىچىك ماشىنا.

dome [dəum] n.① گۈمبەز، قۇببە، يۇمىلاق ئۆگزە. ② گۈمبەزسىمان نەرسىلەر.

domestic[də'mestik] ①adj. ئائىلىنىڭ، ئائىلىگە ئائىت، ئۆي ئىچىدىكى. ② دۆلەت ئىچىدىكى. ③ يەرلىك: products～يەرلىك مەھسۇلات.

dominion [də'minjən] n.① ئاساسىي ھوقۇق، ھۆكۈمرانلىق ھوقۇقى. ② زېمىن.

don't [dəunt]=do not.

donkey ['dəŋki] n.① ئېشەك. ② دۆت، كالۋا. ③ تەرسا، جاھىل.

doom [du:m] n. I ① تەقدىر، قىسمەت. ② ھالاكەت، ئۆلۈم. ③ v. II جەزملەشتۈرمەك، جەزملەشمەك. ھالاكەتكە يۈزلىنىش.

door [dɔ:] n.① ئىشىك. ② ئۆي، ئۆيلۈك. ③ يول، ئېپ (ئىشىنىڭ) . ‖ open a [the]～for [to]··· گە يول ئاچماق، . . . نىڭ ئېپىنى تاپماق / out of ～ s سىرتتا، تالادا.

dormitory ['dɔ:mitri] n. كوللېكتىپ ياتاق، ياتاقخانا.

dose [dəus] n. I ①دوزا (دورىنىڭ بىر قېتىملىق ئىشلىتىش مىقدارى)، بىر قېتىملىق، بىر بولاق. II v. دورا ئىچمەك (يېمەك)، دورا ئىچكۈزمەك (يېگۈزمەك)؛ دورا بەرمەك

dot[dɔt] n. I چېكىت، نۇقتا، نۇقتا بەلگىلەش. ‖ on the ～ (جانلىق تىلدا) دەل ۋاقتىدا، ئۆز ۋاقتىدا. v. نۇقتا بەلگىلىمەك، چېكىت

قويماق.

double ['dʌbl] I adj. ① ئىككى، قوش، جۈپ. ② ئىككى ھەسسە. ③ ئىككى ياقلىما، ئىككى تەرەپلىمە. II adv. ① ئىككى ھەسسە، ئىككى باراۋەر. ② جۈپلەپ، قوشلاپ. III n. ① ئىككى ھەسسە (مىقدار)، ئىككى باراۋەر (مىقدار). ② شەكىلداش. ③ (كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) جۈپ بولۇپ ئويناش ‹تەنتەربىيە›. ④ يۈگۈرۈش. IV v. ھەسسىلەندۇرمەك، ھەسسىلەنمەك، بىر قاتلىماق، بىر قاتلانماق.

doubt [daut] I n. شۈبھە، گۇمان، شەك، ئىشەنمەسلىك. II v. گۇمانلانماق، شەك كەلتۈرمەك، ئىشەنمەسلىك.

doubtful ['dautful] adj. گۇمانلىق، ئىشەنچسىز، شۈبھىلىك.

doubtless ['dautlis] ①adv. شەكسىز، شۈبھىسىز. ② تەخمىنەن.

dove [dʌv] n. ياۋا كۆك كەپتەر.

down [daun] I adv. تۆۋەندە، تۆۋەنگە، پەستە، پەسكە: ‹sit ~ please, down [daun]› ئولتۇرۇڭ. ‹go ~ to the countryside / come ~› يېزىغا بارماق / تۆۋەنگە چۈشمەك. II adj. تۆۋەنگە يۆزلەنگەن، تۆۋەن چۈشۈرۈلگەن، III ①prep. پەستە، پەسكە، تۆۋەندە، تۆۋەنگە. ② بويلاپ IV ① يوقاتماق، يوقالماق، يىقىتماق، يىقىلماق. ② قويماق، تاشلىماق: to ~ tools قورال، سايمانلارنى تاشلىماق، ئىش تاشلاشقا باشلىماق. ③ ئىچىۋەتمەك: to ~ a glass of bee بىر ئىستاكان پىۋا ئىچىۋەتمەك.

downstairs ['daun'stɛəz] I adv. تۆۋەن قەۋەتكە، تۆۋەن قەۋەتتە. II adj. تۆۋەن قەۋەتتىكى.

downward(s) ['daunwəd(z)] II adv. تۆۋەنگە، تۆۋەندە.

doz = **dozen.**

dozen ['dʌzn] n. دوژنا (ئون ئىككى دانە).

Dr = **Doctor.**

draft [dra:ft] I ①n. دەسلەپكى نۇسخا، لايىھە. ② پېرېۋوت چېكى. ③ (ئامېرىكا تىلىدا) = draught. II v. ① لايىھىلىمەك.

www.uyghurkitap.com

② تاللىماق. يىغماق، تۇپلىماق.

drag [dræg] (~ging، ~ged، ~ged) v. Ⅰ ① تارتماق، سۆرىمەك. ② سۆرەلمىلىك قىلماق، سۆرەلمەك. ③ (دەريادىن) سۈزمەك. Ⅱ n.① سۆرەلمە تور. ② تىرنا. ③ تۇسالغۇ.

dragon ['drægən] n. ئەجدىھا.

dragonfly ['drægənflai] n. يىڭناغۇچ.

drain [drein] v.① سۇيىنى چىقىرىۋەتمەك. ② قۇرۇتماق، قۇرۇماق. ③ تامچىلىماق. ④ ئىقىپ قالماق، ئاقماق. ⑤ خورىماق، خوراتماق.

drainage ['dreinidʒ] n.① سۇ چىقىرىش ئۇسكۇنىلىرى. ② سۇ چىقىرىش ئۇسۇلى.

drama ['drɑ:mə] n.① دراما. ② سەھنە ئەسىرى.

drank [dræŋk] v. → drink.

drastic ['dræstik] adj.① كەسكىن. ② شىددەتلىك، قاتتىق، كۈچلۈك. (ھەرىكەت، ئۇسۇل، دورا قاتارلىقلار).

draught [drɑ:ft] n.① ھاۋا ئالمىشىش، ھاۋا ئالماشتۇرۇش، ھاۋا ئۆتۈشۈش، ھاۋا ئۆتۈشتۈرۈش. ② سۇغا چۆكۈش دەرىجىسى (كېمە، پاراخوت قاتارلىقلارنىڭ). ③ تارتىش، تارتىلىش. ④ شوراش، سۈمۈرۈش.

draw [drɔ:] (drawn [drɔ:n]؛ drew [dru:]) v. ① سۆرىمەك، تارتماق. ② چىقارماق، ئالماق (پىچاقنى). ③ ئاجراتماق. (رەسىم) سىزماق. ⑤ سۈمۈرمەك. ⑥ ھاۋا ئۆتۈشمەك. ⑦ يىقىنلاشماق. ⑧ ياندىماق. ⑨ يۆتكىمەك.

draer[1] [drɔ:] n.① تارتما. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) ئىچ ئىشتان.

drawer[2] [drɔ:ə] n.① چىرتيوژنىك. ② بىلەت ساتقۇچى.

drawing ['drɔ:iŋ] n.① چىرتيوژ. ② رەسىم. ③ ئۆرنەك.

drawn [drɔ:n] v. → draw.

dread [dred] v. Ⅰ قورقماق، قورقۇتماق. Ⅱ n. قورقۇش، قورقۇتۇش.

dreadful ['dredful] ①adj. قورقۇنچلۇق، ۋەھىمىلىك. ② (جانلىق تىلدا) كىشىنى زېرىكتۇرىدىغان، زېرىكەرلىك.

dream [dri:m] I ①n. چۈش. ② خام خىيال. II v. (~ed، ~t ؛ ~t [dremt] ، ~t) ① چۈش كۆرمەك. ② خام خىيال قىلماق.

dreamt [dremt] v. → dream.

dreary ['driəri] ①adj. دىمىق، دىمىقتا، تىنجىق. ② مەنىسىز، كۆڭۈلسىز.

dress [dres] I ①n. ئاياللار كىيىمى. ② بالىلار كىيىمى. كىيىم-كېچەك. II v.① كىيىنمەك، ياسانماق. ② مۇڭاپىق بىر تەرەپ قىلماق، مۇڭاپىق بىر تەرەپ بولماق. ③ تاڭماق (جاراھەت). ④ تارىماق (چاچنى). ⑤ ياسىماق، زىننەتلىمەك.

drew [dru:] v. → draw.

drift [drift] I ①v. لەيلىمەك، لەيلەتمەك. ② ئاقماق، ئاققۇزماق. ③ سەرسان بولۇپ يۈرمەك. ④ ئۇچماق، ئۇچۇرماق، توزۇتماق. II n. ①ئېقىش، ئاققۇزۇش. ② لەيلەش، لەيلىتىش. ③ دۆۋە. ④ خاھىش، ئېغىش، يۆنىلىش. ⑤ ئاساسىي مەقسەت، ئاساسىي مەزمۇن.

drill [dril] I n.①بۇرغا، ئۇشكە. ②بۇرغىلاش ماشىنىسى. ③ قايتا-قايتا مەشق قىلىش. ④ ھەربىي تەلىم-تەربىيە. ⑤ قۇرلاپ تېرىش ماشىنىسى. II v.① بۇرغىلىماق، بۇرغىلانماق، تەشمەك، تېشىلمەك. ② مەشىق قىلماق، مەشق قىلدۇرماق. ③ ئۆگەتمەك، ئۆگىنىمەك. ④ قۇرلاپ تېرىماق، قۇرلاپ تېرىلماق.

drink [driŋk] I ① (drunk [drʌŋk] ؛drank [dræŋk]) v. ئىچمەك، سۇمۇرمەك. ② . . . ئۇچۇن قەدەھ كۆتۈرمەك. ③ قوبۇل قىلماق. II ①v. ئۇسسۇزلۇق. ② ئىچىملىك، ھاراق. ③ بىر قەدەھ (ئىچىش).

www.uyghurkitap.com

drip [drip] تامماق، تامچىلىماق (~ping ، ~ped ، ~ped) v. I
تېمىتماق. n. II تامچىلاش، تامچىلىتىش.

drive [draiv] ① (driven ['drivn] ؛ drove [drəuv]) v. I
ھەيدىمەك. (ھارۋا، ماشىنا قاتارلىقلارنى). ② قوغلىماق.
③ ھەربىكەتلەنمەك، ھەربىكەتلەندۈرمەك. ④ مەجبۇر قىلماق، زور-
لىماق. ⑤ ئۇرماق، ئۇرۇلماق (توپ). ⑥ ئۇچقاندەك يۈگۈرمەك؛
تېز ئىلگىرىلىمەك. ⑦ قاقماق (مىق). II ①. ماشىنا ھەيدەش،
ئاپتوموبىل ھەيدەش. ② (شەخسىي قورال-جايلاردىكى) ماشىنا يولى.
③ ئۇرۇش، ئۇرۇلۇش (توپ). ④ ھەربىكەتلەندۈرۈش كۈچى. ⑤
(ئامېرىكا تىلىدا) سىياسىي ھەرىكەت؛ مۇسابىقە.

driven ['drivn] v. → drive.

driver ['draivə] ①n. پادىچى. ② شوپۇر.

droop [dru:p] v. ساڭگىلىماق، ساڭگىلاتماق.

drop [drɔp] I ①n. تامچە، سۇ تامچىسى. ② چۈشۈش، چۈشۈپ كېـ-
تىش، تۆۋەنلەش. ③ مىكرو مىقدار. II ①v. چۈشمەك، چۈشۈپ
كەتمەك. ② تامچىلىماق، تامچىلاتماق. ③ چۈشۈپ قالماق، چۈشۈ-
رۈپ قويماق (ماشىنا قاتارلىقلاردىن). ④ ئاجىزلاشماق، ئاجىزلاش-
تۇرماق. ⑤ تۈيۈقسىز ئېيتماق. ⑥ تۈيۈقسىز ئۆۋەتمەك. ~behind
‖ سەپتىن چۈشۈپ قالماق / ~ in (on sb.) تاسادىپىي يوقلىماق.
/ ~off ① تەدرىجىي ئازايماق، بارا-بارا كېمەيمەك. ② ئاستا-ئاستا
تارقالماق. ③ ئۇخلىماق.

drought [draut] n. قۇرغاقچىلىق، قۇرغاقچىلىق ئاپىتى.

drove[1] [drouv] v. → drive.

drove[2] [drouv] ①n. كىشىلەر توپى. ② پادا.

drown [draun] ①v. تۇنجۇقۇپ ئۆلمەك، تۇنجۇقتۇرۇپ ئۆلتۈرمەك.
② چۆكمەك، چۆكۈرمەك، غەرق قىلماق، غەرق بولماق.

drowsy ['drauzi] adj. ① ئۇيقۇ باسقان، ئۇگدەپ قالغان. ②

ئۇيقۇسىنى كەلتۈرىدىغان.

drug [drʌg] ①n. I دورا، دورا-دەرمەك. ② هوشسىزلاندۇرۇش دورىسى، مەست قىلىش دورىسى. ③ كاسات مال، بازىرى كاساتلاشقان مال. v. II (~ging ، ~ged ، ~ged) ① مەست قىلىش دورىسى يېمەك (ئىچمەك)، مەست قىلىش دورىسى يېگۈزمەك (ئىچكۈزمەك). ② زەھەرلىك چېكىملىكلەرنى چەكمەك، زەھەرلىك چېكىملىكلەر-نى چەككۈزمەك.

drum [drʌm] ① n. I دۇمباق. ② ناغرا. ③ داپ. ④ دۇمباقسىمان نەرسىلەر. ⑤ غالتەك (يىپ يۆگەيدىغان). v. II (~ming ، ~med ، ~med) ① دۇمباق چالماق. دۇمباق چېلىنماق. ① ناغرا چالماق، ناغرا چېلىنماق. ③ داپ چېلىنماق.

drunk [drʌŋk] (كېسىم خەۋەر بولۇپ كېلىدۇ) drink ←v. I adj. II مەست بولغان، مەست بولۇپ قالغان؛ be ~ مەست بولۇپ قالماق.

drunken ['drʌŋkən] adj. مەست، مەست بولۇپ قالغان.

dry [drai] ① adj. I قۇرۇق، قۇرۇپ كەتكەن، قۇرۇپ قالغان. ② بىمەنە، تېتىقسىز. ③ بىۋاسىتە. ④ ھەقىقىي، راست. v. II قۇرۇماق؟ قۇرۇتماق. ‖ ~ up ① قۇرۇپ كەتمەك؟ قۇرۇتۇ-ۋەتمەك. ② (ئوي-پىكىر قاتارلىقلار) تۈگىمەك.

dual ['dju:əl] adj. قوش، ئىككى ياقلىما، ئىككىقات.

duck [dʌk] n. ئۆردەك، ئۆردەك گۆشى.

due [dju:] ① adj. بېرىدىغان، بېرىلىدىغان، تاپشۇرىدىغان، تاپشۇرۇلىدىغان، بېرىشكە تېگىشلىك. ② مۇۋاپىق، لايىق. ③ يېتەرلىك. ④ بەلگىلەنگەن (ۋاقىت).

duke [dju:k] n. (ئاقسۆڭەكلەر تەبىقىسىنىڭ بىرىنچىسى) كىنەز.

dull [dʌl] ① adj. I ئۆتمەس، قاشاڭ، گال. ② تۇتۇق، خىرە، نۇر-سىز. ③ دۆت، كالۋا، ئەخمەق، ھاماقەت. ④ تېتىقسىز. ⑤ كاسات، ئۆتمەس (مال). v. II ① قاشاڭلاشماق، قاشاڭلاشتۇر-ماق، گاللاشماق، گاللاشتۇرماق. ② پەسەيمەك، پەسەيتمەك (ئاغ-

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كتاب تۈر بىكىتى
ئۇيغۇرچە كتابلارنىڭ بېڭى تاپىسى

ىرىق) .

dumb[dʌm]. ①adj. گاچا، گەپ قىلالمايدىغان. ② ئۇنسىز، ئاۋازسىز. ③ جىمىغۇر.

dungeon ['dʌndʒən] n. زىندان، يەر ئاستى تۈرمىسى.

duration [djuə'reifən] ①n. داۋاملىشىش، داۋاملاشقان مەزگىل.

during ['djuəriŋ] prep. ... مەزگىلىدە؛ ... چاغدا: ~ the summer ياز پەسلىدە.

dust [dʌst] I ①n. چاڭ، چاڭ-توزان. ② ئەخلەت. II ①v. قاقماق، سۈرتمەك، ئېرىتماق (چاڭ-توزان قاتارلىقلارنى). ② چاچماق؟ ... ىنىڭ ئۈستىگە ... چاچماق.

duster ['dʌstə] ①n. ئېرىتقۇچ، دەسمال. ② چاچقۇچ، دورا چاچقۇچ.

dusty ['dʌsti] ①adj. dustier ؛ dustier) چاڭ-توزانلىق، چاڭ-توزان قاپلىغان. ② تۇتۇق، غۇۋا. ③ ئۇۋاق، كۇكۇم.

duty ['dju:ti] ①n. ۋەزىپە، بۇرچ، مەجبۇرىيەت. ② باج. be on ~ ‖ ئىشقا چىقماق، ئىشتا بولماق be off / ~ ئىشتىن چۈشمەك.

dwarf[dwɔ:f] I ①n. پاكار، پاكىنەك. ② پاكار ھايۋاناتلار. ③ پاكار ئۆسۈملۈكلەر. II ①v. ئۆسۈشىگە توسالغۇلۇق قىلماق. ② قورۇلماق.

dwell [dwel] ①(يېزىقتا) ئولتۇراقلاش-ماق، تۇرماق. ② ئىنچىكە ئويلانماق. ③ تەپسىلىي سۆزلەشمەك. (dwelt ؛ v.) dwelt [dwelt]

dwelling ['dweliŋ] n. (يېزىقتا) تۇرار جاي، قونالغۇ.

dwelt [dwelt] v. ← ewell.

dye [dai] I v. بويىماق، رەڭ بەرمەك. II n. بوياق، بوياق ماتېرىيال.

dying ['daiiŋ] v. ← die. adj. II سەكراتتىكى، سەكراتقا چۈشكەن.

dynamic [dai'næmik] ①adj. دىنامىك، دىنامىكىلىق. ② كۈچلۈك، روھلۇق.

dynamics [dai'næmiks] n. دىنامىكا.

dynamo [dainəməu] n. دىنام، گېنېراتور.

dynasty ['dinəsti] n. سۇلالە، خاندانلىق.

E

E,e [i:] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ بەشىنچى ھەرپى

each [i:tʃ] adj. I ھەر، ھەر بىر، ھەرقايسى. pron. II ھەر، ھەرقايسى ~other ‖ ئۆزئارا.

eager ['i:gə] ①adj. تەشنالىق، تەشنا بولغان، ئىنتىزارلىق، ئىنتىزار بولغان. ② قىزغىن.

eagerly ['i:gəli] adv. تەشنالىق بىلەن، ئىنتىزارلىق بىلەن، تاقەتسىزلىك بىلەن.

eagle ['i:gl] n. بۈركۈت.

ear[1] [iə] n. قۇلاق ‖ be in the ~ باشاق چىقارماق.

ear[2] [iə] n. ① قۇلاق. ② ئاڭلاش ئىقتىدارى ‖ be all ~ s تىكشىماق، زەڭ قويۇپ ئاڭلىماق / give ~to ···/ تىكشىماق، ئاڭلىماق the ~ s set by/ ئارىنى بۇزماق / turna deaf ~ to قۇلاق ماسلىق، ئاڭلىماسلىق، پاك بولمۇالماق.

earl [ə:l]. n. گراف (فېئودال ئاقسۆڭەكلەر دەرىجىسىنىڭ ئۈچىنچىسى)

early ['ə:li]. I ①adj. بۇرۇن پىشىدىغان (مېۋە). ② ئەتىگەن، بالدۇر. ③ دەسلەپكى، دەسلەپكى مەزگىلدىكى. II adv. بالدۇر، ئەتىگەن.

earn [ə:n] v. تاپماق، ئىگە بولماق، ئېرىشمەك، مۇڭەپپەق بولماق، مۇيەسسەر بولماق: ~ one,s livehood (living) تىرىكچىلىك قىلماق، جان باقماق، جاھاندارچىلىق قىلماق.

earnest ['ə:nist] I adj. ئەستايىدىل، ئىخلاسلىق، سەمىمىي. II n. ئەستايىدىللىق، ئىخلاس، سەمىمىيەت.

earnestly ['ə:nistly] adv. ئەستايىدىللىق بىلەن، ئىخلاس قىلىپ، سەمىمىي ھالدا.

www.uyghurkitap.com
ئۇيۇر كتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كتابلارنىڭ بېڭى ئادرىسى

earphone ['iəfəun] n. نائۇشنىك.

earth [ə:θ] ①n. [the ~] يەر شارى. ② يەر، قۇرۇقلۇق. ③ لاي، پاتقاق. ④ تۇپراق.

earthenware ['ʒ:θnweə(r)] ساپال قاچا، ساپال ئەسۋاب

earthly ['ə:θli] ①adj. بۇ دۇنيادىكى، بۇ دۇنيالىق. بۇ ئالەملىك. ② (جانلىق تىلدا) ئىمكان بولغان، مۇمكىن بولىدىغان.

earthquake ['ə:θkweik] n. يەر تەۋرەش.

ease [i:z] ot (one, s) ~ ‖ ①n. I ئوڭايلىق، قولايلىق. ② خاتىرجەملىك. ئەيمەنمەك، قورۇنماق ill at ~ / ئازادە ئەركىن، ئەركىن، قورۇنماق take (one, s) ~/ بىراۋنى خاتىرجەم قىلماق setsb. at ~/ قورۇنماسلىق، تارتىنماسلىق with~/ ئوڭايلا، ئاسانلا، ئاسانلىق بىلەن.

easel ['i:zl] رەسىم جازىسى

easily ['i:zili] ①adv. ئاسان، ئاسانلا، ئوڭاي، ئوڭايلا. ② راۋان. ③ شۇبھىسىز. ④ ئازادە.

east [i:st] adj. II [the ~] n. I شەرق، كۈن چىقىش تەرەپ. شەرقىي، شەرقتىن كەلگەن. adv. II شەرققە، شەرقتە.

easter ['i:stə] n. (خرىستىئان دىنىدا) پاسخا بايرىمى.

eastern ['i:stən] adj. شەرقىي، شەرقتىكى، كۈن چىقىشتىكى، كۈن چىقىش تەرەپتىكى.

easy ['i:zi] ①adj. I ئاسان، ئوڭاي. ② ئازادە، ھۇزۇرلۇق، راھەتلىنەرلىك. ③ بىمالال، ئەركىن-ئازادە. ①adv. II ئاسان، ئاسانلا، ئوڭايلا. ② ئازادە، ئارامخۇدا، بەخىرامان. take it [things]~ ‖ ئالدىرىماڭ، تەشۋىشلەنمەڭ، جىددىيلەشمەڭ.

eat [i:t] v. ate [ot,eit]؛ ①(~en ['i:tn] يېمەك. ② ئىچمەك. ③ چىرىمەك، بۇزۇلماق.

eaten ['i:tn] v. →eat.

ebb [eb] ① دېڭىز سۈيىنىڭ پەسىيىشى. ② ئاجىزلاشماق، بوشاش-ماق، كەينىگە كەتمەك.

ebony ['ebəni] ① قارا ئەبنوس. ② قارا ئەبنوس ياغىچى.

eccentrie [ik'sentrik] ئاجايىپ، غەيرى، غەلىتە

echo ['ekəu] n. I ① ئەكس سادا. ② ئەكس دولقۇن. II v. ① ئەكس سادا چىقارماق، ئاۋاز قايتۇرماق. ② دورىماق.

eclair [eikleə(r)] تورت (شاكىلات، ماي بىلەن پىشۇرۇلغان).

eclipse [i'klips] n. I ① 〈ئاسترونومىيە〉 تۇتۇلۇش. (كۈن، ئاي قاتارلىقلار). ②قايمۇقتۇرۇش، كۆز بويامچىلىق. ③مەھرۇم قىلىش (هوقۇق، ئابرۇي قاتارلىقلاردىن). II v. ①تۇتۇلماق (كۈن، ئاي قاتارلىقلار). ②قايمۇقتۇرماق، كۆز بويىماق.

economics ['i:kə'nɔmiks] n. ئىقتىسادشۇناسلىق.

economic ['i:kə'nɔmik,'ekə'nɔmik] adj. ئىقتىسادي.

economist [i:kɔnəmist] ئىقتىسادشۇناس.

economy[i:'kɔnəmi] n. ① ئىقتىساد، ئىگىلىك. ② ئىقتىسادچىللىق تېجەشلىك. ③ ئىقتىسادي تۈزۈم، ئىقتىسادي ئورگان.

ecstasy ['ekstəsi] چەكسىز خۇشال بولماق.

eddy ['edi] قاينام، گىرداب.

eden ['i:dn] n. ① باغىئىرەم (ئىنجىل كىتابلىرىدا تەسۋىرلەنگەن جەننەت). ② جەننەت.

edge [edʒ] n. ① پىچاق بىسى، چەت. ياقا، كىرۋەك، قىرغاق. II v. ① ئىتتىكلەتمەك، ئۆتكۈرلەشتۈرمەك. ② جىيەك تۇتماق. ③ يانچىلاپ ماڭماق، يانچىلاپ كىرمەك.

edifice ['edifis] n. ئېگىز بىنا، ئىمارەت، قۇرۇلۇش.

edit ['edit] تەھرىرلىمەك، مۇھەررىرلىك.

edition ['idiʃən] n. نەشر، نۇسخا، كىتاب ئەۋرىشكىسى.

editor ['editə] n. تەھرىر، مۇھەررىر.

editorial ['edi'tɔ:riəl] I adj. تەھرىرلىك. II n. باش ماقالە.

educate ['edju':keit] ①v. تەربىيىلىمەك، ئۆگەتمەك، يېتىشتۈرمەك. ② مەكتەپ تەربىيىسىنى ئالماق.

education ['edju:keiʃən] n. ماۋارىپ، تەلىم-تەربىيە.

educational ['edju:'keiʃənl] adj. ماۋارىپ، ماۋارىپنىڭ.

eel [i:l] يىلان بېلىق.

effect [i'fekt] I ①n. نەتىجە، ئۈنۈم، پايدا. ② مەنە، مەزمۇن. ③ تەسىر، رول. ④ (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) كۆچمە مۇلۈك، ئائىلە مۇلكى. II v.① قوزغىماق. ② ئەمەلگە ئاشماق، ئەمەلگە ئاشۇرماق.

effective [i'fektiv] ①adj. پايدىلىق، ئۈنۈملۈك. ② تەسىرلىك، كىشى-نى تەسىرلەندۈرىدىغان. ③ كۆچكە ئىگە (قانۇندا).

efficiency [i'fiʃənsi] n. ئۈنۈم.

efficient [i'fiʃənt] ①adj. ئۈنۈملۈك، كۆچكە ئىگە. ② ياراملىق، قابىل، قابىلىيەتلىك، كۆچلۈك.

effort ['efət] ①n. تىرىشىش، تىرىشچانلىق، ئۈرۈنۈش، ئىنتىلىش. ② نەتىجە.

e. g. ['i:dʒi:]=for example.

egg [eg] n. تۇخۇم.

eggplant ['egpla:nt] چەيزە، (پىدىگەن).

ego ['egəð] ئۆزىنى، ئۆز-ئۆزىنى.

egoism ['egəðizm] نەپسانىيەتچىلىك، مەنپەئەتپەرەسلىك.

egotist ['egouist] شەخسىيەتچى، نەپسانىيەتچى.

Egypt ['i:dʒipt] مىسىر.

Egyptian [i'dʒipʃən] I adj. مىسىرنىڭ، مىسىرچە، مىسىرلىقلارنىڭ. II n. مىسىرلىق، مىسىر تىلى.

eight [eit] num. سەككىز.

eighteen ['ei'ti:n] num. ئون سەككىز.

eighteenth ['eiti:nθ] ①num. ئون سەككىزىنچى. ② ئون سەككىزدىن بىر.

eighth [eitθ] ①num. سەككىزىنچى. ② سەككىزدىن بىر.

eightieth ['eitiiθ] ①num. سەكسىنىنچى. ② سەكسەندىن بىر.

eighty ['eiti] num سەكسەن.

either ['aiðə,'i:ðə] I ①adj. (ئىككىسىدىن) خالىغان بىرى، ئۇ ياكى بۇ، خالىغان بىرى، مەلۇم بىرى. II adv. (ئىنكار جۈملىلەردە) ... ھۇ؛ I don't speak ~. مەنمۇ دېيەلمەيمەن. pron. II (ئىككىسىدىن) خالىغان بىرى، مەلۇم بىرى؛ Either of them will agree to this arrangement. بۇ خىل ئورۇنلاشتۇرۇشقا ئۇلارنىڭ ئىككىلىسى قوشۇلىدۇ. III adv. (ئىنكار جۈملىلەردە) ... ھۇ. If you do not go, I shall not ~. سەن بارمىساڭ، مەنمۇ بارمايمەن. IV conj. (or بىلەن بىرگە كېلىدۇ) ياكى، ياكى Either you or I am to go. ؛ياكى سەن بار، ياكى بولمىسا بولمىسا Come ~ today / or tomorrow بۈگۈن ياكى بولمىسا مەن باراي ئەتە كەل.

eject [i'dʒekt] قوغلاپ چىقارماق، ھەيدەپ چىقارماق، سۈرۈپ چىقارماق، ھەيدىمەك، سۈرمەك.

elaborate[1] [i'læbərit] adj. تازا باش قاتۇرغان، باش قاتۇرىدىغان، كۆڭۈل قويغان.

elaborate[2] [i'læbəreit] v. ياخشى يولغا قويماق، ياخشى قىلماق، كۆڭۈل قويۇپ قىلماق، كۆڭۈل قويۇپ ياسىماق، تەپسىلىي تەسۋىرلىمەك.

elapse[1] [i'læps] تېز ئۆتۈپ كەتمەك، خۇددى ئاققان سۇدەك ئۆتۈپ كەتمەك (ۋاقىت).

elapse[2] [i'læps] v. (ۋاقىت) ئۆتمەك.

elastic [i'læstik] I ①adj. ئېلاستىك، ئېلاستىكلىق. ② جانلىق. ③ ئەۋرىشىملىك. II n. رېزىنكە: رېزىنكە بوغقۇچ، رېزىنكە تاسما.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كتاب تۈر بىكىتى
ئۇيغۇرچە كتابلارنىڭ بىڭى تاپىسى

elbow ['elbəu] ①n. جەينەك. ② ئەگمە.

elder ['eldə] adj. I (old نىڭ سېلىشتۇرما دەرىجىسى) ياشانغان، پېشقەدەم، يېشى چوڭ. II n. ياشانغانلار، يېشى چوڭلار، پېشقەدەم || brother ~ ئاكا / sister~ ھەدە، ئاچا.

eldest ['eldist] adj. ئەڭ چوڭ، يېشى ئەڭ چوڭ، ئەڭ ياشانغان.

elect [i'lekt] adj. II تاللىماق. ② سايلىماق. ① v. I سايلانغان.

election [i'lekʃən] ①n. سايلام. ② تاللاش، تاللىۋېلىش.

electric [i'lektrik] adj. توك، ئېلېكترلىك.

electrical [i'lektrikl] adj. ئېلېكتر، ئېلېكترلىك.

electrician [i'lektriʃn] توكچى.

electricity [ilek'trisiti] n. ئېلېكتر، توك، ئېلېكتر ئىلمى.

electrification [i'lektrifi'keiʃən] n. ئېلېكترلىشىش.

electrocardiogram [i'lektrəðka:digəogræm] شىندىئەنتۇ، ئېلېكترو كاردىئوگرامما (يۈرەك پائالىيىتىنىڭ مەخسۇس ماشىنا ئارقىلىق قەغەزگە چۈشۈرۈلگەن دولقۇنسىمان سۈرىتى).

electrode [i'lektrəud] n. ئېلېكترود، ئېلېكتر قۇتۇپى.

electroencephalogram [i'lektrəðen'sefələgræm] ناۋدىئەنتۇ (مىڭە پائالىيىتىنىڭ ماشىنا ئارقىلىق قەغەزگە چۈشۈرۈلگەن سۈرىتى).

electrolysis[1] [ilekt'rɔlisis] n. ئېلېكترولىز.

electrolysis[2] [i'lek'trɔləsis] ئېلېكترولىز قىلماق (خىمىيە)

electrolyze [ilektrəðlaiz]=electrolysis.

electromagnet [i'lektrəðmægnit] ئېلېكترو ماگنىت.

electron [i'lektrɔn] n. ئېلېكترون.

electronic [ilek'trɔnik] adj. ئېلېكترون، ئېلېكترونلۇق.

electroplate [ilektrəðpleit] ئېلېكتر بىلەن ھەل بەرمەك، ئېلېكتر ئارقىلىق ھەل يالاتماق.

elegant ['eligənt] adj. نەپىس، زىبا، گۈزەل، كىلىشكەن.
element ['eliмənt] n.① ‹خىمىيە› ئېلېمېنت. ② مۇھىم ئامىل. ③ تەركىب، تەركىبىي قىسىم. ④ (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) تەبىئىي كۈچ. ⑤ بوران-چاپقۇن.
elementary [eli'mentəri] adj.① دەسلەپكى، ئىپتىدائىي، باشلانغۇچ. ② ئاساسىي.
elephant ['elifənt] n. پىل.
elevate ['eliveit] v. ئۆستۈرمەك، يۇقىرى كۆتۈرمەك.
elevator ['eliveitə] n.① (ئامېرىكا تىلىدا) لىفت. ②ئېلېۋاتور (ئايروپىلاننىڭ يۇقىرى ئۆرلەش، تۆۋەنلەش رولى). ③ ساقۇ، ئامبار.
eleven [i'levn] num. ئون بىر (11).
eleventh [i'levnθ] num.① ئون بىرىنچى. ② ئون بىردىن بىر.
elf [elf] n. ‹elves [elvz]› زېرەك، شوخ، كەپسىز.
eligible ['elidʒəbl] ئۆلچەمگە توشماق، ئۆلچەمگە مۇۋاپىق كەلمەك.
eliminate [i'limineit] v. چىقىرىپ تاشلىماق، چىقىرىۋەتمەك، ئېلىپ تاشلىماق، ئېلىۋەتمەك.
elk [elk] قانداغاي (ھايۋانات).
ellipse [i'lips] n.‹ماتېماتىكا› ئېللىپس.
elliptic, elliptical [i'liptik, i'liptikəl] adj. ① ئېللىپس. ② ‹گرامماتىكا› قىسقارتىلما، قىسقارتىلغان.
elm [elm] n. قارىياغاچ، قارىياغاچ دەرىخى.
elope [ilɔðp] قاچماق، قېچىپ كەتمەك.
eloquence ['eləkwəns] n.① مۇنازىرە. ② سۆز قابىلىيىتى؛ ناتىقلىق.
eloquent ['eləkwənt] adj.① قايىل قىلارلىق، قايىل قىلىدىغان، قايىل قىلغۇدەك. ② ناتىق.
else [els] adv. I باشقا، ئۆزگە، بۇندىن باشقا، ئۇندىن تاشقى-

-رى. II conj. بولمىسا، ئۇنداق بولمايدىكەن، ئۇنداق قىلمىغاندا.

elsewhere ['els'hwɛə] adv. باشقا جايدا، باشقا جايغا.

elude [ilu:d] قاچماق، چەتنىمەك، باش تارتماق، ئۆزىنى قاچۇرماق.

emancipate [i'mænsipeit] v. ئازاد قىلماق.

emancipation [i'mænsi'peiʃən] n. ئازاد، ئازاد قىلىش، ئازاد بولۇش، قەد كۆتۈرۈش.

embankment [im'bæŋkmənt] قاش (دەريا قىشى) يول ئۆلى.

embargo [im'bɑ:gəð] ① سودىنى توسماق. ② ئەمبارگو، چەكلىمە، چەكلەش، مەنئىي قىلماق، توسماق.

embark[im'bɑ:k] ① پاراخوتقا چىقماق. ② باشلاش. ③ شۇغۇللانماق، ئېلىپ بارماق، مەشغۇل بولماق.

embarrass [im'bæres] v. ① ئوڭايسىزلانماق، ئوڭاي سىزلاندۇرماق، تەڭلىكتە قالدۇرماق. ② توسقۇنلۇق قىلماق، توسالغۇ بولماق، دەخلى قىلماق.

embassy ['embəsi] n. كونسۇلخانا.

embelish [im'beliʃ] زىننەتلىمەك، بېزىمەك، ياسىماق، پەردازلىمەك.

ember ['embə(r)] ① ئوت قالدۇقى، كۈل. ② قالدى-قاقتى.

embezzle [im'bezl] سۇيىئىستېمال قىلماق، ئوغرىلىقچە ئىشلەتمەك.

emblem ['embləm] ① بەلگە، ئالامەت، سىمۋول. ② كۆرسەتمەك، بىلدۈرمەك، ئىپادىلىمەك.

embody [im'bɔdi] v. ① گەۋدىلەنمەك، گەۋدىلەندۈرمەك، ئىپادىلەپ بەرمەك. ② ئۆز ئىچىگە ئالماق.

embrace [im'breis] I v. ① قۇچاقلىماق، قۇچاقلاپ كۆتۈرمەك، قۇچاقلاشماق. ② قوبۇل قىلماق، پايدىلانماق، ئىشلەتمەك. ③ ئىچىگە ئالماق، ئۆز ئىچىگە ئالماق. II n. ① قۇچاقلاش، قۇچاقلىنىش. ② قوبۇل قىلىش.

embroider [im'brɔidə] v. كەشتە تىكمەك، گۈل چەكمەك، گۈل تىكمەك.

embroidery [im'brɔidəri] n. كەشتە، نەقىش.

embryo ['embriəð] ① تۆرەلمە. ② باشلانما. ③ قۇيما.

emend [i'mend] توغرىلىماق، تۈزەتمەك.

emerald ['emərəld] يېشىل گۆھەر.

emerge [i'mə:dʒ] v. پەيدا بولماق: گەۋدىلەنمەك، پاش بولماق، مەيدانغا كەلمەك.

emergence [i'mə:dʒəns] n. پەيدا بولۇش؛ گەۋدىلىنىش، كۆز ئالدىغا كېلىش.

emergency [i'mə:dʒənsi] n. ① ۋەقە. ② ئۆزگىرىش. ③ جىددىي پەيت. ‖ an ~ door ئەھتىيات ئىشىكى/ act ~ جىددىي پەرمان.

emery ['eməri] كاربورۇند، كرېمنىي كاربىدى

eminent ['eminənt] adj. ① كۆزگە كۆرۈنگەن، مەشھۇر، ئاتاقلىق، داڭدار. ② ئەلا سۈپەتلىك.

emigrant ['emigrənt] n. مۇھاجىر، كۆچمەنلەر.

emigrate ['emigreit] v. چەت ئەلگە چىقىپ كەتمەك، چەت ئەلگ ېبېرىپ ماكانلاشماق.

emission [imiʃn] تارقاتما، چاچما، ئاتما، قويۇپ بەرمەك.

emit [i'mit]=emission.

emotion [i'məuʃən] n. ① كەيپىيات، كەيپ. ② خۇي. ③ ھېسسىيات.

emperor ['empərə] n. پادىشاھ، خان، شاھ.

emphasis ['emfəsis] n. (كۆپلۈكى ['emfəsi:z]) تەكىتلەش.

emphasize, emphasise ['emfəsaiz] v. تەكىتلىمەك، مۇھىم ئورۇنغا قويماق.

empire ['empaiə] n. ئىمپېرىيە.

empirical [im'pirikəl] تەجرىبىچىلىك.

www.uyghurkitap.com

empiricism [em'pirisizəm] n. تەجرىبىچىلىك.

employ [im'plɔi] v. I ①يالدىماق، ئىشلەتمەك، سەرپ قىلماق (ۋاقىت). II n. يالاش، يالدىنش، يالالانما.

employee ['emplɔi'i:] n. يالالانما، يالالانما خادىم، مەدىكار، يالالانما خىزمەتچى.

employer [im'plɔiə] n. يالدىغۇچى، خوجايىن.

employment [im'plɔimənt] n. ①يالاش، يالدىنش، ئىشلىتىش. ② ئىش، خىزمەت.

empress ['empris] n. ئايال پادىشاھ، خانىش.

empty ['empti] I adj. ①قۇرۇق، بوش. ② (جانلىق تىلدا) ئاچ، ئاچ قورساق. II n. (دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ). ① قۇرۇق ساندۇق. ② قۇرۇق ئاپتوموبىل. ③ قۇرۇق بوتۇلكا.

emulation ['emju'leiʃən] v. II ①قۇرۇتماق، قۇرۇقدىماق، بوشاتماق. ② ئاقماق، ئېقىپ كىرمەك.

emulsion [imʌlʃn] n. مۇسابىقە.

enable [i'neibl] n. ئومۇلسىيە (خىمىيە).

enamel [i'næml] v. ئىمكانىيەتكە ئىگە قىلماق، ئىمكانىيەت يارىتىپ بەرمەك.

enchant [in'tʃɑ:nt] v. ① ①ئىمال، سىر. ② سىر (تۆمۈر ئەسۋاپلارغا بېرىلىدىغان سىر).

encircle [in'sɜ:kl] v. ① مەپتۇن قىلماق، مەپتۇن بولماق. ② ئازدۇرماق، قايمۇقتۇرماق، گاڭگىراتماق.

enclose, inclose [in'kləuz] v. ① قورشىماق، قورشۇالماق. ② سالماق، سېلىپ قويماق، قوشۇپ قويماق (لىپاپقا).

encore ['ɔŋkɔ:(r)] ① قايتا، يەنە بىر قېتىم، تەكرارلىماق. ② جۆر بولۇپ ناخشا ئېيتماق.

encounter [in'kauntə] v. I يولۇقماق، يولۇقۇپ قالماق، دۇچ كەلمەك دوقۇرۇشماق. ①n. II سەرگۈزەشت. ② ئۇچرىشىش جېڭى.

encourage [in'kʌridʒ] v. ئىلھام بەرمەك؛ ئىلھاملاندۇرماق. رىغبەتلەندۇرمەك؛ روھلاندۇرماق.

encouragement [in'kʌridʒmənt] n. ئىلھاملاندۇرۇش، رىغبەتلەندۇرۇش.

encroach [in'krəðtʃ] تەگمەك، تاجاۋۇز قىلماق، دەخلى-تەرۇز قىلماق، چېقىلماق، بېسىۋالماق، ئىگىلىۋالماق.

encyclop(a)edia [en'saikləu'pi:diə] n. ئېنسىكلوپېدىيە.

end [end] ①n. I ئۇچ، ئاياغ-ئۇچى، ئاخىرى، ئەڭ ئاخىرقى قىسمى. ② ئۇ بېشى. ③ ھالاكەت، ئۆلۈم. ④ مەقسەت، نىشان، مۇددىئا ‖ come to an ~ ئاياغلاشتۇرماق، تاماملىماق / in the ~ ئەڭ ئاخىرىدا، نەتىجىدە / make an ~ of sth. (مەلۇم بىر ئىشنى) ئاياغلاشتۇرماق، تۈگەتمەك / putan ~ to sth. ئاخىرلاشماق، توختىماق. v. II ئاخىرلاشماق، ئاخىرلاشتۇرماق، تاماملىماق، تاماملانماق، ئاياغلاشتۇرماق.

endanger [in'deindʒə(r)] زىيان، زىيانداشلىق، زىيانكەشلىك قىلماق.

endeavo(u)r [in'devə] n. I تىرىشىش. ‖ make every ~ بارلىق كۈچى بىلەن، پۈتۈن زېھنى بىلەن. v. II تىرىشماق.

ending ['endiŋ] ①n. ئاخىر، ئاخىرلىشىش، تۈگۈن. ② ‹گرامماتىكا› سۆز تۈرلىگۈچى قوشۇمچە.

endless ['endlis] adj. تۈگىمەس، تۈگىمەيدىغان.

endow [in'dau] ①v. ماددىي ياردەم بەرمەك، ئىئانە قىلماق. ② بەرمەك (ئوردېن، ئۇنۋان قاتارلىقلارنى)، ئىگە بولماق.

endure [in'djuə] ①v. سەۋر قىلماق، تاقەت قىلماق، چىدىماق، بەرداشلىق بەرمەك. ② ئۇزۇن داۋام قىلماق، ئۇزۇن داۋاملاشتۇرماق، ئۇزاققا سوزۇلماق، ئۇزاققا سوزماق.

enemy ['enimi] n. I دۈشمەن. adj. II دۈشمەنلىك.

www.uyghurkitap.com

energetic [ˌenəˈdʒetik] adj.① كۈچلۈك، قۇدرەتلىك. ② روھلۇق، جانلىق، تېتىك، زېھنىي كۈچى ئۇرغۇپ تۇرغان.

energy ['enədʒi] n.① زېھىن ۋە كۈچ، كۈچ-قۇۋۋەت، دەرمان، مادار. ② < فىزىكا> ئېنېرگىيە.

enfold [inˈfəʊld] قۇچاقلىماق، قۇچاقلاشماق.

enforce [inˈfɔːs] v.① ئەمەلگە ئاشۇرماق، يۈرگۈزمەك، ئىجرا قىلماق، ئادا قىلماق ② < قانۇن>. مەجبۇرلىماق، زورلىماق.

engage [inˈgeidʒ] v.① يالليماق. ② ئالدىن يېزىلماق، ئالدىن مۇشتەرى بولماق. ③ شۇغۇللانماق، مەشغۇل بولماق. ④ چاي ئىچكۈزمەك. ⑤ ھۇجۇم قىلماق، . . . بىلەن جەڭ قىلماق. ⑥ ئۆزىگە تارتماق، جەلپ قىلماق. ⑦ < مېخانىكا> ئۇلىماق، ئۇلاشتۇرماق، تۇتاشماق، تۇتاشتۇرماق، چىشلەشمەك، چىشلەشتۇرمەك.

engagement [inˈgedʒmənt] n.① ۋەدە، كېلىشىپ قويۇش، سۆزلىشىپ قويۇش. ② نىكاھ ئەھدىسى. ③ ئۇرۇش، جەڭ.

Englander ['iŋgləndə] n. ئەنگلىيىلىك.

engine ['endʒin] n.① ماتور. ② پاراۋوز.

engineer [ˌendʒiˈniə] n. I ئىنژېنېر. ② (ئامېرىكا تىلىدا) پويىز شوپۇرى. پاراۋوز شوپۇرى. II v.① يېتەكچىلىك قىلماق، يېتەكلىمەك. ② پىلانلىماق، يول كۆرسەتمەك.

engineering [ˌendʒiˈniəriŋ] n. ئىنژېنېرلىق ئىلمى.

English ['iŋgliʃ] adj. I ئىنگلىزچە، ئەنگلىيىچە، ئەنگلىيىنىڭ، ئەنگلىيىلىكنىڭ. n. II [the ~] ئەنگلىيىلىك، ئىنگلىز. ② ئىنگلىز تىلى.

Englishman ['iŋgliʃmən] n. ئەنگلىيە- (Englishmə['iŋgliʃmən]) لىك، ئىنگلىز، ئەنگلىيىلىك ئەر.

Englishwoman['lŋgliʃ'wumən] (Englishwomen ['iŋliʃ'wimin]) n. ئەنگلىيەلىك ئايال.

enjoy [in'dʒɔi] ①v. ئامراق بولماق، ھەۋەس قىلماق، ياخشى كۆرمەك. ② بەھرىمەن بولماق. ③ ھۇزۇرلانماق، راھەتلەنمەك.

enlarge [in'la:dʒ] ①v. چوڭايماق، چوڭايتماق (رەسىم). ② كېڭەيمەك، كېڭەيتمەك. ‖ ~upon تەپسىلىي سۆزلىمەك.

enlighten [in'laitn] ① ئويغاتماق، قوزغىماق. ② ئىلھام بەرمەك، رىغبەتلەندۈرمەك.

enlist [in'list] ① ئالماق، قوبۇل قىلماق (ئەسكەرلىككە). ② كۆزلىمەك، ئالماق.

enormous [i'nɔ:məs] adj. غايەت زور، يوغان، كاتتا.

enough [i'nʌf] ‖ adj. يېتەرلىك، تولۇق. ‖ n. يېتەرلىك بولۇش، تولۇق بولۇش، قانائەتلىنىش. ‖ adv. يېتەرلىك، دېگەندەك.

enquire [in'kwaiə] v. =inquire.

enrich[in'ritʃ] ①v. باي قىلماق، بايلاشتۇرماق. ②مۇنبەتلەشتۈرمەك.

enrol(l) [in'rəul] v. تىزىملىماق، رويخەتكە ئالماق.

ensemble [ɑ:n'sɑ:mbl] ① پۈتۈن، بارلىق، ھەممە، ئومۇم، ئومۇمىيلىق. ② ئويۇن قويۇش ئەترىتى.

enslave [in'sleiv] قۇل قىلماق، قۇللۇققا چۈشۈرمەك.

ensue [in'sju:] ①v. ئارقىدىنلا چىقماق؛ ئارقىدىنلا تۇغۇلماق. ② ئاقىۋەت چىقماق: what will ~ from [on] بۇ نېمە ئاقىۋەت كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ؟

ensure [in'ʃuə] ①v. كاپالەتلىك قىلماق. ② قوغدىماق، مۇھاپىزەت قىلماق.

enter ['entə] ①v. كىرمەك. ② قاتناشماق. ③ يېزىلماق، تىزىمغا ئالدۇرماق، تىزىمغا ئالماق، يازماق. ④ باشلىماق، باشلانماق ‖ ~into ① قاتناشماق. ② باشلىماق، كىرىشمەك ~upon

www.uyghurkitap.com

باشلىماق، شۇغۇللانماق.

enterprise ['entəpraiz] n. ① ئىش، كەسىپ. ② كارخانا. ③ كەسىپدارلىق، كەسىپكە بولغان قىزغىنلىق، ئالغا ئىنتىلىش قىزغىنلىقى.

entertain ['entə'tein] v. ① كۆتۈۋالماق، مېھمان قىلماق. ② ئويۇن تاماشا قىلماق، ئويۇن-تاماشا قىلىپ بەرمەك، كۆڭۈل ئاچماق. ③ كۆزلىمەك (غايىنى).

entertainment ['entə'teinmənt] n. ① مېھمان قىلىش، كۆتۈۋېلىش. ② ئويۇن-تاماشا، كۆڭۈل ئېچىش.

enthusiasm [in'θju:ziæzəm] n. قىزغىنلىق، ئاكتىپلىق، تەشەببۇسكارلىق.

enthusiastic [in'θju:zi'æstik] adj. قىزغىن.

entice [in'tais] v. قىزىقتۇرماق، قايمۇقتۇرماق، ئېزىقتۇرماق.

entire [in'taiə] adj. ① پۈتكۈل، تۈگەل، ھەممە. ② → complete.

entirely [in'taiəli] adv. ① پۈتۈنلەي، تامامەن، ئومۇميۈزلۈك. ② ھوقۇق بەرمەك، لاياقەت بەرمەك. ② ئىسىم قويماق، نام بەرمەك، ئاتىماق.

entity ['entiti] n. ① مەۋجۇت، مەۋجۇدىيەت. ② ئەمەلىي نەرسە، ماددىي نەرسە.

entrails ['entreilz] n. ئۇچەي.

entrance[1] ['entrəns] n. ① كىرىش ئېغىزى، كىرىش ئىشىكى. ② ئىشىك. ③ كىرىش (مەيدان، ئوقۇش، نوپۇس قاتارلىقلارغا). ④ كىرىش ھوقۇقى (مەيدانغا).

entrance[2] [in'tra:ns] v. ① خىيال سۈرمەك، خىيالغا كەتمەك. ② چەكسىز خۇشال قىلماق.

entreat [in'tri:t] v. ئىلتىماس قىلماق، تەلەپ قىلماق، مۇراجىئەت قىلماق، ئۆتۈنۈپ سورىماق.

entrepreneur [ɑ:ntrəprə'nʒ:(r)] n. كارخانىچى.

entrust, intrust [in'trʌst] v. تاپشۇرماق، ھاۋاله قىلماق.

entry ['entri] n.① كىرىش، مەيدانغا كىرىش، سەھنىگە چىقىش. ② كىرىش ئېغىزى، ئىشىك. ③ يېزىلىش، تىزىمغا ئالدۇرۇش، تىزىلىنىش. ④ نوپۇسقا كىرىش.

enumerate [inju:məreit] سان، سانىماق.

enunciate [i'nʌnsieit] تەلەپپۇز.

envelop[1] ['enveləəp] ئورىماق، يۆگىمەك، تۇگمەك.

envelope[2] ['enviləup] n. كونۋېرت، لىپاپ.

envious ['enviəs] adj.① ھەسەتخور، ئىچى تار. ② ھەۋەسمەن.

environment [in'waiərənmənt] n.① ئۆپچۆره، ئەتراپ. ② شارائىت، مۇھىت.

envisage [in'vizidʒ] تەسەۋۋۇر، قىياس، ئارزۇ، ئۇمىد.

envy[1] ['envi] I n. ① ھەسەتخورلۇق، ھەسەتخورلۇق قىلىش. ② ھەۋەس، ھەۋەس قىلىش، زوقلىنىش. ③ ھەۋەسلەندۇرگۈچى، زوقلاندۇرغۇچى. II v.① ھەسەتخورلۇق قىلماق، ئىچى تارلىق قىلماق. ② قىزىقماق، ھەۋەس قىلماق.

envy[2] ['envi] ھەسەتخور، ئىچى تار.

enzyme ['enzaim] فېرمېنت (ئورگانىزم ھۈجەيرىلىرى پەيدا قىلىدىغان يېلىمسىمان ئورانىك ماددىلار).

epaulet ['epəlet]=epaulette. پاگون.

epidemic [epi'demik] يۇقۇملۇق، تارقىلىشچان.

epik ['epik] ① ئېپىك (شېئىر). ② ئۇلۇغ، ئۇلۇغۋار، زور، كاتتا.

epitaph ['epita:f] قەبرە تەزكىرىسى.

epitome [i'pitəmi] ① ئومۇملاشتۇرماق، يىغىنچاقلىماق. ② ئىخچام كۆرۈنۈش، كىچىكلىتىلگەن كۆرۈنۈش.

epoch[2] [i:pɔk] n. يېڭى ئەسىر، يېڭى سەھىپە، يېڭى دەۋر.

epoch[2] ['i:pɔk] n. دەۋر، يېڭى زامان.

www.uyghurkitap.com

equal ['i:kwəl] adj. I تەڭ، تەڭداش، باراۋەر، ئوخشاش، تەڭ دەرىجە-لىك. II n. تەڭداش، تەڭداشلىق. v. (~ling، ~led، ~led) ①تەڭ بولماق، باراۋەر بولماق، ئوخشاش بولماق. ② سېلىشتۇرغىلى بولماق.

equalitarianism [i'kwəli'teəriənizəm] n. تەڭ تەقسىماتچىلىق.

equality [i:'kwəliti] n. تەڭداشلىق، باراۋەرلىك.

equally ['i:kwəli] adv. ئوخشاش، تەڭ، باراۋەر.

equation [i'kweiʃən] n. ① ماتېماتىكا، تەڭلىمە، تەڭلىك. ② تەڭپۇڭلۇق.

equator [i'kweitə] n. [the~] ئېكۋاتور.

equilibrium [i:kwi'libriəm] n. تەڭپۇڭلۇق، مۇۋازىنەت.

equip [i'kwip] v. (~ped، ~ped، ~ping) قوراللاندۇرماق، جابدۇماق.

equipment [i'kwipmənt] n. قورال-ياراغ، قورال-جابدۇق، ئەسۋاب-ئۈسكۈنە، جاھاز.

equitable ['ekwitəbl] ئادىللىق بىلەن، خالىسلىق بىلەن.

equity ['ekwəti] ئادىل، خالىس.

equivalent [i'kwivələnt] adj. ①تەڭ، تەڭداش، ئوخشاش، باراۋەر. ②〈ماتېماتىكا〉تەڭ قىممەتلىك. ③〈فىزىكا〉تەڭ ئۇنۇملۇك. ④〈خىمىيە〉ئېكۋىۋالېنت، تەڭ باراۋەرلىك.

era ['iərə] n. ① دەۋر. ② مىلادى.

eradicate [i'rædikeit] يوق-تۇپتىن يوقاتماق، تۇپ يىلتىزىدىن يوقاتماق، قىلماق، تۈگەتمەك.

erect [i'rekt] adj. I تىك؛ ئۆرە. v. II تىكلىمەك؛ ئۆرە قىلماق.

erode [i'rəud] چىرىتمەك، بۇزماق.

err [ə:] v. خاتالاشماق، خاتالىق ئۆتكۈزمەك.

errand ['erənd] n. ۋاقىتلىق ۋەزىپە، ئەمەل، مەنسەپ.

errata [e'rɑ:tə] n. ← erratum.

erratic [i'rætik] غەيرىلىك، ئاجايىپلىق، غەلىتىلىك.

erratum[e'rɑ:təm] n. ① (errata [e'rɑ:tə] كۆپلۈكى) بېسىلىش خاتالىقى. ② ئىملا خاتالىقى. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) تۈزىتىش جەدۋىلى.

erroneous [i'rəunjəs] adj. خاتا، ناتوغرا: idea ~ خاتا ئىدىيە، خاتا پىكىر.

error ['erə] n. خاتالىق، نۇقسان، قۇسۇر.

erupt [irʌpt] ① پارتلىماق، قوزغالماق. ② ئېتىلىپ چىقماق. ③ تاشماق.

escalate ['eskəleit] ① دەرىجىسى ئۆسمەك. ② سىنىپ كۆچمەك.

escalator ['eskəleitə(r)] توكلۇق پەلەمپەي.

escape [is'keip] I ①v. قاچماق، قېچىپ چىقماق، قېچىپ قۇتۇلماق. ② ئۇنتۇماق، ئېسىگە كەلمەسلىك. II ①n. قۇتۇلۇش، قېچىپ قۇتۇلۇش. ② (گاز، سۇ قاتارلىقلارنى) قويۇپ بېرىش ئۇسكۇنىسى.

escort[1] ['eskɔ:t] مۇھاپىزەتچى، قوغدىغۇچى.

escort[2] ['eskɔ:t] مۇھاپىزەت قىلماق، قوغدىماق.

esp. = **especially**.

especial [is'peʃəl] adj. ئالاھىدە، ئاجايىپ، باشقىچە، پەۋقۇلئاددە.

especially [is'peʃəli] adv. بولۇپمۇ، خۇسۇسەن.

essay[1] [e'sei] ①v. قىلماقچى بولماق، ئۇرۇنماق. ② سىناپ باقماق، ئۇرۇنۇپ كۆرمەك.

essay[2] ['esei] n. نەسىر، نەسرىي ئەسەر، فېلىيەتون، ئەدەبىي پارچە.

essence ['esns] n. ①ماھىيەت. ② مۇھىم ئامىل، جەۋھەر، مېغىز.

essential [i'senʃəl] I adj. ①ماھىيەتلىك. ② مېغىزلىق، ئاساسىي، ئاساسلىق. ③ زۆرۈر، كەم بولسا بولمايدىغان، مۇھىم ئەھمىيەتكە ئىگە. II n. ① ماھىيەت. ② مۇھىم ئامىل، مۇھىم نۇقتا.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كتابلارنىڭ بېڭى ئادرىسى

essentially [i'sentʃəli] ① adv. ماھىيەتتە، ماھىيەت جەھەتتىن. ② تۈپتىن.

establish [is'tæbliʃ] ① v. قۇرماق، تىكلىمەك، تەسىس قىلماق. ② ئېنىق بەلگىلىمەك.

establishment [is'tæbliʃmənt] ① n. قۇرۇش، تىكلەش، بەرپا قىلىش. ② قۇرۇلما، قۇرۇلغان ئورگان (مەسىلەن: زاۋۇت، مەكتەپ قاتارلىقلار).

estate [is'teit] ① n. يەر مۈلكى، ئاسارە. ② مۈلۈك، مال-مۈلۈك، بايلىق. ③ ھال-ئەھۋال.

esteem [is'tiːm] ① v. I ھۆرمەتلىمەك، ھۆرمەت قىلماق. ② . . . دەپ ھېسابلىماق. II n. دەپ قارىماق، ھۆرمەت، ھۆرمەتلەش.

estimate[1] ['estimeit] v. مۆلچەرلىمەك، تەخمىن قىلماق.

estimate[2] ['estimit] n. مۆلچەر، مۆلچەرلەش، تەخمىنلەش، تەخمىنەن ھېسابلاش.

etc. = **et cetera** [it'setrə] قاتارلىقلار.

eternal [iː'təːnl] adj. مەڭگۈلۈك، ئەبەدىي.

eternity [iː'təːniti] ① n. مەڭگۈلۈك، ئۆمۈرۋايەت، ئەبەدىيلىك. ② چەكسىزلىك.

European ['juərə'piːən] adj. I ياۋروپا، ياۋروپاچە، ياۋروپانىڭ. II n. ياۋروپالىق.

evaluate [i'væljueit] v. باھالىماق، باھا بەرمەك.

evaporate [i'væpəreit] ① v. پارغا ئايلانماق، پارغا ئايلاندۇرماق. ② سۇسىزلاندۇرماق، سۇسىزلاندۇرۇلماق.

evaporation [i'væpə'reiʃən] ① n. پارغا ئايلىنىش، سۇسىزلىنىش.

eve [iːv] ① n. ئالدىنقى كېچە. ② ھارپا.

even ['iːvən] ① adj. I تۈز، تەكشى. ② تەڭ، ئوخشاش، باراۋەر. ③ قانۇنىيەتلىك. ④ جۈپ سانلىق، قوش سانلىق.

⑤ ئادىل. Ⅱ adv. ① ھەتتا، ھەتتاكى، . . . مۇ. ② (سۇپەتلەرنىڭ سېلىشتۇرما دەرىجىلىرى بىلەن بىرگە كېلىدۇ) تېخىمۇ، يەنىلا. ③ دەل؛ ھازىرلا، ھېلىلا. Ⅱ v. ① تەكشىلەنمەك. ② ئوتتۇرا ھېساب قىلىنماق. ③ ئوخشاش بولماق، باراۋەر بولماق.

evening ['i:vniŋ] n. ① ئاخشام، كەچقۇرۇن. ② كەچلىك كۆڭۈل ئېچىش / ~ ① godd ياخشى چۈش كۆرۈڭ، كەچلىكىڭىز خەيرلىك بولسۇن. ② (كەچلىك تاماقتىن باشلاپ ياتار چاغقىچە بولغان ئارىلىقتا بىراۋ بىلەن كۆرۈشكەندە ئېيتىلىدىغان ئېسەنلىك سوراش سۆزى) ياخشىمۇسىز.

event [i'vet] n. ① ۋەقە، ھادىسە. ② نەتىجە. ③ (تەنتەربىيە يېغىنلىرىدا) مۇسابىقە تۈرى.

eventually [i'ventjuəli] adv. ئەڭ ئاخىرىدا، ئاخىرىقى ھېسابتا.

ever ['evə] adv. (پېئىلنىڭ ئالدىدا كېلىپ، ئىش ھەرىكەتنىڭ بولۇپ ئۆتكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ) ① ھەرقاچان، ھەر زامان، ھەر دائىم. ② زادى.

everlasting ['evə'la:stiŋ] adj. مەڭگۈ، مەڭگۈلۈك، ئەبەدىي، ئەبەدىل-ئەبەد.

evermore ['evə'mɔ:] adv. مەڭگۈ، ئەبەدىي، ئۆمۈرۈلايەت.

every ['evri] adj. ① ھەر؛ ھەربىر: ~day ھەر كۈنى ~now and again [them]/ دائىم، ھەمىشە / ~ other ئارىلاپ. ② (ئابستراكت ئىسىملار بىلەن بىرگە كېلىدۇ) تولۇق، پېتەرلىك.

everybody ['evribɔdi] pron. ھەركىم، ھەر كىشى، ھەممە ئادەم.

everyday ['evridei] adj. كۈنلۈك، ھەر كۈنلۈك، كۈندىلىك.

everyone ['evriwʌn] pron. ھەر كىم، ھەر بىر ئادەم، ھەممە ئادەم.

everything ['evriθiŋ] prom. ① ھەممە ئىش، ھەربىر ئىش. ② ھەممە نەرسە، ھەربىر نەرسە. ③ (كېيىم خەۋەر بولۇپ كېلىدۇ) ئەڭ مۇ-

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كتاب تۈر بىكىتى
ئۇيغۇرچە كتابلارنىڭ بىڭى تاپىسى

هىم ئىش، ئەڭ مۇهىم نەرسە.

everywhere ['evriwɛə] adv. هەر يەردە، هەممە يەردە، هەر جايدا.

evict [i'vikt] قوغلاپ چىقارماق، هەيدىمەك، قوغلىماق.

evidence[1] ['evidəns] ① گۇۋاهلىق بەرمەك، ئىسپات قىلماق. ② گۇۋاهلىق قەغىزى، ئىسپات قەغىزى. ③ هۆججەت، دەلىل، ئىسپات.

evidence[2] ['evidəns] ① n. دەلىل، ئىسپات، ماددىي ئىسپات. ② قىياپەت، يۈرۈش-تۇرۇش. ③ روشەن، ئېنىق، روشەنلىك، ئېنىق-لىق.

evident ['evidənt] ①adj. روشەن، ئېنىق. ② چۈشىنىشلىك.

evidently ['evidəntli] ①adv. روشەن، ئېنىق، ئوچۇق. ② ئەلۋەتتە، روشەنكى.

evil ['i:vl] n. ①adj. I يامان، ئوسال، رەزىل، قەبىھ. ② زىيانلىق. II بالا-قازا، كېلىشمەسلىك، بەختسىزلىك. III adv. زەھەرلىك، زە-ھەرخەندىلىك.

ewe [ju:] n. ساغلىق قوي.

exact [ig'zækt] ①adj. I ئېنىق، توغرا. ② مۇكەممەل، پۇختا. ①v. II قىستىماق، زورلىماق، تەھدىت سالماق. ② لازىم بولماق، لازىم قىلماق، كېرەك بولماق، كېرەك قىلماق.

exactly [ig'zæktli] ①adv. دەل. ② پۈتۈنلەي، تامامەن. ③ توغرا، دۇرۇس.

exaggerate [ig' zædʒəreit] v. مۇبالىغە قىلماق، ئاشۇرۇۋەتمەك، كۆپتۈرمەك، چوڭايتىپ كۆرسەتمەك.

exalt [ig'zɔ:lt] ①v. (مەرتىۋە، هوقۇق، قاتارلىقلارنى) ئۆستۈرمەك، كۆتۈرمەك، يۇقىرى كۆتۈرمەك. ② ماختىماق، مەدھىيلىمەك، كۈيلىـ-مەك، كۆككە كۆتۈرمەك.

exam [ig'zæm] n. (جانلىق تىلدا) ئىمتىھان.

examination[ig'zæmi'neiʃən] ①n. تەكشۈرۈش. ② ئىمتىھان، سىناق.

examine [ig'zæmin] ①v. تەكشۈرمەك، قاراپ چىقماق.

② ئىمتىهان ئالماق، ئىمتىهان بەرمەك، سىناپ كۆرمەك.
③ سوراق قىلماق.
example [ig'za:mpl] for ~ :①n. دەلىل، ئىسپات، ئەمەلىي ئىسپات: مەسىلەن، ئالايلۇق. ② نۇسخا، نەمۇنە، ئۆرنەك.
③ ساۋاق.
exasperate [ig'za:spəreit] ① ئوغسىنى قاينىتماق، ② ئاچچىقىنى كەلتۈرمەك، تەرىكتۈرمەك.
excavate ['ekskəveit] كولىماق، قازماق، ئاچماق.
exceed [ik'si:d] v. ئېشىپ چۈشمەك، ئېشىپ كەتمەك، ھالقىپ چۈشمەك، ئۆتۈپ كەتمەك.
exceeding [ik'si:diŋ] adj. & adv. ھەددىدىن تاشقىرى، ھەددىدىن زىيادە.
exceedingly [ik'si:diŋli] adv. ئىنتايىن، زور دەرىجىدە.
excel [ik'sel] v. ① (~ling ؛ ~led ؛ ~led) ئۈستۈن كەلمەك، ئېشىپ چۈشمەك. ② ئۈستا، ماھىر.
excellence ['eksələns] n. ① مۇنەۋۋەرلىك. ② ئەۋزەللىك، ئىللىق. ③ مەشھۇرلۇق. ④ ئارتۇقچىلىق.
excellent ['eksələnt] adj.① ئەلا، ئېسىل، مۇنەۋۋەر، نادىر. ② مەشھۇر.
except [ik'sept] I prep. . . . دىن سىرت، . . . دىن باشقا؛ He works everyday ~ sunday ئۇ يەكشەنبە كۈنىدىن باشقا كۈنلەردە ئىشلەيدۇ. II v. ئېلىپ تاشلىماق، چىقىرىپ تاشلىماق، چىقىرىۋەتمەك، مۇستەسنا قىلماق.
exception [ik'sepʃən] n.① مۇستەسنا قىلىش، چىقىرىپ تاشلاش. ② قارشى تۇرۇش: take ~ to . . . گە قارشى تۇرماق، . . . گە قارشىلىق كۆرسەتمەك.
excess [ik'ses] I n.① ھەددىدىن ئارتۇق، ھەددىدىن زىيادە. ②

نورمىسىزلىق، چەكلىمىگە ئۇچرىماسلىق. ③ (كۆپلۈك ئىشلىتىلمەيدۇ) زوراۋانلىق. Ⅱ adj. ① ھەددىدىن تاشقىرى، چېكىدىن ئاشقان. ② ھەددىدىن زىيادە ئېغىر.

excessive [ik'sesiv] adj. ھەددىدىن تاشقىرى، ھەددىدىن زىيادە: an ~ demand ھەددىدىن زىيادە ئارتۇق تەلەپ.

exchange [iks'tʃeindʒ] Ⅰ v. ① ئالماشتۇرماق، تېگىشمەك، يەڭگۈشلەشمەك، يۆتكەشمەك، يۆتكىمەك. ② سودىلاشماق.

Ⅱ n. ① ئالماشتۇرۇش، تېگىشىش، يەڭگۈشلەش، يۆتكەش. ② سودا بازىرى. ③ تونۇشتۇرۇش پونكىتى.

excite [ik'sait] v. ① تەسىر قىلماق، تەسىر قوزغىماق. ② ھاياجانلاندۇرماق، روھلاندۇرماق. ③ قوزغىماق، ئۇرغۇماق، ئويغاتماق.

excited [ik'saited] adj. روھلۇق، جۇشقۇن، ھاياجانلىق.

excitement [ik'saitmənt] n. ① تەسىر قىلىش، تەسىر قوزغاش. ② ھاياجانلىنىش، روھلىنىش.

excitign [iks'kleim] adj. كىشىنى ھاياجانلاندۇرىدىغان.

exclaim [iks'kleim] v. ۋارقىرىماق، توۋلىماق، ۋارقىراپ سۆزلىمەك.

exclamatory [eks'klæmətəri] adj. ئۇندەش: an ~ sentence ئۇندەش جۇملە.

exclude [iks'klu:d] v. ① رەت قىلماق، باش تارتماق. ② چەتكە قاقماق، يەكلىمەك.

exclusive [iks'klu:siv] adj. ① ياتلارنى يەكلەيدىغان، باشقىلارنى چەتكە قاقىدىغان. ② ئۆزىنى چوڭ تۇتىدىغان، ھاكاۋۇر. ③ خاس، بىردىنبىر. ④ ئالىي، ئىسىل، تولۇق ‖ ~of . . . نى ھېسابقا ئالمىغاندا، . . . دىن سىرت.

excrement ['ekskrəmənt] گەندە-سۈيدۈك.

excrete [ik'skri:t] چىقارماق.

excursion [ik'skɜ:ʃn] يىراقتا پىيادە سايا‌ھەت قىلماق.

excuse[1] [iks'kju:z] ①v. ئەپۇ قىلماق، كەچۈرمەك. ② ئازاد قىلماق، خالاس قىلماق، كەچۈرۈم قىلماق، ئېلىپ تاشلىماق

Excuse me, I have to go now :كەچۈرۈڭ Excuse me ‖ كەچۈرۈڭ، مەن كېتەي /oneself~ ئاقلىماق؛ ئۆزىنى ئاقلىماق.

excuse[2] [iks'kju:z] n. ئەپۇ، ئەپۇ سوراش، كەچۈرۈم، كەچۈرۈم سوراش، ئۆزرىخاھلىق، ئۆزرىخاھلىق ئېيتىش.

② باھانە، سەۋەب، باھانە-سەۋەب.

execute ['eksikju:t] ①v. ئىجرا قىلماق، ئادا قىلماق، يولغا قويماق. ② ئۆلۈم جازاسىنى ئىجرا قىلماق. ③ ياسىماق، ئىشلىمەك (سەنئەت-بۇيۇملىرىنى). ④ چالماق، ئورۇندىماق.

execution ['eksi'kju:ʃən] ①n. ئىجرا قىلىش، ئورۇنداش، يولغا قويۇش. ② ئۆلۈم جازاسى. ③ چېلىش ماھارىتى (سازلارنى)، ئورۇنداش ماھارىتى.

executive [ig'zəkjutiv] ① n. Ⅱ ئىجرائىي، مەمۇرىي. adj. Ⅰ مەمۇرىيەت. ② ئىجراچى، ئىجرا قىلغۇچى.

exemplify [ig'zemplifai] v. ئۈلگە كۆرسەتمەك، دەلىل كەلتۈرمەك، ئىسپات كۆرسەتمەك.

exempt [ig'zempt] ① ئازاد قىلماق، خالاس قىلماق. ② كەچۈرۈم قىلماق، ئېلىپ تاشلىماق.

exercise ['eksəsaiz] n. Ⅰ ①چېنىقىش. ② مەشىق، كۇنۇكمە. ③ گىمناستىكا. ④ (ئامېرىكا تىلىدا) مۇراسىم.

Ⅱ v.① چېنىقماق، ھەربىكەت قىلماق. ② مەشىق قىلماق. ③ ئىشلەتمەك.

exert [ig'zə:t] v. يۈرگۈزمەك، ئىشلەتمەك، جارى قىلدۇرماق.

exhale [eks'heil] نەپەس چىقارماق.

exhaust [ig'zæst] v. Ⅰ ①خوراتماق، خورىتىپ تۈگەتمەك، خورىماق. ② ماغدۇرسىزلانماق، ماغدۇرسىزلاندۇرماق. ③

تارتماق، تارتىپ تۇگەتمەك (سۇ قاتارلىقلارنى). ④ تەنقىد قىلماق، مۇلاھىزە قىلماق. n. Ⅱ چىقىرىۋېتىش؛ چىقىرىۋېتىش ئەسۋابى.

exhibit [ig'zibit] ①v. Ⅰ كۆرگەزمىگە قويماق، كۆرگەزمە قىلماق. ② كۆرسەتمەك، نامايان قىلماق. n. Ⅱ كۆرگەزمە بۇيۇملىرى.

exhibition ['eksi'biʃən] ①n. كۆرگەزمە، كۆرگەزمە قىلىش. ② كۆرسىتىش، ئورۇنداش.

exile ['eksail] ①n. Ⅰ پالاش، سۈرگۈن قىلىش. ② پالانغۇچى، سۈرگۈن بولغۇچى. v. Ⅱ پالىماق، سۈرگۈن قىلماق.

exist [ig'zist] ①v. مەۋجۇت بولۇپ تۇرماق. ② ھايات كەچۈرمەك، ياشىماق.

existence [ig'zistəns] ① n. مەۋجۇدىيەت، مەۋجۇتلۇق، بارلىق ② ھايات، ھاياتلىق. bring...into～‖ بارلىققا كەلمەك، قۇرۇلماق.

expand [iks'pænd] ①v. ئاچماق، ئېچىلماق، يايماق، يېيىلماق (قا. نات). ② ئۇزارتمەك، كۆپەيتمەك. ③ كېڭەيمەك (قوشۇن).

expanse [iks'pæns] n. پايانسىزلىق، چەكسىزلىك.

expansion [iks'pænʃən] n. كېڭەيتىش، كېڭىيىش، راۋاجلىنىش، راۋاجلاندۇرۇش. ② تەرەققىيات.

expansionism [iks'pænʃənizəm] n. كېڭەيمىچىلىك.

expansionist [iks'pæʃənist] n. كېڭەيمىچى.

expatriate [eks'pætriət] چەت ئەلدە ئولتۇراقلىشىپ قالغان.

expect [iks'pekt] ①v. ئۈمىد قىلماق، ئارزۇ قىلماق، ئىنتىزار بولماق، كۈتمەك. ② ئويلىماق، . . . دەپ قارىماق.

expectation ['ekspek'teiʃən] n. ئۈمىد، ئارزۇ، ئىستەك، ئىنتىزارلىق.

expedient [iks'pi:djənt] ①adj. Ⅰ لايىق، مۇۋاپىق. ② پايدىلىق. ③ ئەپلىك. n. Ⅱ ۋاقىتلىق تەدبىر، ۋاقىتلىق ھەل قىلىش چارىسى.

expedition ['ekspi'diʃən] ①n. يىراققا يۈرۈش، ئۇزۇن سەپەر، سا-

ياھەت. ② تەكشۈرۈش. ③ قېزىپ تەكشۈرگۈچىلەر. ④ چەبدەسلىك، چاققانلىق.

expel [iks'pel,eks'pel] قوغلاپ چىقار- (~ling ; ~led ; ~led) v. ماق، ھەيدەپ چىقارماق، ھەيدىمەك، بوشاتماق. قوغلاپ چىقارماق، ھەيدىمەك.

expend [ik'spend] ① ئىستېمال، ئىستېمال قىلماق. ② سەرپ قىل- ماق، خەجلىمەك.

expenditure [ik'spenditʃə(r)] سەرپ قىلماق، خەجلىمەك. ② ئىستېمال قىلماق.

expense [iks'pens] n. خىراجەت، چىقىم.

expensive [iks'pensiv] adj. قىممەت.

experience [iks'piəriəns] I n.① تەجرىبە. ② سەرگۈزەشت، كەچۈر- مىش. II v. بېشىدىن كەچۈرمەك، بېشىدىن ئۆتكۈزمەك.

experienced [iks'piəriənst] adj.① تەجرىبىلىك، مەلىكىلىك، پىشقان ② ئىش كۆرگەن.

experiment[iks'periment] I n. تەجرىبە، سىناق. II v. تەقرىبە قىل- ماق، سىناق قىلماق.

expert ['ekspə:t] I n. مۇتەخەسسىس ماھىر، ئۇستا. II adj. تەجرىبىلىك، پىشقان، ئىختىساسلىق.

expire [iks'paiə] v.① ئاخىرلاشماق، توشماق، ۋاقتى توشماق. ② جان ئۈزمەك، نەپەستىن قالماق، نەپەسى توختىماق.

explain [iks'plein] v. چۈشەندۈرمەك، ئىزاھات بەرمەك، شەرھىيلە- مەك، ئۇقتۇرماق: ~sth. away چۈشەندۈرمەك، ئەپلەپ-سەپلەپ ئۆتە- كۈزۈۋەتمەك، كۆز بويىماق.

explanation ['eksplə'neiʃən] n. چۈشەندۈرۈش، ئىزاھات.

explode [iks'pləud] v.① پارتلىماق، ئېتىلماق، پارتلاتماق، ئاتماق، قوزغىماق، قوزغالماق. ② سۇپۇرۇپ تاشلىماق، ئاغدۇرۇپ تاشلە- ماق، يوقاتماق. ③ ئېچىپ تاشلىماق.

ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى www.uyghurkitap.com

exploitation [ˌeksplɔiˈteiʃən] n.① ئېكسپىلاتاتسىيە، ئېكسپىلاتاتسىيە قىلىش. ② ئۆزلەشتۈرۈش. ③ پايدىلىنىش، ئىشلىتىش.

exploit[1] [ˈeksplɔit] n. ئۇلۇغ خىزمەت، ئۇلۇغ تۆھپە.

exploit[2] [iksˈplɔit] v.① ئېكسپىلاتاتسىيە قىلماق. ② ئاچماق (تەبىئىي بايلىقلارنى).

explore [iksˈplɔ:] v.① چارلىماق، تەكشۈرمەك، قېزىپ تەكشۈرمەك. ② ئىزدىنىمەك، ئىزدەنمەك.

explosion [iksˈpləuʒən] n.① ئېتىلىش، پارتلاش، پارتلاش ئاۋازى، پارتلىتىش. ② كۆتۈرۈلۈش، قوزغىلىش، قوزغاش.

exponent [eksˈpəunənt] n.① چۈشەندۈرگۈچى، ئىزاھات بەرگۈچى. ② ۋەكىل؛ تىپ. ③< ماتېماتىكا> كۆرسەتكۈچ، دەرىجە.

export[1] [ˈekspɔ:t] n.① ئېكسپورت، ئېكسپورت قىلىش. ② ئېكسپورت بۇيۇملىرى.

export[2] [eksˈpɔ:t] v. ئېكسپورت قىلماق.

expose [iksˈpəuz] v.① پاش قىلماق، ئېچىپ تاشلىماق. ② كۆرگەزمە قىلماق، كۆرگەزمىگە قويماق. ③ نۇر ئۆتمەك، نۇر ئۆتكۈزمەك (سۈرەتچىلىكتە).

exposition [ˌekspəˈziʃən] n.① چۈشەندۈرۈش، ئىزاھات. ② كۆرگەزمە.

exposure [iksˈpəuʒə] n.① پاش قىلىش، پاش بولۇش، ئېچىپ تاشلاش. ② نۇر ئۆتۈش، نۇر ئۆتكۈزۈش.

expound [ikˈspaðnd] v. بايان قىلماق، ئىزھار قىلماق.

express [iksˈpres] I v.① بىلدۈرمەك، ئۇقتۇرماق، ئىپادىلىمەك. ② تېز يەتكۈزمەك (خەت-چەك، پوسۇلكا، مال قاتارلىقلارنى)

II adj.① ئېنىق، ئايدىڭ، چۈشىنىشلىك. ② پەۋقۇلئاددە تېز: an ~ train پەۋقۇلئاددە تېز پويىز. III n.① تېز يەتكۈزۈش. ②

تېز پويىز، تېز ئاپتوموبىل. adv. Ⅳ تېز پويىز بىلەن، تېز ئاپتوموبىل بىلەن.

expression [iks'preʃə] ② .n ① ئىپادە، ئىپادىلەش، بىلدۈرۈش. ئىپادىلەش ئۇسۇلى. ③ چىراي، تەلەت.

expulsion [ik'spʌlʃn] ھەيدىمەك، قوغلىماق، سۈرۈپ چىقارماق.

exquisite ['ekskwizit] adj.① نەپىس، نازۇك، گۈزەل. ② قاتتىق شىددەتلىك. ③ سەزگۈر، ئۆتكۈر.

extend [iks'tend] v.① سوزماق، سوزۇلماق، ئۇزارتماق، ئۇزارتىلماق. ② يايماق، يېيىلماق، كېڭەيمەك، كېڭەيتمەك. ③ بەرمەك.

extension [iks'tenʃən] n.① سوزۇش، سوزۇلۇش، ئۇزىراش، ئۇزارتىش. ② كېڭىيىش، كېڭەيتىش، يېيىلىش. ③ئۇزارتىلغان قىسمى، قوشۇلغان بۆلىكى؛ ئۇزارتىلغان مۇددەت.

extensive [iks'tensiv] adj. بىپايان، كەڭ، كەڭ كۆلەملىك، كەڭ دائىرىلىك.

extent [iks'tent] n.① دەرىجە، دائىرە، ئۆلچەم (ئۇزۇن-قىسقىلىق، چوڭ-كىچىكلىك ۋە كەڭ-تارلىق قاتارلىقلارنىڭ).

exterior [eks'tiəriə] adj. Ⅰ تاشقى، سىرتقى. n. Ⅱ تاشقى كۆرۈنۈش، تۇرۇق، سىرتقى قىسمى.

external [eks'tə:nl] adj. تاشقى، سىرتقى.

extinguish [ik'stiŋgwiʃ] ئۆچمەك، ئۆچۈرمەك، يوقالماق.

extort [ik'stə:t] قورقۇتۇپ ئېلىۋالماق، تەھدىت سېلىپ تارتىۋالماق.

extra ['ekstrə] adj.① Ⅰ ئوشۇقچە. ② ۋاقىتلىق، ۋاقتىنچە. ① n. Ⅱ قوشۇمچە سان (گېزىتلەرنىڭ). ② قوشۇمچە نەرسىلەر. ③ ئوشۇقچە نەرسىلەر. adv. Ⅲ ①ئوشۇقچە، ئارتۇقچە، ھەددىدىن زىيادە. ② بەك، ئىنتايىن، پەۋقۇلئاددە.

extract[1] [iks'trækt] v.① يۇلماق، تارتىپ چىقارماق (چىشنى). ② سىقىپ چىقارماق (ماينى). ③ كۆچۈرۈۋالماق (ئايرىم خەت ياكى

www.uyghurkitap.com

جۇملىلەرنى) . ④ ‹ماتېماتىكا› يىلتىز چىقارماق.

extract² [ˈekstrækt] n. ① شىرنە، شەربەت. ② تاللانما، ئۈزۈندى.

extraordinary [iksˈtrɔːdnri] adj. ① پەۋقۇلئاددە، تاساددىپىي. ② ۋاقىتلىق.

extreme [iksˈtriːm] adj. ① ئۇچىدىكى. ② ئەڭ يىراقتىكى. ③ ئۇچىغا چىققان. ④ كەسكىن. ⑤ قۇتۇپ.

extremely [iksˈtriːmli] adv. ئادەتتىن تاشقىرى، ناھايىتى.

eye [ai] I n. ① كۆز. ② كۆز نۇرى. ③ كۆز قاراش. ④ كۆرۈش قۇۋۋىتى. ⑤ تۆشۈك (يىڭنىنىڭ) || be all ~ s دىققەت بىلەن قارىماق، تىكىلىپ قارىماق / catch one's ~ دىققىتىنى قوزغىماق / have an ~s to . . . دىققەت قىلماق، زەن قويۇپ قارىماق. / have an ~ for . . . پەرقلەندۈرۈش ئىقتىدارى بولماق. II v. قارىماق، كۆز تىكىپ قارىماق، دىققەت بىلەن قارىماق.

eyeglasses [ˈaiglaːsiz] n. كۆزەينەك.

eyelash [ˈailæʃ] n. كىرپىك.

eyesight [ˈaisait] n. كۆرۈش قۇۋۋىتى.

F

F,f [ef] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ ئالتىنچى ھەرپى

fable ['feibl] n. ① مەسەل، كىنايە. ② رىۋايەت، چۆچەك، ئەپسانە.

fabric ['fæbrik] n. گەزلىمە، ماتا. ② قۇرۇلما، تۈزۈلۈش، تۈزۈلمە. ③ تەشكىل، تەشكىلات.

fabricate ['fæbrikeit] ① ئورناتماق، قۇراشتۇرماق ② ئويدۇرما، ئويدۇرۇپ چىقارماق.

face [feis] n. I ① يۈز، چىراي، چېھرە. ② ئوڭى، تېشى، (رەخت-نىڭ). ③ ئالدى. ④ تاشقى كۆرۈنۈش || ~ to يۈزمۇ يۈز / ... of ~ in (the) ① ... نىڭ ئالدىدا. ② ... گە قارىماي، ... گە قارىماستىن، / ... of ~ fly in the ئاشكارا قارشى تۇرماق / ... of ~ look sb. in the بىراۋغا تىكىلىپ قارىماق / ~ one's lose يۈزى چۈشمەك، يۈزىنى چۈشۈرمەك / ~ one's save يۈزىنى ساقلاپ قالماق، يۈزى چۈشمەسلىك.

facetious [fə'si:ʃəs] يۇمۇرلۇق، قىزىقچىلىق

facilitate [fə'siliteit] v. ① ئوڭايلىق تۇغدۇرماق، قولايلىق يارىتىماق. ② ئىلگىرى سۈرمەك.

facility [fə'siliti] n. قولايلىق، ئەپچىللىك، چاققانلىق، ئۇستىلىق.

fact [fækt] n. پاكىت، ئەمەلىيەت، ھەقىقىي ئەھۋال as a matter of ~ ، in ~ ، || in point of ~ ئەمەلىيەتتە، راستىنى ئېيتقاندا.

faction ['fækʃn] ① مەزھەپ ② گۇرۇھ ③ مەزھەپلەر ئۇرۇشى

factor ['fæktə] n. ① ئامىل، ئېلېمېنت. ② 〈 ماتېماتىكا 〉 كۆپەيتكۈچى.

factory ['fæktəri] n. زاۋۇت، فابرىكا.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كتابلارنىڭ بېڭى ئادرىسى

factual ['fæktʃoəl] پاكىتلىق، ئەمىلىيەتلىك

faculty ['fækəlti] n. ① ئىقتىدار، قابىلىيەت. ② ئۆز رولى، خىزمىتى. ③ (مەكتەپنىڭ) بارلىق ئوقۇتقۇچىلىرى. ④ فاكۇلتېت.

fade [feid] v. ① (گۈل، ئوت-چۆپ قاتارلىقلار) قۇرۇپ قالماق، خازان بولماق. ② رەڭگى ئۆچمەك، ئۆڭمەك. ③ يوقالماق، يوقاتماق (ئاۋاز). ④ سۇسلاشماق، سۇسلاشتۇرماق، ئاجىزلاشماق، ئاجىزلاشتۇرماق.

fag [fæg] ① ئادەمنى چارچىتىدىغان خىزمەت ② شئاڭيەن

Fahrenheit ['færənhait] n. فارېنگېيت تېرمومېتىرى (قىسقارتىلمىسى، F).

fail [feil] v. ① مەغلۇپ بولماق، مەغلۇپ قىلماق. ② ئىمتىھاندىن ئۆتەلمەسلىك. ③ ۋۇجۇدقا چىقماسلىق. ④ يېتىشمەسلىك. ⑤ ئاجىزلاشقان، ئاجىزلاشتۇرماق (سالامەتلىك، كۆرۈش قۇۋۋىتى قاتارلىقلار) n. II (without بىلەن بىرگە كېلىدۇ) چوقۇم، جەزمەن.

failure ['feiljə] n. ① مەغلۇبىيەت، ② يېتىشمەسلىك. ③ ئاجىزلىشىش، ئاجىزلاشتۇرۇش (كۆرۈش قۇۋۋىتى). ④ مەغلۇبىيەتچى، مەغلۇپ بولغۇچى، يېڭىلگۈچى.

faint [feint] adj. I ① ئاجىز، كۈچسىز. ② بېشى قايغان، بېشىنى قايدۇرىدىغان. ③ سۇس، ئاچ (رەڭ) v. II هوشىدىن كەتمەك، بېشى قايماق. n. III هوشسىزلىنىش، بېشى قېيىش.

faintly ['feintli] adv. ① ئاجىز، كۈچسىز. ② سۇس، ئاچ (رەڭ).

fair [fɛə] adj. I ① ئادىل، خالىس، مۇۋاپىق. ② ياخشى، خېلىلا ياخشى. ③ ئوچۇق (ھاۋا). ④ ئاق (تېرە). ⑤ ساپسېرىق (چاچ). ⑥ 〈قەدىمكى تىلدا〉 گۈزەل، چىرايلىق. ⑦ ئېنىق. adv. II ① ئادىل، خالىس، مۇۋاپىق. ② ئوچۇق، ئېنىق، روشەن.

fairly ['fɛəli] adv. ① ئادىل، خالىس، مۇۋاپىق. ② خېلى، خېلىلا. ③ ناھايىتى، بەك، ئىنتايىن.

fairy ['fɛəri] n. پەرى، پەرىزات.

fairyland ['fɛərilænd] n. پەرىزاتلار ماكانى، ئاجايىپ جاي، ئاجايىپ كۆرۈنۈش.

faith [feiθ] n. ① ئىشەنچ. ② ۋەدە، لەۋزە. ③ ئېتىقاد، دىنىي ئېتىقاد. ④ ساداقەت. || put one's ~ in sb. بىراۋغا ئىشەنمەك keep [break] ~ (with sb.)/ (بىراۋغا قىلغان) ۋەدىسىدە تۇرماق (تۇرماسلىق).

faithful ['feiθful] adj. ① سادىق، ساداقەتلىك. ② توغرا، ئىشەنچلىك.

faithfully ['feiθfuli] adv. ① سادىقلىق بىلەن، ساداقەتلىك بىلەن ② توغرا، ئەينەن.

fake [feik] ① ساختا مال ② ئالدامچى

falcon ['fɔ:lkən] n. شۇڭقار

fall [fɔ:l] v. ① (; fell [fel]) ~ ['fɔ:ln] پەسەيمەك، پەسەيتمەك، چۈشمەك، تۆۋەنلىمەك، تۆۋەنلەشمەك، ئاجىزلاشماق. ② ئاجىزلاشتۇرماق. ③ ئۆرۈلمەك، ئۆرۈمەك، غۇلىماق، غۇلاتماق، يېقىلماق، يېقىتماق || back ~ چېكىنمەك / back on ~ ياردەم تەلەپ قىلماق، يۆلەنمەك / behind ~ ئارقىدا قالماق 〈 / in ~ ھەربىي〉 يېغىلماق / in with... ~ بىر ئېغىزدىن ماقۇللىماق قوشۇلماق / [upon] ~ ① ھۇجۇم قىلماق، زەربە بەرمەك. ② (بايرام) دەل كەلمەك، دەل ... گە توغرا كەلمەك. Ⅱ n. ① پەسىيىش، پەسەيتىش، تۆۋەنلەش، تۆۋەنلىتىش. ② ئاجىزلاش، ئاجىزلىشىش. ③ ئۆرۈش، ئۆرۈلۈش. ④ مۇنقەرز بولۇش، مۇنقەرز قىلىش. ⑤ (ئامېرىكا تىلىدا) كۈز پەسلى (= autumn).

fallacy ['fæləsi] سەپسەتە، بىمەنە سۆز

fallen ['fɔ:lən] v. → fall.

www.uyghurkitap.com

fallow ['fælao] دەم ئالدۇرۇلغان يەر

false [fɔ:ls] adj. ① خاتا، ناتوغرا. ② سۈنئىي، ئويدۇرما.

falsehood ['fɔ:lshud] n. يالغان گەپ، يالغان سۆز.

falsify ['fə:lsifai] ئۆزگەرتىۋەتمەك

falter ['fɔ:ltə(r)] دەلدەڭلەپ ماڭماق، سۆرىلىپ ماڭماق

fame [feim] n. ئاتاق، نام، شۆھرەت، ئابرۇي، ئىناۋەت.

familiar [fə'miljə] adj. ① تونۇش. ② يېقىن، قويۇق.

family ['fæmili] n. ① ئائىلە، بىر ئائىلە. ② بالا-چاقا، ئەۋلاد.

famine ['fæmin] n. قەھەتچىلىك، ئاچارچىلىق. ② ئازلىق، كەملىك يەتمەسلىك.

famous ['feiməs] adj. ① ئاتاقلىق، مەشھۇر، داڭلىق، داڭدار. ② (جانلىق تىلدا) ئىنتايىن ياخشى، بەك ياخشى.

fan[fæn] ~ ؛ ~ ned) v. Ⅱ ① يەلپۈگۈچ. ② شامالدۇرغۇچ. I n. ① يەلپۈرمەك، يەلپۇنمەك. ② كۈشكۈرتمەك، قۇتراتماق، قۇترىماق.

fanatic [fə'nætik] تەلۋىلىك، ئەسەبىيلىك، بىردەملىك قىزغىنلىق

fancy['fænsi] I n. ① خام-خىيال. ② تەسەۋۋۇر قىلىش كۈچى. ③ ھەۋەس. Ⅱ adj. ① رەڭدار، گۈزەل، چىرايلىق، نەپىس. Ⅲ v. (fancied ؛ fancied) ① ئاجايىپ، ئادەتتىن تاشقىرى. ② تەسەۋۋۇر قىلماق. ② ھەۋەس قىلماق، خۇشتار بولماق، ياخشى كۆرمەك. ③ . . . دەپ قارىماق، . . . دەپ ھېسابلىماق.

fang [fæŋ] ئۆتكۈر چىش (ئىت قاتارلىق ھايۋانلارنىڭ)

fantastic [fæn'tæstik] ① غەيرىلىك، ئاجايىپلىق، غەلىتىلىك. ② بىمەنىلىك.

fantasy ['fæntəsi] خىيال، خام خىيال

far [fa:] further ['fə:ðə] ~ thest ['fa:ðist] ؛ ~ ther ['fa:ðə]) adv. ① ([fa:ðə] ؛ furthest ['fə:ðist] يىراق، ئۇزاق، ئۇزۇن.

② خېلىلا، خېلى ① as [so] ~ as . . . غىچە، . . . گىچە ② . . . ئىچىدە، . . . دائىرىسىدە / from ~ . . . خېلى يىراق so / ~ ھازىرغا قەدەر، ھازىرغىچە. adj. Ⅱ يىراق، ئۇزاق، ئۇزۇن، يىراقتىكى.

faraway['fa:rəwei] ① adj. يىراق، ئۇزاق، يىراقتىكى. ② چېچىلاڭغۇ، پەرىشان (كۆڭۈل). ③ خىرە، تۇتۇق، غۇۋا.

farce [fa:s] كۈلكىلىك ئويۇن، قىزىق ئويۇن

fare [fɛə] ① n. Ⅰ كىرا، كىرا ھەققى. ② يولۇچى. ③ تاماق. ① v. Ⅱ ئىلگىرىلىمەك، راۋاجلانماق. ② تۇرمۇش كەچۈرمەك، جان باقماق.

farewell ['fɛə'wel] خوشلىشىش، خەير- n. Ⅱ . goodbye ← int. Ⅰ لىشىش.

farm[fa:m]- n. Ⅰ دېھقانچىلىق مەيدانى. ① v. Ⅱ ھەيدىمەك، ئاغدۇر-ماق. ② تېرىماق، تېرىقچىلىق قىلماق. ③ ئىجارىگە ئالماق. ④ ھۆددىگە ئالماق (باجنى).

farmer ['fa:mə] n. ① دېھقان. ② دېھقانچىلىق مەيدان خوجايىنى.

farmhand ['fa:mhænd] n. ① دېھقان، دېھقانچىلىق مەيدان ئىشچىسى. ② يالالانما دېھقان. ③ مەدىكار، يىللىقچى.

farming ['fa:miŋ] n. دېھقانچىلىق، تېرىقچىلىق.

farmland ['fa:mlænd] n. ئېتىز، ئېتىز-ئېرىق.

farther ['fa:ðə] adv. &adj. → far.

farthest ['fa:ðist] adv. & adj. → far.

fascinate ['fæsineit] v. ① ئەس-ھوشىنى يوقاتماق، مەستانە بولماق، مەپتۇن قىلماق. ② داڭ قېتىپ قالماق.

fascinating ['fæsineitiŋ] adj. كىشىنى مەپتۇن قىلىدىغان، ئەس-ھوشىنى يوقىتىپ قويىدىغان.

fascism ['fæʃizəm] n. فاشىزم.

fascist ['fæʃist] n. Ⅰ فاشىست، فاشىستلىق. adj. Ⅱ فاشىست.

fashion ['fæʃən] n. ① مودا، يېڭى پاسون، يېڭى نۇسخا. ~ a [the ~ ② ياكى ئۇسۇل، چارە.

fashionable ['fæʃnəbl] adj. كەڭ تارقالغان، ئېقىپ يۈرگەن، پاسون بولۇپ قالغان.

fast[fa:st] I adj. ① چىڭ، قاتتىق، مەھكەم، پۇختا. ② ئىشەنچلىك، سادىق (دوست). ③ ئۆڭمەيدىغان، ئۆچمەيدىغان. ④ تېز، ئىتتىك، چاققان. II adv. ① چىڭ، قاتتىق، مەھكەم، پۇختا. ② تېز، ئىتتىك، چاققان، چەبدەس.

fasten ['fa:sn] v. ① چىڭتماق، چىڭماق. ② مۇقىملاشماق، مۇقىملاشتۇرماق. ③ باغلىماق، باغلانماق، تاڭماق، تېڭىلماق.

fat[fæt] I n. ياغ، ماي، سېمىز گۆش، بۇلجۇڭ گۆش. II adj. سېمىز، مايلىق، ياغلىق. ② قېلىن. ③ مۇنبەت (تۇپراق).

fatal ['feitl] adj. ① ئەجەللىك، قاقشاتقۇچ. ② پېشانىگە پۈتۈلگەن، پېشانىدىكى.

fate [feit] n. ① تەقدىر. ② ھالاكەت، ئۆلۈم، يوقۇلۇش.

father ['fa:ðə] n. ① دادا، ئاتا. ② ئاتا-بوۋا، ئەجداد. ③ كاتولىك دىنىدا، پوپ. ④ ئىجادكار، كەشپىياتچى.

father—in—law [fa:ðərinlɔ:] (fathers—in—law [fa:ðəzinlɔ]) n. قېيىناتا.

fatherland [fa:ðəlænd] n. ۋەتەن، ئاتا ۋەتەن.

fatigue [fə'ti:g] ھارماق، چارچىماق

fatigue [fə:ti:g] n. I ھاردۇق، دەرمانسىزلىق. II v. ھارماق، ھاردۇرماق، چارچىماق، چارچاتماق.

fatuous ['fætʃðəs] ① نادان، نادانلىق ② ئەخمىق، دۆت، كالۋا ③ قوپال، كالانپاي، پالاكەت.

fault ['fɔ:lt] n. ① كەمچىلىك، نۇقسان، ئەيىب، يېتەرسىزلىك. ② چاتاق، كاشىلا. ③ خاتالىق، قۇسۇر.

faultless ['fɔ:ltlis] adj. ئەيبسىز، نۇقسانسىز.

fauna [fə:nə] ھايۋانلار پادىسى، ھايۋانلار توپى

favo (u) rite ['feivərit] I n. ① ئەركە بالا، ئارزۇلۇق بالا، ئالاھىدە ياخشى كۆرىدىغان ئادەم (ياكى نەرسە).

II adj. ① ئەركە-ناياق، ئەركە، ئامراق، جانجان، ئالاھىدە ياخشى كۆرىدىغان.

favo (u) vable ['feivərəbl] adj. ① ياخشى نىيەتلىك، ياخشى نىيەتتە ئېيتىلغان، ياخشى نىيەتتە ئېيتىلغان.

② پايدىلىق. ③ ئەلا. ④ قولايلىق، ئوڭۇشلۇق.

favo (u)r [feivə] I n. ① ياخشى نىيەت؛ غەمخورلۇق. ② ياردەم، يار-يۆلەك، قوللاش. ③ يان بېسىش. ④ ئارزۇلاش. ⑤ ھەدىيە، سوۋغات، تارتۇق. II v. ① قوشۇلماق، قوللىماق، ياقىلىماق، يار-يۆلەك بولماق، ياردەم قىلماق. ② تەقدىم قىلماق، سوۋغات قىلماق، ھەدىيە قىلماق. ③ يان باسماق. ④ پايدىلىق بولماق. ⑤ (جانلىق تىلدا) ئوخشىماق، ئوخشاپ كەتمەك.

fawn[1] [fə:n] كىچىك بۇغا

fawn[2] [fə:n] ① قۇيرۇق شىپالاقلاتماق ② خۇشامەت قىلماق

fear [fiə] I n. ① ۋەھىمە، قورقۇش، تەشۋىش، غەم-غۇسسە.

II v. قورقماق، ۋەھىمىگە چۈشمەك، غەم قىلماق، قايغۇرماق.

fearful ['fiəful] adj. ① قورقۇنچلۇق، ۋەھىمىلىك. ② ناھايىتى، ئىنتايىن.

fearless ['fiəlis] adj. قورقۇنچسىز، قورقماس، قورقمايدىغان.

feast [fi:st] I n. ① زىياپەت. ② بايرام، ھېيىت II v. ① زىياپەت قىلماق، زىياپەت بەرمەك، زىياپەتكە قاتناشماق. ②راھەت كۆرمەك، كەيپ-ساپا سۈرمەك، ھۇزۇرلانماق. ③ خۇشال-خۇراملىقتا چۆممەك.

feat [fi:t] n. ①تېخنىكا، ھۈنەر، ماھارەت. ② چامباشچىلىق.

feather ['feðə] n.تۈك، پەي.

www.uyghurkitap.com

feature ['fi:tʃə] n. I ① (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) چىراي، قىياپەت. ② ئارتۇقچىلىق، ئالاھىدىلىك، خۇسۇسىيەت.
v. II ... ئالاھىدىلىككە ئىگە قىلماق، ... .نىڭ خۇسۇسىيىتىنى تەسۋىرلىمەك.

Feb. =**February**.

February ['februəri] n. فېۋرال.

fed [fed] v. → feed.

Fed=1**Federal**. 2**Federated**. 3**Federation**

federal ['fedərəl] adj. ① بىرلەشمە تۈزۈمدىكى. ② ئىتتىپاقداش. ③ ئامېرىكىنىڭ، ئامېرىكا قوشما شتاتلىرىنىڭ.

federation ['fedə'reiʃən] n. ① بىرلەشمە. ② بىرلەشمە يىغىن. ③ بىرلەشمە ھۆكۈمەت.

fee [fi:] n. I هەق، بەدەل. v. II هەق تاپشۇرماق، بەدەل تۆلىمەك.

feeble ['fi:bl] adj. ئاجىز، جانسىز!

feed [fi:d] v. I (fed [fed]؛ fed ① يەم بەرمەك، باقماق. ② ئوت-چۆپ يېمەك (ھايۋانلار). n. II ئوت-چۆپ: بوغۇز؛ يەم-خەشەك.

feedback ['fi:dbæk] ① ئىنكاس، ئەكس تەسىر، ئەكس ئەتمەك ② رېئاكسىيە

feel [fi:l] v. (felt ؛felt [felt]) ① سىلىماق. ② ئىزدىمەك. ③ تەگمەك، چېقىلماق، تۇتماق. ④ ھېس قىلماق، سەزمەك، تۇيماق.

feeler ['fi:lə(r)] بۇرۇت (ھاشاراتلارنىڭ سەزگۈ ئەزاسى)

feeling ['fi:liŋ] n. I ① تۇيغۇ، ھېسسىيات، سېزىم. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) مۇھەببەت: ~ s class سىنىپىي مۇھەببەت. ③ ھېسداشلىق. ④ پىكىر. II adj. ① ھېسداشلىق. مۇھەببەت ئىزھار قىلغان.

feet [fi:t] n. →foot.

feign [fein] v. ① يالغان قىياپەتكە كىرىۋالماق، . . . بولۇۋالماق. ② ئويلاپ چىقارماق، توقۇماق.

feint [feint] مۆلچەرلىمەك، پەرەز قىلماق، خىيالىي، قىياسەن

feline ['fi:lain] مۇشۇكسىمان، مۇشۇكتەك

fell [fel] ② v. ① ← fall كەسمەك، چاپماق. ③يوقاتماق.

fellow ['feləu] I n. ① (جانلىق تىلدا) ئادەم، يىگىت، بالا. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) خىزمەتداش، دوست، شېرىك، ھەمراھ. II adj. ھەمراھ، خىزمەتداش.

fellowship ['feləuʃip] n. ① دوستلۇق، ئاغىنىدارچىلىق. ② تەشكىلات، دوستلۇق تەشكىلاتى. ③ يىغىن ئەزالىق سالاھىيىتى.

felony ['feləni] ئېغىر جىنايەت، جىنايىتى ئېغىر

felt [felt] v. → feel.

female ['fi:meil] I adj. ① ئايال، قىز. ② ئانىلىق، چىشى. ① II n. ئايال، قىز. ② چىشى، ئۇرغاچى.

feminine [femənin] ئايالىلارنىڭ، قىزلارنىڭ

fen [fen] n. سازلىق

fence [fens] I n. رېشاتكا، قاشا، چىتلاق، تام. II v. ① قىلىچۇازلىق قىلماق. ② چىتلىماق. ③ ئۆزىنى قاچۇرماق.

ferment[1] ['fə:ment] n. ① ئېچىتقۇ، فېرمېنت. ② تەسىرات، ھايا-جان، ھاياجانلىنىش.

ferment[2] [fə:'ment] v. ① ئېچىتماق، ئېچىماق. ② تەسىرلەنمەك، تەسىرلەندۇرمەك، ھاياجانلانماق.

fern [fə:n] n. 〈ئۆسۈملۈك〉 قىرىققۇلاق.

ferocious [fə'rəʃəs] دەھشەتلىك، ۋەھشىيلىك، ياۋۇزلۇق، زالىم

ferocity [fə'rɔsəti] مۇدھىش، ۋەھشي، دەھشەتلىك، شىددەتلىك، يىرتقۇچ، ئەشەددي.

ferry ['feri] I n. ① كېچىك. ② كېچىك كېمىسى. II v. ①

www.uyghurkitap.com

ئۆتكۈزمەك (كېچىكتىن) . ② ھاۋا ئارقىلىق توشۇماق، ئايروپىلاندا يۆتكىمەك.

fertile ['fə:tail] adj. ① مۇنبەت، ئۇنۇملۇك، ھوسۇللۇق (يەر) . ② كۆپەيمەيدىغان.

fertilize, fertilise ['fə:tilaiz] v. ① كۆپەيتمەك. ② مۇنبەتلەشتۈرمەك (مول-ھوسۇللۇق. . . قىلماق. ③ ئۇرۇقلاندۇرماق، نەسىللەندۈرمەك. ④ ئوغۇتلىماق.

fertilizer ['fə:tilaizə] n. ئوغۇت.

fervent ['fɜ:vənt] قىزغىنلىق بىلەن

fervour ['fɛ:və(r)], fervor قىزغىن، قىزغىنلىق

fester ['festə(r)] ① يىرىڭلىق يارا، يىرىڭلىق جاراھەت ② يىغىلىپ قالغان، توپلىشىپ قالغان

festival ['festəvəl] n. بايرام، ھېيت.

festive ['festiv] خۇشال-خۇراملىق، شاد-خۇراملىق

festivity [fe'stivəti] ① شاد-خۇرام، خۇشاللىق ② تەبرىكلەش پائالىيىتى

fetch [fetʃ] v. ① ئېلىپ كەلمەك (بىرەر نەرسىنى) . ② چاقىرىپ كەلمەك، تەكلىپ قىلماق: to ~ a doctor دوختۇر تەكلىپ قىلماق. ③ ساتماق. . . پۇلغا ساتماق. ④ (كۆز يېشى) ئاقماق. ⑤ ئاھ ئۇرماق.

fete [feit] ① بايرام كۈنى، بايرام، ھېيىت ② كانتتا زىياپەت

fetish ['fetiʃ] n. مەبۇت، بۇت

fetter ['fetə] I n. كىشەن، ئىشكەل. II v. كىشەنلىمەك، بوغماق، چۇشەپ قويماق.

feudal ['fju:dl] adj. فېئودال، فېئودالىلىق.

feudalism ['fju:dəlizəm] n. فېئودالىزم.

fever ['fi:və] n. قىزىتما، قىزىقلىق.

few [fju:] I adj. (سانلىق ئىسىملارنى ئېنىقلاپ كېلىدۇ) يوق دېيەرلىك، ناھايىتى ئاز، ئازغىنە: a ~ بىر قانچىلا II n. ئاز سانلىق،

ئاز مىقدار: ~ a كۆپ ئەمەس، ئاز.

fiance [fi'a:nesi] سۆيگىنى (يىگىتى)

fiasco [fi'æskəð] قاتتىق مەغلۇپ بولماق، پاجىئەلىك مەغلۇبىيەت

fibre, fiber ['faibə] n. ① تالا. ② مىجەز.

fickle ['kikl] تۇراقسىز، ئۆزگىرىشچان (ھېسسىياتى)

fiction ['fikʃn] ئويلاپ چىقارماق، ئويدۇرما، ياسالما

fictitious [fik'tiʃəs] ئويدۇرمىلىق، ياسالمىلىق

fiddle ['fidl] كىچىك ئىسكىرىپكا

fiddler ['fidlə] n. ئىسكىرىپكىچى

fidelity [fi'deləti] ساداقەت، ساداقەتلىك

field [fi:ld] n. I ① ئېتىز. ② مەيدان. ③ دائىرە. ④ جەڭ مەيدا-نى. II adj. ① ئېتىز، ئېتىز-ئېرىق. ② سىرتتىكى.

fiend [fi:nd] n. ① ئالۋاستى، يالماۋۇز. ② ۋەھشىي، يامان ئادەم، رەھىمسىز كىشى. ③ (جانلىق تىلدا) مەستانە.

fierce [fiəs] adj. ① ۋەھشىي، رەھىمسىز. ② شىددەتلىك، قاتتىق.

fierce [fiəs] ۋەھشىي، ياۋۇز، زالىم، يىرتقۇچ

fiercely ['fiəsli] adv. ① رەھىمسىزلەرچە، ۋەھشىيانە، زەھەر-لىك، دەشھەتلىك. ② شىددەتلىك، قاتتىق.

fiery ['faiəri] adj. ① ئوتتەك، چوغدەك، قىزىق، قىزىغان. يالقۇنلۇق. ② كەسكىن. ③ قوپال؛ چۇس.

fifteen ['fif'ti:n] num. ئون بەش (15).

fifteenth ['fif'ti:nθ] num. ① ئون بەشىنچى. ② ئون بەشتىن بىر.

fifth [fifθ] num. ① بەشىنچى. ② بەشتىن بىر.

fiftieth['fiftiiθ] num. ① ئەللىكىنچى. ② ئەللىكتىن بىر.

fifty ['fifti] num. ئەللىك.

fig [fig] n. ① ئەنجۇر؛ ئەنجۇر دەرىخى. ② ئازراق، سەل، بىر ئاز.

fight [fait] v. I (fought ؛ fought [fɔ:t]) ① جەڭ قىلماق، ئۇ-رۇش قىلماق، سوقۇش قىلماق. ② (بىراۋ بىلەن) سوقۇشماق، ئۇ-

www.uyghurkitap.com

رۇشماق. ③ ئۇرۇشقا قوماندانلىق قىلماق. II n. ① ئۇرۇش، جەڭ، سوقۇش. ② جەڭگىۋارلىق، جەڭگىۋارلىق كۈچ.

fighter [faitə] ① جەڭچى. ② قىرغۇچى ئايروپىلان.

figment ['figmənt] ئويلاپ چىقىرىلمىغان ئىش، ئويدۇرما ئىش، يا- سالما ئىش

figurative ['figjərətiv] تەمسىل، تەمسىل كەلتۈرمەك، ئوخشاتماق

figure ['figə] I n. ① سان، رەقەم. ② باھا. ③ نۇسخا. ④ قامەت، فىگۇرا. ⑤ كىشى. II v. ① سۈرەتلىمەك. ② ھېسابلىماق. ③ مۆلچەرلىمەك. ④ ئىپادىلىمەك. ⑤ رول ئالماق.

filamnet ['filəmənt] لامپۇچكا سىمى، ئىنچىكە قىل سىم

file[fail] I n. ① قىستۇچ، خەت-چەك قىستۇچى. ② رەت. قاتار، سەپ ‖ the rank and ~ ① ئەسكەر. ② پۇقرا. II v. ① ئارخىپ قىلىپ ساقلىماق، ئارخىپقا ئالماق. ② توغرىسىغا قاتار بولۇپ ماڭماق. توغرىسىغا سەپ بولۇپ ئىلگىرىلىمەك.

fill [fil] I v. ① تولماق، توشماق، تولدۇرماق، تولۇپ تاشماق، قاپلىماق، قاپلانماق. ② ئۈستىگە ئالماق. ③ ئىجرا قىلماق، ئادا قىلماق ‖ ~ in تولدۇرماق، تولدۇرۇپ يازماق / ~ out كۆپمەك، كۆپتۈرمەك، سەمرىمەك، سەمرىتمەك /~ up تولدۇرماق، تولماق، توشقۇزماق، توشماق. II n. ① تولۇش، تولدۇرۇش. ② تويۇش. ③ يېتەرلىك بولۇش.

fillet ['filit] گۆش پارچىسى، بېلىق پارچىسى

filly ['fili] كىچىك بايتال

film [film] n. ① پەردە، نېپىز پەردە. ②لېنتا، فوتو لېنتىسى، كىنو لېنتىسى. ③ كىنو، فىلىم.

filter ['filtə] I n. سۈزگۈچ. II v. سۈزمەك، سۈزۈلمەك.

filth [filθ] ئىپلاس، پاسكىنا، مەينەت

final ['fainl] I adj. ① ئاخىرقى، ئەڭ ئاخىرقى. ② ھەل قىلغۇچ، ھايات-ماماتلىق. II n. ① ئاخىرقى مۇسابىقە، ھەل قىلغۇچ مۇسابىقە.

② مەۋسۇملۇك ئىمتىھان.

finally ['fainli] adv. ئاخىرىدا، ئەڭ ئاخىرىدا.

finance [fai'næns] n. I ① مالىيە. ② پۇل مۇئامىلىسى، پۇل مۇئامىلە ئىشلىرى. ③ مالىيە مەنبەسى؛ مەبلەغ. ④ يىللىق كىرىم. II v. يارداەم بەرمەك، مالىيە جەھەتتىن يارداەم بەرمەك.

financial [fai'nænʃəl] adj. مالىيە، پۇل مۇئامىلىسى.

find[faind] v. I ① (found ؛ found [faund]) تاپماق، ئىزدەپ تاپماق. ② سەزمەك، ھېس قىلماق. ③ ئۇچرىماق، ئۇچراشماق، يولۇقماق، يولۇقۇپ قالماق. II n. تېپىلىش، تېپىلغان نەرسە.

finesse [fi'nes] تاكتىكا

finger ['fiŋgə] n. بارماق، قول بارمىقى: index ~ كۆرسەتكۈچ بارماق / lay a ~ on . . . چېقىلماق lay [put] one's ~ on . . . / توغرا كۆرسىتىپ بەرمەك، ئېنىق كۆرسىتىپ بەرمەك (خالىتالىق، مۇھىم نۇقتا قاتارلىقلارنى).

fingernail ['fiŋgəneil] n. تىرناق، قول تىرنىقى.

finish ['finiʃ] v. I ئاياغلاشماق، ئاياغلاشتۇرماق، ئورۇندىماق، ئورۇندالماق، پۈتمەك، پۈتتۈرمەك، تۈگىمەك، تۈگەتمەك، تاماملىماق، تاماملانماق. II n. ئاياغلىشىش، تۈگەش، تاماملاش، پۈتكۈزۈش.

finite ['fainait] adj. چەكلىك.

Finn [fin] n. فىنلاندىيەلىك.

Finnish ['finiʃ] n. I فىنلاندىيە تىلى. II adj. فىنلاندىيىنىڭ، فىنلاندىيەلىكنىڭ، فىنلاندىيىچە.

fiord ['fiə:d], fjord n. دېڭىز قولتۇقى

fir[fə:] n. ئارچا.

fire ['faiə] n. I ① ئوت، ئاتەش. ② ئوت ئاپىتى. ③ ئېتىش، ئوققا تۇتۇش. ④ قىزغىنلىق ‖ make a ~ ئوت قالماق. II v. ① ئوت ياقماق، ئوت قالماق. ② كۆيدۈرمەك، كۆيمەك.

③ ئاتماق، ئوققا تۇتماق، ئوت ئاچماق. ④ هاياجانلانماق، هاياجانلاندۇرماق.

fire—brigade ['faiəbri'geid] n. ئوت ئۆچۈرۈش ئەترىتى.

fireman ['faiəmən] (firemen ['faiəmən]) n. ① ئوت ئۆچۈرگۈچى. ② ئوت قالىغۇچى.

fireplace ['faiəpleis] n. تاممەش.

firm[1] [fə:m] I adj. ①چىڭ، پۇختا، مۇستەھكەم. ② قەتئىي. ③ (باھا) تۇراقلىق، مۇقىم. II adv. ①چىڭ، پۇختا، مۇستەھكەم. ② قەتئىي.

firm[2] [fə:m] n. سودا ساراي، ماگىزىن.

firmament['fə:məmənt] n. ① [the ~]. ئالەم بوشلۇقى. ② ئەرش، ئەرشئەلا.

firmly ['fə:mli] adv. قەتئىي، مۇستەھكەم، چىڭ، پۇختا.

first [fə:st] I num. ① بىرىنچى. ② بىرىنچى كۈنى. adj. II بىرىنچى، دەسلەپكى، ئەڭ دەسلەپكى ‖ in the ~ place ئالدى بىلەن، ئاۋۋال. III n. دەسلەپ، ئاۋۋال، باش بۇرۇن ‖ from the ~ from باشتىن باشتىن ئالدى adv. IV ~ to last / باشتىن ئاخىرقىچە، باشتىن-ئاياغ. ~ of all ، ~ and foremost ‖ ھەممىدىن ئاۋۋال بىلەن، دەسلەپتە. ئالدى بىلەن، ئاۋۋال.

fish [fiʃ] I n. (~ es [fiʃiz] ، ~) ① بېلىق. ② بېلىق گۆشى. II v. ① بېلىق تۇتماق. ② ئاختۇرماق.

fisherman ['fiʃəmən] (fishenmen) n. بېلىقچى.

fission ['fiʃn] پارچىلىنىش

fist [fist] n. مۇشت، مۇشتۇم

fit [fit] I adj. (~ ter ؛ ~ test) ① لايىق، ئۇيغۇن، مۇۋاپىق، باب. ② ساغلام. II v. (~ ted ؛ ~ ted ؛ ~ ting) ① لايىق بولماق، ئۇيغۇن كەلمەك، مۇۋاپىق بولماق، باب كەلمەك، دەل كەلمەك. ② قۇراشتۇرماق، ئورناتماق. ③ ماسلاشماق، ماسلاشتۇرماق.

five [faiv] num. بەش.

fix[fiks] I v. ① ئورناتماق، چىڭ بېكىتمەك، قۇراشتۇرماق. ② ئەستە چىڭ تۇتماق. ③ قارار قىلماق، بەلگىلىمەك. ④ (ئامبرىكا جانلىق تىلىدا) رېمونت قىلماق. ‖ ~ up ① ئورۇنلاشماق، ئورۇنلاشتۇرماق. ② كېلىشمەك، ياراشماق، ئەپلىشىپ قالماق. II n. قىيىن ئەھۋال، مۇشكۇل شارائىت ‖ be in a ~ قىيىن ئەھۋالدا قالماق، مۇشكۇل شارائىتتا تۇرماق.

fixed [fikst] adj. تۇراقلىق، مۇقىم، ئۆزگەرمەس.

flag [flæg] n. بايراق، تۇغ.

flagrant ['fleigrənt] ئوچۇقتىن-ئوچۇق، ئاشكارا، تەپتارتماي

flair [fleə(r)] ئەقلىي قابىلىيەت، تەبىئىي سۈيەت

flake [fleik] n. ① نەپىز پارچە: snow ~ s قار ئۇچقۇنلىرى.

flamboyant[flæm'bəiənt] ①چىرايلىق، كۆركەم گۈزەل ② نۇر، يورۇقلۇق ③ كۆز-كۆز قىلماق

flame [fleim] n. ① يالقۇن، يالقۇنلاش. ② قىزغىنلىق. II v. ① يالقۇنلىماق، نۇر چاچماق. ② ھاياجانلانماق.

flan [flæn] مۇرابا قاتلىمى

flank [flæŋk] I n. يان، يان تەرەپ، بەلنىڭ يان تەرىپى، بىقىن. II v. ① يان تەرىپىگە جايلاشماق، يان تەرىپىدە بولماق. ② ياندىن قورشىۋالماق (دۈشمەننى).

flap [flæp] I v. ① (~ ping ؛ ~ped ؛ ~ ped) (ئاستا) قاقماق، ئۇرماق. ② پالاقلىماق، پالاقشىماق. ③ لىڭشىماق، پۇلاڭشىماق. II n. ① تاراقلاش. ② پالاقلاش، پالاقلىغان ئاۋاز. ③ (يانچۇقنىڭ) قاپقىقى، قاپقاق.

flare[1] [fleə(r)] لاۋلداپ يانماق، گۈرۈلدەپ كۆيمەك، تۇيۇقسىزلا كۆيمەك.

flare[2] [fleə(r)] ئويۇڭبتىش (كۆينەك، كۆڭلەكلەرنىڭ ئالدىنى)

flash [flæʃ] n. I چاقناش، ژال-ژۇل قىلىش، يالت-يۇلت قىلىش. II v. چاقنىماق، نۇر چاقنىماق، ژال-ژۇل قىلماق، يالت-يۇلت قىلماق.

flashlight ['flæʃlait] n. ① نۇر چاقناتقۇچ سىگنال چىرىغى. ② قول چىرىغى، پروژېكتور.

flat[1] [flæt] n. ① بىر يۈرۈش ئۆي، ئۆي. ② ياتاق بىناسى. ③ تەكشىلىك.

flat[2] [flæt] adj. I (~ test ؛ ~ ter) ① تۇز، تەكشى. ② تۇپ-تۇز (بەدەن قۇرۇلۇشى). ③ تېتىقسىز. II adv. ① تۇز، تەكشى. ② كەسكىن، قەتئىي.

flatter ['flætə] v. ① خۇشامەت قىلماق، تەخسىكەشلىك قىلماق. ② كۆڭلىمەك.

flattery ['flætəri] n. تەخسىكەشلىك، خۇشامەتچىلىك.

flaunt [flɔ:nt] كۆز-كۆز قىلماق، پەش قىلماق، ماختانچىلىق قىلماق

flautis [flɔ:tist] نەيچى، نەي چالغۇچى

flavo (u)r ['fleivə] n. I ① تەم، پۇراق. ② ئالاھىدىلىك، خۇسۇسىيەت. II v. ① تەمنى تەڭشىمەك. ② ئالاھىدە قىلماق.

flaw [flɔ:] n. ① دەز، چاك، يېرىق. ② يېتەرسىزلىك، نۇقسان، ئەيىب، قۇسۇر.

flax [flæks] n. زىغىر، زىغىر تالاسى.

flea [fli] n. بۈرگە

fleck [flek] داغ

fled [fled] v. →flee.

flee [fli:] v. قاچماق، قېچىپ كەتمەك، ئۆزىنى قاچۇرماق (fled ؛ fled [fled])

fleece [fli:s] n. I ① قوي يۇڭى. ② (قوي يۇڭىنى) قىرقماق.

③ ئالداپ ئالماق، ئالداپ ئېلىۋالماق.

fleet[1] [fli:t] n. ① كېمىلەر توپى. ② بىر قاتار، بىر توپ، بىر گۇرۇھ؛ بىر رەت (ئاپتوموبىل، كېمە، ئايروپىلان قاتارلىقلار).

fleet[2] [fli:t] adj. (جانلىق تىلدا) ئۇچقاندەك، تېز، چاققان، چەبدەس.

flew [flu:] v. → fly.

flexible ['fleksəbl] adj. ① يۇمشاق ھەم چىداشلىق، ئەۋرىشىم. ② جانلىق. ③ ماسلىشىشچان.

flight [flait] n. ① ئۇچۇش، پەرۋاز قىلىش، ھاۋادا سايادەت قىلىش. ② مۇساپە. ③ (ۋاقىت) تېز ئۆتۈش. ④ بىر نەچچە باسقۇچ پەلەمپەي.

flinch [flintʃ] تۇڭگۇلۇۋالماق، قورقماق

fling [fliŋ] v. (flung ؛ flug [flʌŋ]) ① ئاتماق، ئېتىلماق، تاشماق. ② سىلكىمەك.

flint [flint] n. چاقماق تېشى.

flirt [flɜ:t] چاقچاق قىلماق

flit [flit] v. (~ ting ؛ ~ ted ؛ ~ ted) ① يېنىك ھەم تېز ئۇچماق. ② تېتىك ھەرىكەتلەنمەك، جانلىق ھەرىكەت قىلماق.

float [fləut] v. I ① لەپىلدىمەك. ② لەيلىمەك، لەيلەتمەك. ③ ئاقماق، ئاققۇزماق. n. II (سۇ يۈزىگە ئورنىتىلغان) لەيلىمە بەلگە.

flock [flɔk] n. I ① توپ، پادا، ئۈيۈر. ② كىشىلەر توپى. v. II يىغىلماق، توپلاشماق، توپ-توپ بولۇپ يىغىلماق.

flog [flog] قامچىلىماق

flood [flʌd] n. I ① كەلكۈن، قىيان، تاشقىن. ② كۆپلەپ ئېقىش. ③ كۆپلەپ ئەۋەتىش (خەت-چەك). v. II ① كەلكۈن كەلمەك، سۇ بېسىپ كەتمەك. ② چۆكۈپ كەتمەك.

floor [flɔ:] n. ① پول، تاختاي (يەرگە ياتقۇزۇلغان). ② قەۋەت (بىنانىڭ).

florist ['flərist] گۈل سودىگىرى

www.kuyghurkitap.com

flounder ['flaʊndə(r)] ① جان تالاشماق، سەكرانقا چۈشمەك ② تىرىشىپ-تىرمىشىپ، مىڭبىر تەسلىكتە

flour ['flauə] n. ① نو، نوكەش. ② پاراشوك، ئۇۋاق، كۈكۈم.

flourish ['flʌriʃ] v. ① گۈللىمەك، گۈللەنمەك، گۈللەپ ياشنىماق، گۈللەندۈرمەك، روناق تاپماق. ② پۇلاڭلاتماق، ئويناتماق (قەلەم، قول قاتارلىقلارنى).

flout [flaʊt] مەنسىتمەسلىك

flovery['flauəri]. adj. ① گۈللۈك؛ گۈلدەستە. ② چىرايلىق (سۆز).

flow [fləu] v. ① ئاقماق. ② ئۆرلىمەك، كۆتۈرۈلمەك. ③ ساڭگىلاپ تۇرماق.

flower ['flauə] n. گۈل.

flown [fləun] v. → fly.

flu [flu:] n. يۇقۇملۇق، زۇكام

fluctuate ['flʌktʃʊeit] ئۆرلىمەك ۋە چۈشمەك، كۆتىرىلمەك ۋە پەسەيمەك

fluent ['flu:ənt] adj. راۋان، سۈدەك، چۈشىنىشلىك، ئۇقۇملۇق.

fluently ['flu:əntli] adv. → fluent.

fluff [flʌf] n. تىۋىت

fluid ['flu:id] I adj. ① ئاقما، ئاقما جىسىملارنىڭ. ② ئۆزگىرىشچان، تۇراقسىز، II n. ئاقما جىسىم.

flung [flʌŋ] v. → fling.

flush [flʌŋ] v. ① (يۈزى) قىزارماق. ② خۇشال بولماق، خۇشال قىلماق. ③ ھاياجانلانماق، ھاياجانلاندۇرماق. ④ ئاقماق، شىددەت بىلەن ئاقماق. ⑤ يۇماق.

flute [flu:t] I n. نەي، توغرا نەي. II v. نەي چالماق.

flutter ['flʌtə] v. ① قانات قاقماق. ② لەپىلدىمەك. ③ (يۈرەك) سوقماق، قالايمىقان سوقماق.

flux [flʌks] ئاقماق، ئېقىن

fly[1] [flai] n. چۈن.

fly[2] [flai] v. ① (flown [fləun] ; flew [flu:]) ئۇچماق، ئۇچۇرماق. ② (ئايروپىلان) ھەيدىمەك. ③ لەپىلدىمەك. ④ ئۇچقاندەك يۈگۈرمەك، ئۇچقاندەك ماڭماق، ئۇچقاندەك ئۇتمەك. ⑤ قاچماق، قېچىپ كەتمەك.

flyer, flier ['flaiə(r)] n. ئۇچقۇچى

flying ['flai'iŋ] adj. ئۇچار، ئۇچىدىغان، ئۇچقاندەك.

flyover ['flaiəovə(r)] n. ئۆتۈشمە كۆۋرۈك

foal [fəʊl] n. تاي، تايچاق

foam [fəum] n. I كۆپۈك، ماغزاپ. II v. ماغزاپ چىقماق، ماغزاپ چىقارماق، ماغزاپ ئۆرلىمەك.

foamy ['fəumi] adj. كۆپۈكلۈك، ماغزاپتەك، ماغزاپ.

focus ['fəukəs] n. ① (foci ['fəusai] ; ~ es ['fəukəsiz]) فوكۇس. ② كېسىشىش مەركىزى. II v. ① فوكۇسقا يىغماق. فوكۇسقا يىغلىماق. ② مەركەزلەشمەك، مەركەزلەشتۈرمەك، توپلىماق، توپلانماق.

fodder ['fodə(r)] يەم-خەشەك، ئوت-بوغۇز

foe [fəu] n. (يېزىق تىلىدا) دۈشمەن.

fog [fɔg] n. I ① تۇمان، تۇتەك. ② قايمۇقۇش. II v. (~ ged ; ~ ging) تۇمان قاپلىماق.

foil [fɔil] n. مېتال ياپراقچە.

fold [fəuld] v. I ① قاتلىماق، قاتلانماق، پۈكلىمەك، پۈكلەنمەك. ② تۇتاشتۇرماق. ③ گىرەلەشمەك، گىرەلەشتۈرمەك. ④ كىرىشمەك، كىرىشتۈرمەك. ⑤ ئورىماق، ئوراپ تۇرماق. n. II قاتلاق، پۈكۈك، پۈكۈلمە.

folk [fəuk] n. I ① (~ ، ~ s) كىشىلەر. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) كىشىلەر.

گەندە، جانلىق تىلدا) ئۇرۇق-تۇغقان. II adj. خەلق ئىچىدىكى، خەلق ئارىسىدىكى: songs ~ خەلق ناخشىلىرى.

follow ['fɔləu] v. ① ئەگەشمەك، كەينىگە كىرمەك، بىللە بولماق. ② بويلاپ ماڭماق، بويلىماق. ③ چۈشەنمەك، بىلمەك، ئۆزلەشتۈرمەك. ④ شۇغۇللانماق || ~ as s تۆۋەندىكىچە، تۆۋەندىكىدەك / ~ out ئىزچىللاشتۇرماق / ~ up ① قوغلىماق، ئىزدىمەك. ② ئاخىرغىچە ئېلىپ بارماق، تېخىمۇ غەيرەت قىلماق.

follower ['fɔləuə] n. ① ئەگەشكۈچى. ② ھەمراھ. ③ مۇرىت، مۇخلىس.

following ['fɔləuiŋ] adj. I تۆۋەندىكى، ئۇندىن قالسا؛ ئۇلاپلا. [the] ~] n. II تۆۋەندىكىلەر، تۆۋەندىكى ئىشلار.

folly ['fɔli] n. ئەخمەقلىق، دۆتلىك، كالۋالىق، نادانلىق.

fond [fɔnd] adj. ① خۇشتار، ھەۋەسمەن. ② ئارزۇلۇق، ئامراق || be ~ of ... گە خۇشتار بولماق، قىزىقماق.

fondle ['fondl] كۆيۈنمەك، كۆيۈمچانلىق قىلماق، بېشىنى سىلىماق.

food [fu:d] n. يېمەكلىك، يېمەك-ئىچمەك، ئوزۇق-تۈلۈك، ئوزۇقلۇق.

fool [fu:l] n. I ئەخمەق، دۆت، كالۋا، ھاماقەت. II v. ئەخمەق قىلماق، ئەخمەقلىق قىلماق، ساختىپەزلىك قىلماق، ئالدىماق || ~ away (پۇل، ۋاقىت قاتارلىقلارنى) ئىسراپ قىلماق ~ with / ئەخمەق قىلماق.

foolish ['fu:liʃ] adj. دۆت، ئەخمەق، كالۋا.

foolishly ['fu:liʃli] adv. دۆتلىشىپ، دۆتلىك قىلىپ، ئەخمەقلىق بىلەن، ھاماقەتلىك بىلەن.

foot [fut] n. I ① (feet [fi:t]) پۇت. ② تۇۋ، تەگ. ③ فۇت (ئىنگلىز چىسى). ④ پىيادە ئەسكەر || on ~ پىيادە / on one's feet ئۆزە تۇرماق، سالامەتلىكى ئەسلىگە كەلمەك. II v. ① پىيادە ماڭماق. ② تۆلىمەك، بەرمەك (پۇلنى). ③ قوشۇپ

هېسابلىماق.

football ['futbɔ:l] n. پۇتبول.

footstep ['futstep] n. قەدەم، چامدام، ئاياغ تاۋۇشى.

for [fɔ:fə] prep. I (مەقسەتنى كۆرسىتىدۇ) ئۈچۈن: figth ~ the cause of communism كوممۇنىزم ئىشلىرى ئۈچۈن كۈرەش قىلماق / a walk ~ to go ◇ ئايلىنىپ كەلمەك. ② (نىشان، يۆنىلىش قاتارلىقلارنى كۆرسىتىپ، ئۈيغۇر تىلىدىكى . . . غا، ـقا، ـگە، كە دېگەنگە ئوخشاش قوشۇمچىلار بىلەن ئىپادىلىنىدۇ): the train ~Paris پارىژغا بارىدىغان پويىز / teach ~ sb. بىراۋغا دەرس ئۆتمەك. / . . . fifty ~ He is getting on ئۇنىڭ يېشى ئەللىككە يېقىنلاشتى. ③ (سەۋەبنى كۆرسىتىدۇ): . . . ـلىقى ئۈچۈن، . . سەۋەبتىن؟ . . . تۈپەيلىدىن: Thank you ~ your advice ماڭا نەسىھەت قىلغانلىقىڭىز ئۈچۈن رەھمەت. ④ (ۋاقىت، ئارىلىق قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ): a long while ~ خېلى ئۇزۇن walk ~ a mile/ بىر چاقىرىم يول يۈرمەك / hours ~ بىرقانچە سائەت ~ days بىرنەچچە كۈن years ~ بىرقانچە يىل. ⑤ (قوللاش، ھىمايە قىلىش قاتارلىقلارنى بىلدۈرىدۇ): Are you ~ or against the plan? بۇ پىلانغا قوشۇلامسىز قوشۇلمامسىز؟ ⑥ (. . . ـنىڭ ئورنىدا، . . ـگە ۋەكالىتەن دېگەنگە ئوخشاش ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ): Please say good—bye to your father ~ me. مېنىڭ ئورنۇمدا ئاتىڭىزغا خوش دەپ قويۇڭ: / chelor of artes. B. A. stand ~ Ba — ئىنگلىز تىلىدا A. B ھەربىي ئىجتىمائىي پەنلەر باكالاۋرلىقىغا ۋەكىلـلىك قىلىدۇ. / He took me ~ my brother. ئۇ مېنى ئۆكىمنىڭ ئورنىدا كۆرۈۋاتىدۇ. II conj. چۈنكى، . . . ـلىقى ئۈچۈن، ~ he was expecting a visiter He could not leave ئۇ بىراۋغا ساقلاۋاتقىنى ئۈچۈن كېتەلمەيدۇ.

forbear [fɔ:'bɛə] (forborne [fɔ:'bɔ:n] ; forbore [fɔ:'bɔ:]) v. تۇتماق، باسماق، سەۋر قىلماق، تاقەت قىلماق.

www.uyghurkitap.com

forbid [fə'bid] ~ ; forbad [fə'bæd] ; forbade [fə'beid]) v. مەنئى قىلماق، توسماق، (~ding [fə'bidiŋ] ; den [fə'bidn] رۇخسەت قىلىنماسلىق.

forbore [fɔ:'bɔ:] v. → forbear.

forborne [fɔ:'bɔ:n] v. → forbear.

force [fɔ:s] I n. ① كۈچ، قۇۋۋەت، كۈچ-قۇۋۋەت. ② زورلۇق كۈچى، بېسىم، تەھدىت. ③ ھەربىي قىسىم، قوشۇن. ④قانۇندا〉 ئۇنۇم ‖ come into ~ كۈچكە ئىگە بولماق / in ~ كۈچكە ئىگە ، ئۇنۇملۇك / put into ~ يۈرگۈزمەك. II v. ① تاڭماق، مەجبۇرلىماق، زورلۇق قىلماق، زورلىماق، قىستىماق. ② تۇرتكە بولماق، مەجبۇر قىلماق.

ford [fɔ:d] I n. (دەريا، دېڭىز، كۆل قاتارلىقلارنىڭ) تېيىز جاي. II v. كېچىپ ئۆتمەك.

fore [fɔ:fɔə] adj. adv. & prep. ئالدى، ئالددىكى.

forecast ['fɔ:ka:st] I v. ① ئالدىن (~ ، ~ ed ; ~ ، ~ ed) مەلۇمات بەرمەك. ② مۆلچەرلىمەك. II n. ① ئالدىن بېرىلگەن مەلۇمات. ② مۆلچەر.

forefather ['fɔ:'fa:ðə] n. ئاتا-بوۋا، ئەجداد.

forefinger ['fə:fiŋgə(r)] بىگىز قول

forefront ['fə:frʌnt] ئەڭ ئالدىنقى سەپ

forehead ['fɔrid] n. پېشانە، ماڭلاي.

foreign ['fɔrin] adj. ① چەت ئەل، چەت؛ تاشقى: ~ languages چەت ئەل تىلى / ~ policy تاشقى سىياسەت. ② چەت ئەلدىن كەلگەن، چەت ئەلنىڭ؛ سىرتتىن كەلگەن، سىرتـ ـنىڭ.

foreigner ['fɔrinə] n. چەت ئەللىك.

foreman ['fɔ:mən] n. (foremen) ئىش بېشى، گۇڭتۇ، ئاقساقال

(ئىش باشقۇرغۇچى).

foremost[1] ['fə:məʊst] ئەڭ مۇھىمى

foremost[2] ['fɔ:məust] adj. ① دەسلەپكى، ئاۋۋالقى. ② بىرىنچى دەرىجىلىك، ئەلا سۈپەتلىك. ③ مۇھىم، ئاساسىي.

forenoon ['fɔ:nu:n] n. چۈشكىچە، چۈشتىن بۇرۇن.

foresee [fɔ':si:] v. (foreseen [fɔ:'si:n]؛ foresaw [fɔ:'sɔ]) ئالدىن بىلمەك، ئالدىن كۆرمەك.

foreshore ['fə:fə:(r)] دېڭىز ساھىلى

forest ['fɔrist] n. ① ئورمانلىق. ② (قويۇق ئورمانلىقتەك قەد كۆتۈرۈپ رۇپ تۇرغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ): a ~ of red flags قويۇق ئورمانلىقتەك قەد كۆتۈرۈپ تۇرغان قىزىل بايراقلار.

foretell [fɔ:'tel] v. (foretold؛ foretold [fɔ:təuld]) دېرەك بەر-مەك، خەۋەر بەرمەك، ئالدىنئالا ئېيتماق، بىشارەت بەرمەك.

forever [fə'revə] adv. ① مەڭگۈ، ئەبەدىي، ئۆمۈرۋايەت. ② دائىم، ھەمىشە.

forfeit ['fɔ:fit] v. I مەھرۇم بولماق، يوقاتماق، قولدىن بەرمەك. n. II جەرىمانە؛ مۇسادىرە قىلىنغان نەرسە.

forgave [fə'geiv] v. → forgive.

forge [fɔ:dʒ] n. I ① دومنا پېچ. v. II ① تاۋلاش سېخى. سوقماق، بازغانلىماق. ② يالغاندىن ياسىماق، ئويدۇرۇپ چىقارماق.

forget [fə'get] v. (forgeot [fə'gɔt]؛ forgotten [fə'gɔtn]) ① ~ ting ئۇنتۇماق، ئېسىدىن چىقماق ‖ oneself ئۆزىنى ئۇنتۇماق. ② خۇددىنى بىلمەسلىك.

forgive [fə'five] v. (forgave [fə'geiv]؛ forgiven [fə'fivn]) كەچۈرمەك، ئەپۇ قىلماق، كەچىلىك قىلماق.

forgiveness [fə'fivnis] n. كەچۈرۈش، كەچىلىك قىلىش، ئەپۇ قىلىش

forgot [fə'gɔt] v. → forget.

forgotten [fə'gɔtn] v. → forget.

www.uyghurkitap.com

fork [fɔ:k] n. ① ئارا قوشۇق. ② تىرنا، ئارا. ③ ئاچمىلىق، دەرەخ ئاچمىقى، ئاچال.

forlorn [fə'lɔ:n] adj. ① ئۇمىدسىز. ② يەككە-يېگانە، يالغۇز.

form [fɔ:m] n. I ① شەكىل، فورما. ② ھالەت، تىپ. ③ ئەدەب، قائىدە، يوسۇن. ④ مۇراسىم. ⑤ جەدۋەل، سخېما. II v. ① شەكىللەنمەك، شەكىللەندۈرمەك، ھاسىل بولماق، تەركىب تاپماق، تۈزۈلمەك. ② ئادەتلەنمەك، ئادەتلەندۈرمەك. ③ خىيالىغا كەلمەك، خىيالىغا كەلتۈرمەك. ④ تەشكىللىمەك، تەشكىللەنمەك. ⑤ قۇرماق، قۇرۇلماق.

formal ['fɔ:məl] adj. ① رەسمىي. ② فورمال، تاشقى، شەكلەن، شەكلىي.

formation [fɔ:'meiʃən] n. ① شەكىل، فورما؛ تۈزۈلۈش، شەكىللىنىش ② (ھەربىي) سەپ تۈزۈش، سەپ تارتىش، دۈيلەرگە بۆلۈش.

former ['fɔ:mə] adj. ① ئالدىنقى، ئالدىنقىسى. ② ئىلگىرىكى، بۇرۇنقى.

formerly ['fɔ:məli] adv. ئاۋۋىلى، ئىلگىرى، بۇرۇن.

formula ['fɔ:mjulə] n. ① فورمۇلا. ② (~ e ['fɔ:mjuli:] ، ~ s) تەكەللۇپ سۆزى. ③ رېتسېپ.

forsake [fə'seik] v. تاشلىۋەتمەك، ۋاز كەچمەك، ئىرغىتىپ تاشلىماق، ئايرىلماق. (~n [fə'seikən] ؛ forsook [fə'suk])

fort [fɔ:t] n. قورغان، قەلئە، قورال.

forth [fɔ:θ] adv. ① ئالدىغا، ئالدىغا قاراپ، ئىلگىرىلەپ: ◇ back and forth from this day ~ بۈگۈندىن باشلاپ / ~ ئالدىغا كەينىگە. ② تېشىغا، سىرتىغا.

fortnight ['fɔ:tnait] n. ئىككى ھەپتە.

forthwith ['fɔ:θ'wiθ] adv. دەرھال، شۇئان.

fortieth ['fɔ:tiiθ] num. ① قىرىقتىن بىر. ② قىرىقىنچى.

fortress ['fɔːtris] n. قورغان، قەلئە، قورال.

fortunate ['fɔːtʃənit] adj. تەلەيلىك، ئامەتلىك.

fortunately ['fɔːtʃənitli] adj. تەلەي، ئامەت.

fortune ['fɔːtʃən] n. ① پېشانە، تەقدىر؛ ئامەت، تەلەي. ② بايلىق.

forty ['fɔːti] num. قىرىق.

forward forwards ['fɔːwed, 'fɔːwədz] adv. I ئالدىغا، ئالدىغا قاراپ، ئالغا ئىلگىرىلەپ. adj. II ① ئالدىنقى، ئالدىنقى سەپتىكى. ② بالدۇر، بالدۇرقى، بۇرۇن. ③ قىزغىن، قىزىقىدىغان. v. III ① ئالغا سۈرمەك، ئىلگىرى سۈرمەك. ④ تاپشۇرماق، تاپشۇرۇپ بەرمەك. ⑤ ئەۋەتىپ بەرمەك، يەتكۈزۈپ بەرمەك (خەت ۋە باشقىلارنى).

fossil ['fɔsl] n. I ① تاشقا ئايلانغان جىسىم. ② جاھىل، كاج، تەرسا. adj. II تاشقا ئايلانغان جىسىملاردەك، تاشقا ئايلانغان جىسىملارنىڭ. ② چىرىك، كونا.

foster ['fɔstə] v. ① باقماق، بېقىۋالماق، قارىماق، تەربىيىلىمەك. ③ ياردەم بەرمەك. ④ ئىلگىرى سۈرمەك. ⑤ ئىلھام بەرمەك، رىغبەتلەندۈرمەك. adv. II باققان، بېقىۋالغان: a ~ child بېقىۋالغان بالا.

fougth [fɔːt] v. → fight.

foul [faul] adj. I ① ئىپلاس، پەسكەش، مەينەت، سېسىق، بەتبۇي. ② ئوسال، رەزىل، قەبىھ، يامان، n. II ‹تەنتەربىيە› قائىدىگە خىلاپلىق قىلىش. v. III ① مەينەت قىلماق، مەينەت بولماق، بۇلغىماق، بۇلغانماق. ② (كېمە) سوقۇلماق، سوقماق.

found[1] [faund] v. → find.

found[2] [faund] v. ① قۇرماق، تىكلىمەك، ئورناتماق، قۇرۇل-

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

ماق، ئاساس سالماق. ② . . . گە ئاساسلانماق.

foundation [faun'deiʃən] n. ① قۇرۇش، قۇرۇلۇش، ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈش. ② فوند، مەبلەغ. ③ ئاساس، ئۇل.

founder ['faundə] n. ئاساس سالغۇچى، ئاساسچى، قۇرغۇچى.

foundry ['faundri] n. قۇيمىچىلىق سېخى.

fountain ['fauntin] n. فونتان، بۇلاق، بۇلاق سۇيى.

fountain—pen ['fauntin'pen] n. قەلەم، گاڭبى.

four [fɔ:] num. تۆت.

fourteen ['fɔ:ti:n] num. ئون تۆت (14).

fourteenth ['fɔ:'ti:nθ] num. ① ئون تۆتىنچى. ②ئون تۆتتىن بىر.

fourth [fɔ:θ] num. ① تۆتىنچى. ② تۆتتىن بىر.

fowl [faul] n. ①ئۆي قۇشلىرى. ② توخۇ. ③ توخۇ گۆشى، قۇش گۆشى.

fox [fɔks] n. تۈلكە. (~ es ['fɔksiz])

fraction ['frækʃən] n. ① پارچە، پارچە-پۇرات نەرسىلەر. ② ‹ماتېماتىكا› كەسىر سان.

fragment ['frægmənt] n. ① پارچە، پارچە-پۇرات نەرسىلەر، ئۇششاق چۈششەك نەرسىلەر. بۆلەك.

fragrance ['freigrəns] n. خۇشپۇراق، خۇش بۇي.

fragrant ['freigrənt] adj. خۇش پۇراقلىق، خۇش بۇي.

frail [freil] adj. ئاجىز، ھالسىز، زەئىپ.

frame [freim] n. I ① جاھاز، رامكا، رام، ئىسكىلىت. ② قۇرۇلما، تۈزۈلمە. ③ كۆڭۈل، كەيپىيات، كەيپ، روھ. ④ ئۇستىخان، بەدەن، تەن II v. ① قۇرماق، تۈزىمەك، بەرپا قىلماق.

framework ['freimwə:k] n. ① جاھاز، رام، قۇرۇلما، تۈزۈلمە. ② ئورگان؛ ئىسكىلىت.

frank [fræŋk] adj. تۈز، ئوچۇق، تۈز كۆڭۈللۈك، ئوچۇق كۆ-

ئۇللۇك، سەمىمىي.

frankly ['fræŋkli] adv. توز، ئوچۇق، توز كۆڭۇللۇك بىلەن، سەمىمىيلىك بىلەن.

fraud [frɔ:d] n. ① ئالدامچىلىق، ساختىپەزلىك، ھىيلە. ② ئالدامچى، ساختىپەز.

free [fri:] adj. I (~ st ['fri:ist]؛ ~r ['fri:ə]) ① ئەركىن، ھۆرلۈك. ② ئىختىيارىي، بەھۇزۇر، بىمالال. ③ بوش-بىكار. ④ بېلەتسىز. ⑤ باجسىز، باج ئېلىنمايدىغان. II v. ① بوشاتماق، قويۇپ بەرمەك. ② ئەركىنلىككە ئېرىشمەك.

freedom ['fri:dəm] n. ئەركىنلىك، ھۆرىيەت، ھۆرلۈك، ئەركىنلىك. ② ئەركىنلىك ھوقۇقى، ئىشلىتىش ھوقۇقى.

freely [fri:li] adv. ① ئەركىن ھالدا، ئىختىيارىي. ② ھەقسىز، پۇلسىز. ③ توز، ئۈدۈل.

freeman ['fri:mən] n. (freemen) ① ھۆرلەر. ② گىراژدان.

freeze [fri:z] ① (freezing ['fri:ziŋ]) ① مۇزلىماق، مۇزلاتماق، مۇز-لاپ قالماق. ② توڭلىماق، توڭلاتماق، (مۇلۇك، پۇل قاتارلىقلار). ③ توڭلاپ ئۆلمەك.

freight [freit] n. ① يۈك، مال. ② كىرا، توشۇش ھەققى، يۆتكەش راسخوتى. ③ سۇ ترانسپورتى. ④ ‹ئامبىركىدا› قۇرۇقلۇق ترانسپورتى.

freighter ['freitə] n. ① يۈك پاراخوتى. ② يۈك ئايروپىلانى.

French [frentʃ] I adj. ① فرانسۇز، فرانسىيىنىڭ. II n. ① [the ~] (بارلىق) فرانسۇزلار: فرانسىيىلىك. ② فرانسۇزچە، فرانسۇز تىلىنىڭ.

Frenchman ['frentʃmən] (Frenchman) n. فرانسىيىلىك، فرانسۇز.

frequency ['fri:kwənsi] n. ① كۆپ؛ قايتا-قايتىلاش. ② نۆۋەت؛ قېتىم؛ مەرتىم.

frequent[1] ['fri:kwənt] adj. I كۆپ قېتىم، دائىم، كەينى-كەينىدىن،

www.uyghurkitap.com

دائىملىق.

frequently ['fri:kwəntli] adv. ① كۆپلەپ، كەينى-كەينىدىن. ② دائىم.

frequent[2] [fri'kwent] v. پات-پات بارماق، دائىم بېرىپ تۇرماق.

fresh [freʃ] adj. ① يېڭى، يېڭىبىگى. ② ساپ، تازا. ③ ئوچۇق، قېنىق، روشەن. ④ توزى ئاز، توزى كەم.

freshman ['freʃmən] n. يېڭى ئوقۇغۇچى (ئالىي مەكتەپ-لەردە).

fret [fret] v. ① زېرىكمەك. (~ ting ؛ ~ ted ؛ ~ ted) زېرىكتۇرمەك. ② بېشى قاتماق، تىت-تىت بولماق، تىت-تىت قىلماق، زېرىكمەك، زېرىكتۇرمەك.

Fri. =**Friday.**

friar ['fraiə] n. مۇناخ.

friction ['frikʃən] n. سۈركىلىش.

Friday ['fraidi] n. جۈمە. جۈمە كۈنى.

friend [frend] n. دوست، ئاغىنە ‖ make ~ s with . . . بىلەن ئاغىنە بولماق، . . . بىلەن دوست بولماق. / make ~ s again . . . قايتىدىن ياراشماق.

friendly ['frendli] adj. دوستانە، سەمىمىي، يېقىندىن.

friendship ['frendʃip] n. دوستلۇق.

fright [frait] I n. ① چۆچۈش، چۆچۈتۈش. ② (جانلىق تىلدا) سەت، كۆرۈمسىز، بەتبەشىرە.

frighten ['fraitn] II v. قورقۇتماق، چۆچۈتمەك، ئۇركۈتمەك.

frigne ['frindʒ] n. ① پۆپۈك، چوچا. ② بويى، چېتى، ياقىسى (ئورمانلىق، كىشىلەر توپى قاتارلىقلارنىڭ).

fro [frəu] adv. (پەقەت تۆۋەندىكى سۆز بىرىكمىسىدىلا ئىشلىتىلىدۇ): to and ~ بېرىپ-كېلىپ، كېلىپ-كېتىپ.

frock [frɔk] n. ① ئايالچە كاستۇم، پلات. ② تاش كىيىم

(بالىلارنىڭ) . ③ پوپلار تونى.

frog [frɔg] n. پاقا.

frolic ['frɔlik] v. Ⅰ (~ ed ، ~ ing) ئويناشماق، ئويۇن قىلماق. n. Ⅱ ئويۇن-تاماشا، خۇشال-خورامىلىق.

from [frɔm,frəm] prep. Ⅰ ① (ئۇيغۇر تىلىدىكى چىقىش كېلىش قوشۇمچىلىرى ...دىن، ... تىن بىلەن ئىپادىلىنىدۇ): ~ now on = ھازىردىن باشلاپ / a to z ~ بېشىدىن ئاخىرغىچە. ② (سەۋەب، ئاساسلىنىش قاتارلىقلارنى بىلدۈرىدۇ): die ~ cholera ژابا كېسىلى بىلەن ئۆلمەك / judge ~ sbs. conduct بىراۋنىڭ ھەرىكىتىگە ئاساسەن ھۆكۈم چىقارماق. ③ (خام ماتېرىيال، ماتېرىيال، خېرىت قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ): steel is made ~ iron = پولات تۆمۈردىن تاۋلىنىدۇ. ④ (پەرقلەندۈرۈش، تاللاش قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ): know right ~ wrong توغرا بىلەن خاتانى پەرق ئەتمەك، ھەق بىلەن ناھاقنى پەرق ئەتمەك.

front [frʌnt] n. Ⅰ ① [the ~] ئالدى، ئالدى تەرەپ، يۈزى. ② فرونت، ئالدىنقى سەپ، ئۇرۇش سەپى in ~ of ... نىڭ ئالدىدا. Ⅱ adj. ئالدى، ئۇدۇل، ئالدىنقى. v. Ⅲ يۈزلەنمەك، يۈزلەندۈرمەك.

frontier ['frʌntjə] n. چېگرا، دۆلەت چېگرىسى، چېگرا رايون.

frost [frɔst] n. Ⅰ ① قاتتىق سوغۇق، قەھرىتان سوغۇق. ② قىرو. ③ (جانلىق تىلدا) رايى قايتقان ئىش؛ مەغلۇبىيەت. v. Ⅱ ① قىرو چۈشمەك. ② مۇزلىماق، توڭلىماق. ③ نۇرى يوقالماق (ئەينەكنىڭ)، پارقىرىماسلىق.

frosty ['frɔsti] adj. ① قىرو چۈشكەن. ② ئۇششۇگەن، ئۇششۇك چۈشكەن.

frown [fraun] v. Ⅰ قوشۇمىسىنى تۈرمەك، قاپىقى تۈرۈلمەك، قوللىماسلىق n. Ⅱ قاپىقىنى تۈرۈش، قوشۇمىسىنى تۈرۈش.

froze [frəuz] v. → freeze.

frozen ['frəuzn] v. → freeze.

fruit [fru:t] n. I ① يەل-يېمىش، مېۋە-چېۋە، مېۋە. ② نەتىجە. II v. مېۋە بولماق.

fruitful ['fru:tful] adj. ① مېۋىلىك. ② مۇنبەت، ھوسۇللۇق. ③ نەتىجىلىك، ئۈنۈملۈك.

fry [frai] v. مادىيا قورۇماق، مايدا پىشۇرماق، مايدا پىشماق.

ft. = **foot, feet**

fuel [fjuəl] n. يېقىلغۇ. II v. يېقىلغۇ قاچىلىماق.

fugitive ['fju:dʒitiv] n. I قاچقۇن. II adj. ① قېچىپ يۈرگەن، قېچىپ كەتكەن. ② بىردەملىك، بىرمەھەللىك.

ful(l)ness ['fulnis] n. ① تولۇق، لىق. ② مول.

fulfil'fulfill [ful'fil] v. ئادا قىلىش (fulfilling ; fulfilled ; fulfilled) ① ئورۇنلىماق، ئىشقا ئاشۇرماق (ۋەدە، ۋەزىپە قاتارلىقلارنى). ② قاندۇرماق، قانائەتلەندۈرمەك (ئارزۇ).

full [full] adj. I ① لىق، تولۇق، توق. ② يېتەرلىك، پۈتۈن، تامامەن. ③ تولغان، تاشقان. ④ كەڭ-كەڭرى ‖ in ~ تامامەن، تولۇق، تەپسىلىي / to the ~ باشتىن-ئاياغ، تامامەن، ئۈزۈل-كېسىل. II adj. پۈتۈنلەي، تامامەن، تولۇق.

fully ['fuli] adv. پۈتۈنلەي، تامامەن، يېتەرلىك.

fun [fʌn] n. تاماشا، ئويۇن، ئويۇن-تاماشا، چاقچاق.

function ['fʌŋkʃən] n. I ① رول، خىزمەت، ئىقتىدار، تەسىر، ئۇنۇم. ② بۇرچ، ۋەزىپە. II v. ① ھەرىكەتلەنمەك، خىزمەت قىلماق، ئايلانماق. ② ۋەزىپىسىنى ئۆتىمەك، رول ئوينىماق (بەدەن ئورگانلىرى).

fund [fʌnd] n. ① كۆمۈلۈپ ياتقان بايلىق. ② مەخسۇس ئاجرىتىلغان پۇل، فوند، مەبلەغ، سەرمايە. ③ بايلىق مەنبەسى.

fundamental ['fʌndə'mentl] adj. I ئاساسىي، تۈپ، نېگىزلىك.

funeral ['fju:nərəl] n. دەپنە مۇراسىمى.

fungus ['fʌŋgəs] n. (~ es ، fungi ['fʌŋgai]) موگۇ.

funnel ['fʌnl] n. ① ژورونكا. ② (پويىز ، پاراخوت قاتارلىقلار-نىڭ) كاناي، تۈرخۇن.

funny ['fʌni] adj. ① قىزىق، ھەييار، كۈلكىلىك. ② ئەجەبلىنەرلىك، غەلىتە، ئاجايىپ، غەيرىي.

fur [fə:] n. ① تۈك، يۇڭ (مۇشۇك، توشقان قاتارلىقلار-نىڭ). ② تېرە، ھايۋانات تېرىسى.

furious ['fjuəriəs] adj. ① غەزەپلە، غەزەپلەنگەن. ② دەھشەتلىك، قانتتىق، شىددەتلىك.

furnace ['fə:nis] n. مەش.

furnish ['fə:niʃ] v. ① تەمىنلىمەك. ② (ئۆينى) تۈزەشتۈرمەك، زىننەتلىمەك، بېزىمەك.

furnishings ['fə:niʃiŋz] n. ئۆي جاھازلىرى ۋە تىزىپ قويۇلغان نەرسىلەر

furniture ['fə:nitʃə] n. ئۆي جاھازلىرى.

furrow ['fʌrəu] n. ① تاپ (ئۇرۇق سالىدىغان تاپ). ② (يۇزدىكى) قورۇق.

further ['fə:ðə] I adv. & adj. = ① father . ② يەنە بىر قەدەم، تېخىمۇ، يەنىمۇ، تېخىمۇ كۆپ، يەنىمۇ ئىچكىرىلەپ، ئالغا سۈرمەك، ئىلگىرى سۈرمەك.

furthermore ['fə:ðə'mɔ:] adv. بەلكى، ئۇنىڭ ئۈستىگە، يەنە كېلىپ

furthest ['fə:ðist] adv. & adj. =① farthest . ئەڭ يىراق.

fury ['fjuəri] n. ① غەزەپ، قەھرى-غەزەپ، غەزەپلىنىش، ئاچچىقلىنىش. ② قانتتىق، شىددەت؛ دەھشەت.

future ['fju:tʃə] I n. كەلگۈسى، كېلەچەك، ئىستىقبال for the ~ ؛ in كەلگۈسىدە، كېلەچەكتە. ‖

ئۇيغۇر كىتاب تورى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

G

G,g [dʒi:] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ يەتتىنچى ھەرپى
G. B=Great Britain ئۇلۇغ برىتانىيە
g=gram(s)
gaberdine [gæbə'di:n] خادانى، گاباردىيون
gable ['geibl] يان تام
gaggle ['gægl] توپ، (غاز) بىر توپ
gaiety ['geiəti] خۇشال، خۇشاللىق، شاد-خۇرام
gaily ['geili] خۇشاللىق، شاد-خۇراملىق
gain [gein] v. I ① ئىگە بولماق، ئېرىشمەك؛ تاپماق. ② ئاشماق، ئاشۇرماق (ئېغىرلىق). ③ تېز كەتمەك، ئىلگىرىلەپ كەتمەك (سائەت ئىستىرېلكىسىنىڭ توغرا ۋاقىتتىن ئىلگىرىلەپ كەتكەنلىكىنى كۆرسە-تىدۇ). ④ يېتىپ بارماق. II n. مەنپەئەت، پايدا، نەپ، ھايان.
gait [geit] n. قەدەم، چامدام.
gal. =gallon (s).
gala ['ga:lə] ① داغدۇغىلىق يىغىن ② بايرام، ھېيت ③ تەبرىكلىمەك، مۇبارەكلىمەك
galactic [gə'læktik] سامان يولى
galaxy ['gæləksi] ① تۇرغۇن يۇلتۇزلار سىستېمىسى ② ئادەملەر توپى، بىر توپ (ئادەم)
gale [geil] n. بوران.
gall [gɔ:l] n. ① ئۆت؛ ئۆت سۈيۈقلۇقى ② ئۆچمەنلىك.
gallant ['gælənt] I adj. ① باتۇر، قەھرىمان، جەسۇر. ② ھەشەمەتلىك، سەلتەنەتلىك، پۇزۇر. ③ (ئاياللارغا خۇشامەتچىلىك

قىلىدىغان) پوخۇر، خوتۇنپەرەس. II n. پوخۇر ئادەم، خوتۇنپەرەس ئادەم.

galleon ['gæliən] ئىسپانىيىنىڭ يەلكەنلىك كېمىسى

gallery ['gæləri] n. ① كۆرگەزمىخانا، رەسىم كۆرگەزمىخانىسى. ② كارىدور. ③ (تىياتىرخانىلاردا) يۇقىرى قەۋەتتىكى ئورۇن. ④ خالىق يولى.

gallon ['gælən] n. (سۇيۇقلۇق ئۆلچەم بىرلىكى) گاللون. (بىر گاللون ئەنگلىيە ئۆلچىمى بويىچە 4.546 لىترغا، ئامېرىكا ئۆلچىمى بويىچە 3.785 لىترغا تەڭ).

gallop ['gæləp] I n. چېپىش، ئۇچقاندەك چېپىش (ئاتلارنىڭ) II تېز چاپتۇرماق (ئاتنى)، ئۇچقاندەك چاپماق (ئات).

gallows ['gæləuz] n. دار.

galore [gə'lə:(r)] ① نۇرغۇنلىغان، كۆپلىگەن. ② كۆچلۈك

gamble ['gæmbl] I v. ① قىمار ئوينىماق. ② ھايانكەشلىك قىلماق. II n. ① قىمار. ② ھايانكەشلىك، جازانىخورلۇق.

game [geim] I n. ① ئويۇن، تاماشا. ② مۇسابىقە. ③ (كۆپلۈك) ئىشلىتىلىدىغان تەنھەرىكەت مۇسابىقىسى. ④ بىر مەيدان مۇسابىقە، بىر قېتىملىق مۇسابىقە. ⑤ ئېرىشكەن نومۇر (مۇسابىقىدە). ⑥ پىلان. ⑦ ھىيلە-مىكىر. ⑧ تۇلجا. II adj. ① باتۇر، جەسۇر. ② خالىغان، خالايدىغان، ئىختىيار قىلغان، ئىختىيار قىلىدىغان.

gander ['gændə(r)] ئەركەك غاز

gang [gæŋ] n. گۇرۇھ، توپ.

gangster ['gæŋstə(r)] قاراقچى، باسمىچى، بۇلاڭچى.

gangway [gæŋwei] ① سەكرەش تاختىسى ② كۆۋرۈك، تاختا (كېمىدىن قىرغاققا چىقىش ئۈچۈن قويۇلغان تاختاي) ③ ئورۇن ئالدىدىكى يول (كىنوخانىدىكى ئورۇندۇق ئارىلىقىنى كۆرسىتىدۇ)

gaol, jail [dʒeil] n. تۈرمە، قاماقخانا.

gap [gæp] n. ① يېرىق، شورا. ② بوشلۇق، ئارىلىق. ③ پەرق.

④ يېتەرسىزلىك.

garage ['gæra:ʒ,gə'ra:ʒ] n. ① گاراژ. ② ماشىنا رېمونت قىلىش زاۋۇتى.

garbage ['ga:bidʒ] ئەخلەت (ئامېرىكا تىلىدا)

garble ['ga:bl] بۇرمىلىماق، ناتوغرا مەنە بەرمەك

garden ['ga:dən] n. باغچا، باغ.

gardener ['ga:dnə] n. باغۋەن.

gargle ['ga:gl] ئېغىز چايقىماق

garland ['ga:lənd] n. گۈلچەمبىرەك؛ گۈلتاج.

garlic ['ga:lik] n. سامساق

garment ['ga:mənt] n. چاپان، تون، پۈركەنجە.

garnish ['ga:niʃ] ياسانماق، پەردەز قىلماق

garret ['ga:tə(r)] n. بالىخانا

garrison ['gærisn] n. I مۇھاپىزەتچى قىسىم. v. II مۇداپىئە قىلماق، مۇداپىئەدە تۇرماق.

garter [ga:tə(r)] ئاسماباغ (پايپاق ئاسقۇچ)

gas [gæs] n. ① گاز. ② كۆمۈر گازى. ③ زەھەرلىك گاز. ④ (ئامېرىكا جانلىق تىلىدا) بېنزىن =. (gasolene)

gasolene' gasoline ['gæsəli:n] n. (ئامېرىكا تىلىدا) بېنزىن (=petrol).

gasp [ga:sp] v. I ھاسىرىماق، ھۆمۈدىمەك. n. II ھاسىراش، ھۆمۈدەش.

gassy ['gæsi] گازلىق

gastric ['gæstrik] ئاشقازاننىڭ

gastriculers ['gæstrikju:lirs] ئاشقازان يارىسى

gate [geit] n. ① دەرۋازا. ② كلاپان، قاپقاق.

gather['gæðə] v. ① يىغماق، يىغىلماق، توپلىماق، توپلانماق، جۇغلىماق، جۇغلانماق. ② ئاشماق، ئاشۇرماق. ③ تەخمىن قىلماق، مۆل-

چەرلىمەك. ④ چۈشەنمەك، بىلمەك. ⑤ قوشۇمىسىنى تۇرمەك. ⑥ يىرىڭدىماق.

gauge, gage [geidʒ] take the ~ of ‖ ئۆلچىگۈچ. ② ئۆلچەم. ① n. I ئۆلچىمەك، مۆلچەرلىمەك. II v. ① ئۆلچىمەك؛ مۆلچەرلىمەك؛ باھالىماق.

gauze[gɔ:z]. (رەخت) تور. ② داكا (رەخت). ③ گاز (رەخت) n. ① (سىم)

gave [geiv] v. → give.

gay [gei] adj. ① خۇشال، خۇشاللىقتا چۆمگەن؛ جۇشقۇن. ② رەڭگارەڭ؛ ھەرخىل.

gaze [geiz]. v (دائىم بىرلىك ئىشلىتىلىدۇ) زەن قويۇپ قارىماق، تىكىلىپ قارىماق.

gazette [gə'zet] ئاخبارات، گېزىت

gazzele ['gə'zel] n. كىچىك بۆكەن

gear [giə] n. ① ئايلاندۇرۇش قۇرۇلمىسى. ② چىشلىق چاق. ③ قورال-سايمان. ④ ئۆي جاھازلىرى ‖ ~ in چىشلەشمەك / ~ out of چىشلەشمەسلىك. II v. ① چىشلىق چاقتا چاتماق. ② قوزغىلىشقا تەييار بولماق، قوزغىلىش ئالدىدا تۇرماق. ③ تۇتاشماق، تۇتاشتۇرماق ‖ ~ up تېزلەتمەك / ~ down ئاستىلاتماق.

geese [gi:s] v. → goose.

gelatine [dʒelə'ti:n] ياريېلىم

gem [dʒem] n. گۆھەر، ئېسىل تاش.

Gen. =**General**.

gender ['dʒendə(r)] جىنس (گرامماتىكىدا)

general ['dʒenərəl] n. گېنېرال.

generality['dʒenə'ræliti] n. ① ئومۇمىي پرىنسىپ، ئومۇمىي چۈشەنچە ئومۇمىي بايان. [the ~] ② كۆپچىلىك، كۆپ سانلىق. ③ ئومۇمىيلىق.

generally ['dʒenərəli] adv. ① ئادەتتە، ئومۇمەن، ئادەتتىكىچە قىـ

لىپ: ~speaking ئادەتتىكىچە قىلىپ ئېيتقاندا.
② كەڭ كۆلەمدە، كەڭ كۆلەملىك، ئومۇميۈزلۈك.
generate ['dʒenəreit] v. (توك، نۇر، ئىسسىقلىق قاتارلىقلارنى) پەيدا قىلماق، چىقارماق، بارلىققا كەلتۈرمەك: to ~ heat ئىسسىقلىق چىقارماق.
generation ['dʒenə'reiʃən] n. مەيدانغا كېلىش، پەيدا بولۇش، يۈز بېرىش. ② نەسىل، ئەۋلاد.
generator ['dʒenəreitə] گېنېراتور.
generic [dʒi'nerik] ئادەتتىكى، ئاددىي
generosity ['dʒenərɔsiti] n. كەڭچىلىك، مەردلىك، ھىممەتلىك.
generous ['dʒenərəs] adj. ① مەردانە، مەرد، سېخىي. ② مول، باي، كۆپ.
genial ['dʒi:njəl] adj. ① خۇش، مۇلايىم. ② مۆتىدىل، ئىللىق (ھاۋا).
genius ['dʒi:njəs] n. (~ es) تالانت، تالانت ئىگىسى.
gentle ['dʒentl] adj. ① ئاق كۆڭۈل، ياخشى؛ ئىناق. ② خۇش، يۇۋاش، مۇلايىم.
gentleman ['dʒentlmən] n. ① (gentlemen) مۆتىۋەر، تۆرە، ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلىپ، ئەرلەرگە ھۆرمەت نام بولۇپ كېلىدۇ) جاـنابلار، ئەپەندىلەر.
gently ['dʒentli] adv. ① مۇلايىم، ئىللىق، يېقىملىق. ② ئاستاغىنە؛ سىلىققىنە. ③ پەيدىنپەي، باراـبارا.
genuine ['dʒenjuin] adj. ھەقىقىي، راست.
genus ['dʒi:nəs] ئۇرۇقداش (بىئولوگىيىدە)
geography [dʒi'ɔgrəfi] n. جۇغراپىيە.
geological [dʒiə'lədʒikəl] گېئولوگىيىلىك
geologist [dʒiə'lədʒist] گېئولوگ
geology [dʒi'ɔlədʒi] گېئولوگىيە

geometry ['dʒi'əmitri] گېئومېتريە

germ [dʒə:m] n. ① نوتا، بىخ، ئۇندۇرمە. ② تۇپ سەۋەب، مەنبە، يىلتىز. ③ باكتېرىيە؛ مىكرو ئورگانىزم. ④ كېسەللىك باكتېرىيىسى.

German ['dʒə:mən] I adj. ①گېرمان، گېرمانىيىنىڭ، گېرمانلىقنىڭ. ② گېرمانچە، گېرمان تىلىدىكى.

II n. ①گېرمان. ② گېرمان تىلى.

gerud ['dʒerənd] n.〈گراممماتىكا〉 ھەرىكەتنام.

gesture ['dʒestʃə] n. ئىشارەت، ئىما-ئىشارەت.

get [get] v. ① (~ ting ['getiŋ] (ئامبرىكىدا) ، got ؛ got [gɔt]) ئالماق، تاپماق، ئېرىشمەك، قولغا كەلتۈرمەك. ② گىرىپتار بولماق. ③ كەلمەك، يېتىپ بارماق. ④ (سۇپەت ياكى ئۆتكەن زامان سۇپەتداش پېئىللىرى بىلەن بىرگە كېلىپ، بولغان، بولۇۋاتقان ياكى بولماقچى بولغان ئىش-ھەرىكەتنى بىلدۈرىدۇ): ~ angry ئاچچىقلانماق، تېرىكمەك / ~ married تۇرمۇش قۇرماق. ⑤ (قوشما تولدۇرغۇچى بىلەن بىرگە كېلىپ قىلماق، قىلدۇرماق، دېگەنگە ئوخشاش ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ): ~ one' s hair cut چېچىنى ياساتماق / ~ everything ready ھەممىنى تەييارلاپ قويماق. ⑥ قىيىن چۈشمەك، تەس كەلمەك = ~ about / have got || have تارقالماق / along~ راۋاج تاپماق، ئىلگىرىلىمەك؛ كۈن كەچۈرمەك، جان باقماق: How are you ~ ting along? ياخشى تۇردىڭىزمۇ؟ How are you ~ ting along with your work? خىزمىتىڭىز ياخشى كېتىۋاتامدۇ. (ياكى: خىزمەت ئەھۋالىڭىز قانداقراق) / ~ away ئايرىلماق، قۇتۇلماق/ ~ down to كۆڭۈل قويۇپ، خاتىرجەم بولۇپ (ئۆگەنمەك، ئىشلىمەك، تەنقىد قىلماق) / ~ in ① كىرمەك. ② يېتىپ كەلمەك، يېتىپ بارماق. ③ يىغماق (زىرائەتلەرنى) / ~ off ① (ئاپتوموبىل، پويىز قاتارلىقلار-

دىن) چۈشمەك. ② (كىيىم، ئاياغ قاتارلىقلارنى) سالماق. ③ قۇتۇلماق. /on ~ ① (ئاپتوموبىل، پويىز قاتارلىقلارغا) چىقماق، چۈشمەك، ئولتۇرماق / out ~ ① چىقماق، چىقارماق. ② ئايرىلماق. ③ نەشر قىلماق /over ~ ① (قىيىنچىلىقلارنى) يەڭ- مەك، تۇگەتمەك. ② (سالامەتلىك) ئەسلىگە كەلمەك / through ~ ① (ئىمتىھاندىن) ئۆتمەك. ② تۇگەتمەك، ئاياغلاشتۇرماق / up ~ (ئۇخلىغان يېرىدىن) تۇرماق، ئورنىدىن تۇرماق.

ghost [gəust] n. جىن، ئەرۋاھ.

giant['dʒaiənt] n. I پالۋان؛ گىگانت. adj. II يوغان، زور، گىگانت.

gift [gift] n. ① سوۋغا، سوۋغات، تارتۇق. ② تالانت، تۇغما تالانت.

gigantic [dʒai'gæntik] غايەت زور، كاتتا، يوغان

gild [gild] ② ھەل بەرمەك. ① (gilt [gilt]، ~ed ['gildid]) v. بېزىمەك، پەردەزلىماق؛ ئەدەبىي جەھەتتىن ئۆشلەپ چىقماق.

gill [gil] n. قوۋۇز

gilt [gilt] v. → gild.

gimmick ['gimik] ھېيلە-مىكىر، ھېيلە-نەيرەڭ، نەيرەڭۋازلىق

ginger ['dʒindʒə] n. ① زەنجىۋىل. (جانلىق تىلدا) غەيرەت، كۈچ، دەرمان، مادار.

gird [gə:d] ئورد- (girt ،girded ؛girt [gə:t] ،~ ed ['gə:did]) v. ماق، يۆگمەك، باغلىماق، چەكمەك؛ ئېسىۋالماق، ئاسماق.

girdle ['gə:dl] n. ① باغ، بەلباغ. ② تاسمىسىمان جىسىملار.

girl [gə:l] n. ① قىز. ②ئايال خىزمەتچى.

giro [dʒaiərəð] پۇل ئەۋەتمەك (پوچتا ئارقىلىق) پۇل خۇيلىمەك، خۇيلانغان پۇل

irt [gə:t] v. → gird.

gist [dʒist] ئاساسىي مەقسەت، ئاساسىي مەزمۇن، مۇزىم مەزمۇن

give [giv] (giving ['giviŋ] ؛given ['givn] ،gave [geiv]) v. I

① بەرمەك، تەقدىم قىلماق، ھەدىيە قىلماق، تاپشۇرماق. ② ئىشلەپ چىقارماق. ③ ئۆتكۈزمەك. ④ ئۆرۈلمەك، قىڭغايماق. ⑤ ئويۇلماق ‖ away ~ ئاشكارىلاپ قويماق /in ~ يول قويماق، تەسلىم بولماق /out ~ ① ئېلان قىلماق، جاكارلىماق. ② تەقسىم قىلماق، تارقىتىپ بەرمەك. ③ ئىشلىتىپ بولماق، تۈگەتمەك ~ ① over/ ئۆتكۈزۈپ بەرمەك، تاپشۇرۇپ بەرمەك. ② (جانلىق تىلدا) توختىماق، توختاتماق /up ~ تاشلىماق، ژاز كەچمەك n. ‖ ئېلاستىكلىق؛ ئېلاستىكلىق كۈچ.

given ['givn] v. → give.

glacial ['gleisiəl] مۇزنىك، مۇز دەۋرى

glacier ['glæsiə(r)] مۇزلۇق، كۆچمە مۇز

glad [lgæd] adj. ① خۇش، خۇشال، خۇشاللىق (dest~ ؛ ~ der) ناراللىق، كىشىنى خۇشال قىلىدىغان: news ~ خۇش خەۋەر / I am ~ to see you. مەن سىزنى كۆرگىنىم ئۈچۈن خۇشال (سىزنى كۆرۈپ خۇشاللاندىم).

gladly ['glædli] adv. خۇشال، خۇشاللىق بىلەن.

glance [gla:ns] I v. ① نەزەر سالماق، بىر قاراپ قويماق. ② پىلىلدىماق، ژىلىلدىماق. ‖ n. ① بىر قاراپ قويۇش، بىر نەزەر. ② پىلىلداش، ژىلىلداش، نۇر چاقناش.

gland [glænd] n. بەز.

glare [gleə] I v. ①! چاقنىماق، پىلىلدىماق، نۇر چاچماق. ② كۆز ئالايتماق، ھومايماق ‖ n. ① چاقناش، نۇر چېچىش. ② كۆز ئالايتىش، ھومىيىش.

glass [gla:s] n. ① ئەينەك، ئەينەك قاچا-قۇچا ئىستاكان. ② (كۆزىدىغان) ئەينەك. ③ (كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) كۆزەينەك. ④ مىكروسكوپ.

glaze[gleiz] I v. ① ئەينەك سالماق، ئەينەك ئورناتماق. ② سىرلىماق، ساپال سىرى بەرمەك، پارقىراتماق. ‖ n. ساپال سىرى، سىر.

uyghurkitap.com

gleam [gli:m] n. I غۇۋا. II v. غۇۋا نۇر چىقارماق، پىلىلدىماق.

glean [gli:n] توپلىماق، يىغماق

glee [gli:] n. خۇشاللىق، شاد-خۇراملىق، خۇشال خوراملىق: full of ~ خۇشاللىقى ئىچىگە پاتماسلىق.

glen [glen] n. جىلغا، جىمجىت جىلغا.

glib [glib] ① لولا، قۇۋۇ، تۇلكە، تىل ياغلىما ② راۋان، سۇدەك، تېز، ئەپچىل

glide [glaid] v. I ① تېيىلماق، سىيرىلماق، تېيىلىپ ماڭماق. ② (ھاۋادا) لەيلەپ ئۇچماق. II n. ① تېيىلىش، سىيرىلىش. ② (ھاۋادا) لەيلەپ ئۇچۇش.

glider ['glaidə] n. پلانېر.

glimpse ['glimps] n. بىر نەزەر، نەزەر، قاراپ قويۇش، كۆزۈپ كېلىش ‖ cath [get] a ~ of ... كۆزۈپ قالماق.

glint [glint] پىلىلدىماق، چاقنىماق

glisten ['glisn] نۇر قايتۇرماق، نۇرنى ئەكس ئەتتۈرمەك، ئەكس نۇر. v. چاقنىماق، پىلىلدىماق، پارقىرىماق، چاقناپ تۇرماق.

glitter ['glitə] v. I پارقىرىماق، نۇر چاچماق، نۇر چاقناپ تۇرماق. II n. پارلاق، نۇرلۇق، شانلىق.

global ['gləʊbl] ① پۈتۈن دۇنيا، پۈتۈن ئالەم ② ئومۇملاشتۇرماق، بىرلەشتۈرمەك، بىرىكتۈرمەك

globe [gləub] n. ① شار. ② [the ~] يەر شارى. ③ گلوبۇس.

gloom [glu:m] n. ① تۇتۇقلۇق، غۇۋالىق، قاراڭغۇلۇق. ② قايغۇ، ھەسرەت، غەم-ئەندىشە، روھى چۈشكۈنلۈك.

gloomy ['glu:mi] adj. ① تۇتۇق، غۇۋا. ② قايغۇلۇق، ھەسرەتلىك.

glorify[1] ['glɔ:rifai] ① چوقۇنماق، سەجدە قىلماق ② پەردەزلىمەك، بېزەپ كۆرسەتمەك، گۈزەللەشتۈرمەك

glorify[2] ['glɔ:rifai] v. ماختىماق، تەرىپلىمەك، مەدھىيىلىمەك.

glorious ['glɔ:riəs] adj. ① شەرەپلىك، شانلىق، پارلاق، نۇرلۇق. ② (جانلىق تىلدا) خۇشال، خۇشال-خۇرام، خۇشاللىققا چۆمگەن.

glory ['glɔ:ri] I n. ① شەرەپ، شان-شەرەپ، شۆھرەت، داڭ، پەخىر. ② ھەيۋەتلىك، ئۇلۇغۋار، ھەشەمەتلىك. II v. ① خۇشال بولماق. ② پەخىرلەنمەك.

gloss[1] [glɔs] ① پارقىراق، يالتىراق، سىلىق ② ساختا قىياپەت ③ يوشۇرماق، ياپماق

gloss[2] [glɔs] ئىزاھات بەرمەك، ئىزاھلىماق، ئىزاھات

glossary ['glɔsəri] سۆزلۈك جەدۋىلى

glove [glʌv] n. پەلەي.

glow[gləu] I v. ① قىزىماق، قىزىپ تۇرماق. ② قىزارماق. ③ نۇر چاچماق، ئاپئاق چىقارماق. II n. ① (بىرلىك ئىشلىتىلمىدۇ) نۇر چېچىش، ئاپئاق نۇر چېچىش. ② قىزىش. ③ قىزىرىش.

glucose ['glu:kəðs] n. گلۈكوزا

glue [glu:] I n. ياريېلىم. II v. چاپلىماق، يەملىمەك.

glum [glʌm] ① غەمكىن، مەيۈس ② دىمىق، تۇتۇق.

gm. = **gram** (**me**).

gnash [næʃ] چىشلىمەك

gnat [næt] كىچىك، ھاشارات، قۇرت-قوڭغۇزلار (ئادەمنى چاقىدىغان)

gnaw [nɔ:] v. ① چىشلىمەك، غاجىماق. ② باش قاتۇرماق، پەرىشان بولماق، قىينىماق، قىينالماق.

go [gəu] v. ① (gone [gɔn] ; went [went] ; goes [gəuz]) بارماق، ماڭماق، كەتمەك. ② سوزۇلماق، تۇتاشماق. ③ ئايلانماق، ئۆڭمەك. ④ يىقىلماق، ئۆرۈلمەك، بۇزۇلماق، كاردىدىن چىقماق. ⑤ جاراڭلىماق. ⑥ مەنسۇپ بولماق، تەئەللۇق بولماق. ⑦ قويماق. ⑧ تارقالماق، ئېقىپ يۈرمەك، يېيىلماق. ⑨ [to be ~ ing to]

. . . ماقچى، . . . ھەكچى بولماق ‖ ~ after ① قولغا كەلتۈرمەك، تىرىشماق، تىرىشىپ قولغا كەلتۈرمەك. ② قوغلىماق ~ against / قارشى تۇرماق، خىلاپلىق قىلماق / ~ all out بارلىق كۈچى بىلەن، تولۇق غەيرەتكە كېلىپ / ~ ahead ئالدىدا ماڭماق، ئالدىدا تۇرماق، ئالغا باسماق /[upon] ~ back on خىلاپلىق قىلماق؛ خائىنلىق قىلماق / ~ by ① ئۆتمەك. ② ئاساسەن، ئاساسلانماق /~ down ① (كېمە) چۆكمەك، چۆكۈپ كەتمەك. ② (شامال، دولقۇن) پەسەيمەك، تىنجىماق. ③ يەتكۈزمەك، يەتكۈزۈپ بەرمەك / ~ in for ① (ئىمتىھانغا) قاتناشماق. ② شۇغۇللانماق، مەشغۇل بولماق، كىرىشمەك. ③ قىزىقماق، ئىنتىلمەك، ھەۋەس قىلماق / ~ off ① (ئوق) ئېتىلماق، پارتلاماق. ② (يېمەكلىك) بۇزۇلماق / ~ on ① داۋاملاشماق، داۋاملاشتۇرماق. ② تۇغۇلماق، پەيدا بولماق / ~ out (ئوت، چىراغ) ئۆچمەك، ئۆچۈپ قالماق / ~ over . . . تەكشۈرمەك، تەكرارلىماق / ~ through ① ئۆتكۈزمەك، ئۆتمەك، باشتىن كەچۈرمەك. ② تەپسىلىي تەكشۈرمەك، تەكشۈرمەك ~ through / with ئورۇندىماق، تۈگەتمەك، ئىزچىللاشتۇرماق.

goal [gəul] n. ① (يۇگۇرۇش مۇسابىقىسىدا) ئاخىرقى پەللە. ② ۋارتا (پۈتبول مەيدانىدىكى). ③ نىشانە، نىشان، مەقسەت.

goat [gəut] n. ئۆچكە.

goblin ['goblin] n. جىن، ئالۋاستى

God [gɔd] n. خۇدا.

goddess ['dɔdis] n. ئىلاھە.

goggle ['gogl] زەڭ قويۇپ قارىماق، تىكىلىپ قارىماق

goggles ['goglez] شامال كۆزەينىكى

gold [gəuld] n. I ① ئالتۇن. ② بايلىق. ③ ئالتۇن رەڭ. II adj. ئالتۇن.

golden ['gəuldən] adj. ① ئالتۇن، ئالتۇندىن ياسالغان. ② ئالتۇندەك

ئالتۇن رەڭ. ③ قىممەتلىك، ئىنتايىن ياخشى، ئەڭ ياخشى.

golf [gɔlf] n. گولف توپ ئويۇنى.

gone [gɔn] v. → go.

gong [gɔŋ] n. جاڭ.

good [gud]◇ ~ : ياخشى: ① (best [best] ; better ['betə]) adj. I news خۇش خەۋەر. ② خۇش خۇي. ③ ماھىر. ④ ئىقتىدارلىق. ⑤ پايدىلىق. ⑥ ئىناق، ئاق كۆڭۈل. ⑦ تولۇق. II ياخشىلىق، ئىناقلىق ‖ for ~ (and all) مەڭگۈ.

good—by (e) ['gud'bai] int. خۇش، خەيرخوش، يەنە كۆرۈشەرمىز.

good—looking [gud'lukiŋ] adj. گۈزەل، چىرايلىق، كۆركەم.

goodly ['gudli] adj. ① گۈزەل، چىرايلىق، كۆركەم. ② خېلى كۆپ.

goodness ['gudnis] n. ① ئاق كۆڭۈللۈك، ياخشى نىيەتلىك. ② گۈزەل ئەخلاق.

goods [gudz] n. ① مال. ② كۆچمە مۈلۈك.

goose [gu:s] (geese [gi:s]) n. ① غاز. ② غاز گۆشى. ③ ئەخمەق.

gooseberry ['gǒzbəri] n. قارىقات

gorge [gə:dʒ] ① سايى، جىلغا ② گەل، بوغۇز

gorgeous ['gɔ:dʒəs] adj. ① ھەشەمەتلىك، كاتتا. ② شانلىق، پارلاق

gorilla [gə'rilə] n. گورىللا

gosh [gɔʃ] ئاھ، خۇدا، ئاھ (ئېغىز تىلىدا)

gosling ['gɔzliŋ] n. غازنىڭ چۆجىسى

gospel ['gɔspəl] ① ئىنجىل. ② ئەقىدە.

gossip ['gɔsip] n. I ① ئەيىبلەش، پىتنە-ئىغۋا، ئۆسەك سۆز، غەيۋەت. ② قۇرۇق گەپ، قۇرۇق پاراڭ. ③ غەيۋەتچى، پىتنىخور. II v. قۇرۇق پاراڭ سوقماق، گەپ توشماق.

got [gɔt] v. → get.

gotten ['gɔtn] v. → get.

www.uyghurkitap.com

gourd [gɔəd] n. قاپاق

govern ['gʌvən] v. ① باشقۇرماق، ئىداره قىلماق، ھۆكۈمرانلىق قىلماق. ③ كونترول قىلماق، تەسىر قىلماق.

governess ['gʌvənis] ئايال ئائىلە ئوقۇنقۇچىسى

government ['gʌvnmənt] n. ① سىياسەت. ② ھاكىمىيەت، ھۆكۈمەت، ئىداره.

governor ['gʌvənə] n. ۋالىي.

govt = **government.**

gown [gaun] n. ① ئۇزۇن، چاپان، (ئايالچە) پەلتو. ② (ئالىي مەكتەپلەرنىڭ) مۇراسىم كىيىمى. ③ سوتچى كىيىمى.

gr. =① **gram.** ② **gram** (**me**).

grab [græb] v. تارتىۋالماق، (~ bing ، ~ bed ، ~ bed) بۇلىماق، تۇتىۋالماق.

grace [greis] n. I ① سىپايىلىق، سىلىقلىق. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) نازاكەت، لاتاپەت، گۈزەل ئەخلاق. ③ ياخشىلىق، ئىلتىپات، شەپقەت. ④ رازىلىق. II v. ① گۈزەللەشتۈرمەك، بېزىمەك. ② شان-شەرەپ كەلتۈرمەك.

graceful ['greisful] adj. سىپايە، سىلىق، نازاكەتلىك، لاتاپەتلىك.

gracious ['greiʃəs] adj. ① يىللىق، يېقىملىق، سەمىمىي. ② مېھرىبان، شەپقەتلىك.

grade [greid] n. I ① دەرىجە. ② سورت. ③ يىللىق. ④ 〈ئامېرىكا تىلىدا〉 نومۇر. ⑤ يانتۇلۇق. II v. دەرىجىگە ئايرىماق، سورتقا ئايرىماق.

gradient ['greidiənt] يانتۇلۇق، يانتۇلۇق دەرىجىسى، قىيپاشلىق دەرىجىسى

gradual ['grædjuəl] adj. پەيدىنپەي، تەدرىجىي.

gradually ['grædjuəli] adv. پەيدىنپەي، بارا-بارا.

graduate[1] ['grædjueit] v. ① ئالىي مەكتەپنى پۈتتۈرمەك، ئوقۇشنى ئۇياغلاشتۇرماق، ئۇنۋانغا ئېرىشمەك، ئىلمىي ئۇنۋان بەرمەك. ② ئىشكالا ئويماق، ئىشكالىماق. ③ دەرىجىگە ئايرىماق.

graduate[2] ['grædjuit] n. ① (ئەنگلىيە تىلىدا) ئالىي مەكتەپنى پۈتتۈر-گەن ئوقۇغۇچى. ② (ئامېرىكا تىلىدا) ئوقۇش پۈتتۈرگەن ئوقۇغۇچى. ③ ‹خىمىيە› مېنىزۇركا.

graduation [grædju'eiʃən] n. ① ئوقۇش پۈتتۈرۈش. ② (ئامېرىكا تىلىدا) ئوقۇش پۈتتۈرۈش مۇراسىمى.

graft [gra:ft] ① ئۇلاقلىق ② كۆچۈرمەك، كۆچۈرۈپ تىكمەك ③ كېسىپ ئۇلىماق، كۆچۈرۈپ ئۇلىماق (ئادەم ئورگانزمىنىڭ مەلۇم جايلىرى)

grain [grein] n. ① ئاشلىق، زىرائەت، دانلىق زىرائەتلەر. ② دان. ③ دانە، دانچە. ④ (ياغاچ تاش قاتارلىقلارنىڭ) سىزىقچە سىزىق يولى.

gram [græm] n. → gramme.

grammar ['græmə] n. گراممانتىكا.

gramme, gram [græm] n. گرام.

gramophone ['græməfəun] n. پاتېفون.

grand [græd] adj. ① ھەيۋەتلىك، ھەشەمەتلىك، سەلتەنەتلىك. ئۇلۇغ-ۋار. ② مۇھىم، ئاساسىي. ③ پۈتۈن، جەمئىي، ئومۇمىي. ④ (جانلىق تىلدا) ئىنتايىن ياخشى، بەكمۇ ئوبدان. ⑤ كۆڭۈللۈك، خۇشاللىق. ⑥ چوڭ، يوغان، زور.

grandfather ['græn'dfa:ðə] n. بوۋا.

grandma ['grænma:] n. (بالىلار سۆزى) موما، چوڭ ئانا.

grandmother ['gæn'mʌðə] n. موما.

grandpa ['grænpa:] n. (بالىلار سۆزى) بوۋا.

granite ['grænit] n. گرانىت تاش.

granny, grannie ['græni] n. موما، چوك ئانا.

grant [gra:nt] v. I ئىجازەت بەرمەك، رۇخسەت قىلماق، ئېتىراپ قىلماق، ئىقرار قىلماق. II n. ئىنئام قىلىدىغان نەرسىلەر (مەسىلەن، كۆمەتتىن بېرىلىدىغان پۇل، يەر قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ).

grape [greip] n. ئۈزۈم.

graphite ['græfait] n. سۈرمە تاش

grapple ['græpl] ئىلىشماق، تۇتۇشماق، چىلىشماق

grasp [gra:sp] v. I ① تۇتماق، تۇتۇۋالماق، چىڭ تۇتماق. ② چۈشەنمەك، بىلمەك، ئۆزلەشتۈرمەك. II n. (بىرلىك ئىشلىتىلىدۇ) ① چۈشەنچە، چۈشىنىش. ② تۇتۇش، تۇتۇۋېلىش.

grass [gra:s] n. ① ئوت، چۆپ، ئوت-چۆپ. ② چىملىق، ئوتلاق.

grasshopper ['gra:s'hɔpə] n. چېكەتكە.

grate [greit] n. سالاسۇن.

grateful ['greitful] adj. ① مىننەتدار، مىننەتدار قىلىدىغان. تەشەكـكۈر ئېيتىدىغان. ② خۇشاللىنارلىق، ھۇزۇرلىنارلىق.

grating ['greitiŋ] كاتاكچە (ئىشىك، دېرىزىدىكى) رىشاتكا، قاشا

gratitude ['grætitju:d] n. مىننەتدارلىق، تەشەككۈر، رەھمەت.

grave[1] [greiv] adj. ① ئېغىر. ② جىددىي. ③ قاتتىق. ④ ئەستايىدىل.

grave[2] [greiv] n. مازار، قەبرە.

gravel ['grævəl] n. I ئۇششاق تاش، شېغىل تاش v. II (~led، ~led، ~ling) تاش يېيىتماق، شېغىل يېيىتماق.

gravely ['greivli] adv. ① سالماقلىق بىلەن، تەمكىن، ئەستايىدىل. ② ئېغىر. ③ جىددىي. ④ قاتتىق.

gravity ['græviti] n. ① تارتىش كۈچى. ② ئېغىرلىق كۈچى. ③ ئەستايىدىللىق، سالماقلىق. ④ جىددىيلىك. ⑤ ئېغىرلىق. ⑥ قاتتىقلىق.

gray [grei] adj. &n. =grey.

graze [greiz] v. ئوتلىماق، ئوتلاتماق، (چارۋا-ماللارنى).

grease [gri:s] I n. (هايۋاناتلارنىڭ) ياغ، ماي. II v. ياغلىماق، مايلىماق، ماي سۈركىمەك.

great [greit] adj. ① چوڭ، يوغان، كاتتا، زور. ② كۆپ، جىق ③ ئىنتايىن، بەك، ناھايىتى. ④ ئۇلۇغ، بۈيۈك. ⑤ (جانلىق تىلدا) ئىنتايىن ياخشى، بەك ياخشى.

greatly ['greitli] adj. ① زور. ② بەك، ئىنتايىن، ناھايىتى.

greatness ['greitnis] n. ① ئۇلۇغلۇق، بۈيۈكلۈك. ② زورلۇق، چوڭ-لۇق.

greed [gri:d] n. ئاچكۆزلۈك، نەپسى يامانلىق، تويماسلىق، بېخىللىق.

greedy ['gri:di] adj. ① ئاچكۆز، تويماس، بېخىل. ② تەشنا بولغان، ھېرىسمەن.

Greek [gri:k] I adj. گرېك. II n. گرېك، گرېك تىلى.

green [gri:n] adj. ① يېشىل. ② (مېۋە) پىشمىغان، خام. ③ تەجرىبىسىز، ئىش كۆرمىگەن. ④ تولۇپ تاشقان، ئۇرغۇپ تۇرغان. II n. ① يېشىل رەڭ. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) كۆكتات، سەي، ئوتياش. ③ چىملىق.

greet [gri:t] v. ① . . . گە سالام ئېيتماق. ② قارشى ئالماق: to ~ a friend with a smile دوستىنى خۇش خۇي قارشى ئالماق.

greeting ['gri:tiŋ] n. سالام، تىنچلىق سوراش.

grew [gru:] v. → grow.

grey, gray [grei] I adj. ① كۈلرەڭ. ② تۇتۇق، II n. كۈلرەڭ.

grief [gri:f] n. ھەسرەت، غەم، قايغۇ.

grieve [gri:v] v. كۆڭلىنى بۇزماق، قايغۇرماق.

grievous ['gri:vəs] adj. ① ئېچىنىشلىق، قايغۇلۇق. ② قاتتىق، كەسكىن.

grim [grim] adj. قاتتىق، سوغۇق (مۇئامىلە) (~ mer، ~ mest)

www.uyghurkitap.com

له) : a ~ expression سوغۇق چىراي.

grin [grin] v. (~ ned ، ~ ned ، ~ ning) هجايماق.

grind [graind] v. (grind [graund] ؛ ground) ① يانچماق، ئاقلىماق، ئەزمەك، تارتماق. ② زۇلۇم سالماق، زۇلۇم قىلماق، قىينىماق، ئازابلىماق. ③ سىلىقلىماق، بىلمەك. ④ جاپاغا چىداپ ئۆگەنمەك.

grip [grip] v. (~ ped ، ~ ped ، ~ ping) ① چىمك تۇتماق، تۇتماق، تۇتۇۋالماق. ② ئۆزىگە تارتماق، جەلپ قىلماق.

grisly ['grizli] قورقۇنچلۇق

gristle ['grisl] n. كۆمۈرچەك

groan [grəun] v. Ⅰ ئاھ ئۇرماق، خورسىنماق، ئىڭرىماق، ناله قىلماق. Ⅱ n. ① ئاھ ئۇرۇش، خورسىنىش. ② ناله ئاۋازى.

grocer ['grəusə] n. يېمەكلىكلەر دۇكىنى.

groom [gru:m] n. Ⅰ ① ئاتچى، ئات باقار. ② يىگىت، كۈيئوغۇل (توي ئۈستىدە). Ⅱ v. پەردازلىماق، زىننەتلىمەك.

groove [gru:v] n. Ⅰ ① ئوقۇر، نو، خەندەك. ② ئادەت، تۇر-مۇش ئادىتى. Ⅱ v. ① ئوقۇر ياسىماق. ② خەندەك قازماق.

gross [grəus] adj. ① قوپال، توك، پالاكەت. ② ئېنىق، روشەن، ئايان (جىنايەت، خاتالىق قاتارلىقلار). ③ بۈك، زىچ، قويۇق. ④ ئومۇمىي، ⑤ سېمىز. Ⅱ n. 12 دوزىنا.

ground[1] [graund] v. → grind.

ground[2] [graund] n. ① [the ~] يەر، تۇپراق، زېمىن. ② ئاساس سەۋەب. ③ ئارقا كۆرۈنۈش. ④ مەيدان. ⑤ ‹ئېلېكتر› يەر سىمى ‖ gain ~ تەرەققىي قىلماق، ئىلگىرىلىمەك، راۋاج تاپماق give hold [stand] one's ~/ يول قويماق، ئۆتۈنمەك /[lose] ~/ چىمك تۇرماق، مەيداندا چىمك تۇرماق on the ~ of/ چۈنكى، ئۈچۈن. Ⅱ v. ① (ئايروپىلان، پاراخوت قاتارلىقلار) يەردە توختاپ قالماق، ئۇچۇشتىن توختىماق، توختاتماق. ② ئاساسلانماق،

ئاساسلاندۇرماق.

group [gru:p] n. گۇرۇپپا.

grouth [grəuθ] n. ① ئۆسۈش، يېتىلىش، ئۆستۈرۈش، ئېشىش، ئاشۇرۇش، قوشۇش، قوشۇلۇش. ② ئاشۇرۇلغان نەرسە، كۆپەيگەن نەرسە، ئۆستۈرۈلگەن نەرسە، ئۆسكەن نەرسە.

grove [grəu] n. ئورمانلىق، دەرەخزارلىق.

grow [grəu] v. ① (grown [grəun]؛ grew [gru:]) ئۆسمەك، ئۆستۈرمەك، يېتىلمەك، يېتىلدۇرمەك، ئاشماق، ئاشۇرماق. ② تېرىماق، تېرىلماق. ③ ئايلانماق، بولماق. ~ out ① ‖ ~ of ... (بويى ئۆسۈپ كىيىملىرىنى) كىيەلمەسلىك، پاتماسلىق / ~ up چوڭ بولماق، ئۆسۈپ يېتىلمەك.

growl [graul] v. ① (ئىت) قاۋىماق، هاۋشىماق. ② (ئادەم) هۆركىرىمەك، گۈركىرىمەك. ③ (گۈلدۇرماما) گۈلدۇرلىمەك.

grown [grəun] v. → grow.

grown—up ['grəunʌp] I adj. ياش قۇرامىغا يەتكەن، چوڭ بولغان، بالاغەتكە يەتكەن. II n. چوڭ ئادەم، ياش قۇرامىغا يەتكەن ئادەم.

grudge [grʌdʒ] I v. هەسەت قىلماق، قىزغانماق، چىدىماسلىق، كۆرەلمەسلىك. II n. كۆرەلمەسلىك، هەسەت قىلىش، قىزغىنىش.

gruff [grʌf] adj. قوپال، توك، يىرتىك.

grumble ['grʌmbl] I v. غودۇڭشىماق، غودىرىماق. II n. ① نارازىلىق. ② تىنىق گۈلدۇرماما ئاۋازى.

guarantee ['gærən'ti:] I n. كاپالەت، كاپالەتنامە. ② بورۇن، كېپىل ③ هۆججەت قىلىنغان بۇيۇم. II v. كاپالەتلىك قىلماق، ۋەدە بەرمەك، كېپىل بولماق، بورۇن بولماق.

guard [ga:d] I n. ① هوشيارلىق، پەخەسلىك. ② قوغداش، مۇهاپىزەت قىلىش. ③ مۇهاپىزەتچى، كۆزەتچى، قاراۋۇل. ④ (ئەنگلىيە تىلىدا) پويىز خىزمەتچىسى. II v. ① قوغدىماق، مۇهاپىزەت قىلماق. ② پەخەس بولماق، ئېهتىيات قىلماق to be

www.uyghurkitap.com

on ~ ‖ نۆۋەتچىلىك قىلماق، دىجورنىلىق قىلماق، پوستنا تۇرماق / to keep ~ / s/ قاراۋۇللۇق قىلماق، قوغدىماق on one' پەخەس بولماق، ساقلانماق.

guardian ['ga:djən] n. (قانۇن) ھامىي، ھىمايە قىلغۇچى، قوغدىغۇچى.

guerrilla, guerilla [gə'rilə] n. ① پارتىزانلىق، پارتىزانلىق ئۇرۇشى. ② پارتىزان.

guess [ges] v. I تەخمىنەن قىلماق، مۆلچەرلىمەك، قىياس قىلماق، پەرەز قىلماق، پەملىمەك. n. II تەخمىنلەش، قىياس قىلىش.

guest [gest] n. مېھمان، خېرىدار.

guidance ['gaidəns] n. يولباشچى، يول باشلىغۇچى، رەھبەر.

guide [gaid] n. I ① يول باشلىغۇچى، يولباشچى، باشلامچى. ② قىبلىنامە، قوللانما. v. II يول باشلىماق، يېتەكچىلىك قىلماق، باشچىلىق قىلماق.

guided missile ['gaid'd'misail] n. باشقۇرۇلىدىغان بومبا.

guilt [gilt] n. جىنايەت، گۇناھ، جىنايەت سادىر قىلىش.

guiltless ['giltlis] adj. گۇناھسىز، جىنايىتى يوق.

guilty ['gilti] adj. گۇناھكار، جىنايەت سادىر قىلغان، جىنايىتى بار.

guitar [gi'ta:] n. گىتار.

gulf [gʌlf] n. ① دېڭىز قولتۇقى. ② چوڭقۇر ئورا، ئازگال، ھاڭ، گىرداب.

gull[1] ['gʌl] بېلىقچى قۇشلار

gull[2] ['gʌl] ئالدىماق، ساختىپەزلىك قىلماق

gullet ['gʌlit] ① گال، بوغۇز ② ئېغىز

gulp [gʌlp] ① يۇتماق ② تورمۇزلانماق، تۇتماق، باسماق

gum [gʌm] n. I ① كاۋچۇك، دەرەخ يېلىمى. ② (ئامبرىكا تىلىدا) سېغىز كەمپۇت. v. II چاپلىماق، يەملىمەك، يېلىملىماق.

gun [gʌn] n. ① مىلتىق، قورال. ② توپ، زەمبىرەك.

gush [gʌʃ] v. ① ئېتىلىپ چىقماق، ئۇرغۇپ چىقماق، چاچراپ چىقماق، پۈركۈلۈپ چىقماق. ② ئاغزى بېسىلماسلىق، گېپى توختىماسلىق. Ⅱ n. ① ئېتىلىپ چىقىش، ئۇرغۇپ چىقىش، چاچراش. ② ئۆزۈنى باسالماسلىق، ئۆزۈنى توتۇۋالماسلىق.

gutter ['gʌtə] n. ① ئوقۇر، يالاق، نو. ② ئېرىق. ③ كەمبەغەللەر مەھەللىسى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كتاب تۈر بىكىتى
ئۇيغۇرچە كتابلارنىڭ بېڭى ئادرىسى

H

H,h [eitʃ] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ سەككىزىنچى ھەرپى

ha [hɑː] int. (خۇشال بولۇش، ھەيران قېلىش ياكى گۇمانلىنىش قاتار-لىقلارنى بىلدۈرىدۇ). ئوھوي، ھە، ئوھ.

habit ['hæbit] n. ئادەت.

had [hæd,həd,əd] haveنىڭ ئۆتكەن زامان ۋە ئۆتكەن زامان سۈپەتداش شەكلى.

had [hæd,həd] v. →have.

hadn't [hædnt]=had not.

half [hɑːf] n. I (halves [hɑːvz]) يېرىم. II adj. يېرىم. III adv. يېرىم، يېرىمى، قىسمەن.

hail [hail] n. I مۆلدۈر. II v.① مۆلدۈر چۈشمەك، مۆلدۈر ياغماق. ② مۆلدۈردەك ياغماق، مۆلدۈردەك چۈشمەك.

hair [hɛə] n. چاچ، تۈك.

hall [hɔːl] n.① زال، مەجلىسخانا. ② كارىدور.

hallo [hə'ləu] int.&n.① ھەي. ② ياخشىمۇ-سىز (ئېغىز تىلىدا)

halt [hɔːlt] v. ئىككىلەنمەك، ئارىسالدى بولماق.

ham [hæm] n.① سۈر گۆش. ② ئىشتىن سىرتقى رادىست.

hamlet ['hæmlit] n. كەنت.

hammer ['hæmə] v. I n.① بولقا، بازغان. ② توقماق، چوماق. II بولقا بىلەن سوقماق، بازغانلىماق. ② مۇھاكىمە قىلماق، پىششىق ئويلانماق.

hand [hænd] n.① قۇل، ياللانما خادىم. ③ ئىسترېلكا. ④ تەرەپ، جەھەت، ساھە. ⑤ پوچېركا؛ خەتتاتلىق. ‖ at first ~

بىۋاستە / ~ at second ۋاستىلىك، ۋاستە ئارقىلىق ①have
/ ~in...a [take] قول سالماق (بىرەر ئىشقا. ② تەسىر يەتكۈزمەك
①v. Ⅱ .بىر on the one [other] ~/ (يەنە بىر) تەرەپتىن
بەرمەك، تاپشۇرماق، سۇنماق. ② يۆلىمەك، يۆلىۋالماق ‖ ~in
سۇنماق، تاپشۇرماق، ئوتتۇرىغا قويماق.

handful ['hændful] n. بىر چاڭگال، بىر تۇتام، ئاز، ئاز سانلىق، ئازچىلىق.

handicraft ['hændikrɑ:ft] n. قول سانائەت، قول ھۈنەرۋەنچىلىك، نە-پىس ھۈنەر.

handkerchief ['hæŋkətʃif] n. قولياغلىق.

handle ['hændl] n.① ساپ، دەستە، ساپاق، تۇتقا، تۇتقۇچ. Ⅰ
② ئاساس. Ⅱ v.① تۇتماق، تەگمەك، سىلىماق.
② بىر تەرەپ قىلماق، باشقۇرماق.

handsome ['hænsəm] adj.① گۈزەل، كۆركەم، چىرايلىق.
② سېخىي، مەرد، مەردانە.

handwriting ['hænd'raitiŋ] n. خەت، خەتتاتلىق.

handy ['hændi] adj.① ئەپچىل، ئەپلىك، قولاي، ئوڭاي. ②
قولى ئەپلىك.

hang [hæŋ] v. ① ئاسماق، ئېسىپ قويماق (hung ؛ HUNG [hʌŋ])
ئېسىلماق، ئېسىلىپ تۇرماق، ساڭگىلىماق، ساڭگىلاتماق.
② (~ed ؛ ~ed) بوغۇپ ئۆلتۈرمەك، سىرتماق سالماق، دارغا
ئاسماق. ‖ ~about① ئايلىنىپ يۈرمەك، ئارىسالدى بولماق. ②
~ together تۇگۈلۈۋالماق، قورقماق /~ back
ئىتتىپاقلىقنى ساقلىماق /~up① ئارقىغا سوزماق. ② تېلېفوندا
گەپ ئۈزۈلۈپ قالماق.

happen ['hæpn] v.① تۇغۇلماق، پەيدا بولماق، يۈز بەرمەك.
② دەل بولماق، توغرا كېلىپ قالماق. ③ تېپىۋالماق.

happily ['hæpili] adv.① خۇشاللىق بىلەن، خۇشال-خۇرام. ②

www.uyghurkitap.com

بەختكە يارىشا. ، ③ مۇڭاپىق، لايىق.

happiness ['hæpinis] n. بەخت، خۇشاللىق، بەخت-سائادەت.

happy ['hæpi] adj.① خۇشال-خۇرام، بەختلىك، بەختىيار؛ مۇ-ڭاپىق، لايىق.

harbo(u)r ['ha:bə] n.① پورت. ② پاناھ جاي.

hard [ha:d] I adj.① قاتتىق، تەس، چىڭ، جاپالىق. ② تىرىشچان، ئىجتىھاتلىق. II adv. تىرىشچانلىق بىلەن، قاتتىق.

harden ['ha:dn] v. چىڭماق، چىڭىتماق، قاتماق، قاتۇرماق، مۇستەھكەملىمەك، مۇستەھكەملەنمەك.

hardly ['ha:dli] adv. يوق دېيەرلىك، ئەمەستەكلا: It;s ~ true راست ئەمەستەك. / He will ~ come. كەلمەيدىغاندەك تۇرىدۇ. / ~any يوق دېيەرلىك.

hardship ['ha:dʃi:p] n. جاپا-مۇشەققەت، قىيىنچىلىق.

hardware ['ha:dwɛə] n. مېتال ئەسۋابلار، بەش خىل مېتال جابدۇقلىرى.

hardy ['ha:di] adj.① ساغلام، قاۋۇل. ② چىداملىق، چىداملىق. ③ سوغۇققا چىداملىق.

hare [hɛə] n. ياۋا توشقان.

hark [ha:k] v. ئاڭلىماق، تىڭشىماق (بۇيرۇق جۈملىلەردە ئىشلىتىلىدۇ).

harm [ha:m] I n. زىيان، زىيانلىق، زىيان-زەخمەت. II v. زىيان يەتكۈزمەك.

harmless ['ha:mlis] adj. زىيىنى يوق، زىيانسىز، زەھەرسىز.

harmony ['ha:məni] n.① مۇڭاسىبەت. ② ئاھاڭداشلىق. ③ تەڭكەش. ④ ئۇيغۇنلىشىش، ماسلىشىش.

harness ['ha:nis] n. I ئېگەر-جابدۇق. II v.① ئېگەرلىمەك. ② ئىدارە قىلماق، باشقۇرماق.

harp [ha:p] n. I ئارفا. II v. ئارفا چالماق.

harrow ['hærəu] n. I تىرنا. II ①v. تىرنىلىماق، تاتىلىماق. ② پەرىشان بولماق، پەرىشان قىلماق، قايغۇرماق، قايغۇغا سالماق.

harry ['hæri] ①v. ئاياغ ئاستى قىلماق، دەپسەندە قىلماق. ② بۇلىماق، تالان-تاراج قىلماق. ③ پەرىشان بولماق، پەرىشان قىلماق، قايغۇر-ماق، قايغۇغا سالماق.

harsh [hɑ:ʃ] adj.① قوپال، يىرتىك، قۇلاقنى ياقمايدىغان. ② ئېغىر، قاتتىق.

harvest ['hɑ:vist] n. I 0257 هوسۇل، مەھسۇلات. ② نەتىجە. II v. هوسۇل ئالماق، ئورما ئورىماق؛ يىغماق.

harvester ['hɑ:vistə] n.① هوسۇل ئالغۇچى. ② ئورۇش ماشىنىسى.

has [hæz, həz] v. →have.

has [hæz,həz] have نىڭ ئۈچىنچى شەخس بىرلىك ھازىرقى زامان شەكلى.

hasn't[hæzn't]=has not.

hasn't ['hæznt]=has nto.

haste [heist] n. ئالدىراپ-تېنەش، ئىتتىكلىك.

hasten ['heisn] ①v. ئالدىرىماق، ئالدىراتماق، تېز بولماق. ② ئالغا سۈرمەك، تېزلەتمەك.

hastily ['heistili] adv. ئالدىراپ-تېنەپ، ئالدىراشلىق بىلەن، ئو-پۇل-توپۇل.

hasty ['heisti] adj.① ئالدىراش، جىددىي. ② ئالدىراقسان.

hat [hæt] n. باش كىيىم، شلىپە، شەپكە، قالپاق.

hatch [hætʃ] ①v. (تۇخۇم) باسماق، باستۇرماق. ② پىلانلىماق، يول كۆرسەتمەك.

hatchet ['hætʃit] n. قىسقا ساپلىق پالتا.

hate [heit] v. I نەپرەتلەنمەك، يامان كۆرمەك، ئۆچ كۆر-مەك. II n. نەپرەت، ئۆچمەنلىك، ئاداۋەت.

www.uyghurkitap.com

hateful ['heitful] adj. يىرگىنچلىك، نەپرەتلىنەرلىك، قەبىھ.

hatred ['heitrid] n. ئۆچمەنلىك، ئاداۋەت، ئۆچ.

haughty ['hɔ:ti] adj. تەكەببۇر، ھاكاۋۇر.

haul [hɔ:l] v. I تارتماق، سۆرىمەك. ‖ n. كۈچەپ تارتىش، كۈچەپ سۆرەش.

haunt [hɔ:nt] v. I غىل-پال كۆرۈنمەك. ‖ n. غىل-پال كۆرۈنۈش.

have [hæv, həv] v. I ①بار بولماق، ئىگە بولماق. i～no[:I don't ～ α] French dictionary مەندە فرانسۇزچە لۇغەت يوق. I～an English book. ئىنگلىزچە (بىر پارچە) كىتابىم بار. ②ئۇچرىماق، يولۇقماق، باشتىن كەچۈرمەك، ئۆتكۈزمەك: Have Did you ～much ۋاقىتنى كۆڭۈللۈك ئۆتكۈزمەك apleasant time difficulty? / قىيىنچىلىققا يولۇقتۇڭلارمۇ؟ ③ (بىراۋغا مەلۇم ئىشنى) قىلدۇرماق، مەجبۇرلىماق: He had his hair cut ئۇ چېچىنى ياساتتى Don't～him come early ئۇ بۇرۇن كەلمىسۇن. ④يېمەك، ئىچمەك. ⑤ ئېگىلىمەك، چۈشەنمەك. ⑥ شۇغۇللانماق، ئىلىپ بارماق. ⑦ (بەزى سۆزلەر بىلەن بىرگە كېلىپ بىرقانچە خىل ئۇقۇمنى بىلدۈرىدۇ): ～breakfast ئەتىگەنلىك تاماق يېمەك a～class دەرس ئوقۇماق a～rest دەم ئالماق ～try سىناپ باقماق. I～got to go to لازىم، كېرەك، زۆرۈر: ～(got)to do sth. ‖ had better/ ئەك مەن ھازىر مەكتەپكە بېرىشىم كېرەك school now ياخشىسى: you～do it now ئەك ياخشىسى ھازىرلا قىلىۋەتكىنىڭ تۈزۈك.

has [hæz, həz]

have نىڭ ئۈچىنچى شەخس ھازىرقى زامان شەكلى.

had[hæd, həd, əd]

have نىڭ ئۆتكەن زامان ۋە ئۆتكەن زامان سۈپەتداش شەكلى.

have [hæv]to has [hæz]) زۆرۈر، شەرت، كېرەك، لازىم.
aux. v. Ⅱ (to ئاساسىي پېئىلنىڭ ئۆتكەن زامان سۈپەتداش شەكلى بىلەن بىرگە كېلىپ، پۈتكەن تۇس شەكىللىنىدۇ) : He has been to Peking. بېيجىڭگە بارغان. We had already reaped the crops when the storm came. / بوران چىققاندا، بىز ئورمىنى تۈگىتىپ بولغانىدۇق.

haven't ['hævnt]=have not.

having ['hæviŋ] have نىڭ ھازىرقى زامان سۈپەتداش شەكلى.

hawk [kɔ:k] n. قارچىغا، قۇرغۇي.

hay [hei] n. قۇرۇق چۆپ، قۇرۇتۇلغان ئوت-چۆپ.

he [hi,hi] pron. ئۇ (ئەر).

he'd [hi:d]=①he had. ②he would.

he'll [hi:l]=he will.

he's [hi:z]=①he is. ②he has.

head [hed]③ n.① باش، كاللا. ② باشلىق، رەھبەر، باشلامچىلىق. ③ مېڭە، ئەقىل، زېھىن. ④ چوققا، ئالدى تەرەپ. ⑤ باش قىسىم. ⑥ مەنبە.

headache ['hedeik] n. باش ئاغرىش، باش ئاغرىقى.

headline ['hedlain] n. (گېزىتنىڭ) ماۋزۇ، تېما.

headlong['hedlɔŋ] ① adj. Ⅰ ①بېشى، ئالدى. ② يېنىك، شاللاق. adv. Ⅱ باشچىلاپ، بېشىنى ئالدىغا قىلىپ. ② يېنىكلىك بىلەن، شاللاقلىق قىلىپ.

headquarters ['hed'kwɔ:təz] n. قوماندانلىق شتابى، باش ئورگان.

heal [hi:l] v.① ساقايماق، ساقايتماق. ② پۈتمەك، ھىملاشماق (جاراھەت ئېغىزى).

health [helθ] n.① سالامەتلىك، ساغلاملىق. ② سەھىيە، تازىلىق.

healthy [helθi] adj.① ساغلام، سالامەتلىككە پايدىلىق. ② تازا.

www.uyghurkitap.com

heap [hi:p] I ①n. دۆۋە، توپ. ② (جانلىق تىلدا) زور، مىقدار. II ①v. دۆۋىلىمەك، توپلىماق. ② قاچىلىماق، توشقۇزماق. نۇرغۇن.

hear [hiə] v. (~d ؛ ~d [hə:d]) ①ئاڭلىماق، تىڭشىماق. ② تەكشۈرۈپ بىر ياقلىق قىلماق، سوراق قىلماق ~from ... sb. ‖ ~ of / خەۋەر تاپماق، خەۋەردار بولماق / hear! hear! بولدى! بولدى بەس!

heart [ha:t] n.① يۈرەك. ① كۆڭۈل، دىل، نىيەت، كۆكسى-قارنى. ③ مەركەز learn [get] by ~... چىن يۈرەكتىن، چىن كۆڭلىدىن.

hearth [ha:θ] n.① تام مەشنىڭ ئاستى تەرىپى. ② ئوچاق چۆرىسى. ③ ئوتلۇق، ئوچاق ئوتلۇقى. ④ ئائىلە.

heartily ['ha:tili] adv.① چىن يۈرەكتىن، چىن قەلبىدىن، سەمىمىي. ② ئىشتىھالىق، ئىشتىما بىلەن. ③ بەك، ئىنتايىن.

hearty ['ha:ti] adj.① سەمىمىي، چىن كۆڭۈلدىن. ② ساغلام، روھلۇق. ③ مول.

heat [hi:t] n.① ئىسسىق، ئىسسىقلىق، ئىسسىقلىق ئېنېرگىيىسى. ② قىزغىنلىق، يۇقىرى دولقۇن. v. II قىزىتماق، قىزىماق.

heath [hi:θ] n.① بوز يەر ؛ ئەپنۇسلۇق دالا. ① ئەپنۇس (بىر خىل مەنزىرە ئۆسۈملۈكى).

heave [hi:v] v. I (hove ، ~d ؛ hove [houv] ، ~d [hi:vd]) ① كۆتۈرمەك، كۈچەپ كۆتۈرمەك. ② ئاھ ئۇرماق. ③كۆتۈرۈلۈپ-پەسىيىپ تۇرماق (دولقۇن). ④ سۆرىمەك، تارتماق. II n.① كۆتۈرۈلۈش. ② سۆرەش، تارتىش. ③ ئېگىز-پەسلىك.

heaven ['hevn] n.① ئاسمان، كۆك، پەلەك. ② جەننەت، بېھىش.

heavenly ['hevnli] adj.① ئاسمان، ئاسمانىنىڭ، ھاۋا بوشلۇقىنىڭ. ② (جانلىق تىلدا) ئاجايىپ، قالتىس.

heavily ['hevili] adv.① ئېغىر. ② قانتىق، شىددەتلىك.

③ زىچ، قويۇق.

heavy ['hevi] adj. ①ئېغىر، . ② تۇتۇق. ③ ئېچىنىشلىق. ④ خامۇش. ⑤ دىمىقتا.

hedge [hedʒ] I n. چىتلاق، چىت. II v. ①چىتلىماق. ② ئۆزىنى قاچۇرماق، ئۆزىنى چەتكە تارتماق.

heed [hi:d] v. دىققەت قىلماق.

heel [hi:l] سولۇك، ئۆكچە، پاشنا.

hegemonism [hi:'gemənizəm] n. زومىگەرلىك.

hegemony [hi:'geməni, hi:'dʒeməni] n. زومىگەرلىك ھوقۇقى، خوجا بولۇش ھوقۇقى.

heifer ['hefə] n. موزاي.

height [hait] n.①ئېگىز، ئېگىزلىك، يۇقىرى. ② چوققا، ئەڭ يۇقىرى پەللە.

heighten ['haitn] v. ئۆستۈرمەك، يۇقىرى كۆتۈرمەك (ئاڭ سېزىمنى).

heir [ɛə] n. ۋارىس، ۋارىسلىق قىلغۇچى.

held [held] v. →hold.

helicopter ['helikɔptə] n. تىك ئۇچار ئايروپىلان.

hell [hel] n. دوزاخ، جەھەننەم.

hello [he'ləu] int. = hallo.

helm [helm] n. رول.

helmet ['helmit] o. قالپاق، پولات قالپاق.

help [help] I v.①ياردەم قىلماق، ياردەملەشمەك، ياردەم بەرمەك. ② خالىي بولماق، ساقلانماق، توختىتۇالماق، توختاتماق.

II n.①ياردەم. ② ئامال، ئىلاج، چارە. ‖ Help yourself. (مېھمان كۆتكەندە ئىشلىتىلىدۇ) قېنى، تاماققا باقسىلا، تارتىنماي ئالسىلا.

helper ['helpə] n. ياردەمچى.

www.uyghurkitap.com

helpful ['helpful] adj. یاردىمى بار بولغان، پايدىلىق.

helpless ['helplis] ①adj. ياردەمچىسىز، تايانچسىز، ياردىمى يوق بولغان پايدىسىز. ② بىچارە، بېشىغا كۈن چۈشكەن.

hem [hem]v. Ⅱ n. I (كىيىمنىڭ) پەۋاز. ② (رەختنىڭ) قىرغىقى. (~ MED ؛ ~ med ؛ ~ ming) ① (كىيىمنى) پەۋازلىماق. ② قىرغىقىنى تىكمەك.

hemisphere ['hemisfiə] n. يېرىم شار، يەر شارىنىڭ يېرىمى.

hen [hen] n. مېكىيان.

hence [hens] ①adv. بۇندىن كېيىن، بۈگۈندىن باشلاپ، مۇشۇ يەردىن باشلاپ. ② شۇنىڭ ئۈچۈن، شۇڭا، شۇڭلاشقا.

henceforth ['hens'fɔːθ] adv. بۇندىن كېيىن، بۈگۈندىن تارتىپ، بۈگۈندىن باشلاپ.

her [həː,hə] ①pron. (she نىڭ چۈشۈم كېلىش شەكلى) ئۇ (ئايال). ② (she نىڭ سۈپەت خاراكتېرلىك ئىگىلىك ئالماش شەكلى) ئۇنىڭ (ئايال).

herald ['herəld] ①n. I بۇيرۇق يەتكۈزگۈچى. ② ئەلچى، خەۋەرچى. ③ باشلامچى، پېشۋا. ④ بىشارەت. Ⅱ v. ئالدىن خەۋەر قىلماق، ئۇقتۇرماق.

herb [həːb] n. سامان غوللۇق ئۆسۈملۈكلەر، دورا ئۆسۈملۈكلىرى.

herd [həːd] n. (هايۋاناتلار) توپى، پادا.

here [hiə] Here comes the bus. ئاپتوبۇس كەلدى / Here we! are. كەلدۇق، يېتىپ كەلدۇق. / Where is my pen? —قەلىمىم قېنى؟ Here you are. —مانا. / Here the game ended. مۇسابىقە مۇشۇ يەردە ئاياغلىشىدۇ. / Here is to you your(health)! ◇ تېنىڭىزگە سالامەتلىك تىلەيمەن.

here's [hiəz]=here is.

hereafter [hiə'rɑːftə] adv. كەلگۈسىدە، بۇندىن كېيىن.

hereditary [hi'reditəri] ①adj. ئىرسىيەتلىك، ئىرسىيەت، نەسلىگە تارتقان. ② ئاتا بوۋىسىدىن قالغان، مىراس قالغان.

hermit ['hə:mit] n. زاھىت، دەرۋىش.

hero ['hiərəu] n. ① (~es ['hiərəuz]) قەھرىمان، باتۇر. ② باش قەھرىمان (ئەر) (دراما، رومان قاتارلىقلاردا).

heroic [hi'rəuik] adj. قەھرىمانلىق، باتۇرلۇق.

heroine ['herəuin] n.① ئايال قەھرىمان. ② باش قەھرىمان (ئايال) (دراما، رومان قاتارلىقلاردا).

hers [hə:z] pron. she) نىڭ ئىسىم خاراكتېرلىك ئىگىلىك كېلىش شەكلى) ئۇنىڭ (ئايال).

herself [hə:'self] pron. (ئۇ) ئۆزى (ئايالالارنى كۆرسىتىدۇ).

hesitate ['heziteit] v. ئارىسالدى بولماق، ئىككىلىنىپ قالماق، بىر قارارغا كېلەلمەسلىك.

hew [hju:] v. (~n [hju:n]، ~ed؛ ~ed [hju:d]) كەسمەك، چاپماق، يارماق، پارچىلىماق، ئۇششاقلىماق.

hewn [hju:n] v. →hew.

hf. =**half.**

hid [hid] v. →hide.

hidden ['hidn] v. →hide.

hide [haid] v. (hid، hidden ['hidn]؛ hid [hid]) يوشۇر-ماق، يوشۇرۇنماق، مۆكمەك: مۆكۈنمەك.

hide—and—seek [haidən'si:k] n. مۆكۈ-مۆكۈلەك.

high [hai] I adj.① ئېگىز، يۇقىرى. ② ئالىي، يۇقىرى دەرىجىلىك، ئالىيجاناب، ئېسىل. II adv. ئېگىز؛ ئېگىزگە، يۇقىرى.

highland ['hailənd] n.① ئېگىزلىك. ② تاغلىق.

highlight ['hailait] I n.① ئەڭ روشەن جاي، ئەڭ ئېنىق جاي (رەسىم-

www.uyghurkitap.com

سىم، سۈرەت قاتارلىقلاردىكى نۇر ئەگ ياخشى چۈشكەن جاي). ② ئەگ خىلى، ئەگ كۆزگە كۆرۈنگەن بۆلىكى، ئەگ مۇھىم قىسمى. Ⅱ v. كۆزگە كۆرۈنمەك.

highly ['haili] adv. يۇقىرى، يۇكسەك، ئىنتايىن، ناھايىتى.

highway ['haiwei] n. تاشيول، چوڭ يول، داغدام يول.

hill [hil] n.① دۆڭ، تۆپىلىك، ئېدىر. ② توپا دۆۋىسى.

hillside ['hilsaid] n. تاغ قاپتىلى، تاغ بېلى.

him [him] pron. (he نىڭ چۈشۈم كېلىش شەكلى)، ئۇ (ئەر).

himself [him'self] pron. ئۇ (ئۇ) ئۆزى (ئەر): He went ~. ئۇ ئۆزى كەتتى.

hind ['haind] adj. ئارقا، كەينى.

hinder[1] [hində] v. توسقۇنلۇق قىلماق، توسالغۇ بولماق، پۈتلىكاشاڭ بولماق.

hinder[2] ['haində] adj. ئارقا، كەينى.

hinge[hindʒ] Ⅰ n.①چانقۇچ. (ئىشىكنى). ② مەركەز. ③ تۈگۈن. Ⅱ v. چاتماق، چېتىپ قويماق ‖ ~on [upon] مەنسۈپ بولماق، باغلىق بولماق.

hint [hint] Ⅰ n. ئىما-ئىشارەت، ئىشارەت قىلىش. Ⅱ v. ئىشارەت قىلماق، بىشارەت بەرمەك.

hip [hip] n. توقۇز كۆز، قۇيۇمچاق.

hire ['haiə] Ⅰ v. يالىلماق، كىرا قىلماق، ئىجارىگە ئالماق. Ⅱ n. ئىجارە، ئىش ھەققى، ئىجارە پۇلى. ‖ ~out ئىجارىگە بەرمەك.

his [hiz,iz] pron. (he نىڭ سۈپەت ۋە ئىسىم خاراكتېرلىك ئىگىلىك ئالماش شەكلى) ئۇ (ئەر) نىڭ.

hiss [his] Ⅰ v. ۋىزىلدىماق؛ ۋىز-ۋىز قىلماق؛ پۇشۇلدىماق (يىلان). Ⅱ n. ۋىزىلداش، ۋىز-ۋىز قىلىش، پۇشۇلداش (يىلان).

historic [his'tɔrik] adj. تارىخىي، تارىخىي ئەھمىيەتكە ئىگە.

historical [his'tɔrikəl] adj. تارىخىي.

history ['histəri, 'histri] n. تاريخ.

hit[hit] v. (~ting ; ~ ; ~) ① ئۇرماق، ئۇرۇلماق، سوقماق، سوقۇلماق، ئېتىپ تەگكۈزمەك، زەربە بەرمەك، دەككە بەرمەك. ② تېپىۋالماق. Ⅱ n. ①سوقۇش، سوقۇلۇش، قېقىش، تېگىش. ② مۇۋاپىقىيەت قازىنىش (ئويۇن كۆرسىتىپ).

hitherto ['hiðə'tu:] adv. بۇگۈنگىچە، بۇگۈنگە قەدەر.

hive [haiv] ①n. ھەرە ساندۇقى، ھەرە ئۇۋىسى. ② ژاراڭ-چۇرۇڭ قاينىغان جاي، ژاراڭ-چۇرۇڭ.

ho [əu] int. ھەي، ۋاھ، پاھ.

hoe [həu] n. Ⅰ ئوتىغۇچ. v. Ⅱ ئوتىماق.

hog [hɔg] ①n. سېمىز چوشقا. ② ئاچكۆز، تويماس.

hold [həuld] v. Ⅰ (held ; held [held]) ① تۇتۇپ تۇرماق، تۇتماق، ئېلىپ تۇرماق. ② ساقلىماق. ③ داۋاملاشماق، داۋاملاشتۇرماق. ④ ... دەپ بىلمەك ... دەپ قارىماق. ⑤ سىغماق، سىغدۇرماق، پاتماق، پاتقۇزماق. ⑥ ھوقۇق تۇتماق. ⑦ باسماق، بېسىۋالماق، يېغماق. ⑧ ئۇتكۈزمەك ‖ ~ good ① ئۇنۇملۇك. ② ماسلاشماق / ~ back ① يوشۇرماق، مەخپىي ساقلىماق. ② توسماق، توختاتماق. ③ ئىككىلەنمەك، ئارىسالدى بولماق / ~ off ① ~ on / مۇقىملاشتۇرماق (ئورۇننى). ② تۇتماق. ③ قەتئىي داۋاملاشتۇرماق / ~ out ① چىداشلىق بەرمەك، قەتئىي داۋاملاشتۇرماق. ② ئوتتۇرىغا قويماق. ③ ئۆمىد باغلىماق / ~ to ① قەتئىي داۋاملاشتۇرماق. ② جاھىللىق قىلماق، تەرسالىق قىلماق / ~ up تۇرۇپ قالماق، كېچىكمەك / ~ with قوللىماق، ... بىلەن ئوخشاش پىكىردە بولماق. Ⅱ n. تۇتۇش، ئىگىلەش.

holder ['həuldə] ①n. ئىگە بولغۇچى، تۇتۇپ تۇرغۇچى. ② تىرەك (تىرەپ قويۇلغان نەرسە).

www.uyghurkitap.com

hole [həul] n. I تۆشۈك، ئۆڭكۈر، غار، كامار.
v. II تەشمەك، تۆشۈك تەشمەك.

holiday ['hɔlədi] n.① تەتىل. ② دەم ئېلىش كۈنى. ③ بايرام، ھېيت. adj. II بايراملىق، ھېيتلىق، خۇشاللىق.

hollow ['hɔləu] adj.① كاۋاك، قۇرۇق، ئىچى بوش. ③ يالغان، ساختا. ② ئويمان، ئويۇلۇپ كەتكەن. adv. II (جانلىق تىلدا) ئۇ-زۇل-كېسىل. n. II ئويمانلىق. v. IV ئويماق، قازماق، كاۋاك قىلماق.

holy ['həuli] adj. مۇقەددەس.

home [həum] n.① ئائىلە، ئۆي. ② يۇرت. ئەل، ۋەتەن. adv. II ① ئۆيدە، ئۆيگە. ② ۋەتەندە، ئەلگە.

homely ['həumli] adj.① ئاددىي-ساددا، ئادەتتىكى. ئاددىي. ② (ئامېرىكا تىلىدا) سەت، كۆرۈمسىز.

homeward ['həumwəd] adj. &adv.① ئۆيدە، ئۆيگە. ② يۇرتقا، يۇرتتا، ۋەتەندە، ئەلگە، ۋەتەنگە قايتقان، ۋەتەنگە قايتىدىغان. ③ ئۆيگە قايتقان، ئۆيگە قايتىدىغان.

homework ['həumwə:k] n. تاپشۇرۇق.

honest ['ɔnist] adj. سەمىمىي، ھالال.

honestly ['ɔnistli] adv.① سەمىمىي، سەمىمىيلىك بىلەن. ② ھەقىقەتەن، راستلا.

honey ['hʌni] n. ھەسەل، بال.

hono(u)r ['ɔnə] n.① نام، ئابرۇي، شۆھرەت، ئىناۋەت. ② شەرەپ، شان-شەرەپ. ③ ھۆرمەت، سالام، ئېھتىرام.
v. II ① ھۆرمەت قىلماق، ئېھتىرام بىلدۈرمەك، سالام بەرمەك. ② نەق پۇل بەرمەك (چەككە ئاساسەن).

hono(u)rable ['ɔnərəbl] adj. ① سەمىمىي. ② ھۆرمەتلىك. ③ شەرەپلىك.

hood [hud] n. ① رومال، ياغلىق. ② (ماشىنىلارنىڭ) يوپۇق.

hoof [hu:f] n. تۇياق. (hoowes [hu:vz]، ~s [hu:fs])

hook [huk] n. I ① ئىلمەك، ئىلگەك. ② قارماق. ③ ئورغاق. II v. ئىلىپ قويماق، ئىلىۋەتمەك.

hoop [hu:p] n. چەمبەر، چەمبىرەك.

hop [hɔp] v. I ~ped، ~ped (~ping) ① (ئادەم) بىر پۇتلاپ سەكرىمەك. ② (پاقا، چېكەتكە قاتارلىقلار) سەكرىمەك، سەكرەپ ئۆتمەك. ③ ئاتلىماق، ئاتلاپ ئۆتمەك، سەكرەپ ئۆتمەك.

hope [həup] n. I ئۈمىد، ئارزۇ ئىستەك. II n. ئۈمىد قىلماق، ئارزۇ قىلماق.

hopeful ['həupful] adj. ئۈمىدلىك، ئۈمىد بار، ئۈمىد باغلىغان.

hopeless ['həuplis] adj. ئۈمىدسىز.

horizon [hə'raizn] n. ① ئۇپۇق، ئۇپۇق سىزىقى. ② دائىرە، نەزەر دائىرىسى.

horn [hɔ:n] n. ① مۆڭگۈز. ② سۇناي.

horrible ['hɔrəbl] adj. ① ۋەھىمىلىك، قورقۇنچلۇق، دەھشەتلىك. ② (جانلىق تىلدا) زېرىكىشلىك، زېرىكتۈرىدىغان.

horrid ['hɔrid] adj. ← horrible.

horror ['hɔrə] n. ① تېررورلۇق. ② ۋەھىمە، قورقۇنچ. ③ يىرگىنچلىك.

horse [hɔ:s] n. ① ئات. ② ئاتلىق ئەسكەر. ③ ئۈچ پۇتلۇق جاھاز.

horseback ['hɔ:sbæk] n. ئات دۇمبىسى، ئات ئۈستى ‖ on ~ ئات ئۈستىدە، ئاتقا مىنگەن.

horseman n. ئاتلىق. (**horsemen**)

hose [həuz] n. ① شىلانكا. ② ئۇزۇن پايپاق.

hospital ['hɔspitl] n. دوختۇرخانا.

host [həust] n. ① ئۆي ئىگىسى. ② ساراي خوجايىنى.

hostel ['hɔstəl] n. ساراي، مېھمانخانا.

hostile ['hɔstail] ①adj. دۈشمەنلىك بىلەن. ② رىقابەتلەشكەن، دۈشمەنلەشكەن، دۈشمەن: a ~ army دۈشمەن ئارمىيىسى.

hot [hɔt] (~ter، ~test) adj. ① ئىسسىق، قىزىق. ② قىزغىن، كەسكىن. ③ ئاچچىق.

hotel [həu'tel] n. مېھمانخانا، ساراي.

hound [haund] n. ئوۋ ئىتى، تايغان.

hour ['auə] ①n. سائەت: ~ falf an يېرىم سائەت. ② ۋاقىت، پەيت.

house [haus] ①n. ئۆي، تۇرار جاي. ② يىيۇەن (ئەنگلىيىدە) . ③ تاماشىبىن.

house—keeper, housekeeper ['haus'ki:pə] n. ئايال غوجىدار.

household ['haushəuld] ①n. ئائىلە تەۋەلىرى، بالا-چاقا. ② بىر ئۆيلۈك.

housewife[1] ['hauswaif] n. ئۆي خوتۇنى.

housewife[2] ['hʌzif] n. يىڭنە-يىپ قۇتىسى.

hover ['hɔvə] ①v. پەرۋاز قىلماق. ② ئايلىنىپ يۈرمەك، ئارسالدى بولماق، گاڭگىرىماق.

hove [həuv] v. → heave.

how [hau] (سوراق رەۋىش) ①adv. قانداق، قانداق قىلىپ، قانداق ئاساستا، قانداق ئۇسۇلدا، قانداق ھالدا: How are you? قانداق ئەھۋالىڭىز؟ / How do you do? ياخشىمۇ سىز! (بىراۋ بىلەن تۇنجى قېتىم كۆرۈشكەندە ئېيتىلىپ، ئۇخشاش جاۋاب بېرىلىدۇ) . / How old is he? ئۇ قانچە ياشقا كىردى؟ ② (ئۈندەش جۈملىلەردە ئىشلىتىلىدۇ) نېمىدېگەن...: How beautiful itis! نېمىدېگەن گۈزەل-ھە!

however [hau'evə] adv. I مەيلى قانداقلا بولمىسۇن، قانداق بولۇشىدىن

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كىتاب تورى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ىدىن قەتئىينەزەر : However difficult the task may be, it must be done. بۇ ۋەزىپە قانچىلىك مۇشەققەتلىك بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، چوقۇم ئورۇندىلىشى كېرەك. conj. Ⅱ ئەمما، كېيىن ئۇ لېكىن، ئەمما: Later, ~, he decided to ge. بېرىشنى قارار قىلدى.

howl [haul] ①v. Ⅰ ھۆركىرىمەك، گۈركىرىمەك، نەرە تارتماق، ھۆۋلىماق، ھاۋشىماق. ② داۋراڭ سالماق، ۋايسىماق. ①n. Ⅱ ھۆركىرەش، گۈركىرەش، ھۆۋلاش. ② داۋراڭ سېلىش.

hue [hju:] n. رەڭ، رەڭگى.

hug [hʌg] v. Ⅰ (~ged ، ~ging) ① چىڭ قۇچاقلىماق، باغرىغا باسماق. ② چىڭ تۇرماق، قەتئىي داۋاملاشتۇرماق. n. Ⅱ قۇچاقلاش، چىڭ قۇچاقلاش.

huge [hju:dʒ] adj. غايەت زور، ناھايىتى چوڭ، كاتتا.

hullo ['hʌ'ləu] int. ھەي، ھوي، ئوھوي، ۋاھ (ئەھۋال سوراش ياكى ھەيران قېلىشنى بىلدۈرىدۇ).

hum [hʌm] ①v. Ⅰ غوڭۇلدىماق، غىڭىلدىماق، گىزىلدىماق، غىڭشىماق، غىڭشىپ ناخشا ئېيتماق. n. Ⅱ غوڭ-غوڭ، ۋىڭ-ۋىڭ، غىڭ-غىڭ.

human ['hju:mən] adj. ئىنسانىي، ئىنسانىيەت، ئىنساننىڭ، ئادەمنىڭ. a ~ being ‖ ئىنسان، ئادەم.

humanitarianism [hju:'mæni'teənizəm] n. ئىنسانپەرۋەرلىك.

humanity [hju:'mæniti] ①n. ئىنسان، ئىنسانىيەت. ② ئىنسان تەبىئىتى. ③ مېھرىبان، شەپقەتلىك.

humble ['hʌmbl] ①adj. Ⅰ كەمتەر، ساددا. ② پەس، پەسكەش. v. Ⅱ كەمسىتمەك، ھاقارەت قىلماق.

humidity [hju:'miditi] n. نەم، نەملىك.

humility [hju:'mility] n. كەمتەرلىك، تەكەللۇپ.

humo(u)r ['hju:mə] ①n. Ⅰ يۇمۇر، ھەزىل، قىزىقچىلىق. ②

www.uyghurkitap.com

كۆڭۈل، كەيپ، كەيپىيات. ‖ v. يول قويماق، رايىغا باقماق، خۇرسەن قىلماق.

hundred ['hʌndrəd] num. يۈز (100).

hung [hʌŋ] v. ← hang.

Hungarian [hʌŋ'gɛriən] ①adj. ۋېنگرىيىنىك. ② ۋېنگرىيىلىكنىك، ①n. ۋېنگر، ۋېنگرىيىلىك. ② ۋېنگرىيە تىلى. ‖ .

hunger ['hʌŋgə] ①n. ئاچ، ئاچلىق، نەپس، تەشنالىق. ‖ v. ئاچ قالماق، تەشنا بولماق.

hunt [hʌnt] ①n. ئۇۋلىماق، ئۇۋ قىلماق. ‖ v. ①ئۇۋ، ئۇۋ ئۇۋلاش، ئۇۋ قىلىش. ② ئاختۇرۇش، ئىزدەش. ②v. ئاختۇرماق، ئىزدىمەك.

hunter ['hʌntə] ①n. ئۇۋچى. ② ئۇۋ ئىتى، تايغان.

hurl [hə:l] v. ئاتماق، كۈچەپ ئاتماق، ئىرغىتماق.

hurrah [hu'rɑ:] int. ياشا، ھۇررا.

hurry ['hʌri] n. ئالدىراش، ئالدىراپ-تېنەش، ئالدىراشلىق، جىد-دىيلىك. ‖ in a ~ ئالدىراپ-تېنەپ. ‖ v. ئالدىرىماق، ئالدىراتماق، ئالدىراپ قالماق ‖ ~ up! تېز! ، چاپسان!

hurt [hə:t] v. (~ ; ~) ①ياردار بولماق، ياردار قىلماق، زەخىملەنمەك، زەخىملەندۈرمەك. ② رەنجىمەك، رەنجىتمەك. ③ ئاغرىماق. ‖ n. يارا، زەخىم.

husband ['hʌzbənd] n. ئېرى، كۆيۈسى.

hush [hʌʃ] v. جىملانماق، تىنچلانماق، تىنچلاندۇرماق. ‖ n. جىمجىتلىق، تىنچلىق، سۈكۈت.

hut [hʌt] n. كۈلبە، كەپە، چەللە.

hydrocarbon ['haidrər'kɑ:bən] n. خىمىيە، كاربون گىدرىد؛ گىدروكاربون.

hydrogen bomb ['haidridʒən bɔm] n. ۋودورود بومبىسى.

hydrogen ['haidridʒən] n. ھىدروگېن.

hydroplane ['haidrəuplein] ①n. يۇقىرى سۇرئەتلىك كېمە. ② سۇ ئۈستى ئايروپىلانى.

hygiene ['haidʒi:n] n. گىگىنا، سەھىيە، تازىلىق.

hymn [him] n. (خرىستىئان دىنىدا) مۇناجات؛ مەدھىيە، قەسىدە.

hyphen ['haifən] n. سىزىقچە (-).

hypothenis [hai'pɔθinis] (hypothenes [hai'pɔθini:z]) n. پەرەز، قىياس.

hungry ['hʌŋgri] ①adj. ئاچ، ئاچ قورساق. ② ئۈمىد قىلغان، تەشنا بولغان.

ئۇيغۇر كتاب توربېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

I

I,i [ai] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ توققۇزىنچى ھەرپى

I [ai] pron. مەن (چۈشۈم كېلىش شەكلى me).

I,d [aid] =① I had. ② I should ③ I would.

ib(id) ['ib(id)]= ibidem.

ibidem [i'baidəm] adv. ① ئوخشاش كىتابتا. ② ئوخشاش بابتا. ③ ئوخشاش جايدا.

ice [ais] I n. ① مۇز. ② توڭلىتىلغان يېمەكلىك. II v. مۇزلىماق، مۇزلاتماق، توڭلىماق، توڭلاتماق.

icecream ['ais'kri:m] n. ماروژنى.

icy ['aisi] adj. ① مۇزدەك. ② سوغۇق مۇئامىلە؛ توك. ③ توڭلىغان، مۇزلىغان.

idea [ai&'diə] n. ① ئوي، پىكىر، خىيال، مۇلاھىزە. ② ئىدىيە؛ ئۇقۇم، چۈشەنچە، قاراش.

ideal [ai'diəl] I adj. ① كۆڭۈلدىكىدەك؛ كۈتكەندەك. ② مۇكەممەل. ③ ئىدىيىۋى؛ خىيالىي؛ غايىۋى. II n. غايە.

idealism [ai'diəlizəm] n. ① ئىدىئالىزم. ② غايىچىلىك.

idealist [ai'diəlist] n. ① ئىدىئالىست. ② غايىچى.

identify [ai'dentifai] v. ① پەرق ئەتمەك، ئاجراتماق، ئايرىماق. ② تەڭ كۆرمەك، ئوخشاش قارىماق.

ideology [aidi'ɔlədʒi] n. ئاڭ-پىكىر، ئاڭ فورماتسىيىسى، ئىدىئولوگىيە.

idiom ['idiəm] n. ① ئىدىئوم، ئىبارە. ② شېۋە.

idiot ['idiət] n. ① دەلدۇش، گومۇش. ② (جانلىق تىلدا)

ئەخمەق، دۆت، كالۋا.

idle ['aidl] I adj. ① بىكار، بوش-بىكار، قىلمىدىغان ئىشى يوق. ② قۇرۇق ئايلىنىۋاتقان (ماشىنا). ③ هورۇن، ئېرىنچەك. ④ كېرەكسىز، هېچقانداق قىممىتى بولمىغان. II v. ① بىكار يۈرمەك، بىكار ئۆتكۈزمەك (ۋاقىتنى)، لاغايلاپ يۈرمەك. ② قۇرۇق ئايلانماق (ماشىنا).

idleness ['aidlnis]. n. ① بىكارچىلىق. ② هورۇن، هورۇنلۇق، يالقاۋ.

idol ['aidl] n. مەبۇد، بۇت.

if [if] conj. ① ئەگەر، ئەگەردە، مۇبادا، ناۋادا: I shall see him if he comes. ئەگەر ئۇ كەلسە، مەن (ئۇنى) كۆرىمەن. ② (كۆپ هاللاردا even بىلەن بىرگە كېلىدۇ) گەرچە. . . هالەتتىمۇ، . . . تەقدىردىمۇ: We should fail again. ~ courage even يەنە مەغلۇبىيەتكە ئۇچرىغان هالەتتىمۇ، هەرگىز wouldn't lose بوشىشىپ قالماسلىقىمىز كېرەك. ② (سوراق سۆزلەر بىلەن ئىپادىلىنىدۇ): I want to know if he is here. مەن ئۇنىڭ بۇ يەردە بار-يوقلۇقىنى بىلمەكچى ئىدىم. || ~ as خۇددى، گويا.

ignorance ['ignərəns] n. نادانلىق، بىلىمسىزلىك، ساۋاتسىزلىق.

ignorant ['ignərənt] adj. نادان، بىلىمسىز؛ ساۋاتسىز.

ignore [ig'nɔ] v. سەل قارىماق، ئېتىبارسىز قارىماق، پەرۋا قىلماسلىق، كارى بولماسلىق.

I'll [ail]= ① I shall. ② I will.

I'm [aim]= I am.

I've [aiv]= I have.

ill [il] I adj. ① (worst [wə:st]؛ worse [wə:s]) ئاغرىق، كېسەل. ② ئەسكى، يامان، ئوسال، قەبىھ، رەزىل || ~ fall، be taken ~ ئاغرىپ قالماق. II n. ① يامانلىماق، ئەسكىلىك، زىيانلىق. ② بالا-قازا، پالاكەت، بەختسىزلىك. III adv. ① يامان، ئوسال، ئەسكى، قەبىھ. ② تەس، قىيىن.

www.uyghurkitap.com

illegal [i'li:gəl] adj. قانۇنسىز.

illiteracy [i'litərəsl] n. ساۋاتسىزلىق.

illiterate [i'litərit] adj. & n. ساۋاتسىز.

illness ['ilnis] n. كېسەل، كېسەللىك، ئاغرىق.

illustrate ['iləstreit] v. ① چۈشەندۈرمەك، ئىزاھات بەرمەك (مىسال كۆرسىتىپ). ② رەسىم ئارقىلىق چۈشەندۈرمەك، سخېما بىلەن شەرھىلىمەك.

illustration ['ləs'treiʃən] n. ① ئىزاھات، دەلىل، ئىسپات. ② سخېما، قىستۇرما رەسىم؛ كۆرسەتكۈچ جەدۋەل؛ مىسال.

illustrious [i'lʌstriəs] adj. كۆزگە كۆرۈنگەن، مەشھۇر، ئاتاقلىق، داڭدار.

image ['midʒ] n. ① سۈرەت، رەسىم. ② شەكىل. ③ ھەيكەل. ④ مەبۇد، بۇت. ⑤ ئوخشاپ كېتىش. ⑥ كۆرۈنۈش. ⑦ ئوبراز، قىياپەت.

imagination [i'mædʒ'neiʃən] n. ① تەسەۋۋۇر، قىياس. ② خىيال. ③ تەسەۋۋۇر قىلىش ئىقتىدارى.

imagine [i'mædʒin] v. تەسەۋۋۇر قىلماق، قىياس قىلماق.

imbue [im'bju:] v. ① يۇقماق. ② سىڭمەك؛ سىڭدۈرمەك. ③ تولماق، تولدۇرماق.

imitate ['imiteit] v. دورىماق، تەقلىد قىلماق، تەقلىد قىلىپ ياسىماق، تەقلىد. قىلىپ ئىشلىمەك.

immediate [i'mi:djət] adj. ① دەرھال، شۇئان، تېز، كېچىكتۈرمەي، كېچىكمەي. ② بىۋاسىتە، توغرىدىن-توغرا. ③ يېقىن، زىچ، ئەڭ يېقىن.

immediately [i'mi:djətli] adv. ① دەرھال، شۇئان، تېز، كېچىكتۈرمەي، كېچىكمەي. ② بىۋاسىتە، توغرىدىن-توغرا. ③ يېقىن، يېقىنىدىنلا.

immense [i'mens] adj. كەڭ، بىپايان، چەكسىز؛ زور.

immigrant ['imigrənt] n. كۆچمەنلەر، كۆچۈپ كىرگەنلەر، چەت ئەلدىن كۆچۈپ كەلگەنلەر.

immigrate ['imigreit] v. كۆچمەنلىك، كۆچۈپ كىرمەك (چەت ئەلدىن)، كۆچۈپ كەتمەك (چەت ئەلگە).

immortal [i'mɔ:tl] adj. ئۆلمەس؛ ئۆلمەس.

impair [im'pɛə] v. ① ئاجىزلاشتۇرماق، زەئىپلەشتۈرمەك. ② زىيان يەتكۈزمەك، زىيان سالماق.

impart [im'pa:t] v. ① بەرمەك، بۆلۈپ بەرمەك. ② بىلدۈرمەك، ئۇقتۇرماق، مەلۇم قىلماق.

impatient [im'peiʃənt] adj. تاقەتسىز، سەۋر قىلالمايدىغان، ئالدىراڭغۇ.

impel [im'pel] v. ① (～ ling ；～ led ；～ led) ئالغا سىلجىتماق، تۈرتكە بولماق، ئىلگىرىلەتمەك. ② مەجبۇر قىلماق، زورلىماق.

imperfect [im'pə:fikt] adj. چالا، چولتا، مۇكەممەل بولمىغان.

imperial [im'piəriəl] adj. ① ئىمپېرىيىنىڭ؛ جاھانگىر. ② پادىشاھلىق، خانلىق. ③ ھەيۋەتلىك، سەلتەنەتلىك.

imperialism [im'piəriəlizəm] n. ئىمپېرىئالىزم، جاھانگىرلىك.

imperialist [im'piəriəlist] n. I ئىمپېرىئالىست، جاھانگىرلىك. II adj. جاھانگىر، جاھانگىرلىك.

impetus ['impitəs] n. ① (～ es ['impitəsiz]) ھەرىكەتلەندۈرگۈچى كۈچ، قۇۋۋەت. ② رىغبەتلەندۈرۈش، ئىلگىرىلىتىش.

implement[1] ['impliment] n. ئەسۋاب، جابدۇق، سايمان، قورال-سايمان.

implement[2] ['impliment] v. ئەمەلگە ئاشۇرماق، ۋۇجۇدقا چىقارماق، ئەمەلىيلەشتۈرمەك: to ～ policies سىياسەتنى ئەمەلىيلەشتۈرمەك.

implore [im'plɔ] v. ئۆتۈنۈپ سورىماق، يېلىنماق، يالۋۇرماق.

imply [im'plai] v. ئىشارەت قىلماق؛ دارىتمىلىماق، پۈرىتىپ قويماق.

import[1] [im′pɔ:t] v. ① ئىمپورت قىلماق. ② دېرەك بەرمەك. ③ ئىزاھلىماق.

import[2] ['impɔ:t] n. ① ئىمپورت قىلىش. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) ئىمپورت قىلىنغان مال. ③ مەنە؛ نىيەت. ④ مۇھىم، مۇھىملىق.

importance [im′pɔ:təns] n. مۇھىم، مۇھىملىق، زۆرۈر، زۆرۈرلۈك

important [im′pɔ:tənt] adj. مۇھىم، زۆرۈر. ② ھوقۇقلۇق. ③ مەرتىۋىلىك.

impose [im′pəuz] v. ① سېلىق سالماق، (باج) قويماق، تاڭماق، مەجبۇرلىماق. ② ئالدىماق، ساختىپەزلىك قىلماق. ③ ئىشقا سالماق، پايدىلانماق.

impossible [im′pɔsəbl] adj. مۇمكىن بولمىغان، مۇمكىن بولمايدىغان، ھەقىقەتكە ئۇيغۇن كەلمەيدىغان، ئەقىلگە سىغمايدىغان.

impression [im′preʃən] n. ① تەسىر، تەسىرات. ② باسما، ئىز، تامغا، ئەن. ③ نەشر قېتىمى.

impressive [im′presiv] adj. تەسىرلىك، ئۇنتۇلغۇسىز، ئۇنتۇلماس.

impress[1] [im′pres] v. ① باسماق، بېسىلماق. ② تەسىر قىلماق، تەسىرلەندۈرمەك. ③ تەسىرات قالدۇرماق.

impress[2] ['impres] n. ① ئىز. ② تامغا.

imprison [im′prizn] v. قاماپ قويماق، تۇرمىگە سولىماق، زىندانغا تاشلىماق.

improve [im′pru:v] v. ① ياخشىلىماق، ئىسلاھ قىلماق، ئۆزگەرتىش كىرگۈزمەك، يېڭىلىماق، ئىلگىرى سۈرمەك. ② پايدىلانماق، ئىشلەتمەك.

improvement [im′pru:vmənt] n. ياخشىلاش، ياخشىلىنىش، ئالغا بېسىش، ئىلگىرىلەش.

impulse ['impʌls] n. ① تۇرتكە، تۇرتكە بولۇش، ئىلگىرى سۈ-

رۇش، ئىلگىرى سۈرۈش كۈچى، قۇۋۋەت، ئىمپۇلس.
② ئۆزىنى تۇتالماسلىق.

in [in] prep. ① (ئورۇننى كۆرسىتىپ، «دا، دە، تا، تە» دېگەندەك قوشۇمچىلار بىلەن ئىپادىلىنىپ، «. . .نىڭ ئىچىدە، . . . نىڭ ~ تەۋەسىدە» ئىككىلىكىنى بىلدۈرىدۇ) : the room ~ ئۆيدە / China جۇڭگودا. ② (ۋاقىتنى كۆرسىتىپ، «دا، دە، تا، تە» دېگەندەك قوشۇمچىلار بىلەن ئىپادىلىنىدۇ) : the morning ~ ئەتىگەندە / the evening ~ كەچتە. ③ جەھەتتە. ④ (ھال ئەھۋال. ياكى ھالەتنى كۆرسىتىدۇ) : be ~ high spirits چەكسىز خۇشاللىققا چۆمگەن ھالدا. ⑤ ھەرىكەت ياكى سەۋەبنى كۆرسىتىدۇ) forget sth. ~ a hurry : سەۋەبىدىن . . . ئۇچۇن، . . . ئالدىراشلىق تۇپەيلىدىن . . . نى ئونتۇپ قالماق. ⑥ (شەكىل، ئورۇن، چارە-تەدبىر قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ) : sit ~ a circle. چۆرىدەپ ئولتۇرماق. ⑦ كىيىمەك؛ تاقىماق a student ~ spectacles كۆزەينەك تاقىغان (بىر) ئوقۇغۇچى .adv ① . . . ئىچىدە؛ ئۆيدە: No, he is out. — Is he in — ئۇ ئۆيدىمۇ؟ — ياق، ئۇ سىرتقا چىقىپ كەتتى / Come ~ please كىرىڭ. ② يېتىپ بارماق، يېتىپ كەلمەك: The train is ~. پويىز بېكەتكە يېتىپ كەلدى.

in. =**insh** (**es**).

inasmuch ['inəz'mʌtʃ] adv. چۈنكى، سەۋەبتىن، تۇپەيلىدىن، . . . لىقتىن.

incense ['insens] n. ئىسرىق، كۈجە؛ پاپىروس.

inch [intʃ] n. دىيۇم (فوتنىڭ 12 دىن بىرى).

incident ['insidənt] I n. ① ۋەقە، ھادىسە. ② ئۆزگىرىش.
II adj. ① ئاسان تۇغۇلىدىغان، ساقلىنىش تەس، خالىي بولۇش قەيىن. ② ئەگىشىپ كېلىدىغان، قوشۇمچە.

incidentally ['insi'dentli] adv. ① قوشۇمچە قىلىپ، قىستۇرۇپ، قوشۇپ. ② تۇيۇقسىز، تاسادىپىي.

incline[1] [in'klain] v. قىڭغايماق، قىڭغايتماق، تۆۋەن قىلماق؛ تۆۋەنلىمەك، ئەگمەك، ئىگىلمەك. ② مايىل بولماق، مايىل قىلماق.

incline[2] [in'klain,'inklain] n. يانتۇلۇق، يانتۇ يۈز، يانتۇ تەكشىلىك.

inclose = **enclose.**

include [in'klu:d] v. ئۆز ئىچىگە ئالماق.

income ['inkəm] n. كىرىم، تاپاۋەت؛ دارامەت.

inconvenient ['inkən'vi:njənt] adj. قولايسىز، ئەپسىز، بەئەپ.

incorporate[1] [in'kɔ:pəreit] v. ① بىرلەشمەك، بىرلەشتۈرمەك. ② ئىجتىمائىي تەشكىلاتلارغا ئۆيۈشتۈرماق.

incorporate[2] [in'kɔ:pərit] adj. بىرىكمە؛ بىرلەشمە.

increasce[1] [in'kri:s] v. چوڭايتماق، چوڭايماق، ئاشماق، ئاشۇرماق، كۆپەيمەك، كۆپەيتمەك.

increase[2] ['inkri:s] n. ئاشۇرۇش، كۆپەيتىش، كۆپىيىش.

increasingly [in'kri:siŋli] adv. كۈندىن-كۈنگە، كۈنسانا، بارغانسىرى.

increment ['inkrimənt] n. ① ئاشۇرۇش، ئېشىش، ئۆسۈش، كۆپەيتىش، كۆپىيىش. ② كۆپىيىش مىقدارى، ئېشىش مىقدارى.

incur [in'kə] v. كەلتۈرۈپ (~ring ؛ ~ red ؛ ~ red) چىقارماق، ئۈچراتماق.

indeed [in'di:d] adv. ھەقىقەتەن، راستتىنلا، دەرھەقىقەت.

indemnity [in'demniti] n. ① تۆلەم؛ چىقىم. ② كاپالەت، ۋەدە.

independence [indi'pendəns] v. مۇستەقىللىق، ئۆزىگە ئۆزى خوجا بولۇش.

independent [indi'pendənt] adj. ① مۇستەقىل، ئۆز ئالدىغا. ② بېقىنمايدىغان، تايانمايدىغان.

index ['indeks] n. (indices ['indisi:z] ؛ ~ es ['indeksiz]) ① كۆرسەتمە، كۆرسەتكۈچ. ② ئىستىرىلكا.

Indian ['indjən] I adj. ① ھىندىستانىنىڭ، ھىندىستانلىقنىڭ، ھىندە چە. ② (ئامېرىكىدا) ئىندىئانلارنىڭ. II n. ① ھىندىستانلىق. ② ئىندىئان.

indicate ['indikeit] كۆرسەتمەك، بىلدۈرمەك، كۆرسىتىپ بەرمەك، بايان قىلماق.

indifferent [in'difrənt] adj. ① بىپەرۋا، پەرۋاسىز. ② مۇھىم بولمىغان، چاغلىق، كارى چاغلىق، زۆرۈرىيەتسىز.

indignation ['indig'neiʃən] n. غەزەپ، غەزەپ-نەپرەت.

indispensable [indis'pensəbl] adj. زۆرۈر، تاماماەن زۆرۈر، كەم بولسا بولمايدىغان.

individual ['indi'vidjuəl] adj. ① ئايرىم، قىسمەن. ② يالغۇز، يەككە، مۇستەقىل. ③ ئالاھىدە، ئۆزىگە خاس، ئۆزگىچە، ئىندىۋىدۇئال.

individualism ['indi'vidjuəlizəm] n. شەخسىيەتچىلىك، نەپسانىيەتچىلىك ئىندىۋىدۇئاللىق.

indoors ['in'dɔ:z] adv. ئۆيدە، ئۆي ئىچىدە، ئۆي ئىچىگە.

induce [in'dju:s] v. ① نەسىھەت قىلماق. ② باشلىماق.

indulge [in'dʌldʒ] v. ① يول قويماق، مەيلىگە قويۇپ بەرمەك، بولۇشىغا تاشلىۋەتمەك. ② بېرىلىپ كەتمەك، كەينىگە كىرىپ كەتمەك. زوقى بىلەن، پۈتۈن ئىشتىياقى بىلەن، پۈتۈن ھەۋەس بىلەن.

industrial [in'dʌstriəl] adj. سانائەت.

industrialize [in'dʌstriəlaiz] v. سانائەتلەشتۈرمەك.

industrious [in'dʌstriəs] adj. تىرىشچان، تىرىشىدىغان، ئىجتىھاتلىق

industry ['indəstri] n. ① تىرىشچانلىق، ئىجتىھاتلىق. ② سانائەت.

inevitable [in'evitəbl] adj. خالىي بولۇش قىيىن، ساقلانغىلى بولمايدىغان، مۇقەررەر يۈز بېرىدىغان.

infant ['infənt] n. بوۋاق.

uyghurkitap.com

infantry ['infəntri] n. پىيادە ئەسكەر.

infectious [in'fekʃəs] adj. يۇقۇملۇق.

infer [in'fə] v. ئەقلىي خۇلاسە (~ ring ؛ ~ red ؛ ~ red) چىقارماق، ھۆكۈم چىقارماق.

inferior [in'fiəriə] I adj. ① پەس، ناچار، ئوسال، سۈپەتسىز. ② ئىپتىدائىي؛ تۆۋەن، تۆۋەن دەرىجىلىك. II n. ① تۆۋەن دەرىجىلىك. ② ياش (كىچىنكى) ئەۋلاد.

infinite ['infinit] adj. چەكسىز، پۈتمەس-تۈگىمەس، سانسىز، سانسىزلىغان. II n. چەكسىزلىك، چەكسىز چوڭ.

infinitesimal ['infini'tesiməl] adj. چەكسىز كىچىك.

infinitive [in'finitiv] adj. & n. ‹گرامماتىكا› ئىنفىنىتىۋ.

infinity [in'finiti] n. ① چەكسىزلىك. ② ‹ماتېماتىكا› چەكسىز چوڭ.

inflame [in'fleim] v. ① ‹مېدىتسىنا› ياللۇغلانغان، ياللۇغلاندۇرماق. ② غەزەپلەنمەك، غەزەپلەندۈرمەك. ③ (ئوت) كۆيمەك، كۆيدۈرمەك.

inflammation ['inflə'meiʃən] n. ‹مېدىتسىنا› ياللۇغ، ياللۇغلىنىش

inflation [in'fleiʃən] n. ① كۆپۈش. ② ئۆرلەش؛ پاخاللىشىش.

inflict [in'flikt] v. ① ئۇچراتماق، دۇچار قىلماق. ② زەربە بەرمەك، يەڭمەك (دۈشمەننى).

influence ['influəns] I n. ① تەسىر، تەسىرات، تەسىر كۈچ. ② ھاكىمىيەت، ھوقۇق، ھوقۇق ۋە كۈچ. ③ ‹ئېلېكتر› ئىندۇكسىيە. II v. تەسىر قىلماق.

inform [in'fɔ:m] v. ئۇقتۇرماق، مەلۇم قىلماق، بىلدۈرمەك. ، ئېيتماق، دوكلات قىلماق.

information ['infə'meiʃən] n. ① دوكلات، ئۇقتۇرۇش. ② ئاخبارات، مەلۇمات، خەۋەر، ئىنفورماتسىيە. ③ بىلىم، ئىلىم-بىلىم، ماتېرىـ

يال.

inhabit [in'hæbit] v. ئولتۇراقلاشماق، ماكانلاشماق، تۇرماق.

inhabitant [in'hæbitənt] n. ئاھالە.

inherent [in'hiərənt] adj. بۇرۇندىن بار، ئەسلىدىن بار بولغان؛ تۇغما، تەبىئىي.

inherit [in'herit] v. ① ۋارىسلىق قىلماق، داۋاملاشماق. ② ئەسلىگە تارتماق.

inheritance [in'heritəns] n. ① ۋارىسلىق. ② ئىرسىيەت. ③ مىراس.

initial [i'niʃəl] I adj. باشتىكى، تۇنجى، دەسلەپكى، دەسلەپكى مەزگىلدىكى II n. (ئىسىم-فامىلىلەرنىڭ) باش ھەرپى.

II v. ئىسمىنىڭ باش ھەرپىنى يېزىپ قول قويماق (مەسىلەن: T. S. ھەرپلىرى Tom Smith كە ۋەكىللىك قىلىدۇ).

initiate [i'niʃieit] v. ① باشلىماق، قوزغىماق، سەپەرۋەر قىلماق. ② رەسمىي تونۇشتۇرماق. ③ غەپلەتتىن ئويغاتماق، ئاقارتماق، ئۆگەتمەك.

initiative [i'niʃiətiv] n. تەشەببۇسكارلىق، ئىجابىيلىق، ئاكتىپلىق، ئىجادكارلىق روھى، ئىجادچانلىق.

inject [in'dʒekt] v. (ئوكۇل) سالماق، قويماق.

injection [in'dʒekʃən] n. ① (ئوكۇل) سېلىش، قويۇش. ② ئوكۇل ئوكۇل دورىسى.

injure ['indʒə] v. ① زىيان يەتكۈزمەك، زىيان سالماق. ② بۇلغىماق، تۆكمەك (نام، ئابرۇينى).

injury ['indʒəri] n. ① زىيان، بۇزغۇنچىلىق، ۋەيران قىلىش. ② يارىلانغان جاي، زەخمىلەنگەن جاي، زەخمە.

ink [iŋk] n. ① سىيا. ② باسما مېيى.

inland[1] ['inlənd] adj. مەملىكەت ئىچىدىكى، ئىچكى، ئىچكى ئۆلكىلەردىكى، ئىچكى جايلاردىكى.

inland[2] [in'lænd] adv. ئىچكى ئۆلكىلەرگە، ئىچكى ئۆلكىلەردە،

ئىچكى جايلاردا.

inn [in] n. دەك، ساراي.

inner ['inə] adj. ئىچكى، ئىچكىرى.

innocence['inəsns] n. ① ئەيىبسىزلىك، بىگۇناھلىق، گۇناھسىزلىق. ② ساددىلىق، سەبىيلىك، ساپلىق. ③ زىيىنى بولماسلىق.

innovation ['inəu'veiʃən] n. يېڭىلاش، ئىسلاھات.

innumerable [i'nju:mərəbl] adj. سانسىزلىغان، سان-ساناقسىز، ھېساسابسىز.

inquire, enquire [in'kwaiə] v. سوراق، سۇرۇشتۇرمەك، سۇرۇش-تە قىلماق.

inquiry [in'kwaiəri] n. سۇرۇشتۇرۇش، سوراش، تەكشۈرۈش.

insect ['insekt] n. ھاشارات، قۇرت-قوڭغۇز.

insert[1] [in'sə:t] v. سانجىماق، كىرگۈزمەك، سالماق.

insert[2] ['insə:t] n. قىستۇرما، قىستۇرما بەت.

inside ['in'said] I n. ① ئىچى، ئىچكى قىسىم، ئىچ تەرەپ. ② (جانلىق تىلدا) قورساق. II adj. ئىچكى، ئىچكىرى. III adv. ئىچى، ئىچىدە: ~ of a week بىر ھەپتىنىڭ ئىچىدە. IV prep. ئىچىدە، ئىچىگە.

insight ['insait] n. ① تولۇق خەۋەردار بولۇش. ② پەرقلەندۇرۇش قابىلىيىتى. ③ كۆزگەن بىلگىنى.

insist [in'sist] v. چىڭ تۇرماق، قەتئىي داۋاملاشتۇرماق، تەكىتلىمەك، چىڭ تۇرماق. || ~ on تەكىتلىمەك، تەشەببۇس قىلماق.

insoluble [in'sɔljubl] adj. ① ئېرىمەيدىغان. ② ھەل بولمايدىغان. ③ چۈشەندۇرۇش قىيىن.

inspect [ins'pekt] v. تەكشۈرمەك، كۆزدىن كەچۈرمەك.

inspiration ['inspə'reiʃən] n. ① نەپەس، نەپەسلىنىش. ② ئىلھام، ئىلھاملىنىش، رىغبەتلىنىش، رىغبەتلەندۇرۇش.

inspire [in'spaiə] v. ① نەپەس ئالماق. ② رىغبەتلەندۇرمەك، ئىلـ

ھاملاندۇرماق، ھایاجانلاندۇرماق.

install [in'stɔ:l] v. ① تەينىلىمەك، تەينىلىمەك، بەلگىلىمەك. ② ئورۇنلاشتۇرماق، قۇراشتۇرماق. ③ قويماق، ئورناتماق.

instance ['instəns] n. I ① مىسال، دەلىل، ئىسپات. ② تەلەپ، تەكلىپ، ‖ ~ in the first ئالدى بىلەن، ئاۋۋال / ~ for مەسىلەن، ئالايلۇق / at the ~ of . . . نىڭ تەكلىپىگە ئاساسەن. II v. مىسال كەلتۇرمەك، نەقىل كەلتۇرمەك، دەلىل كۆرسەتمەك.

instanly ['instəntli] adv. دەرھال، شۇئان، شۇ زامان.

instant ['instənt] I adj. ① دەرھال، شۇ ئاندىلا، شۇ زاماندىكى. ② (سودا خەتچەكلىرى) مۇشۇ ئايدىكى، مۇشۇ ئاينىڭ. II n. دەرھال، كۆزنى يۇمۇپ ئاچقۇچە، شۇ زاماندىلا.

instead [in'sted] adv. ئورنىغا، بەدىلىگە: Give me this ~ . . ئىنىڭ ئورنىغا بۇنى بېرىڭ ‖ ~ of . . . . . نىڭ ئورنىغا، . . ئۇنىڭ ئورنىدا: Give me this ~ of that. . نىڭ ئورنىغا، ماڭا ماۋۇنى بېرىڭ.

instinct[1] ['instiŋkt] n. تۇغما قابىلىيەت، تەبىئىي خۇسۇسىيەت.

instinct[2] [in'siŋkt] adj. تولغان، تولۇپ تاشقان: ~ with life جانلىق، تېتىك، جۇشقۇن، كۆتۈرەڭگۈ روھلۇق.

institute ['institju:t] I n. ① جەمئىيەت، ئىلمىي جەمئىيەت. ئىنىستىتۇت؛ دارىلفۇنۇن. II ① قۇرماق، بەرپا قىلماق، تەسىس قىلماق. ② تۈزىمەك (قائىدە-نىزاملارنى). ③ (تەكشۈرۈشنى) باشلىماق.

institution ['insti'tju:ʃən] n. ① بەرپا قىلىش، قۇرۇش، تەسىس قىلىش. ② ئادەت. ③ تۈزۈم. ④ قۇرۇلما. ⑤ ئورۇن، ئورگان، جەمئىيەت.

instruct [in'strʌkt] v. ئۆگەتمەك، ئوقۇماق ② يېتەكچىلىك قىلماق، كۆرسەتمەك، ئوقتۇرماق.

instruction [in'strʌkʃən] n. ① ئوقۇتۇش، ئۆگىتىش، يېتەكلەش، يېتەكچىلىك قىلىش، تەلىم؛ تەلىم-تەربىيە.

② (كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) يوليورۇق، كۆرسەتمە، يۈرۈق.

instructive [in'strʌktiv] adj. بىلىم بېرىدىغان، تەربىيىۋى ئەھمىيەتكە ئىگە.

instrument ['instrumənt] n. ئاپپارات، ئەسۋاب، جابدۇق، سايمان؛ ماشىنا. ② مۇزىكا ئەسۋابى، چالغۇ ئەسۋابلىرى. ③ (قانۇندا بەلگىلەنگەن) رەسمىي ھۆججەت.

insulator ['insjuleitə] n. ئىزولياتور.

insult[1] [in'sʌlt] v. خارلىماق، خورلىماق، ھاقارەت قىلماق، ئاھانەت قىلماق.

insult[2] ['insʌlt] n. ھاقارەت، خارلاش، خورلۇق.

insurance [in'ʃuərəns] n. ① سۇغۇرتا، بىخەتەر، بىخەتەرلىك. ② سۇغۇرتا خىراجىتى. ③ سۇغۇرتا ھۆججىتى.

insure [in'ʃuə] v. ① سۇغۇرتىغا قويماق، ئىستراخۇانىيىگە بەرمەك. ② كاپالەتلىك قىلماق.

int. =**interjection.**

integral ['intigrəl] adj. ① كەم بولسا بولمايدىغان، كېرەكلىك. ② پۈتۈن، تولۇق. ③ (ماتېماتىكا) ئىنتېگرال.

integrity [in'tegriti] n. ① پۈتۈنلۈك، تولۇقلۇق. ② توغرىلىق، ئادىللىق، ھەققانىيلىك، ئوچۇق-ئاشكارىلىق.

intellectual [inti'lektjuəl] adj. I ئەقىللىق، پاراسەتلىك. n. II زىيالىي.

intelligence [in'telidʒəns] n. ① ئەقىل، زېھىن، چۈشىنىش ئىقتىدارى. ② خەۋەر، ئاخبارات، مەلۇمات.

intelligent [in'telidʒənt] adj. ئەقىللىق، زېرەك، پاراسەتلىك.

intend [in'tend] v. . . . قىلماقچى بولماق، . . . مەقسەتتە بولماق، ئويلىماق، ئورۇنماق.

intense [in'tens] adj. ① كۈچلۈك، قاتتىق، شىددەتلىك. ② قىزغىن.

intent [in′tent] I adj. ① قىزغىن، بېرىلمەك، كۆڭۈل قويماق، زېھىن قويماق. II n. مەقسەت، مۇددىئا، نىيەت.

intention [in′tenʃən] n. مۇددىئا، مەقسەت، غەرەز، نىيەت.

intercourse [′intə:kɔ:s] n. ئالاقە، بېرىش-كېلىش، ئالماشتۇرۇش.

interest [′intrist] I n. ① قىزىقىش، ھەۋەس، زوق، ئىشتىياق. ② مۇھىم، زۆرۈر؛ زور. ③ مەنپەئەت، پايدا، ھايان. ④ پاي، ھەسسە. ⑤ ئۆسۈم، پىرسەنت. II v. قىزىقتۇرماق، دىققىتىنى قوزغىماق.

interesting [′intristiŋ] adj. قىزىق، قىزىقارلىق، كىشىنى قىزىقتۇرىدىغان.

interfere [′intə′fiə] v. ① ئارىلاشماق، مۇداخىلە قىلماق. ② دەخىل قىلماق، ئاۋارە قىلماق. كاشىلا قىلماق، توقۇنۇشماق.

interior [in′tiəriə] I adj. ① ئىچكى، ئىچكى قىسىمدىكى. ② ئىچكى ئۆلكىلەردىكى. ③ مەملىكەت ئىچىدىكى. II n. ① ئىچكى قىسىم. ② ئىچكى رايون، ئىچكى ئۆلكىلەر. ③ ئىچكى سىياسەت.

interjection [′intə:′dʒekʃən] n. گراممماتىكا، ئۇندەش.

intermittent [′intə:′mitənt] adj. ① ئارىلاپ-ئارىلاپ. ② قەرەللىك. ③ ئارىلىقتا ئارام ئالىدىغان.

internal [in′tə:nl] adj. ① ئىچكى، ئىچكى قىسىمنىڭ. ② مەملىكەت ئىچىدىكى، مەملىكەتنىڭ ئىچكى سىياسىتىگە ئائىت، ئىچكى ئىشلار. ③ ئىچىدىغان (دورا).

international [′intə:′næʃənl] adj. خەلقئارا، خەلقئارالىق.

internationale [′intənæʃə′na:l] n. [the ~] ئىنتېرناتسىئونال شېئىرى.

internationalism [′intə:′næʃənlizəm] n. ئىنتېرناتسىئونالىزم، ئىنـ

تېرناتسىئوناللىق.

interpret [in'tə:prit] v. چۈشەندۈرمەك، ئىزاھلىماق، شەرھىلىمەك. ② كۆرسەتمەك، ئورۇندىماق. ③ ئېغىزچە تەرجىمە قىلماق.

interpreter [in'tə:pritə] n. ① ئېغىز تەرجىمانى. ② چۈشەندۈرگۈچى، ئىزاھاتچى.

interrupt ['intə'rʌpt] v. ① ئۈزۈلۈپ قالماق، ئۈزۈپ تاشلىماق، ئۈزۈۋەتمەك، بۆلۈۋەتمەك، توختاتماق. ② دەخلى قىلماق، كاشىلا قىلماق، ئاۋارە قىلماق.

intersect ['intə:'sekt] v. كېسىپ ئۆتمەك، گىرەلەشمەك، چاپراسلاشماق.

interval ['intəvəl] n. ① ئارىلىقتا دەم ئېلىش، دەم ئېلىش ۋاقتى. ② ماتېماتىكا، ئىنتېرۋال.

intervene ['intə:'vi:n] v. ① سانجىلماق، كىرگۈزمەك. ② توختىلماق، توختاتماق. ③ ئارىلاشماق، چات كەرمەك.

interview ['intəvju:] n. I قوبۇل قىلىش، كۆرۈشۈش.
v. II (مۇخبىرلارنى) قوبۇل قىلماق، كۆرۈشمەك.

intimate[1] ['intimeit] v. ① پۈرىتىپ قويماق، بىشارەت بەرمەك. ② ئېلان قىلماق، جاكارلىماق.

intimate[2] [intimit] adj. ① يېقىن؛ قويۇق. ② ئىچكى، مەخپىي، يوشۇرۇن؛ شەخسىي. ③ كامىل، ياخشى (بىلىمەك).

into ['intu,'intə] prep. ① . . . گە، . . . نىڭ ئىچىگە: walk ~ the room ئۆيگە كىرمەك، ئۆينىڭ ئىچىگە كىرىپ كەلمەك. ② (ئايلانماق، بولماق، ياسىماق دېگەندەك ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ): make flour ~ bread ئۇندا بولكا ياسىماق.

intonation [intəu'neiʃən] n. ئاھاڭ، تاۋۇش، ئىنتوناتسىيە.

intricate ['intrikit] ajd. چىگىش، مۇرەككەپ.

introduce ['intrə'dju:s] v. ① ئوتتۇرىغا قويماق، ئىشلەتمەك، پايدىلانماق، باشلىماق. ② تونۇشتۇرماق.

③ قىستۇرماق، كىرگۈزمەك.

introduction [intrə'dʌkʃən] n. ① باشلاش، كىرگۈزۈش، كىرگۈزۈلۈش. ② تونۇشتۇرۇش. ③ مۇقەددىمە، كىرىش سۆز، سۆز بېشى. ④ باشلانغۇچ ساۋات، دەسلەپكى ساۋات.

intrust=entrust.

invade [in'veid] v. ① تاجاۋۇز قىلماق، بېسىپ كىرمەك. ② قىستىلىپ كىرمەك. ③ زىيانكەشلىك قىلماق، چېقىلماق.

invader [in'veidə] n. تاجاۋۇزچى، تاجاۋۇز قىلغۇچى.

invasion [in'veiʒən] n. زىيانكەشلىك قىلىش، تاجاۋۇز قىلىش، دەخىلى-تەرۇز يەتكۈزۈش.

invent [in'vent] v. ① ئىختىرا قىلماق، كەشىپ قىلماق، ئىجاد قىلماق. ② ئويلاپ چىقارماق، ئويدۇرۇپ چىقارماق (يامان سۆز، قىلىق قاتارلىقلارنى).

invention [in'venʃən] n. ① ئىختىرا، كەشپىيات، ئىجادىيەت. ② ئويدۇرما. ياسالما.

inventor [in'ventə] n. كەشپىياتچى، ئىجادىيەتچى.

invest [in'vest] v. ① مەبلەغ سالماق، سەرمايە قوشماق. ② ‹جانلىق تىلدا› ئالماق، سېتىۋالماق. ③ بەرمەك. ④ قورشاپ ھۇجۇم قىلماق.

investigate [in'vestigeit] v. تەكشۈرمەك، تەكشۈرۈپ تەنقىق قىلماق.

investigation [in'vesti'geiʃən] n. تەكشۈرۈش، تەكشۈرۈپ تەنقىق قىلىش.

investment [in'vestmənt] n. سالغان مەبلەغ، قوشقان سەرمايە.

invincible [in'vinsəbl] adj. غالىب، يېڭىلمەس.

invisible [in'vizəbl] adj. كۆرۈنمەس، كۆزگە كۆرۈنمەيدىغان، كۆزگە كۆرۈنمەسلىك.

invitation [invi'teiʃən] n. تەكلىپ، تەكلىپنامە، باغاق.

invite [in'vait] v. ① تەكلىپ قىلماق. ② سورىماق، تەلەپ قىلـ

www.uyghurkitap.com

ساق. ③ ئۆزىگە تارتماق، جەلپ قىلماق، قوبۇل قىلماق؛ ئېلىپ كەلمەك.

involve [in'vɔlv] v. ① ئارىلاشتۇرۇپ قويماق، چېتىلىپ قالماق. ② ئۆز ئىچىگە ئالماق، جۈملىدىن.

inward ['inwəd] adj. ئىچكى.

ion ['ain] n. ‹فىزىكا› ئىئون.

IOU ['aiəu'ju:] =I owe you. n. تىلخەت؛ قەرز ھۆججىتى.

Irish ['aiəriʃ] I adj. ئىرلاندىيىگە ئائىت، ئىرلاندىيىنىڭ، ئىرلاندىيىچە. II n. ① ئىرلاندىيىلىك. ② ئىرلاندىيە تىلى.

iron ['aiən] I n. ① تۆمۈر. ② تۆمۈر قورال، تۆمۈر ئەسۋاب. ③ دەزمال. ④ داغمال. ⑤ كىشەن، كويزا. adj. II تۆمۈر، تۆمۈردە ياسالغان. v. دەزمال سالماق، دەزمالللىماق.

irregular [i'regjulə] adj. تەرتىپسىز، قائىدىسىز، رەتسىز، تەكشى بولمىغان.

irrigation ['iri'geiʃən] n. (ئېتىز-ئېرىقلارنى) سۇغىرىش؛ يۇيۇش.

irritate ['iriteit] v. ① ئۇغىسى قاينىماق؛ ئۇغىسىنى قاينىتماق، كەيپى ئۇچماق، ئاچچىقىنى كەلتۈرمەك. ② يالۇلۇغلانماق. ③ ماسلىشالماسلىق. ④ ئازابلىنىش.

island ['ailənd] n. ئارال.

isle [ail] n. ئارال، كىچىك ئارال.

isn't ['iznt] = is not.

issue ['isju:,'iʃju:] I v. ① چىقماق، ئېقىپ چىقماق. ② چىقارماق، كۆتۈرۈلمەك (تۇتۇن). ③ ئېلان قىلماق. II n. ① چىقىش، چىقىرىش، ئېقىپ چىقىش. ② نەتىجە، ئاقىۋەت. ③ نۇقتىئىنەزەر، كۆزقاراش، مەسىلە. ④ تارقىتىش، نەشر قىلىش، سان، نومۇر (گېزىت، ژۇرنال قاتارلىقلارنىڭ). ⑤ پەرزەنت، ئەۋلاد (قانۇندا).

isthmus ['isməs] n. بويۇن ‹جۇغراپىيىدە›.

it [it] pron. (باش كېلىش شەكلى بىلەن چۈشۈم كېلىش شەكلى ئوخشاش) ① ئۇ، ئاۋۇ (نەرسە)، بۇ، ماۋۇ: What is that? — It is a pick ئاۋۇ نېمە؟ — ئوتىغۇچ. ② (جۈملىلەردە ئىگە بولۇپ كېلىپ، ۋاقىت، ئاربلىق ۋە تەبىئىي ھادىسىلەرنى كۆرسىتىدۇ): It is raining. / It's fiveo 'clock سائەت بەش بولدى. ③ (جۈملىنىڭ مەلۇم بىر بۆلىكىنى تەكىتلەپ كېلىدۇ): Chinese people began a new life. It was after liberation that the پەقەت ئازادلىقتىن كېيىنلا جۇڭگو خەلقى (ئۇزۇلىرىنىڭ) يېڭى ھاياتىنى باشلىدى. ④ (جۈملىلەردە فورما ئىگىسى ياكى تولدۇرغۇچى بولۇپ كېلىپ، جۈملىدىكى ھەقىقىي ئىگە ياكى تولدۇرغۇچىنى ۋەكىللىك قىلىدۇ): It is easy to nuderstand. چۈشىنىش ئوڭاي، چۈشىنىشلىك. ⑤ (بەزى ئىشلىتىپ ئادەتلەنگەن سۆزلەردە كېلىدۇ، لېكىن ئۆز ئالدىغا مەنە بىلدۈرمەيدۇ): keep at ~ ! غەيرەت! غەيرەت قىل.

Italian [i'tæljən] I adj. ① ئىتالىيان، ئىتالىيىنىڭ. ② ئىتالىيىلىكنىڭ. ③ ئىتالىيىچە، ئىتالىيە تىلىنىڭ.

II n. ① ئىتالىيان، ئىتالىيىلىك. ② ئىتالىيە تىلى.

item ['aitəm] n. ① ماددا، تاماق، بۆلۈم، تۈر. ② نومۇر (ئەدەبىيات-سەنئەتتە). ③ بىر (خەۋەر).

it's [its]= ① it is. ② it has.

its [its] pron. (it نىڭ ئىگىلىك كېلىش شەكلى)

itself [it'self]. pron. ئۆزىنى، ئۆز ئالدىغا (نەرسىلەرنى كۆرسىتىدۇ).

ivory ['aivəri] n. پىل چىشى.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كتاب تۈر بىكىتى
ئۇيغۇرچە كتابلارنىڭ بېڭى تادىسى

J

J, j [dʒəi] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ ئونىنچى ھەرپى

jack [dʒæk] I n. ① دومكرات. ② ‹ئېلېكتر› چېتىلغۇچ.
II v. (دومكرات بىلەن) كۆتۈرمەك.

jacket ['dʒækit] n. ① كاژانكا، كالتا چاپان. ② قاپ (تۇرۇبا، پار قازىنى قاتارلىقلارنىڭ). ③ كىتاب قېپى. ④ ياڭيۇ شۆپىكى.

jail [dʒeil] n. =goal.

jam[1] [dʒæm] I v. (~ming ؛ ~med ؛ ~med) سىقىلماق، قىسماق، قىسىلماق. II n. قىستىلىش، سىقىلىش، قىستاڭچىلىق، توسقۇنلۇق.

jam[2] ['dʒæm] n. مۇراببا، قىيام.

Jan. = **January.**

january ['dʒænjuəri] n. يانۋار.

Japanese ['dʒæpə'ni:z] I adj. ① ياپوننىڭ، ياپونلۇقنىڭ.
② ياپونىيە، ياپونچە. II n. ① ياپونىيىلىك. ② ياپون تىلى.

jar [dʒɑ] n. ① ئىدىش، كۇب. ② چوڭ ئېغىزلىق بوتۇلكا.

jaw [dʒɔ:] n. ① تاڭلاي. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) ئېڭەك، ئېغىز.
③ ‹مېخانىكا› تىرناق، قىسقۇچ، ئامبۇر.

jealcus ['dʒeləs] adj. ① كۆرەلمەيدىغان، ھەسەتخور.
② قەدىرلەيدىغان. ③ ھوشيار، سەزگۈر، سەگەك.

jealousy ['dʒeləsi] n. ھەسەت، كۆرەلمەسلىك.

jeep [dʒi:p] n. جىپ ماشىنىسى.

jelly ['dʒeli] I n. ① يېلىمسىمان ماددىلار، يېپىشقاق ماددىلار.
② (گۆش، مېۋە قاتارلىقلارنى) توڭلىتىش. II v. ① يېلىم بولماق،

② توڭلىماق، توڭلاتماق.

jerk [dʒə:k] I n. ① سىلكىنىش، چايقىلىش. ② بىردىنلا تارتىش، بىردىنلا ئىتتىرىش، بىردىنلا بۇرۇلۇش. II v. ① سىلكىنمەك، چايقالماق. ② بىردىنلا بۇرۇلماق. ③ ئاتماق.

jersey ['dʒə:zi] n. ① يۇڭ توقۇلما كۆڭلەك (تەنھەرىكەتچىلەرنىڭ). ② (يۇڭ يىپتا توقۇلغان) ئايالچە پوپايكا.

jest [dʒest] I n. ① شاڭخو، چاقچاق. ② كۈلكە دەستىكى. II v. ① چاقچاق قىلماق. ② مەسخىرە قىلماق.

jet [dʒet] v. I (~ted، ~ting) پۈركۈمەك، پۈركۈۋەتمەك. II n. ① پۈركۈش (گاز، سۇيۇقلۇق، يالقۇن قاتارلىقلارنى). ② پۈركۈش ئېغىزى. ③ رېئاكتىپ گېنېراتور. ④ رېئاكتىۋ ئايروپىلان.

Jew [dʒu:] n. يەھۇدىي.

jewel ['dʒu:əl] n. ① گۆھەر، ياقۇت. ② گۆھەر، زىننەت بۇيۇملىرى. II v. ياقۇت قويماق، ياقۇت سالماق.

jewel(l)er ['dʒu:ələ] n. ① زەرگەر. ② ئۇنچە-مەرۋايىت دۇكىنى.

jewl(l)ery ['dʒu:əlri] n. (ئومۇمىي ئاتىلىشى) گۆھەر، ئېسىل تاش.

job [dʒɔb] n. خىزمەت، ئىش ‖ odd ~s پارچە-پۇرات ئىش.

join [dʒɔin] v. ① بىرىكتۈرمەك، بىرىكمەك، بىرلەشمەك، بىرلەشتۈرمەك، ئۇلاشماق، ئۇلاشتۇرماق، باغلىماق، باغلاشتۇرماق. ② قاتناشماق: ~the army ئارمىيىگە قاتناشماق. ③ كىرمەك: ~ the Party پارتىيىگە كىرمەك.

joint [dʒɔint] I n. ① ئۇلاشما، تۇتاشما. ② ئۇگە، بوغۇم. II adj. بىللە، بىرلىكتە، ئورتاق. v. بىرىكتۈرمەك، باغلىماق، باغلاشتۇرماق.

joke [dʒəuk] n. I چاقچاق، شاڭخو، مەسخىرە، مازاق. v. II چاقچاق قىلماق، شاڭخو قىلماق، مازاق.

www.uyghurkitap.com

jolly ['dʒɔli] I adj. ① خۇشاللىق، خۇشال-خۇرام. ② خۇشاللىنارلىق. II adv. ئىنتايىن، بەك، ئاجايىپ.

journal ['dʒə:nl] n. ① گېزىت، ژۇرنال. ② كۈندىلىك خاتىرە.

journalist ['dʒə:nəlist] n. مۇخبىر، ئاخباراتچى.

journey ['dʒə:ni] n. I سەپەر، يول. II v. سەپەر قىلماق.

joy [dʒɔi] n. خۇشال، خۇشال-خۇرام، شاد-خۇرام.

joyful ['dʒɔiful] adj. خۇشاللىق، خۇشال-خۇراملىق، شادلىق.

joyous ['dʒɔiəs] adj. خۇشاللىق، خۇشال-خۇراملىق.

judg(e)ment ['dʒʌdʒmənt] n. ① ھۆكۈم، ھۆكۈم قىلىش. ② سوت، سوت قىلىش. ③ پىكىر، كۆز قاراش.

judge [dʒʌdʒ] n. I ① سوراقچى، سوتچى. ② باھا بەرگۈچى، رەپبىرى، سودىيە. ③ سوت قىلماق، سوراققا تارتماق. ④ باھا بەرمەك، رەپبىرلىك قىلماق، سودىيىلىك قىلماق. ⑤ ھۆكۈم قىلماق، . . . دەپ قارىماق.

juice [dʒu:s] n. ① شىرنە، شەربەت. ② سۇيۇقلۇق.

Jul. = **July.**

July ['dʒu(:)'lai] n. ئىيۇل.

jump [dʒʌmp] v. I ① سەكرىمەك، ئاتلىماق، ھالقىماق. II ① n. سەكرەش، ئاتلاش. ② سوقماق، سوقۇلماق، چۆچۈمەك. ② چۆچۈش.

jumper ['dʒʌmpə] n. سەكرىگۈچى، ئېگىزگە سەكرەش تەنھەرىكەتچىسى.

Jun = **June.**

junction ['dʒʌŋkʃən] n. ① ئۇلاشما، تۇتاشما. ② ئۇلىشىش نۇقتىسى.

June [dʒu:n] n. ئىيۇن.

jungle ['dʒʌŋgl] n. جاڭگال، جاڭگاللىق.

junior ['dʒu:njə] ①adj. I كىچىك، يېشى كىچىك. ② تۆۋەن، ئاسـ-
تىدىكى. II ①n. يېشى كىچىكلەر. ② تۆۋەن (دەرىجە).

Jupiter ['dʒu:pitə] n. يۇپىتېر.

jury ['dʒuəri] n. سوت كوللېگىيىسى.

justice ['dʒʌstis] ①n. ئادالەت، ئىنساب. ② ئەدلىيە، سوت.
③ سوتچى، سوراقچى.

justify ['dʒʌstifai] v. ئاقلىماق، ساقىت قىلماق.

just[1] [dʒʌst] adv. دەل، توپتوغرا، دېگەندەك ‖ ~now شۇ
زامان، شۇ پەيت؛ ھازىر.

just[2] [dʒʌst] adj. ئادىل، خالىس، ئادالەت؛ مۇۋاپىق.

jute [dʒu:t] n. سېرىق كەندىر.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كتاب تۈر بىكىتى
ئۇيغۇرچە كتابلارنىڭ بېڭى ئادرىسى

K

K,k [kei] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ ئون بىرىنچى ھەرپى

keen [ki:n] ①adj. ئۆتكۈر، كەسكىن، ئىتتىك. ② چەبدەس، چاققان. ③ قىزغىن؛ قىزىقىدىغان: a ~ sportsman تەنتەربىيىگە قىزىقىدىغان ئادەم ‖ be ~on sth. قىزىقماق، ئىنتىزار بولماق.

keep [ki:p] v. ①(kept ، kept [kept]) ساقلىماق، داۋاملاشتۇرماق. ② توسۇۋالماق. ④ رىئايە قىلماق، ئەمەل قىلماق. ⑤ قوغدىماق، مۇھاپىزەت قىلماق. ⑥ باقماق (ئۆي ھايۋانلىرىنى). ⑦ قارىماق، ئىگىدارچىلىق قىلماق. ⑧ خاتىرىلىمەك، يازماق up ~up ساقلىماق up with.../ . . . گە يېتىشىۋالماق. Ⅱ ①n. تۇرمۇش ۋاسىتىلىرى. ② تۇرمۇش خىراجىتى، تۇرمۇش راسخودى.

keeper ['ki:pə] n. ساقلىغۇچى، باققۇچى.

kept [kept] v. → keep.

kerosene ['kerəsi:n] n. كىرسىن.

kettle ['ketl] n. چەينەك، چۆگۈن.

key [ki:] I ①n. ئاچقۇچ. ② ھالقىلىق پەيت، مۇھىم ئۆتكەل. ③ جاۋاب، چۈشەندۈرۈش. ④ تىل، كلاۋىش، تۈگمە، توپچا (گار-مون، خەت بېسىش ماشىنىسى قاتارلىقلارنىڭ). Ⅱ adj. ئاساسىي، باش، مۇھىم.

kg. = **kilogram(me).**

kick [kik] I ①v. تەپمەك. ② قارشى تۇرماق، قارشىلىق كۆرسەتمەك. ③ ئاغرىنماق، رەنجىمەك. Ⅱ ①n. تېپىش. ② ئارقىغا تېپىش، داجىش كۈچى (مىلتىق ۋە زەمبىرەكلەر).

kid [kid] ①n. ئوغلاق. ② (جانلىق تىلدا) كىچىك بالا.

kidnap ['kidnæp] v. ئالداپ ئېپقاچ- (~ping ; ~ped ; ~ped) ساق، ئېپقاچماق، تۇتۇپ كەتمەك، مەجبۇرىي تۇتۇپ كەتمەك.

kidney ['kidni] n. بۆرەك.

kill [kil] ①v. ئۆلتۈرمەك، يوقاتماق، قىرماق. ② ئىنكار قىلماق، زەربە بەرمەك. ③ ۋەيران قىلماق، بۇزماق.

kilo ['ki:ləu] ①n. كىلوگرام. ② كىلومېتىر.

kilogram(me) ['kiləgræm] n. كىلوگرام.

kilometre, kilometer ['kile'mi:tə] n. كىلومېتىر.

kindle ['kaindl] ①v. يانماق، كۆيمەك، ياندۇرماق، كۆيدۈرمەك. ② قۇتراتماق، كۈشكۈرتمەك، قوزغىماق.

kindly ['kaindli] I adv. مېھرىبانلىق، رەھىمدىللىك، ئاق كۆڭۈل- لۈك، ياخشى. II adj. مۇلايىم، خۇش خۇي.

kindness ['kaindnis] n. مېھرىبانلىق، رەھىمدىللىك، ئاق كۆڭۈللۈك، ياخشىلىق، مۇلايىملىق.

kindred ['kindrid] I n. ① ئۇرۇق-تۇغقانچىلىق مۇناسىۋىتى. (كۆپلۈك ئىشلىتىلمىدۇ) ئۇرۇق-تۇغقان. II adj. ① ئۇرۇق-تۇغقانچىلىقى بار. ② ئوخشايدىغان، ئوخشاپ كېتىدىغان.

kind[1] [kaind] n. ① تۈر، خىل. ② خاراكتېر، خۇسۇسىيەت.

kind[2] [kaind] adj. مېھرىبان، رەھىمدىل، شەپقەتلىك، ئاق كۆ- ڭۈل، ياخشى.

king [kiŋ] n. پادىشاھ، شاھ، خان.

kingdom ['kiŋdəm] n. ① خانلىق، پادىشاھلىق. ② . . . دۇنياسى، . . . ساھەسى؛ ساھە، دائىرە.

kiss [kis] v. I سۆيمەك، سۆيۈشمەك. n. II سۆيۈش، سۆيۈشۈش.

kitchen ['kitʃin] n. ئاشخانا (ئۆي تاماقخانىسى).

kite [kait] n. ① بۈركۈت. ② لەگلەك.

kitten ['kitn] n. ئارسلان.

ئۇيغۇرچە كىتابلار تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

km. = **kilometer.**

knave [neiv] n. ئۇششۇق، مۇتتەھەم، لۇكچەك، مۇشتۇمزور، قۇلاق كەستى. ئەبلەخ.

knee[ni:] 〈being sb. to his ~ s‖ (ئادەمنىڭ) n. تىز بويسۇندۇرماق، قائىل قىلماق.

kneel [ni:l] v. (knelt ؛knelt [nelt]) تىزلانماق، يۇكۇنمەك.

knell [nel] n. شۇملۇق، شۇملۇق بىشارىتى، شۇم خەۋەر، ماتەم سىگـ نالى.

knelt [nelt] v. → kneel.

knew [nju:] v. know.

knife [naif] (n. I knives [naivz] پىچاق، بەكە، چەيدو.

knight [nait] ①n. I چەۋەندار. ② سېر (ئەنگلىيە ۋە ياۋروپا-دىكى بەزى پادىشاھلىق دۆلەتلەردە، ئېر ئاقسۆڭەكلەرگە بېرىلمىدىغان ئەڭ تۆۋەن ئۇنۋان) v. II سېر ئۇنۋانى بەرمەك.

knit [nit] v. (~ ،~ed ؛~ ،~ed) ① توقۇماق، ئۆرۈمەك. ② ئۇلىماق، تۇتاشتۇرماق. ③ تۇرمەك، پۈرمەك، تۇرۇلمەك، پۈرۈلـ مەك.

knob [nɔb] ①n. (ئىشىك، تارتمىلارنىڭ تۇتقا. ② (كۆمۈر، قۇم شېكىر قاتارلىقلارنىڭ) ئۆۋاق، پارچە، دانە.

knock [nɔk] v. I چەكمەك، ئۇرماق، سوقماق، سوقۇلماق، ئۇرۇلـ ماق. ‖ ~ about ① ئۇرماق، سوقماق. ② خارلىماق. ③ سەرسان بولۇپ يۈرمەك، سەيلە قىلماق / ~ down ① ئاغدۇرماق، غۇلاتماق، سوقماق. ② بۇزماق، چاقماق، سۆكمەك، چۈڭۇماق. n. II سوقۇش، چېقىش.

knot [nɔt] ①n. I تۇگۇن، بوغۇم، بانتىك. ② قىيىنچىلىق، مۇشەقـ قەت. ③ (كىشىلەر) توپى. II v. (~ ؛~ted ؛~ed ting) تۇگمەك، تۇگۇلمەك، چىگمەك، چىگىلمەك.

know [nəu] بىلمەك، تونۇماق (known [nəun] ؛ knew [nju:]) v. ‖ be ~ n as ... گە مەشھۇر، ... غا داڭلىق. تونۇشماق
knowledge ['nɔlidʒ] ①n. بىلىم، ئىلىم-بىلىم، مەلۇمات. ② بىلىش، چۇشەنچە.

known [nəun] v. → know.

Korean [kə'riən] I adj. چاۋشيەنگە ئائىت، كورىيىنىك، كورىيىچە. II ①n. كورىيىلىك. ② چاۋشيەن تىلى، كورىيە تىلى.

kremlin ['kremlin] n. كرېمل سارىيى.

www.uyghurkitap.com

L

L,l [el] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ ئون ئىككىنچى ھەرپى

lab [læb] n. (جانلىق تىلدا) تەجرىبىخانا، (=laboratory).

label ['leibl] I **n.** ماركا، بەلگە. II **v.** ماركا چاپلىماق، بەلگە قويماق، بەلگە سالماق.

labo(n)rer ['leibərə] n. ئەمگەكچى.

labo(u)r ['leibə] I n. ① ئەمگەك، مېھنەت ② جاپالىق ئىش. II v. ② ئەمگەك قىلماق، ئىش قىلماق، مېھنەت قىلماق. ② مىس-مىسلىق قىلماق: لۆم-لۆملۆك قىلماق.

laboratory [lə'bɔrətəri] n. تەجرىبىخانا، لاباراتورىيە.

lace [leis] I n. ① گۈللۈك جىيەك. ② باغ، بوغقۇچ. II v. ① باغلىماق، چىگمەك. ② گۈللۈك جىيەك چىقارماق، گۈللۈك جىيەك تىكمەك.

lack [læk] I v. كەملىك قىلماق، يېتەرسىزلىك قىلماق، ئازلىق قىلماق. II n. كەملىك، ئازلىق، يېتەرسىزلىك.

lad [læd] n. ئۆسمۈر، يىگىت.

ladder ['lædə] n. ① شوتا. ② پەلەمپەي.

lady ['leidi] n. رەپىقە، خانىم، خېنىم.

lag [læg] I v. (~ging، ~ged، ~ ged) ① ناھايىتى ئاستا ماڭماق. ② ئارقىدا قالماق، كېيىن قالماق. II n. كېيىن قېلىش، ئارقىدا قېلىش، قالاق، قالاقلىق.

laid [leid] v. →lay.

lain [lein] v. →lie.

lake [leik] n. كۆل.

lama [la:mə] n. لاما.

lamb [læm] n. ① پاقلان، قوزا. ② پاقلان گۆشی.

lame [leim] adj. ① ئاقساق، توکۇر. ② پۇت تىرەپ تۇرالمايدىغان.

lament [lə'ment] I v. ① ئاھ ئۇرماق، ھەسرەت چەكمەك. ② تەزىيە بىلدۇرمەك، ماتەم تۇتماق. II n. ① ئاھ ئۇرۇش، ھەسرەت چېكىش. ② تەزىيە، ماتەم. ③ ماتەم كۇيى، مەرسىيە.

lamentation ['læmen'teiʃən] n. ① ھەسرەت، ھەسرەت چېكىش. ② مەرسىيە، ماتەم كۇيى.

lamp [læmp] n. لامپا، چىراغ.

lance [la:ns] I n. نەيزە. II v. سانجىماق، نەيزىلىمەك.

land [lænd] I n. ① قۇرۇقلۇق. ② يەر، تۇپراق. ③ (جانلىق تىلدا) دۆلەت، دۆلەت زېمىنى. II v. ① قۇرۇقلۇققا چىقماق. ② چۈشۈپ قالماق، چۈشۈرمەك (ئايروپىلاننى). ③ قولغا كەلتۈرمەك، قولغا چۈشۈرمەك، ئىگە بولماق.

landlady ['lænd'leidi] n. ئايال خوجايىن (سارايلاردا). ② ئۆي ئىگىسى (ئايال).

landlord ['læblɔ:d] n. ① پومېشچىك. ② ئۆي ئىگىسى. ③ خوجايىن.

landscape [lænskeip] n. ① مەنزىرە، كۆرۈنۈش. ② مەنزىرە رەسىم.

lane [lein] n. ① تار كوچا. ② ھاۋا يولى، سۇ يولى.

language ['læŋgwidʒ] n. ① تىل. ② ئاتالغۇ.

languish ['læŋgwiʃ] v. چارچىماق، ھاماق، ئاجىزلاشماق.

lantern ['læntən] n. پانۇس، پەنەر، چىراغ.

lap [læp] n. تىز (ئادەمنىڭ تىزى).

lard [la:d] I n. چوشقا مېيى. II v. ① چوشقا مېيى سالماق. ② يۇمشاتماق (ماقالىنى).

large [la:dʒ] adj. ① زور، يوغان. ② كەڭ، كەڭ-كۇشادە، كەڭ-

www.uyghurkitap.com

تاشا. ③ بىپايان. ④ كەڭ كۆلەملىك. ⑤ چەكسىز.

largely ['la:dʒli] adv. ① كۆپ قىسىم؛ ئاساسەن. ② كەڭ-كۇشادە، كەڭتاشا، ئازادە.

lark [la:k] n. بوز تورغاي.

larva ['la:və] n. ~ e [la:vi:] ، ھايۋانات، لىچىنكا.

lash [læʃ] I v. ① قامچىلىماق؛ تەپمەك، ئۇرماق. ② تۆيۇقسىز شىپاڭلاتماق (قۇيرۇقىنى). ③ ئەيىبلىمەك، تىللىماق. ④ باغلىماق، باغلاپ قويماق II n. ① قامچىنىڭ ئۇچى. ② قامچىلاش. ③ كىرپىك.

last[1] [la:st] I adj. ئەڭ ئاخىرقى. II adv. ① ئەڭ ئاخىرىدا، كەينىدە. ② ئالدىنقى قېتىمدا، ئۆتكەن نۆۋەت، يېقىندا. n. ئەڭ ئاخىرقىسى (ئادەم ياكى نەرسىلەرنىڭ) ‖ at ~ ئاخىرىدا to the ~ / ئاخىرىغىچە.

last[2] [la:st] v. ① داۋاملاشماق، سوزۇلماق، ئۇزاققا سوزۇلماق. ② ساقلىماق. ③ يەتمەك.

lasting ['ls:stiŋ] adj. ① ئۇزاققا سوزۇلىدىغان. ② چىداملىق. ③ مەڭگۈلۈك، ئەبەدىي.

latch [lætʃ] I n. ① دەم، تاقاق. ② تەپكىلىك قۇلۇپ. II v. قۇلۇپلىماق، تاقىماق.

late [leit] adj. ① (~ r ، latter ['lætə] ؛ ~st ، lst) كېچىككەن، كېچ قالغان، كەچكى: He was too ~ for the train ئۇ كۆپ كېچىكىپ كەچكە پويىزغا ئۈلگۈرەلمىدى / The train is five minutes ~ پويىز بەش مىنۇت كېچىكتى. ② يېقىنقى. ③ يېقىندا ئۆلگەن؛ يېقىندا ۋەزىپىسىدىن قالدۇرۇلغان. II adv. (~ r ، ~ st ؛ last) كەچ، كېچىكىپ: come~ كېچىكىپ كەلمەك / ~r on كېيىن sooner or later / بەربىر، قاچانلا بولمىسۇن.

lately ['leitli] adv. يېقىندا، يېقىندىن بۇيان.

lateral ['lætərəl] adj. توغرا، يان تەرەپتىكى.

lathe [leið] n. قىرىش ئىستانوكى، ئىستانوك.

Latin ['lætin] n. I لاتىن تىلى، لاتىنچە. adj. II لاتىن، لاتىنچە، لاتىن تىلىدىكى، لاتىنلارنىڭ.

latitude['lædi:tju:d] n. ① كەڭلىك گرادۇسى، كەڭلىك. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) رايون، جايلار. ③ ھەربىر كەت دائىرىسى، دائىرە.

latter ['lætə] adj. ① كېيىنكى، ئاخىرقى، كېيىنكى، مەزگىلدىكى، ئاخىرقى مەزگىلدىكى. ② يېقىنىدىكى، يېقىنقى.

laugh [la:f] v. I كۈلمەك ‖ ~at مەسخىرە قىلماق، مازاق قىلماق. n. II كۈلكە ‖ break into a ~ بىردىنلا كۈلۈپ كەتمەك.

laughter ['la:ftə] n. كۈلكە.

launch[lɔ:ntʃ,la:ntʃ] v. I ① پاراخوت سۈغا چۈشمەك، پاراخوتنى سۈغا چۈشۈرمەك. ② ئاتماق، قويۇپ بەرمەك. ③ باشلىماق؛ قۇرماق؛ ئاچماق؛ قوزغىماق. n. II ① (پاراخوت) سۈغا چۈشۈش. ② ماتورلۇق كېمە.

laundry ['lɔ:ndri] n. ① كىيىم يۇيۇش دۇكىنى، كىر يۇيۇش دۇكىنى. ② [the ~] يۇدۇرىدىغان كىر (كىيىم).

laurel ['lɔrəl] n. ① دەپنە دەرىخى. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) شان-شەرەپ، پەخىر، شۆھرەت.

lavatory ['lævətəri] n. ① يۇيۇنۇش ئۆيى. ② ھاجەتخانا، تەرەتخانا.

lavish [lævi∫] adj. II ① مەرد، سېخىي، ئوچۇق قول. ② بەتخەج. ③ ھەددىدىن زىيادە، بەكمۇ، تولىمۇ. v. II ئىسراپ قىلماق. بەتخەجلىك قىلماق، بېزەپ قىلماق، بۇزۇپ چاچماق.

law [lɔ:] n. ① قانۇن، قائىدە-نىزام، قانۇنىيەت. ② قانۇنشۇناسلىق. ③ پەرمان.

lawful ['lɔ:ful] adj. قانۇنلۇق، قانۇنىي.

lawn [lɔ:n] n. چىملىق.

www.uyghurkitap.com

lawyer ['lɔ:jə] n. ① قانۇنشۇناس، قانۇنچى. ② ئادۋوكات.

layer ['leiə] n. ① قاتلام، قەۋەت، قات. ② قويغۇچى، ئورۇنلاشتۇرغۇچى (بىرەر نەرسىنى بىرەر جايغا).

lay[1] [lei] (laid [leid]; laid) v. ① قويماق؛ ئورناتماق، ئورۇنلاشتۇرماق. ② (توخۇ) تۇغماق. ③ يوقاتماق، يوقالماق (گۇمان). ④ يانقۇزۇۋەتمەك (زىرائەتلەرنى)، يېتىپ كەتمەك ‖ ~ aise ① بىر چەتتە قويماق، قويۇپ قويماق. ② ساقلىماق، يىغماق (پۇلنى). ③ (يامان ئادەتنى) تاشلىماق / ~ down تاشلىماق، ۋاز كەچمەك. ② قۇربان بولماق. ③ تۇزمەك. ④ تەشەببۇس قىلماق.

lay[2] [lei] v. → lie.

layman ['leimən] n. كەسىپ ئەھلى ئەمەس.

lazy ['leizi] adj. ھورۇن، ئېرىنچەك.

lb. =**pound.**

lead[1] [li:d] I v. (led [led]; led) ① يول باشلىماق، يېتەكلىمەك، يېتەكچىلىك قىلماق، رەھبەرلىك قىلماق. ② ئۆتمەك، ئۆتكۈزمەك: ~ a happy life تۇرمۇشنى بەختلىك ئۆتكۈزمەك. ③ تەسىر قىلماق ‖ ~ off باشلىماق / ~ up to سەۋەب بولماق. [a ~] [the ~] II n. ① : باشلاش، يول باشلاش، باشلامچىلىق قىلىش، ئۇلگە بولۇش. ② (دراما) باش رولچى، باش رول.

lead[2] [led] n. قوغۇشۇن.

leader ['li:də] n. ① رەھبەر، داھىي. ② باش ماقالە.

leadership ['li:dəʃip] n. رەھبەرلىك، باشچىلىق، رەھبەرلىك قىلىش.

leading ['li:diŋ] adj. ئاساسىي، مۇھىم، رەھبەرىي.

leaf [li:f] n. ① (leaves [li:vz]) يوپۇرماق. ② ۋاراق (كىتابنىڭ). ③ ياپراق.

league [li:g] n. ئىتتىپاق، بىرلەشمە، ئىتتىپاق.

lean [li:n] v. (~ ed ، ~ t [lent] ، ~ ed ، ~ t)

① قىڭغايماق، قىيسايماق، قىڭغايتماق. ② يۆلەنمەك، تايانماق، يۆلەنمەك، تايانمەك، تايانمۇرماق. ③ يان باسماق، ئېغىماق.

leap [li:p] v. I (~ed ، ~ t ؛ ~ ed ، ~ t [lept]) سەكرىمەك، سەكرەتمەك، ئاتلاتماق. II n. سەكرەش، ئاتلاش || big ~ چوڭ سەكرەپ ئىلگىرىلەش.

learn [lə:n] v. ① (~ ed ، ~ t ؛ ~ ed ، ~ t) ئۆگەنمەك، ئۆگىنىۋالماق، بىلمەك. ② ئاڭلىماق، خەۋەر تاپماق، خەۋەردار بولماق، ۋاقىپلانماق.

learning [lə:niŋ] n. ① ئۆگىنىش. ② ئىلىم، مەلۇمات، بىلىم.

learnt [lə:nt] v. → learn.

least [li:st] adv. & adj. I ← little. II n. يوق دېيەرلىك، ئەڭ كىچىكلىك، ئەڭ ئاز مىقدار || at (the) ~ ئاز دېگەندە، ھېچ بولمىغاندا / not in the ~ ھېچنېمە، ھېچقايسى.

leather ['leðə] n. كۆن، بۇلغارى خۇرۇم، تېرە.

leave[1] [li:v] v. ① (left ؛ left [left]) ~home: ئايرىلماق ئۆيدىن ئايرىلماق ② قويۇپ قويماق، قالدۇرۇپ قويماق، ئاشۇرۇپ قويماق، ئېشىپ قالماق. ③ ئۇنتۇماق. ④ تاپشۇرماق، ھاۋالە قىلماق || ~ (sb. or sth.) alone ئارىلاشماسلىق، كارى بولماسلىق / ~ behind قالدۇرۇپ قويماق، ئۇنتۇپ قالماق / ~ off ① قايتا كىيمەسلىك. ② توختىماق، توختاتماق / ~ out قىسقارتىۋەتمەك.

leave[2] [li:v] n. ① رۇخسەت، ئىجازەت. ② دەم ئېلىش، تەتىل. ③ خوشلىشىش، ئايرىلىش.

lecture ['lektʃə] n. I لېكسىيە، نۇتۇق، دەرس. ② تەنبىھ، تەلىم. II v. ① لېكسىيە سۆزلىمەك، نۇتۇق سۆزلىمەك، دەرس ئۆتمەك. ② تەنبىھ بەرمەك، تەلىم بەرمەك.

led [led] v. → lead.

ledge [ledʒ] n. تەكچە.

leftist ['leftist] n. I سولچى، سول قانات. II adj. سولچىل،

www.uyghurkitap.com
ئۇيۇرۇ كتاب تۈر بىكىتى
ئۇيۇرۇ كتابلارنىڭ بىكى تىرىسى

سولچىللىق، سول قاناتلارنىڭ.

left[1] [left] v. → leave.

left[2] [left] adj. I سول، سول تەرەپتىكى. adv. II سولغا، سولدا، سول تەرەپتە. n. III ① سول، سول تەرەپ، سول قول. ② سولچى، سول قانات.

leg [leg] n. پاچاق.

legal [li:gəl] adj. قانۇنىي، قانۇندا كۆرسىتىلگەن، قانۇنلۇق.

legation [li'geiʃən] n. ① ئەلچىخانا. ② ئەلچىخانىدىكى بارلىق خىز-مەتچىلەر.

legend ['ledʒənd] n. ① ھېكايە، رىۋايەت. ③ رىۋايەت ئەدەبىياتى.

legislation ['ledʒis'leiʃən] n. ① قانۇن چىقىرىش، قانۇن تۈزۈش. ② قائىدە-نىزام، قائىدە-تۈزۈم.

legislature ['ledʒisletʃə] n. قانۇن چىقىرىش ئورگىنى.

leisure['leʒə] n. I بوش ۋاقىت، بىكار، بوش. adj. II بوش، بىكار.

lemon [lemən] n. ① لىمون. ② لىمون رەڭ، سۇس سېرىق.

lemonade ['lemə'neid] n. لىمون سۈيى.

lend [lend] v. (lent ؛ lent [lent]) ئۆتنە بەرمەك، ئارىيەت بەرمەك، بېرىپ تۇرماق.

length [leŋθ] n. ① ئۇزۇنلۇق. ② ئۇزۇن-قىسقىلىق ‖ at ~ ① ئاخىرىدا، ئاخىرقى ھېسابتا، ئەڭ ئاخىرىدا. ② ئۇزۇن ۋاقىتقىچە. ③ تەپسىلىي، تولۇق.

Leninism ['leninizəm] n. لېنىنىزم.

Leninist ['leninist] n. لېنىنىست، لېنىنىزمچى.

lens [lenz] n. ① لېنزا. ② خرۇستالىك. (كۆزنىڭ)

lent [lent] v. → lend.

less [les] n. I little ← adv. &adj. I كىچىككىنە، ئازغىنە، جىندەك ئازراق. II prep. ① كەم: a month ~ two days ئىككى كۈن كەم بىر ئاي. ② ئېلىۋەتكەندە، كېمەيتكەندە: Six ~ four leaves two

ئالتىدىن تۆتىنى ئالسا ئىككىسى قالىدۇ.

lessen ['lesn] v. ① ئازايماق، ئازايتماق، كېمەيمەك، كېمەيتمەك. ② كىچىكلەتمەك؛ زۆرۈرىيىتىنى ئازايتماق.

lesson ['lesn] n. ① دەرس. ② ساۋاق.

lest [lest] conj. ئىشقىلىپ، نېمىلا بولمىسۇن. بەلكى.

let [let] v. (～، ～) ① رۇخسەت قىلماق، يول قويماق، قويۇپ بەرمەك. ② قىياس قىلماق، پەرداز قىلماق. ③ ئىجارىگە بەرمەك (ئۆي، يەر قاتارلىقلارنى) ‖ ～ down ① قويماق. ② ئۈمىدسىزلەنمەك، ئۈمىدسىزلەندۈرمەك. ③ (قىيىنچىلىققا دۇچ كەلگەندە بىراۋنى) تاشلىۋەتمەك / ～ off قورال تاشلىماق / ～ go قويۇپ بەرمەك، بوشاتماق / ～ slip (پۇرسەتنى) ئۆتكۈزۈۋەتمەك.

let's =**let us.**

letter ['letə] n. ① ھەرپ. ② خەت، خەت-چەك. ③ بىلىم. ④ ئەدەبىيات: to the ～ ① خەتتىكى بويىچە. ② قاتتىق. ③ ئ نىتايىن توغرا.

level ['levl] n. I ① سەۋىيە. ② دەرىجە، دەرىجىلىك. ③ تەكشىلىك؛ تەكشى يۈز. II adj. ① تۈز، تەكشى. ② تەڭ دەرىجىلىك، ئوخشاش، v. II تۈزلىمەك، تەكشىلىمەك، تەڭ قىلماق.

lever ['li:və, 'levə] n. پىشاڭ.

liable ['laiəbl] adj. ① جاۋابكارلىقى بار، مەسئۇلىيىتى بار بولغان. ② ئاسانلا . . . ، ئوڭايلا . . . ؛

liar ['laiə] n. يالغانچى.

liberal ['libərəl] I adj. ① سېخىي، مەرد، ئوچۇق قول، مول، باي، تولۇق، يېتەرلىك. ③ كۆكس-قارنى كەڭ، قورسىقى كەڭ. ④ ئەركىن، ئەركىنلىك. II n. باشباشتاقلىق، لىبېرالىست.

liberalism ['libərəlizəm] n. لىبېرالىزم.

liberate ['libəreit] v. ئازاد قىلماق، قويۇپ بەرمەك، ئەركىنلىككە ئېرىشمەك.

www.uyghurkitap.com

liberation ['libə'reiʃən] n. ئازادلىق، قويۇپ بېرىش.

liberty ['libəti] n. ① ئەركىنلىك، ئەركىنلىك ھوقۇقى. ② ئۆزىنى چاغلىماسلىق، ھالىغا باقماسلىق، ئەدەبسىزلىك.

library ['laibrəri] n. ① كۈتۈپخانا. ② توپلام، مەجمۇئە.

licence['laisəns] n. I ① گۇۋاھنامە. ② رۇخسەت، ئىجازەت. ③ تەپتارتماسلىق، ئەيمىنمەسلىك. II v. ① رۇخسەت قىلماق، يول قويماق. ② گۇۋاھنامە بەرمەك.

lick [lik] v. ① يالىماق (تىل بىلەن يالىماق). ② (جانلىق تىلدا) سالماق، ئۇرماق، ئۈتۈۋالماق، يەڭمەك.

lid [lid] n. تۇۋاق، قاپقاق.

lie[1] [lai] v. I (lying ['laiiŋ]؛ ~d؛ ~ d) يالغان سۆزلىمەك، يالغان ئېيتماق، يالغانچىلىق قىلماق. II n. يالغان گەپ، يالغانچىلىق.

lie[2] [lai] v. ① (lying ['laiiŋ]؛ lain [lein]؛ lay [lei]) ياتماق. ② تۇز قويماق (بىرەر نەرسىنى). ③ ساقلىماق، داۋاملاشتۇرماق (ھالەتنى). ④ قايلاشماق، تۇرماق. ⑤ مەۋجۇت بولۇپ تۇرماق، مەۋجۇتلۇق.

life [laif] n. ① (lives [laivz]) ھايات، ھاياتلىق، ئۆمۈر. ② تۇرمۇش ئۇسۇلى. ③ جانلىق، روھلۇق، ھاياتىي كۈچ. ④ تەرجىمھال، تەزكىرە. ⑤ئەملىي نەرسە، ئەسلى شەكىل.

lift [lift] v. I ① كۆتۈرمەك، ئۆرلىمەك، ئۆرلەتمەك. ② تارقالماق. ③ كولىماق، چىقارماق. ④ ئوغرىلىماق. II n. ① كۆتۈرۈش، ئۆرلەتىش. ② ياردەم. ③ لىفىت.

light[1] [laight] n. I ① نۇر، يورۇقلۇق، يورۇق. ② يورۇقلۇق مەنبەسى، چىراغ، لامپا. ② ئۆچقۇن، ئوت. ④ تونۇش، چۈشەنچە، كۆزقاراش. II adj. ① يورۇق، نۇرلۇق. ② سۇس، ئاچ. v. ① ياندۇرماق، يورۇتماق، يورۇماق (lit ،~ed ؛lit [lit]) ‖ ~ up ① ئوت ياقماق، ئوت قالىماق. ② چىراغ ياقماق،

يورۇتماق.

light[2] [lait] adj. ① يېنىك، يەڭگىل، ئەپچىل، ئاددىي.
② ئاسان، ئوڭاي.

light[3] [lait] v. ① (ئاتتىن) چۈشمەك. (lit ، ~ ed ؛ lit [lit] ، ~ d)
② (قۇشلار) قونماق. ③ تۇيۇقسىز ئۇچراشماق. ④ بايقىماق، سەز-
مەك.

lighten ['laitn] v. ① يورۇماق، يورۇتماق، يانماق، ياندۇرماق.
② چاقماق، چاقماق چېقىلماق.

lighthouse ['laithaus] n. ماياك.

lightly ['laitli] adv. ① ئاسانلا، ئوڭايلا. ② يېنىك، يەڭگىل.

lightning ['laitniŋ] n. چاقماق چاقناش، چاقماق چېقىش.

likely ['laikli] I adv. ① ئېھتىمال، مۇمكىن. ② لايىق. ③ بەلكى.

likeness ['laiknis] n. ئوخشىشىش، ئوخشاپ كېتىش.

likewise ['laikwaiz] I adv. ئوخشاشلا، بۇرۇنقىدەكلا، ئاۋۋالقىدەكلا،
يەنىلا. II conj. ھەم، . . . مۇ، بەلكى، ئۇنىڭ ئۈستىگە.

like[1] [laik] I adj. ① ئوخشاش، ئوخشايدىغان: Thte two
buildings are very ~ بۇ ئىككى بىنا بىر-بىرىگە بەك ئوخشايدۇ.
② . . . دەك، . . . تەك، . . . گە ئوخشايدىغان: ◇ Wat's the
weather ~ in Urumqi? ئۈرۈمچىنىڭ ھاۋاسى قانداق؟ II prep.
. . . دەك، . . . تەك، . . . گە ئوخشاش، . . . كە ئوخشاش، .
. . بىلەن ئوخشاش: swim ~ a fish بېلىقتەك سۇ ئۈزمەك.

like[2] [laik] v. ① ياخشى كۆرمەك، ھەۋەس قىلماق، خۇشتار
بولماق. ② ئۈمىد قىلماق، ئارزۇ قىلماق.

lily ['lili] n. گۈلسامساق، پىيازگۈل.

limb [lim] n. ① قول-ئاياغ، پۇت-قول، قانات، شاخ.

lime [laim] n. ھاك.

limestone ['laimstəun] n. ھاك تېشى، ھاك تاش.

limit ['limit] n. ① چەكلىمە، چېگرا. چەك-چېگرا. ② ئاخىرقى چەك،

www.uyghurkitap.com

لىمىت.

limited ['limitid] adj. چەكلىك.

limp [limp] v. دەلدەڭلەپ ماڭماق، ئاقساپ ماڭماق، ئاقسىماق.

line [lain] n. ① يىپ. ② سىم. ③ سىزىق؛ يول. ④ چېگرا، چەك، چەك-چېگرا. ⑤ رەت، قاتار. ⑥ قۇر، مىسرا. ⑦ سەپ. ⑧ لۇشيەن؛ نىشان، فاڭجېن. ⑨ كەسىپ، ھۈنەر. v. ① II سىزىق تارتماق. ② رەتكە تىزىلماق، قاتار بولماق، سەپ بولماق، سەپكە تىزىلماق.

linen ['linin] n. ① كاناپ. ② (كاناپ رەخت) بۇيۇملىرى.

linger ['liŋgə] v. ① تۇرماق، توختىماق، ئايلىنىپ يۈرمەك، تارتىش-ماق، قىيالماسلىق، مېھرىنى ئۈزۈلمەسلىك. ② جان تالاشماق، سەك-راتقا چۈشۈپ قالماق.

linguist ['liŋgwist] n. تىلشۇناس.

linguistics [ling'gwistiks] n. تىلشۇناسلىق.

lining []'lainiŋ n. ئەستەر، ئەستەرلىك.

link [liŋk] u. ① ھالقا: ~ the key ئاچقۇچ، تۈگۈن، مۇھىم ھالقا. ② ئالاقىچى، ئالاقىلەشكۈچى. ③ تۇتاشتۇرغۇچ، باغلىغۇچ. v. II تۇتاشتۇرماق، باغلىماق، بىرلەشتۈرمەك. ~ theory with practice نەزەرىيە بىلەن ئەمەلىيەتنى بىرلەشتۈرمەك.

lion ['laiən] n. شىر.

lip [lip] n. كالپۇك، لەۋ.

liquor ['likə] n. ① ھاراق، ھاراق-شاراب. ② ئېرىتمە، سۇيۇقلۇق.

list [list] n. I ئىسىملىك، تىزىم، مۇندەرىجە، جەدۋەل. II v. تىزىملىماق، مۇندەرىجە تۈزمەك.

listen ['lisn] v. ئاڭلىماق، تىڭشىماق.

listener ['lisnə] n. ئاڭلىغۇچى، تىڭشىغۇچى.

lit [lit] v. → light.

literary ['litərəri] adj. ئەدەبىي، بەدىئىي.

literature ['litəritʃə] n. ① ئەدەبىيات. ② ھۆججەت.

litter ['litə] n. جىرغا.

little ['litl] adj. I (least [li:st] ؛ less [les]) ① كىچىك، يۇمران. ② پاكار. ③ ئاز، يوق دېيەرلىك: There is a ~ time left ◇ قالغان ۋاقىت كۆپ ئەمەس، ھېچقانچە ۋاقىت قالمىدى ‖ You still have a ~ سېنىڭ ئازغىنە، ئازراق، كىچىككىنە: I wasn't n. II ھېچقانچە، ئازراق؛ ئاز: يەنە ئازراق ۋاقتىڭ بار. ~ at the meeting, I can tell you مەن يىغىنغا قاتناشمىغان، ساڭا ھېچقانچە ئەھۋالنى ئېيتىپ بېرەلمەيمەن. adv. II (least ؛ less) ناھايىتى ئاز، كىچىككىنە: He rests ~ ئۇ ناھايىتى ئاز دەم ئالىدۇ /I shall rest a ~ now: مەن a ~ ئازغىنا، ئازراق، كىچىككىنە ئازراق ئارام ئېلىۋالاي.

lively ['laivli] adj. جانلىق، تېتىك، تەسىرلىك.

liver ['livə] n. جىگەر.

live[1] [liv] v. ① ئولتۇراقلاشماق، ماكانلاشماق؛ تۇرماق. ② ھايات كەچۈرمەك، ياشىماق، تۇرمۇش كەچۈرمەك: Long ~ ! ... ياشىسۇن ...! ‖ on ~ ① ... نى ئاساسىي ئوزۇق قىلماق. ② ... گە تايىنىپ كۇن كەچۈرمەك / up to ~ ئەمەل قىلماق، ۋەدىگە ۋاپا قىلماق.

live[2] [laiv] adj. ① جانلىق، تىرىك. ② يېنىپ تۇرغان. كۆيۈپ تۇرغان. ③ تېتىك، جۇشقۇن. ④ ئەينى ئەھۋال.

living ['liviŋ] I adj. ① تىرىك، جانلىق، ھازىرقى. ② ئەينى، ئوپئوخشاش. II n. تۇرمۇش، تىرىكچىلىك، تۇرمۇش ئۇسۇلى.

lizard ['lizəd] n. كەسلەنچۈك.

limitation ['limi'teiʃən] n. ① چەكلىمە، چەك-چېگرا. ② كەمچىلىك، نۇقسان، قۇسۇر.

load [ləud] I n. ① يۈك، ئېغىرلىق. ② كۆتۈرۈش مىقدارى، قاچىلاش

www.uyghurkitap.com

مىقدارى. II v. قاچىلىماق، باسماق (يۈكنى).

loaf [ləuf] n. (loaves [ləuvz]) بىر بولكا.

loan [ləun] I n. ① قەرز بېرىلگەن نەرسە، ئارىيەت بېرىلگەن نەرسە. ② قەرز پۇل. II v. قەرز بەرمەك.

local ['ləukəl] adj. ① يەرلىك، شۇ جايىنىڭ: time ~ شۇ جايىنىڭ ۋاقتى بىلەن. ② قىسمەن.

localism ['ləukəlizəm] n. ① مەھەللىچىلىق، يەرلىك كۆز قاراش. ② شېۋە.

locate [ləu'keit] v. ① ئورنىنى تاپماق، ئورنىنى كۆرسەتمەك. ② ئورۇنلاشتۇرماق، جايلاشتۇرماق.

location [ləu'keiʃən] n. ① ئورۇن؛ جاي. ② كۆرسىتىلگەن جاي، بەلگىلەنگەن جاي.

loci ['ləusai] n. → locus.

lock [lɔk] I n. ① قۇلۇپ. II v. قۇلۇپلىماق، قۇلۇپلانماق.

locomotive ['ləukə'məutiv] n. پاراۋوز.

locus ['ləukəs] n. (loci ['ləusai]) ئورۇن، جاي، تۇرۇشلۇق جاي

lodge [lɔdʒ] I n. خەۋەرلىشىش بۆلۈمى. II v. قونۇپ قالماق، قوندۇرماق، ۋاقىتلىق تۇرماق، ۋاقىتنىچە تۇرماق.

lodging ['lɔdʒiŋ] n. ① ياتاق، ۋاقىتلىق ياتاق. ② ئۆي؛ ئىجارىگە بېرىلىدىغان ئۆي. تۇرالغۇ (جاي).

lofty ['lɔfti] adj. ① ئېگىز، يۇقىرى، ئۇستۇن. ② ئېسىل، يۇكسەك، ئالىي، ئالىيجاناب. ③ تەكەببۇر، ھاكاۋۇر.

log [lɔg] n. ① ياغاچ. ② دېڭىزچىلىق خاتىرىسى.

logic ['lɔdʒik] n. مەنتىق، لوگىكا.

loin [lɔin] n. ① (كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) بەل. ② بېقىن گۆشى، ئىنچىكە بەل.

lone [ləun] adj. يالغۇز، غېرىب، يەككە-يېگانە.

lonely ['ləunli] adj. ① يالغۇز، غېرىب، غېرىبانە، يەككە-يېگانە.

② چەت، خىلۇەت، ئادەم بارمايدىغان.

lonesome ['ləunsəm] adj. غېرىپ، يالغۇز، يەككە-يېگانە، جىمجىت، سۆرۈن.

longitude ['lɔŋdʒitju:d] n. مېرىدىئان، ئۇزۇنلۇق.

long[1] [lɔŋ] adj. I ئۇزۇن، ئۇزۇنچاق؛ ئۇزاق. n. II ئۇزۇن ۋاقىت، ئۇزاق. adv. II ئۇزاق، ئۇزاققىچە؛ پۈتۈن ‖ ~ before بۇرۇن / after ~ كېيىن، ئۇزاقتىن كېيىن / So ~ ! (جانلىق تىلدا) خەيرخوش!

long[2] [lɔŋ] v. ئارزۇ قىلماق، تەشنا بولماق.

look [luk] v. I ① قارىماق، سەپ سالماق، كۆزەتمەك، نەزەر سالماق. ② كۆرۈنمەك، بىلىنمەك ‖ after ~ خەۋەر ئالماق، ئاتىدارچىلىق قىلماق / forward to ~ كۈتمەك، ئۈمىد قىلماق / into ~ تەكشۈرمەك / up ~ ① (لۇغەت ياكى باشقا كىتابلارنى) ئاختۇرماق. ② يوقلىماق، زىيارەت قىلماق. n. II ① قاراش، بىرقاراش. ② كۆرۈنۈش، تاشقى كۆرۈنۈش. ③ چىراي، ئەپت ‖ new ~ يېڭى قىياپەت، يېڭى نۇسخا.

looking — glass ['lukiŋgla:s] n. (كۆرىدىغان) ئەينەك.

loom [lu:m] n. دەستىگاھ، رەخت توقۇش ماشىنىسى.

loose [lu:s] adj. I ① بوش (تۈپراق، توپا قاتارلىقلار). ② (چاپان) ئازادە، كەڭ-كەڭرى. v. II بوشاتماق، بوشاشتۇرماق، قويۇپ بەرمەك.

lord [lɔ:d] n. ① پادىشاھ، خان. ② [Lord] خۇدا. ③ ئاقسۆڭەك.

lose [lu:z] v. ① يوقالماق، يوقاتماق، قولدىن (lost ؛ lost [lɔst]) قويماق. ② ئىسراپ قىلماق، بېزەپ قىلماق. ③ كېيىن قالماق، ئارقىدا قالماق (سائەت). ④ ئۇتتۇرماق، يېڭىلمەك. ⑤ زىيان تارتماق ‖ be lost in (چوڭقۇر خىيال ياكى ھەيرانلىقتا) چۆمۈلمەك، چۆممەك / oneself ~ يولدىن ئازماق، يولدىن ئادىشىپ قالماق / onself in sth. ~ زېھىن قويماق،

www.uyghurkitap.com

كىرىشمەك، بېرىلمەك.

loss [lɔs] n. ① يوقىتىش، قولدىن بېرىش، يۇتتۇرۇپ قويۇش. ② زىيان، چىقىم. ③ ئىسراپخورلۇق، ئىسراپچىلىق. ④ مەغلۇبىيەت، يېڭىلىش.

lost [lɔst] v. → lose.

lot [lɔt] n. چەك، چەك ئېلىش. ② پېشانە، تەقدىر، تەلەي. ③ (بىر) تۈركۈم، (بىر) توپ، (بىر) يۈرۈش. ④ بىر پارچە (يەر) ‖ a ~ (جانلىق تىلدا) ناھايىتى، بەك، جىق، كۆپ / a ~ of نۇرغۇن، نۇرغۇنلىغان، كۆپلەپ.

loud [laud] I adj. ① جاراڭلىق، ياڭراق، ئۇنلۇك، ئاۋازلىق. ② كۆزگە چېلىقىدىغان، ئالا-يېشىل. II adv. ئۇنلۇك، جاراڭلىق.

loudly ['laudli] adv. ① ئۇنلۇك، جاراڭلىق، ئاۋازلىق. ② ئالا-بۇلا، ئالا-يېشىل.

love [lʌv] I n. ① سۆيۈش، كۆيۈنۈش، ياخشى كۆرۈش. ② ھەۋەس. ③ مۇھەببەت، ئىشق. II v. ① سۆيمەك، كۆيۈنمەك، ياخشى كۆرمەك. ② ھەۋەس قىلماق، خۇشتار بولماق.

lovely ['lʌvli] adj. ① چىرايلىق، گۈزەل، ئۇماق، سۆيۈملۈك، مېھرىبان. ② خۇشاللىق، قىزىقارلىق، قىزىق.

lover ['lʌvə] n. ① ھەۋەسكار، ھەۋەسمەن. ② يار، سۆيگىنى، ئاشىقى، يېگىتى. ③ (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) ئاشىق-مەشۇق.

low [ləu] I adj. ① پەس، پاكار، تۆۋەن. ② بوش، ئاجىز. ③ دەرىجىلىك، قوپال. II adv. ① تۆۋەن، تۆۋەندە، تۆۋەنگە. ② پەس ئاۋاز بىلەن، بوش ئاۋاز بىلەن. ③ ئەرزان.

lower ['ləuə] (low نىڭ سېلىشتۇرما دەرىجىسى) I adj. پەستىكى، تۆۋەندىكى. II v. تۆۋەن چۈشۈرمەك، تۆۋەنلەتمەك، پەسەيتمەك.

lowland ['ləuland] n. (دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) ئويمانلىق، ئويمان يەر.

loyal ['lɔiəl] adj. ساداقەت، سادىق.

loyalty ['lɔiəlti] n. سادىق، ساداقەت، ساداقەتلىك.

Ltd. ltd. =**limited.**

luck [lʌk] n. ئامەت، تەلەي، بەخت.

lucky ['lʌki] adj. بەختلىك، تەلەيلىك، ئامەتلىك، پېشانىسى ئوچ.

luggage ['lʌgidʒ] n. يۈك-تاق.

lull [lʌl] I v. ① تىنچلانماق، تىنچلاندۇرماق، ئۇيقۇسىنى كەلتۈر-مەك، ئۇخلاتماق. ② بېسىلماق، بېسىقماق. II n. بېسىقىش، تىنچلىنىش. ③ بېسىقىش مەزگىلى، تىنچلىنىش مەزگىلى.

lumber ['lʌmbə] n. ياغاچ، ئوتۇن، ياغاچ ماتېرىيال.

lump [lʌmp] n. ① پارچە. ② كاللەك، ھۇررەك، (ئىششىپ پولتىيىپ چىققان جاي).

lunch [lʌntʃ] n. چۈشلۈك تاماق، چۈشلۈك غىزا.

luncheon ['lʌntʃən] n. چۈشلۈك تاماق زىياپىتى.

lung [lʌŋ] n. ئۆپكە.

liquid ['likwid] n. سۇيۇقلۇق، سۇيۇق جىسىم.

lure [ljuə,ljɔ:] I n. سېھرىي كۈچ، جەزبە قىلغۇچى كۈچ، جەلپ قىلىش كۈچى. II v. ئۆزىگە تارتماق، ئېزىقتۇرماق، ئالدىماق.

lurk [lə:k] v. يوشۇرۇنماق، مۆكمەك، پىستىرما قىلماق.

lust [lʌst] I n. نەپس، ئارزۇ-ئارمان؛ شەھۋەتپەرەسلىك، شەھۋانىيەت. II v. كويىدا بولماق؛ مېھرىنى ئۈزەلمەسلىك.

luster =**lustre.**

lustre, luster ['lʌstə] n. ① پارقىراق، يالتىراق. ② شەرەپ، شەرەپلىك.

lusty ['lʌsti] adj. ساغلام، كۈچلۈك، كۈچ-قۇۋۋەتلىك، كۈچ-قۇۋۋەتتى ئۇرغۇپ تۇرغان.

luxuriant [lʌg'zjuəriənt] adj. ① قويۇق، بۈك-باراقسان، زىچ. ② مول، باي، كۆپ. ③ كۆزنى قاماشتۇرىدىغان، چىرايلىق، گۈزەل.

luxurios [lʌg'zjuəriəs] adj. ① زىبۇ-زىننەتلىك، ئەيش-ئىشرەت-لىك، كەيپ-ساپالىق. ② كاتتا، ھەشەمەتلىك.

luxury ['lʌkʃəri] n. ① كەيپ-ساپا، ئەيش-ئىشرەت. ② زىبۇ-زىننەت بۇيۇملىرى.

www.uyghurkitap.com

M

M,m [em] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ ئون ئۈچىنچى ھەرپى

ma [mɑː] n. ئاپا، ئانا (mamma نىڭ قىسقارتىلمىسى).

machine [məˈʃiːn] ①n. ماشىنا. ② ئورگان، ئىدارە، تەشكىلات.

machinegun [məˈʃiːngʌn] n. پىلىموت.

machinery [məˈʃiːnəri] ①n. ماشىنا (ئومۇمىي ئاتىلىشى). ② ماشىنىنىڭ ھەرقايسى بۆلەكلىرى. ③ ئورگان، ئىدارە، تەشكىلات.

mad [mæd] ①adj. ساراڭ، غالجىر. ② مەستانە، مەستانىلەرچە، قىزىققانلىق بىلەن.

madam [ˈmædəm] n. خېنىم، ئاغىچا.

madame [ˈmædəm] n. خېنىم، ئاغىچا (توي قىلغان ئاياللارغا ئىشلىتىلىدۇ).

made [meid] v. ← make.

madness [ˈmædnis] ①n. ساراڭلىق، تەلۋىلىك، ئەسەبىيلىك. ② قىزىققانلىق.

magazine [ˈmægəˈziːn] ①n. ژۇرنال. ② قورال-ياراق ئىسكىلاتى.

magic [ˈmædʒik] ①n. I سېھىرگەرلىك، جادۇگەرلىك. ② سېھرىي كۈچ، مەپتۇن قىلىش كۈچى. adj. II سېھرىي، سېھرىي كۈچكە ئىگە.

magistrate [ˈmædʒistrit] n. ماگىستىرات، مەمۇرىي ئەمەلدار (بەزى مەملىكەتلەردىكى شەھەر ياكى ناھىيە باشلىقىنى كۆرسىتىدۇ).

magnanimous [mægˈnæniməs] adj. كەڭ قورساق، مەرد، ئۇچۇق يۈرۈك، خۇش خۇي.

magnet [ˈmægnit] ①n. ماگنىت. ② جەلپ قىلىش كۈچى، جەلپ

قىلغۇچى.

magnificence [mæg'nifisns] n. كۆركەم، ھەشەمەت، كۆركەملىك، ھەشەمەتلىك، ھەيۋەت، ھەيۋەتلىك.

magnificent [mæg'nifisnt] adj. ھەشەمەتلىك، ھەيۋەتلىك، سەلتەنەتلىك، كۆركەم.

magnify ['mægnifai] ①v. كېڭەيتمەك، چوڭايتماق. ② مۇبالىغە قىلماق، ئاشۇرۇۋەتمەك.

magnitude ['mægnitju:d] ①n. ئۇلۇغلۇق. ② مۇھىملىق. ③ رازمېر، مىقدار. ④ (يۇلتۇزلارنىڭ) يورۇقلۇق.

maid[meid] ①n. (جانلىق تىلدا) قىز، قىز بالا. ② دېدەك، ئايال چاكار.

maiden ['meidn] I n. (يېزىق تىلىدا) (تۇرمۇشقا چىقمىغان) قىز. II adj. تۇرمۇشقا چىقمىغان، يۇزى ئېچىلمىغان، تۇنجى قېتىملىق.

mail [meil] I n. پوسۇلكا، خەت-خالتا. II v. پوچتىدىن ئەۋەتمەك.

main [mein] I ①adj. مۇھىم، ئاساسىي، غول. ② بارلىق كۈچى بىلەن. 0282 n. ① تۇرۇبا غولى، ئاساسىي تۇرۇبا. ② ئاساسىي قىسمى. ③ كۈچ، كۈچ-قۇۋۋەت.

mainly ['meinli] ①adv. ئاساسىي جەھەتتىن. ② كۆپ قىسمى.

maintain [men'tein] ①v. داۋاملاشتۇرماق، ساقلىماق. ② تەشەببۇس قىلماق. ③ باقماق، قامدىماق. ④ ئاسرىماق، كۈتمەك.

maintenance ['meintinəns] ①n. داۋاملاشتۇرۇش، ساقلاش، ساقلىنىش. ② بېقىش، كۈتۈش، قامداش، ئاسراش. ③ تۇرمۇش خىراجىتى، تۇرمۇش راسخودى.

maize [meiz] n. كۆممىقوناق.

majestic[mə'dʒestik] adj. ئابرۇيلۇق، ھەيۋەتلىك، ئېسىل، ئالىيجانناب.

majesty ['mædʒisti] ①n. ئابرۇي، قەدىر-قىممەت، ھەيۋەت.

② جاناپلىرى، جاناب.

major ['meidʒə] I adj. (ئىككىنىڭ ئوتتۇرىسىدا) چوڭراق، مۇھىم-راق، زۆرۈررەك. II n. (قۇرۇقلۇق ئارمىيە قىسىملىرىدا) مايور.

majority [mə'dʒɔriti] n. كۆپچىلىك، كۆپ سانلىق.

make [meik] v. ① (made; made [meid]) ياسىماق، ئىشلىمەك، ئىجاد قىلماق، ياراتماق، كەشىپ قىلماق. ② ئېرىشمەك، ئىگە بولماق، تاپماق، هايان تاپماق: ~a living تىرىكچىلىك قىلماق. ③ تەييارلىق قىلماق، جابدۇنماق، جابدۇماق. ④ تۈزىمەك، توپلىماق، شەكىللەندۈرمەك، تەشكىل قىلماق، تەركىب تاپماق. ⑤ (قوشما تولدۇرغۇچى بىلەن بىرگە كېلىپ، . . . قىلماق، مەجبۇرلىماق دېگەنگە ئوخشاش ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ): We~him our group leader بىز ئۇنى گۇرۇپپا باشلىقلىققا سايلىدۇق/ ~sb. laugh/ كۈلدۈرمەك. II n. ① ياساش، ياساش ئۇسۇلى، ئىشلەش. ② شەكىل، نۇسخا، پاسون.

maker ['meikə] n. ياسىغۇچى، ئىشلىگۈچى.

malaria [mə'leəriə] n. بەزگەك.

male [meil] n. &adj. ① ئەر، ئەركەك. ② ئەركەك هايۋانات.

malice ['mælis] n. ئۆچمەنلىك، يامان نىيەت، يامان غەرەز.

mamma [mə'mɑ:] n. ئانا، ئاپا (بالىلار تىلى).

mammal ['mæməl] n. سۈت ئەمگۈچى هايۋانلار.

man [mæn] I n. (men [men]) ① ئەر، ئەر كىشى، بالاغەتكە يەتكەن ئوغۇل بالا. ② هەممە ئادەم، هەر كىم: Any ~ could do that ئۇنداق ئىشنى هەر كىم قىلالايدۇ. ③ ئىنسان، ئىنسانىيەت. ④ ئەسكەر. ⑤ ئەر چاكار، قول ئاستىدىكىلەر. II v. ئادەم ئورۇنلاشتۇرماق.

man—made ['mænmeid] adj. سۇنئىي.

manage ['mænidʒ] v. ① ئۇتتىمەك، بېجىرمەك، بىر تەرەپ قىلماق، كونترول قىلماق، باشقۇرماق. ② هەيدىمەك، ئىدارە قىلماق.

③ ئورۇندىماق، ئامال قىلماق، چارە قىلماق.

management ['mænidʒmənt] n.① بېجىرىش، ئۆتەش، باشقۇرۇ، ئىدارە قىلىش، بىر تەرەپ قىلىش. ② باشقارما، ئىدارە.

manager ['mænidʒə] n. دىرېكتور، باشقۇرغۇچى.

mane [mein] n. يال (ئات، شىر قاتارلىقلارنىڭ).

manger ['meindʒə] n. ئوقۇر.

manhood ['mænhud] n.① بالاغەتكە يەتكەن ئوغۇل بالا، چوڭ ئادەم. ② جاسارەت، غەيرەت. ③ ئەر.

manifest['mænifest] I adj. روشەن، ئېنىق، ئوچۇق.

II v.① ئوچۇق ئىپادىلىمەك، نامايان قىلماق، كۆرسەتمەك. ② پەيدا بولماق، مەيدانغا كەلمەك.

manifesto ['mæni'festəu] n. (~S ~es) خىتاب، خىتابنامە، بايانات.

manifold ['mænifəuld] adj. ھەر خىل ئىشلىتىلىدىغان، ھەر خىل تۈرلۈك، كۆپ تەرەپلىك.

mankind [mæn'kaind] n. ئىنسان، ئىنسانىيەت.

manly ['mænli] adj. ئوغۇل بالا مىجەز، ئەركەك مىجەز، ئەزىمەت.

manner ['mænə] n.① ئۇسۇل، چارە، شەكىل. ② پوزىتسىيە، يۈرۈش-تۇرۇش. ③ ئادەت، ئۆرپ-ئادەت، قائىدە-يوسۇن. ④ ئەدەب، ئەدەبلىك. ⑤ خىسلەت، ئۇسلۇب.

mansion ['mænʃən] n. بىنا، ساراي، ھەيۋەتلىك ساراي. ② ياتاق بىناسى.

mantle ['mæntl] n.① يېپىنچا، چاپلاش. ② يوپۇق. ③ تور پىلتە (گازۇاي لامپىنىڭ).

manual ['mænjuəl] I adj. قول، قول بىلەن ئىشلىنىدىغان.

II . قوللانما، قىلىنامە.

manufacture ['mænju'fæktʃə] I v.① ياسىماق، ئىشلىمەك، ئىشلەپ چىقارماق. ② ئويدۇرۇپ چىقارماق، كەلسە-كەلمەس يازماق.

www.uyghurkitap.com

n. Ⅱ ①ئىشلەش، ياساش، ئىشلەپچىقىرىش. ② مەھسۇلات.
manufacturer ['mænju'fæktʃərə] n. ئىشلەپچىقارغۇچى، ياسىغۇچى، زاۋۇت باشقۇرغۇچى.
manure [mə'njuə] n. Ⅰ ئوغۇت. v. Ⅱ ئوغۇتلىماق.
many ['meni] (more [mɔ:], most [məust]) adj. &n. (سۆپەت بولۇپ كەلگەندە پەقەت ساناق ئىسىملارنىلا ئېنىقلاپ كېلىدۇ) كۆپ، نۇرغۇن، بىرمۇنچە ‖ ~ haw قانچە، نەچچە، قانچىلىك a good [great]~/ نۇرغۇن، كۆپ، جىق /~ ①one too ئارتۇقچە. ② پۈتلىكاشاك.
map [mæp] n. خەرىتە.
maple ['meipl] n. ئېرەن، ئېرەن دەرىخى.
mar [mɑ:] v. زەخمىلەندۈرمەك، بۇزماق.
Mar. = **March.**
Marathon ['mærəθən] n. مارافون.
marble ['mɑ:bl] n. ①مەر-مەر، مەر-مەر تاش. ② مەر-مەر ئويما بۇيۇملار.
March [mɑ:tʃ] n. مارت.
march [mɑ:tʃ] v. Ⅰ ماڭماق، ماڭدۇرماق، رەتلىك ماڭماق، رەتلىك ماڭدۇرماق، يۈرۈش قىلماق، يۈرۈش قىلدۇرماق. n. Ⅱ ①مېڭىش، يۈرۈش، ھەربىي يۈرۈش، سەپەر. ② مارش. ③ ئىلگىرىلەش، تەرەققىيات.
mare [mɛə] n. بايتال، بىيە.
margin ['mɑ:dʒin] n. ① ئاق قالدۇرۇلغان جاي (كىتاب بېتى، خەت-چەك قاتارلىقلارنىڭ ئاق قالدۇرۇشقا تېگىشلىك جايى) ② ياقا، لەۋ، گىرۋەك، بوي (كۆللەرنىڭ). ③ ئېشىندى. ④ پەرق.
marine [mə'ri:n] adj. ①دېڭىزنىڭ، دېڭىزدىن چىققان، دېڭىزغا ئائىت. ② پاراخوتقا ئائىت، دېڭىز ئارقىلىق يۆتكەيدىغان.

mariner ['mærinə] n. دېڭىزچى، كېمىچى.

mark [ma:k] I n. ① بەلگە، ماركا. ② تارتۇق، داغ، ئىز، ئەسەر. ③ ئاتاق، نام. ④ نومۇر. ⑤ قارا، نىشان. ⑥ مىزان، ئۆلچەم. II v. ① بەلگىلىمەك، بەلگە قويماق. ② نومۇر قويماق.

market ['ma:kit] n. I بازار. v. II سودىلاشماق، سودا قىلماق، ساتماق، سېتىلماق.

marriage ['mæridʒ] n. توي، نىكاھ، توي مۇراسىمى.

married ['mærid] adj. نىكاھلىق، نىكاھلانغان، نىكاھدىكى.

marry ['mæri] v. توي قىلماق، نىكاھلانماق.

Mars [ma:s] n. > ئاسترونومىيە< مارس.

marsh [ma:ʃ] n. ساز، سازلىق: 〈~gas〉 پاتقاق گازى.

marshal ['ma:ʃəl] n. مارشال.

martyr ['ma:tə] I n. ① قۇربان. ② قىينالغۇچى، ئازابلانغۇچى، زىيانكەشلىككە ئۇچرىغۇچى. II v. قىينىماق، ئازابلىماق، زىيانكەشلىك قىلماق.

marvel ['ma:vəl] I n. مۆجىزە، كارامەت. II v. (~led ؛ ~led ؛ ~ling) ھەيران قالماق، ئەجەبلەنمەك.

marvel(l)ous ['ma:viləs] adj. ① غەيرىي، غەلىتە. ② (جانلىق تىلدا) ئەلا ياخشى، ئىنتايىن ياخشى، بەلەن.

Marxism ['ma:ksizəm] n. ماركسىزم.

Marxist ['ma:ksist] n. I ماركسىست، ماركسىزمچى. adj. II ماركسىزملىق.

masculine ['ma:skjulin] adj. ① ئەر، ئەركەك. ② باتۇرلۇق، جەسۇرلۇق. ③> گراممماتىكا< مۇزەككەر.

mask [ma:sk] n. نىقاب، چۈمپەردە، ماسكا.

mason ['meisn] n. ① تامچى. ② تاشچى.

mass [mæs] I n. ① كاللەك، كۆملاچ، پارچە، دۆۋە. ② نۇرغۇن.

ئۇيغۇر كىتاب تورى بىكىتى www.uyghurkitap.com ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

③ زور مىقدار. ④ (كۆپلۈك ئىشلىتىلىپ، ئالدىغا the قوشۇلغاندا) ئامما. ⑤ (فىزىكا) ماسسا. Ⅱ adj. ئاممىۋى، زور مىقداردا. Ⅲ v. توپلىماق، توپلانماق، يىغماق، يىغىلماق.

mast [mɑːst] n. ① <كېمە> ماچتا. ② تۇۋرۇك، بايراق سىپى، تۇغ دەستىسى. ③ ئانتېننا خادىسى.

master [mɑːstə] Ⅰ n. ① ئىگە، خوجايىن، ياللىغۇچى، باشقۇرغۇچى. ② مۇئەللىم. ③ ئۇستا، ئۇستا، پىر. ④ ماستېر (ئىلمىي ئۇنۋان). ⑤ بەگزادە. Ⅱ adj. ئۇستا، ماھىر. Ⅲ v. كونترول قىلماق، تىزگىنلىمەك، ئىگىلىمەك، ئىلكىدە تۇتماق؛ پۇختا بىلمەك، پىششىق بىلمەك.

mat [mæt] n. پالاس، سېلىنچا، كۆرپىچە، چۈشەك، پېتەك.

match[1] [mætʃ] n. سەرەڭگە.

match[2] [mætʃ] Ⅰ n. ① مۇسابىقە. ② قارشى تەرەپ، رەقىب. ③ نىكاھ، نىكاھلىنىش. ④ جور، جۈپ. Ⅱ v. مۇسابىقىلەشمەك، كۈچ سىناشماق.

mate [meit] n. ① شېرىك، ھەمراھ، خىزمەتداش. ② ياردەمچى. ③ جۈپ، جور.

material [məˈtiəriəl] Ⅰ n. ماتېرىيال. Ⅱ adj. ① ماددىي. ② جىسمانىي، تەن. ③ مۇھىم، زۆرۈر، زور.

materialism [məˈtiəriəlizm] n. ماتېرىيالىزم.

materialist [məˈtiəriəlist] n. ماتېرىيالىزمچى، ماتېرىيالىست.

materialize, materialise [məˈtiəriəlaiz] v. ① ماددىيلاشماق، ماددىيلاشتۇرماق. ② كونكرېتلاشماق، كونكرېتلاشتۇرماق. ③ (پىلان) ئەمەلگە ئاشماق، ئەمەلگە ئاشۇرماق.

mathematics [ˈmæθiˈmætiks] n. ماتېماتىكا.

matter [ˈmætə] n. ① ماددا. ② مەزمۇن، مەنە، ماھىيەت. ③ خەت-چەك. ④ مەسىلە، ئەھۋال، ئىش ‖ a ~ of تەخمىنەن a ~ of course/ ئەلۋەتتە، تېگىشلىك as a ~ of fact/ ئەمەلىيەتتە،

راستىنى ئېيتقاندا /~ ①no كارى چاغلىق. ②when ، what لار بىلەن قوشۇپ ئىشلىتىلىدۇ) . . . بولسىمۇ، مەيلى . . . بولمىسۇن What's the ~? / نېمە بولدى؟

mature [mə'tjuə] I ①adj. پىشىشقى، يېتىلگەن. ② پىشىشقى ئويلا- نغان. ئېھتىياتچانلىق، سالماقلىق. ④ قەرەلى توشقان، مۇددەتتى توشقان II .①v پىشماق، پىشۇرماق. ② مۇددەتتى توشماق، قەرەلى توشماق.

may [mei] aux. v. ① (might [mait]) ئاساسىي پېئىل بىلەن بىرگە كېلىپ، ئىمكانىيەت، مۇمكىنلىك قاتارلىقلارنى بىلدۈرىدۇ) بەلكى، ئېھتىمال: He ~ come. ئۇ بەلكى كېلىدۇ. ② (رۇخسەت قىلىش ياكى تەلەپنى بىلدۈرىدۇ) بولىدۇ: You ~ go now. ھازىر كەتسەڭ بولىدۇ / May I come in? كىرسەم بولامدۇ؟ ③ (ئۇمىد، ئارزۇ، تىلەك قاتارلىقلارنى بىلدۈرىدۇ) ئۇمىد قىلماق، تىلىمەك: May you win still greater victories! تېخىمۇ، زور مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشىڭلارنى ئۇمىد قىلىمەن!

May [mei] n. ماي (ماي ئېيى) .

maybe ['meibi:] adv. بەلكى، ئېھتىمال.

mayn't [meint] = may not.

mayor [mɛə] n. شەھەر باشلىقى.

me [mi:,mi] pron. (I نىڭ چۈشۈم كېلىش شەكلى) مەن، مېنى.

meadow ['medəu] ①n. ئوتلاق، چارۋىچىلىق مەيدانى.

meagre, meager ['mi:gə] ①adj. ئورۇق، جۈدەڭگۇ، ياداڭغۇ. ② كەم، ئاز، يېتەرسىز.

meal [mi:l] n. تاماق، تائام، غىزا.

mean[1] [mi:n] v. ① (~t ؛ ~t [ment]) نىيەت قىلماق، نەزەردە تۇتماق، ئويلىماق: I ~you to بارماقچى i ~ to go. go/ مەن سېنى بارسۇنمىكىن دەيمەن. / We ~ what we say. بىز ئېيتقان گېپىمىزدە تۇرىمىز، بىزنىڭ گېپىمىز گەپ. ②

www.uyghurkitap.com

ئاڭلاتماق، مەنە بىلدۈرمەك.

mean² [mi:o] ①adj. پەس، پەسكەش، ئىپلاس، رەزىل. ② ناچار، يامان. ③ ئادەتتىكى، ئادەتتىكىچە. ④ سەت، كۆرۈمسىز. ⑤ بېخىل، پىخسىق، پىششىق.

mean³ [mi:n] I ①adj. ئوتتۇرا. ② ئوتتۇرىچە. I ①n. ئارا، ئارد- لىق، مۆرەسسە-مادارا، مۆرەسسەچىلىك. ② ‹ماتېماتىكا› ئوتتۇرىچە سان.

meaning ['mi:niŋ] I n. مەنە، مەزمۇن، ئەھمىيەت، پىكىر، نىيەت، مەقسەت. Ⅱ adj. مەنىلىك، ئەھمىيەتلىك، مەزمۇنلۇق.

means [mi:ns] ①n. ئۇسۇل، ۋاستە، چارە؛ قورال. ② ئىقتىساد؛ كىرىم. ③ بايلىق، مال-مۈلۈك ‖ ①by all [means of]~ بارلىق ئاماللار بىلەن؛ چوقۇم، جەزمەن. ② (قوشۇلغانلىقنى بىلدۈ- رىدۇ) خوپ، ماقۇل /by any ~ قانداق بولۇشىدىن قەتئىينەزەر /by ~ of . . . ئارقىلىق، . . . نى ۋاستە قىلىپ، ۋاستىلىك /by no ~ ھېچقاچان.

meant [ment] v. → mean.

meantime [mi:n'taim] ①adj. &n. مەزگىل، ۋاقىت، مۇددەت. ② بىرلا ۋاقىت، تەڭ.

meanwhile ['mi:n'wail] ①adv. &n. مەزگىلدە، ۋاقىتتا، مۇددەتتە. ② بىرلا ۋاقىتتا، تەڭ.

measure ['meʒə] I n. ئۆلچەم، چوڭ-كىچىكلىك، رازمېر، ئېغىر- لىق، ۋەزىن. Ⅱ v. ئۆلچىمەك.

measurement ['meʒəmənt] ①n. ئۆلچەم. ② چوڭ-كىچىكلىك، كەڭلىك، ئۇزۇنلۇق، چوڭقۇرلۇق.

meat [mi:t] n. گۆش.

mechanic [mi'kænik] n. تېخنىك، مېخانىك.

mechanical [mi'kænikəl] adj. مېخانىك، مېخانىكىلىق، مېخانىكىغا ئائىت.

mechanics [mi'kæniks] n. مېخانىكا.

mechanization['mekənai'zeiʃən] n. ماشىنىلىشىش، ماشىنىلاشتۇرۇش.

medal ['medl] n. مېدال.

meddle ['medl] v. يوقىلاش، ئىشقا ئارىلىشماق، ئارىلاشماق، قېرىشماق.

media ['mi:djə] n. → medium.

medical ['medikəl] adj. تېببىي، دوختۇرلۇق، داۋالاش.

medicine ['medsin] n.① دوختۇرلۇق، تېبابەتچىلىك، تېببىي ئىلىم. ② دورا، ئىچىدىغان دورا.

meditate ['mediteit] v.① پىلانلىماق، ئويلانماق. ② چوڭقۇر ئويغا چۆممەك، خىيال سۈرمەك.

medium ['mi:djəm] I adj. ①ئوتتۇرا. ② مۇرەسسە، مۇرەسسە-مادارا. II n. (media ['mi:djə] ؛ ~ s) ① ئوتتۇرا، ئارا. ② مۇرەسسە-مادارا. ③ ۋاستە، ۋاستىچى. ③ قورال؛ ئۇسۇل، چارە.

meek [mi:k] adj. يۇۋاش، مۇلايىم، مۆمسىن؛ كۆنۈك.

meet [mi:t] v. I (met ؛ met [met])① ئۇچرىماق، ئۇچراتماق، ئۇچراشماق، يولۇقماق. ② قوشۇلماق، بىرلىشىپ كەتمەك. ③ تونۇشماق، كۆرۈشمەك. ④ ھۆددىسىدىن چىقماق، قارىماق، مۇئامىلە قىلماق. ⑤ قانائەتلەنمەك، قانائەتلەندۈرمەك، ماس كەلمەك، ماس كەلتۈرمەك. II n. يىغىن، مەجلىس.

meeting ['mi:tiŋ] n.① يىغىن، مەجلىس. ② كۆرۈنۈش، قوشۇلۇش، ئۇچرىشىش.

melancholy['melənkəli] I n. غەمكىنلىك، مەيۇسلۇك. II adj. غەمكىن، مەيۇس.

mellow['meləu] I adj.① پىشىشق، ئوبدان پىشقان، تاتلىق، شېرىن.

② يېقىملىق، ئىللىق، سىلىق. II ①v. پىشۇرماق، تەم كىرگۈزمەك، پىشماق. ② سىلىقلاشماق.

melody ['melədi] ①n. رېتىم، يېقىملىق ئاھاڭ. ② مۇزىكا، مۇقام.

melon ['melən] n. قوغۇن. || water ~ تاۋۇز.

melt [melt] v. ئېرىمەك، ئېرىتمەك (molten ['məultən] ؛ ~ed ؛ ~ed) ~down ئېرىمەك، ئېرىتمەك / ~away يوقالماق، تەدرىجىي تۈگىمەك (ئادەم، ھېسسىيات قاتارلىقلار).

member ['membə] n. ئەزا.

membrane ['membrein] n. پەردە، نېپىز پەردە.

memorandum ['memə'rændəm] n. memoranda ['memə'rændə] (~s ؛ مېمورانداۋۇم.

memorial [mi'mɔ:riəl] I n.① خاتىرە، خاتىرە مۇنارى، ② خاتىرە بۇيۇملىرى. ③ خاتىرە ساراي. ④ خاتىرە مۇراسىمى. II adj. خاتىرە، خاتىرە خاراكتېرلىك: a ~ meeting ماتەم مۇراسىمى.

memorize ['meməraiz] v. يادداش تۇتماق، ئېسىدە ساقلىماق.

memory ['meməri] n.① ئەسته تۇتۇش، ئەسته تۇتۇش قابىلىيىتى، تۇتۇۋېلىش قابىلىيىتى. ② خاتىرە، ئەسلىمە، ئەسلەش || in ~ of ئەسلىمەك، خاتىرلىمەك.

men [men] n. → man.

menace ['menəs] I n. تەھدىت، تەھلىكە. II v. تەھدىت سالماق، تەھلىكە سالماق.

mend [mend] I v.① يامىماق، رېمونت قىلماق؛ تۈزەتمەك. ② سالامەتلىكى ئەسلىگە كەلمەك. II n.① ياماق، تۈزەلگەن قىسىم، تۈزۈلۈش. ② ياخشىلىنىش.

Menshevik ['menʃəvik] n. مېنشېۋىك.

mental ['mentl] adj.① روھىي، نېرۋا خاراكتېرلىك، ئەقلىي، زېھىن. ② روھىي كېسەللىك، سەۋدايى: a ~ patient سەۋدايى، روھىي كېـ

سەل ئادەم.

mention ['menʃən] I *v.* دېمەك، سۆزلىمەك، ئېغىزغا ئالماق، ئېيتماق، تىلغا ئالماق. II *n.* ①ئېغىزغا ئېلىش، تىلغا ئېلىش، خاتىرلەش، يېزىش.

merchandise ['mə:tʃəndaiz] *n.* مال.

merchant ['mə:tʃənt] I *n.* سودىگەر. II *adj.* سودا.

mercury[1] ['mə:kjuri] *n.* سىماب.

Mercury[2] ['mə:kjuri] *n.* مېركۇري (يۇلتۇز).

mercy ['mə:si] *n.* ① كەڭچىلىك. ② مېھىر-شەپقەت، ئىچ ئاغرىتىش. ③ ياخشىلىق، ئىلتىپات، شەپقەت || at the ~ of . . . نىڭ يېتەكچىلىكىدە، . . . نىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىدا.

mere [miə] *adj.* پەقەت.

merely ['miəli] *adv.* پەقەت، پەقەتلا، . . . لا.

merit ['merit] I *n.* ①ئارتۇقچىلىق. ② قىممەت. ③ كۆرسەتكەن خىزمەت، تۆھپە. ② (دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) ھەق-ناھەق. II *v.* ئەرزىمەك.

merry ['meri] *adj.* خۇشال-خۇرام، شاد-خۇرام.

mess [mes] I *n.* ①قالايمىقانچىلىق، پاراكەندىچىلىك، پاسكىنىچىلىق، مەينەتچىلىك. ② شەربەك، ھەمتاۋاق. ③ تاماق. II *v.* قالايمىقانلاشتۇرماق، قالايمىقانلاشماق، بۇلغىماق، بۇلغانماق.

message ['mesidʒ] *n.* خەۋەر، ئۇچۇر، دېرەك.

messenger ['mesindʒə] *n.* خەۋەرچى، ئەلچى.

met [met] *v.* ← meet.

metal ['metl] *n.* ①مېتال. ② شىبغىل. ③ رېلىس.

meter = **metre.**

method ['meθəd] *n.* ①مېتود. ئۇسۇل. شەكىل، چارە. ② رەت، تەرتىپ.

metre, **meter** ['mi:tə] *n.* مېتىر.

www.uyghurkitap.com

mew [mju:] n. I مياۋ-مياۋ (مۇشۇكنىڭ مياۋلاش ئاۋازى) v. II مياۋلىماق.

mica ['maikə] n. چىرىمتال.

mice [mais] n. → mouse.

microphone ['maikrərəun] n. مىكروفون.

microscope ['maikrəskəup] n. مىكروسكوپ.

mid [mid] adj. ئوتتۇرا، ئارىلىق، ئارا، ئىچ.

middle ['midl] n. I مەركەز، ئوتتۇرا. II adj. ئوتتۇرا.

middle-aged ['midl'eidʒid] adj. ئوتتۇرا ياشلىق.

midnight ['midnait] n. تۈن يېرىم، يېرىم كېچە.

midst [midst] n. ئوتتۇرا، ئارا، ئىچ.

might [mait] aux. v. ← may.

mightn't ['maitnt] = might not.

mighty ['maiti] I adj. ① كۈچلۈك، قۇدرەتلىك. ② زور، چوڭ. II adv. (جانلىق تىلدا) ناھايىتى.

mild [maild] adj. ① يېقىملىق، مۇلايىم. ② ئاق كۆڭۈل. ③ يىلمان، يىللىق. ④ يۇمشاق. سۈس.

mile [mail] n. مىل، ئىنگلىز مىلى.

military ['militəri] adj. ھەربىي. n. II قوشۇن، ئارمىيە، ھەربىي قىسىم.

militia [mi'liʃə] n. خەلق ئەسكىرى.

militiaman [mi'liʃəmən] (militiamen) n. خەلق ئەسكىرى.

milk [milk] n. سۈت.

mill [mil] n. I ① توگمەن. ② فابرىكا، زاۋۇت. II v. تارتماق، يانچماق، ئەزمەن.

miller ['milə] n. توگمەنچى.

millimetre, millimeter ['mili'mi:tə] n. مىللىمېتىر.

million ['miljən] num. مىليون.

min. = **minute.**

mind [maind] I n. ① كۆڭۈل، مېڭە، هوش، ئەقىل. ② خاتىرە، ئەس. ③ ئوي، خىيال، پىكىر، ئارزۇ، نىيەت make ~ up one's قەتئىي نىيەتكە كەلمەك، بەل باغلىماق. II v. ① قارىماق، خەۋەر ئالماق، دىققەت قىلماق. ② ئېغىر ئالماق، كۆڭۈلدە ساقلىماق، كۆڭۈلگە ئالماق، قارشى تۇرماق || Never ~ كېرەك يوق، ھېچقىسى يوق.

mine[1] [main] I n. ① كان، خاك. ② بايلىق مەنبەسى، خەزىنە. ③ يەر مىناسى، سۇ مىناسى. II v. ① كان ئاچماق، خاك قازماق. ② مىنا قويماق.

mine[2] [main] pron. (I نىڭ ئىسىم خاراكتېرلىك ئىگىلىك كېلىش شەكلى) مېنىڭ.

miner ['mainə] n. كانچى، خاڭچى.

mineral ['minərəl] I n. مىنېرال. II adj. مىنېرال.

mingle ['miŋgl] v. ئارىلاشماق، ئارىلاشتۇرماق.

minister ['ministə] I n. ① مىنىستىر، ۋەزىر، ئەلچى (ھۆكۈمەت ئەلچىسى). ③ پوپ مىسسىئونېر. II v. ① ياردەملەشمەك، ياردەم بەرمەك. ② كۈتمەك، خىزمىتىنى قىلماق.

ministry ['ministri] n. مىنىستىرلىك، مىنىستىرلار كابىنېتى.

minor ['mainə] I adj. (ئىككىسىنىڭ ئارىسىدا) كىچىكى، ئىكىكىنچى دەرىجىلىكى. II n. (قانۇندا) ياش قۇرامىغا يەتمىگەنلەر.

minority [mai'nɔriti] n. ① ئاز سانلىق، ئازچىلىق. ② ئاز سانلىق مىللەت.

minus ['mainəs] prep. I ئېلىش. adj. II ئېلىش، مىنۇس: the sign ~ مىنۇس بەلگىسى(-).

minute[1] [minit] n. ① مىنۇت. ② بىردەم، بىر پەس. ③ يىغىن

www.uyghurkitap.com

خاتىرىسى.

minute[2] [mai'nju:t] adj.① كىچىك، ئاز، كىچىككىنە. ② تەپسىلىي، مۇپەسسەل، تولۇق.

miracle ['mirəkl] n. مۆجىزە، ئاجايىپ ۋەقە.

mire ['maiə] n. پاتقاق، پاتقاقلىق، لاتقا.

mirror ['mirə] n. I ئەينەك. II v. ئەكس ئەتتۈرمەك، ئىنكاس قىلماق.

mirth [mə:θ] n.①شاد-خۇرام، خۇشال-خۇرام. ② خۇشاللىق كۈلكىسى.

miscellaneous ['misi'leinjəs] adj. ئارىلاش، ھەر خىل-ھەر ياڭزا، رەڭگا-رەڭ، خىلمۇ خىل.

mischief ['mist;if] n.① زىيان، زىيانكەشلىك. ② بەتقىلىق، قىلىق-سىزلىق، بىمەنە چاقچاق. ③ بەتقىلىق ئادەم، قىلىقسىز كىشى.

miserable ['mizərəbl] adj.① ئېچىنىشلىق، پاجىئەلىك. ② كىشىنىڭ كۆڭلىنى بىئارام قىلىدىغان. ③ ئاددىي، چولتا، قاملاشمىغان.

misery ['mizəri] n.①بەختسىزلىك، ئازاب، كۈلپەت، جەبىر-زۇلۇم. ② نامراتلىق، كەمبەغەللىك، يوقسۇزلۇق.

misfortune [mis'fɔ:tʃən] n. بەختسىزلىك، بالا-قازا، پالاكەت.

mislead [mis'li:d] v. ① (misled ; misled [mis'led]) خاتا يولغا باشلاپ قويماق، خاتا يولغا باشلىماق. ② خاتا چۈشەنچە بەرمەك، خاتا ئۇقۇم بەرمەك. ③ ئالدىماق، گوللىماق.

miss[1] [mis] v. I ① (~ed ; ~ed [mist]) تەگكۈزەلمەسلىك؛ ئالالماسلىق. ② يېتىشەلمەسلىك، ئۈلگۈرەلمەسلىك. ③ چۈشىنەلمەسلىك، ئۇقالماسلىق. ④ كۆرەلمەي قالماق، كۆرەلمەسلىك (كۆز بىلەن). ⑤ ئاڭلىيالماسلىق. ⑥ (چۈشۈپ قالغانلىقنى) سەزمەك، ئېسىگە كەلمەك، ئېسىگە كەلتۈرمەك. ⑦ يوقتىپ قويماق، يىتتۈرۈپ قويماق. II n.①خاتا بېكىتىش، تەگكۈزەلمەسلىك. ②كەتكۈزۈپ قويۇش، خاتالىق.

miss[2] [mis] گرىن Miss Green : خېنىم . . . (M—) ② قىز. ①n. خېنىم.

missile ['misail, 'misil] ئېتىلغان نەرسە. ② باشقۇرۇلمىدىغان بومبا. ①n.

missing ['misiŋ] كەم، يوق، يوقالغان، يۆتكەن، يېتىپ كەتكەن. adj.

mission ['miʃən] ①n. دىن تارقىتىش، مىسسىيە، دىنىي جەمئىيەت. ② ئەلچى، ئەلچىلەر ئۆمىكى، ۋەكىللەر ئۆمىكى. ③ تاپشۇرۇق، بۇرچ.

missionary ['miʃnəri] n. دىن تارقاتقۇچى، مىسسىئونېر.

mist [mist] n. سۇس، تۇتەك، تۇمان، تۈتەك.

mistake [mis'teik] ①n. خاتا، خاتالىق. ② ئۇقۇشماسلىق. I

ئۇقۇشماسلىق (mistaken [mis'teikən] ; mistook [mis'tuk]) v. II
by ~ || خاتا چۈشىنىپ قالماق، خاتا قىلىپ قويماق ئۇقۇشالماسلىق.

mistaken [mis'teikən] خاتا، ناتوغرا. adj. II . mistake ← v. I

Mister ['mistə] Mr (كۆپرەك قىسقارتىلما شەكلى n. ئىشلىتىلىدۇ) . . . ئەپەندىم: Mr. Smith سىمىت ئەپەندىم.

mistook [mis'tuk] v. → mistake.

mistress ['mistris] ①n. ئايال خوجايىن. ② ئايال ئوقۇتقۇچى. ③ ئوينىشى، ئاشنا (ئايال).

misunderstanding ['misʌndə'stændiŋ] n. خاتا چۈشەنچە، ئۇقۇشماسلىق.

mitten ['mitn] n. پەلەي (خالتىسىمان پەلەي).

mix [miks] ①v. ئارىلاشماق، ئارىلاشتۇرماق. ② كىرىشمەك، كىرىش-تۈرمەك، بىرلەشتۈرمەك.

mixture ['mikstʃə] n. ئارىلاشما، قوشۇلما.

moan [məun] ①n. ئىڭراش. ② ناله، ئاھ ئۇرۇش، ھەسرەت I

چېكىش. Ⅱ v. ئىگىرىماق، ناله قىلماق، ئاھ ئۇرماق.

mob [mɔb] ①n. (قۇشلار) توپى. ② توپىلاڭچىلار. [the ～] ③ پۇقرا، ئاممما، خەلق ئاممىسى.

mobile ['məubail] ①adj. ھەرىكەتچان، جانلىق. ② سەييارە، كۆچ-مەن. ③ ئۆزگىرىشچان، تۇراقسىز. ④ كۆچمە تېلېفون.

mobilization, mobilisation ['məubilai'zeiʃən] n. سەپەرۋەرلىك، دالا-لەت.

mobilize, mobilise ['məubilaiz] v. سەپەرۋەر قىلماق، ھەرىكەتلەن-دۈرمەك، دالالەت قىلماق.

mock [mɔk] ①v. Ⅰ مەسخىرە قىلماق، زاڭلىق قىلماق، چې-قىۋالماق، زەردە قىلماق. ② ئونۇم بەرمەسلىك، بىكار ئاۋارە قىل-ماق. Ⅱ adj. ①يالغان، ساختا. ② تەقلىد.

mode [məud] ①n. ئۇسۇل، چارە، شەكىل. ② مودا، يېڭى پا-سون.

model ['mɔdl] Ⅰ. ① مودېل، ئۇلگە، ئۈرنەك، نەمۇنە، تىپ. Ⅱ adj. ئۇلگىلىك، نەمۇنىلىك، تىپىك. v. (～ led ; ～led ; ～ling) تەقلىد قىلىپ ياسىماق، تەقلىد قىلماق، دورىماق.

moderate ['mɔdərit] ①adj. مۇۋاپىق، لايىق، جايىدا. ② ئوتتۇرىچە، ئوتتۇرا، ئوتتۇرا دەرىجىلىك. ③ مۇلايىم، ئېغىر بېسىق، سالماق، تەمكىن.

modern ['mɔdən] ①adj. زامانىۋى، ھازىرقى زامان. ② يېڭىچە، يېڭى پاسوندىكى.

modernize ['mɔdəːniz] v. زامانىۋىلاشتۇرماق.

modest ['mɔdist] ①adj. كەمتەر. ② مۇۋاپىق. ③ ئېھتىياتچان. ④ ئاددىي-ساددا.

modify ['mɔdifai] ①v. تۈزەتمەك، تۈزىتىش كىرگۈزمەك. ② ‹گراممماتىكا› ئىزاھلىماق، شەرھىيلىمەك. ③ يېنىكلىمەك، يەڭگىللىمەك.

moist [mɔist] adj. نەم، زەي.

moisture ['mɔistʃə] n. نەمخۇش ھاۋا، نەم.

mold = **mould.**

mole [məul] n. خال، مەك، قارا مەك.

molecule ['mɔlikju:l] n. < خىمىيە> مولېكۇلا.

molten [' əultən] v. → melt.

moment ['məumənt] ①n. بىردەم، بىر پەس، كۆزنى يۇمۇپ ئاچقۇچە ‖ at any ～ دائىم، ھەرقاچان /for a ～ بىر دەم، بىر پەس /in a ～ دەرال، شۇئان. ② مۇھىم، زۆرۇر.

Mon. = **Monday.**

monarch ['mɔnək] n. پادىشاھ، خان.

monarchy ['mɔnəki] ①n. پادىشاھلىق، خانلىق. ② پادىشاھلىق ھاكىمىيەت گەۋدىسى.

Monday ['mʌndi] n. دۈشەنبە.

money ['mʌni] ①n. پۇل. ② بايلىق.

monitor ['mɔnitə] ①n. سىنىپ باشلىقى. ② نەسىھەتچى.

monk [mʌŋk] n. راھىب، موناخ.

monkey ['mʌŋki] ①n. مايمۇن. ② شوخ، كەپسىز.

monopolist [mə'nɔpəlist] n. مونوپولىست، مونوپولىيىچى،

monster ['mɔnstə] ①n. ئالۋاستى، ئىبلىس، غەلىتە ھايۋانات. ② گىگانت، گىگانت نەرسە، گىگانت ھايۋانات. ③ ۋەھشىي ئادەم.

monstrous ['mɔnstrəs] ① adj. ئاجايىپ-غارايىپ، باشقىچە. ② غايەت زور، گىگانت. ③ دەھشەتلىك تېررورلۇق. (جانلىق تىلدا) بىمەنە، ئىشەنچسىز، يالغان.

month [mʌnθ] n. ئاي: this ～ مۇشۇ ئاي / last ～ ئۆتكەن ئاي / next ～ كېلەر ئاي.

monthly ['mʌnθli] adj. I ئايلىق، ھەر ئايدىكى، ئاي بويىچە.

www.uyghurkitap.com

II adv. ئايدا، ئايدا بىر قېتىم. II n. ئايلىق ژۇرنال، ئايلىق مەجمۇئە.

monument ['mɔnjumənt] n. ① خاتىرە مۇنار، قەبرە تېشى. ② خاتىرە سارايى. ③ خاتىرە رەسىم. ④ ئۆلمەس ئەسەر.

mood [mu:d] n. ① كەيپ، كەيپىيات. ② خوي، كۆڭۈل. ③ <گراماتىكا> سۆز ئۇورامى، تۈس.

moon [mu:n] n. ئاي، ئاي شارى.

moonlight ['mu:nlait] I n. ئاي شولىسى، ئاي نۇرى. II adj. ئايدىڭ

moor [muə] n. سازلىق، بوز يەر، كەڭ دالا.

mop [mɔp] I n. پول يۇغۇچ، توبا. II v. (~ped؛ ~ped؛ ~ping) پول يۇماق، پول توبالىماق.

moral ['mɔrəl] I adj. ① ئەخلاقىي. ② مەنئۇى. ③ ئەخلاقلىق. ④ روھىي. II n. ① ساۋاق، كىنايە. ② ئەخلاق، خۇلق.

more [mɔ:] I adj. ① ← many؛ much. ② يەنە؛ باشقا. II n. كۆپ، تېخىمۇ كۆپ. III adv. ① (كۆپ بوغۇملۇق ۋە بەزى ئىككى بوغۇملۇق سۈپەت ياكى رەۋىشلەر بىلەن بىرگە كېلىپ، سۈپەت ۋە رەۋىشلەرنىڭ سېلىشتۇرما دەرىجىلىرى تۈزۈلىدۇ) تېخىمۇ، يەنىمۇ. ② تېخىمۇ كۆپ، يەنە، باشقىدىن || ~ and ~ بارغانسېرى ~ or loss تەخمىنەن / ~ once يەنە بىر قېتىم / ~ than ... دىن كۆپ، ... دىن ئارتۇق / ~ and what is ~ ئۇنىڭ (بۇنىڭ) دىن باشقا، ئۇنىڭ ئۈستىگە.

moreover [mɔ:'rəuvə] adv. بەلكى، ئۇنىڭ ئۈستىگە، ئۇندىن باشقا، يەنە كېلىپ.

morning ['mɔ:niŋ] n. ئەتىگەن، چۈشتىن بۇرۇن، چۈشكىچە: Good ~! (ئەتىگەندە بىراۋ بىلەن سالاملاشقاندا ئىشلىتىلىدۇ) ياخشى تۇردىڭىزمۇ؟

morrow ['mɔrəu] n. (جانلىق تىلدا) ئەتە، ئىككىنچى كۈنى.

mortal ['mɔ:tl] I adj. ① ھايات-ماماتلىق. ② ئەجەللىك. ③ (جانلىق

تىلدا) ئىنتايىن، ناھايىتى (زور، ئۇزۇن). n. II
ئاددىي ئادەم، ئادەمىزات.

mortgage [mɔ:gidʒ] ①v. I رەھنگە قويماق، گۆرۈگە قويماق.
② كاپالەتلىك قىلماق، كاپالەت بەرمەك، ۋەدە بەرمەك.
①n. II رەھن، گۆرۈ. ② تىلخەت.

mosquito [məs'ki:təu] n. (~ es) پاشا.

moss [mɔs] n. مۇخ.

most [məust] adj. I (many بىلەن much نىڭ ئاشۇرما دەرىجىسى) ① ئەڭ كۆپ، ئەڭ زور، ئەڭ يۇقىرى (دەرىجىلىك): the car with the ~ speed. ئەڭ تېز يۈرۈشتىلىك ماشىنا. ② مۇتلەق كۆپ قىسمى، زور كۆپچىلىكى: Most students come from worker peasant families. ئوقۇغۇچىلارنىڭ مۇتلەق كۆپ قىسمى ئىشچى-دېھقان ئائىلىسىدىن كېلىپ چىققان. n. II ئەڭ كۆپ، ئەڭ زور، ئەڭ يۇقىرى دەرىجىلىك. adv. II ①(كۆپ بوغۇملۇق ۋە بەزى ئىككى بوغۇملۇق سۆزلەت ياكى رەۋىشلەر بىلەن بىرگە كېلىپ، ئاشۇرما دەرىجە شەكىللىنىدۇ) ئەڭ: ~ bright ئەڭ نۇرلۇق، ئەڭ يورۇق.
② ئىنتايىن، بەك، ناھايىتى، غايەت، تولىمۇ.

mostly ['məustli] adj. ئاساسىي، ئاساسىي جەھەتتىن، ئومۇمەن، دېگۈدەك.

moth [mɔθ] n. كېپىنەك.

mother ['mʌðə] n. ئانا، ئاپا.

mother—in—law ['mʌðərinlɔ:] n. قېيىنانا.

motherland ['mʌðəlænd] n. ۋەتەن، ئانا ۋەتەن.

motion ['məuʃən] ①n. ھەرىكەت، ھەرىكەتلىنىش. ② يۈرۈش- تۇ-رۇش، قىلىق. ③ قول ئىشارىتى. ④ تەكلىپ، تەشەببۇس.
v. II ئىشارەت قىلماق، قول ئىشارىتى قىلماق.

motionless ['məuʃənlis] adj. ھەرىكەتسىز، تۇرغۇن.

motive ['məutiv] adj. I ھەرىكەتلەندۈرگۈچ: ~ power

ھەرىكەتلەندۈرگۈچى كۈچ. Ⅱ n. ① مۇددىئا، مەقسەت، نىيەت.
② تېما.

motor [ˈməutə] I n.① ماتور. ② (قىسقارتىپ ئاتىلىشى) ئاپتو-
موبىل، ماشىنا. Ⅱ adj. ماتورلۇق. Ⅲ v. ماشىنىغا چۈشمەك، ماشىنا
بىلەن ئاپىرىپ قويماق، ماشىنا بىلەن يۆتكىمەك.

motorcar [ˈməutəkɑː] n. ماشىنا، ئاپتوموبىل.

motorcycle [ˈməutəˈsaikl] n. موتسىكلىت.

motto [ˈmɔtəu] n. (~ es) ① قىبلىنامە، دەستۇر. ② نەسىھەت.

mould mold [məuld] I v. قېلىپ، مودېل، شەكىل.
Ⅱ v.① ياسىماق. ② شەكىللەندۈرمەك.

mound [maund] n.① توپا، دۆڭ. ② كىچىك تاغ.

mount[1] [maunt] n. تاغ.

mount[2] [maunt] I v.① چىقماق. ② مىنمەك (ئاتقا).
③ ئورناتماق، قويماق، تىكلىمەك، قۇراشتۇرماق.
④ قوزغىماق، قوزغاتماق. ⑤ تەشكىللىمەك، تەشكىللەنمەك.
Ⅱ n.① (ئاتقا) مىنىش. ② جاھاز. ③ تاپان، تەگلىك.

mountain [ˈmauntin] n.① تاغ، ئېگىز تاغ. ② تاغدەك (نەرسىلەر):
a ~ of grain تاغدەك دۆۋىلەنگەن ئاشلىقلار.

mountainous [ˈmauntinəs] adj.① تاغلىق. ② تاغدەك، غايەت زور.

mourn [mɔːn] v. ھەسرەت چەكمەك، ئېچىنماق، ماتەم تۇتماق،
تەزىيە بىلدۈرمەك.

mournful [ˈmɔːnful] adj. قايغۇلۇق، ئېچىنىشلىق.

mouse [maus] n. (mice [mais]) چاشقان.

mouth[1] [mauθ] n. ئېغىز.

mouth[2] [mauð] v.① ئۈنلۈك سۆزلىمەك، ۋارقىرىماق. ② پوپوزا
قىلماق.

movable [ˈmuːvəbl] I adj. يۆتكىگىلى بولىدىغان، ھەرىكەتچان.
Ⅱ n. (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) كۆچمە مۈلۈك.

move [mu:v] ①v. هەرىكەتلەنمەك، هەرىكەتلەندۈرمەك، ئايلانماق، ئايـ
لاندۇرماق. ② كۆچمەك، كۆچۈرمەك، يۆتكىمەك، يۆتكەلمەك.
③ تەسىرلەنمەك، تەسىرلەندۈرمەك، رىغبەتلەندۈرمەك. ④ تەكلىپ
قىلماق، تەشەببۇس قىلماق، ئىلتىماس قىلماق.

movement ['mu:vmənt] ①n. هەرىكەت، هەرىكەتلىنىش.
② يۆتكەش، يۆتكىلىش. ③ (سىياسىي) هەرىكەت:
the May 4th Movement تۆتىنچى ماي هەرىكىتى.

movies ['mu:viz] (ئامېرىكا جانلىق تىلىدا) كىنو.

Mr. ['mistə] n. → mister.

Mrs. ['misiz] n. رەپىقە، خانىم.

much [mʌtʃ] (پەقەت ساناق- most [məust] ؛ more [mɔ:]) adj. I
سىز ئىسىملارنىلا ئېنىقلاپ كېلىدۇ) كۆپ، جىق، نۇرغۇن:
I have not got ~ time. مېنىڭ ۋاقتىم كۆپ ئەمەس. n. II
نۇرغۇن، كۆپ. adv. II (most ، more) ① ناھايىتى، بەك. ②
(سېلىشتۇرما دەرىجە ياكى ئاشۇرما دەرىجىلەرنى تەكىتلەشكە ئىشلىـ
تىلىدۇ): He is ~ better today. ئۇ بۈگۈن خېلى ياخشىلاندى.
|| how ~ قانچە، باھاسى قانداق /make ~of قىلىش، خۇلاسىگە
كېلىش قاتارلىقلارنى بىدلۈرىدۇ) چوقۇم، جەزمەن: He ~ be there
by now. ئۇ ھازىر جەزمەن شۇ يەردە.

mud[mʌd] n. لاي پاتقاق.

mug[mʌg] ① n. كۇرۇشكا. ② رومكا. ③ (جانلىق تىلدا)
ئەخمەق، دۆت، كالۋا.

mule [mju:l] ① n. قېچىر. ② (جانلىق تىلدا) كاج، تەرسا،
جاھىل (ئادەم).

multiply ['mʌltiplai] ① n. ‹ماتېماتىكا› كۆپەيتمەك، كۆپەيمەك، ئا-
ۋۇماق، ئاۋۇتماق، ئاشۇرماق.

multitude ['mʌltitju:d] ① n. نۇرغۇن، كۆپ، كۆپلەپ.

ئۇيغۇرچە كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

② كۆپچىلىك. ③ ئاممـا، خەلق ئاممىسى.

murder ['mə:də] n. I زىيانكەشلىك قىلىش، قەستلەش.

v. II ① ئۆلتۈرۈشكە قەستلىمەك، زىيانكەشلىك قىلماق.

② (ئۇقماسلىقتىن) بۇزماق، كاردىن چىقارماق، بۇزۇپ قويماق.

murderer ['mə:dərə] n. قاتىل.

murmur ['mə:mə] v. ① كۆسۈلدىماق، پىچىرلىماق. ② ئاغرىنماق، رەنجىمەك، غۇدۇرىماق.

muscle ['mʌsl] n. ①مۇسكۇل. ② جىسمانىي كۈچ، كۈچ.

muse[mju:z] v.چوڭقۇر ئويغا چۆكمەك، خىيال سۈرمەك.

museum [mju:'ziəm] n.مۇزىيخانا.

music['mju:zik] n. ①مۇزىكا، ساز. ② نوتا.

musical ['mju:zikəl] adj. ① مۇزىكا، مۇزىكىلىق، مۇزىكىغا ئائىت. ② مۇڭلۇق. ③ مۇزىكىغا ھەۋەس قىلىدىغان، سازغا ماھىر.

musician [mju:'ziʃən] n. ① كومپوزىتور. ② مۇزىكانت.

must[mʌst] aux. v. ① (ئاساسىي پېئىل بىلەن بىرگە كېـ لىمپ، مەجبۇرىيەت ياكى زۆرۈرىيەتنى بىلدۈرىدۇ) زۆرۈر، كېرەك، لازىم: We~obey the laws بىز قانۇنغا رىئايە قىلىشىمىز كېرەك.

② (ئاساسىي پېئىل بىلەن بىرگە كېلىپ، ھۆكۈم قىلىش، خۇلاسـە گە كېلىش قاتارلىقلارنى بىلدۈرىدۇ) چوقۇم، جەزمەن: He~be there by now ئۇ ھازىر جەزمەن شۇ يەردە.

mustard ['mʌstəd] n.① (ئۆسۈملۈك) قىچا. ② قىچا تالقىنى.

mustn't ['mʌsnt] = must not.

mute [mju:t] adj.① زۇۋانسىز، ئاۋازسىز، ئۈنسىز. ② گاچا. ③ (فونېتىكىدا) تاۋۇش چىقىرىلمايدىغان، تەلەپپۇز قىلىنمايدىغان.

mutter ['mʌtə] v. I ①گۇدۇڭشىماق، كوتۇڭشىماق. ② غودۇڭشىماق

n. I ①گۇدۇڭشىش. ② غودۇڭشىش.

mutton ['mʌtn] n. قوي گۆشى.

mutual ['mju:tʃuəl, 'mju:tjuəl] adj.① ئۆزئارا. ② ئورتاق.

muzzle['mʌzl] ①n. I (هايۋاناتلارنىڭ) تۇمشۇق. ② نوختا. ③ تېڭىز (مىلتىق، زەمبىرەك قاتارلىقلارنىڭ) ②v. II نوختا سالماق، نوختىلىماق. ② چەكلىمەك.

my [mai] pron. I نىڭ سۈپەت خاراكتېرلىك ئىگىلىك ئالماش شەكلى) مېنىڭ.

myself [mai'self] pron. (مەن) ئۆزۈم.

mysterious [mis'tiəriəs] adj. سىرلىق، مەخپىي.

mystery ['mistiəri] n.① سىر، مەخپىيەتلىك. ② سىرلىق ئىش (نەرسە)، مەخپىي ئىش (نەرسە).

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

N

N,n [en] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ ئون تۆتىنچى ھەرپى

N. =North. New

n. =noun

N. A. ,NA [Ab.] ① National academician دۆلەتلىك ئاكادېمىيە ئاكادېمىكى. ② national academy دۆلەتلىك ئاكادېمىيە. ③ national army مىللىي ئارمىيە. ④ Narth America شىمالىي ئامېرىكا قىتئەسى.

NAA [Ab] National Aeronautic Association پۈتۈن مەملىكەتلىك ئاۋىئاتسىيە جەمئىيىتى (ئامېرىكا).

NAACP [Ab]
National Association for the Advancement of Colored People پۈتۈن مەملىكەتلىك رەڭلىك ئىرق ھەمكارلىقىنى ئىلگىرى سۈرۈش جەمئىيىتى (ئامېرىكا).

nail [neil] I n. ① تىرناق. ② پەنجە. ③ مىخ. II v. ① مىخلىماق، قادىماق. ② تۇتماق، تۇتۇپ تۇرماق. ③ جەلپ قىلماق، ئۆزىگە تارتماق.

nailery ['neiləri] n. مىخ زاۋۇتى.

naive [nɑ:'i:v], **naive** [neiv]; ①a. گۆدەك، ساددا، سەبىي، مەسۇم، پاك؛ بالىلارچە. ② ئاددىي-ساددا، پۇختا، پىششىق: ~ materialism ساددا ماتېرىيالىزم. ③ (چاشقان، توشقان قاتارلىقلار) تۇنجى قېتىم (مەلۇم خىل) تەجرىبە قىلىنىشقا ئىشلەتكەن.

naivete, naivete [nɑ:'i:vtei] ①n. گۆدەكلىك؛ ساددىلىق. ② گۆدەك قىلىق، بالىلارچە قىلىق، گۆدەك سۆز، بالىلارچە سۆز.

naked[1] ['neikid] adj. ① يالىڭاچ، قىپيالىڭاچ. ② ئوچۇق، ئۈستى

ئوچۇق.

naked[2] ['neikid] a. يالىڭاچ بەدەنلىك، قىپ-يالىڭاچ: be stark ~ قىپ-يالىڭاچ. ② توسالغۇسىز، مۇھاپىزەتسىز، ھازىرلىقسىز؛ (چەراغ) قالپاقسىز؛ (ئۆي قاتارلىقلار) سەرەمجانسىز؛ (يەر قاتارلىقلار) دەل-دەرەخسىز، ئوچۇق: a ~ sword غىلاپتىن چىقىرىلغان قىلىچ. / a ~ light

NAM [Ab] National Association of Manufacturers پۇتۇن مەملىكەتلىك ياساش سودا جەمئىيىتى (ئامېرىكا).

namable ['neiməbl] a.① ناملىنى دەپ بېرەلەيدىغان. ② ئوتتۇرىغا قويۇشقا ئەرزىيدىغان، مەشھۇر، داڭلىق.

namby—pamby ['næmbi'pæmbi] I a.① ھەسرەتلىنىدىغان، ھېسسىياتقا بېرىلىدىغان، ئاچچىقلانمايدىغان؛ سۆلەتلىك، ھەشەمەتلىك، سەلتەنەتلىك. ② ئىنچىكە، نازۇك، زىل؛ قەتئىي ئەمەس، قەتئىيلىكى يوق، كەسكىن ئەمەس، كەسكىنلىكى يوق II n. ھەسرەتلىك سۆھبەت (ياكى ئەسەر). ② ئاسان ھەسرەتلىنىدىغان ئادەم، كەسكىن ئەمەس ئادەم.

name [neim] I n.① ئىسىم، نام، ئات. ② ئاتاق، شۆھرەت، ئابرۇي II v.① نام بەرمەك، ئىسىم قويماق، . . . دەپ ئاتىماق، . . . دەپ ئىسىم قويماق. ② بەلگىلىمەك، تەيىنلىمەك، ئېيتماق، ئاتىماق. ③ نامزات كۆرسەتمەك، ئىسمىنى كۆرسەتمەك.

nameless ['neimlis] a.① ئىسمى يوق، نامسىز؛ ئىسمىنى بىلگىلى بولمايدىغان؛ نام-شەرىپى يوق: A several species of moss ~ نامسىز بىرنەچچە خىل نامى يوق مۈخ/ a ~ hero قەھرىمان. ② قەستەن (مەقسەتلىك) ئىسمى تىلغا ئېلىنمىغان. A certain man, who shall be ~. . . مەلۇم بىر كىشى بار، ھازىرچە ئۇنىڭ ئىسمى تىلغا ئېلىنمايدۇ. . . ③ ئىسىم قويغىلى بولمايدىغان، ئاتاشقا بولمايدىغان، تەرىپلەش تەس بولغان: be seized with a ~ te4rror تەرىپلىگىلى بولمايدىغان بىر خىل تېررورلۇق ھېس قىلماق.

④ (جىنايەت قاتارلىقلار) بۇزۇقلۇقلىقنى ئېغىزدىن چىقارغىلى بولماي-
دىغان. ⑤ قانۇنلۇق نامى يوق، نىكاھسىز تۇغۇلغان. ھارامدىن
بولغان.

nance [næns] n. ئايال مەجەز ئەر كىشى، ئوخشاش جىنسىلىق مۇنا-
سىۋەت قىلمىدىغان كىشى.

nancy ['nænsi] n.ئايال مەجەز ئەر كىشى (ياكى ئوغۇل بالا)؛ ئوخشاش
جىنسىلىق مۇناسىۋەت قىلمىدىغان كىشى. Ⅱ a. ئايال مەجەز؛ ئوخشاش
جىنسىلىق مۇناسىۋەت قىلمىدىغان.

nanism ['neinizəm] n. پاكار، پاكار ھالەت. [Bo.]

nanna ['nænə] n.①[E. S. L.] موما، چوڭ ئانا. ② بالا باققۇچى.

nanny ['næni] n.① بالا باققۇچى. ② چىشى ئۆچكە، ساغلىق ئۆچ-
كە، (goat ～ بىلەن ئوخشاش).

nap [næp] n. (كۆندۈزدىكى) بىر دەملىك ئۇيقۇ: have [take] a ～
چۈشلۈك ئۇيقۇنى ئۇخلىماق، مۈگدىمەك.

napkin ['næpkin] n.سالفېتكا (ياۋروپالىقلارنىڭ غىزالانغاندا كۆكرە-
كىگە تارتىۋالىدىغان ياغلىق).

narky['nɑ:ki] ɑ. مەجەزى ئەسكى، خۇيى ئەسكى، ئاسان غەزەپلىنە-
دىغان.

narrate [nəreit] ① (ھېكايە) سۆزلىمەك؛ بايان قىلماق، ئېيتىپ
بەرمەك: process of an experinent بىر تەجرىبىنىڭ جەريانىنى سۆز-
لەپ بەرمەك. ② vi. بايان قىلماق، سۆزلەپ بەرمەك.

narration [næ'reiʃən] n.① بايان قىلىش، سۆزلەپ بېرىش. ②
ھېكايە؛ (بىر پارچە) بايان. ③ بايان قىلىنغان نەرسە (ۋەقەلىك).

narrative ['nærətiv] ɑ. I بايان قىلمىدىغان؛ ۋەقەلىك بايان قىلمىدىغان:
literature ～ بايان ئەدەبىياتى \ a ～ poet ئېپىك شائىر.
Ⅱ n.① ئىش خاتىرىلەش، بايان قىلىش (ماقالە ياكى نۇتۇقنى كۆر-
ستىدۇ) بايان خاراكتېرلىك ماقالە: give a clear ～ of the incident
ۋەقەلىككە قارىتا ئېنىق بايان يۈرگۈزمەك. ② بايان قىلىنغان ۋەقە-

لىك.

narrow ['nærəu] adj. ① تار. ② چەكلىك، دائىرىسى چەكلىك، كىچىك. ③ ئاران، زورمۇ زور. ④ قاتتىق، چىلك:
a ~ search قاتتىق تەكشۈرمەك. Ⅱ v. تارايماق، تارايتماق، كىچىكلىمەك، كىچىكلەتمەك.

narrow—minded ['nærou'maindid] a. ئىچى تار؛ نەزەر دائىرىسى تار؛ بىر تەرەپلىمە.

narrowish ['nærouiʃ] a. بىر ئاز تارراق.

narrowly ['nærouli] ad.① تار ھالدا. ② زورمۇ زور ھالدا، مەجبۇر.
The child ~ escaped droning. ئاۋۇ سۇدا بالا تۇنجۇقۇپ ربي ھالدا: ئۆلۈشكە تاسلا قالدى.

nascence ['næsns], nascency ['næsnsi] n. يۇز بېرىش، پەيدا بولۇش؛ باشلىنىش، باشلىنىش مەنبەسى

nascent ['næsnt] a.① تۇنجى پەيدا بولغان، تۇنجى تۇغۇلغان، يېڭى. ②دىن تۇغۇلغان، تېخى پىشمىغان، تېخى پىشمىغان:
~state [ch.] دەسلەپكى پەيدا بولغان ھالەت؛ يېڭى پەيدا بولغان ھالەت. ② (ئىدىيە، مەدەنىيەت قاتارلىقلار) شەكىللىنىشكە باشلىغان، تەرەققىي قىلىشقا باشلىغان.

nasal ['neizl] a/ Ⅰ دىماقنىك، بۇرۇننىك؛ دىماغ تاۋۇشىنىك:
a ~ sound/ بۇرۇن [Jo.]the ~organ دىماغ تاۋۇشى (مەسىلەن: [m],[n]) Ⅱ n.① دىماغ تاۋۇش، دىماغ تاۋۇشى ھەرپى. ② بۇرۇن سۆڭىكى. ③ (نىقاب قالپىقىدىكى) مۇھاپىزەت تۆشۈكى.

natal ['neitl] a.① تۇغۇلۇشنىك؛ پەيدا بولۇش ۋاقتىنىك، مەيدانغا كېلىش ۋاقتىنىك: one's ~ day تۇغۇلغان كۈن، دۇنياغا كەلگەن كۈن. ② بىلەن ئوخشاش. native(a.)

natality [nei'tæliti] n. تۇغۇلۇش نىسبىتى

natant ['neitənt] a. (سۇ ئۈستىدە) لەيلەيدىغان؛ سۇ ئۈزىدىغان.

natation [nei'teiʃən] n. سۇ ئۈزۈش؛ سۇ ئۈزۈش تېخنىكىسى

www.uyghurkitap.com

nates ['neiti:z] n.ساغرا، قۇيرۇق.

nation ['neiʃən] n. ① دۆلەت، مەملىكەت، ئەل. ② مىللەت.

national ['næʃənl] adj. ① دۆلەت، دۆلەتنىڭ، مەملىكەتلىك. ②مىللىي، مىللەت، مىللەتنىڭminorities～ئاز سانلىق مىللەتلەر.

nationalism ['næʃnə'lizəm] ① مىللەتچىلىك، دۆلەتچىلىك. ② مىللىي مۇستەقىللىق ھەرىكىتى.

nationalist['næʃənθlist]a～state(o. country):مىللەتچىلىكنىڭ α. I مىللەتچى دۆلەت②دۆلەتچىلىكنىڭ. ③[N.]مىللەتچىلىك (ياكى دۆلەتچىلىك) پارتىيىنىڭ ①N. II مىللەتچى. ② دۆلەتچى ③[N.] مىللەتچىلىك (ياكى دۆلەتچىلىك) پارتىيىنىڭ ئەزاسى.

nationalistic ['næʃənθ'listik] α. ①مىللەتچىلىكنىڭ؛ دۆلەتچىلىكنىڭ. ② مىللەتنىڭ، دۆلەتنىڭ.

nationality ['næʃə'næliti] ① تەۋەلىك، دۆلەت تەۋەلىكى. ② مىللەت. ③ قەبىلە. ④ ۋەتەنداش.

nationalization ['næʃnəlai'zeiʃən] n. دۆلەت ئىلكىگە ئۆتكۈزۈش، دۆلەت ئىختىيارىغا ئۆتكۈزۈش.

native ['neitiv] I adj. ① يەرلىك، ئۆز يېرىدىكى، ئۆز يېرى، ئۆز يېرىنىڭ. ② تۇغما، تەبىئىي. II n. ① يەرلىك، يەرلىك ئادەم. ② يەرلىك ھايۋانات، يەرلىك ئۆسۈملۈك.

nativism ['neitivizəm] n.①يۇرتچۇازلىق، يەكلىمچىلىك ② تۇغمىلىق نەزەرىيىسى.

nativist ['neitivist] I n.①يۇرتچۇاز، يەكلىمچى ② تۇغمىلىق نەزەرىيىچىسى. II α. ① يۇرتچۇازلىقنىڭ، يەكلىمچىلىكنىڭ ② تۇغمىلىق نەزەرىيىسىلىك، تۇغمىلىق نەزەرىيىسىنىڭ.

nativity [nə'tiviti] n.①تۇغۇلۇش، مەيدانغا چىقىش، دۇنيا كەلمىش، تۇغۇلغان ئەھۋال. ② تۇغۇلغان جاي. ③[N.][Re.] ئىيسانىڭ تۇغۇلۇشى (دۇنياغا كېلىشى)؛ ئىيسانىڭ

دۇنياغا كېلىش خەرىتىسى؛ مەريەم ئانىنىڭ تۇغۇلىشى. ④[N.][Re.] ئىيسانىڭ دۇنياغا كەلگەن كۈنى بايرىمى (Christmas بىلەن ئوخشاش)؛ مەريەم ئانا تۇغۇلغان كۈن بايرىمى. ⑤ پال ئاچقۇچى ئاسمان ئىلاھى ئوردىسى خەرىتىسى.

natural ['neitʃrəl] adj. ① تەبىئىي، تۇغما. ② ئاددىي، ئادەتتىكى نورمال.

naturalism ['nætʃərəlizəm] n.① ناتۇرالىزم. ② ئىختىيارسىز ھەرىكەت.

naturalist ['nætʃərəlist] I n.① ناتۇرالىست، ناتۇرالىزمچى؛ ناتۇرالىزمچى يازغۇچى. ② ئاسار ئەتىقەشۇناس (كۆپىنچە ھايۋانات، ئۆسۈملۈكلەرنى بىۋاستە كۈزەتكۈچىنى كۆرسىتىدۇ). ③[E] (كەسپىي تىل) تاماشا قىلىدىغان ھايۋانلارنى ئېلىپ-سېتىقۇچى سودىگەر. [E.] ④ (كەسپىي تىل) ھايۋانلارنىڭ ئۆرنەكلىرىنى سويۇپ ئىشلىگۈچى. II a. naturalistic بىلەن ئوخشاش.

naturally ['nætʃrəli] adv. ① تەبىئىي، تۇغما. ② ئەلۋەتتە، تەبىئىيكى.

nature ['neitʃə] n. ① تەبىئەت، تەبىئەت دۇنياسى. ② تەبىئىي كۈچ، تەبىئىي ھال، تەبىئىي ھالەت. ③ تۈر، خىل ‖ by ~ ئۆزىدىن، ئەسلىدىن، تۇغما / in ~ ① خاراكتېر، خۇسۇسىيەت، خاراكتېر جەھەتتىن. ② ئەمەلىيەت، ئەمەلىيەتتە.

naturism ['neitʃərizəm] n. تەبىئىي ھادىسىلەرگە بولغان چوقۇنۇش.

naturopathy ['neitʃə'rɔpəθi] n. فىزىكىلىق داۋالاش.

naughty ['nɔ:ti] adj.شوخ، كەپسىز، گەپ ئاڭلىمايدىغان.

nausea ['nɔ:sjə] n.① كۆڭلى ئاينىش، باش قېيىش: feel ~ قۇسقىسى كەلمەك. ② ئىنتايىن غەزەپلىنىش ئىنتايىن نەپرەتلىنىش (ياكى زېرىكىش، يامان كۆرۈش): be filled with ~ at the sight of . . . نى كۆرسە ئىنتايىن نەپرەتلىنىش ھېس قىلماق.

nauseate ['nɔ:sieit] ① كۆڭلىنى ئېلىشتۇرماق؛ قۇسقىسىنى كەل-

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى www.uyghurkitap.com

تۇرمەك. ② جاق تويدۇرغۇزماق، بىزار قىلغۇزماق (at) ② ui. قۇسماق؛ جاق تويماق، زېرىكمەك، نەپرەتلەنمەك

nauseating ['nɔ:sieitiŋ] كە- a. كىشىنىك قۇسقىسىنى كەلتۈرىدىغان؛ كىشىنىك قۇسقىسىنى ئېلىشتۈرىدىغان: food ~ كىشىنىك قۇسقىسىنى كەلتۈرىدىغان يېمەكلىك؛ كىشىنىك كۆڭلىنى ئېلىشتۈرىدىغان يې- مەكلىك \ gas ~ قۇستۈرغۇچ خاراكتېرلىك گاز. ② كىشىنى زې- رىكتۈرىدىغان.

nauseous ['nɔ:sjəs] a. ① كىشىنى قۇستۈرىدىغان، كىشىنىك كۆڭلىنى ئېلىشتۈرىدىغان، ② كىشىنى زېرىكتۈرىدىغان، كىشىنى بە- زار قىلىدىغان.

naval ['neivəl] adj. ① دېڭىز ئارمىيىسىنىڭ. ② ھەربىي پارا- خوتنىڭ. ③ ئۇرۇش كېمىسىنىڭ.

nave[1] [neiv] n. چاق، چىغرىق.

nave[2] [neiv] n. ① دەسلەپكى مەزگىلدىكى چېركاۋلارنىڭ مەركىزىي ئىبادەتخانىسى (ئورۇندۇق بار قىسىم). ② (تۆمۈر يول ۋوگزالى قاتارلىق قۇرۇلۇشلارنىڭ) ئوتتۇرىسىدىكى مەيدان، سەينا.

navel ['neivəl] n.① كىندىك. ② مەركەز.

navigability ['nævigə'biliti] n. (دەريا، دېڭىز ياكى كېمە-قېيىق قاتارلىقلارنىڭ) سەپەرگە مۇۋاپىقلىقلىقى.

navigate ['nævigeit] ui.① ئۇزمەك، يۈرمەك، سۈدا قاتنىماق؛ up a river ~ يۇقىرى ئېقىمغا قاراپ ئۇزمەك. ② (كېمەر ياكى ئايروپىلان قاتارلىقلار) نى ھەيدىمەك. ut.① يۈرمەك، ئۇزمەك، قاتنىماق inland ~ cargo ships that can ئىچكى قۇرۇقلۇق سۇ يولىدا قاتنىيالايدىغان يۈك پاراخوتلە- رى. ② ھەيدىمەك، باشقۇرماق (كېمە، پاراخوت، ئايروپىلان قاتار- لىقلارنى). ③ ئۆتكۈزمەك: a bill through Parliment ~ تەكلىپ لايىھىسىنى پارلامېنتتىن ئۆتكۈزمەك.

navigation ['nævi'geiʃən] n.① يۈرۈش، ئۇچۇش، ئۇزۇش؛ دېڭىز

قاتنىشى؛ ھاۋا قاتنىشى: ~ aerial
\ ~ inland ئىچكى دەريا قاتنىشى.
navigator [ˈnævigeitə] n. ① (كېمە، پاراخوت، ئايروپىلاننىڭ) شوپۇر، يول باشلىغۇچى. ② دېڭىزچى، سۈدا قاتنىغۇچى؛ بۇرۇنقى مەزگىللەردىكى دېڭىز تەۋەككۇلچىسى.
navy [ˈneivi] n. ① دېڭىز ئارمىيىسى. ② قاراكۆك.
nay [nei] I ad. ① ياق، ئەمەس. ② شۇنداق بولۇپلا قالماستىن، بەلكى؛ ھەتتا: I suspect, ~, I am quite sure, that you are mistaken. مەن گۇمانلىنىمەن، ياق، مەن مۇقىملاشتۇرىمەنكى، سەن خاتا قىلدىڭ. \ It is peculiar, ~, unique. بۇ ئالھىدە بولۇپلا قالماستىن، بەلكى تەڭدىشى يوق (بىردىنبىر) II n. ① ئىنكار قىلىش، يوققا چىقىرىش، تېنىۋېلىش، رەت قىلىش، ئىنكار قىلىنغان جاۋاب: will not take ~ ماقۇل بولماسلىققا يول قويماسلىق. ② قارشى ئاۋاز؛ قارشى ئاۋاز بەرگەن كىشى: the nay say and s قوللاش ۋە قارشى تۇرۇش ئاۋاز سانى. \ vote among the ~ s قارشى ئاۋاز بەرمەك.
naysay [ˈneisei] n. رەت قىلىش، ئىنكار قىلىش، تېنىۋېلىش.
II vt. (naysaid [ˈnei'sed])([ˈnei'sei] رەت قىلماق، ئىنكار قىلماق، تېنىۋالماق.
naze [neiz] n. دېڭىز تۇمشۇقى.
N. B. =**nota bene** [ˈnoutə'bi:ni] n. دىققەت.
ne'er [nɛə] =never. (شېئىرلاردا) adv.
ne'er—do—well [ˈnɛədu(:),wel], ne'er—do—well n. I ياربماس ئادەم، كارغا كەلمەيدىغان ئادەم.
II a. ياربماس، كارغا كەلمەس، قىممىتى يوق، ئەرزىمەس.
neap [ni:p] I n. كىچىك دولقۇن؛ ئەڭ تۆۋەن دولقۇن II a. كىچىك دولقۇنلۇق، ئەڭ تۆۋەن دولقۇنلۇق: ~ tide (a) كىچىك دولقۇن
II vi. ①. (دولقۇنلۇق سۇ كىچىك دولقۇنغا يۈزلەنمەك، كىچىك

www.uyghurkitap.com

دولقۇننىڭ ئەڭ يۇقىرى نۇقتىسىغا يەتمەك. ② ut. كېچىك

near [niə] I adv. ① يېقىن، يېقىندا، يېقىن ئەتراپ، يېقىن ئەتراپتا: ~ come يېقىن كەلمەك / National Day is drawing ~ دۆلەت بايرىمى يېقىنلىشىپ قالدى / He lives ~ by. ئۇ يېقىن ئەتراپتا تۇرىدۇ. II prep. يېنىدا، ئەتراپىدا، يېقىن ئەتراپتا، ئۆپچۆ- رىسىدە: ~ the plant زاۋۇتنىڭ يېنىدا It was ~ six o' clock. سائەت ئالتىگە ئاز قالدى. III adj. ① يېقىن، سەمىمىي: a ~ friend يېقىن دوست. ② يېقىن، يىراق ئەمەس: ◇ The post office is quite ~ پوچتىخانا مۇشۇ ئەتراپتا (پوچتىخانا يىراق ئەمەس) / New Year's Day is ~ . يېڭى يىل بايرىمى يېقىنلاشتى. ③ سول، سول تەرەپتىكى: the ~ wheel of a car ماشىنىنىڭ سول چاقى. IV v. يېقىنلاشماق، يېقىن كەلمەك.

nearly ['niəli] adv. ① يېقىن، يېقىندا، يېقىندىن. ② تەخمىنەن. ③ دېگۈدەك.

neat [ni:t] adj. ① رەتلىك ۋە تازا، رەتلىك ۋە پاكىز. ②كۆركەم، گۈزەل، نەپىس، كېلىشكەن. ③ ئۇستىلىق، ئەپچىللىك، جايىدا. ④ ساپ، تۇنۇقا (قورالنىڭ).

neb [neb] n.①(قۇش، تاشپاقىنىڭ) ئېغىزى؛ (ھايۋان) بۇرنى. ② (ئادەمنىڭ) ئېغىزى (ياكى بۇرنى). ③ ئۇچلۇق ئۇچ، ئۇچ (مە- سىلەن، قەلەم ئۇچى).

nebbish ['nebiʃ] n. قابىلىيەتسىز كىشى، كارغا كەلمەس ئادەم؛ كالۋا ئادەم.

necessarly ['nesisərili] adv. مۇقەررەر، جەزمەن، چوقۇم.

necessary ['nesisəri] I adj. ① زۆرۈر، لازىم، لازىملىق. ② مۇقەررەر. II n. لازىمەتلىكلەر.

necessitate [ni'sesiteit] v. زۆرۈرلەشمەك.

necessitous [ni'sesitəs] a.①نامرات، كەمبەغەل. ② جىددىي. ③ زۆرۈر؛ ساقلانغىلى بولمايدىغان.

necessity [ni'sesiti] n. ① لازىم، كېرەك، زۆرۈر، ئېھتىياج. ② لازىمەتلىكلەر. ③ نامراتلىق، كەمبەللىك، غۇربەتچىلىك.

neck [nek] n. بويۇن.

necklace ['neklis] n. مارجان.

necrolatry [ne'krɔlətri] n. ئۆلگۈچىگە بولغان چوقۇنۇش.

necrology ['ne'krɔlədʒi] n.① ئۆلگۈچىلەر تىزىملىكى. ② ئۆلۈم خەۋىرى؛ مۇسىبەت خەۋىرى، مۇسىبەتلىك خەۋەر.

necromancer ['nekroumænsə] n.① ئۆلگۈچى روھىغا دۇئا-تىلاۋەت قىلغۇچى. ② باخشى، داخان، پېرىخون.

necromancy ['nekroumænsi] n. داخانلىق، باخشىلىق، پېرىخونلۇق.

need [ni:d] n. I ① لازىم، كېرەك، زۆرۈر، ئېھتىياج. ② لازىمەتلىكلەر. ③ نامراتلىق، كەمبەغەللىك، غۇربەتچىلىك.

v. II لازىم قىلماق، لازىم بولماق، كېرەك قىلماق، كېرەك بولماق، مۇھتاج بولماق. aux. v. II لازىم، زۆرۈر، كېرەك Need he go? ئۇنىڭ بېرىشى زۆرۈرمۇ؟ — No, he needn' t. ياق، (ئۇنىڭ بېرىشى) ھاجەتسىز. (بولۇشلۇق جاۋابى: Yes, he must. توغرا، ئۇنىڭ بېرىشى زۆرۈر.

needful ['ni:dful] adj. لازىم، لازىملىق، كېرەكلىك، ئېھتىياجلىق.

needle ['ni:dl] n. ① يىڭنە. ② يىڭنىسىمان نەرسىلەر.

needless ['ni:dlis] adj. كېرەكسىز، ھاجەتسىز، ئېھتىياجسىز، لازىمى يوق.

needments ['ni:dmənts] n.(سەپەردە بىللە ئېلىپ ماڭىدىغان) لازىمەتلىك بۇيۇملار، سەپەرگە كېرەكلىك نەرسىلەر.

needn't ['ni:dnt] =need not.

needs [ni:dz] ad. [ھازىر پەقەر must بىلەن قوشۇپ ئىشلىتىلىدۇ] چوقۇم؛ زۆرۈر، شەرت، كېرەك.

needy ['ni:di] a. the poor and ~ :نامرات، كەمبەغەل، يوقسۇل

نامرات كىشىلەر.

nefarious [ni'fɛəriəs] a. (سۈيىقەست قاتارلىقلار) زەھەرخەندە، قەبىھ، قاباھەتلىك، ئىنتايىن بۇزۇق، ئىنتايىن ئەسكى.

negate [ni'ɛeit] ①ut. ئىنكار قىلماق، يوققا چىقارماق؛ تېنىۋالماق. ② ئەمەلدىن قالدۇرماق، بىكار قىلماق، ئىناۋەتسىز قىلماق.

negation [ni'ɛeiʃən] n. ئىنكار قىلىش، يوققا چىقىرىش، تېنىۋېلىش؛ ئىنكار قىلىش خاراكتېرلىك سۆز (ياكى تەلىمات). ② ھېچنېمە، ھېچنەرسە، يوقلۇق، بولماسلىق، مەۋجۇت بولماسلىق. ③ [LO.] ھۆكۈمنىڭ ئىنكار قىلىنىشى.

negative ['negətiv] I adj. ① ئىنكار، بولۇشسىز. ② پاسسىپ، سەلبىي. ③ ‹ماتېماتىكا› مىنۇس. ④ ‹فىزىكا› مەنپىي. II n. ① ئىنكار سۆز، بولۇشسىز سۆز. ② ‹ماتېماتىكا› مىنۇس، مىنۇس سان، مەنپىي سان. ③ (فوتو سۈرەتلەرنىڭ) نېگاتپ. III v. ئىنكار قىلماق، رەت قىلماق، تانماق، تېنىۋالماق.

negativity ['neɛə'tiviti] n. ئىنكارلىق، پاسسىپلىق.

neglect[1] [ni'lglekt] I v. ① بىپەۋارلىق قىلماق، بىخەستەلىك قىلماق، ئېتىبارسىز قارىماق، سەل قارىماق. II n. بىپەرۋالىق، بىخەستەلىك، ئېتىبارسىزلىق، سەل قاراش.

neglecta[2] [ni'glekt] I ①ut. سەل قارىماق، ئېتىبارسىز قارىماق: ~ one's meals and sleep ئۇيقۇ ۋە تاماقنىمۇ ئۇنتۇماق، ئۆزىنى ئۇنتۇغان ھالدا. ② بىپەرۋالىق قىلماق، بىخەستەلىك قىلماق؛ (مەلۇم ئىشنى) قىلىشتىن چۈشۈرۈپ قويماق: ~ one's duties مەسئۇلىيەتكە بىپەرۋالىق قىلماق. I ~ ed to wind the clock سائەتنى بۇراشنى ئۇنتۇپ قاپتىمەن II n. بىپەرۋالىق، بىخەستەلىك: He showed no ~ of duty. ئۇ خىزمەت ئورنىغا بىخەستەلىك قىلغان ئەمەس. \ in a state of ~ باشقۇرىدىغان كىشى يوق ھالەتتە تۇرماق. \ treat sb. with ~ مەلۇم كىشىگە سوغۇق مۇئامىلىدە بولماق.

neglectful [ni'glektful] a. بىپەرۋالىق قىلىدىغان، بىخەستەلىك قىـ

لمدىغان، ئېتىبارسىز قارايدىغان، دىققەت قىلمايدىغان
be ~ of one's appearance: (of) ئۆزىنىڭ يۈرۈش-تۇرۇشىغا دىققەت قىلماسلىق.

neglige ['negli:ʒei] [F.] n. I ①تاياللارنىڭ ئۇزۇن ئۇيقۇ كىيىمى. ② ئادەتتىكى كىيىم-كېچەك، رەتسىز كىيىم-كېچەك.
a. II كىيىنىشى بىپەرۋا.

negligence ['neglidʒəns] n. ①بىپەرۋالىق، بىخەستەلىك، بىخۇدلۇق، بىپەرۋا قىلىق: ~ of dress كىيىم-كېچىكىگە دىققەت قىلمايدىغان. ②[La.] سەۋەنلىك. ③ (ئەدەبىي ئەسەر قاتارلىقلار) ئۇسلۇبنىڭ جۇش ئۇرۇشى.

negligent ['neglidʒənt] a. بىپەرۋا، بىخەستە، بىخود: be ~ in one's work خىزمەتتە بىپەرۋا.
be ~ of one's duties. \ خىزمەت ئورنىدا بىخود.

negligible ['neglidʒəbl] a. ئېتىبارسىز قالدۇرۇشقا بولىدىغان، تىلغا ئالغۇچىلىكى يوق، ھېچنەرسىگە ئەرزىمەيدىغان: ~quantity ئېتىبارغا ئالماسلىققا بولىدىغان مىقدار (ياكى ئامىل)؛ ئەرزىمەس ئادەم.

negotiation[1] [ni'ləuʃi'eiʃən] n. ① سۆھبەت، كېڭەش، مەسلىھەت. ② ئۆتۈنۈش، ئۆتۈنۈپ بېرىش، ئايلىنىش.

negotiation[2] [ni'gouʃi'eiʃən] n. سۆھبەت، كېڭەش، مەسلىھەت: enter into ~ s (o. open ~s) with sb. مەلۇم كىشى بىلەن سۆھبەتنى باشلىماق. the resumption)suspension) of all—round ~ s. تولۇق سۆھبەت ئەسلىگە كېلىش (توختاپ قېلىش). a point of (o. under) ~ سۆھبەت ئېلىپ بېرىۋاتقان مەسىلە. be in ~ with sb. over sth. \ مەلۇم كىشى بىلەن مەلۇم ئىشنى كېڭەشمەك (مەسلىھەتلەشمەك).

Negress ['ni:gris] n. [D. S.] ئايال نېگىر.

Negrillo [ne'grilou] n. (ئافرىقىنىڭ ئوتتۇرا ۋە جەنۇبىي قىسمىغا

www.uyghurkitap.com

(تارقالغان) بويى پاكار نېگىرلار.

Negro ['ni:grəu] n. (Negroes) نېگىر.

Negus ['ni:gəs] n. ئېفوفىيە پادىشاھىنىڭ ئاتىلىشى.

neigh [nei] I n. (ئات) كىشنەش، كىشنەش ئاۋازى. II v. (ئات) كىشنىمەك.

neigh [nei] I vi. (ئات) كىشنىمەك؛ ئات كىشنىگەندەك ئاۋاز چىقار- ماق. II n. ئاتنىڭ كىشنىگەن ئاۋازى.

neighbo(u)r ['neibə] n. قوشنا، قوشنا-قولۇم.

neighbo(u)rhud ['neibəhud] n. ① قوشنا؛ قوشنا-قولۇم، يان، يې- نى، يېقىن ئەتراپ.

neighbo(u)rly ['neibəli] a. قوشنىلاردەك، ئىناق قوشنىدارلىق بىلەن ئۆتىدىغان، دوستانە.

neither ['naiðə,'ni:ðə] adj. &prep. (ئىككىسىدىن) ھېچبىرى، (ئىككىسىدىن) ھېچقايسىسى: Neither answer is correct ئىككى جاۋابنىڭ ھېچقايسىسى توغرا ئەمەس. conj. II (nor بىلەن قوشۇپ ئىشلىتىلىپ، ھېچنېمىدىن قورقماس- لىق. ئۇمۇ-بۇمۇ بولماسلىققا ئوخشاش ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ): Fear ~ hardship nor death. جاپادىنمۇ، ئۆلۈمدىنمۇ قورقماسلىق I am ~ for nor against the conclusion. / بۇ خۇلاسىنى يا قوللىمايمەن يا قارشى تۇرمايمەن.

nemely ['neimli] adv. يەنى، چۈنكى، دېمەكتۇر.

neo—colonialism ['ni:əukə'ləunjəlizəm] n. يېڭى مۇستەملىكىچى.

neo—colony 'ni(:)ou'kɔləni] n. يېڭى مۇستەملىكە.

Neo—Darwinism ['ni(:)ou'dɑ:winizəm] [B.]n. يېڭى دارۋىنىزم.

neocolonialism ['ni(:)oukə'lounjəlizəm] n. يېڭى مۇستەملە- كىچىلىك.

neodoxy ['nioudɔksi] n. يېڭى تەلىمات، يېڭى كۆز قاراش.

nephew ['nevju:'nefju:] n. جىيەن ئوغۇل، جىيەن.

Neptune ['neptju:n] n. 〈ئاسترونومىيە〉 نېپتون.

nerve [nə:v] n. ① نېرۋا. ② غەيرەت، يۈرەك، ئىشەنچ.

nerveless ['nθ:vlis] a.① كۈچى يوق، ماغدۇرسىز؛ جانلىق ئەمەس، تېتىك ئەمەس. ② (ژانىر) چېچىلاڭغۇ. ③ چۈشكۈن، غەمكىن، ئېغىر بېسىق، جىمى. ④[Z.] قانات تومۇرى يوق [Bo.] يوپۇرماق تومۇرى يوق. ⑤[Ana.] نېرۋىسىز، نېرۋىسى يوق.

nervine ['nə:vi:n] I a.① نېرۋىنىڭ. ② نېرۋىنى تىنچلاندۇرىدىغان. II n.[Med.] نېرۋىنى ساغلاملاشتۇرغۇچى دورا.

nervous ['nə:vəs] adj. ① نېرۋا. ② نېرۋا سەزگۈرلۈكى ئېشىپ كەتكەن، نېرۋىسى جىددىيلەشكەن.

nescience ['nesiθns] n.① نادانلىق، بىلىمسىزلىك، ساۋاتسىزلىق. ② agnosticism بىلەن ئوخشاش.

nescient ['nesiənt] I a.① نادان، بىلىمسىز، ساۋاتسىز، بىلىمى يوق: be ~ of sth. مەلۇم ئىش توغرىسىدا ھېچنەرسىنى بىلمەسلىك. ②agnostic (a). بىلەن ئوخشاش.

ness [nes] n. دېڭىز تۇمشۇقى؛ قۇرۇقلۇق تۇمشۇقى.

nest[1] [nest] I n. ئۇۋا، چاڭگا. II v. ئۇۋا ياسىماق، ئۇۋىلىماق.

nest[2] [nest] I n.① ئۇۋا، چاڭگا؛ كاتەك؛ ئۆڭكۈر، تۆشۈك. ② راھەتلىك جاي؛ تۇرالغۇ جاي، ئۆي؛ يوشۇرۇنۇش ئورنى: a machine—gun ~

nestle ['nesl] vi.① ئازادە ئورۇنلاشماق؛ بىخارامان ياتماق: ~ down in bed كارىۋاتتا ئارام ئالماق. ② يېپىشىپ تۇرماق: ~up to sb. مەلۇم كىشىنىڭ يېنىغا يېپىشىۋالماق. ③ يېرىم-يارتا كۆرۈنمەك: a village nestling in the valley. تاغ جىلغىلىرىدا يېرىلار يېرىم-يارتا كۆرۈنمەك. vt.① ئورنىماق، قۇچاقلىماق، يۆگەمەك؛ چىڭ چاپلاشتۇرماق: She ~d the child's head close against her. ئۇ بالىسىنىڭ بېشىنى باغرىغا مەھكەم بېسىپ قۇچاقلىدى. ②

www.uyghurkitap.com

~ oneself in bed ئازادە ئورۇنلاشماق، ئارامخۇدا جايلىشماق: ئارامخۇدا كارىۋاتتا ياتماق.

net[net] n. I تور. II v. (~ted ؛ ~ted ؛ ~ting) تور سالماق، تور سېلىپ تۇتماق.

Netherlander ['neðələdə] n. گوللاندىيەلىك.

Netherlandish ['neðələndiʃ] a. I گوللاندىيەنىڭ، گوللاندىيەلىكنىڭ گوللاندىيە تىلىنىڭ n. II گوللاندىيە تىلى.

nethermost ['neðəmoust] a. ئەڭ تۆۋەندىكى؛ ئەڭ تېگىدىكى.

network ['neiwə:k] n. تور، سېتكا، تورسىمان نەرسە: a ~ of railways تۆمۈريول تورى.

neutral ['nju:trəl] adj. ① بىتەرەپ، بىتەرەپ مەملىكەت. ② تۇراقسىز، تۇراقلاشمىغان. ③ (خىمىيە) نېيترال.

neutron ['nju:trɔn] n. (فىزىكا) نېيترون.

never ['nevə] adv. ھەرگىز: I have ~ been there. مەن ھېچقاچان ئۇ يەرگە بارغان ئەمەس.

nevertheless ['nevəðə'les] I adv. ① ئاۋۇالقىدەك، يەنىلا، ھېلىمۇ، ھېلىمەم. ② بىراق، ئەمما، لېكىن. II conj. بىراق، ئەمما، لېكىن.

new[nju:] adj. I يېڭى، يېڭى كۆرگەن adv. II (بىرىكمە سۆز قوشۇمچىسى بولۇپ كېلىدۇ) يېڭىدىن، ئەمدىلا: ~ —laid eggs ئەمدىلا تۇغۇلغان تۇخۇم.

New Yorker ['nju:jɔ:kə] نيويورك شەھىرى (ياكى شتاتى) كىشىسى.

newborn ['nju:bɔ:n] adj. يېڭى؛ يېڭى تۇغۇلغان. يېڭىدىن دۇنياغا كەلگەن.

newcomer ['nju:'kʌmə] n. يېڭى كەلگەن ئادەم، كۆچمەن.

newish ['nju:iʃ] a. بىرئاز يېڭى، خېلى يېڭى.

newly ['nju:li] adv. ① يېقىندا، يېقىندىلا. ② يېڭىدىن، يېڭىدىن

ۋاشتىن.

news [nju:z] n. (بىرلىك ئورنىدا ئىشلىتىلىدۇ) خەۋەر، يېڭىلىق، ئاخبارات: a piece of ~ بىر يېڭى خەۋەر.

newsiness ['nju:zinis] n.① كۆپ يېڭى خەۋەر. ② گەپدانلىق قىلىش، ۋالاقشىش، ۋاتىلداش.

newspaper ['nju:s'peipə] n. گېزىت.

newsreel ['nju:zri:l] n. ھۆججەتلىك فىلىم.

newton ['nju:tn] n. [Phy.] نيۇتون (كۈچىنىڭ بىرلىكى).

Newtonian [nju(:)tounjən] I a. ئەنگلىيە فىزىكا ئالىمى) نيۇتون (Newton) نىڭ؛ نيۇتون تەلىماتىنىڭ؛ نيۇتون تەلىماتىغا ئېتىقات قىلىدىغان، II n. نيۇتون تەلىماتىنىڭ ئېتىقادچىلىرى.

next [nekst] I n. كېلەركى، يېقىنقى، يەنە بىرى، تۆۋەندىكى، ئىككىنچى، كېيىكىنچى. II adj. ① كېلەركى، يېقىنقى، تۆۋەندىكى، ئىككىنچى، كېيىكى: year ~ كېلەر يىل. ② يان، قوشنا. ③ باشقا. III adv. ئۇنىڭدىن قالسا، ئۇنىڭدىن باشقا.

nib [nib] n. قەلەم ئۇچى.

nice [nais] adj. ① ياخشى، ئوبدان، كۆڭۈللۈك. ② ئېھتىياتچان، سەزگۈر، ئىنچىكە.

nicely ['naisli] ad. I دەللا: fit ~ دەللا مۇۋاپىق كەلمەك. ② ئېغىر-بېسىقلىق بىلەن؛ ئېھتىياتچانلىق بىلەن. ③ كىشىنى رازى قىلارلىق ھالدا، كىشىنى خۇشال قىلارلىق ھالدا، ناھايىتى ياخشى ھالدا: The patient is doing ~. كېسەل كىشىنىڭ ئەھۋالى تەرەققىياتى ناھايىتى ياخشى. II s. [J. D.] a.سالامەت، ساغلام.

nicety ['naisiti] n.① گۈزەللىك، نەپىسلىك؛ نەپىس نەرسە، گۈزەل نەرسە. ② توغرىلىق، ئېنىقلىق: ~of one's powers of observation توغرا كۆزىتىش

nickel ['nikl] n. 〈خىمىيە〉 نىكېل. ② (ئامېرىكىدا) بەش پۇڭلۇق نىكېل تەڭگە.

www.uyghurkitap.com

nicker ['nikə] ①vi. I (ئات) كىشنىمەك. ② تېلىقىپ كۈلمەك.

nickle ['nikl] ①n. II ئاتنىڭ كىشنىگەن ئاۋازى. ② تېلىقىپ كۈلۈش.

nickle ['nikl] n. (ئامېرىكا ۋە كانادانىڭ) بەش پۇڭلۇق نىكېل تەڭگە پۇل.

nickname ['nikneim]. . . ①vt. II ①n. I لەقەم. ② ئەركە ئىسىم گە لەقەم قويماق؛ لەقەم (ياكى ئەركىلەتمە ئىسىم) بىلەن ئاتىماق.

nicotian [ni'kouʃiən] n. II تاماكا چەككۈ- a. I كۈك تاماكىنىڭ چى.

nicotine ['nikəti:n] [Ch.]n. ~ نىكوتىن، تاماكا ئىشقارى: نىكوتىندىن ساغرىپ كەتكەن قول. stained fingers

nicotinism ['nikəti:nizəm] [Med.]n. تاماكا ئىشقارى بىلەن زەھەر- لىنىش، نىكوتىن بىلەن زەھەرلىنىش، تاماكا بىلەن زەھەرلىنىش.

nictitate ['niktiteit] vi. كۆزنى چىمچىقلاتماق، كىرپىك قاقماق: nictitating membrane. [Z.] كۆزنى يۇمۇپ-ئاچماق.

nid—nod ['nidnɔd](nid—nodded; nid—nodding

niddle—noddle ['nidl'nɔdl] vi. (مۇگدەنگەندە) توختىماي بېشىنى سەل بەرمەك، توختىماي سالام قىلماق.

a. I (مۇگدەش قاتارلىق چاغلاردا) ئۈزلۈكسىز بېشىنى سەل بېرىدىغان vt. &vi. II توختىمايبېشىنى لىڭشىتماق.

nidificate ['nidifikeit], nidify ['nidifai] vi. ئۇۋا ياسىماق، چاڭگا سالماق.

nidus ['naidəs] ([PL.]nidi ['naidai]O. niduses)

n ① ئۇۋا، چاڭگا؛ تۇخۇم باستۇرىدىغان جاي؛ [Z.] بالىيانقۇ. ②[Med.] كېسەل ئوچىقى، كېسەل مەنبەسى. ③ باشلىنىش جايى، پەيدا بولۇش جايى.

niece [ni:s] n. قىز جىيەن، جىيەن قىزى.

niff [nif] n. I [SI.] بەدبۇي پۇراق. ‖ vi. بەدبۇي پۇراق چىقماق.

nifty ['nifti] a. I ①[A. S.] چىرايلىق، ئۆز، ئېسىل. ② تەمى بار، پۇرىقى بار. ‖ n. ①[A. S.] تەنە گەپ، كىنايە، قىزىقچىلىق قىلىپ ئېيتىلغان گەپ، مازاق گەپ. ② چىرايلىق قىزچاق. ③ مودا چىرايلىق. نەرسە، مودا خىيال (ئوي).

niggard ['nigəd] n. I ئىچى تار ئادەم، پىخسىق ئادەم، بېخىل ئادەم. ‖ a. ئىچى تار، كۆز كىچىك، پىخسىق، بېخىل.

niggardly ['nigədli] a. I ① ئىچى تار، پىخسىق، بېخىل. ② ئىنتايىن ئاز مىقدارلىق: a ~ sum بەك ئاز سان. ‖ ad. بېخىللىق بىلەن، پىخسىقلىق بىلەن، ئاچكۆزلۈك بىلەن، پىششىقلىق بىلەن.

niggle ['nigl] vi.① كىچىك ئىشلارغا ئەندىشە قىلماق (ياكى ۋاقىت سەرپ قىلماق)؛ تېتىقسىز ئىشلارنى قىلماق. ② چاتاق تاپماق، قۇسۇر چىقارماق. ③ قاسىماق، غاجىلىماق. ‖ vt. ② پىخسىقلىق بىلەن. . . بەرمەك، ناھايىتى ئاز مىقداردا. . . بەرمەك.

night [nait] n. تۈن، كېچە، ئاخشام ‖ all ~ (long) كېچىچە، تۈن بويى / at ~ كېچىچە، كەچ، ئاخشام / by ~ كېچىدە، كەچتە، ئاخشىمى، in the ~ كېچە، تۈن / Good ~ ! ! ياخشى چۈش كۆرۈڭ!

night—school ['nait—sku:l] n. كەچ كۆرس، كەچكى مەكتەپ.

nightfall ['naitfɔ:l] n. گۇگۈم، كەچقۇرۇن، قاش قارايغان چاغ.

nightingale ['naitiŋgeil] n. بۇلبۇل.

nightly ['naitli] a. I ①كەچنىك، تۈننىك. ② ھەربىر كېچىنىك: Nightly visits are made by the house physicians. دوختۇرخانىدا تۇرىدىغان ۋراچ ھەر كۈنى كەچتە كېسەل ئۆيلىرىنى كۆزدىن كەچۈرىدۇ. ③[Po.] كېچىنىك، كېچىگە ماس كېلىدىغان، كېچىگە مۇۋاپىق.

www.uyghurkitap.com

پىق. ad. Ⅱ كېچىدە، كېچىلىكى؛ ھەر كېچىسى.

nights [naits] ھەر كېچىسى؛ ھەرقانداق كېچىدە، ھەر- [A.]ad. قانداق كېچىلىكى: work hard ～ s دائىم كېچىسى تىرىشىپ خىزمەت قىلماق.

nighty['naiti] n. ئايالالار (ياكى بالىلار) كىيىدىغان ئۇخلاش كىيىمى.

nigrescence [nai'gresns] n. قارىيىش؛ (تېرە، چاچ، كۆزنىڭ) قارا رەڭ.

nigrescent [nai'gresnt] a. قارايغان، قارىسى بار؛ قارايتىدىغان، قارىيىدىغان.

nigrify ['nigrifai] vt. قارا قىلماق، قارا قىلدۇرغۇزماق.

nigritude ['nigritju:d] n. قارا (رەڭ)؛ قارا رەڭلىك نەرسە؛ [An.] رەزىللىك.

nimble ['nimbl] adj. چەبدەس، چاققان، سەزگۈر، ئۆتكۈر.

nine [nain] num. توققۇز.

nineteen ['nain'ti:n] num. ئون توققۇز.

nineteenth ['nain'ti:nθ] num. ① ئون توققۇزىنچى. ② ئون توققۇزدىن بىر.

ninetieth ['naintiiθ] num. ① توقسىنىنچى ② توقساندىن بىر.

ninety ['nainti] num. توقسان.

ninth [nainθ] num. ①توققۇزىنچى. ② توققۇزدىن بىر.

nipping ['nipiŋ] a. ① (ھاۋا، سوغۇق شامال) سۆڭەككە سانجىلىدىغان، سۆڭەككتىن ئۆتىدىغان، جاندىن ئۆتىدىغان. ② مەسخىرىلىك، مەسخىرە قىلىدىغان، مازاق قىلىدىغان.

nipple ['nipl] n. ① ئەمچەك تۇگمىسى؛ رېزىنكە ئېمىزگە، ئېمىز- گە قالپىقى. ② (تېرە، مېتال، ئەينەك يۇزى قاتارلىقلارنىڭ) ئەمچەك- سىمان تۇگمىسىمان تومپىيىپ چىقىشى. ③[Me. E] بۇرمىلىق ئۇلە- غۇچ؛ ئوت پۇرگۈچ چىراق (پىندىكى) پۇركۈگۈچ ئېغىزى: close ～ [Mi. A.] ④ بۇرمىلىق ئۇلىغۇچ بىلەن ئۇلانغان تۇرۇبا

(مىلتىق-زەمبىرەكنىڭ) ئوق چىقىش ئېغىزى.

nippy ['nipi] a. ① كىشىگە سانجىلىدىغان؛ سوغۇق جاندىن ئۆتىدىغان. ② بۇرنىنى غىدىقلايدىغان؛ ئۆتكۈر [E. S. L] چەمبەس، چاققان، يېنىك: ~ Look دەرھال، چاپسان، چاققان.

nisus ['naisəs] n. [بىرلىك، كۆپلۈك ئوخشاش] تىرىشىش، كۈ-رەش قىلىش، تالىشىش.

nit[1] [nit] n. ① (پىت قاتارلىقلارنىڭ) تۇخۇم؛ لىچىنكا ② بىكار تەلەپ ئەبلەخ، ھارام تاماق.

nit[2] [nit] ad. ياق، ئەمەس.

nitery ['naitəri] n. كەچلىك كلوب، كەچلىك ئۇيۇشما (nightclub بىلەن ئوخشاش).

no [nəu] adj. I ① يوق: He has ~ money ئۇنىڭ پۇلى يوق. ② (قىسقارتىلغان جۈملىلەردە رۇخسەت قىلىنماسلىق، يول قويماس-لىق، قارشى تۇرۇش قاتارلىق ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ) No parking! ماشىنا (قويۇشقا) توختىتىشقا بولمايدۇ / No compromise! مۇرەسسە قىلىشقا يول يوق. II adv. (بولۇشسىز جاۋابلارنىڭ ئالدىدا كېلىپ، ياق، بولمايدۇ، يوق دېگەنگە ئوخشاش ئۇقۇملار بىلەن ئىپادىلىنىدۇ): Will you come? — No, I won't. — سىز كېلەمسىز؟ — ياق، كەلمەيمەن.

No. =**number**.

nobbler[1] ['nəblə] n. ئات زەھەرلىگۈچى؛ ئالدامچى، ساختىپەز.

nobbler[2] ['nəblə] n. باشقا بىرنى ئۇرۇش؛ ئۇرۇپ ئايلاندۇرۇش.

nobbut ['nɔbət] ad. پەقەتلا، بىراق.

nobby ['nɔbi] a. ①[Sl.] يۇقىرى تەبىقىلىق ئەربابنىڭ؛ مودىلىق. ② بىرىنچى ئېقىمدىكى، ئەڭ ئېسىل، ئەڭ نەپىس، ئەڭ نازۇك.

Nobel [nou'bel] n. نوبېل.

nobiliary [nou'biljəri] a. ئالى سۈڭەكنىڭ، ئالىي جاناب، ئېسىل.

nobility [nəu'biliti] n. ① ئالىيجاناب، ئېسىل، يۇكسەك.

② ئاقسۆڭەك، ئاقسۆڭەكلەر (تەبىقىسى).

noble ['nəble] I adj. ① ئالىيجاناب، ئېسىل: يۈكسەك. ② ئاقسۆڭەك، ئاقسۆڭەكنىڭ. ③ ھەشەمەتلىك، سەلتەنەتلىك، ھەيۋەتلىك. II n. ئاقسۆڭەك.

nobody ['nəubədi] pron. ھېچكىم، ھېچكىم يوق: ھېچكىم (...ئەمەس).

nod [nɔd] v. ① بېشىنى لىڭشىتماق. (~ded ؛ ~ded ؛ ~ding) ② مۈگدىمەك. ③ لىڭشىماق، لىڭشىتماق، مىدىرلىماق، مىدىرلاتماق (گۈل-گىياھ قاتارلىقلار). II n. بېشىنى لىڭشىتىش.

nodal ['noudl] a. بوغۇمنىڭ؛ تۈگۈننىڭ، دولقۇن رېتىمىنىڭ: ~ circle دولقۇن چەمبىرى.

noddle ['nɔdl] I n. باش، كاللا II vt. (باش) لىڭشىتماق؛ (باش) تولغىماق.

noddy ['nɔdi] n. ① دۆت، دۆتلۈك، كالۋا، كالۋالىق. ② قارا بېلىقئالغۇچ.

node [noud] n. بوغۇم؛ تۈگۈن، مونەك؛ ئۆسمە. ② (ھېكايە، تىياتىر ۋەقەلىكى قاتارلىقلارنىڭ) ئەگرى-توقايلىق، تالاش-تارتىش. ③ مەركىزىي نۇقتا ④[Med] تۈگۈنچە: ~lymph لىمفا تۈگۈنى. ⑤ [Ast.] كېسىشىش نۇقتىسى. ⑥[Phy.] (دولقۇن) پەللىسى: ~ current. توك دولقۇن پەللىسى. ⑦[Ma.] تۈگۈن (نۇقتىسى)، كېرىش نۇقتىسى. ⑧[Bo.] بوغۇم، ئۈگە، پۈتاق (غولدىكى يوپۇرماق ئۆسىدىغان ئورۇن).

nog[1] [nɔg] I n. ① ياغاچ مىخ، ياغاچ پۈرۈپكا، ياغاچ كېسەك. ② يىلتىزلىق تۈپ؛ قالدۇق غول؛ دەرەخ كۆتىكى ③ ياغاچ قوغتا؛ قوغتا شەكىللىك تىرىگۈچ؛ تۈۋرۈك تەگلىك شىنىسى II (nogged; nogging) vt. (ياغاچ تۈۋرۈك بىلەن) تىرەمەك؛ (ياغاچ مىخ بىلەن) مىخلىماق؛ ... نىڭ ياغاچ رامىغا كېسەكنى كېسىپ كىرگۈزمەك: ~partitions كېسەكنى پارچىلاپ يان تامنىڭ

رامى ئىچىگە كىرگۈزمەك، كاۋاك چاممىسىنى قويماق.

nog² [nɔg] n. (ئەنگلىيە) كۈچلۈك پىۋە؛ سۈت ۋە تۇخۇم ئارىلا-شتۇرۇلغان ھاراق.

noggin ['nɔgin] n.① كىچىك رۇمكا، كىچىك قەدەھ. ② ئاز مىقداردىكى ئىچىملىك ③ باش، كاللا.

noise [nɔiz] n. قالايمىقان ئاۋاز، يېقىمسىز ئاۋاز، شاۋقۇن، سۈ-رەن، ۋاراڭ-چۈرۈك ‖ make a ~ about sth. ۋارقىراشماق، ۋا-راڭ-چۈرۈك قىلماق.

noisy ['nɔizi] adj. ۋاراڭ-چۈرۈك، قالايمىقان.

nominate ['nɔmineit] v. ① نامزات كۆرسەتمەك، تونۇشتۇرماق، تەۋسىيە قىلماق. ② تەيىنلىمەك، بەلگىلىمەك.

nomination ['nɔmi'neiʃən] n. ① نامزات. ② تەيىنلەش، بەلگىلەش

non—book ['nɔn'buk] n. ھەقىقىي قىممىتى يوق كىتاب، پەقەت بازار ئېھتىياجىنى قامداش ئۈچۈن سانى بار ساپاسى يوق كىتاب.

non—staple ['nən'steipl] a. مۇھىم ئەمەس: ~ fool (O. foodstuffs. قوشۇمچە يېمەكلىكلەر).

non—static ['nɔn'stætik] a.① تىنچ ئەمەس، تىنچسىز، غەيرىي ستاتىك. ②[El.] ستاتىك زەرەتسىز، ستاتىك زەرەت توپلانمايدىغان ③[Ra.] سىمسىز رادىئو كاشىلىسى تۈغۈلمايدىغان.

nonce [nɔns] n. I كۆز ئالدىدا، نۆۋەتتە (پەقەت تۆۋەندىكى قىسقا سۆزلەردىلا ئىشلىتىلىدۇ): for the ~. نۆۋەتتە، كۆز ئالدىمىزدا، ۋاقتىنچە، ھازىرچە. II a. بىر مەھەل يۇز بەرگەن (ياكى ئىشلەتـ-كەن).

nonchalance ['nɔnʃələns] n. كۆڭۈل بۆلمەسلىك، كارى بولـ-ماسلىق؛ سوغۇق مۇئامىلە قىلىش، سوغۇق مۇئامىلە، ھېچ ئىش بولماسلىق، ھاياجانلانماسلىق، تەسىرلەنمەسلىك: with ~ قىلچە تەسىر قىلماسلىق، پىسەنت قىلماسلىق، پەرۋايىم پەلەك دەپ يۈر-مەك.

nonchalant ['nɔnʃələnt] كۆڭۈل بۆلمەيدىغان، كارى يوق، سوغۇق مۇئامىله قىلىدىغان، ھېچ ئىش تەسىر قىلمايدىغان، ھاياجانلانمايدىغان.

nonclaim ['nɔnkleim] n. قانۇن بەلگىلىگەن ۋاقىت ئىچىدە تەلەپ ئوتتۇرىغا قويماسلىق.

none [nʌn] pron. I بىرسىمۇ (يوق)، ھېچكىم، ھېچقايسى، ھېچنېمە. ھە: None have arrived yet. تېخى ھېچكىم كەلمىدى. I need some paper badly but there is ~ at hand. / ماڭا قەغەز زۆرۈر لازىم بولۇپ قالدى لېكىن ئۆزۈمدە يوق None were left when I came. / مەن كەلگەندە ھېچكىم يوق ئىكەن. The price is ~ too high. adv. II ھەرگىز، ھېچ، ھېچقانچە: بۇ باھا ھېچقانچە يۇقىرى ئەمەس.

nonentanglement ['nɔnin'tæŋg;ənt] n. كىرمەسلىك، ئارىلاشماسلىق؛ چېتىشماسلىق. a policy of ~ سىياسەتكە ئارىلاشماسلىق.

nonentity [nɔ'nentiti] ①n. مەۋجۇت ئەمەسلىك، مەۋجۇت بولماسلىق، مەۋجۇت ئەمەس (ياكى ساختا) نەرسە؛ [Phi.] مەۋجۇت ئەمەس ماھىيەت. ② كارغا كەلمەس ئادەم (ياكى نەرسە)، ئەھمىيەتسىز ئادەم (ياكى نەرسە)، كارى چاغلىق ئادەم (ياكى نەرسە): a political ~ سىياسىي جەھەتتە ئەرزىمەس كىشى.

nonessential ['nɔni'senʃəl] a. I ماھىيەتسىز، ئەھمىيەتسىز، ئەرزىمەس، زۆرۈر ئەمەس. n. II ئەھمىيەتسىز ئادەم (ياكى نەرسە). بولسىمۇ بولىدىغان بولمىسىمۇ بولىدىغان ئادەم (ياكى نەرسە).

nonesuch ['nʌn—sʌtʃ] n. تەڭداشسىز ئادەم (ياكى نەرسە)، كۆز-شەندىسىز ئادەم (ياكى نەرسە).

nonparty [nɔn'pa:ti] adj.پارتىيىسىز؛ پارتىيە سىرتىدىكى، پارتىيە-گۇرۇھسىز.

nonsectarian ['nɔnsek'teəriən] a. گۇرۇھسىز، ھەرقانداق

دىنى مەزھەپكە قارىمايدىغان.

nonsense[1] ['nɔnsəns] n. قۇرۇق گەپ، بىكار گەپ، تۇترۇقسىز گەپ، يوقىلاڭ گەپ.

nonsense[2] ['nɔnsəns] ①n. I يالغان ئېيتىش، قۇرۇق گەپ؛ ئەسكىلىك (قىلىش)، بېشەملىك (قىلىش)، دۆتلۈك ھەرىكەت: I want no more of your ~. ئاغزىغا كەلگەننى جۆيلىمەك. ~ talk \ مەن سېنىڭ يەنە بېشەملىك قىلىشىڭغا (ياكى ئاغزىڭغا كەلگەننى جۆيلىشىڭگە) يول قويمايمەن. \ There is no ~ about him. ئۇ بېشەملىك قىلىشقا ھەرگىز يول قويمايدۇ (ئۇنىڭ ناھايىتى جىددىي ئىكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ). This is nothing short of a ~, a silly ~. \ بۇلار پۈتۈنلەي ئاغزىغا كەلگەننى بىلجىرلىغانلىق، دۆتلەرچە بىلجىرلىغانلىق. ② قىممىتى يوق نەرسە، يارىماس نەرسە، كېرەكسىز زىننەت بۇيۇمى. int. II يالغان! يالغان ئېيتتىڭ! قۇرۇق گەپ!

nonsensical [nɔn'sensikəl] a. ئەھمىيەتسىز، ئەھمىيىتى يوق، مەنىسىز، مەنسى يوق؛ دۆتلەرچە؛ بىمەنە، تېتىقسىز.

nonsexual ['nɔn'seksjuəl] a. جىنىس ئايرىمىسى يوق، جىنىسسىز.

nonsignificant ['nɔnsig'nifikənt] a. ئەرزىمەس، ئەھمىيەتسىز، كارى چاغلىق، تىلغا ئالغۇچىلىكى يوق.

nonsmoker ['nɔn'smoukə] n. تاماكا چەكمەيدىغان ئادەم.

nonstop ['nɔn'stɔp] a. I توختىمايدىغان، ئۈزلۈكسىز؛ (پويىز-دا، ئايروپىلان قاتارلىقلار) ئۇدۇل بارىدىغان، بېۋاستە بارىدىغان: a ~ per formance. \ بېۋاستە ئۇچماق. a ~ flight. ئارىلىقتا ئارام ئالماي ئويۇن قويماق. ad. II توختىماي، توختىماستىن، ئۇزۇلدۇرمەي، بېۋاستە ھالدا.

nonstriker ['nɔn'straikə] ①n. ئىش تاشلاشقا قاتناشمايدىغان ئادەم. ② (تاختا توپدا) قارشى تەرەپتىن كەلگەن توپنى تۇتالمىغان توپ ئۇرغۇچى.

noodle[1] ['nu:dl] n. ئۇگرە، سۇيۇقئاش.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كتاب تۈر بىكىتى
ئۇيغۇرچە كتابلارنىڭ بېڭى تىدىسى

noodle[2] ['nu:dl] ①n. دۆتلۈك، كالۋالىق، ساراڭلىق. ② باش، كاللا: have a foggy ~. كاللىسى چۆرگىلىمەك، كاللىسى ئىشلىمەسلىك.

noodle[3] ['nu:dl] n. [دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ] سۇيۇقئاش.

nook[1] [nuk] n. چەت، ياقا، خىلۋەت، بۇلۇڭ، بۇلۇڭ-پۇچقاق.

nook[2] [nuk] n. ئويمان بۇلۇڭ-پۇچقاق؛ چەت-يىراق يوشۇرۇنۇش جايى؛ يوشۇرۇنىدىغان جاي: every ~ and corner. ھەربىر بۇلۇڭ-پۇچقاق.

noon [nu:n] n. چۈش، چۈش ۋاقتى، دەل چۈش.

noonday ['nu:ndei] n. چىڭقى چۈش، دەل چۈش = (noon).

noonday ['nu:ndei] n. چۈش: at ~. چۈشتە. \ summer ~ heat. يازنىڭ چۈش ۋاقتىدىكى قاتتىق ئىسسىق.

nooning ['nu:niŋ] ①n. چۈش، دەل چۈش. ② چۈشلۈك تاماق. ③ چۈشلۈك ئارام.

noose [nu:s] I ①n. سىرتماق؛ سالما. ② بويۇنتۇرۇق، ئاسارەت، چۈشەك. ③ توزاق، قاپقان، تور، قىلتاق، ئورا: put one's head in the ~. ئۆزى تورغا چۈشمەك، ئۆزى قىلتاققا ئىلىنماق II ①vt. قىلتاق بىلەن تۇتماق؛ قىلتاققا چۈشۈرمەك. ② (ئارغامچىنى) سالغۇغا ئۆزگەرتمەك. ③ . . . نى دارغا ئېسىپ ئۆلتۈرمەك.

nor [nɔ:] conj. (دائىم neither ياكى not بىلەن بىرگە كېلىپ، . . مۇ ئەمەس، . . . مۇ يوق دېگەنگە ئوخشاش بولۇشسىز ئۇقۇملار بىلەن ئىپادىلىنىدۇ): Our contry has neither external ~ internal debts. مەملىكىتىمىزنىڭ دۆلەت ئىچى ۋە سىرتىدىمۇ، ھېچقانداق قەرزى يوق.

normal ['nɔ:məl] I adj. نورمال، ئۆلچەملىك، مۇنتىزم: the ~ temperature نورمال تېمپېراتۇرا ◇ a ~ school/ سىفەن مەكتەپ. II ① n. مۇنتىزم، نورمال ھالەت، تۇراق-

لىق هالەت. ② 〈 ماتېماتىكا〉 نورمال.

north [nɔ:θ] n. I شىمال، شىمالىي رايون. adv. II شىمالدا، شىمالغا. adj. II شىمالىي. شىمالغا، شىمال تەرەپتە. شىمال تەرەپكە.

northeast ['nɔ:θ'i:st] n. I شەرقىي شىمال، شەرقىي شىمال را- يون. adj. II شەرقىي شىمال. adv. II شەرقىي شىمالدا، شەرقىي شىمالغا.

northern ['nɔ:ðən] adj. شىمالىي.

northward ['nɔ:θwəd] ad. I شىمالىي تەرەپكە، شىمالغا: ~ sail شىمالغا ئۇچماق (يۇرمەك) a. II شىمالغا يۆنەلگەن، شىمالغا قارىغان. n. II شىمالغا قارىغان يۆنىلىش؛ شىمالىي رايون.

northwards ['nɔ:θwədz] ad. شىمالىي تەرەپكە، شىمالغا.

northwest ['nɔ:θ'west] n. I غەربىي شىمال، غەربىي شىمال رايون. adj. II غەربىي شىمال. adv. II غەربىي شىمالدا، غەربىي شىمالغا.

nose [nəuz] n. ① بۇرۇن، تۇمشۇق، خارتۇم. ‖ follow one's ~ poke [push, thrust] one's ~ into ئۇدۇل ماڭماق sb, s business/ باشقىلارنىڭ ئىشىغا ئارىلاشماق، يوقىلاڭ ئىشلارغا ئارىلاشماق. ② پۇراپ سېزىش.

nostril ['nɔstril] n. بۇرۇن تۆشۈكى.

nostrum ['nɔstrəm] n.① مەخپىي دورا، مەخپىي رېتسېپ؛ پاتېنت ھوقۇقىيار، دورا-دەرمەك. ② جاھانكەشتە تېۋىپ دوربىسى. ③[D. S.] (ئىجتىمائىي ۋە سىياسىي ئىسلاھات تەرەپلەردىكى) ھەممىگە شىپالىق دورا.

nosy ['nouzi] a. I ① چوڭ بۇرۇنلۇق. ②[Sl.] باشقىلارنىڭ ئىشلىرىنى تىڭ-تىكىلاشقا ئامراق، مۇناسىۋەتسىز ئىشقا ئارىلىشىۋالىدىغان. ③ (ئېچىغان قۇرۇق ئوت-چۆپ قاتارلىقلار) سېسىق پۇراق تارقىتىدىغان؛ سېسىق پۇراققا سەزگۈر. ④ (چاي) پۇراقلىق، مەززىلىك.

n. II يوغان بۇرۇنلۇق ئادەم، بۇرنى چوڭ ئادەم.

not [nɔt] adv. (بولۇشسىزلىقنى بىلدۈرىدۇ): I do ~ know. مەن

www.uyghurkitap.com

بىلمەيمەن / He is ~ a teacher. ئۇ ئوقۇتقۇچى ئەمەس
|| at all ~ ھاجەتسىز، ئەرزىمەيدۇ.

notability ['noutə'biliti] ①n. مەشھۇر ئادەم، ئاتاقلىق ئادەم، داڭلىق كىشى، كاتتا كىشى، كاتتا ئەرباب، كاتتا زات.
② دىققەت قىلىشقا ئەرزىش (خاراكتېر ياكى ئەھۋالنى كۆرسىتىدۇ).

notable ['nəutəbl] I adj. ① دىققەت قىلىشقا ئەرزىيدىغان.
② كۆزگە كۆرۈنەرلىك، ئاتاقلىق، مەشھۇر. II n. مەشھۇر ئادەم، داڭدار شەخس.

notalgia [nou'tældʒiə] n. [Med.] دۇمبە ئاغرىش.

notarial [nou'tɛəriəl] a. گۇۋاھلىق بەرگۈچىنىڭ؛ گۇۋاھلىق بەرگۈچى بېجىرگەن (ياكى بىر تەرەپ قىلغان).

notarization ['noutərai'zeiʃən] n. ① گۇۋاھلىق بەرگۈچى كىشىنىڭ ئىسپاتى. ② (ھۆججەتكە قوشۇپ قويىدىغان) ئىسپاتنامە.

notarize ['noutəraiz] vt. گۇۋاھلىق بەرگۈچى سالاھىيەت بىلەن ... نى ئىسپاتلىماق.

notary ['noutəri] n. گۇۋاھلىق بەرگۈچى، گۇۋاھچى، شاھىت (دائىم ~public o. public دەپ ئاتىلىدۇ).

notate ['nouteit] vt. ... نى بەلگە قىلىپ يازماق.

notation [nou'teiʃən] n.① ئالامەت، بەلگە، شەرتلىك بەلگە، نامايەندە؛ ئىپادىلەش ئۇسۇلى، بەلگىلىك ئۇسۇل.
②[Ma.] بەلگە سېلىش (يېزىش)، بەلگە ئىشلىتىش؛ خاتىرىلەش ئۇسۇلى: decimal ~ ئونلۇق سىستېما بويىچە ھېسابلاش ئۇسۇلى.
③[Mu.] نوتا، نوتا يېزىش (خاتىرىلەش) ئۇسۇلى. ④ ئىزاھات، ئىزاھلاش.

note [nəut] I n. ① (دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) خاتىرە: the ~ s of a journey ساياھەت خاتىرىسى. ② (تاشقى ئىشلاردا) نوتا.
③ ئىككى ئىلىك خەت، باغاقچە. ④ ئىزاھات، ئىزاھ. ⑤ چەك؛ قەغەز پۇل. ⑥〈مۇزىكا〉 نوتا بەلگىسى. ⑦ ئاھاڭ، تون. ⑧

(بېسىلغان، ياكى يېزىلغان) بەلگە. ⑨ نام، ئابرۇي. ⑩ دىققەت، دىققەت قىلىش. Ⅱ v. ① دىققەت قىلماق. ② خاتىرە يازماق، خاتىرىلىمەك ‖ ~ a make [take] خاتىرە يازماق، خاتىرىلىمەك.

notebook ['nəutbuk] n. خاتىرە دەپتەر.

nothing ['nʌθiŋ] n. ھېچنېمە (يوق)، ھېچبىرى، ھېچقايسىسى (ئەمەس). ②〈ماتېماتىكا〉 نۆل. come to ~ ‖ مەغلۇپ بولماق/ have ~ to do with . . . بىلەن مۇناسىۋىتى بولماسلىق.

notice ['nəutis] n. Ⅰ ① ئېلان، ئومۇمىي ئۇقتۇرۇش، ئۇقتۇرۇش. ② دىققەت. ③ قىسقا باھا، باھا بېرىش، باھالاش. Ⅱ v. دىققەت قىلماق، دىققەت قىلىپ قارىماق، قارىماق، كۆرمەك.

notify ['nəutifai] v. دوكلات قىلماق، مەلۇم قىلماق. ② ئېلان قىلماق، ئۇقتۇرۇش قىلماق.

notion ['nəuʃən] n. ① ئىدىيە، قاراش، پىكىر، كۆزقاراش. ② (ئامېرىكا تىلىدا) چەرچىنمال مال، مىلىچمال.

notwithstanding [ˌnɔtwiθ'stændiŋ] prep. Ⅰ . . . تەقدىر دىمۇ، . . .گە قارىماي، . . .دىن قەتئىينەزەر

conj. Ⅱ گەرچە. adv. Ⅱ . (in spite of =) تەقدىر دىمۇ، يەنە، يەنىلا

nought [nɔ:t] n.(=nothing) يوقلۇق. ② 〈ماتېماتىكا〉 نۆل.

noun [naun] n. 〈گرامماتىكا〉 ئىسىم.

nourish ['nʌriʃ] v. ① ئوزۇقلاندۇرماق، كۈتمەك. ② كۆزلىمەك، ساقلىماق (ئۈمىد، ئۆچمەنلىك قاتارلىقلارنى).

Nov. =**November**.

novel ['nɔvəl] n. رومان.

novelize ['nɔvəlaiz] vt. رۇمانغا ئۆزگەرتمەك، رومان قىلماق؛ رومانلاشتۇرماق.

novelty ['nɔvəlti] n. يېڭى، يېڭىلىق.

November [nəu'vembə] n. نويابىر.

novercal [nou'və:kəl] a. ئۆگەي ئانىلارچە، ئۆگەي ئانىلىق.

now [nau] adv. I ① ھازىر، ئەمدى، ھازىرقى ۋاقىتتا. ② دەرھال، شۇئان: Do it ~ ! دەرھال بېقىرىۋەت ‖ just ~ ئاپايا، ھازىرلا conj. II ... ئىكەن، ... بولۇپ تۇرۇقلۇق، ... غاندىن كېيىن. n. III (ئالدى قوشۇلغۇچىلارنىڭ كەينىدە كېلىدۇ) ھازىر، ئەمدى، مۇشۇ كەمدە بۇگۈنكىچە ‖ from ~ on بۇگۈندىن باشلاپ، ھازىردىن باشلاپ.

nowaday ['nauədei] a. ھازىرقى، ھازىرقى كۈننىڭ، نۆۋەتتىكى.

nowadays ['nauədeiz] adv. ھازىر، ھازىرقى ۋاقىتتا، ئەمدىلىكتە، بۈگۈنكى كۈندە.

nowadays ['nauədeiz] ad. I بۈگۈنكى كۈندە، ھازىرقى كۈندە [دائىم ھازىرقى ئۆرپ-ئادەت بىلەن ئۆتكەنكىلەرنى سېلىشتۇرغاندا ئىشلىتىلىدۇ n. II] ھازىر، بۈگۈن.

noway(s) ['nouwei(z)] ad. بىر ئازمۇ... ئەمەس، ھەرگىزمۇ... ئەمەس.

nowhere ['nəuvɛə] adv. ھېچقايسى جايدا، ھېچ يەردە.

nowhither ['nouhwiðə] ad. مەيلى قانداق جايغا بولمىسۇن ھەممىسىگە ئەمەس (to no place بىلەن ئوخشاش) byways leading ~. ھەرقانداق جايغا بارغىلى بولمايدىغان ئاچال يول.

Nox [nɔks] [R. M.]n. كېچە ئايال ئىلاھى.

noyau ['nwaiou] n. مېۋە مېغىزىدىن ئىشلەنگەن كونياك. (بىر خىل ھاراق)

nuclear ['nju:kliə] adj. يادرو؛ ئاتوم يادروسى.

nucleus ['nju:kliəs] (nuclei ['nju:kliai)] n. ① يادرو، ئاتوم يادروسى. ② ھۈجەيرە يادروسى. ③ مەركەز.

nudge [nʌdʒ] vt. I ① جەينىكى بىلەن يەڭگىل ئىشتەرمەك (دىققە-

تىنى قوزغاش ياكى ئىما-ئىشارەت قىلىش مەقسىتىدە) .
② [An.] دىققەت قىلىشنى قوزغىماق. ③ يېقىنلاشماق. The
بۇ circulaton of the book is nudging the two million mark.
كىتابنىڭ سېتىلىش مىقدارى 2 مىليون نۇسخىغا يەتتى. n. II
جەينەك بىلەن يەڭگىل ئىتتىرىش (نوقۇش) .

nudie ['nju:di] n. ئەرزان باھالىق سېرىق فىلىم.

nudism ['nju:dizəm] n. يالىڭاچ بەدەن نەزەرىيىسى (يالىڭاچ بەدەن يۈرۈش.

nudity ['nju:diti] n.① يالىڭاچلىق، يالىڭاچ بەدەن. ② يالىڭاچ بەدەنلىك رەسىم. (ياكى ھەيكەل قاتارلىقلار) .

nudnik ['nudnik] n. تېتىقسىز ئادەم، بىمەنە ئادەم، مەززىسىز ئادەم، كىشىنى زېرىكتۈرىدىغان ئادەم.

nugae ['nju:dʒi:] n. [PL.] تېتىقسىز شاڭخولار، بىمەنە مازاقلار، مەززىسىز ھەزىللەر، تېتىقسىز ئىش، پارچە-پۇرات ئىشلار.

nugatory ['nju:gətəri] a. ① پارچە-پۇرات، ئۇششاق-چۇشۇشەك؛ قىممىتى يوق. ② تەسىر كۆرسەتمەيدىغان، رول ئوينىمايدىغان، ئۈنۈمسىز.

nugget ['nʌgit] n. (تەبىئىي) كاللەك ئالتۇن؛ مىنېرال پارچىسى.

nuisance[1] ['nju:sns] n. ① ئاۋارىچىلىك. ② بېشىم ئادەم، ئەزمە ئادەم. ③ كۆڭۈلسىز ۋەقە. ④ جامائەت تەرتىپىنى بۇزۇش.

nuisance[2] ['nju:sns] n. ① زىيان سالماق، دەخلى يەتكۈزمەك: relieve the ~.

num. =**numeral**.

number ['nʌmbə] n. I ① سان، مىقدار. ② (قىسقارتىلما شەكلى No. نومۇر، سان: a telephone ~ تېلېفون نومۇرى. ③ (كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) ھېساب. ④ (كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) ① شېئىر، قاپىيە، ‹مۇزىكا› ئۇدار ‖ a large [good] ~ of جەمئىي؛ ھەممىسى بولۇپ in ~/ نۇرغۇن-نۇرغۇن، نۇرغۇنلىغان

/ ~ without سانسىز، سان-ساناقسىز. II v. نومۇر قويماق، رەت نومۇرىنى بەلگىلىمەك. ② جەملىمەك. ③ ھېسابلىماق، ھېسابقا ئالماق || off ~ 〈 ھەربىي〉 سانماق.

numerable ['nju:mərəbl] a. سانغىلى بولىدىغان، جەملىگىلى بولىدىغان.

numeral ['nju:mərəl] n. ① سان، رەقەم. ②〈 گراممانتىكا〉 سان.

numeral ['nju:mərəl] a. I سانلىق؛ سانىنى كۆرسىتىدىغان. ①n. II سېپىر: the Arabic ~ s ئەرەبچە سانلار، ئەرەبچە سېپىر (مەسىلەن، 1، 2، 3، قاتارلىقلار). \ the Roman ~ s. رىمچە سانلار، رىمچە سېپىر (مەسىلەن، I ، II ، III قاتارلىقلار) ②[Li.] سان: the cardinal (ordinal) ~ s تۈپ (دەرىجە) سان. fractional ~ s. \ سۈپەتداش سان ③[A.][PL.] (دەرستىن سىرتقى پائالىيەتنىڭ مەلۇم بىر تەرەپلىرىدە نەتىجىسى كۆز كۆرۈنەرلىك).

numerous ['nju:mərəs] adj. نۇرغۇن، كۆپ مىقداردا، كۆپلەپ، بىرمۇنچە.

nummet['nʌmit] n. چۈشلۈك تاماق، چۈشلۈك غىزا، چۈشلۈك تائام.

numskull ['nʌmskʌl] n.① دۆتلۈك، كالۋالىق. ② قاپاق كاللا.

nun [nʌn] n. ئايال مۇناخ، راھىبە.

nurse [nə:s] I n. ① بالا باققۇچى، ئىنىكئانا. ② سېستىرا.

II v. ① قارىماق، كۆتمەك، خەۋەر ئالماق (كېسەلنى) ② ئېمىتمەك. ③ قۇچاقلىماق، باغرىغا باسماق (بوۋاقنى). ④ تەربىيىلىمەك، ئۆستۈرمەك.

nursery ['nə:sri] n. ① يەسلى. ② كۆچەتخانا، كۆچەتزارلىق.

nursing ['nə:siŋ] n. تەربىيىلەش؛ كۆتۈش.

nursling ['nə:sliŋ] n.① ئەمچەكتىكى بوۋاق؛ بوۋاق (كۆپىنچە ئانىسى ياكى بالا باققۇچى غەمخورلۇق قىلمۇاتقان بوۋاقنى كۆرسىتىدۇ). ② كۆكۈل قويۇپ تەربىيىلەپ يېتىشتۈرگەن نەرسە (ياكى ئادەم).

nurture ['nə:tʃə] I n.① ئوزۇقلۇق ماددا، يېمەكلىك ماددا.

② تەربىيىلەش، بېقىش، ئۆستۈرۈش، يېتىشتۈرۈش.
③[ئومۇمىي ئاتىلىشى] مۇھىت ئامىلى Ⅱ .vt① . . . گە ئوزۇقلۇق ماددىسى بەرمەك. ② باقماق، تەربىيىلىمەك، يېتىشتۈرمەك، ئۆستۈرمەك، پەرۋىش قىلماق: be ~ d by Marxism Leninism—Mao Tsetung Thought. ماركسىزم-لېنىنىزم، ماۋزېدۇڭ ئىدىيىسىنىڭ تەربىيىسى ئاستىدا.

nut [nʌt] n. ① شاكاللىق مېۋىلەر، قاتتىق پوستلىق مېۋىلەر. ② گايكا، ژېنتا قالپىقى. ③ مىغىز.

nutant ['nju:tənt] a. تىك ساڭگىلىغان.

nutate [nju:'teit] vi. تىك ساڭگىلىماق، تۆۋەنگە ساڭگىلىماق.

nutation [nju:'teiʃən] n.① باش لىڭشىتىش، باش ساڭگىلىتىش.

nutrient ['nju:triənt] a. Ⅰ ئوزۇقلۇق، ئوزۇقلىنىدىغان، ئوزۇقلاندۇرىدىغان. n. Ⅱ ئوزۇق، ئوزۇقلۇق بۇيۇم، ئوزۇقلۇق ماددا.

nutriment ['nju:timənt] n. ئوزۇق، ئوزۇقلۇق بۇيۇم؛ يېمەكلىك ماددا؛ ئۆسۈشنى ئىلگىرى سۈرىدىغان نەرسە.

nux vomica ['nʌks'vɔmikə] كۇلۇچ.

nylon ['nailən] n. نىلون.

nymph [nimf] n. (گرېك ژە ربم ئەپسانىلىرىدىكى) پەرىزات، ھۆر-قىز.

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

O

O, ,o [əu] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ ئون بەشىنچى ھەرپى

obit ['ɔbit, 'oubit] n. ① (يىللىقى) تەزىيە بىلدۈرمەك.

occasionally [ə'keiʒənli] adv. →occasional.

occurrence [ə'kʌrəns] n. ① يۈز بېرىش، تۇغۇلۇش. ② ۋەقە؛ ھادىسە.

O, oh [ou] int. (ھەيران قېلىش، قورقۇش ياكى ئازابلىنىش قاتار- لىقلارنى بىلدۈرىدۇ) ھوي، ئاھ، ۋاي.

o'clock [ə'klɔk] (of the clock) نىڭ قىسقارتىلمىسى) سائەت...

What ~ is it now? ھازىر سائەت نەچچە بولدى؟

It's just seven (~). (سائەت) دەل يەتتە بولدى.

o'er= over

oak [əuk] n. دۇب دەرىخى، ئېمەن دەرىخى.

oaken ['oukən] a. دۇب ياغىچىدىن ياسالغان، دۇب ياغىچىدىن ئىشلەنگەن.

oaklet ['ouklit], **oakling** ['ouklin] n. دۇب كۆچىتى، دۇب جىرىمى، كىچىك دۇب دەرىخى.

oakum ['oukəm] n. كەندىر پاختىسى (كېمە يېرىقلىرىنى ئېتىشكە ئىشلىتىلىدۇ).

oar [ɔ:] n. پالاق (كېمە، قېيىقلارنىڭ).

oast [oust] n. قۇلماق (بۇغداي ئۇندۇرمىسى، تاماكا يوپۇرمىقى) قاقلاش ئوچىغى

oat [əut] n. (كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) سۇلۇ.

oaten ['outn] a. سۇلۇدىن ئىشلەنگەن، سۇلۇ غولىدىن ئىشلەنگەن.

oath[1] [əuθ] n. (~s [əuðz]) قەسەم؛ قەسەم سۆزى.
oath[2] [ouθ]([pl]oaths [ouðz]) n. ① قەسەم، قەسەم سۆزى، قەسەم قىلىش.
obeah ['oubiθ] n. (غەربىي ھىندى تاقىم ئاراللىرى قاتارلىق جايلار-دىكى نېگىرلار ئارىسىدا تارقالغان) بىرخىل داخانلىق، باخشىلىق، پېرىخونلۇق (ياكى بۇ خىل داخانلىقتا ئىشلىتىلىدىغان تىلتۇمار، ئەپسۇن ياكى بۇت، مەبۇت، سەنەم).
obedience [ə'bi:djəns] n. بويسۇنۇش، ئىتائەت، ئىتائەت قىلىش.
obedient [ə' bi:djənt] adj. بويسۇنغان، ئىتائەت قىلغان، رىئايە قىلغان، رىئايە قىلىدىغان، گەپ ئاڭلايدىغان
‖ be ~ to ... رىئايە قىلماق، ئىتائەت قىلماق، بويسۇنماق.
obeisance [ou'beisəns] n. ① سالام، سالام بەرمەك، ھۆرمەت بىلدۈرمەك (تەزىم قىلىش، تىز پۈكۈپ سالام قىلىش قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ): make an ~ to sb. [Ar.] مەلۇم كىشىگە سالام بەرمەك. ② ھۆرمەت، ئېھتىرام، سالام: do (o. make, pay) ~ to sb. مەلۇم كىشىگە ھۆرمەت بەرمەك.
obelize ['ɔbilaiz] vt. ① ... نىڭ ئۈستىگە سوراق بەلگىسى قويماق. ② ... نىڭ ئۈستىگە ↑ بەلگىسى قويماق.
obelus ['ɔbiləs] obeli ['əbilai] n. ① (قەدىمكى دەۋرلەردىكى قول يازمىلاردا) سوراقنى ئىپادىلەيدىغان بەلگە (— ياكى ÷) [Pi.] ② ↑ بەلگىسى.
Oberon ['oubərən] n. ئوران (سەييارە يۇلتۇز). [Ast.] ② (ئوتتۇرا ئەسىر خەلق رىۋايەتلىرىدىكى) تىلسىمات پادىشاھ.
obese [ou'bi:s] a. ھەددىدىن ئارتۇق سېمىز (ئادەم)، سېمىز، سېمىزلىك كېسىلى؛ كۆپ مايلىق.
obesity [ou'bi:siti] n. ① ھەددىدىن زىيادە سېمىز، سېمىز ② سېمىزلىك كېسىلى. [Med]

www.uyghurkitap.com

obey [ə'bei] v. بويسۇنماق، ئىتائەت قىلماق، رىئايە قىلماق.

obfuscate ['ɔbfʌskeit] vt. (مېڭە، كاللا، ئەس-ھوش قاتارلىقلارنى) مۇجمەللەشتۈرمەك، خىرەلەشتۈرمەك. ② گاڭگىراتماق، ئېلىشتۇرماق، ئېسەنكىرەتمەك.

obfusticated [ɔb'fʌstikeitid] a. [A. D.] گاڭگىرىتىۋېتىلگەن، تەمتىرەپ قالغان.

obiter ['ɔbitə] ad. مەلۇم ئىشنىڭ ۋاستىسى بىلەن يەنە بىر ئىش-نى قوشۇمچە بېجىرگەنلىكنى بىلدۈرىدۇ. جۈملىدە . . . غاچ، . . . گەچ دېگەن ئۇلانمىلار بىلەن ئىپادىلىنىدۇ، قىستۇرماق.

obituary [ə'bitjuəri] I n. (كۆپىنچە ئۇلگۇچىنىڭ قىسقىچە تەرجىمە-ھالى قوشۇلىدىغان) مۇسىبەت خەۋىرى، قايغۇلۇق ئېلان.

II a. ئۇلۇم-يېتىم دوكلات قىلىنغان؛ ئۇلگۇچىگە ئالاقىدار، ئۇلگۇ-چىگە مۇناسىۋەتلىك: an ~ notice قايغۇلۇق ئېلان.

object[1] ['ɔbdʒikt] n.① جىسىم، ماددا، ئەمەلىي نەرسە. ماددىي نەر-سە. ② مۇددىئا، مەقسەت؛ نىشان. ③ ‹گرامماتىكا› تولدۇرغۇچى.

object[2] [əb'dʒekt] v. قارشى تۇرماق، ئېتىراز بىلدۈرمەك.

objection [əb'dʒekʃən] n.① ئېتىراز، ئېتىراز بىلدۈرۈش، قارشىلىق كۆرسىتىش. ② كەمچىلىك، نۇقسان، يېتەرسىزلىك، ئە-يىب، قۇسۇر.

objectionable [əb'dʒekʃənəbl] a. ① قارشىلىق قوزغىتىدىغان، يارىمايدىغان. ② كىشىنى خۇشال قىلمايدىغان، زېرىكەرلىك، كىشە-نى تويدۇرىدىغان.

objective [ɔb''dʒektiv] I ①adj. ئوبيېكتىپ قا-نۇنىيەت. ② ‹گرامماتىكا› چۈشۈم كېلىش.

II n.① ئوبيېكتىپ نىشان، مەقسەت. ② ئوبيېكتىپ (مىكروسكوپ-نىڭ جىسىملارغا توغرىلىنىدىغان ئەينەكى). ③ ‹گرامماتىكا› چۈ-شۈم كېلىش.

objectivism [ɔb'dʒektivizəm] n. ئوبيېكتىپلىق، ئوبيېكتىۋىزم.

oblate[1] ['ɔbleit] I a. ① ئۆزىنى دىنىي خىزمەتكە بېغىشلىغان؛ مونداستىر تۇرمۇشىنى ئۆتكۈزىدىغان. II n. ① ئۆزىنى دىنىي خىزمەتكە بېغىشلىغان ئادەم؛ مونداستىر تۇرمۇشىنى ئۆتكۈزىدىغان ئادەم. [O.] ② بەزى كاتولىك دىنىي تەشكىلاتنىڭ مۇرتى.

oblate[2] ['ɔbleit,ou'bleit] a. ياپىلاق چەمبەر شەكىللىك، ياپىلاق شار شەكىللىك: spheroid ~ ياپىلاق شار (يۇز).

oblation[1] [ou'bleiʃən] n. [Re.] ① قۇربانلىق. ② نەزىرلىك، نەزىر-چىراغ يېمەكلىكلىرى.

obligation[2] ['ɔbli'geiʃən] n. ۋەزىپە، مەجبۇرىيەت، مەسئۇلىيەت، جاۋابكارلىق.

obligation[3] ['ɔbli'geiʃən] n. ① (ئەخلاق ۋە قانۇن جەھەتتىكى) مەجبۇرىيەت، بۇرۇچ، ۋەزىپە، مەسئۇلىيەت: perform the proletarian internationalist پرولېتارىيات ئىنتېرناتسىئونالىزملىق بۇرۇچىنى ئادا قىلماق. / the ~ s of a citizen گراژدانلارنىڭ مەجبۇرىيىتى / a matter of ~ باش تارتىپ بولمايدىغان ئىش. ② توختام، كېلىشىم، ئاكسىيە. ③ ئىلتىپات، شەپقەت، ياخشىلىق؛ ھېسابنى بۇغماق. ③ . . . گە ئىلتىپات قىلماق؛ . . Will you ~ me by : نىڭ تەلىپىگە قوشۇلماق؛ قانائەتلەندۇرمەك closing the windows? ئىلتىپات قىلىپ، مېنىڭ ئۈچۈن دېرىزىنى ئېتىۋەتسىڭىز بولارمۇ؟ Can you ~ me with one or two yuan? سەن ماڭا بىر-ئىككى يۈەن پۇل قەرز بېرىپ تۇرالارسەنمۇ؟ Sorry I can't ~ you. / : ناھايىتى خىجىلمەن، سېنىڭ تەلىپىڭنى قانائەتلەندۇرەلمەيمەن. I'lease ~ me with your presence. / چوقۇم قەدەم تەشرىپ قىلىشىڭىز ئۈمىد قىلىنىدۇ. ④ (مەجھۇل دەرىجىدە ئىشلىتىلىدۇ) تەشەككۈر ئېيتقۇزماق: We are much ~ d to you for your help. ماڭا قىلغان ياردىمىڭگە ئىنتايىن تەشەككۈر ئېيتىمەن.

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

همن. / Much ~ d! [S. L.] رەھمەت! ⑤ [S. L.] ... ئۈچۈن ئورۇنداپ بەرمەك: He ~ d us with a song. ئۇ بىزگە بىر ناخشا ئېيتىپ بەردى. ② vi. مەلۇم ئىشنى قىلغاندا، ياخشى كۆڭلىنى بىلدۈرمەك: Will you ~ with a song? بىر ناخشا ئېيتىپ بەرسىڭىز بولارمۇ؟

obligatory [ɔ'bligətəri] ①adj. ئىختىيارى، خالىسانە، خالىس. ② مەجبۇرىي.

oblige [ə'blaidʒ] ①v. مەجبۇرلىماق، زورلىماق، قىستىماق. ② ياخشىلىق قىلماق، رازى قىلماق، قانائەتلەندۈرمەك، ماقۇل كۆرمەك.

obligee ['ɔbli'dʒi:] n. [La.] ھوقۇقدار، تۆلىتىۋېلىش ھوقۇقىغا ئىگە كىشى، قەرز ئىگىسى. (obliger گە قارىڭ) نەپ ئالغۇچى (obligor گە قارىڭ)

obliging [ə'blaidʒiŋ] a. باشقىلارغا ياردەم بېرىشنى خۇشاللىق دەپ قارايدىغان، ئەدەبلىك؛ سەمىمىي: an ~ neighbour كىشىلەرگە ياردەم بېرىشنى خۇشاللىق دەپ بىلىدىغان قوشنا / be ~ to comrades [S. U.] ② يولداشلارغا سەمىمىي بولماق (ئەخلاق ياكى قانۇن جەھەتتە) چوقۇم ئورۇنداشقا تېگىشلىك، ئۆتەشكە تېگىشلىك، مەجبۇرىي خاراكتېرلىك.

obligor ['ɔbli'gɔ:] n. مەجبۇرىيەت ئۆتىگۈچى، قەرزدار.

oblique [ə'bli:k] I a. ① يانتۇلاشقان، قىيسايغان، قىيپاش، قىڭغىر: an ~ compartment [Mi. A] قىيپاش يەر شەكلى / We set a course ~ to the other ships. بىز باشقا بىر كېمە بىلەن قىيپاش چەتنىگەن سۇ يولىنى ئىشلەتتۇق. / ~ leaf [Bo] قىڭغىر يوپۇرماق (ئىككى تەرىپى سىممېتريك بولمىغان) / ~ muscles [Ana.] ② ئەگرى مۇسكۇل. [Ma.] تىك بۇلۇڭلۇق بولمىغان؛ تىك ئەمەس: angle ~ يانتۇ بۇلۇڭ / cone ~ قىڭغىر كونۇس. ③ ئەگرى-بۈگرى، تەكشىسىز، ئۇدۇل ئەمەس: make ~

make ~ قىزىم ساڭا ئېيتاي، كېلىنىم سەن ئاڭلا. accusations / thrusts دارىتمىلماق، ئەگىتىپ ئېيتماق. ④ ئۆزىنى چەتكە ئالىدىغان، ئۆزىنى قاچۇرىدىغان؛ سەمىمىيەتسىز، ئوچۇق-يورۇق ئەمەس. ⑤ ۋاستىلىك: the ~ case [Li:] ۋاستىلىك كېلىش (باش كېلىشتىن باشقا كېلىشلەرنى كۆرسىتىدۇ)، ~ oration . narration / speech) ۋاستىلىك بايان / an ~ reference to sth. مەلۇم ئىشقا قارىتا ۋاستىلىك ⑥ (سۆزەت) ھاۋادىن قىيىپاش تارتىلغان: an ~ aerial photograph قىيىپاش ھاۋادىن تارتىلغان سۈرەت. ① vi. Ⅱ يانتۇ، قىيىپاش، ئەگمە: The road ~ s from the river. بۇ يول دەريا بىلەن ئايرىلىپ كەتتى. ② يانتۇ ئالغا ئىلگىرىلەش، ئەسلىدىكى يۆنىلىش بىلەن 45° بۇلۇڭ ياساپ ئالغا باسماق. ① n. m قىيىپاش نەرسە. ② ئەگمەچ مۇسكۇل (بولۇپمۇ قورساق قىسىم مۇسكۇلىنى كۆرسىتىدۇ) ③ قىيىپاش ھاۋادىن تارتىلغان سۈرەت Ⅳ 45° ad. لۇق يەر: ~,march! To the right ئوڭغا 45° بۇلۇڭ ياساپ ئالغا!

obliquity [ə'blikwiti] n. ① يانتۇ، يانتۇلۇق دەرىجە، يانتۇ بۇلۇڭ. ② [Ast.] يانتۇ كېسىشىش: the ~ of the ecliptic قايچا بۇلۇڭ. ③ ئەگرى-بۈگرى؛ (گەپ-سۆز ياكى ھەرىكەت) ئېنىقسىز، ئىلمان؛ تۇتۇق گەپ. ④ ياۋاش ئەمەس؛ يامان، ئەسكى، توغرا ئەمەس.

obliterate [ə'blitəreit] vt. ① سۈركىمەك، سۈرتىۋەتمەك، ئېرىتىۋەتمەك؛ . . . نىڭ دېغىنى چىقىرىۋەتمەك: ~one's signature قويغان ئىمزانى ئۆچۈرۈۋەتمەك. ② ئۇنتۇلدۇرماق، كۆمدۈرمەك: ~ stb. from one's memory مەلۇم ئىشنى ئۇنتۇلماق. ③ يوقاتماق، يوق قىلماق، ئېلىپ تاشلىماق.

oblivion [ə'bliviən] n. ① ئۇنتۇش، ئۇنتۇلغان. ② ئۇنتۇلغان ھالەت (ياكى پاكىت): be rescued from ~ تەلىيىگە ئۇنتۇلۇشتىن ساقلىنىپ قالماق. ③ كۆمۈلۈش، يوقۇلۇش، ئېتىبارسىز قاراش. ④ ئومۇمىي كەچۈرۈم، كەچۈرۈم.

oblivious [ə'bliviəs] a. ① ئۇنتۇلغان، ئۇنتۇلغاقلىق: be ~ of

www.uyghurkitap.com

what has taken place يۈز بەرگەن ئىش ئۇنتۇلۇپ كەتتى. ② پەرۋاسىز، پىسەنتسىز: They are working hard ~ of all fatigue ئۇلار چارچىغىنىغا پىسەنت قىلماي تىرىشىپ ئىشلەۋاتىدۇ. ③ [Po.] be ~ to all the risk / بارلىق خەتەرلىكلەرگە قارىماي. ئۇنتۇلدۇرۇلغان.

oblong[1] ['ɔblɔŋ] n. I تىك تۆت بۇلۇڭ. II adj. تىك تۆت بۇ-لۇڭ، تىك تۆت بۇلۇڭلۇق.

oblong[2] ['ɔblɔŋ] n. I تىك تۆت بۇلۇڭ، ئېللىپس II a. تىك تۆت بۇلۇڭ شەكىللىك، ئېللىپس شەكىللىك، سوزۇق.

obloquy ['ɔbləkwi] n. ① تىللاش؛ كۆچلۈك ئەيىبلەش. ② (كىشىلەر-تەرىپىدىن كۆچلۈك ئەيىبلىنىش تۆپەيلىدىن كېلىپ چىققان) يامان ئاتاق، يامان نام، ئۇيات، نومۇس، شەرمەندىلىك.

obmutescence ['ɔbmju:'tesns] n. ئۆلسىمۇ ئېگىرىماس.

obnoxious [əb'nɔkʃəs] a. كىشىنى ئىنتايىن خۇشال قىلمايدىغان، كىشىنى زېرىكتۈرىدىغان: an ~ person كىشىنى بىزار قىلىدىغان ئادەم. ② ئوڭايلا. . . گە ئۇچرايدىغان: to harm ~ ئوڭايلا زىيانكەشلىككە ئۇچرايدىغان. ③ [La.] مەسئۇلىيىتى بار. ④ ئەيىبلەشكە تېگىشلىك.

Oboe ['oubou] n. [Mu.]قوش تىللىق سۇناي، ئوبوئ.

obscene [ɔb'si:n] a. ① چاكىنا، بۇزۇق. ② يىرگىنىچلىك، قەبىھ ئىپلاس؛ ئادەمنى يىرگەندۈرىدىغان.

obscenity [ɔb'si:niti] n. ① چاكىنا، بۇزۇق. ② (دائىم كۆپ-لۈك ئىشلىتىلىدۇ) چاكىنا گەپ-سۆزلەر (ياكى ھەرىكەتلەر).

obscurant [ɔb'skjuərənt] n. I جاھالەتچى (مەرىپەتچىلىككە قار-شى تۇرۇپ، ئىنسانلارنىڭ ئالغا ئىلگىرىلىشىنى توسىغۇچى كىشىنى كۆرسىتىدۇ) II a. جاھالەتپەرەسلىك، نادانلاشتۇرىدىغان.

obscure [əb'skjuə] adj. I قاراڭغۇ، تۇتۇق، خىرە. ② ئۇقۇمسىز، چۈشىنىكسىز، مۇجمەل. ③ نامسىز، نامى چىقمىغان.

v. Ⅱ ①قاراڭغۇلاشتۇرماق، مۇجمەللەشتۇرمەك. ② قاپلىماق. ③ قالايمىقانلاشتۇرماق.

obscurity [əb'skjuəriti] n. قاراڭغۇ، غۇۋا؛ تۇتۇق. ② مۇجمەل، ئوچۇق ئەمەس، ئۇقۇمسىز، چۈشىنىش تەس: an article full of obscurities بىر پارچە چۈشىنىكسىز ماقالە. ③ كىشىنى جەلپ قىلماسلىق، چەت؛ يوشۇرۇن: retire into ~ خىزمەتتىن چېكىنىپ تەركىدۇنيا بولماق. ④ نامسىز (ئادەم)؛ sink into ~ : تۆۋەن (ئادەم)، پەس (ئادەم) نامى ئۆچمەك.

obsequial [ɔb'si:kwiəl] a. دەپنە مۇراسىملىق، مۇسىبەت قائىدىلىك.

obsequies ['ɔbsikwiz] n. ! دەپنە مۇراسىملىرى، مۇسىبەت قائىدىلىرى.

obsequious [əb'si:kwiəs] a. ① خۇشامەتكارانە، تەخسىكەشچىلەر-چە (to) ② ئىتائەتچان، ساداقەتلىك، ۋاپادار.

observer [əb'zə:və] n. ① كۆزەتكۈچى. ② ئوبزورچى. ③ رىئايە قىلغۇچى، ئىتائەت قىلغۇچى.

observable [əb'zə:vəbl] I a. ① رىئايە قىلىشقا بولىدىغان، رىئا-يە قىلىشقا تېگىشلىك. ② تەبرىكلەشكە بولىدىغان، تەبرىكلەشكە تې-گىشلىك: an ~ holiday تەبرىكلەشكە بايرام. ③ كۆزگىلى بولىدىغان، كۆزەتكىلى بولىدىغان؛ پەرق ئەتكىلى بولىدى-غان: This is an ~ phenomenon بۇ بىر كۆزەتكىلى بولىدىغان ھادىسە. ④ دەققەت قىلىشقا ئەرزىيدىغان، روشەن. Ⅱ n. ① (بەۋاستە ياكى ۋاستىلىك سەزگىلى (ياكى كۆزگىلى) بولىدىغان شەيئى؛ ھادىسە. ② [Ar.] دەققەت قىلىشقا ئەرزىيدىغان نەرسە.

observance [əb'zə:vəns] n. ① رىئايە قىلىش، ئىجرا قىلىش (قانۇن، ئۆرپ-ئادەت، قائىدە قاتارلىقلارغا): the strict ~ of the doctor's direstions دوختۇرنىڭ تاپىلىغانلىرىغا قاتتىق رىئايە قىلماق. ② خاتىرىلەش، تەبرىكلەش (بايرام، تۇغۇلۇ-غان كۈن قاتارلىقلارنى). ③ ئادەت، رەسىم-ئادەت. ④ قائىدە-يۇسۇن، مۇراسىم: social ~ s ئىجتىمائىي ئالاقە قائىدە-

www.uyghurkitap.com

يوسۇنى / s ~ religious دىنىي مۇراسىم. ⑤ دىققەت، كۆزىتىش. ⑥ دىنىي قائىدە؛ [O—] كاتولىك دىنىنىڭ دىنىي تاۋارلارنى تاشلىۋەتمەك (كاپىتالىستلارنىڭ سېتىش مىقدارىنى ئارتتۇرۇش ئۈچۈن، ئىشلىتىشكە چىدامسىز تاۋارلارنى قەستەن ئىشلەپچىقىرىپ، ئۇنى ناھايىتى تېز كاردىن چىقرىش ياكى ۋاقىتنى ئۆتكۈزۈش ھادىسىسىنى كۆرسىتىدۇ).

observation [ˌɔbzəːˈveiʃən] n. ① تەكشۈرۈش كۆزىتىش، كۆزىتىپ ئۆلچەش. ② (دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) تەكشۈرۈش خاتىرىسى، كۆزىتىش دولقۇنى. ③ پىكىر، ياھالاش، باھا بېرىش.

observatory [əbˈzəːvətəri] n. رەسەتخانا، ھاۋا رايى ئىستانسىسى.

observe [əbˈzəːv] v. ① تەكشۈرمەك، كۆزەتمەك، ئۆلچىمەك. ② رىئايە قىلماق، ئەمەل قىلماق. ③ تەبرىكلىمەك، مۇبارەكلىمەك. ④ ياھالىماق، باھا بەرمەك. ⑤ سۆزلىمەك.

obsolescent [ˌɔbs] a. تەدرىجىي تاشلىۋېتىلگەن، تەدرىجىي ۋاقتى ئۆتىۋاتقان.

obsolete [ˈɔbsəliːt] I a. ① ئاللا بۇرۇن تاشلىۋېتىلگەن، كېرەكسىز بولۇپ بولغان: an ~ word بىكار قىلىنغان سۆز. ② ۋاقتى ئۆتكەن، چېرىپ كەتكەن، كونا شەكىللىك: ~ guns كونا شەكىللىك مىلتىق، زەمبىرەك. ③[B.] (ئەزالىرى) روشەن ئەمەس؛ يېتىلمىگەن، تەرەققىي قىلمىغان. II n. تاشلىۋېتىلگەن شەيئى.

obstacle [ˈɔbstəkl] n. توسالغۇ، توسقۇن: an ~ to progress ئالغا ئىلگىرىلەشنىڭ توسالغۇسى throw ~s in sb.'s way / مەلۇم كىشىگە توسقۇنلۇق قىلماق. There are ~s to overcome. / يېڭىش زۆرۈر بولغان توسالغۇ.

obstinacy [ˈɔbstinəsi] n. تەرسا، كاج، جاھىل. ② قەيسەر؛ ئاساسلىقچە يېڭىلمەس. ③ (كېسەل، ئاغرىق قاتارلىقلار) داۋالاش تەس، قۇتقۇزۇش تەس، خالاس قىلىش تەس، تېزگىنلەش تەس.

obstinate [ˈɔbstinit] a. ① تەرسالىق، كاجلىق، جاھىللىق، ئۆزگەر-

مەيدىغان: be ~ in argument مۇنازىرە جەريانىدا ئۆز پىكىرىدە تەر-
سالىق بىلەن تۇرۇۋالماق. ② قەيسەرانە، ئاسان يېڭىلمەيدىغان: ~
resistance قەيسەرانە تىز پۈكمەس قارشىلىق كۆرسەتمەك. ③
(كېسەل، ئاغرىق قاتارلىقلار) داۋالاش تەس بولغان، قۇنقۇزۇش تەس
بولغان، تېزگىنلەش تەسكە چۈشىدىغان: fever ~ ئۇزۇنغىچە يانماي-
دىغان ھارارەت.

obstreperous [əb'strepərəs] ① a. ۋاراڭ-چۇرۇڭلۇق، شاۋقۇن-سۈ-
رەنلىك. ② جاھىللىق بىلەن قارشى تۇرىدىغان، پاتىپاراقچىلىق، پا-
راكەندىچىلىق، بەڭۋاشلىق، بوينى قاتتىقلىق.

obstruct [əb'strʌkt] ① vt. توسىماق، توسۇلۇپ قالماق، ئەت-
مەك، ئېتىلىپ قالماق: the tratlic ~ قاتناشنى توسىۋالماق.
② توسىماق، توسىۋالماق، توختاتماق، چەكلىمەك، توسقۇنلۇق
قىلماق: sb. in . from doing sth ~ مەلۇم كىشىنىڭ مەلۇم ئىشىنى
قىلىشىغا توسقۇنلۇق قىلماق No difficulty can ever ~ the advance
of the revolutionary people. / ھەرقانداق قىيىنچىلىقلارنىڭ ھەم-
مىسى ئىنقىلابىي خەلقنىڭ ئالغا بېسىغىنى توسۇپ قالالمايدۇ. ③
توسماق (كۆرۈش سىزىقىنى)؛ توسۇۋالماق. ② توسالغۇ ئورۇنلاش-
تۇرماق (بولۇپمۇ كۈن تەرتىپ جەريانىدا).

obtain [əb'tein] ①v. ئىگە بولماق، ئېرىشمەك، مۇيەسسەر بول-
ماق، مۇۋەپپەق بولماق. ② ئېقىپ يۈرمەك، كەڭ تارقالماق (تۈ-
زۈم، ئادەت قاتارلىقلار).

obtrude [əb'tru:d] ① vt. سىقىپ چىقارماق، قىستاپ چىقارماق،
بۆسۈپ چىقماق. ② تاڭماق، مەجبۇرىي يۈرگۈزمەك:
one's views upon others ~ ئۆزىنىڭ كۆزقارشىنى كىشىلەرگە
تاڭماق / oneself upon (O. into) ~ تەرسالىق بىلەن قول تىقىپ
ئارىلىشىۋالماق. ② vi. كىشىگە تاڭماق؛ بۆسۈپ كىرمەك، پاراكەندە
قىلماق: upon sb.'s privacy ~ مەلۇم كىشىنىڭ تىنچلىقىغا پارا-
كەندىچىلىك سالماق.

www.uyghurkitap.com

obtruncate [əb'trʌŋkeit] v. . . . نىڭ باش (ياكى ئۇستى) قىسىمنى كېسىۋەتمەك.

obtrusion [əb'tru:ʒən] n. ① كۆچلۈك قىستاش؛ تېڭىش، كۆچلۈك the ~ of one's opinions on others: تەلەپ قىلىش ئۆزىنىڭ پىكرىنى كىشىگە تاڭماق. ② بۆسۈپ كىرىش؛ قوپاللىق قىلىش.

obtrusive [əb'tru:siv] a. ① سوزۇلغان، گەۋدىلىك. ② كۆز-كۆز قىلىنغان، ماختانچىلىق. ③ كىشىنى مەجبۇرلايدىغان؛ بۆسۈپ كىرىدىغان؛ شاللاقلىق.

obturate ['ɔbtjuəreit] vt. ئېغىز، تۆشۈك قاتارلىقلارنى) ئېتىمەك، يېپماق؛ ھەم ئېتىمەك، چىڭ ئېتىمەك.

obtuse [əb'tju:s] a. ① گال، ئۆتمەس، ئىتتىك ئەمەس، ئۆتكۈر ~ knife: ئەمەس an گال پىچاق. [Ma.] ② ئۆتمەس (بۇلۇڭ): ~ triangle ئۆتمەس بۇلۇڭلۇق ئۈچبۇلۇڭ. ③ (ھېسسىيات، سەزگۈ) گال، ئۆتكۈر ئەمەس؛ كالۋالىق. ④ (تەسىر، تەسىرات قاتارلىقلار) روشەن ئەمەس، (ئاغرىش) جىددىي ئەمەس: ~ pain an بىلىنەر-بىلىنمەس ئاغرىماق. ⑤ (يوپۇرماق ئۇچى) دىققاق، تومپاق شەكىللىك؛ يۇمۇلاق.

obverse ['ɔbvə:s] n. I (قۇيما پۇل، مېدال قاتارلىقلارنىڭ) ئوڭ تەرىپى؛ (شەيئىلەر ئىككى تەرىپىنىڭ) روشەنرەك يۈزى. ② (شەيئىلەردە بولۇشقا تېگىشلىك) ئۆزئارا قارىمۇ قارشى تەرەپ. ③ [Lo.] يەڭگۈشلىمە چۈشەندۈرۈش ئۆسۇلى (مەسىلەن، «يېڭىلىمەس» دېگەن «ھەربىر جەڭدە چوقۇم يېڭىش» نىڭ يەڭگۈشلىمە چۈشەندۈرىلىشى) a. II ① ئىجابىي، روشەن تەرەپلىك؛ قارىمۇ قارشى تەرەپلىك: We must see the reverse as well as the ~ side of things. بىز شەيئىلەرنىڭ ئىجابىي تەرىپىنىلا كۆرۈپ قالماستىن، سەلبىي تەرىپىنىمۇ كۆرۈشىمىز كېرەك. ② ئۇستى كەڭ ئاستى تار.

[Bo.] تەتۇر، تەتۇر قويۇلغان.

obvious ['ɔbviəs] adj. روشەن، ئېنىق، ئوچۇق.

obviously ['ɔbviəsli] adjv. → obvious

obviate ['ɔbvieit] vt. ① يەڭمەك، چەتكە قاقماق، يوقاتماق، تۈ-گەتمەك: ~ difficulties ھەرخىل قىيىنچىلىقلارنى يەڭمەك. ② ئالدىنى ئالماق، مۇداپىئەلەنمەك، ساقلانماق: ~ the possibility of a mistake ئىشتىن ئاۋۋال خاتالىشىشنىڭ مۇمكىنچىلىكىنى تۈگەتمەك. سۈمۈرۈپ قالدۇرۇۋالماق. ④ (ھاۋا قاينىمى قاتارلىقلارنى) قامال قىلماق. vi. ② ① (چىش) چىشلەشمەك ② (ھاۋا قاينىمى) قامال قىلماق.

occasion [ə'keiʒən] n.① پەيت، پۇرسەت، مەزگىل، ۋاقىت: on ~ دائىم، ھەر قاچان، زۆرۈر تېپىلغاندا on the ~ of/ . . . چاغدا، . . . ۋاقتىتا. ② سەۋەب. ③ زۆرۈرىيەت، ھاجەت.

occasional [ə'keiʒənl] adj.① تاسادىپىي، تۈيۇقسىز، ناۋادا. ② پات-پات، ئارىلاپ-ئارىلاپ.

occult [ɔ'kʌlt] I n. ① يوشۇرۇنغان، يوشۇرۇن؛ كۆرۈنمەس، كۆزگە-كۆرۈنمەيدىغان. ② مەخپىي، ئاشكارا ئەمەس. ③ سىرلىق، ھېكمەتلىك، تەبىئەتتىن ھالقىغان، چۈشىنىش تەس: the ~ ares (ئالتۇن تاۋلاش، پىلانتلارنى ئىگىلەش تېخنىكىسى قاتارلىقلارغا قوللىنىلىدىغان) مەخپىي تېخنىكا. II vt. & vi. ① مۆكۈندۈرمەك، مۆكتۈرمەك. ② ئوكالت يۈلتۈز. III n. [the ~] ئومۇمىي ئاتالمىش] سىرلىق ئىش.

occultation ['ɔkəl'teiʃən] n. ①يوشۇرۇنۇش، مۆكۈش، غايىب بولۇش، يوقۇلۇش. ② [Ast.] غايىب يۈلتۈز.

occultism ['ɔkəltizəm] n. ① ئىلاھىيەتشۇناسلىق، ئىلاھىيەتشۇناسلىق نەزەرىيىسى سىرلىقلاشتۇرمىچىلىق. ② ئىلاھىيەتشۇناسلىق تەتقىقاتى ۋە ئەملىيىتى.

www.uyghurkitap.com

occupancy ['ɔkjupənsi] n. ① ئىگىلەش؛ ئىشغال قىلىش؛ ماكانلىشىش. ② ئىگىلەش (ياكى ماكانلىشىش، تۇرۇش) ۋاقتى: during the ~ of a ost ۋەزىپە ئۆتەش ۋاقتىدا. ③ ئىگىلىۋېلىنغان قۇرۇلۇش؛ قۇرۇلۇشنىڭ ئىگىلىۋېلىنغان قىسمى. ④ [Phy.] ئىگىلەش نىسبىتى. ⑤ [La.] ئىگىلەش.

occupant ['ɔkjupənt] n. ① ئىگىلىۋالغان كىشى، ئىگىلىۋالغۇچى؛ تۇرغۇچى، ئولتۇرغۇچى: the ~ of the seat بۇ ئورۇننى ئىگىلىگۈچى كىشى. ② ۋەزىپە ئۆتىگۈچى.

occupation['ɔkju'peiʃən] n. ① ئىشغال قىلىش، بېسىۋېلىش، ئىگىلەش، ئىشغال قىلىش مەزگىلى. ② تۇرۇش، ئولتۇراقلىشىش، ماكانلىشىش. ③ كەسىپ.

occupy ['ɔkjupai] v. ئىگىلىمەك، ئىگىلىۋالماق، ئىشغال قىلماق، بېسىۋالماق.

occur [ə'kə:] (~red, ~ring ; ~red) v. ① يۈز بەرمەك، تۇغۇلماق، پەيدا بولماق: What has ~ red? نېمە ئىش تۇغۇلۇپتۇ؟ ② مەۋجۇت بولۇپ تۇرماق. ③ خىيالغا كەلمەك، ئېسىگە كەلمەك، يادىغا يەتمەك.

ocean ['əuʃən] n. ① ئوكيان، دېڭىز ئوكيان. ② (جانلىق تىلدا) نۇرغۇن، بىپايان.

oceanarium ['ouʃə'nɛəriəm] n. چوڭ تىپتىكى سۇ ئۈستى هايۋانات ئۆسۈملۈك كۆرگەزمىخانىسى.

Oceanian ['ouʃi'einjən] I a. ئوكيانىيىلىك II n. ئوكيانىيىلىك ئادەم، ئوكيانىيىلىك.

oceanic ['ouʃi'ænik] a. ① ئوكيانلىق؛ دېڭىز-ئوكياندا ياشايدىغان؛ دېڭىز-ئوكياندا تۇغۇلغان. ② دېڭىز-ئوكياندەك، كەڭرى، چېكى يوق. ③[O.] ئوكيانىيەنىڭ.

oceanographer ['ouʃjə'nɔgrəfə] n. ئوكيانشۇناس.

Oct. = **October.**

October [ɔk'təubə] n. ئۆكتەبىر.

odd [ɔd] adj.① (ماتېماتىكا) تاق سان، تاق سانلىق. ② تاق. ③ پارچە، پارچە-پۇرات، ئۇششاق-چۈششەك. ۋاقىتلىق، تۇراقسىز. ⑤ ئاجايىپ، غەيرىي، غەلىتە.

oddish ['ɔdiʃ] a. غەلىتسىرەك، ئاجايىپراق، ھەيران قالغۇدەك.

oddity ['ɔditi] n. ① غەلىتە، ئاجايىپ-غارايىپ. ② غەلىتە ئادەم، غەلىتە ئىش (نەرسە)؛ غەلىتە خۇمار.

odo(u)r ['əudə] n.① ھىد، بۇي، پۇراق. ② شۆھرەت، ئابرۇي، داڭق، ئاتاق-ئابرۇي.

of [ɔv, əv] prep①(تەۋەلىك، ياكى قاراشلىق مۇناسىۋىتىنى بىلدۈرىدۇ) ... ـ نىڭ، ... دېكى: The works of Lu Hsun. لۇشۈن(نىڭ) ئەسەرلىرى/ the capital ~ China جۇڭگونىڭ پايتەختى an appraisal ~ the present situation/ ھازىرقى ۋەزىيەت توغرىسىدىكى مۇلچەر. ②(پەرقلەندۈرۈش، مىقدار قاتارلىقلارنى بىلدۈرىدۇ) : the majority ~ the masses كۆپچىلىك ئامما، كۆپ ساندىكى ئامما two tons of coal / ئىككى توننا كۆمۈر. ③(ماتېرىيالنى كۆرسىتىدۇ) ... دىن ياسالغان: made ~ wood ياغاچتىن ياسالغان. ④(مەلۇم بىر خىل خۇسۇسىيەت، مەزمۇن، ھالەت قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ) : a man ~ talent تالانتلىق ئادەم/ a cup ~ tea بىر پىيالە چاي. ⑤(مەنبەنى كۆرسىتىدۇ) : working class ~ students ئىشچى ئائىلىسىدىن كېلىپ چىققان ئوقۇغۇچىلار. ⑥(سەۋەبنى بىلدۈرىدۇ) : die ~ inllness كېسەل سەۋەبى بىلەن ئۆلمەك. ⑦ ھەققىدە، توغرىسىدا، ئائىت: speak ~ sth. بىرەر نەرسە ياكى ئىش ھەققىدە گەپ قىلماق.

ofay [ou'fei] n. ئاق تەنلىك.

off [ɔ(:)f] I adv.① (مەلۇم سەۋەب ياكى ئارىلىقنى كۆرسىتىدۇ) : along way ~ ئۇ شەھەر بەش يىراقتا/ The town is five miles ~

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كتاب تۈر بىكىتى
ئۇيغۇرچە كتابلارنىڭ بېڭى تاپىسى

مىل يىراقلىقتا. ② (مەلۇم نۇقتىدىن يىراقلىشىش ياكى چەتنەشنى كۆرسىتىدۇ) :
walk~ كەتمەك. ③ (ئۈزۈلۈپ قېلىش، توختاپ قېلىش، ئايرىلىش، سېلىۋېتىش قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ) :
take ~ one's coat پەلتونى سېلىۋەتمەك. ④ ئاياغلىشىشنى كۆرسىتىدۇ) : ~ finish تۈگەتمەك، ئاياغلاشتۇرماق. prep. II (مەلۇم نۇقتىدىن يىراقلىشىش ياكى چەتنەشنى كۆرسىتىدۇ)
the track ~ رېلىستىن چىقىپ كەتمەك. ① يىراق: the ~ side ئاۋۇ تەرەپ. ② بىكار، ئىشلىمىگەن. ‹an ~ day› دەم ئېلىش كۈنى.

offence [ə'fens] n. ① چىشىغا تېگىش؛ ئاچچىقىنى كەلتۈرۈش: No ~ ! سېنىڭ كۆڭلۈڭگە تەگمىدى (ياكى ئەيىبكە بۇيرىماڭ!) give (O. cause) ~ to sb. / مەلۇم كىشىنىڭ چىشىغا تەگمەك. take ~ atsth. / مەلۇم ئىش سەۋەبىدىن ئاچچىقلانماق. ② قانۇنغا خىلاپ (ھەرىكەت)؛ جىنايەت؛ خاتالىق: commit an ~ against a rule قائىدىگە خىلاپلىق قىلماق / a military ~ ھەربىي قانۇنغا خىلاپ ھەرىكەت. ③ زېرىكەرلىك نەرسە، بىزار بولۇشنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدىغان شەيئى: an ~ to the ear قۇلاقنى يارىدىغان ئاۋاز. ④ جىنايەت مەنبى؛ توسالغۇ، پۇتلىكاشاڭ. ⑤ ھۇجۇم، زەربە: weapons of ~ ھۇجۇم قىلىش خاراكتېرلىك قورال. ⑥ ھۇجۇم قىلغان تەرەپ.

offend [ə'fend] ①v. خىلاپلىق قىلماق، خاتالىق ئۆتكۈزمەك. ② چىشىغا تەگمەك، ئاچچىقىنى كەلتۈرمەك، تېرىكتۈرمەك.

offender [ə'fendə] n. چىشقا تەككۈچى، ئاچچىقىنى كەلتۈرگۈچى، چېقىلغۇچى، جىنايەتچى، گۇناھكار: a first ~ (an old) تۇنجى (تۈزەلمەس) جىنايەتچى.

offense [ə'fens]=offence.

offensive [ə'fensiv] ①adj. I چىشىغا تېگىدىغان، زېرىكتۈرىدىغان،

جانغا تېگمدىغان، بىزار قىلمدىغان. ② ھۇجۇم خاراكتېرلىك، زەربە خاراكتېرلىك. n. Ⅱ ھۇجۇم.

offer['ɔfə] ①v. Ⅰ ئوتتۇرىغا قويماق. ② تەمىنلىمەك، يەتكۈزۈپ بەر- مەك، قامدىماق. ③ (باھا) چىقارماق: a price ~ باھا چىقارماق. ④ تەقدىم قىلماق، بېغىشلىماق، تۆھپە قىلماق. ⑤ سىنىماق، سىناپ كۆرمەك. ⑥ ئۇرۇنماق. ⑦ (پۇرسەت) بولماق، تۇغۇلماق ‖ as accasion ~ s پۇرسەت بولسىلا. Ⅱ n. ①تەكلىپ، تەشەببۇس. ② ئوتتۇرىغا قويۇلغان نەرسىلەر.

office['ɔfis] n.①ئىشخانا. ② ئىدارە، ئورۇن، خىزمەت ئورنى، باشقار- ما. ③ (ئەنگلىيىدە) ھۆكۈمەت ئورگىنى، بيۇرو. ④ ھۆكۈمەت خىز- مىتى. ⑤ بۇرۇچ، ۋەزىپە، مەجبۇرىيەت. ⑥ (كۆپلۈك ئىشلىتىلە- دۇ) ياردەم، ئاتىدارچىلىق.

officer ['ɔfisə] n.① ئوفىتسېر، ھەربىي باشلىق. ② ئەمەلدار، مەن- سەپدار.

official [ə'fiʃəl] Ⅰ①adj. ۋەزىپىدىكى، خىزمەتتىكى. ② رەسمىي. n. Ⅱ ھۆكۈمەت خىزمەتچىسى، ئەمەلدار، مەنسەپدار.

official ese [ə'fiʃə'li:z] n. (ھۆكۈمەت سورۇنلىرىدا ئالاھىدە بولىدىغان) خەت-ئالاقە تۈرى.

officialism [ə'fiʃəli:zəm] n. ① ئۆلۈك ئورگان ئىستىلى، ئىبوكراتلىق ئىستىل، ئالاقەبازلىق. ②[ئومۇمىي ئاتىلىشى] ئەمەلدار؛ ھۆكۈمەت سورۇنى.

officialize [ə'fiʃəlaiz] vt. ① رەسمىيلىككە ئايلاندۇرماق؛ رەسمىيەتتىن ئۆتكۈزمەك. ② ھۆكۈمەت تەرەپنىڭ كونترول قىلىشىدا بولماق.

offset ['ɔ:fset] v. (~ ; ~ ; ~ting) خالاس بولۇشماق، تۆگەشمەك، تولدۇرماق، تولۇقلىماق.

offspring ['ɔ:fspriŋ] n. (بىرلىك شەكلى بىلەن كۆپلۈك شەكلى ئوخشاش) پەرزەنت، ئۇرۇق-ئەۋلاد، ئەۋلاد.

www.uyghurkitap.com

offspring[ˈɔ(:)fspriŋ] ① n. ئوغۇل-قىز؛ نەۋرە، ئەۋلاد.

oft. [ɔ:ft] =often. (شېئىرلاردا)

often [ˈɔ:fn] adv. پات-پات، دائىم، ھەمىشە.

ogr(e) ish [ˈoug(ə)riʃ] a. ئالۋاستى جىن-شەيتانلاردەك.

Ogygian[ouˈdʒidʒiən] a. تارىختىن ئىلگىرىكى، ئەلمىساقتىن بۇرۇنقى.

oh [əu] int. ھوي، ئاھ، ۋاي (ھەيران قالغانلىقنى ياكى تەشۋىشلەنگەنلىكنى بىلدۈرىدۇ).

ohm [əum] n. ‹فىزىكا› ئوم.

oil [ɔil] I n. ماي، ياغ. II v. مايلىماق، ماي جالىماق، ماي قاچىلىماق.

O. K. , OK, okay [ˈəuˈkei] I adj. & adv. ‹ئامېرىكا تىلىدا› تامامەن توغرا، دۇرۇس، ياخشى، بولىدۇ، ماقۇل.
II n. قوشۇلۇش، ماقۇللاش. III v. (~ˈing ؛ ~ˈd ؛ ~ˈd) قوشۇلماق، ماقۇل بولماق.

old [əuld] I ①adj. قېرى، ياشانغان. II (قانچە ياشقا كىرگەنلىكنى كۆرسىتىدۇ) . . . ياش: How ~ are you? قانچە ياشقا كىردىڭىز؟ ③ كونا، قەدىمكى، قەدىمىي. ④ چېنىققان، ئىش كۆرگەن، تەجرىبىلىك. II n. قەدىمكى زامان، ئۆتمۈش.

olive [ˈɔliv] I ①n. زەيتۇن، زەيتۇن دەرىخى. ② زەيتۇن رەڭ. II adj. زەيتۇن رەڭلىك، زەيتۇن رەڭ.

Olympic [əuˈlimpik] adj. ئولىمپىك: the ~ Games ئولىمپىك دۇنياۋى تەنھەرىكەت يىغىنى.

omit [əuˈmit] v. (~ting ؛ ~ted ؛ ~ted) ① قىسقارتماق، ئېلىپ تاشلىماق، چۈشۈپ قالماق، چۈشۈرۈپ قويماق.
② ئۇنتۇماق، ئېسىدىن چىقىرىپ قويماق، بىپەرۋالىق قىلماق.

omnicompetent [ˈɔmniˈkɔmpitənt] a. تولۇق ھوقۇقلۇق.

omnidirectional [ˈɔmnidiˈrekʃən] a. تولۇق يۆنىلىشلىك.

omnifarious ['ɔmni'fɛəriəs] a. ھەرخىل ھەرياقزا، خىلمۇخىل.

omnificent [ɔm'nifisnt] a. چەكسىز ئىجادىي كۈچكە ئىگە.

omniparity ['ɔmni'pæriti] n. ھەممە باراۋەر بولۇش.

omniphibious ['ɔmni'fibiəs] a. ھەرقانداق شارائىت ئاستىدا قونا-لايدىغان.

omnipotence [ɔm'nipətəns] n. ① تولۇق قابىلىيەت، چەكسىز ھو-قۇق، چەكسىز كۈچ-قۇدرەت. ② تەڭرى.

omnipotent [ɔm'nipətənt] I a. تولۇق قابىلىيەتلىك، تولۇق ئىق-تىدارلىق، چەكسىز ھوقۇقى بار، چەكسىز يۇقىرى ئىناۋەتتى بار. II n. ھەممىگە قادىر.

on [ɔn,ən] I prep. ①(ئورۇننى كۆرسىتىدۇ) . . . نىڭ ئۈستى-دە: a map ~ the wall تامدىكى خەرىتە. ② (بىرەر نەرسىنىڭ مەلۇم بىر نۇقتا ئەتراپىدا، يېنىدا، چۆرىسىدە ياكى بويىدا ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىدۇ): a city ~ the river دەريا بويىدىكى شەھەر. ③(يۆنىلىش ياكى نىشانىنى كۆرسىتىدۇ): make an attack ~ the enemy دۈشمەنگە ھۇجۇم قىلماق. ④ (ۋاقىتنى كۆرسىتىپ، ئورۇن كېلىش قوشۇمچىلىرى، . . . دا، دە، تا، تە قاتارلىقلار بىلەن ئىپادىلىنىدۇ): ~Monday دۈشەنبىدە/ ~ the 5th of December 5-دېكابىردا. ⑤ (. . . گە ئائىت، توغرىسىدا، تەئەللۇق؛ . . . گە چېتىشماق، . . . گە تاقالماق دېگەنگە ئوخشاش ئۇقۇملارنى بىلدۈ-رىدۇ): a book ~ grammar گراممانتىكا كىتابى. ⑥ (ئاساسلىنىش، ئاساس، بويىچە، شەرت قاتارلىقلارنى بىلدۈرىدۇ). . . غا، . . . گە ئاساسەن، . . . نى ئاساس قىلىپ، . . . لمىقتىن: the masses ~ rely ئاممىغا تايانماق/ ~ principle/ act پرىنسىپ بويىچە، پرىنسىپقا ئاساسلىنىپ. ⑦ (مەلۇم بىر خىل ھالەتنى ياكى بىرەر ئىش ھەرىكەتنىڭ ئۆزگىرىۋاتقانلىقىنى بىلدۈرىدۇ): ~ fire ئوت تۇتىشىۋاتقان، ئوت كۆيۈۋاتقان/ ~ sale سېتىلىۋاتقان workers

www.uyghurkitap.com

strike/ ~ ئىش تاشلاۋاتقان ئىشچىلار. II ①αDV. (كىيمەك، تاقىماق، ئاچماق، چاپلىماق قاتارلىق ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ): have the bottle has a lable ~/ پەلتونى كىيمەك [put]one's coat ~ ئۇستىگە ماركا چاپلانغان بوتۇلكا/ turn ~ the radio رادىئونى ئاچماق. ② (ئىش ھەرىكەتىنىڭ ئىلگىرىلەش ياكى داۋاملىشىشىنى كۆرسىتىدۇ): further ~ يەنىمۇ ئىلگىرىلىمەك/ later ~ كېيىنكى چاغلاردا، كېيىنكى كۈنلەرگە كەلگەندە/ Go ~ (گەپ-سۆز، ئىش ھەرىكەت قاتارلىقلارنى) داۋاملاشتۇرۇڭ!/ Don't stop, read ~ توختاپ قالماڭ، ئوقۇۋېرىڭ. ③ (سۇ، گاز، توك ئېقىمى قاتارلىقلارنىڭ ھەرىكەتلىنىۋاتقانلىقىنى بىلدۈرىدۇ): Is the radio off or ~? رادىئو ئوچۇقمۇ ئۆچۈرۈكلۈكمۇ؟ ④ (ئىش-ھەرىكەتنىڭ بولۇۋاتقانلىقىنى كۆرسىتىدۇ): The battle is ~ ئۇرۇش داۋاملىشىۋاتىدۇ.

once [wʌns] I ①αdv. بىر قېتىم، بىر نۆۋەت، بىر مەرتەم: a ~ year يىلدا بىر قېتىم. ② (بىرەر ئىش ھەرىكەتنىڭ بولۇپ ئۆتكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ): He ~ lived in Urumqi ئۇ بۇرۇن ئۇرۇمچىدە تۇرغان ‖ ~again؛ ~more يەنە بىر قېتىم ~upon a time/ بۇرۇن، قەدىمكى زاماندا. II ①conj. بىر كۈنى، كۈنلەرنىڭ بىرىدە، مەلۇم بىر كۈنى: when he ~ underestand بىر كۈنى ئۇ چۈشەنگەندە. ② مۇبادا؛ ھامان.

one [wʌn] I num. بىر، بىر دانە، بىر تال II ① αdj. (سېلىشتۇرۇشقا ئىشلىتىلىدۇ) بىر تەرەپتىن، بىر باشتىن، بىر ~ side to the other بىر بېشىدىن يەنە بىر بېشىغىچە. ② ~ morning: (مەلۇم) بىر (مەلۇم) بىر كۈنى ئەتىگەن. ③ ①pron. II (تۇراقسىز ئالماش بولۇپ كېلىدۇ) بىر كىشى، ھەرقانداق ئادەم. ② (سۆزلەرنىڭ تەكرارلىنىشىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن ۋە ھالەت ئورنىدا ئىشلىتىلىدۇ): His life was ~ of struggle ئۇنىڭ ھاياتى كۈرەشچان ھايات.

onion ['ʌnjən] n. پیاز، باش پیاز.

only ['əunli] I adj.① بىردىنبىر، ئۆز ئالدىغا، يالغۇز، مۇستەقىل. ② ئەڭ ياخشى، ئەڭ مۇۋاپىق، ماس كېلىدىغان. II adv. پەقەت، يالغۇز، ... لا ... not ~ ... but [also] ... بولۇپلا قالماي بەلكى... conj. III لېكىن، ئەمما، بىراق.

onset ['ɔnset] n.① ھۇجۇم، قاتتىق باشلىنىش. ② قوزغىلىش (كېسەل).

onward ['ɔnwəd] adj. ئىلگىرىلەۋاتقان، ئالغا باسقان.

opaque [əu'peik] adj.① تۇتۇق، نۇر ئۆتمەيدىغان. ② قاشاڭ.

open ['əupən] I adj.① ئوچۇق. ② كەڭ، ئازادە، بىپايان. ③ ئۇستى ئوچۇق، يوپۇق، يوپۇقسىز (ماشىنا). ④ ئاق كۆڭۈل، ئوچۇق-يورۇق. ⑤ ھەل بولمىغان، بىر تەرەپ قىلىنمىغان. ⑥ ئاشكارا. ⑦ ئىختىيارىي. II n. دالا، سەھرا، تالا. v. III ئاچماق، ئېچىلماق. ② باشلىماق، باشلانماق. ③ يايماق، يېيىلماق، يېيىلىپ ياتماق ‖ ~ out ئاچماق، يايماق، يېيىلىپ ياتماق، يېيىلماق ① /~up ئاچماق. ② باشلىماق. ③ پاش بولماق، پاش قىلماق.

opening ['əupniŋ] I n.① ئېچىش، ئېچىلىش. ② باشلىنىش، باشلاش. ③ تۆشۈك، ئېغىز، يول. ④ ئورۇن، بوش قويۇلغان ئورۇن، پۇرسەت. II adj. ئېچىش، باشلىنىش، باشلاش.

openly ['əupənli] adv. ئاق كۆڭۈل، ئوچۇق-يورۇق؛ سەمىمىي.

opera ['ɔpərə] n. ئوپېرا.

operate ['ɔpəreit] v. ئايلانماق، ئايلاندۇرماق، ماڭماق، ماڭدۇرماق. ② ئىشلىمەك، رولىنى جارى قىلماق، نەتىجە بەرمەك، نەتىجە چىقماق. ③ ئوپېراتسىيە قىلماق.

operation ['ɔpə'reiʃən] n.① ئايلىنىش، ھەرىكەتلىنىش. ② مەشغۇلات ③ ئەمەلگە ئاشۇرۇش. ④ رول، تەسىر. ⑤ خىزمەت، كەسىپ، ئىش. ⑥ (ھەربىي) مانېۋىر. ⑦ ماتېماتىكا، ئەمەل، ھېساب.

www.uyghurkitap.com

operator ['ɔpəreitə] n. ① ئىشچى، خىزمەتچى. ② ئوپراتور (تېلېفون ئۇلاپ بەرگۈچى). ③ ئوپېراتسىيە قىلغۇچى.

opinion [ə'pinjən] n. ① پىكىر، كۆزقاراش، تەشەببۇس. ② ھۆكۈم، باھا.

opium ['əupjum] n. ئەپيۇن.

opponent [ə'pəunənt] n. قارشى تەرەپ، رەقىب.

opportunism ['ɔpətju:nizəm] n. پۇرسەتپەرەسلىك، ئوپپورتۇنىزم.

opportunist ['ɔpətju:nist] n. &adj. پۇرسەتپەرەسلىك، ئوپپورتۇنىست.

opportunity ['ɔpə'tju:niti] n. پۇرسەت، پەيت.

oppose [əp'əuz] v. ① قارىمۇ قارشى قويماق، قارشى ئورۇنغا قويماق. ② قارشى تۇرماق، قارشى چىقماق، قارشىلىق كۆرسەتمەك.

opposite ['ɔpəzit] I adj. ① نسبىي، قارىمۇ قارشى. ② ئەكسىچە، تەتۇرىچە. II n. قارىمۇ قارشى، قارىمۇ قارشىلىق.

opposition ['ɔpə'ziʃən] n. قارشى، قارىمۇ قارشى، قارشىلىق.

oppress [ə'pres] vt. ① زۇلۇم سالماق، ئەزمەك، باسماق، بۇغماق، باستۇرماق: We firmly support the just struggle of the ~ ed people and nations of the world. بىز پۈتۈن دۇنيادىكى ئېزىلگۈچى خەلق ۋە ئېزىلگۈچى مىللەتلەرنىڭ ھەققانىي كۆرىشىنى قەتئىي قوللايمىز. ② بوغماق، چەكلىمەك؛ ئېغىرلىق ھېس قىلدۇرماق؛ زېرىكتۈرمەك، بىئارام قىلماق، تىنىقسىز قىلماق: feel ~ ed with the heat ئىسسىپ چىدىيالماي كەتمەك.

oppression [ə'preʃən] n. ① ئېزىش، زۇلۇم سېلىش، بوغۇش، بېسىش. ② باسقۇچى نەرسە. ③ دىمىق، تىنىقسىق، بۇرۇقتۇرۇم، پەرىشانلىق.

oppressive [ə'presiv] a. ئېزىدىغان، باسىدىغان، چەكلەيدىغان، خارلايدىغان. ② ئېغىر، زېرىكەرلىك، ئىچىنى پۇشۇرىدىغان، چىداش

تەس بولغان heat ~ تىنجىق ئىسسىق.

oppressor [ə'presə] n. ئەزگۈچى.

opprobrious [ə'proubriəs]: a. ھاقارەتلەيدىغان، ھاقارەتلىك، ئەدەپسىز language ~ ئادەم

optative ['ɔptətiv] a. I ئىنتىزارلىق، ئىنتىزار بولغان. II n. ① ئىنتىزارلىق ئىنتوناتسىيە (بولۇپمۇ سانسكرىت، گرېك تىلـ لىرىنىڭ) ② ئىنتىزارلىق ئىنتوناتسىيىسىنى ئىپادىلەيدىغان پېئىل (ياكى پېئىل شەكلى).

optical ['ɔptikəl] a. كۆزنىڭ، كۆرۈش كۆچىنىڭ، كۆرۈش سېزىمىنىڭ. ② ئوپتىكىلىق، ئوپتىكىنىڭ: an ~ gas mask ئوپتىكىلىق زەھەردىن قوغدىنىش نىقابى / instruments ~ ئوپتىكا ئەسۋابلىرى (سايمانلـ ىرى) / an ~ pyrometer ئوپتىكىلىق تېرمومېتىر / an ~ spectrum سپېكتر. ③ كۆرۈش كۆچىگە يارىدىم بېرىدىغان، كۆرۈش كۆچىگە يارىدىمى بار.

optician [ɔp'tiʃən] n. ① كۆزەينەك سودىگىرى، ئوپتىكا سايمانلىرى سودىگىرى. ② كۆزەينەك (ياكى ئوپتىكا سايمانلىرى) ياسىغۇچى.

opticist ['ɔptisist] n. ئوپتىكا مۇتەخەسسىسى، ئوپتىكىست.

optics ['ɔptiks] n. [بېرلىك ياكى كۆپلۈك سۈپىتىدە] ئوپتىكا.

optic ['ɔptik]: a. كۆزنىڭ؛ كۆرۈش كۆچىنىڭ؛ كۆرۈش سېزىمىنىڭ: an ~ angle كۆرۈش بۇلىڭى nerves ~ كۆرۈش نېرۋىسى. II n. ① كۆز. ② ئەينەك پلاستىنكا (ئوپتىكا سايمانلىرىدىكى لىنزا ئەينەك، پرىزما ئەينەك قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ).

optimal ['ɔptiməl] a. ئەڭ مۇۋاپىق، ئەڭ كۆڭۈلدىكىدەك، كىشـ نى ئەڭ قانائەتلەندۈرىدىغان (رازى قىلىدىغان).

optimism ['ɔptimizəm]: n. ئۈمىدۋارلىق، ئوپتىمىزم: revolutionary ~ ئىنقىلابىي ئۈمىدۋارلىق

optimistic (al) ['ɔpti'mistik(əl)] a. ئۈمىدۋار، ئوپتىمىستىك، ئوپـ

تىمىزملىق.

optimize ['ɔptimaiz] ① vi. ئۈمىدۋارلىقنى بىلدۈرمەك (ئىپادىلەش: ~ about the future كەلگۈسىگە نىسبەتەن ئۈمىدۋارلىقنى بىلدۈرمەك. ② vt. دەپتىرى (Order Paper بولۇپمۇ كېلىدۇ). ③ [Mi. A.] بۈيرۇق دەپتىرى.

or [ɔ:,ə] conj. ① (تاللاشنى كۆرسىتىدۇ) ياكى: ~ on tomorrow Sunday ئەتە ياكى يەكشەنبە كۈنى. ② (دائىم else بىلەن قوشۇپ ئىشلىتىلىدۇ) ئۇنداق بولمىسا، ئۇنداق قىلمىغاندا: Hurry up, ~ you'll be late. چاققان بول، بولمىسا كېچىكىپ قالىسەن.

oral ['ɔ:rəl] adj. ① ئېغىزچە، ئاغزاكى. ② ئېغىز، ئېغىز قىسىملىرىدىكى.

orange ['ɔrindʒ] I n. ① جۈزە، ماندارىن. ② قىزغۇچ سېرىق. II adj. قىزغۇچ سېرىق.

orb [ɔ:b] n. شار، ئاسمان جىسىملىرى.

orbit ['ɔ:bit] I n. ئاستىرونومىيە، ئوربىتا. II v. ئوربىتانى بويلاپ ئۇچماق.

orchard ['ɔ:tʃəd] n. مېۋىلىك باغ.

orchestra ['ɔ:kistrə] n. ① ئورکېستىر. ② (تىياتىرخانىلاردا سازەندىلەر ئورنى.

ordain [ɔ:'dein] v. ① يېزىلماق، پۈتۈلمەك، بەلگىلىمەك. ② (دىن) پوپ تەيىنلىمەك.

order ['ɔ:də] I n. ① تەرتىپ. ② رەتلىك. ③ دائىملىق ھالەت (خىزمەتتىكى). ③ ئاماتلىق. ④ يېغىن تەرتىپى. ⑤ بۈيرۇق. ⑥ زاكاز قىلىش، بۈيرۇتۇش. ⑦ خۇيلانغان پۇل ھۆججىتى. ⑧ مۇددىئا، نىشان: ~ to (that) ... مەقسىتىدە، ئۈچۈن. II v. ① بۈيرۇماق، پەرمان بەرمەك. ② زاكاز قىلماق، بۈيرۇتماق.

orderliness ['ɔ:dəlinis] n. ① پاكىز بولۇش؛ رەتلىك بولۇش. ② تەرتىپلىك بولۇش، ئىنتىزامغا رىئايە قىلىش.

orderly ['ɔ:dəli] a. ① پاكىز، رەتلىك، قائىدىلىك: an ~ desk
رەتلىك، پاكىز يېزىق جوزىسى The room is in ~ condition. / ئۇيۇ ئىچى رەتلىك پاكىز بولماق bin an ~ [E.] / (يول بويىدىكى) كېرەكسىز نەرسىلەر ساندۇقى. / an ~ person / قائىدىلىك ئادەم. ② تەرتىپلىك، ئىنتىزامچان: ~ but intense work جىددىي ئەمما تەرتىپلىك خىزمەت قىلماق / an ~ crowd ئىنتىزامچان ئادەم توپى. ③ [Mi. A.] بۇيرۇقنىڭ يەتكۈزۈلۈش (ياكى ئىجرا قىلىنىش) توغرىسىدىكى: an ~ book بۇيرۇق دەپتىرى / an ~ man بۇيرۇق يەتكۈزگۈچى ئەسكەر / an ~ officer نۆۋەتچى ئوفىتسېر / an ~ room (ھەربىي گازارما ئىچىدىكى) كۈتۈپخانا n. Ⅱ ① [Mi. A.] بۇيرۇق يەتكۈزگۈچى ئەسكەر، خىزمەتكار، خەۋەرچى. ② كۈتكۈچى، قارىغۇچى، خەۋەر ئالغۇچى (ھەربىي دوختۇرخانىلاردىكى)؛ خىزمەتچى ئىشچى، چاكار: a meaical ~ تازىلىق خادىمى، تازىلىق ئىشچىسى. ad. Ⅲ ① تەرتىپلىك ھالدا. ② تەرتىپ-ئىنتىزام بىلەن، مۇۋاپىق ھالدا. ③ قائىدىلىك بىلەن، قائىدىلىك ھالدا.

ordinal ['ɔ:dinl] a. Ⅰ ① ئارقا-ئارقىدىن، ئارقىمۇ ئارقا، تەرتىپلىك: num bers ~ (مەسىلەن: first, second, twentieth قاتارلىقلار). ② «تۇركۇم» نىڭ n. Ⅱ ① دەرىجە سان. ② [O.] [Re.] رەسىم-قائىدەنامە؛ مۇقەددەس ۋەزىپە تاپشۇرۇپ بېرىش مۇراسىمنامىسى؛ تولۇقلاش، ئېلىپ تاشلاش نىزامنامىسى.

ordinance ['ɔ:dinəns] n. ① پەرمان، ئەمىر-پەرمان؛ نىزام؛ قائىدە: a government ~ ھۆكۈمەت پەرمانى. ② مۇراسىم، رەسىم-يوسۇن (بولۇپمۇ پەيغەمبەر تامىقى كۆزدە تۇتىلىدۇ). ③ ئەنئەنىۋى ئۆرپ-ئادەت، ئەنئەنىۋى قائىدە-يوسۇن. ④ (ئىلاھ ياكى تەقدىر) پۈتكەن ئىش.

www.uyghurkitap.com

ordinand ['ɔ:di'nænd] n. مۇقەددەس ۋەزىپە كاندىداتى.

ordinary ['ɔ:dinəri] adj. ئادەتتىكى، ئاددىي.

ore [ɔ:] n. رۇدا، مەدەن.

organ ['ɔ:gen] n.① ئورگان، ئەزا. ② ئىدارە، ئورگان. ③ ‹مۇزىكا› گارمون.

organic [ɔ:'gænik] adj.① ئەزا، ئورگان. ② ئورگانىك.

organism ['ɔ:gənizəm] n. ئورگانىك جىسىم، ئورگانىزم، جانلىق مەۋجۇدات.

organism ['ɔ:gənizəm] n. ئورگانىزم.

organist ['ɔ:gənist] n. گارمون چالغۇچى، گارمونىست.

organization['ɔ:gənai'zeiʃən] n.① تەشكىللەش، تەشكىللىنىش، تۈزۈلۈش، تۈزۈلمە، ئۈيۇشتۇرۇش. ② تەشكىلات، ئورگان، كوللېكتىپ.

organize, organise ['ɔ:gənaiz] v. تەشكىللىمەك، ئۈيۇشتۇرماق، قۇرماق، تۈزىمەك.

orgiastic ['ɔ:dʒi'æstik] a. قاتتىق خۇشال بولىدىغان، قاتتىق ئىچىدىغان، شاللاق.

orgulous ['ɔ:gjuləs] a. تەكەببۇر، تەكەببۇرلۇق قىلىدىغان؛ مەغرۇر، مەغرۇرلۇق قىلىدىغان، ئۆزىنى چوڭ تۇتىدىغان.

orient ['ɔ:rient] n. (شەئىر سۆزى) شەرق.

orientation ['ɔ:rien'teiʃən] n. يۆنىلىش، تەرەپ، نىشان.

origin ['ɔridʒin] n.① مەنبە، كېلىش مەنبەسى. ② كېلىپ چىقىش، باشلىنىش. ③ قانداشلىق.

original [ə'ridʒənl] I ①adj. ئەسلى، ئاۋۋالقى، دەسلەپكى، تۇنجى، قەدىمكى، ئىپتىدائىي. ② ئۆزىگە خاس. ③ يېڭى، يېڭىچە. II ①adv. يېڭىچە، ئۆزىگە خاس. ② دەسلەپتە. n. دەسلەپكى ماددا.

originality [ə'ridʒi'naːliti] n. ① ئىجادىي كۈچى، ئۆزگىچە خاسلىق، ئىجادىي قاراش؛

originate [ə'ridʒineit] v. ① كېلىپ چىقماق، پەيدا بولماق، باشلانماق، تۇغۇلماق. ② ئىجاد قىلماق، قۇرماق، تەسىس قىلماق، ئاچماق.

ornament ['ɔːnəmənt] n. I ① پەرداز، زىننەت، زىننەت بۇيۇملىرى، زىبۇ-زىننەت. ② شەرەپ؛ شان-شەرەپ كەلتۈرگۈچى. v. II زىننەتلىمەك، بېزىمەك، ياسىماق، پەردازلىماق.

ornamentation ['ɔːnamen'teiʃən] n. ① زىننەتلەش، بېزەش، ياساش، تۈزەشتۈرۈش. ② زىننەتلەش بۇيۇملىرى، بېزەك. ③ زىننەتلەش ھۈنەر-سەنئىتى.

ornate [ɔː'neit] a. ① ھەشەمەتلىك بېزەلگەن؛ زىيادە بېزەلگەن. ② (ژانىر) ھەشەمەتلىك، پۇزۇر؛ ھالى چوڭ، ھال تارتىدىغان.

ornery ['ɔːnəri] a. ① مىجەزى ئەسكى، ئۇرۇشقاق، جوداكەش. ② پەسكەش، رەزىل.

orphan ['ɔːfən] n. يېتىم، يېتىم بالا.

orphanage ['ɔːfənidʒ] n. ① يېتىملىك سالاھىيەت، يېتىم ھالەت. ② دارىلئېتام. ③ [ئومۇمىي ئاتىلىشى] يېتىم، يېتىم بالا.

orphanize ['ɔːfənaiz] vt. يېتىم قىلماق، يېتىم قىلدۇرماق.

osteitis ['ɔsti'aitis] n. سۆڭەك ياللۇغى.

ostensible [ɔs'tensəbl] a. ① ئاشكارىلاشقا بولىدىغان، ئوچۇق، روشەن، شۇبھىسىز: have different properties ~ ئېنىق ئوخشىمايدىغان ئالاھىدىلىككە ئىگە. ② سىرتقى، يۈزەكى، يالغاندىن: one's ~ motive (purpose) يۈزەكى مۇددىئا، غەرەز، نىيەت (مەقسەت).

ostensive [ɔs'tensiv] a. ① ئېنىق (ياكى بىۋاستە) ئىپادىلەنگەن. ② سىرتقى، يۈزەكى، يالغاندىن. ③ بىۋاستە ئىسپاتلانغان.

ostentation ['ɔsten'teiʃən] n. مۇبالىغە قىلىپ كۆرسىتىش،

www.uyghurkitap.com

كۆپتۈرۈش، كۆرەڭلەش، كۆز-كۆزقىلىش؛ بۇزۇپ-چېچىش، شۆھـ
رەتپەرەسلىك: detest ~ in any form ھەرقانداق ساختىپەزلىكلەرگە
be free from individual heroism and (ئۆچەكسىمەك) نەپرەتلەنمەك
~ شەخسىي قەھرىمانلىق ۋە شۆھرەتپەرەسلىك يوق بولماق.

ostentatious [ˌɔstenˈteiʃəs] a. مۇبالىغە قىلغان، كۆپتۈرۈلـ
گەن، كۆز-كۆز قىلىنغان، ساختىلىققىلىنغان، كۆز-كۆز قىلىنغان.

otalgia [ouˈtældʒiə] n. قۇلاق ئاغرىش.

other [ˈʌðə] adj. &pron. باشقا، يەنە، بۇندىن باشقا ‖ each ~
every ~/ بىرنى قويۇپ، ئارىلاپ no ~ than
/ باشقىسى ئەمەس، دەل (شۇ) /~ one after the ئارقا-ئارقىدىن،
بىرىنىڭ كەينىدىن بىرى.

otherness [ˈʌðənis] n. ① باشقا بىر، باشقا، ئوخشاش ئەمەس.
② باشقابىر نەرسە، ئوخشاش ئەمەس نەرسە. ad.
باشقا ئورۇندا، باشقا ئورۇنغا.

otherwhile(a) [ˈʌðəhwail(z)] ad. ① باشقا بىر ۋاقىتتا. ② بەزىدە.

otherwise [ˈʌðəwaiz] ad. I ① باشقا، باشقىچە، بۆلەك، بۆلەكـ
چە: He thinks ~ ئۇ ئۇنداق دەپ تونىمايدۇ.
/ He is ~ engaged. ئۇنىڭدا باشقا بىر ئىش بار. Liupan
Mountain, ~ called Lung Shan / ليوپەنشەن تېغىنىڭ يەنە بىر
ئىسمى — لوڭ شەن I could do no ~ than laugh. /
كۈلمەسلىكىمگە بولماي قالدى؛ كۈلمەسلىكىمگە نېمە ئامال. ② باشقا
The article is long, but not ~ : (جەھەتلەردە) تەرەپلەردە
بۇ ماقالە ئۇزۇن، باشقا تەرەپلەردە ياخشى ئەمەس blameworty.
an ~ perfect picture. / ئەگەر مەلۇم بىر دېگۈچىلىك يېرى يوق.
كەمچىلىكى تۈزۈتىلسىلا مۇكەممەل نۇقسانسىز بىر پارچە رەسىم بولـ
دۇ. ③ بولمىسا، يا بولمىسا؛ ئۇنداق بولمىسا، ئۇنداق بولمىغاندا:
He reminded me of what I shoud ~ have forgotten. ئۇ مېنىڭ
يادىمغا كەلتۈرۈپ قويدى. بولمىسا، بۇ ئىشنى ئۇنتۇلۇپ كەتكەن

بولاتتىم. We must conscientiously study Marxism. Leninism adn Chairman Mao's works, (or) otherwise we'll lose our bearings. بىز ماركسىزم-لېنىنىزم، ماۋجۇشى ئەسەرلىرىنى ئەستا-يىدىل ئۆگىنىشىمىز كېرەك، ئۇنداق بولمىسا، نىشاندىن ئادىشىپ قالىمىز. a. Ⅱ ① باشقىچە، بۆلەكچە، ئۇنىڭغا ئوخشىمايدىغان: if conditions were ~ مۇبادا ئەھۋال ئۇنداق بولمايدىغان بولسا. Our struggle cannot be ~ than wictorious. / بىزنىڭ كۈرىشىمىز چوقۇم غەلبە قىلىدۇ. ② باشقا تەرەپلەردە، باشقا تەرەپلەردىكى: sb.'s ~ equals باشقا تەرەپلەردە مەلۇم كىشى بىلەن ئۆزئارا يۈقە-رى-تۆۋەنلىكى يوق كىشى. His students in Chinese literature are also his ~ teachers. / بۇ كىشىلەر جۇڭگو ئەدەبىياتى تەرەپلەردە ئۇنىڭ ئوقۇغۇچىسى، ئەمما باشقا تەرەپلەردە بولسا، ئۇنىڭ ئوقۇنقۇ-چىسى.

otherword ['ʌðə'wə:ld] n. ئاخىرەت، ئۇ دۇنيا.

otherworldly ['ʌðə'wə:ldli] a. ① ئاخىرەتتىكى، ئۇ دۇنيا-نىكى. ② ئاخىرەتكە تەييارلىق قىلىشتىكى.

ought [ɔ:t] aux. a. Ⅰ [ھالەت ۋە شەخس ئۆزگىرىشى يوق، پېئىل تۇراقسىز شەكلى كەينىگە ئۇلىنىدۇ]. ① [مەسئۇلىيەت، جاۋابكار-لىق، ئۇيغۇنلۇق، ماسلىق، مۇناسىپلىق، بابلىق، مۇمكىنچىلىق قاتارلىقلارنى بىلدۈرىدۇ.] كېرەك، لازىم، زۆرۈر، شەرت، تېگىش-لىك، ھەقلىق؛ ئومۇمەن تېگىشلىك: We ~ to make a greater contribution to the world revolution. بىز دۇنيا ئىنقىلابىغا تېخىمۇ زور تۆھپە قوشۇشىمىز كېرەك. A: Ought I to go? B: Yes, you ~ (to). / مەن بېرىشقا تېگىشلىكمۇ؟ B: توغرا، سەن بېرىشقا تېگىشلىك. / There ~ not to be muonnoise in a hospital. If he started at seven, he ~ to be here now. / دوختۇرخانىدا ۋاراڭ-چۇرۇڭ بولماسلىق كېرەك. ئەگەر ئۇ سائەت 10 دا قوزغالغان بولسا، شۇ تاپتا يېتىپ كېلىشى لازىم ئىدى. ② [پېئىل تۇراقسىز

www.uyghurkitap.com

شەكلىنىڭ تاماملىنىش شەكلى ئاخىرىغا ئۇلىنىدۇ] بۇرۇنلا شۇنداق بولىشى كېرەك ئىدى. ئەسلى شۇنداق بولۇشى لازىم (تېگىشلىك ئىدى. ئەسلىدە زۆرۈر ئىدى. You ~ to have done the work yesterday. سەن بۇ خىزمەتنى تۈنۈگۈن ئىشلەپ تۈگىتىشىڭ لازىم ئىدى. / The child ~ not to have been allowed to go alone. ئەسلىدە بۇ بالىنى يارغۇزماسلىق كېرەك ئىدى. ‖ n. ئادا قىلىشقا تېگىشلىك بۇرچ، مەسئۇلىيەت.

oughtn't ['ɔ:tnt] = ought not.

ounce ['auns] n. ئۇنسىيە (4. 28 گرامغا توغرا كېلىدىغان ئېغىرلىق ئۆلچىمى بىرلىكى).

our ['auə] pron. نىڭ ئىگىلىك كېلىشى]① بىزنىڭ: ~ we [country بىزنىڭ دۆلىتىمىز. / in ~ midst. بىزنىڭ ئارىمىزدا (ئوتتۇرىمىزدا). ② (گېزىت-ژۇرنال مۇھەررىرى قاتارلىقلارنىڭ قولىلىنىلىدىغان سۆزى) بىزنىڭ: in ~ opinion بىزنىڭ قارىشىمىزچە. ③ (پادىشاھ رەسمىي سورۇنلاردا my نىڭ ئورنىغا قوللىنىدۇ) مېنىڭ، ئۆزەمنىڭ، پېقىرنىڭ. ④ (سۆھبەتتىكى ئىككى تەرەپنىڭ ھەممىسىگە مۇناسىۋەتلىك ياكى قىزىقىشلىق كىشىنى كۆرسىتىشكە قوللىنىلىدۇ) بىزنىڭ ھېلىقى. . . : Our newcomer works marvellously. (بىزنىڭ) ھېلىقى يېڭى كەلگەن يولداش خىزمەتتە كارامەت ياخشى / Our Father ئىلاھ، ئاساسى سۈرە / . Our Lady مەريەم ئانا / . Our Saviour [Re.] ئىيسائەلەيكسالام.

ours ['auəz] pron. نىڭ ئىسىم خاراكتېرلىك ئىگىلىك ئال-ماش شەكلى) بىزنىڭكى، ئۆزىمىزنىڭكى.

ourself ['auə'self] pron.]① (گېزىت-ژۇرنال مۇھەررىرلىرى قاتارلىقلار قوللىنىدىغان سۆز) بىز ئۆزىمىز (ourselves بىلەن ئوخشاش). ② (خان-پادىشاھلار رەسمىي سورۇنلاردا myself نىڭ ئورنىغا ئىشلىتىلىدۇ) پېقىر ئۆزى.

ourselves ['auə'selvz] pron. ئۆزىمىز: we do everything

.~ بىز ھەممە ئىشنى ئۆزىمىز قىلىمىز

ourselves ['auə'selvz] ① pron. [ئۆزلۇك ئالماش] بىز ئۆزىمىز: contradictions between ~ and the enemy

We shall give ~ the. دۇشمەن بىلەن ئۆز ئوتتۇرىسىدىكى زىددىيەت. / pleasure of calling (on you). بىز خۇشاللىق بىلەن (سېنى) بېرىپ يوقلايمىز. ②[سۆز ئورامىنى كۆچەيتىدۇ]. بىز شەخسەن، بىز بىۋاستە، بىز ئۆزىمىز: We ~ made it. بۇنى بىز ئۆزىمىز ياسىغان. ③ (گېزىت-ژۇرنال مۇھەررىرى قاتارلىقلار قوللىنىدىغان سۆز) بىز ئۆزىمىز (بەزىدە ourself ئىشلىتىلىدۇ): We cannot persuade ~ (O. ourself) that ... بىزنىڭ ... ئىشىنىشكە ئىدىيىمىزدىن ئۆتمەيدۇ. ④ be, become, come to [قاتارلىقلارنىڭ كەينىدە ئىشلىتىلىدۇ] بىزنىڭ نورمال ئەھۋالىمىز (سالامەتلىك، كەيپىيات قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ): Wound healed, we are ~ again. جاراھەت ساقايغاندىن كېيىن بىز ھەممىمىز يەنە بۇرۇنقىدەك ساغلام بولۇپ كەتتۇق.

oust[aust] vt. ① قوغلاپ چىقارماق، ھەيدەپ چىقارماق، سۈرۈپ چىقارماق. قوغلىماق، ھەيدىمەك، سۈرمەك: ~ sb. from office مەلۇم كىشىنى خىزمەتتىن ھەيدەپ چىقارماق (بوشاتماق). ② تارتىۋالماق، مەھرۇم قىلماق ③ (of) ئورنىنى باسماق، ئورنىنى ئىگىلىمەك: Take care that quantity does ont ~ quality سان قوغلاشماستىن سۈپەتكە دىققەت قىلىش كېرەك.

ouster ['austə] n. ① قوغلاپ چىقىرىش، ھەيدەپ چىقىرىش، قوغلاش، ھەيدەش.

out [aut] I adj. ①(سىرتقا چىققانلىقىنى، سىرتتا ئىكەنلىكىنى، ۋەزىپىسىدە ئەمەسلىكىنى ياكى نورمال بولمىغان ھالەتتە ئىكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ): go ~ سىرتقا چىقماق / The book is ~ بۇ كىتاب ئازىيەت بېرىلگەن. / The dockers are ~. ماتروسلار ئىش تاشلىدى. ② (پەيدا بولۇش، ئېچىلىش قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ): The

www.uyghurkitap.com

flowers are ~. گۈللەر ئېچىلدى. ③ (مەلۇم بىر خىل ئىش ھەرىكەتنىڭ ئاياغلاشقانلىقىنى ياكى ئاخىرغىچە ئېلىپ بېرىلغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ) : ~. The fire has burnt ئوت ئۆچۈرۈلدى fight it / ~ ئاخىرغىچە كۆرەش قىلماق. ④ (ئېنىقلىق ياكى ياخشىلىقنى كۆرسىتىدۇ) : ~ call ۋاقىرىماق || ~and باشتىن ئاخىرغىچە، ئۇجۇر-بۇجۇرىغىچە /~of ①. . . . نىڭ سىرتىدا: ~of door ئۆينىڭ سىرتىدا. ② . . . لىقى ئۈچۈن، . . . لىقى تۈپەيلىدىن. ③ . . . نىڭ ئارىسىدىن. ④ . . . نى ماتېرىيال قىلىپ. ⑤ كەم، يېتەرسىز.

outcome ['autkʌm] n. ئاقىۋەت، نەتىجە.

outdoor ['autdɔ:] a. ① ئائىلە سىرتىدىكى، ئۆي سىرتىدىكى، ئۆچۈقچىلىقتىكى، دالادىكى: ~ labour ئۆي سىرتىدىكى ئەمگەك / ~ sports. دالا سپورتى an ~ theatre ئوستى ئۆچۈق تىياتىرخانا، يازلىق تىياتىرخانا / an ~ life. دالا تۇرمۇشى. ② كەمبەغەللەر قورۇسىدا ئولتۇرمايدىغان نامراتلارغا سەدىقە قىلىش ئېلىپ بارىدىغان: ~ relief كەمبەغەللەر قورۇسىدا ئولتۇرمايدىغان نامراتلارغا سەدىقە قىلماق.

outdoors ['aut'dɔ:z] ad. I go ~ for: دالادا، ئۆي سىرتىدا military training دالاغا بېرىپ ھەربىي مەشىق ئېلىپ بارماق.
n. II [بىرلىك سۆپىتىدە] ① outdoor a. II بىلەن ئوخشاش. ② دالا.

outer ['autə] adj. سىرتقى، سىرتىدىكى، تاشقىرىقى، تاشقىرىقى.

outfight[aut'fait] (outfought [aut'fɔ:t] vt. غەلىبە قىلماق، مەغلۇپ قىلماق.

outfighting ['aut'faitiŋ] n. يېراق ئارىلىقتىن جەڭ (ئوق ئېتىش) قىلىش.

outfit[1] ['autfit] n. يۇرۇشلەشكەن ئوسكۇنە.

outfit[2] ['autfit] n. I ① قوراللىنىش (ھەرىكەتنى كۆرسىتىدۇ): The ~ of the exploring party took only half a mounth.

ئېكسپېدىتچىلار ئەترىتى تولۇق قوراللىنىشقا پەقەت يېرىم ئاي ۋاقىت سەرپ قىلدى. ②تولۇق بىر يۈرۈش سايمان، ھەممە بۇيۇملار، ھەممە لازىمەتلىكلەر، تولۇق بىر يۈرۈش قورال-جابدۇق: ～ a dentist's چىش دوختۇرلىقىغا ئىشلىتىدىغان تولۇق بىر يۈرۈش ئۇسكۇنە. ③ [An.] روھىي جەھەتتىكى سۇپەت. ④ (بەلگىلىك سورۇنلاردا كىيىدىغان) بىر يۈرۈش كىيىم-كېچەك. an ～ for camp ئوچۇقچىلىقتا تۇنەش كىيىمى. ⑤ (سىنىپ، گۇرۇپپا، ئەترەت قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ) تەشكىلى بار كوللېكتىپ، ئىدارە، ئورۇن (كۆپىنچە قىسىملارنى كۆرسىتىدۇ)؛ (مەلۇم كىشىنىڭ قول ئاستىدىكى) تولۇق قوشۇن. ⑥ ئوتلاق، يايلاق، چارۋىچىلىق مەيدان، جۇڭگۇيۈەن. Ⅱ . vt. ① (outfitted; outfitting) قوراللانماق، تەقسىم قىلماق، سەپلىمەك ② .vi قورال-ياراغقا ئېرىشمەك.

I **outflow** n. ['autflou] ئېقىپ چىقىش، سىرتقا ئېقىش، ئېقىپ چىقان قان نەرسە، ئېقىپ چىقىش مىقدارى: the ～ of blood قان چىقىش مىقدارى / an ～ of language. تۇگۈمەيدىغان گەپ، بېسىلمايدىغان گەپ. Ⅱ [aut'flou] vi. ئېقىپ چىقماق.

outfly [aut'flai] (outflew [aut'flu:], outflown [aut'floun]) vt. ئۇچۇش تېزلىكى جەھەتتە ئېشىپ چۈشمەك:
Today man can ～ the cound of his own voice. بۈگۈنكى كۈندە ئىنسانلار ئاۋازدىنمۇ يۈقىرى سۈرئەتتە ئۇچالايدىغان بولدى.

outfoot [aut'fut] vt. (چېپىش، يۈگۈرەش، ئۇچۇش، ئۇزۇش قاتارلىقلاردىكى تېزلىك تەرەپتە ئېشىپ چۈشۈش:
～ the other yachts. سۈرئەت باشقا ساياھەت كېمىسىدىن

outguard ['autga:d] n. قاراۋۇلخانا.

outguess [aut'ges] vt. سېزىۋالماق، تېپىۋالماق، بىلىۋالماق (قارشى تەرەپنىڭ غەرىزىنى) پەم بىلەن غەلىبە قىلماق:
～ the enemy دۈشمەننىڭ ھىيلە-مىكىرىنى سېزىۋالماق.

outhouse ['authaus] n. ① تاشقىرقى ئۆي، قوشۇمچە كىچىك ئۆي.

www.uyghurkitap.com

② ئۆي (سىرتىدىكى) ھاجەتخانا.

outing ['autiŋ] I n. ① سايا‌ھەتكە چىقىش، ئۆي سىرتىدىكى ھە‌ر‌ىكەت (كۆپىنچە يىراقتا بېرىپ دالا تامىقى يېيىشنى كۆرسىتىدۇ): go for an ~ at the beach دېڭىز ساھىلىدا كىچىك سەيلە قىلماق / an ~ سىرتقا چىقىپ سەيلە-تاماشا قىلماق. ② تەنتەربىيە مۇسابە‌قىسى، كېمە ھەيدەش مەشىقى؛ ئات چاپتۇرۇش مەشىقى: score a victory in the second ~ ئىككىنچى قېتىملىق مۇسابىقىدە غەلىبە قىلماق. II a. ئۆي سىرتىدىكى ھەر‌ىكەتلە‌رگە بېرىلىدىغان.

outjockey [aut'dʒɔki] vt. پاراسەت بىلەن يە‌ڭمەك، ئالداپ (كىشىنى) دامىغا چۈشۈرمەك، ئالدام خالتىغا چۈشە‌رمەك.

outlander ['aut'lændə] n. چەت ئەللىك، باشقا يە‌رلىك كىشى. سىرتتىن كە‌لگۈچى، ناتونۇش ئادەم. يات ئادەم.

outlandish [aut'lændiʃ] a. ① چەت ئەل سالاپىتىلىك. ② ئاجايىپ-غارايىپ، قوپال-كىلە‌ڭسىز.

outlet ['autlet] n. ① سۇ چىقىر‌ۋېتىش ئېغىزى، چىقىش ئېغىزى. ② ھېسسىياتنى بېسىش ئۇسۇلى، ئاچچىقىنى چىقىر‌ىش ۋاستىسى.

outline ['autlain] I n. ① تاشقى شە‌كىل، سىرتقى شە‌كىل، ئىزنا، ئومۇمىي كۆر‌ۈنۈش. ② مۇھىم نۇقتا، قىسقىچە مە‌زمۇن، تېزىس. II v. قىسقارتىپ سۆزلىمەك، ئىزناسىنى سىزماق.

outlook ['autluk] n. ① مە‌نزىرە، كۆر‌ۈنۈش. ② ئىستىقبال، كىلە‌چەك، كە‌لگۈسى. ③ كۆزقاراش، قاراش، نۇقتىئىنە‌زە‌ر.

output ['autput] n. ① مە‌ھسۇلات، مىقدار. ② چىقىر‌ىش، چىقىر‌ىش قۇۋۋىتى.

outrush ['aut:rʌʃ] I n. بۆسۈپ چىقىش، ئېتىلىپ چىقىش؛ ئېقىپ چىقىش. II vt. (مۇسابىقىدا) (قارشى تە‌رە‌پكە) نىسبە‌تەن تە‌خىمۇ ئالغا بۆسۈپ كە‌تمەك.

outsail [aut'seil] vt. يول بېسىشى. . . . . دىنمۇ تېز بولماق.

outsat [aut'sæt] outsit نىڭ ئۆتكە‌ن زامان شە‌كلى ۋە ئۆتكە‌ن زامان

سۈپەتدىشى

outscriber [aut'skraibə] n. چىقارغۇچى خاتىرىلەش ماشىنىسى (خاتىرىلىگۈچ).

outside ['aut'said] I n.① تاشقى قىسمى، تېشى، سىرتى، تاشقى كۆرۈنۈشى، كۆرۈنۈش. ② سىرت، تالا. II adj.① سىرتقى، تاشقى، تاشقىرىقى: ~ work سىرتتىكى ئىشلار، سىرتقا چىقىپ قىلىدىغان ئىشلار. ② ئېھتىمالغا يېقىن، ئېھتىمالى زور بولغان. III adv. سىرتىدا، تالادا، دالدىدا: Is there anybody ~? سىرتىدا بىر كىم بارمۇ؟ IV prep. . . . ىنىڭ سىرتىدا، . . . ىنىڭ تاشقىرىسىدا، سىرتىغا: go ~the house تالاغا چىقماق That is ~ مېنىڭ پىلانىمدىكى ئىش ئەمەس./ myplan.

outsole ['aut. soul] n. ئاياغ كىيىمىنىڭ پاشنىسى، پاشنا.

outspread['aut'spred]I(outspread) v. & vt. سوزماق (سوزدۇرماق) كەرمەك، كەردۇرمەك؛ يايماق (يايدۇرماق) II a. سوزۇلغان، سۇنۇلغان، كېرىلگەن، يېيىلغان: welcomethe visiting comrades with ~ arms زىيارەتكە كەلگەن يولداشلارنى قۇچاق ئېچىپ قارشى ئالماق. III n. سوزۇش، سۇنۇش، كېرىش، يېيىش، قانات يايدۇرۇش.

outstanding [aut'stændiŋ] adj.① كۆزگە كۆرۈنەرلىك، مەشھۇر، كۆزگە كۆرۈنگەن. ② ھەل بولمىغان، بىر تەرەپ قىلىنمىغان.

outstation ['aut'steiʃən] n.يىراق چەت رايونلارغا تەسىر قىلغان تارماق پونكىت.

outstay [aut'stei] vt.① . . . گە قارىغاندا ئۇزۇن تۇرماق؛ تۇرىشى (چەكتىن) ئېشىپ كەتمەك: He ~ ed the other visitors. ئۇ باشقا مېھمانلارغا قارىغاندا تېخىمۇ ئۇزۇن تۇردى. ~ one's welcome/ بەك ئۇزۇن كېچىكتۇرگەنلىك تۇپەيلىدىن قارشى ئېلىنماسلىق. ② ئۇزۇنغا بەرداشلىق بېرىش كۈچى جەھەتتە ئۆتۈپ كەتمەك (بېسىپ چۈشمەك).

www.uyghurkitap.com

outstep [aut'step] (outstepped; outstepping) vt. هالقىپ ئۆتمەك، ئالتلاپ ئۆتمەك، ئېشىپ چىقماق، ئۆتۈپ كەتمەك: ~ the truth. ئەملىيەت دائىرىسىدىن هالقىپ كەتمەك، پاكىتنى چوڭايتىۋەتمەك.

outstretch [aut'stretʃ] vt. ① سوزماق، سوزۇلماق، كېرىلمەك ~ ed on the grass ئوت-چۆپ ئۈستىدە تۈپ-تۈپ سوزۇلۇپ ياتماق. ② سوزۇلشى (كېرىلىشى، يېيىلىشى) . . . نىڭ دائىرىسىدىن ئۆتۈپ كەتمەك: This explanation ~ es common sense. بۇ چۈشەندۈرۈشكە كىشى ئىشىنىش تەس، بۇ چۈشەندۈرۈشكە ئىشەنگىلى بولمايدۇ.

outstrip [aut'strip] (outstripped; outstripping) vt. ① ئالتلاپ ئۆتمەك، هالقماق. ② بېسىپ چۈشمەك، غالىب كەلمەك، ئۆتۈپ كەتمەك، ئېشىپ كەتمەك: ~ a country in . . . . . تەرەپتە مەلۇم بىر دۆلەتتىن ئۆتۈپ كەتمەك.

outtalk [aut'tɔ:k] vt. . . . دىنمۇ ياكى سۆزلىمەك، . . . گە قارىغاندا سۆزلىشى ياكراق (ياكى كۆچلۈك) بولماق؛ سۆز قابىلىيىتى جەھەتتە بېسىپ چۈشمەك.

outthrow[aut'θrou](outthrew[aut'θru:],outthrown[aut'θroun]) vt. تاشلىماق، ئاتماق ② . . . گە قارىغاندا، تاشلىشى تېخىمۇ يىراق، تېخىمۇ دەل بولماق. ‖ n. ['autθrou] ① تاشلاش، ئۇرغۇپ چىقىش، ئېتىلىپ چىقىش. ② يەر ئاغدۇرۇش؛ يەر ئاغدۇرۇش مىقدارى. ③ ئۇۋاق ماتېرىيال، كېرەكسىز ماتېرىيال.

outtravel [aut'trævl] (outtravel(l)ed: outtravel (l)ing) vt. ① (مەلۇم رايون، مەلۇم دائىرە قاتارلىقلاردىن) ساياھەت قىلىش هالقىپ كەتمەك. ② سۆرەتتە ئۆتۈپ كەتمەك: He outtravel(l)ed the news of his coming. ئۇ كەلمەكچى بولغان خەۋەر يېتىپ كەلمەي تۇرۇپ، ئۇ كەلدى.

outtrump [aut'trʌmp] vt. مۇسابىقىدا ئۈتۈپ چىقماق (ياكى مەغلۇپ قىلماق)، (قارشى تەرەپنى) يەڭمەك.

outturn ['auttə:n] n. مەھسۇلات مىقدارى، مەھسۇلات.

outward ['autwəd] ①adj. تاشقى، سىرتقى. ② سىرتقا چىققان، سىرتقا تارالغان.

outwards ['autwədz] adv. سىرتىدا، سىرتىغا، تالادا، تالاغا.

oven ['ʌvn] n.① ئوچاق. ② مەش. ③ دوخوپكا.

over ['əuvə] I ①prep. ئۈستىدە، يۇقىرىدا: a bridge ~ the river. دەريا (ئۈستى)، دىكى كۆۋرۈك. ② (ھوقۇق، دەرىجە قاتارلىقلارنىڭ ... دىن يۇقىرى، ... نى بېسىپ چۈشىدىغان، ... دىن ئالىي ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىدۇ): The East Wind prevails ~ the West Wind. شەرق شامىلى غەرب شامىلىنى بېسىپ چۈشىدۇ. ② ھەممە يەردە بار، ھەممە يەرگە يېيىلغان: We have friends all ~the world. دوستلىرىمىز دۇنيانىڭ ھەممە يېرىگە تارالغان؛ دۇنيانىڭ ھەممىلا يېرىدە دوستلىرىمىز بار. ③ (ئۆتۈپ كېتىش، ... دىن، ... ئارقىلىق، دېگەنگە ئوخشاش ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ): jump ~ ئاتلاپ ئۆتمەك/ hear it ~ the radio رادىئو ئارقىلىق ئاڭلىماق. ④ توغرىسىدا، ئائىت، ... لىمقتىن، ... لىمكتىن: talk ~ the matter بۇ ئىش توغرىسىدا تەپسىلىي سۆزلەشەيلى. II adv.① يىقىلىپ؛ ۋاراقلاپ: fall ~ يىقىلىپ چۈشمەك/ turn ~ the page ۋاراقلىماق، ۋاراقلاپ ئاچماق. ② (ھالقىش ياكى تېشىپ كېتىشنى كۆرسىتىدۇ): The milk boiled ~. سۈت قايناپ تاشتى. ③ باشقا جايدا، ئاۋۇ تەرەپتە: The post office is ~ there. پوچتىخانا ئاۋۇ تەرەپتە. ④ ھەممە، پۈتۈنلەي، باشتىن ئاياغ: 〈all ~〉 the world پۈتۈن دۇنياغا تارالماق./ paint a door ~ ئىشىكنى پۈتۈنلەي سىرلىماق/ The wound healed ~ يارا پۈتۈنلەي ساقايماق. ⑤ (تەكرارلىنىشنى كۆرسىتىدۇ) يەنە، قايتا، قايتىلاپ. ~ again.

قايتا، يەنە بىر قېتىم /~ and ~ قايتا-قايتا. ⑥ (مەلۇم بىر ئىش ھەرىكەتنىڭ ئاياغلىشىش ياكى ئۆتۈپ كېتىشىنى كۆرسىتىدۇ): The storm will soon be ~. بوران چاپقۇن توختاي دەپ قالدى. ⑥ (ئارتىپ كېتىش، ئېشىپ قېلىش قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ): How much is left ~? قانچىلىك ئېشىپ قالدى؟

overabundance ['ouvərə'bʌndəns] n. ئېشىپ قېلىش، ئارتىپ كېتىش.

overact ['ouvər'ækt] ① vt. (مەلۇم رولنى) چەكتىن ئاشۇرۇپ ئورۇندىماق (ئالماق). (مەلۇم ئىشنى) چەكتىن ئاشۇرۇپ قىلماق. ② vi. ئورۇنلىشى چەكتىن ئېشىپ كەتمەك، قىلغىنى چەكتىن ئېشىپ كەتمەك.

overage[1] ['ouvər'eidʒ] a. ① بەك كونا، بەك كونىراپ كەتكەن، بەك كونا بەلكى كارغا كەلمەيدىغان: an ~ warship كونا كارغا كەلمەيدىغان ھەربىي پاراخوت. ② يېشى ئارتىپ كەتكەن.

overage[2] ['ouvəri:dʒ] n. ھەددىدىن ئارتۇق، زىيادە، ئوشۇق.

overaize ['ouvə'saiz] I a. ① بەك چوڭ. ② ئادەتتىكى ئۆلچەمدىن چوڭ. n. ① پەۋقۇلئاددە چوڭ تېپ. ② پەۋقۇلئاددە چوڭ نومۇرلۇق نەرسە.

overall ['əuvərɔ:l] I n. ①(ئۈي ئايالىلىرى ياكى بالىلار كىيىدىغان) خالات. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) ئاسما شىم (سىم يول ئىشچىلىرىنىڭ). II adj. ئەتراپلىق، تولۇق، پۈتۈن، پۈتۈنلەي.

overburden ['ouvə'bə:dn] vt. زىيادە كۆپ باستۇرماق، زىيادە كۆپ قاچىلاتماق؛ يۈكنى بەك ئېغىرلاتماق، بەك ھاردۇرىۋەتمەك، بەك ھالسىرىتىۋەتمەك؛ ئەگمەك: The trees are ~ ed with fruit. دەرەخ مېۋىسى بەك تولۇق بولۇپ، شاخلىرى كۆتۈرەلمەي ئېگىلىپ كېتىپتۇ. n. ① زىيادە ئېغىر يۈك؛ ئېغىرلىقى ئاشۇرۇپ بېسىلغان نەرسە. ② يېپىنچا قاتلام. سىرتقى قاتلام توپىسى.

overbusy ['ouvə'bizi] a. ① بەك ئالدىرايدىغان. ② بىھۇدە ئىشلارغا

كۆپ ئارىلىشىدىغان.

overbuy ['ouvə'bai] (overbought ['ouvə'bɔ:t])

① vt. (ئېھتىياجدىن ياكى سېتىۋېلىش ئىقتىدارىدىن ئارتىپ كەتكەن-لىكىنى كۆرسىتىدۇ) زىيادە سېتىۋالماق. ② vi. سېتىۋېلىشى زىيادە بولماق (ئارتۇقچە بولماق).

overcall I ['ouvə'kɔ:l] vt. ① (قارت تاشلاش)، . . . دىن ئارتىپ كەتمەك. ② vi. (شېرىكى قارت تاشلىمىغان ئەھۋال ئاستىدا) رەقىبىگە قارىغاندا تېخىمۇ كۆپ قارت تاشلىماق.

overcame ['əuvə'keim] v. →overcome.

overcapitalize ['ouvəkə'pitəlaiz] vt. ① . . . گە مەبلەغنى بەك كۆپ سېلىۋەتمەك. ② (مەلۇم كارخانىنىڭ) كاپىتالى (سەرمايە) نى يۇقىرى مۆلچەرلىمەك.

overcareful ['ouvə'kɛəful] a. ئارتۇقچە ئېھتىيات قىلىدىغان؛ بەكمۇ ئېھتىياتچان.

overclothes['ouvə:kouðz] n. تاشقى كىيىم-كېچەك، نەقاب كىيىملىرى.

overcoat ['ouvəkout] n. پەلتو، ئۈزۈن چاپان.

overcome ['ouvə'kʌm]→ (overcame) vt. ① غەلبە قىلماقلىق يەڭ-مەك: ~ difficulties قىيىنچىلىقلارنى يەڭمەك / ~ the enemy دۈشمەننى تىز پۈكتۈرمەك. / ~ bureau cracy بيۈكراتلىقنى يەڭمەك. / ~ one's shortcomings كەمچىلىكلەرنى يەڭمەك. ②[كۆپىنچە مەجھۇل دەرىجىدە ئىشلىتىلىدۇ] بېسىپ چۈشمەك، ئۈستۈن چىقماق: Overcome by fear, the enemy soldiers took to their heels. دۈشمەن ئارمىيىسى قورقىنىدىن بېشىنى ساڭگىلىتىپ تىكىۋەتتى. / We were ~ with joy. بىزنىڭ گۈلقەقەلىرىمىز ئېچىلىپ كەتتى. بىز كۈتۈلمىگەن خۇشاللىققا ئې-رىشتۇق؛ بىز ئېچ-ئىچىمىزدىن سۆيۈنۈپ كەتتۇق. ② vi. غەلىبىگە ئېرىشمەك.

overcompensation ['ouvə'kɔmpen'seiʃən] n. ھەددىدىن زىيادە تولـ-

www.uyghurkitap.com

ـدۇرۇش (ئۆزىنى كەمستىش قاتارلىق پىسخولوگىيىنى يېڭىش ئۈ-
چۈن يۈز بەرگەن زىيادە ئىنكاس؛ ئەكس تەسىر).

overcunning ['ouvə'kʌniŋ] a. & n. بەكمۇ ھىيلىگەرلىك قىلىش (بەكمۇ ھىيلىگەرلىك قىلىدىغان).

overcurious ['ouvə'kjuəriəs] a. زىيادە ھەيرانلىق بىلەن كۆڭ سورايدىغان.

overdelicate ['ouvə'delikit] a. ① زىيادە ئىنچىكە، زىيادە نا-زۇك. ② زىيادە سىرلىق، زىيادە مۇرەككەپ.

overdevelop ['ouvədi'veləp] vt. ① زىيادە تەرەققىي قىلماق، بەك تە-رەققىي قىلىپ كەتمەك. ② [Pho.] بەك كۆلەڭگۇ چۈشۈرۈۋەتمەك.

overflow ['ouvə'fləu] v. ① تاشماق، تېشىپ كەتمەك، ئۇرغۇماق، يامرىماق، يېيىلماق. ② تولماق، لىق تولماق، قاپلىماق، قاپلانماق.

overhead ['əuvə'hed] adv. بېشىدا، يۇقىرىدا، ئۈستىدە، ئاسماندا. ‖ adj. ['əuvəhed] ئېگىز، يۇقىرى، يەردىن ئايرىلىپ تۇرىدىغان.

overhear ['ouvə'hiə] (overheard ['ouvə'hə:d] vt. ① مەيلى يوق (ئاڭسىز) ھالدا ئاڭلىماق؛ تۇيۇقسىز ئاڭلىماق. ② ئوغرىلىقچە ئاڭلىماق.

overheat ['ouvə'hi:t] vt. ① زىيادە قىزدۇرماق. ② زىيادە ھايا-جانلاندۇرماق.

overhung ['ouvə'hʌŋ] overhang نىڭ ئۆتكەن زامان شەكلى ۋە ئۆتكەن زامان سۈپەتدىشى.

overindulgence ['ouvərin'dʌldʒəns] n. زىيادە زوق-شوخ؛ زىيادە مەيلىگە قويۇش.

overissue ['ouvər'isju:] n. ‖ (قەغەز پۇل، زايوم قاتارلىقلارنى) زىيادە تارقىتىش، ئارتۇقچە تارقىتىش. ‖ vt. (قەغەز پۇل، زايوم قاتارلىقلارنى) قالايمىقان تارقاتماق، كەلسە-كەلمەس تارقاتماق.

overjoy ['əuvə'dʒɔi] v. خۇشال قىلماق، خۇشاللاندۇرماق: With ~ ed at (ياكى) be خۇشاللىقتا چۆممەك.

vt. چەكسىز خۇشاللاندۇرماق، ئىنتايىن خۇشاللاندۇرماق. a. بەك خۇشال: △ be ~ed oa (O. with) the good news خۇش خەۋەرنى ed ~ ئاڭلاپ ئىنتايىن خۇشال بولماق.

overkill ['ouvə'kil] vt. ① ھەددىدىن زىيادە كۆپ يادرو كۆچى بىلەن (نىشانىنى) ۋەيران قىلىپ تاشلىماق. ② تەكرار تەككۈزمەك. ③ قىرىپ تۈگەتمەك؛ قىرىپ قۇرىتىۋەتمەك n. ① زىيادە كۆپ يادرو قوراللىرى ۋەيران قىلىش كۆچى. ② زىيادە كۆپ زىيانكەشلىك قىلىش. ③ ھەددىدىن زىيادە كۆپ بولۇش؛ زۆرۈر بولمىغان ئارتۇقچە ھەرىكەت.

overknee ['ouvəni:] a. تىزدىن ئاشقان.

overlabo (u)r ['ouvə'leibə] vt. ① بەك بېرىلىپ ئىشلەتتۇرمەك. ② . . . گە قارىتا زىيادە بېرىلىپ سۈرەتلىمەك.

overlie ['ouvə'lai] (overlay ['ouvə'lei], overlain ['ouvə'lein]; vt. ① . . . نىڭ ئۈستىدە ياتماق، نىڭ ئۈستىگە باسماق. ② چۈمكەپ دەم ئالالمايدىغان قىلىۋەتمەك؛ . . . . . بېسىپ دىمىقتۇرىۋەتمەك.

overload ['ouvə'loud] vt. ① يۈكىنى ئاشۇرىۋەتمەك، يۈكىنى زىيادە ئېغىرلاشتۇرماق: an ~ ed vessel يۈكى ئېشىپ كەتكەن كېمە / be ~ ed with duties خىزمەت يۈكى زىيادە ئېغىر بولماق. ② (مىلتىق، زەمبىرەكلەرگە) زىيادە كۆپ ئوق-دورىلارنى قاچىلىماق (سالماق) n. ['ouvəloud] II . ① زىيادە ئېغىر يۈك. ② [El.] ئارتۇق يۈك: relay ~ ئارتۇق يۈكلۈك رېلى.

overlong ['ouvə'lɔŋ] ad. &a. بەك ئۇزۇن.

overlook ['ouvə'luk] I vt. ① نەزەر تاشلىماق، يۈقىرىدىن تۆۋەنگە قارىماق: a valley from a hill ~ تاغ ئۈستىدىن جىلغىغا نەزەر تاشلىماق (قارىماق) . / a tower ~ ing the city پۈتۈن شەھەرنىڭ مۇنار-بىنالىرىغا نەزەر تاشلىماق. ② چوقچۇيۇپ چىقماق. ③ تەكشۈرمەك؛ نازارەت قىلماق: carefully ~ the accounts ھېساب

www.uyghurkitap.com

تۇرلىرىنى ئىنچىكىلىق بىلەن تەكشۈرمەك. ④ كۆزۈشتىن قالدۇرۇپ قويماق (چۈشۈرۈپ قويماق)؛ سەل قارىماق: ~ a printer's error بىر ئورۇندا بېسىشتا خاتالىققا يول قويماق. ⑤ ئۆز مەيلىگە قويىۋەتمەك، كېچىرىم قىلماق، ئەپۇ قىلماق: ~ a fault خاتالىقىنى ئەپۇ قىلماق. ⑥ ... نى كۆزۈپ هودۇقماق (تەمتىرىمەك)؛ كۆز نۇرى بىلەن جەلپ قىلماق. n. ① تۆت ئەتراپقا نەزەر تاشلايدىغان ئېگىز جاي. ② نەزەر تاشلىنىۋاتقان مەنزىرە. ③ قاراش، نەزەر تاشلاش، كۆزىتىش.

overlord ['ouvəlɔ:d] n. ① فېئودال پادىشاھ (خان)، فېئودال ئاقسۆڭەك. ② ئەڭ ئالىي ھۆكۈمران؛ زالىم، زومىگەر؛ شاھىنشاھ، خاقان.

overly ['ɔuvəli] ad. ھەددىدىن زىيادە.

overlying ['ouvə'laiiŋ] overy نىڭ ھازىرقى زامان سۈپەتدىشى.

overman ['ouvəmæn] [(PL.)] overmen ['ouvəmen]) n. ① نازارەتچى؛ ئىش بېشى، باشلىق. ② كېسىمچى؛ زېغىر، سوتچى ③ [Phi.] دەرىجىدىن تاشقىرى ئادەم (superman بىلەن ئوخشاش)

vt. ['ouvə'mæn] (overmanned; overmanning) I خادىملارنى زىيادە كۆپ سەپلەتتۈرمەك (تەقسىم قىلدۇرماق): ~ a ship پاراخوتتىكى خادىملارنى ھەددىدىن زىيادە كۆپ تەقسىم قىلدۇرماق.

overmany ['ouvə'meni] a. ئارتۇقچە، زىيادە.

overmaster ['ouvə'ma:stɔ] vt. بويسۇندۇرۇماق، باش ئەگدۈرمەك؛ بېسىپ چۈشمەك: A strong emotion ~ ed him completely. بىرخىل كۈچلۈك ھېسسىيات ئۇنى پۈتۈنلەي كونترول قىلىۋالدى.

overmatch I ['ouvə'mætʃ] vt. ① غالىب كەلمەك، يەڭمەك، ئۈتۈپ چىماق، مەغلۇپ قىلماق. ② كۆپ كۈچلۈك رەقىب بىلەن مۇسابىقىلاشتۇرماق II ['ouvəmætʃ] n. ① بىرقەدەر كۈچلۈك رەقىب؛ كۈچلۈك دۈشمەن. ② ئارتۇقچىلىق ۋە ئاجىزلىق پەرقى چوڭ مۇسابىقە.

overmeasure ['ouvə'meʒə] n. نورمىدىن ئېشىپ كېتىش؛ ئېشىپ

قېلىش.

overmodest ['ouvə'mɔdist] a. زىيادە كەمتەر؛ زىيادە ئۇياتچان.

overnice ['ouvə'nais] a. ① زىيادە كۆڭۈل بۆلىدىغان، زىيادە رىئايە قىلىدىغان. ② زىيادە پۇتاق چىقىرىدىغان، ئارتۇقچە قۇسۇر ئىزدەيدىغان. ③ بەكمۇ ئىنچىكىلىك قىلىدىغان، بەكمۇ ئېغىر-بېسىق.

overnight ['əuvə'nait] I adv. ① دەسلەپكى كۈنى كەچتە. ② كېچىچە، بىر كېچە، تاڭ ئاتقۇچە. II adj. كەچ، كېچىلىك.

overslaugh ['ouvə.slɔ:] I vt. ① سەل قارىماق، چالا قويماق، چۈشۈرۈپ قويماق. ② (مەلۇم كىشىنىڭ) ۋەزىپىسىدىن ئېلىپ تاشلاپ (باشقىغا قويماق). ③ [A.] (مەلۇم كىشىگە) سەل قاراپ ۋەزىپە بەرمەي (باشقىلارنى ئىشلەتمەك). ④ [A.] توسىماق، توسقۇنلۇق قىلماق: ~ a legisla tive bill تەكلىپنىڭ ئىلگىرىلىشىگە توسالغۇلۇق قىلماق [E.] n. II [Mi. A] (باشقا بىر تېخنىمۇ مۇھىم ۋەزىپە تۇپەيلىدىن) ھازىرقى ۋەزىپىسىنى ئۆتەشتىن توختىتىش.

oversleep ['ouvə'sli:p] (overslept ['ouvə'slept]) [~ oneself] vt. ① قانغۇدەك ئۇخلاتقۇزماق. ② vi. قانغۇدەك ئۇخلىماق، بەك ئۇخلىماق.

oversleeve ['ouvə. sli:v] n. يەڭ قاپچۇقى.

overtake ['əuvə'teik] v. (overtook ['əuvə'tuk]؛ overtaken ['əuvə'teikən]) ① يېتىشمەك، يېتىشۋالماق. ② تۇيۇقسىز يېتىپ كەلمەك، تۇيۇقسىز چۈشمەك (بوران-چاپقۇن، پىشكەللىك قاتارلىقلار).

overthrow ['əuvə'θrəu] I v. (overthrew ['əuvə'θru:]؛ overthrown ['əuvə'θrəun]) ئاغدۇرماق، ئاغدۇرۇپ تاشلىماق، غۇلاتماق، يىقىتماق. II n. ['əuvəθrəu] ئاغدۇرۇش، ئاغدۇرمىچىلىق، گۇمران بولۇش، گۇمران قىلىش.

overtook ['əuvə'tuk] v. →overtake.

overturn ['əuvə'tə:n] v. ئاغدۇرماق، ئاغدۇرۇلماق، يىقىلىش.

ئۇيغۇر كىتاب تورى www.uyghurkitap.com ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

ـماق، يىقىتماق، غۇلىماق، غۇلاتماق.

overwhelm [ˈəuvəˈwelm] ①v. بېسىپ چۈشمەك. ② يوقالماق، غەرق بولماق، چۆكۈپ كەتمەك.

owal [ˈəuvəl] n. I ئېللىپس، ئېللىپس شەكىل، تۇخۇم شەكىل. II adj. ئېللىپس، تۇخۇم شەكىللىك.

owe [əu] ①v. قەرزدار بولماق. ② مەنسۇپ بولماق.

owing [ˈəuiŋ] adj. تۆلەنمىگەن، بېرىلمىگەن ‖ ~to سەۋەبتىن، تۈپەيلىدىن.

owing [ˈouiŋ] ① a. قەرز بولغان، تۆلىمىگەن: There are still ten dollars ~ يەنە 10 كوي قەرز بولماق (قالماق).
② بېرىشكە تېگىشلىك بولغان: sleep ~ to sb. because of the long vigil مەلۇم كىشى تاڭ ئاتقۇچە كېچىلىك پوستتا تۇرغاندىن كېيىن، ئېلىشقا تېگىشلىك ئۇيقۇ.

owl [aul] n. قارىغۇ ياپىلاق، ھوقۇق.

own [əun] adj. I ئۆزىنىڭ، ئۆزىگە خاس. II ①v. ئىگە بولماق. ② ئېتىراپ قىلماق، ئىقرار قىلماق، قوشۇلماق، ماقۇل بولماق.

owner [ˈəunə] n. ئىگە، ئىگىدارلىق قىلغۇچى، مۇلۇكدار، مال ئىگىسى.

ox [ɔks] n. (كۆپلۈكى [ˈɔksən] ~en) كالا، بۇقا.

oxen [ˈɔksən]n. →ox.

oxer [ˈɔksə] n. كالا قوتىنى، كالا ئېغىلى.

oxherd [ˈɔkshəːd] n. كالا باققۇچى، پادىچى.

oxhide [ˈɔkshaid] n. كالا تېرىسى، كالا خۇرۇمى.

oxidize [ˈɔksidaiz] ① v. ئوكسىدلاشتۇرماق، ئوكسىدلاشماق.
② داتلاشماق، داتلاشتۇرماق.

oxygen [ˈɔksidʒin] n. ، خىمىيە، ئوكسىگېن.

oyster [ˈɔistə] n. مۇلى قۇلۇلىسى.

oz. =**ounce.**

P

P,p [pi:] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ ئون ئالتىنچى ھەرپى

p. =①**page.** ② **participle.** ③ **past.** ④ **penny.**

pace [peis] n. قەدەم.

pacific [pə'sifik] adj. ① تىنچ، تىنچلىق. ② تىنچلىقپەرۋەر، تىنچلىق سۆيەر ‖ the pacific (Ocean) تىنچ ئوكيان.

pack [pæk] n. I بوپا، باغلام، توپ، بولاق، تېڭىق، ئورام. II v. ① قاچىلىماق، ئورىماق، تاڭماق، قاچىلانماق، ئورالماق. ② قىستىماق، قىستالماق، قىستىلىپ كىرمەك، لىق توشماق.

package ['pækidʒ] n. تېڭىق، بولاق، خالتا، پوسۇلكا.

pad [pæd] n. I ① سېلىنچا، چۇشەك. ② پات دەپتەر (يىرتىۋېتىلىشقا ئاسان بولسۇن ئۈچۈن، بىر چېتىگە يىلىم يېپىشتۇرۇپ تۇپلەنگەن دەپتەر). ③ (ھايۋاناتلارنىڭ) پۇت، تاپان. II v. تولدۇرماق، نىقتىماق، توشقۇزماق.

paddle[1] ['pædl] v. سۇ كەچمەك، سۇدا ئويناماق.

paddle[2] ['pædl] n. I پالاق. II v. پالاق بىلەن ھەيدىمەك.

page [peidʒ] n. بەت.

paid [peid] v. → pay.

pail [peil] n. چېلەك، تۇنۇك.

pain [pein] n. I ئاغرىق، ئازاب، جاپا، جاپالىق، مۇشەققەت، مۇشەققەتلىك. II v. ئاغرىماق، ئاغرىتماق، قىينىماق، جاپاغا سالماق، ئازابلىماق.

painful ['peinful] adj. ① ئاغرىق، ئازاب. ② جاپالىق، مۇشەققەتلىك.

paint [peint] n. I سىر، بويا‌ق، رەڭ. II v. ① سىرلىماق. ② (بويا‌ق بىلەن) سىزماق. ③ تەسۋىرلىمەك، سۈرەتلىمەك.

painter ['peintə] n. ① رەسسام. ② سىرچى.

painting ['peintiŋ] n. رەسىم (سىزىلغان)؛ رەسساملىق.

pair [pɛə] n. I (بىر) جۈپ. v. II جۈپلەشتۈرمەك، جۈپلەشمەك، a ~ of glasses / بىر جۈپ a ~ of ‖ بىر كۆزەينەك.

palace ['pælis] n. ① خان سارىيى، ئوردا. ② ساراي.

pale [peil] adj. I ① تاتىرىپ كەتكەن؛ زەئىپ، ئاجىز. ② سۇس، ئاچ. II v. تاتارماق، ئۆڭمەك.

palm[1] [pa:m] n. I ئالقان. II v. كۆز بويىماق، ئالدىماق.

palm[2] [pa:m] n. پالما، پالما دەرىخى.

pan [pæn] n. ① تاۋا، تېگى توز قازان. ② لېگەن، تەخسە، پەتـ نۇس.

pancake ['pænkeik] n. تاۋا كاكچىسى.

panda ['pændə] n. مۇشۇكئېيىق.

pane [pein] n. پەنجىرە ئەينىكى.

pang [pæŋ] n. ① قاتتىق ئاغرىق، قاتتىق ئاغرىش، سانجىلىپ ئاغرىش. ② ئازاب-ئوقۇبەت.

panic ['pænik] n. I تەمتىرەش، دۇدۇقلاش، ئالاقزادىلىك. adj. II سەۋەبسىز، ئارتۇقچە.

pant [pænt] v. I ① ھاسىراپ سۆزلىمەك، نەپىسى سىقىلىپ سۆزـ لىمەك. ① تەشنا بولماق، ئىنتىزار بولماق، ئارزۇ قىلماق. n. II نەپەسلىنىش.

pantry ['pæntri] n. ① تاماق ئېتىش سايمانلىرى ئۆيى. ② يېمەكلىك ساقلاش ئۆيى.

papa [pə'pa:] n. دادا، ئاتا.

paper ['peipə] I n. ① قەغەز. ② گېزىت. ③ خەت-ئالاقە؛ هۆجـ-جەت. ④ ئىلمىي ماقالە. ⑤ ئىمتىهان قەغىزى.
II adj. قەغەز، قەغەزدەك، قەغەزدىكى.

parachute ['pærəʃu:t] I n. پاراشۇت. n. I پاراشۇت بىلەن سەكـ-رىمەك.

parade [pə'reid] I n. ① كۆرەك، پارات، نامايىش. ② پارات مەيدانـ-نى. ③ كۆز-كۆز قىلىش. II v. ①كۆرەك ئۆتكۈزمەك، نامايىش قىلـ-ماق. ② كۆز-كۆز قىلماق.

paradise ['pærədais] n.جەننەت، گۈلۈستان، باغۇ-بوستان.

paragraph ['pærəgra:f] n.〈ماقالە〉 ئابزاس، پاراگراف.

parallel ['pærəlel] I adj. ① پاراللېل. ② ئوخشاش، بىردەك. II n. ①پاراللېل، پاراللېل سىزىق. ② سېلىشتۇرۇش، سېلىشتۇرما.

parasite ['pærəsait] n. ① پارازىت، پارازىت قۇرت. ② پارازىت ئۆسۈملۈك. ③ تەييارتاپ، هارامتاماق، تېكىنخور.

parcel ['pa:sl] n. ① پوسۇلكا، خالتا. ② قىسىم، پارچە، بىر پارچە، بىر دانە.

pardon ['pa:dn] I n. ئەپۇ قىلىش، كەچۈرۈش. II v. ئەپۇ قىلماق، كەچۈرمەك ‖ I beg you ~ ① ئەپۇ قىلىڭ، كەچۈرۈڭ. ② گېپىڭىزنى ئېنىق ئاڭلىيالمىدىم، سۆزىڭىزنى قايتا ئېيتسىڭىز.

parent ['peərənt] n. ① ئاتا، ئانا. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) ئاتا-ئانا، ئاتا-ئانىلار. ③ ئەجداد، ئاتا-بوۋا.

park [pa:k] I n. ① باغچا. ② ئاپتوموبىل توختىتىش مەيدانى II v. توختاتماق، توختىتىپ قويماق (ئاپتوموبىلنى): No ~ ! ئاپتوموبىل توختىتىشقا بولمايدۇ.

parliament ['pa:ləmənt] n. پارلامېنت.

parlo(u)r['pa:lə] n. قوبۇلخانا، مېهمانخانا.

www.uyghurkitap.com

parrot ['pærət] n. تۇتى قۇش.

part [pa:t] I n. ① پارچە، بۆلۈم، قىسىم، بۆلەك. ② مەجبۇرىيەت، بۇرچ، ۋەزىپە: ... in ~ قاتناشماق. ③ رول (ئويۇندا). ④ تەرەپ، رايون، جايلار. ⑤ زاپچاس. II v. ئايرىماق، ئايرىلماق، بۆلمەك، بۆلۈنمەك.

partake [pa:'teik] v. (partook [pa:tuk] ; partaken [pa:teikən]) ① تەڭ بەھرىمەن بولماق، ئورتاقلاشماق. ② قاتناشماق، ئىشتىراك قىلماق، ئارىلاشماق. ③ بولماق، بار بولماق (مەلۇم خۇسۇسىيەت).

partial ['pa:ʃəl] adj. ① قىسمەن، جۇزئىي، بىرتاز. ② يانباسىدىغان، بولۇشىدىغان.

participate [pa:'tisipeit] v. ① تەڭ بەھرىمەن بولماق، ئورتاقلاشماق. ② قاتناشماق، ئىشتىراك قىلماق، ئارىلاشماق. بەكرەك، ياخشى كۆرىدىغان.

participation [pa:tisi'peiʃən] n. ① تەڭ بەھرىمەن بولۇش. ② قاتنىشىش، ئارىلىشىش.

participle ['pa:tisipl] n. 〈گرامماتىكا〉 سۆيەتداش present ~ هازىرقى زامان سۆيەتدىشى / past ~ ئۆتكەن زامان سۆيەتدىشى.

particle [pa:tikl] n. ① زەررە، زەررىچە. ②〈خىمىيە〉 زەررە. ③〈فىزىكا〉 ماددىي نۇقتا، زەررە. ④ ئىنتوناتسىيە ئۇلانمىسى.

particular [pə:tikjulə] I adj. ① ئالاھىدە، باشقىچە، ئۆزگىچە، ئۆزىگە خاس. ② ئېنىق، توغرا، تەپسىلىي. ③ قۇسۇر ئىزدەيدىغان، پۇتاق چىقىرىدىغان. II n. تەپسىلىي، تەپسىلات.

particularly [pə:'tikjuləli] adv. ① ئالاھىدە، باشقىچە، مەخسۇس. ② تەپسىلىي، ئېنىق.

partisan, partizan ['pa:ti'zæn] n. ① پارتىزان. ② گۇرۇھ.

partly [pa:tli] adv. قىسمەن، بىر قىسىم، جۇزئىي.

partner [pa:tnə] n. ① شېرىك، ھەمتاۋاق، ھەمراھ. ② ھەمراھ (تانسىدا)؛ جورا، جۈپ.

party ['pa:ti] n. ① پارتىيە. ② گۇرۇپپا. ③ زىياپەت. ④تانسا. ⑤〈قانۇن〉 شاھىد.

pass [pa:s] v. I (~ ed ،~ed [pa:st]) ① ئۆتمەك، ئۆتكۈزمەك، ئۆتۈپ كەتمەك. ② تەكشۈرۈپ ماقۇللىماق. ③ يەتكۈزمەك، سۇنۇپ بەرمەك، بەرمەك. ④ يۇز بەرمەك، تۇغۇلماق (ۋەقە)؛ ئۆزگەرمەك، ئۆزگەرتمەك ‖ ~ away ۋاپات بولماق، دۇنيادىن ئۆتمەك / ~ on يەتكۈزمەك، بەرمەك / ~ out ھوشىدىن كەتمەك ~ over / سەل قارىماق / ~ through ① (مەلۇم جايدىن) ئۆتمەك. ② باشتىن كەچۈرمەك. II n. ① (ئىمتىھاندىن) ئۆتۈش. ② يول خېتى؛ مەيدانغا كىرىش ھېلىتى ‖ come to ~ پەيدا بولماق، يۇز بەرمەك.

passage ['pæsidʒ] n. ① كارىدور. ② پاراگراف.

passenger ['pæsindʒə] n. يولۇچى.

passion ['pæʃən] n. ① قايناق، ھېسسىيات، كۈچلۈك ھېسسىيات، قىزغىنلىق. ② مۇھەببەت، ئىشق.

passionate ['pæʃənit] adj. قىزغىن، ھېسسىياتچان.

past [pa:st] adj. I ئۆتكەن، ئۆتكەنكى، بۇرۇنقى: the ~ week ئۆتكەن ھەپتە / my ~ life بۇرۇنقى تۇرمۇشۇم the ~ tense / 〈گرامماتىكا〉 ئۆتكەن زامان. II n. ① ئۆتمۇش، ئۆتكەن ئىشلار. ② سەرگۈزەشت، كەچۈرمىش. III prep. ① (ۋاقىتنى كۆرسىتىپ، سائەتنىڭ . . . دىن . . . ئۆتكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ): It's twenty ~ five. ئون بەشتىن 20 مىنۇت ئۆتتى. ② . . . نى كېسىپ، . . . دىن، . . . ئارقىلىق: walk ~ the square مەيداندىن ئۆتمەك. ③ (بىرەر ئىش ھەرىكەت ياكى ئەھۋالنىڭ مەلۇم

www.uyghurkitap.com

~ comprehension : دەرىجىدىن ئاشقانلىقىنى كۆرسىتىدۇ) چۈشىنىكسىز، چۈشەنگىلى بولمايدىغان. adv. Ⅳ يېنىدىن: go ~ [walk] يېنىدىن ئۆتمەك، يېنىدىن ئۆتۈپ كەتمەك.

paste [peist] n. ① شىلىم. ② مەلھەم، قىيام.

pastime ['pa:staim] n. كۆڭۈل ئېچىش، ئويۇن-تاماشا.

pastor ['pa:stə] n. پوپ.

pasture ['pa:stʃə] n. Ⅰ ئوتلاق، يايلاق. v. Ⅱ ئوتلىماق، ئوتلاتماق، يايلىماق، يايلاتماق.

pat [pæt] v. Ⅰ ئۇرماق، قاقماق، سىلىماق (~ting ; ~ ted ; ~ ted) n. Ⅱ ① سىلاش؛ يېنىك ئۇرۇپ قويۇش. ② (سىرىق ماينىكى) پارچە.

patch [pætʃ] n. ياماق، قاداق.

patent ['peitənt] adj. Ⅰ ① ئوچۇق، ئايدىڭ، ئېنىق. ② مەخسۇس پايدا ئالىدىغان، خاس پايدىلىق، ئالاھىدە رۇخسەت قىلىنغان. n. Ⅱ مەخسۇس پايدا ھوقۇقى.

path [pa:θ] n. يول، چىغىر يول.

patience ['peiʃəns] n. تاقەت قىلىش، سەۋر قىلىش، تاقەت قىلىش كۈچى، چىداملىقى.

patient ['peiʃənt] adj. Ⅰ سەۋرچان. n. Ⅱ ئاغرىق، كېسەل، بىمار.

patriot ['peitriət] n. ۋەتەنپەرۋەر.

patriotic ['pætri'ɔtik] adj. ۋەتەنپەرۋەر، ۋەتەنپەرۋەرلىك.

patriotism ['pætriətizəm] n. ۋەتەنپەرۋەرلىك، ۋەتەنسۆيەرلىك.

patrol [pə'trəul] v. چارلىماق، كۆزەتمەك (~ling ; ~ led ; ~ led)

patron ['peitrən] n. ① ياردەمچى، ياردەم بەرگۈچى، ھىمات. ② خېرىدار.

pattern ['pætən] n. ئۈلگە، نۇسخا، ئەندىزە، مودېل؛ چېرتيوژ.

pause [pɔ:z] n. Ⅰ ① ۋاقىتلىق توختاش. ئوتتۇرا يولدا توختاش،

يېرىم يولدا توختىتىش. ② تەنەپپۇس. II v. ۋاقتىنچە توختىماق، ۋاقتىنچە توختاتماق، ئوتتۇرا يولدا توختىماق، يېرىم يولدا توختاتماق.

pave [peiv] v. يايماق، سالماق يانتۇزماق (خىش ياكى باشقىلارنى) : a path ~ d with brick خىش يانتۇزۇلغان چىغىر يول / the way for... ~ . . . گە يول ئاچماق.

pavement ['peivmənt] n. پىيادىلەر يولى.

pavilion [pə'viljən] n. ① زىننەت قۇرۇلۇشى. ② چېدىر، چوڭ چې-دىر. ③ شىپالۇ، راۋاق. ④ ئارامگاھ (تەنتەربىيە مەيدانلىرىدىكى).

paw [pɔ:] n. پەنجە، تىرناق (قۇشلارنىڭ).

pay [pei] (paid [peid] ; paid) v. I ①بەرمەك، تاپشۇرماق، تۆلە-مەك. ② پايدىلىق بولماق، ئەپلىك بولماق. ③ ئەرزىمەك ‖ attention ~ دىققەت قىلماق / for . . . ~ . . . نىڭ خىراجىتىنى ئۆز ئۈستىگە ئالماق / in ~ تۆلەپ تۈگەتمەك. II n. ئايلىق ماۋاش.

payable ['peiəbl] adj. تۆلەشكە تېگىشلىكى، تۆلەيدىغىنى.

payment ['peimənt] n. (پۇل) تۆلەش، بېرىش، چىقىم تارتىش. ② تۆلىگەن پۇل، ھەق. ③ ئۆچ ئېلىش؛ جەرىمانە قويۇش.

pea [pi:] n. كۆك پۇرچاق، نوقۇت.

peace [pi:s] n. ① تىنچ، تىنچلىق، ئامانلىق. ② ئىناق.

peaceful ['pi:sful] adj. ① تىنچلىق، تىنچ، جىمجىت. ② مۇلايىم، سىلىق. ③ ئاسايىشلىق.

peach [pi:tʃ] n. ① شاپتۇل، شاپتۇل دەرىخى. ②ھال رەڭ، ئاچقىزىل.

peacock ['pi:kɔk] n. (ئەركەك) توز.

peak [pi:k] n. I چوققا، تاغ چوققىسى II adj. چوققا، ئەڭ يۇقىرى نۇقتا.

peal [pi:l] n. I ① قوڭغۇراق ئاۋازى. ② گۈلدۈرلەش v. II گۈلدۈرلىمەك، گۈلدۈرلەتمەك، تاقىلدىماق، تاقىلداتماق.

pear [pɛə] n. ئامۇت، نەشپۈت، نەشپۈت دەرىخى.

pearl [pə:l] n. ① ئۇنچە، ئۇنچە-مەرۋايىت. ② قىممەتلىك بۇيۇم.

peasant ['pezənt] n. دېھقان.

peasantry ['pezəntri] n. دېھقان (ئومۇمىي ئاتالىشى).

pebble ['pebl] n. شېغىل.

peck [pek] v. I چوقۇلىماق، دانلىماق. n. II چوقۇلاش، دانلاش.

peculiar [pi'kju:ljə] adj. ① ئالاھىدە، ئۆزىگە خاس، مەخسۇس. ② غەيرىي، غەلىتە، ئاجايىپ.

pedal ['pedl] n. پېدال (ۋېلىسىپىت، كىيىم تىكىش ماشىنىسى ۋە پىئانىنو قاتارلىقلارنىڭ).

peel [pi:l] v. I سويماق، شىلماق، سويۇلماق، شىلىنماق n. II مېۋە شۆپۈكى.

peep [pi:p] v. ① مارىماق. ② تەدرىجىي پەيدا بولماق.

peer[1] [piə] v. تىكىلىپ قارىماق؛ مارىماق.

peer[2] [plə] n. ① تەڭداش، ئوخشاش (ئادەم). ② ئاقسۆڭەك، ئېسىلزادە.

peg [peg] n. ① مىخ؛ شىنا؛ قوزۇق؛ پانا، ئىلمەك. ② باھانە.

pen [pen] n. قەلەم.

pence [pens] n. → penny.

pencil ['pensl] n. قېرىندىاش (قەلەم).

pendulum ['pendjuləm] n. مايا تىنمىك (سائەتنىڭ).

penetrate ['penitreit] v. ① سىڭمەك، سىڭدۈرمەك، ئۆتمەك، ئۆتۈپ كەتمەك (يامغۇر). ② كۆزى يەتمەك، تېگىگە يەتمەك، ياخشى چۈشەنمەك. ③ تولماق، توپلانماق، قاپلىماق، يامرىماق.

penicillin ['peni'silin] n. پېنىسىلىن.

peninsula ['pi'ninsjulə] n. يېرىم ئارال.

pensive ['pensiv] adj. خىيالچان، غەمكىن، چوڭقۇر خىيالغا چۆمگەن

people ['pi:pl] n. ① مىللەت. ② خەلق، خەلق ئاممىسى، ئامما: the ~ of all countries پۈتۈن دۇنيا خەلقى. ③ كىشى، ئادەم، كىشىلەر.

pepper ['pepə] n. قارىمۇچ.

per [pə:] prep. ① ھەر، ھەربىر ② . . . دىن، . . . تىن، . . . گە ئاساسەن، . . . بويىچە: ~ example نۇسخىغا ئاساسەن.

perceive [pə'si:v] v. (بەش ئەزا ئارقىلىق) سەزمەك، بىلمەك، چۈشەنمەك.

percent [pə'sent] n. پىرسەنت.

perception [pə'sepʃən] n. سەزگۈ، سېزىم، چۈشەنچە، چۈشىنىش ئىقتىدارى.

perchance [pə'tʃa:ns] adv. ① تاسادىپىي، تۇيۇقسىز. ② ئېھتىمال، بەلكى.

perfect[1] ['pə:fikt] adj. ① مۇكەممەل، نۇقسانسىز پۈتۈنلەي، ھەممە، تامامەن. ③ توغرا، ئېنىق. ④ پۇختا، پىشىق، كامىل. ⑤〈گراممماتىكا〉 پۈتكەن: the present ~ ھازىرقى پۈتكەن تۈس.

perfect[2] [pə'fekt] v. مۇكەممەللەشتۈرمەك، ئورۇندىماق، پۈتتۈرمەك.

perfection [pə'fekʃən] n. ① مۇكەممەل، تولۇق پۈتۈن، ساق. ②ئۇلگە، تىپ.

perfectly ['pə:fiktli] adv. مۇكەممەل، پۈتۈنلەي تامامەن.

perform [pə'fɔ:m] v. ① ئوينىماق، ئورۇندىماق، چالماق. ② ئادا قىلماق، ئىجرا قىلماق، ئەمەل قىلماق.

performance[pə'fɔ:məns] n. ① ئادا قىلىش، ئورۇنلاش، ئىجرا قىلىش؛ ئەمەل قىلىش. ② نەتىجە، مۇۋەپپەقىيەت، ئۇنۇم. ③ خۇسۇسىيەت، ئىقتىدار (ئاپتوموبىلنىڭ). ④ 〈مۇزىكا، ئويۇن؛ ئورۇنداش.

www.uyghurkitap.com

perfume[1] [pə:fju:m] n. ① خۇش پۇراق. ② ئەتىر، خۇش پۇراق ماتېرىياللار.

perfume[2] [pə'fju:m] v. ئەتىر چاچماق، خۇش پۇراق چىقارماق.

perhaps [pə'hæps] adj. ئېھتىمال، بەلكى.

peril ['peril] n. خەۋپ، خەۋپلىك، خەتەر، خەتەرلىك، خەۋپ-خەتەر.

perilous ['periləs] adj. خەۋپلىك، خەتەرلىك.

period ['piəriəd] n. ① بىر مەزگىل. ② سائەت (دەرس). ③ گرامماتىكا، چېكىت.

perish ['periʃ] v. ① ئۆلمەك، هالاك بولماق. ② گۇمران بولماق، گۇمران قىلماق، يوقاتماق، يوقالماق.

permanent ['pə:mənənt] adj. ① مەڭگۇ، مەڭگۈلۈك؛ مۇستەھكەم، مۇقىم. ② دائىمىي.

permission [pə'miʃən] n. رۇخسەت، ئىجازەت.

permit[1] [pə'mit] v. رۇخسەت قىلماق، ئىجازەت بەرمەك، يول قويماق.

permit[2] ['pə:mit] n. يول خېتى، گۇۋاهنامە.

perpetual [pə'petjuəl] adj. مەڭگۈلۈك، مۇستەھكەم. ② ئارقا-ئارقىدىن، توختىماي، ئۈزلۈكسىز.

perplex [pə'pleks] v. قايمۇقتۇرماق، گاڭگىراتماق، قىيىن ئەھۋالغا چۈشۈرۈپ قويماق، تەڭلىككە سالماق.

persecute ['pə:sikju:t] v. ① زىيانكەشلىك قىلماق. ② قىيىن ئەھۋالغا چۈشۈرۈپ قويماق، تەڭلىككە سالماق.

persevere ['pə:si'viə] v. چىڭ تۇرماق، قەتئىي داۋاملاشتۇرماق، تىز پۈكمەسلىك، باش ئەگمەسلىك.

persian ['pə:ʃən] I n. ① پارس تىلى. ② پارس، پارسلار. II adj. پارس، پارسچە، پارسنىڭ.

persist [pə'sist] v. ① چىڭ تۇرماق، چىڭ تۇرۇۋالماق.

② داۋاملاشتۇرماق.

persistent [pə'sistənt] adj. ① چىداملىق تۇرىدىغان، قەتئىي داۋاملاشتۇرىدىغان. ② جاھىل، كاج، تەرسا. ③ داۋاملىشىدىغان، دائىم بولۇپ تۇرىدىغان.

person ['pə:sn] n. ① ئادەم، كىشى، شەخس. ② بەدەن، تەن، گەۋدە، چىراي، ئەپت. ③〈گراماتىكا〉 شەخس.

personal ['pə:snl] adj. ① شەخسىي، شەخسەن، ئۆز، شەخسەن ئۆزى. ② گەۋدىلىك، چىراي، ئەپت. ③〈گراماتىكا〉 شەخس.

personality ['pə:sə'næliti] n. ① شەخسىي، خاسلىق، شەخسىلىك. ② كىشى، ئەرباب، زات. ③ تۆھمەت، قارىلاش.

personally ['pə:snəli] adv. ① ئۆزى بىۋاستە، شەخسەن، شەخسەن ئۆزى. ② ئۆزىگە كەلگەندە، ئۆزىگە نىسبەتەن ئېيتقاندا.

personnel ['pə:sə'nel] n. خادىم، خىزمەتچى، خىزمەتچىلەر.

perspiration ['pə:spə'reiʃən] n. تەر، تەرلەش.

persuade [pə'sweid] v. قايىل قىلماق، ئىشەندۈرمەك.

pertain [pə:tein] v. ① تەئەللۇق بولماق، تەۋە بولماق، مەنسۇپ بولماق. ② ئائىت (بولماق).

pet [pet] n. I ئامراق ھايۋان، ياخشى كۆرىدىغان ھايۋانلار؛ ياخشى كۆرىدىغان نەرسە ② كۆز قارىچۇقى. II adj. ئامراق، ئارزۇلۇق.

petal ['petl] n. گۈل بەرگى، گۈل قېتى.

petition [pi'tiʃən] n. I ① مۇراجىئەت، تەلەپ، مۇراجىئەتنامە. ② ئىلتىماس. II v. ① مۇراجىئەت قىلماق. تەلەپ قىلماق. ② ئىلتىماس قىلماق.

petrol ['petrəl] n. (ئەنگلىيە تىلىدا) بېنزىن.

petroleum [pi'trəuljəm] n. نېفىت.

petticoat ['petikəut] n. ئىچ كۆڭلەك.

petty ['peti] adj. ① كىچىك، ئۇششاق. ②قورسىقى كىچىك؛ دىلى نازۇك.

pharmacy ['fɑ:məsi] n. ① دورا تەڭشەش، دورا ياساش. ② دورىخانا، ئاپتىكا.

phase [feiz] n. ① باسقۇچ، ھالەت؛ ۋەزىيەت، ھالەت. ② تولۇن ئاي ۋە يېڭى ئاي. ③ تەرەپ، جەھەت.

phenomena [fi'nɔminə] n. → phenomenon.

phenomenon [fi'nɔminən] ① ([fi'nɔminə] phenomena) n. ھادىسە، ئەھۋال. ② ئالاھىدە ئادەم، نەرسە، ۋەقە قاتارلىقلار.

philosopher [fi'lɔsəfə] n. پەيلاسوپ.

philosophy [fi'lɔsəfi] n. پەلسەپە.

phone [fəun] n. & v. (جانلىق تىلدا) تېلېفون؛ تېلېفون بەرمەك.

phonetics [fəu'netiks] n. فونېتىكا.

photo ['fəutəu] (~s) n. (جانلىق تىلدا) =photograph.

photograph ['foutəgra:f] n. فوتو سۈرەت، رەسىم.

phrase [freiz] n. ئىبارە، سۆز بىرىكمىسى.

physical ['fizikəl] adj. ① بەدەن، تەن؛ جىسمانىي. ② ماددىي. ③ تەبىئىي. ④ فىزىكا، فىزىكىلىق.

physician [fi'ziʃən] n. دوختۇر، ئىچكى كېسەللىكلەر دوختۇرى.

physics ['fiziks] n. فىزىكا.

physiology ['fizi'ɔlədʒ] n. فىزىئولوگىيە.

piano ['pjænəu] n. پىئانىنو، رويال.

pick[1] [pik] n. جوتو.

pick[2] [pik] v. ① تەشمەك، قازماق، كولىماق، ئاچماق. ② يۇلماق، يۇلۇنماق؛ ئۈزمەك؛ شىلماق؛ چۇشۇرمەك. ③ تاللىماق، تاللانماق، ئىلغىماق. ④ يىرتماق، يىرتىلماق، پارچىلىماق، پارچىلانماق. ⑤ يانچۇقچىلىق قىلماق، ئوغرىلىق قىلماق ‖ ~ out ① تاللىماق. ② پەرق ئەتمەك / ~ up ① قازماق، كولىماق. ② تەرمەك، تېپىۋالماق. ③ جانلانماق. ④ ئەسلىگە كەلمەك، ئەسلىگە كەلتۇر-

مەك. ⑤ قولغا كەلتۈرمەك، ئېرىشمەك.

pickle ['pikl] I n. ① (گۆش ياكى سەيلەرنى چىلايدىغان) شاكىراب، سىركە. ② ئاچا سەي، چىلىغان گۆش. ③ مۇشكۈللۈك.

pickpocket ['pikpɔkit] n. يانچۇقچى، جەلىگۇر.

picnic ['piknik] I n. دالا تامىقى، سەپەر تامىقى. II v. (~ ked ['piknikt] ؛ ~ ked ؛ ~king) سەيلە تامىقى يېمەك، سەپەر تامىقى يېمەك.

picture ['piktʃə] n. ① رەسىم، سۈرەت. ② مەنزىرە. ③ (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) كىنو، فىلىم: the ~ s كىنو.

picture—book ['piktʃəbuk] n. رەسىملىك كىتاب.

picturesque ['piktʃə'resk] adj. سۈرەتتەك گۈزەل، كۆركەم.

pie [pai] n. گۆشنان، تاۋا گۆشىنى.

piece [pi:s] n. ① بۆلەك؛ بۇردا؛ دانە؛ ۋاراق؛ تال؛ قىسىم. ② مېتال پۇل ‖ a ~ of بىر تال (پارچە، ۋاراق، دانە) break sth. to ~ s / پارچىلىماق، كۆكۈم-تالقان قىلماق fall [come] to ~ s / چۈۋۈماق، چۈۋۈپ تاشلىماق.

pierce [piəs] v. تەشمەك، سانجىماق، تىقماق؛ كېسىپ ئۆتمەك؛ بۇزماق، بۆسۈپ ئۆتمەك.

pig [pig] n. ① چوشقا؛ چوشقا گۆشى. ② چۆيۈن.

pigeon ['pidʒin] n. كەپتەر.

pigtail ['pigteil] n. ئۆرمە چاچ.

pile [pail] n. ① دۆۋە، تۈركۈم، توپ. ② (جانلىق تىلدا) نۇرغۇن پۇل. ③ بىنا.

pilgrim ['pilgrim] n. تاۋاپ قىلغۇچى، ئىبادەت قىلغۇچى، ھەج قىلغۇچى.

pill [pil] n. تابلېتكا.

pillar ['pilə] n. ① تۈۋرۈك تايانچ.

pillow ['piləu] n. ياستۇق، تەكىيە.

www.uyghurkitap.com

pilot ['pailət] n. ① يول باشلىغۇچى. ② ئۇچقۇچى.

pin [pin] n. I يېڭنىمىخ، قىسقۇچ، ئىلغۇچ. II v. ① ئىلىپ قويماق، قادىماق، قادىپ قويماق. ② باسماق، بېسىپ قويماق، توسۇپ قويماق. ③ ئىشەنچ باغلىماق.

pinch [pintʃ] v. I ① ئۇزمەك. ② قىسماق، قىستۇرماق، قولتۇقلىماق. ③ سقماق، قىستىماق (ئاياغ). ④ قىينىماق، ئازابلىماق. n. II ① قىسىش، سقىش. ② سقىم، تۇتام.

pine [pain] n. قارىغاي.

pineapple ['pain,æpl] n. ئاناناس.

pink [piŋk] n. ① ئاچ قىزىل، ھالرەڭ. ②〈ئۆسۈملۈك〉 جۇڭگو چىنىگۈلى. ③ جەۋھەر، مېغىز.

pioneer ['paiə'niə] n. ① بوز يەر ئاچقۇچى. پىئونېر. ② باشلامچى؛ پېشۋا.

pious ['paiəs] adj. ئىخلاسمەن، تەقۋادار.

pipe [paip] n. ① تۇرۇبا، نەيچە. ② نەيلىك چالغۇ ئەسۋابى. ③غاڭزا، تۇرۇپكا.

pistol ['pistl] n. تاپانچا.

piston ['pistən] n.〈مېخانىكا〉 پورشېن، مۇفتا.

pit [pit] n. ① ئورا، ئورەك، ئازگال. ② ھاڭ؛ كۆمۈركان. ③ (ھايۋان بەدىنى ياكى ئۆسۈملۈك غولىدىكى) ئويۇقچە، چوقۇر.

pitch [pitʃ] v. ① (چېدىر) قۇرماق، تىكلىمەك. ② ئاتماق، تاشلىماق، ئىرغىتماق. ③ (كېمە) چايقالماق.

pitcher ['pitʃə] n. (ساپلىق) سۇ كوزىسى، سۇ كۈپى، سۇ ئىدىشى.

pity ['piti] n. ① خەيرىخاھلىق، ھېسداشلىق. ② ئېچ ئاغرىش، رەھىم، رەھىم قىلىش. ③ ئەپسۇس، ئەپسۇسلىنارلىق ئىش.

pivot ['pivət] n. ① تۆگۈن، مەركەز، مەركىزىي ئوق.

② مەركىزىي نۇقتا (مۇزاكىرە قىلىدىغان).

PL. = **plural.**

place [pleis] I n. ① ئورۇن، جاي، يەر، سورۇن. ② رايون. ③ ئىسىم تەرتىپى. ④〈ماتېماتىكا〉 خانە ‖ give ~ to ① ئورۇن بەرمەك. ② . . . ئارقىلىق ئورنىغا قويماق / in ~ of ئورنىغا قويماق، ئورنىغا دەسسەتمەك / ~ take ① تۇغۇلماق، پەيدا بولماق، يۈز بەرمەك، بولماق ② ئۆتكۈزمەك، ئۆتكۈزۈلمەك ~ of take the / ئورنىنى باسماق، ئورنىنى ئىگىلىمەك. II v. ① قويماق، مۇڭاپىق جايغا ئورۇنلاشتۇرماق. ② (ئۆمىد) باغلىماق، كۆتمەك.

plague [pleig] I n. ① يۇقۇملۇق كېسەل. ② ئاۋارىچىلىك؛ دەرد؛ ئاپەت. II v. ئازابلانماق، دەرد تارتماق.

plain[1] [plein] I adj. ①روشەن، ئېنىق، چۈشىنىشلىك. ② ئاددىي، ئاددىي-ساددا. ③ توز، ئاق كۆڭۈل. II adv. ئېنىق، روشەن.

plain[2] [plein] n. توزلەڭلىك، توزلەڭلىك.

plainly ['pleinli] adv. ① ئېنىق، روشەن، چۈشىنىشلىك. ② ئاق كۆڭۈللۈك بىلەن، توز، ئوچۇق. ③ ئاددىي، ئاددىي-ساددا.

plan [plæn] I n. ① پىلان. ② لايىھە. II v. ~ ned) ؛ ~ ning) ① پىلانلىماق. ② لايىھىلىمەك.

plane [plein] I n. ① تەكشىلىك، تەكشى يۈز. ② سەۋىيە، دەرىجە. ③ ئايروپىلان. II adj. تەكشى.

planet ['plænit] n. سەييارە، پلانېتا.

plank [plæŋk] I n. قېلىن تاختاي، پەن. II v. تاختاي يانقۇزماق.

plant [pla:nt] I n. ① ئۆسۈملۈك. ② مايسا؛ كۆچەت، نوتا. ③ ئۆسكۈنە، جاھاز، ماشىنا ئۈسكۈنىلىرى. ④ فابرىكا، زاۋۇت. II v. تېرىماق، تىكمەك.

plantation [plæn'teiʃən] n. ① ئېكىنزارلىق، تېرىقچىلىق مەيدانى، دېھقانچىلىق مەيدانى. ② دەرەخ تىكىش، ئورمان بىنا قىلىش؛ سۈن-

ئىي ئورمانلىق.

PLA. P. L. A. = (the) People's Liberation Army (جۇڭگو) خەلق ئازادلىق ئارمىيىسى.

plaster ['pla:stə] I n. ① سۇۋاق لاي. ② مەلھەم دورا. ③ پلاستىبر. ④ گەچ، گىپس. II v. ① سۇۋىماق، ئاقلىماق، ئاقارتماق. ② سۇرمەك؛ چاپماق (دورا).

plastic ['plæstik] I adj. ① ئېلاستىكلىق، ئەۋرىشىملىك. ② نەپىس؛ تەسۋىرىي، ئوبرازلىق. ③ ھۆسن تۇزەش. II n. پلاستىك، سۇلياۋ، پلاستىك بۇيۇملار.

plate [pleit] n. لېگەن، تەخسە.

plateau ['plætəu] n. (~x [plætəuz] ، ~ s) ئېگىزلىك.

platform ['plætfɔ:m] n. ① مۇنبەر، سەھنە. ② پلاتفورما. ③ پارتىيە پروگراممىسى، سىياسىي پروگراممىا.

play [plei] v. I ① (~ ed ؛ ~ ed [pleid] ئويناماق، تاماشا قىلماق. ② (مۇسابىقىگە) قاتناشماق. ③ چالماق، ئورۇندىماق. II n. ① ئويۇن، مۇسابىقە. ② سەھنە ئەسىرى. ③ قىمار. ④رول، ھەرىكەت ‖ bring... into ~ رولىنى جارى قىلدۇرماق / come into ~ ھەرىكەتلەنمەك؛ رولىنى جارى قىلماق.

player ['pleiə] n. ① ئارتىس، ئويۇنچى. ② ماھىر.

playmate ['pleimeit] = fellow

plaything ['pleiθiŋ] n. ئويۇنچۇق.

plead [pli:d] v. (pled [pled] ، ~ ed ؛ pled [pled] ، ~ ed) ① (بىراۋنى) ئاقلىماق؛ زاكونلاشماق. ② يېلىنماق، ئۆتۈنمەك، ئىلتىجا قىلماق. ③ باھانە قىلماق.

pleasant ['pleznt] adj. كۆڭۈللۈك، خۇشاللىق، قىزىق، يېقىملىق، كىشىنى خۇشال قىلىدىغان.

pleasantly ['plezntli] adv. كۆڭۈللۈك، خۇشال.

please [pli:z] v. ① خۇشاللانماق، خۇشاللاندۇرماق، مەمنۇن بولماق

ماق، مەمنۇن قىلماق. ② (دائىم بۇيرۇق ئاھاڭىدا ئىشلىتىلىدۇ) مەرھەمەت: ~, Come in ◇ كىرىڭ. ③ لايىق كۆرمەك، خالىماق، ياقتۇرماق.

pleasure ['pleʒə] n. ① خۇشاللىق، خۇشال-خۇراملىق. ② لەززەت، قىزىقىش. ③ ئارزۇ، مۇددىئا، مەقسەت.

pledge [pledʒ] I n. ① قەسەم، ۋەدە، كاپالەت. ② گۆرۈگە قويۇلغان نەرسە، رەنگە قويۇلغان بۇيۇم. II v. ① كاپالەت بەرمەك، قەسەم بەرمەك. ② گۆرۈگە قويماق، رەنگە قويماق. ③ . . . گە هاراق تۇتماق.

plentiful ['plentiful] adj. كۆپ، مول، تولۇق، يېتەرلىك.

plenty ['plenti] n. مول، باي، تولۇق، يېتەرلىك، كۆپ.

plight [plait] n. قىيىن ئەھۋال، مۇشكۈل شارائىت.

plot [plɔt] n. ① (پارچە) يەر. ② مەخپىي پىلان (سۇيىقەست). ③ ئەھۋال، ۋەقەلىك، تۈزۈلۈش.

plough, plow [plau] I n. ساپان، بۇقۇسا، سوقا. II v. ھەيدىمەك، ئاغدۇرماق.

plow = plough.

pluck [plʌk] I v. ① ئۈزمەك (گۈل، مېۋە قاتارلىقلارنى). ②يۇلماق، يۇڭدىماق (توخۇ تۈكىنى). ③ تۇتماق؛ تارتماق، سۆرەمەك. II n. ① قاتتىق تارتىش، سۆرەش. ② جاسارەت، جۈرئەت، روھ.

plum [plʌm] n. ① ئالۇچا، ئالۇچا دەرىخى. ② قۇرۇق ئۈزۈم.

plume [plu:m] n. تۈك، پەي.

plump [plʌmp] adj. تولغان، تاشقان، سېمىز.

plunder ['plʌndə] I v. بۇلىماق، بۇلاڭچىلىق قىلماق، تالان-تاراج قىلماق. II n. ① بۇلاڭچىلىق، تالان-تاراج، بۇلاش. ② زالىڭ مال.

plunge [plʌndʒ] v. ① (تۇيۇقسىز) كىرمەك، كىرگۈزمەك، تىقـ

ئۇيغۇر كتاب توربېكىتى
www.uyghurkitap.com

ماق (قولنى قاياق سۇغا). ② (سۇغا) سەكرىمەك. ③ كىرىشمەك (ئىشقا). ④ (كېمە) چايقالماق.

plural ['pluərəl] adj.〈گراممماتىكا〉 كۆپلۈك.

plus [plʌs] prep. I قوشماق. adj. II قوشۇش، پىلۇس.

Pluto ['plu:təu] n.〈ئاسترونومىيە〉 پلۇتون.

P. M, p. m. =**post meridien** 〈لاتىن تىلى〉 چۈشتىن كېيىن، چۈشتىن كېيىنكى.

P. O. =**post office** پوچتىخانا

pocket ['pɔkit] n. I ① يانچۇق. ② پۇل، بايلىق مەنبەسى. v. II ① يانچۇققا سالماق. ② يەۋالماق، ئۆزىنىڭ قىلىۋالماق. ③ يوشۇرماق (ھېسسىياتنى). adj. ئەپچىل، كىچىك، چاققان.

poem ['pəuim] n. شېئىر.

poet ['pəuit] n. شائىر.

poetry ['pəuitri] n. ① شېئىر (ئومۇمىي ئاتىلىشى). ② شېئىر يېزىش ئۇسۇلى. ③ نەزم. شېئىرىيەت. ④ شېئىرىي تۇيغۇ.

point [pɔint] n. I ① ئۇچ، ئۇچى (بىرەر نەرسىنىڭ). ② چېكىت، تىنىش بەلگىسى. ③〈ماتېماتىكا〉 ئونلۇق كەسىر چېكىتى. ④〈فىزىكا، خىمىيە〉 نۇقتا، گرادۇس. ⑤ نۇقتا، مۇھىم پەيت. ⑥ ئالاھىدىلىك، خۇسۇسىيەت. ⑦ (مۇسابىقىدە ئېرىشكەن) نومۇر. ⑧ تارماق، بۆلۈم، تۈر، ماددا. ⑨ زۆرۈرىيەت، زۆرۈرلۈك. ⑩ مۇددىئا، مەقسەت. v. II ① كۆرسەتمەك، كۆرسىتىپ تۇرماق، ئېغىدىلىمەك، بىلدۈرمەك، ئىزھار قىلماق. ② چەنلىمەك، قارىغا ئالماق، توغرىلىماق. ③ ئۇچلىماق، ئۆتكۈرلەشتۈرمەك. ④ تەكىتلىمەك ‖ ~ out كۆرسەتمەك، كۆرسىتىپ بەرمەك.

poison ['pɔizn] n. I ① زەھەر، ئوغا، زەھەرلىك دورا. ② زەھەرلەش. v. II ① زەھەرلەپ ئۆلتۈرمەك، زەھەر سالماق. ② زەھەرلىمەك.

poisonous ['pɔiznəs] adj. زەھەرلىك.

pole[1] [pəul] n. تۈۋرۈك.

pole[2] [pəul] n. ① قۇتۇپ. ② ئېلېكتر قۇتۇپى، ماگنىت قۇتۇپى.

police [pə'li:s] n. ① ساقچى. ② ساقچى ئىدارىسى ئامانلىق ساقلاش ئورگىنى.

policeman [pə'li:smən] n. ساقچى. (policemen [pə'li:smən])

policewoman [pə'li:s'wumən] n. ئايال ساقچى. (policewomen)

polish ['pɔliʃ] v. پارقىرىماق، پارقىراتماق، سۈرتۈپ پارقىراتماق، ‖ n. ① پارقىراق، يالتىراق. ② پارقىراتقۇچ.

policy ['pɔlisi] n. ① سىياسەت، فاڭجېن، نىشان. ② ئەقىل، زېھىن.

Polish ['pəuliʃ] adj. I پولشا، پولشانىڭ، پولەكنىڭ، پولەكچە. ‖ n. پولەك تىلى.

polite [pə'lait] adj. ئەدەبلىك، تەكەللۇپچان، تەربىيىلەنگەن.

politic ['pɔlitik] adj. ئەقىللىق، زېرەك، چېچەن، زېھنى تازا.

political [pə'litikəl] adj. سىياسىي، مەمۇرىي.

politician ['pɔli'tiʃən] n. سىياسەتچى، سىياسىئون.

politics ['pɔlitiks] n. ① سىياسەت، سىياسەتشۇناسلىق. ② سىياسىي كۆزقاراش. ③ سىياسىي ئىشلار.

poll [pəul] n. سايلام، ئاۋاز بېرىش.

pollen ['pɔlin] n. 〈ئۆسۈملۈك〉 چاڭ، گۈل چېڭى.

pomp [pɔmp] n. كۆركەم، ھەشەمەتلىك، ھەيۋەتلىك، ھەشەمەت، ھەيۋەت.

pond [pɔnd] n. كۆلچەك، يۇيۇنۇش كۆلچىكى.

pony ['pəuni] n. تاي، قۇلۇن.

pool [pu:l] n. كۆلچەك، كۆل.

poor [puə] adj. ① كەمبەغەل، نامرات، گاداي، پېقىر. ② بىچارە، بەختسىز. ③ كەم، كەمچىل، يېتەرسىز. ④ ناچار، ئۇنۇمسىز، سۈپەتسىز.

Pope, pope [pəup] n. پاپا، ربم پاپىسى.

poplar ['pɔplə] n. ئاق تېرەك.

popular ['pɔpjulə] adj. ① خەلقنىڭ، جامائەت(جامائەت): opinion ~ مۇنازىرىسى. ② ئاممىباب: science ~ ئاممىباب پەن تېخنىكا.

popularize, popularise ['pɔpjuləraiz] v. ئومۇملاشتۇرماق، ئاممىباب-لاشتۇرماق، كېڭەيتمەك.

population [ˌpɔpju'leiʃən] n. نوپۇس، ئاھالە.

porch [pɔ:tʃ] n. كاربدور، دەھلىز.

pork [pɔ:k] n. چوشقا گۆشى.

porridge ['pɔridʒ] n. ئۇماچ.

port [pɔ:t] n. پورت؛ سودا پورتى.

porter ['pɔ:tə] n. ① ھاممال. ② پويىز خىزمەتچىسى. ③ ئىشىك باقار.

portion ['pɔ:ʃən] I n. قىسىم، ئۈلۈش، ھەسسە. II v. تەقسىم قىلماق، تارقاتماق.

portrait ['pɔ:trit] n. ① رەسىم، سۈرەت. ② تەسۋىر.

Portuguese [ˌpɔ:tju:'gi:z] I adj. ① پورتۇگالىيە، پورتۇگالىيىنىڭ. ② پورتۇگالىيلىك. ③ پورتۇگالىيە تىلىنىڭ، پورتۇگالىيە تىلىدەكى. II n. ① پورتۇگالىيلىك. ② پورتۇگالىيە تىلى.

position [pə'ziʃən] n. ① ئورۇن، جاي. ② بازار؛ پايدىلىق ۋەزىيەت. ③ قىياپەت، تۇرق، ھالەت. ④ سۈپەت، مەرتىۋە، ئەمەل، خىزمەت ئورنى. ⑤ قاراش، كۆزقاراش، چۈشەنچە، پىكىر.

positive ['pɔzətiv] adj. ① ئېنىق، شەكسىز، ھەقىقىي.

② ئىشەنچلىك. ③ ئاكتىپ: factor ~ ئاكتىپ ئامىل. ④ ‹ماتېماتىكا، فىزىكا، مۇسبەت. ⑤ ‹گراممماتىكا، ئەسلى شەكىل.

possess [pə'zes] v. ① ئىگە، ئىگە بولماق. ② ساقلىماق، ئۆزىنى تۇتۇۋالماق، ئۆزىنى بېسىۋالماق. ③ ئىگىلىمەك، ئىشغال قىلماق، ئىدارە قىلماق.

possession [pə'zeʃən] n. ① ئىگىدارچىلىق. ② مال، مۇلۇك، بايلىق ‖ in ~ of ئىگە، ئىگە بولماق / in the ~ of تەئەللۇق، ئىلكىدە بولماق / take ~ of ئىگىلىۋالماق، تارتىۋالماق، بۇلىۋالماق.

possibility ['pɔsə'biliti] n. مۇمكىنچىلىك، ئىمكانىيەت.

possible ['pɔsəbl] adj. مۇمكىن بولغان، مەۋجۇت بولغان، تۇغۇلۇش ئېھتىمالى بولغان: ... as ~ as ئىمكان قەدەر . . .

possibly ['pɔsəbli] adv. ① ئېھتىمال، بەلكى. ② مۇمكىن قەدەر، ئىمكان قەدەر.

post[1] [pəust] n. I ① پوست؛ ئورۇن. ② ئەمەل، خىزمەت ئورنى. v. II ① پوست قويماق.

post[2] [pəust] n. I ① پوچتا؛ خەت-خالتا. ② پوچتىخانا: (~ (office، پوچتا ساندۇقى. v. II پوچتىغا سالماق، پوچتىدىن ئەۋەتىلمەك.

post[3] [pəust] n. I تۇڭۇرۇك. v. II ① چاپلىماق (ئېلان، ئۇقتۇرۇش قاتارلىقلارنى). ② ئېلان قىلماق، ئۇقتۇرماق.

post—card, post card ['pəustka:d] n. ئاتكرىتكا.

post office ['pəust'ɔfis] n. پوچتىخانا، پوچتا ئىدارىسى.

postage ['pəustidʒ] n. پوچتا ھەققى.

postal ['pəustəl] adj. پوچتا، پوچتىنىڭ، پوچتا ئىشلىرى.

posterity [pɔs'teriti] n. ئەۋلاد، ئۇرۇق-ئەۋلاد.

postman ['pəustmən] (postmen [pəustmən]) n. پوچتىكەش، پوچتالىيون.

postpone [pəust'pəun] v. ئارقىغا سۈرمەك، كەينىگە سۈرمەك،

مۇددەتنى ئۇزارتماق.

postulate[1] ['pɔstjuleit] v. ① تەلەپ قىلماق. ② مۆلچەرلىمەك.

postulate[2] ['pɔstjulit] n. ① مۆلچەر، مۆلچەرلەش. ② زۆرۈر شەرت. زۆرۈر شارائىت. ③ ئاساسىي پرىنسىپ.

postwar ['pəustwɔ:] adj. ئۇرۇشتىن كېيىنكى.

pot [pɔt] n. ① داس، تەشتەك، كوزا، كومزەك، چۆگۈن. ② قازان.

potato [pə'teitəu] n. (~ es) ياڭيۇ.

pottery ['pɔtəri] n. ساپال، ساپال ئەسۋاب، ساپالچىلىق، ساپال ئەسۋابلىرى زاۋۇتى.

poultry ['pəultri] n. ئۆي قۇشلىرى (توخۇ، ئۆردەك، غاز قاتارلىقلار).

pound [paund] n. ① قاداق (ئەنگلىيە، ئامېرىكا ئېغىرلىق ئۆلچىمى بىرلىكى). ② فۇند ستېرلىڭ (ئەنگلىيە پۇل بىرلىكى).

pour [pɔ:] v. ① قۇيماق، قۇيۇلماق، توشماق، توشقۇزماق، تۆكمەك، تۆكۈلمەك. ② قىستىماق، قىستالماق.

poverty ['pɔvəti] n. يوقسۇزلۇق، يېتەرسىزلىك، كەمچىللىك.

powder ['paudə] n. ① پاراشوك، ئۇپا. ② مىلتىق دورىسى، پارتلاتقۇچ دورا.

power ['pauə] n. ① كۈچ، كۈچ-قۇۋۋەت، قابىلىيەت، ئىقتىدار، ئەقىل، زېھىن، زېھىن كۈچى. ② ھەربىكەتلەندۈرگۈچ كۈچ. ③〈فىزىكا〉 قۇۋۋەت. ④ ھوقۇق، ھوقۇق كۈچى. ⑤ چوڭ دۆلەت، قۇدرەتلىك دۆلەت. ⑥〈ماتېماتىكا〉 دەرىجە، دەرىجىگە كۆتۈرۈش. ① چوڭايتىش ھەسسىسى.

power—station ['pauəsteiʃən] n. ئېلېكتر ئىستانسىسى.

powerful ['pauəful] adj. ① كۈچلۈك، قۇدرەتلىك. ② ھوقۇقلۇق.

pp. =**pages.** بەت.

practical ['præktikəl] adj. ① ئەمەلىي. ② كېرەكلىك، لازىملىق. ③ تەجرىبىلىك.

practically ['præktikəli] adv. ① ئەمەلىيەتتە، ئەمەلىي جەھەتتىن. ② دېگۈدەك.

practice ['præktis] n. ① پراكتىكا؛ ئەمەلگە ئاشۇرۇش، ئەمەلىيەت. ② ئادەت. ③ مەشىق، كۇنۇكمە. ④ كەسىپ، ئىش، مەشغۇلات.

practise ['præktis] v. ① ئەمەلگە ئاشۇرماق، يولغا قويماق، ئىجرا قىلماق. ② مەشىق قىلماق، پراكتىكا قىلماق.

prairie ['preəri] n. چوڭ ياياق، ئوتلاق.

praise [preiz] v. I ماختىماق، مەدھىيىلىمەك، تەرىپلىمەك، تەقدىرلىمەك. n. I ماختاش، مەدھىيىلەش، تەقدىرلەش، تەرىپلەش.

pray [prei] v. ① ئىلتىجا قىلماق، دۇئا قىلماق. ② ئۆتۈنمەك، ئۆتۈنۈپ سورىماق، تەلەپ قىلماق.

prayer ['pfeiə] n. تالاۋەت، دۇئا-تەلەپ.

preach [pri:tʃ] v. ① دىن تارقاتماق. ② تەلىم بەرمەك، تەرغىب قىلماق، تەشۋىق قىلماق.

preacher ['pri:tʃə] n. دىن تارقاتقۇچى، تەشۋىقاتچى.

precaution [pri'kɔ:ʃən] n. ھوشيارلىق، پەخەسلىك، سەزگۈرلۈك، ئالدىنى ئېلىش.

precede [pri:'si:d] v. (ۋاقىت، ئورۇن، تەرتىپ قاتارلىقلارنىڭ) ئالدىدا تۇرماق، ئالدىدا ماڭماق، بېشىدا بولماق.

precious ['preʃəs] adj. قىممەتلىك، ئەتىۋارلىق، قەدىرلىك.

precise [pri'sais] adj. ① زىل، نازۇك. ② مۇكەممەل. ③ ئوچۇق، ئېنىق. ④ ئېھتىياتچان.

precisely [pri'saisli] adv. ① زىل، نازۇك. ② ئوچۇق، ئېنىق. ③ ئېھتىياتچان. ④ (جاۋاب بولۇپ كېلىدۇ) دۇرۇس، توغرا، ھەقىقەتەن، شۇنداق.

predicate ['predikit] n.〈گراممانتىكا〉 خەۋەر، خەۋەر سۆز.

www.uyghurkitap.com

predicative [pri'dikətiv] n. & adj. 〈گراممماتىكا〉 كېسىم خەۋەر.
predict [pri'dikt] v. ئالدىنئالا ئېيتماق، ئالدىنئالا خەۋەر قىلماق.
preface ['prefis] n. I مۇقەددىمە، كىرىش سۆز. II v. كىرىش سۆز يازماق، باشلىماق.
prefer [pri'fə] v. ① ئەۋزەل كۆرمەك، ئارتۇق كۆرمەك، ئەتىۋارلىماق. ② ئونتۇرىغا قويماق. ③ ئۆستۈرمەك.
prejudice ['predʒudis] v. ① بىر تەرەپلىمىلىك كۆز قاراش، بىر تەرەپلىمە قاراش. ② ئادالەت.
preliminary [pri'liminəri] adj. I ھازىرلىق، تەييارلىق؛ دەسلەپكى. II n. (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) تەييارلىق خىزمىتى.
premier ['premjə] adj. I بىرىنچى، بىرىنچى دەرىجىلىك، ئەڭ مۇھىم. II n. باش ۋەزىر، باش مىنىستىر.
premise ['premis] n. ① ئالدىنقى شەرت، زۆرۈر شەرت. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) ئۆي، ئۆي-جاي.
premium ['pri:mjəm] n. ① سۇغۇرتا خىراجىتى. ② مۇكاپات، مۇكاپات پۇلى، ئۈستەك.
preparation ['prepə'reiʃən] n. ① (كۆپلۈك ئىشلىتىلمىدۇ) تەييارلىق، ھازىرلىق. ② مەخسۇس ياسالغان دورا.
prepare [pri'pɛə] v. ① تەييارلىماق، ھازىرلىماق. ② ياسىماق، تەڭشىمەك.
preposition ['prepə'ziʃən] n. 〈گراممماتىكا〉 سۆز ئالدى قوشۇلغۇچى.
prescribe [pri'skraib] v. ① يولىيورۇق بەرمەك، كۆرسەتمەك، بەلگىلىمەك. ② دورا يېزىپ بەرمەك، رېتسېپ يېزىپ بەرمەك.
prescription [pri'skripʃən] n. ① بەلگىلىمە، كۆرسەتمە، يولىيورۇق. ② رېتسېپ.
presence ['prezns] n. ① قاتنىشىش، ھازىر بولۇش، داخىل بولۇش. ② تۇرۇق، قەددى-قامەت، سالاپەت.

present[1] ['preznt] I adj. ① قاتناشقان، ئۇستىدە بولغان، ھازىر بولغان، داخىل بولغان. ② ھازىرقى، نۆۋەتتىكى، كۆز ئالدىدىكى. II n. ھازىر.

present[2] [pri'zent] v. ① تەقدىم قىلماق، ھەدىيە قىلماق، سوۋغا قىلماق. ② ئونتۇرىغا قويماق، سۇنماق، بەرمەك. ③ قاتناشماق، تونۇشتۇرماق، كۆرۈشتۇرمەك.

present[3] ['preznt] n. سوۋغا، سوۋغات، ھەدىيە.

presently ['prezntli] adv. پات يېقىندا، پات ئارىدا، ئۇزۇن ئۆتمەي.

preserve [pri'zə:v] v. ساقلىماق، داۋاملاشتۇرماق.

preside [pri'zaid] v. باشقۇرماق، رياسەتچىلىك قىلماق.

president ['prezidənt] n. ① پرېزىدېنت، زۇڭتۇڭ. ② (داشۇ) مۇدىر؛ ئۇيۇشما باشلىقى، بانكا باشلىقى، خاڭجاڭ.

presidium [pri'sidiəm] n. ھەيئەت رياسەت.

press [pres] v. I ① باسماق، سىقماق، ئەزمەك، دەزمالىلماق. ② سۈيلىمەك، ئالدىراتماق. ③ چىڭ تۇرماق، قەتئىي داۋاملاشتۇرماق. ④ چىڭ تۇتماق، مەھكەم تۇتماق، قۇچاقلاشماق، قۇچاقلىماق. ⑤ قىستىماق، زورلىماق. ⑥ جىددىيلەشمەك. II n. ① بېسىش، سىقىش، ئېزىش، چىڭ تۇتۇش. ② پرېسلاش ماشىنىسى. ③ مەتبەئە؛ مەتبەئە ماشىنىسى؛ نەشرىيات. ④ مەتبۇئات، گېزىت-ژۇرنال، باسما بۇيۇم.

pressure ['preʃə] n. ① بېسىم، بېسىم كۈچ؛ توك بېسىمى. ② جىددىيچىلىك؛ زورلۇق، مەجبۇرلاش.

prestige [pres'ti:ʒ] n. ئابرۇي، شۆھرەت، ئاتاق، ئىناۋەت.

presume [pri'zju:m] v. ① پەرەز قىلماق، مۆلچەرلىمەك، قىياس قىلماق، . . . دەپ بىلمەك. ② جۇرئەت قىلماق، ئۆز بېشىمچىلىق قىلماق.

pretence [pri'tens] n. ① يالغان قىياپەت، ساختىلىق. ② باھانە،

ۋەج، سەۋەب.

pretend [pri'tend] v. ① يالغان قىياپەتكە كىرىۋالماق، باھانە تاپ-ماق، سەۋەب كۆرسەتمەك. ② ئۆزىنى. . . دەپ ئاتىۋالماق.

pretty ['priti] I adj. ① گۈزەل، چىرايلىق، سۆيۈملۈك، ئو-ماق، دىلبەر. ② ياخشى، ئوبدان. ③ (جانلىق تىلدا) خېلى جىق (كۆپ). II adv. (جانلىق تىلدا) خېلىلا، خېلى.

prevail [pri'veil] v. ① ئۈستۈن كەلمەك، ئېشىپ چۈشمەك، بېسىپ چۈشمەك. ② كەڭ تارقالماق، ئەۋج ئالماق ‖ ~ up [on] قايىل بولماق.

prevent [pri'vent] v. توسماق، ئالدىنى ئالماق، ساقلانماق.

previous ['pri:vjəs] adj. ~ to ئالدىنقى، ئاۋۋالقى، بۇرۇنقى ‖ . . . دىن بۇرۇن، . . . دىن ئىلگىرى.

previously ['pri:vjəsli] adv. بۇرۇن، ئالدىنئالا، بالدۇر.

prey [prei] n. I ئوزۇقلۇق (قىلىنىدىغان) ھايۋاناتلار، قۇربانلىق. II v. ① تۇتۇپ يېمەك، ئوزۇقلۇق قىلماق. ② تارتىۋالماق، بۇلىماق. ③ قىينىماق، ئازابلىماق.

price [prais] n. ① باھا، نەرخ. ② چىقىم، بەدەل.

prick [prik] v. ① سانجماق، سانجىلماق، نوقۇماق. ② سانجىپ ئاغرىتماق، سانجىلىپ ئاغرىماق.

pride [praid] n. I ① كىبىر، ئىپتىخار. ② تەكەببۇرلۇق، مەغرۇرلۇق، ھاكاۋۇرلۇق، مۇغەمبەرلىك. II v. مەغرۇرلانماق، تەكەب-بۇرلۇق قىلماق؛ پەخىرلەنمەك.

priest [pri:st] n. دىن تارقاتقۇچى، پوپ.

primary ['praiməri] adj. ① بىرىنچى ئورۇندىكى، ئاساسىي، مۇھىم. ② دەسلەپكى، ئىپتىدائىي. ③ ئەسلىدىكى، تۇپ.

prime [praim] I adj. ① باش، بىرىنچى. ② ئەڭ ئېسىل، بىرىنچى دەرىجىلىك. ③〈ماتېماتىكا〉 تۇپ سان. II n. ① دەسلەپكى مەزگىل، باشلانغۇچ مەزگىل. ② ئەڭ ئېسىل قىسمى، ئەڭ ياخشى جايلىرى.

primitive ['primitiv] adj. ① ئىپتىدائىي، باشلانغۇچ، دەسلەپكى. ② كونىچە، كونا پاسوندىكى.

prince [prins] n. ① شاھزادە، چىنۋاڭ. ② پادىشاھ، خان.

princess [prin'ses] n. (كەينىدە خاس ئىسىملار كەلسە ['prinses] دەپ ئوقۇلىدۇ) مەلىكە.

principal ['prinsəpəl] I adj. ئاساسىي، مۇھىم، بىرىنچى. II n. ① مەسئۇل خادىم، مۇدىر. ② دەسمايە. ③〈قانۇن〉 باش جىنايەتچى.

principally ['prinsəpli] adv. ئاساسىي، ئاساسىي جەھەتتىن، ئومۇمەن، ئومۇمەن ئالغاندا.

principle ['prinsəpl] n. قانۇنىيەت، قائىدە، پرىنسىپ.

print [print] I v. باسماق، نەشر قىلماق، نەشر قىلىپ تارقاتماق. II n. مەتبەئە، مەتبۇئات، باسما، باسما بۇيۇم.

prior ['praiə] adj. ① دەسلەپكى، بۇرۇنقى، ئاۋۋالقى. ② تېخىمۇ مۇھىم || ~ to . . . نىڭ ئالدىدا، . . . دىن بۇرۇن.

prism ['prizəm] n. ①〈فىزىكا〉 پرىزما، ئۈچ قىرلىق ئەينەك. ②〈ماتېماتىكا〉 پرىزمىلىق جىسىم.

prison ['prizn] n. تۇرمە، قاماقخانا، گۇندىخانا || be in ~ تۇرمىدە ياتماق / be set [taken] to ~ تۇرمىگە چۈشمەك.

prisoner ['priznə] n. مەھبۇس، جىنايەتچى، تۇتقۇن.

private ['praivit] I adj. ① شەخسىي، خۇسۇسىي. ② مەخپىي، يوشۇرۇن. II n. ئەسكەر، ھەربىي || in ~ مەخپىي، يوشۇرۇن.

privilege ['privilidʒ] n. ئالاھىدە ھوقۇق، ئىمتىياز.

prize [praiz] I n. ① مۇكاپات، مۇكاپات پۇلى. ② قەدىرلىك نەرسە، ئەڭ ياخشى نەرسە. II adj. مۇكاپاتلانغان، مۇكاپاتقا ئېرىشكەن؛ مۇكاپات بۇيۇملىرى قىلىنغان: a ~ cup (بىراۋغا) مۇكاپات بېرىلگەن كۇرۇشكا. III v. قەدىرلىمەك.

www.uyghurkitap.com

probable ['prɔbəbl] adj. ① مۇمكىن، مۇمكىن بولغان، ئېھتىمال. ② تۇغۇلۇش ئېھتىمالى بولغان.

probably ['prɔbəbli] adv. ئېھتىمال، بەلكى، مۇمكىن.

problem ['prɔbləm] n. مەسىلە، قىيىن مەسىلە.

procedure [prə'si:dʒə] n. تەرتىپ، رەت، رەسمىيەت.

proceed [prə'si:d] v. ① ئالغا باسماق، ئىلگىرىلىمەك. ② داۋاملاشتۇرماق. ③ تۇتۇش قىلماق، كىرىشمەك، قول سالماق. ④ پەيدا بولماق، تۇغۇلماق. ⑤ ئەيىبلىمەك، ئەرز قىلماق.

proceeding [prə'si:diŋ] n. ① ئېلىپ بېرىش، يۈرگۈزۈش، ھەرىكەتلىنىش، ھەرىكەت. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) ئەرز، دەۋا؛ خاتىرە، خاتىرە يېزىش.

process ['prəuses] n. I ① جەريان. ② رول. ③ (ئىشلەپچىقىرىشنىڭ) ئۇسۇل، تەرتىپ، قەدەم. ④ ئېلىپ بېرىش، يۈرگۈزۈش. v. II بىر تەرەپ قىلماق؛ پىششىقلاپ ئىشلىمەك.

procession [prə'seʃən] n. رەت، قاتار.

proclaim [prə'kleim] v. ئېلان قىلماق، ئوقتۇرماق، جاكارلىماق.

procure [prə'kjuə] v. ئېرىشمەك، ئىگە بولماق.

produce[1] [prə'dju:s] v. ① كۆرسەتمەك، ئوتتۇرىغا قويماق. ② ئىشلەپ چىقارماق، ياسىماق. ③ تۇغماق. (مېۋە) بولماق. ④ قوزغىماق، كەلتۈرۈپ چىقارماق. ⑤ ئىجاد قىلماق؛ نەشر قىلماق؛ قويماق، ئورۇندىماق (ئويۇن).

produce[2] ['prɔdju:s] n. مەھسۇلات، مەھسۇل.

product ['prɔdəkt] n. ① مەھسۇل، مەھسۇلات. ② ‹ماتېماتىكا› كۆپەيتمە.

production [prə'dʌkʃən] n. ① ئىشلەپچىقىرىش. ② مەھسۇلات، ئەسەر، سەمەرە، مېۋە.

productive [prə'dʌktiv] adj. ① ئىشلەپچىقىرىش: ~ forces

ئىشلەپچىقىرىش كۈچى. ② مول ھوسۇللۇق: a ~ well ◇ كۆپ نەپەت چىقىدىغان قۇدۇق. ③ مۇنبەت: land ~ مۇنبەت يەر.

productivity ['prɔdʌk'tiviti] n. ئىشلەپچىقىرىش ئۈنۈمى.

Prof. =**professor.**

profane [prə'fein] adj. ① بىھۆرمەتلىك، ھۆرمەتسىزلىك. ② دىنسىز. v. I ① بىھۆرمەتلىك قىلماق، ھۆرمەتسىزلىك قىلماق. ② بۇلغىماق، داغ تەگكۈزمەك.

profess [prə'fes] v. ① ئوچۇق ئىزھار قىلماق، ئوچۇق بىلدۈرمەك، ئىقرار قىلماق. ② ... قىلىپ جان باقماق، ... گە تايىنىپ تىرىكچىلىك قىلماق. ③ جاكارلىماق، ئۆزىنى ... دەپ تونۇشتۇرماق، ئۆزىنى ... دەپ ئاتىۋالماق.

profession [prə'feʃən] n. ① كەسىپ. ② ئىزھار قىلىش، بايان قىلىش، جاكالاش.

professional [prə'feʃənl] adj. كەسپىي، مەخسۇس كەسپىي.

professor [prə'fesə] پروفېسسور.

profit ['prɔfit] n. I پايدا، نەپ، ھايان، ياخشىلىق. v. II ① پايدا يەتمەك، پايدا تەگمەك، پايدا بولماق، ھايان تاپماق. ② پايدىلىق بولماق، پايدىسى بولماق.

profitable ['prɔfitəbl] adj. پايدىلىق.

profound [prə'faund] adj. ① چوڭقۇر، تىرەن. ② قويۇق. ③ قاتتىق، قانغۇچە: a ~ sleep قاتتىق ئۇخلاش.

program (me) ['prəugræm] n. ① پروگراممىا، تەرتىپ جەدۋىلى. ② پىلان.

progress[1] ['prəugres] n. ئىلگىرىلەش، ئالغا بېسىش، تەرەققىي قىلىش.

progress[2] [prə'gres] v. ئىلگىرىلىمەك، ئالغا باسماق، راۋاجلانماق، تەرەققىي قىلماق.

progressive [prə'gresiv] adj. ئىلغار، تەرەققىيپەرۋەر.

prohibit [prə'hibit] v. مەنئى قىلماق، توسماق. رۇخسەت قىلماسلىق.

prohibition ['prəui'biʃən] n. مەنئى قىلىش، مەنئى قىلىش بۇيرۇقى.

project[1] [prə'dʒekt] v. ① لايىھىلىمەك، پىلانلىماق. ② چاچماق، چۇشۇرمەك (نۇر)، قويماق (كىنو). ③ (باشقۇرۇلىدىغان بومبا) ئاتماق. ④ تومپايماق، تومپىيىپ چىقماق.

project[2] ['prɔdʒekt] n. ① پىلان، لايىھە. ② ئىش، كارخانا، قۇرۇلۇش.

projector [prə'dʒektə] n. ① لايىھىلىگۈچى. ② كىنو ئاپپاراتى، پروژېكتور.

proletarian ['prəule'tɛəriən] v. I پرولېتارىيات. n. II پرولېتار.

proletariat ['prəule'tɛəriət] n. پرولېتارىيات.

prolong [prə'lɔŋ] v. ئۇزارتماق، سوزماق.

prominent ['prɔminənt] adj. ① تومپىيىپ تۇرغان، دوقا. ② كۆزگە كۆرۈنگەن، كۆزگە كۆرۈنەرلىك، داڭلىق، مەشھۇر، ئاتاقلىق.

promise ['prɔmis] n. I ① ۋەدە، لەۋز. ② ۋەدىلەشكەن ئىش. ③ ئىجازەت، ئىجازەت قىلىش، رۇخسەت، رۇخسەت قىلىش.

v. II ① ۋەدىلەشمەك، ماقۇل بولماق. ② ئىجازەت قىلماق، رۇخسەت قىلماق. ③ ئۈمىدۋارلىق.

promising ['promisiŋ] adj. ئۈمىدۋار، ئىستىقباللىق، ئىستىداتلىق.

promote [prə'məut] v. ① ئۆستۈرمەك (كادىرلارنى).

② ئىلگىرى سۈرمەك، ئالغا سۈرمەك، تېزلەتمەك.

③ تەشەببۇس قىلماق، باشلاپ بەرمەك.

prompt[1] [prɔmpt] adj. چەبدەس، چاققان، دەرھال، شۇئان.

prompt[2] [prɔmpt] v. تەسىر قوزغىماق، ئالغا سۈرمەك، تۈرتكە بولماق.

promptly ['prɔmptli] adv. چەبدەس، چاققان، دەرھال، شۇ ئاندىلا.
pronoun ['prəunaun] n. 〈گرامماتىكا〉 ئالماش.
pronounce[prə'nauns] v. ① تەلەپپۇز قىلماق، تاۋۇش چىقارماق. ② جاكارلىماق، بىلدۈرمەك، ئىپادىلىمەك، ئۇزۇپ، ئېيتماق، كېسىپ ئېيتماق.
pronunciation [prə'nʌnsi'eiʃən] n. تەلەپپۇز، تاۋۇش.
proof [pru:f] n. I ① ھۆججەت، دەلىل، ئىسپات، ئاساس، ماددي ئىسپات. ② سىناق، تەجرىبە. ③ كوررېكتور نۇسخىسى. II adj. چىداملىق، ئۆتمەس، ئۆتكۈزمەس (سۇ) ئاۋاز قاتارلىقلارنى.
propaganda ['prɔpə'gændə] n. ①تەشۋىق، تەشۋىقات. ② تەشۋىقات ئورنى.
propagandist ['prɔpə'gændist] n. تەشۋىقاتچى.
propagate ['prɔpəeit] v. ① ئاۋۇماق، كۆپەيمەك، كۆپەيتمەك. ② تەشۋىق قىلماق.
propeller [prə'pelə] n. چاق پەلەك، پىلدىرلىغۇچ (ماتورلۇق كېمە، ئايروپىلان قاتارلىقلارنىڭ).
proper ['prɔpə] adj. ① ئۆيغۇن، لايىق، مۇۋاپىق، توغرا. ②مۇقىم، تۇراقلىق، ئۆزىگە خاس. ③ئادەتلىك، يۇۋاش. ④ھەقىقىي. ⑤ تولۇق، تەلتۆكۈس، پۈتۈنلەي.
properly ['prɔpəli] adv. ① ئۆيغۇن، لايىق، مۇۋاپىق، توغرا. ② (جانلىق تىلدا) پۈتۈنلەي، تەلتۆكۈس، ئۆزۈل-كېسىل.
property ['prɔpəti] n. n. ① مال-مۈلۈك، بايلىق. ② ئىگىدارلىق ھوقۇقى. ③ خاراكتېر، خۇسۇسىيەت، ئالاھىدىلىك. ④ (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) سەھنە جاھازلىرى.
prophecy ['prɔfisi] n. ①ئالدىن ئېيتقان سۆز، ھۆكۈم. ② ھۆكۈم قىلىش ئىقتىدارى.
prophesy ['prɔfisai] v. ئالدىنئالا ئېيتماق، بىشارەت بەرمەك،

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

هۆكۈم قىلماق.

prophet ['prɔfit] n. ① هۆكۈما، بىشارەتچى. ② پەيغەمبەر، ئەۋلىيا.

proportion [prə'pɔ:ʃən] n. ① نىسبەت، تاناسىپ. ② (دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلمىدۇ) مۇناسىپ، ماس، مۇۋاپىق؛ سىغىمچانلىق، ھەجىم، چوڭ-كىچىكلىك. ④ قىسىم.

proposal [prə'pəuzəl] n. ① تەكلىپ، تەسەببۇس. ② تۇرمۇش قۇرۇشنى تەلەپ قىلىش، تەلەپ قويۇش.

propose [prə'pəuz] v. ① ئونتۇرىغا قويماق، تەكلىپ قىلماق، تەشەببۇس قىلماق. ② تۇرمۇش قۇرۇشنى تەلەپ قىلماق، تەلەپ قويماق. ③ ... قىلماقچى بولماق، ... مەقسەتتە بولماق.

proposition ['prɔpə'ziʃən] n. تەكلىپ، تەشەببۇس، بايان، ئىزھار. ② ھۆكۈم. ③ ئىش، كەسىپ.

prospect[1] ['prɔspekt] n. ① مەنزىرە، ئەھۋال. ② ئۈمىد، ئارزۇ، ئىستەك، ئىستىقبال، كېلەچەك: The ~ s are bright ئىستىقبالى پارلاق.

prospect[2] [prəs'pekt] v. چارلىماق، تەكشۈرمەك؛ كان ئىزدىمەك، كان تەكشۈرمەك.

prosper ['prɔspə] v. گۈللەندۈرمەك، ئاۋات قىلماق؛ ۋۇجۇدقا چىقارماق.

prosperity [prɔs'periti] n. ① گۈللەش، گۈللەپ ياشناش، ئاۋات، مۇۋاپىقىيەت.

prosperous ['prɔspərəs] adj. ① گۈللەنگەن، رونۇق تاپقان، ئاۋات. ② مۇۋاپىقىيەت. ③ ئوڭۇشلۇق: a ~ wind ئىللىق شامال.

prostitute ['prɔstitju:t] n. پاھىشە ئايال، جالاپ.

protect [prə'tekt] v. قوغدىماق، مۇھاپىزەت قىلماق، پاناھىغا ئالماق.

protection [prə'tekʃən] n. ① قوغداش، ساقلاش، مۇھاپىزەت قىلىش. ② ھىمايە قىلغۇچى، قوغدىغۇچى، ساقلىغۇچى، مۇھاپىزەتچى.

protein [prəuti:n] n. 〈خىمىيە〉 ئاقسىل، ئاقسىل ماددىسى.

protest[1] [prə'test] v. ① ئېتىراز بىلدۈرمەك، قارشىلىق كۆر-سەتمەك، قارشى تۇرماق. ② (قەنئىي) بايانات ئېلان قىلماق، تەشەب-بۇس قىلماق.

protest[2] ['prəutest] n. قارشىلىق، نارازىلىق، قارشى تۇرۇش.

proton ['prəutɔn] n. 〈فىزىكا〉 پروتون.

proud [praud] adj. ① تەكەببۇر، ھاكاۋۇر، مەغرۇر. ② پەخىر. ③ ئىپتىخار، غورۇر. ④ گېدەيگەن.

prove [pru:v] v. (~n ['pru:vən]، ~ d ؛~ d [pru:vd]) ① گۇۋاھلىق بەرمەك، ئىسپاتلىماق، ئىسپات قىلماق. ② سىنىماق، سىناپ كۆرمەك. ③ كۆرسەتمەك.

provide [prə'vaid] v. ① تەمىنلىمەك، بەرمەك. ② ساقلانماق، ئېھتىياج قىلماق، ھازىرلىق كۆرمەك، تەييارلىق قىلماق. ③ بەلگىلىمەك، بەلگىلەنمەك.

provided [prə'vaidid] conj. پەقەت، I will come ~ :بىلا. . . سالامەت بولسامىلا چوقۇم كېلىمەن. (that) I am wall enough.

providence ['prɔvidəns] n. ① خۇدانىڭ ئىرادىسى، تەقدىر ئىلاھ. ②خۇدا، ئاللا. ③ئالدىن كۆرەرلىك. ④ تېجەشلىك.

province ['prɔvins] n. ① ئۆلكە. ② جايلار. (the ~ s] مەركەزدىن باشقا بارلىق جايلارنى كۆرسىتىدۇ). ③ ساھە. دائىرە، تارماق، ئو-رۇن.

provision [prə'viʒən] n. ① ئاشلىق، نورما، ئوزۇق-تۈلۈك، زاپاس ئاشلىق. ② تەييارلىق، ھازىرلىق، ئالدىنى ئېلىش. ③ بەلگىلىمە، ماددا، تارماق.

provoke [prə'vəuk] v. ① دەرغەزەپ بولماق. ② ئارىنى بۇزماق، دەيدەيگە سالماق، بۆلگۈنچىلىك سالماق، قۇتراتماق، كۈشكۈرتمەك. ③ قوزغىماق، قوزغاتماق. ④ مەجبۇر قىلماق.

www.uyghurkitap.com

prudent ['pru:dənt] adj. ① ئېھتىياتچان، سالماق. ② ئەقىللىق، زېرەك، چېچەن. ③ ئىقتىسادچان.

psalm [sam:] n. مۇناجات.

Pt=① **Part.** ② **Port.**

public ['pʌblik] I adj. ① جامائەت، ئاممىۋى. ② ئوچۇق، ئو-چۇق-ئاشكارا. II n. جامائەت، كۆپچىلىك، خالايىق.

publication ['pʌbli'keiʃən] n. ① ئېلان قىلىش، بايان قىلىش، جا-كارلاش. ② تارقىتىش، نەشر قىلىش.

publicity [pʌb'lisiti] n. ① ھەممىگە ئايان بولۇش، ئاشكارىلا-ش. ② تەشۋىق قىلىش.

publish ['pʌbliʃ] v. ① ئېلان قىلماق، بايان قىلماق، جاكارلە-ماق. ② تارقاتماق، نەشر قىلماق.

pucker ['pʌkə] v. I تۇرمەك، پۈرمەك، پۈرۈم چىقارماق. II n. ① پۈرۈم، پۈرمە، قىر. ② قۇرۇق، ئەجىن.

pudding ['pudiŋ] n. پۇدىڭ (تاماقتىن كېيىن يەيدىغان پېچىنە-پىرەنىك).

puff [pʌf] I n. ① پۈۋلەش (پۈۋلەش ئاۋازى. ② ئۇپا سۈرگۈچ. ③ ماختاش، ماختىنىش. ④ تەشۋىقات ئېلانى.

II v. ① پۈۋلىمەك. ② ھاسىرىماق. ③ تەرغىب قىلماق، ماختە-ماق، ماختانماق.

puiley ['puli] n. غالتەك، چىغرىق.

pull [pul] I v. ① سۈرىمەك، تارتماق، يۇلماق. ② ھەيدىمەك (كېمە) ‖ at ~ تارتماق، چەكمەك، شۇرىماق ~ ① down / بۇزماق، بۇزۇپ تاشلىماق. ② ئاجىزلاشماق / up ~ ① يۇلۇپ تاشلىماق، تۈپ يىلتىزىدىن يوقاتماق. ② توختىماق، توختاتـ-ماق (ئات، ماشىنا قاتارلىقلارنى). II n. ① سۈرەش، تارتىش، يۇلۇش. ②〈فىزىكا〉 تارتىش كۈچى، تارتىلىش كۈچى. ③ (كېمە)

ھەيدەش. ④ تۇتقۇچ.

pulley [ˈpuli] n. خالتەك، چىقىرىق.

pulp [pʌlp] n. Ⅰ ① 〈ئۆسۈملۈك〉 مېۋە گۆشى، مېۋە، ئېتى. ② پات (قەغەز نىڭ). v. Ⅱ شىلىم ئەتمەك.

pulse [pʌls] n. ① سوقۇش، دولقۇن، رىتىم (تومۇرنىڭ). ② 〈فىزىكا〉 ئىمپۇلس.

pump [pʌmp] n. Ⅰ ناسوس، پومپا. v. Ⅱ ① (سۇ) چىقارماق، تارتماق. ② (يەل) بەرمەك، ئۇرماق.

pumpkin [ˈpʌmpkin] n. ① كاۋا. ②〈ئامېرىكا شېۋىسىدە〉 باش، كاللا.

punch [pʌntʃ] n. Ⅰ ① پرىسلاش ستانوكى. ② ئۇشكە، تۆشۈك تېشىش ماشىنىسى. v. Ⅱ تۆشۈك تەشمەك، ئۇچكۇر قازماق.

punctual [ˈpʌŋktjuəl] adj. ۋاقىتقا رىئايە قىلىدىغان، دەل ۋاقتىدا بولغان، ئۆز ۋاقتىدا بولىدىغان.

punish [ˈpʌniʃ] v. ① جازالىماق، بەرھەم بەرمەك. ② (جانلىق تىلدا) قاتتىق زەربە بەرمەك.

punishment [ˈpʌniʃmənt] n. ① جازا، بەھرەم، جازالاش. ② قاتتىق زەربە.

pupil [ˈpju:pl] n. ① ئوقۇغۇچى، باشلانغۇچ مەكتەپ ئوقۇغۇچىسى. ② كۆز قارىچۇقى.

puppy [ˈpʌpi] n. ① كۈچۈك (ئىت). ② مەنمەنچى، تەنتەك (ياش).

purchase [ˈpə:tʃəs] v. Ⅰ سېتىۋالماق. v. Ⅱ سېتىۋېلىش.

purchaser [ˈpə:tʃəsə] n. خېرىدار، سېتىۋالغۇچى.

pure [pjuə] adj. ① ساپ، سۈزۈك، تازا. ② پاك. ③ مۇكەممەل.

purely [ˈpjuəli] adj. مۇكەممەل، تەلتۆكۈس، پۈتۈنلەي.

pures [pə:s] n. ① پورتمال، ھەميان. ② پۇل، مەبلەغ، سەرمايە.

purge [pə:dʒ] v. Ⅰ تازىلىماق، تازىلانماق، ئېرىغدىماق، ساغلاملاش-

www.uyghurkitap.com

تۈرماق، پاكىزلىماق. Ⅱ n. ① تازىلاش، تازىلىق، سۈرگە، سۈرگە دورىسى.

purity ['pjuəriti] n. ساپلىق، سۈزۈكلۈك، تازا، پاكلىق، پاك.

purple ['pə:pl] n. Ⅰ سۆسۈن، بىنەپشە رەڭ. Ⅱ adj. سۆسۈن.

purpose ['pə:pəs] n. Ⅰ ① مەقسەت، نىشان، مۇددىئا، نىيەت. ② ئىشلىتىش ئورنى، نەتىجە، ئۈنۈم. ③ ئىرادە، غايە. ‖ on ~ قەستەن / answer (serve) the (one's) ~ مەقسەتكە ئۇيغۇن كەلمەك، مەسىلىنى ھەل قىلىشقا ئۇيغۇن كەلمەك / no [little] ~ نەتىجىسىز، ئۈنۈمسىز. Ⅱ v. بەل باغلىماق، قىلماقچى بولماق، ئۇرۇنماق.

pursue [pə'sju:] v. ① قوغلىماق، قوغلاپ زەربە بەرمەك، قوغلاپ تۇتماق. ② داۋاملاشتۇرماق، شۇغۇللانماق. ئىلىپ بارماق، قوللانماق. ③ ئاساسلانماق، ئەمەل قىلماق. ④ ئەگەشمەك، كەينىگە كىرمەك. ⑤ ئىنتىلمەك، ئىرىلمەك، قوغلاشماق.

pursuit [pə'sju:t] n. ① قوغلاپ زەربە بېرىش، قوغلاش. ② خىزمەت، كەسىپ، تەتقىقات.

push [puʃ] v. Ⅰ ① ئىتتىرمەك، ئالغا سۈرمەك، ئالغا سىلجىتماق، ئىلگىرىلەتمەك، تۈرتكە بولماق. ② مەجبۇر قىلماق، قىستىماق. Ⅱ n. ① ئىتتىرىش، ئالغا سۈرۈش، ئىلگىرىلىتىش. ③ غەيرەت، غەيرەتكە كەلىش.

pussy ['pusi] n. (بالىلار سۆزى) مۈشۈك.

put [put] v. ① (~ting ['putiŋ]) قويماق، قويۇپ قويماق، سالماق، جايلاشتۇرماق. ② بىلدۈرمەك، ئاڭلاتماق، ئىپادىلەمەك. ③ يازماق، يېزىۋالماق. ④ ئاتماق، تاشلىماق، يىغماق، توپلىماق. ② باش تارتماق، رەت قىلماق / ~ down ① باستۇرماق، مات قىلماق. ② يېزىۋالماق / ~ forth (پۇتۇن كۈچىنى) چىقارماق، جارى قىلماق، جارى قىلدۇرماق / ~ forward ئونتۇرىغا قويماق، كۆرسەتمەك / ~ off ① كەينىگە سۈرمەك. ②

باھانه قىلماق، ئۆزىنى قاچۇرماق / on ~ ① كىيمەك. ② . . . بولۇۋالماق (يالغاندىن) ، . . . قىلىپ كۆرسەتمەك. ③ (ئويۇن) قويماق. ④ قوشماق، قوشۇلماق، ئاشماق، ئاشۇرماق / out ~ ① ئۆچمەك، ئۆچۈرمەك. ② پەيزىنى ئۇچۇرماق، تېرىكتۈرمەك ~ ① / up كۆتۈرمەك، تىكلىمەك. ② تىزماق، ئېلان قىلماق، چاپلىماق. ③ قۇرماق، ياسىماق. ④ كۆرسەتمەك، ئېلىپ بارماق. ⑤ كۈتۈۋالماق؛ قوندۇرماق، قونماق، چۈشمەك (مېھمانخانىغا) up ~ / with چىدىماق، بەرداشلىق بەرمەك.

puzzle ['pʌzl] n. ① قىيىن مەسىلە. ② (بىرلىك ئىشلىتىلگەندە) قايمۇقۇش، گاڭگىراش، گاڭگىراپ قېلىش.

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كتاب تۈر بىكىتى
ئۇيغۇرچە كتابلارنىڭ بېڭى ئادرىسى

Q

Q,q [fju:] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ ئون يەتتىنچى ھەرپى

q. =**question.**

qt. =**quart(s).**

quack [kwæk] غاق- (ئۆردەك) n. Ⅱ (ئۆردەك) غاقىلدىماق. v. Ⅰ غاق، غاقىلداش، غاقىلداش ئاۋازى.

quaint [kweint] ئاجايىپ، غەيرىي، غەلىتە، ئاجايىپ-غارايىپ. adj.

qualify['kwɔlifai] ①v. ھۆددىسىدىن چىقماق، ھۆددىسىدىن چىقارماق؛ ئۆلچەمگە مۇۋاپىقلاشتۇرماق، لاياقىتى توشماق. ② چەكلىمەك. ③ ئېنىقلىماق: Adjectives~nouns سۈپەتلەر ئىسمىنى ئېنىقلايدۇ.

quality ['kwɔliti] ①n. خاراكتېر، خۇسۇسىيەت. ② سۈپەت. ③ پەزىلەت، ئەخلاق.

quantity ['kwɔntiti] ①n. مىقدار؛ سان. ② زور مىقداردا، كۆپ-لەپ، نۇرغۇنلىغان.

quarrel ['kwɔ:rəl] n. Ⅰ غەلۋە، تالاش-تارتىش، جېدەل، جېدەللىشىش، ئېيتىشىش، تاكاللىشىش، زاكونلىشىش.

v. Ⅱ (~led ؛ ~led ؛ ~ling) ① غەلۋە قىلماق، تالاشماق، تاكاللاشماق، جېدەل قىلماق، ئېيتىشماق، زاكونلاشماق. ② پۇتاق چىقارماق، چاتاق چىقارماق. ③ رەنجىمەك، ئاغرىنماق.

quarry ['kwɔri] n. Ⅰ تاش كان، تاش قېزىش مەيدانى. v. Ⅱ تاش قازماق، تاش كولىماق.

quarter [kwɔ:tə] ①n. Ⅰ تۆتتىن بىر، ئونبەش مىنۇت، چارەك. ② بىر پەسىل، ئۈچ ئاي. ③ نىشان، تەرەپ، جاي، ئورۇن، جەھەت. ①v. Ⅱ تۆتكە بۆلمەك... ② ئورۇنلاشماق، قارارگاھ قۇ-

رۇپ ئورۇنلاشماق.

queen [kwi:n] n. خانىش (پادىشاھنىڭ ئايلى)، ئايال پادىشاھ؛ پەرزىن.

queer [kwiə] ①adj. غەلىتە، ئاجايىپ، ئاجايىپ-غارايىپ. ② گۇمانلىق، شۇبھىلىك. ③ قولايسىز، ئەپسىز؛ يارامسىز.

quench [kwentʃ] ①v. (ئوت) ئۆچۈرمەك. ② يوقاتماق، يوقالماق، باسماق، بېسىلماق (ئارزۇ، ئىستەك، ئۇسسۇزلۇق قاتارلىقلار). سۇ-غارماق (قىزىتىلغان تۆمۈرنى).

quest [kwest] n. Ⅱ ئىزدەش، ئىزدىنىش. v. Ⅱ ئىزدىنمەك، ئىزدەنمەك || in ~of ئىزدەش، ئىزدىنىش.

question ['kwestʃən] n. Ⅰ①ئېنىقسىز مەسىلە، سوراق، سوئال. ② (گراممماتىكا) سوراق جۈملە، سوئال جۈملە. ③ beyond ~ مەسىلە شۇبھىسىز، سۆزسىز / out of ~ شۇبھىسىز، سۆزسىز / out of the ~ ناتايىن، مۇمكىن بولمايدىغان. v. Ⅱ ①سوراق، سوئال سوراق، سوئال قويماق، سوراق قىلماق. ② گۇمان قىلماق، گۇمانلانماق.

quick [kwik] adj. Ⅰ①تېز، چاققان، ئىتتىك، ئىلدام، چاپسان. ② ئۆتكۈر، سەزگۈر. ③ ئاچچىقى يامان، مىجەزى چۈس: a ~ temper مىجەزى ئىتتىك. adv. Ⅱ (جانلىق تىلدا) تېز، چاپسان، ئىلدام، ئىتتىك.

quicken ['kwikən] ①v. ئىتتىكلەتمەك، تېزلەتمەك، تېزلەشمەك. ② ئىلھام بەرمەك، روھلاندۇرماق، رىغبەتلەنمەك، رىغبەتلەندۇرمەك.

quickly ['kwikli] adv. تېز، ئىلدام، ئىتتىك، چاپسان.

quiet ['kwaiət] ①adj. تىنچ، تىپتىنچ، جىم، جىمجىت: Be ~! تىنچ! ② ئېغىر-بېسىق، ياۋاش، مۇلايىم. ③ خاتىرجەم، ئامان-ئېسەن.

quietly ['kwaiətli] adv. تىنچ، جىمجىت، ئېغىر-بېسىق، خاتىرجەم.

quilt [kwilt] n. يونقان.

quinine [kwi'ni:n] n. <مېدىتسىنا> خىنىن.

quit [kwit] v. (~ted ؛ ~ting ؛ ~ted) ① توختىماق، توختاتماق: ~ work خىزمىتىنى توختاتماق. ② ئايرىلماق، چېكىنمەك: ~office خىزمەتتىن چېكىنمەك.

quite [kwait] adv. ① ئىنتايىن، بەك. ② خېلىلا، خېلى: It is ~ hot. ھاۋا خېلىلا ئىسسىق. ③ تامامەن، پۈتۈنلەي: I ~ agree. تامامەن قوشۇلىمەن.

quiver ['kwivə] v. تىترىمەك، تىترەتمەك، تەۋرىمەك، تەۋرەتمەك، سىلكىمەك، سىلكىنمەك: to ~ with cold سوغۇقتا توڭۇپ تىترەپ كەتمەك.

quiz [kwiz] n. سىناق، ئىمتىھان، سوئال.

quotation [kwəu'teiʃən] n. ① دەلىل، نەقىل. ② ‹سۆز› ئۈزۈندى.

quote [kwəut] v. ① نەقىل كەلتۈرمەك، دەلىل كەلتۈرمەك. ② باھا بەرمەك، باھالىماق.

R

R,r [a: (r)] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ ئون سەككىزىنچى ھەرپى

rabbit ['ræbit] n.① توشقان. ② قورقۇنچاق (ئادەم).

race[1] ['reis] n.① مۇسابىقە، يۈگۈرۈش مۇسابىقىسى. Ⅰ ② (سۈ) تېز ئېقىم. Ⅱ v.① يۈگۈرۈش مۇسابىقىسى ئۆتكۈزمەك، يۈگۈرۈش مۇسابىقىسىگە قاتناشماق. ② ئۇچقاندەك چاپماق، تېز ئىلگىرىلىمەك.

race[2] [reis] n.① مىللەت؛ نەسىل، ئۇرۇق؛ ئىرق. ② تۈر، خىل: the human ~ ئىنسانىيەت.

racial ['reiʃəl] adj. ئىرقىي؛ مىللىي.

racism ['reisizəm] n. ئىرقچىلىق.

rack [ræk] n.① جازا، يۈك-تاق جازىسى. (ۋاگونلاردىكى). Ⅰ ② ئوقۇر، يالاق. Ⅱ v. قىيناپ سوراق قىلماق، قىينىماق، ئازابلىماق.

radar ['reidə] رادار.

radiant ['reidjənt] adj.① نۇرلۇق، پارقىراق، شانلىق، پارلاق. ② خۇش چىراي. ③ رادىئاتسىيەلىك.

radiate ['reidieit] v.① تارقالماق، تارقاتماق. ② نۇر چاچماق. ③ ئىسسىقلىق چىقارماق. ④ قويۇپ بەرمەك.

radical ['rædikəl] adj. Ⅰ① ئاساسىي، تۈپ، نېگىزلىك. ② ‹ماتېماتىكا› يىلتىز، رادىكال. n. Ⅱ ‹ماتېماتىكا› يىلتىز، يىلتىزلىق ئىپادە.

radio ['reidiou] n. Ⅰ① رادىئو. ② رادىئو تېلېگراممىسى. ③ رادىئو تېلېفون. adj. Ⅱ رادىئو، رادىئونىڭ، رادىئولۇق.

radium ['reidjəm] n. ‹خىمىيە› رادىي.

www.uyghurkitap.com

radius ['reidjəs] n. (radii [reidiai]) رادىئۇس.

rag [ræg] n.① پارچە رەخت؛ ئەسكى لاتا. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلـ گەندە) كونا كىيىم، يىرتىق كىيىم.

rage [reidʒ] n.① غەزەپ، غەزەپلىنىش. ② قىزغىن ئۇمىد قىلماق. I v.① غەزەپلەنمەك. ② قاتتىق پۇژلىنىمەك (شامال). ② (كېسەل) ئېغىرلاشماق، ناھايىتى ئېغىرلاشماق.

ragged ['rægid] adj.① يىرتىق، جۇل-جۇل. ② قالايمىقان، رەتـ سىز. ③ چالا، كەم، پۈتمىگەن (ئىش).

railing ['reiliŋ] n. (دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) سالاسۇن، رېشاتكا، توسما، ۋادەك

rail [reil] n. I پەنجىرە، توسما، رېشاتكا. v. II رېشاتكا بىلەن توسماق، پەنجىرە بىلەن ئايرىلماق.

railroad ['reilrəud] n. (ئامېرىكا تىلىدا) تۆمۈر يول.

railway ['reilwei] n. (ئەنگلىيە تىلىدا) تۆمۈر يول.

rain [rein] n. I يامغۇر. v. II ①يامغۇر ياغماق. ② ئاقماق، يامـ غۇردەك ئاقماق.

rainbow ['reinbəu] n. ھەسەن-ھۈسەن.

raincoat ['reinkəut] n. يامغۇرلۇق، يامغۇرلۇق چاپان.

rainy ['reini] dj. يامغۇرلۇق، يامغۇر كۆپ ياغىدىغان.

raise [reiz] v. I ①كۆتۈرمەك. ② تىكلىمەك، قۇرماق، سالماق. ③ قوزغىماق، تۇغدۇرماق. ④ ئوتتۇرىغا قويماق، ئېيتماق. ⑤ باقماق، تەربىيىلىمەك. ⑥ تېرىماق. ⑦ يىغماق. ⑧ چاقىرماق. ⑨ قوبۇل قىلماق. ⑩ ئۆستۈرمەك. ⑪ يۇقىرى كۆتۈرمەك. ⑫ توختاتماق (سىگنالنى)، (ۋەزىپىسىدىن) ئېلىپ تاشلىماق. ⑭ خالاس بولماق، قۇتۇلماق (ئەندىشىدىن). n. II (ئامېرىكا تىلىدا) ماڭاشنى ئۆستۈرۈش، ئىش ھەققىنى ئۆستۈرۈش.

raisin ['reizn] n. قۇرۇق ئۈزۈم.

rake [reik] n. I تىرنا. II ①v. تاتلىماق، تىرنىلىماق. ② توپلىماق، يىغماق (ماتېرىيالنى). ③ ‹ھەربىي، ئوققا تۇتماق، ئوق ياغدۇرماق.

rally ['ræli] I ①v. يىغماق، توپلىماق، توپلانماق. ② ئىتتىپاقلاشماق. ② ساقايماق، ئەكسىگە كەلمەك (سالامەتلىكى). II ①n. يىغىن، توپلىنىش، مەجلىس. ② (سالامەتلىك) ئەسلىگە كېلىش.

ram [ræm] I ①n. قوچقار. ② خاك. II v. (~ ; ~med ; ~med ; ~ming) خاكلىماق، چىڭدىماق.

ran [ræn] v. →run.

ranch [rɑ:ntʃ] n. (ئامېرىكا تىلىدا) ① چوڭ تىپتىكى دېھقانچىلىق مەيدانى. ② چوڭ تىپتىكى چارۋىچىلىق مەيدانى.

random ['rændəm] n. [at ~] تاسادىپىي ھەرىكەت، تۈيۇقسىز ھەرىكەت.

rang [ræŋ] v. →ring.

range [reidʒ] I ①n. قاتار، تىزما، تاغ تىزمىلىرى. ② قارىغا ئېتىش مەيدانى. ③ (ھايۋانات، ئۆسۈملۈك) تارقالغان جايلار، ياشاش ئورنى. ④ ئوق مۇساپىسى، ئېتىش ئارىلىقى. ⑤ دائىرە، كۆلەم. ⑥ ئوچاق، II ①v. تىزماق، تىزىلماق. ② سەيلە قىلماق، ئايلىنىپ يۈرمەك. ③ سوزۇلماق.

rank [ræŋk] I ①n. قاتار، رەت. ② دەرىجە، ھەربىي ئۇنۋان. II v. تىزماق، تىزىلماق، رەتلىمەك، رەتلەنمەك.

ransom ['rænsəm] n. I پۇل تۆلەپ ياندۇرۇش. II ①v. پۇل تۆلەپ ياندۇرۇۋالماق. ② پوپوزا قىلماق، قورقۇتۇپ ئېلىۋالماق.

rap [ræp] v. I (~ ped ; ~ ped ; ~ ping) ئاستا-ئاستا چەكمەك. بوش-بوش چەكمەك (دېرىزە، ئىشىك قاتارلىقلارنى). II ①n. ئاستا-ئاستا چېكىش، بوش-بوش چېكىش. ② تاقىلدىغان

www.uyghurkitap.com

ئاۋاز.

rape [reip] I n. ①بۇلاڭچىلىق، بۇلاش. ② باسقۇنچىلىق، باسقۇنـچىلىق قىلىش. II v. ① بۇلىماق، بۇلاڭچىلىق قىلماق. ② باسقۇنچىلىق قىلماق.

rapid ['ræpid] I adj. ①تېز، ئىتتىك، چەبدەس، چاققان، جىددىي. ② تىك، ئېگىز ھەم خەتەرلىك (تاغ توزۇلۇشى).

II n. تېز ئېقىم، ئىتتىك ئېقىم.

rapidly ['ræpidli] adv. تېز، چاققان، چەبدەس، ئىتتىك.

raptue ['raptʃə] n. ①(دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) خۇشاللىق، چەكسىز خۇشاللىق، خۇشال-خۇراملىق. ② مەپتۇن بولۇش || go into ~ s خۇشاللىقىدىن قىنى-قىنىغا پاتماسلىق.

rare [rɛə] adj. ①ئاجايىپ، ھەيران قالغۇدەك. ② كەم، يېتەرسىز. ③ شالاڭ. ④ (جانلىق تىلدا) ئاجايىپ ياخشى، ئىنتايىن ياخشى.

rarely ['rɛəli] adv. ①كەم، ناھايىتى ئاز، كەم ئۇچرايدىغان. ② ئاجايىپ، ئالاھىدە.

rascal ['ra:skəl] n. ①لۇكچەك. ② شوخ، كەپسىز (ئەركىلەتمەس مەنىسىدە).

rash [ræʃ] adj. شاللاق.

rat [ræt] n. كۈسۈتكە.

rate [reit] I n. ①نىسبەت. ② باھا، نەرخ. ③ دەرىجە، سورت. ④ باج. II v. باھالىماق، باھالانماق || at any ~ مەيلى قانداقلا بولمىسۇن /~[that] at this ئەگەر مۇشۇنداقلا (شۇنداقلا) بولسا.

rather ['ra:ðə] adv. ①(ئىككى تەرەپنىڭ پايدا-زىيىنى سېلىشتۇرۇلۇپ، ئۇنىڭ مەلۇم بىر تەرىپى تاللىۋېلىنغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ. جۈملىلەردە كۆپىنچە than . . . بىلەن بىرگە كېلىدۇ): He would die than yield. ~ ئۇ ئۆلۈشكە رازىكى باش ئەگمەيدۇ. ② دۇرۇس. ③ خېلى، ئاز-پاز، سەللا: He's ~ better today. ئۇ بۈگۈن خېلى ياخشىلاندى. This one is ~ too large. بۇ سەللا چوڭ ئىكەن.

ratio ['reiʃiəu] n. نىسبەت. (~s)

rattle ['rætl] I v. ①(دېرىزە) غىچىرلىماق، غىچىرلاتماق. ②كاسىلدىماق، غوڭتۇلدىماق، ۋاتىلدىماق. ③ (ماشىنا) غوڭۇلداپ ماڭماق؛ (ئادەم) شىپىلدىتىپ ماڭماق. II n. ①غىچىرلاش، تاراقـلاش. ② ئويۇنچۇق، دۇمباق.

rave [reiv] v. ئېغىزىغا كەلگىنىنى دەۋەرمەك، ۋارقىرىماق، غەلۋە قىلماق، غوڭغا كۆتۈرمەك.

raven[1] ['reivn] I v. توك قاغا قارا، قاپ-قارا (چاچ). II adj.

raven[2] ['rævən] v. ①بۇلىماق، بۇلاڭچىلىق قىلماق. ② چاينىماي يۇتماق.

raw [rɔ:] adj. ①خام، پىشمىغان: ~ meat خام گۆش. ② تەجرىبىسىز؛ پىششىقلانمىغان، پىششىقلاپ ئىشلەنمىگەن. ③ (ھاۋا) سوغ، سالقىن، سۆرۈن. ④ تېرىسى سويۇلۇپ كەتكەن، پوستى يوق. ⑤ سانجىلىپ ئاغرىيدىغان.

ray [rei] n. نۇر، يورۇقلۇق، شولا.

razor ['reizə] n. ئۇستىرا.

Rd. =**road.**

reach ['ri:tʃ] I v. ①چىقارماق، سۇنماق، سوزماق، سوزۇلماق (قول) ②يەتمەك، يېتىپ بارماق، يېتىپ كەلمەك: to ~ Peking بېيجىڭگە يېتىپ بارماق. II n. ①چىقىرىش، سۇنۇش، سوزۇش (قول). ② يېتىپ بېرىش، يېتىپ كېلىش. ③ دائىرە. ④ ساھە. ⑤ رايون، جاي، يەر.

react [ri:'ækt] v. ①رېئاكسىيە قىلماق، ئەكس تەسىر قىلماق. ② ئىنكاس قىلماق. ③ قارشى تۇرماق، قارشى چىقماق، قارشىلىق كۆرسەتمەك.

reactionary [ri:'ækʃənəri] I adj. ئەكسىيەتچىل، ئەكسىيەتچى، II n. ئەكسىيەتچى، ئەكسىيەتچىلەر.

www.uyghurkitap.com

reactor [ri(:)'æktə] n. رېئاكتور، رېئاكسىيە قازىنى: nuclear يادرو قازىنى.

read [ri:d] v.① ئوقۇماق، كۆرمەك (كىتاب، گېزىت ۋە ژۇرنال قاتارلىقلارنى) ② ئۇنلۈك ئوقۇماق، دېكلاماتسىيە قىلماق. ③ چۈشەنمەك، چۈشەندۈرمەك. ④ كۆرسەتمەك (كۆرسەتىش ئەسۋابلىرى.) || ~between the lines گەپنىڭ تېگىگە يەتمەك ~on / ئوقۇشنى داۋاملاشتۇرماق /~over [throgh] ئوقۇپ بولماق، ئوقۇپ تۈگەتمەك.

reader ['ri:də] n.① كىتابخان، مۇشتەرى. ② دەرسلىك، ئوقۇش كىتابى.

readily ['redili] adv.① خۇشاللىق بىلەن، شاد-خۇراملىق بىلەن. ② چەبدەس، چاققان. ③ ئاسان، ئوڭاي.

reading ['ri:diŋ] n.① ئوقۇش، ئۇنلۈك ئوقۇش، دېكلاماتسىيە قىلىش. ② ئوقۇش كىتابى، رەسىملىك؛ تاللانما ئەسەر. ③ چۈشەنچە، چۈشەندۈرۈش.

readingroom ['ri:diŋrum] n. قىرائەتخانا.

ready ['redi] adj.① تەييارلانغان، تەييارلىقى بولغان، تەييارلىنىپ تۇرغان، تەييارلىنىپ بولغان، تەييارلىقى پۈتكەن: Everything is ~ ھەممە تەييارلىق پۈتتى. ② خالىغان، رازى بولغان، ئىختىيار قىلغان.

real [riəl] adj.① راست، چىن، ھەقىقىي، رېئال. ② كۆچمەس مۈلۈك، مۇقىم مۈلۈك.

realism ['riəlizəm] n. رېئاللىزم.

reality [ri'æliti] n. رېئاللىق، چىنلىق، ھەقىقىيلىك، ئەينەن، ئۆز ئەينى، بەئەينى.

realization ['riəlai'zeiʃən] n.① بىلىش، ئۆزلەشتۈرۈش، تەسىرات، چۈشەنچە. ② ۋۇجۇدقا چىقىرىش، ئەملگە ئاشۇرۇش.

③ سېتىش (مال-مۇلۈكنى).

realize, realise ['riəlaiz] v. ① تونۇماق، بىلمەك، ئۆزلەشتۈرمەك.
② ئەمەلگە ئاشماق، ۋۇجۇدقا چىقارماق.
③ ساتماق (مال-مۇلۈكنى).

really ['riəli] adv. ھەقىقەتەن، راستتىنلا.

realm [relm] n. (يېزىق ۋە قانۇندا) ① خانلىق، پادىشاھلىق.
② دائىرە، ساھە.

reap [ri:p] v. ھوسۇل ئالماق، ئورۇماق.

reaper ['ri:pə] n. ئورما ئورىغۇچى، ئورۇش ماشىنىسى.

rear [riə] I n. ① ئارقا، كەينى. ② ئارقا سەپ. II adj. ئارقا، كەينى ~ bring up the ئاخىرىدا ماڭماق.

reason ['ri:zn] I n. ① سەۋەب، ۋەج. ② ئاقىلانىلىك، ئەقىل، ئىدراك، زېھىن || by ~ of سەۋەبتىن، تۈپەيلىدىن
It stands to ~ ئەقىلگە مۇۋاپىق. II v. ① ھۆكۈم قىلماق، ئەقلىي خۇلاسە چىقارماق. ② ئايرىماق. ③ قايىل قىلماق.

reasonable ['ri:znəbl] adj. ① مۇۋاپىق، ئەقىلگە سىغىدىغان.
② يوللۇق، داۋالىنىق، قائىدىلىك. ③ ئادىل، ئادالەتلىك، ھەققانىي، لىلا.

reasonably ['ri:znəbli] adv. مۇۋاپىق، يوللۇق، ئادالەتلىك بىلەن، لىلالىق بىلەن.

rebel[1] [ri'bel] v. توپىلاڭ كۆتۈر- (~led ؛ ~led ؛ ~ling) مەك، ئىسيان كۆتۈرمەك، ئاسىيلىق قىلماق، خائىنلىق قىلماق.

rebel[2] ['rebl] n. I توپىلاڭچى، قوزغىلاڭچى، ئىسيانچى، خائىن.
adj. II توپىلاڭ كۆتۈرگەن، ئىسيان كۆتۈرگەن، خائىنلىق قىلغان.

rebellion [ri'beljən] n. توپىلاڭ، قوزغىلاڭ، ئىسيان.

rebuke [ri'bju:k] v. تەنبىھ بەرمەك، ئەيىبلىمەك، سۆكمەك.

recall [ri'kɔ:l] I v. ① چاقىرتماق، چاقىرتىپ كەتمەك.
② ئەسلىمەك، نەزەر سالماق، ئەسكە ئالماق. ③ ياندۇرۇۋالماق؛

ئەملدىن قالدۇرماق، ئېلىپ تاشلىماق، قايتۇرۇۋالماق؛ ئەملدىن قالدۇرماق، ئېلىپ تاشلىماق، قايتۇرۇۋالماق. Ⅱ n. ① چاقىرتىپ ئېلىپ كېتىش. ② ئەسلەش، ئەزەر سېلىش، ئېسىگە ئېلىش. ③ ئەملدىن قالدۇرۇش، ئېلىپ تاشلاش.

recede [ri:'si:d] v. ① چېكىنمەك، داجماق. ② (باھا) چۈشمەك، ئەرزانلاشماق. قايتۇرۇۋالماق، ياندۇرۇۋالماق (پىكىرنى).

receipt [ri'si:t] n. Ⅰ ① تاپشۇرۇۋېلىش؛ ئوقۇش، بىلىش، ۋاقىپلىغۇچىنىڭ، خەۋەردار بولۇش. ② قوبۇل قىلىش. ③ (دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) كىرىم، دارامەت. ④ تىلخەت، ھۆججەت.

v. Ⅱ تىلخەت يازماق، ھۆججەت يازماق.

receive [ri'si:v] v. ① تاپشۇرۇۋالماق، قوبۇل قىلماق، ئالماق. ② كۈتۈۋالماق. ③ «رادىئو» تارتماق، قوبۇللىماق.

receiver [ri'si:və] n. ① تاپشۇرۇۋالغۇچى، قوبۇل قىلغۇچى. ② كۈتۈۋالغۇچى، ئۆتكۈزۈۋالغۇچى. ③ «رادىئو» خەۋەر ئېلىش ئاپپاراتى. رادىئو.

recent ['ri:snt] adj. يېقىنقى، يېقىندىن بۇيان.

recently ['ri:sntli] adv. يېقىندىن بېرى، يېقىندىن بۇيان.

reception [ri'sepʃən] n. ① «رادىئو» تارتىش كۈچى. ② كۈتۈش، كۈتۈۋېلىش؛ قارشى ئېلىش يىغىنى، قارشى ئېلىش زىياپىتى.

recess [ri'ses] n. ① دەم ئېلىش، ئارام ئېلىش، تەنەپپۇس: during the ~ تەنەپپۇس ۋاقتىدا. ② ئويمان، پېتىنقى: سۇرلۇك جاي، جىمجىت مۇھىت.

recipe ['resipi] n. ① «مېدىتسىنا» رېتسېپ. ② تاماق ئېتىش ئۇسۇلى.

recitation ['resi'teiʃən] n. ① ياد ئوقۇش، يادلاش، ياد دېكلاماتسىيە. ② (ئامېرىكا تىلىدا) دەرس تەييارلاش.

recite [ri'sait] v. ① ياد ئوقۇماق، يادلىماق، ياد دېكلاماتسىيە قىلماق. ② كۆرسەتمەك، سۆزلەپ بەرمەك، ئېيتىپ بەرمەك.

reckless ['reklis] adj. تەلۈە، تەنتەك، شاللاق.

reckon ['rekən]-①v. ھېسابلىماق، سانىماق. ② . . . دەپ ھېسابلاماق، . . . دەپ قارىماق ‖ ~on [up on] يۆلەنمەك، تايانماق / ~up جەمئىي، ھەممىسى بولۇپ.

recognition ['rekəg'niʃən] ①n. تونۇش، پەرق ئېتىش. ② ئېتىراپ قىلىش، ئىقرار قىلىش.

recognize, recognise ['rekəgnaiz] ①v. پەرق ئەتمەك، تونۇماق. ② ئېتىراپ قىلماق، ئىقرار قىلماق.

recommendation ['rekəmen'dəiʃən] ①n. تونۇشتۇرۇش، تەۋسىيە قىلىش، كۆرسىتىش. ② تونۇشتۇرۇش خېتى، تەۋسىيەنامە. ③ تەكلىپ، مەسلىھەت.

recommend ['rekə'mend] ①v. تونۇشتۇرماق، كۆرسەتمەك، سايلىماق. ② تەكلىپ بەرمەك، نەسىھەت قىلماق، مەسلىھەت بەرمەك.

recompense ['rekəmpəns] I ①v. جاۋاب بەرمەك، جاۋاب قايتۇرماق. ② تۆلىمەك، تۆلەپ بەرمەك. II ①n. ھەق. ② تۆلەش، تۆلەپ بېرىش.

reconcile ['rekənsail] ①v. قايتىدىن ياخشىلانماق، ياراشتۇرماق، كېلىشتۇرمەك، ئەپلەشتۇرمەك. ② بىرلىككە كەلمەك، بىرلىككە كەلتۇرمەك. ③ بويسۇنماق، بويسۇندۇرماق، رازى بولماق، تەن بەرمەك.

record[1] [ri'kɔ:d] ①v. خاتىرە يازماق، خاتىرىلىمەك، يازماق. ② ئۈن ئالماق. ③ (تېمپېراتۇرا) كۆرسەتمەك.

record[2] ['rekɔ:d] I ①n. خاتىرە. ② تەرجىمھال، كەچۈرمىش. ③ پاتېفون تەخسىسى. ④ رېكورت. II adj. رېكورتنى بۇزغان، رېكورت يارانقان.

recorder [ri'kɔ:də] ①n. كاتىپ، خاتىرە يازغۇچى، خاتىرىلىگۈچى. ② ئۇنتالغۇ.

recover [ri'kʌvə] ①v. تاپماق، ئىزدەپ تاپماق. ② ئەسلىگە كەلمەك، ئەسلىگە كەلتۇرمەك (سالامەتلىك). ③ تۆلىمەك، قۇنتۇزماق.

www.uyghurkitap.com

recovery [ri'kʌvəri] n.① قايتۇرۇۋېلىش. ② ئەسلىگە كەلتۈرۈش (سالامەتلىك).

rectangle ['rek'tæŋgl] n. ‹ماتېماتىكا› تىك تۆتبۇلۇڭ.

rectification ['rektifi'keiʃən] n. ئىستىل تۈزىتىش، تەرتىپكە سېلىش.

recurrent [ri'kʌrənt] adj. تەكرارلىق، مەزگىللىك، دەۋر خا- راكتېرلىك.

red [red] I ①adj. قىزىل. ② ئىنقىلابىي. II ①n. قىزىل، قىزىل رەڭ. ② قىزىل كىيىم. ③ ‹مالىيە› قىزىل رەقەم.

red—handed ['red'hændid] adj. ناھەق، ناھەق مەيداندىكى.

redeem [ri'di:m] ①v. قايتۇرۇۋالماق، پۇل تۆلەپ ياندۇرۇۋالماق. ② (ۋەدە، مەجبۇرىيەت قاتارلىقلارنى) ئادا قىلماق، ئورۇندىماق. ③ تۆلىمەك. ④ تولدۇرماق، تولۇقلىماق.

redouble[ri'dʌbl] v. كۆچەيتمەك، ھەسسىلەنمەك، يەنە بىر قاتلىماق.

reduce [ri'dju:s] v.① ئازايماق، ئازايتماق، كېمەيمەك، كې- مەيتمەك، پەسەيمەك، پەسەيتمەك، تۆۋەنلىمەك، تۆۋەنلەتمەك. ② مەجبۇرلىماق، مەجبۇر بولماق. ③ تۇرتكە بولماق. ④ ئۆزگەرمەك، ئۆزگەرتمەك. ⑤ قىسقارماق، قىسقارتماق. ⑥ ئەسلىگە كەلمەك، ئەسلىگە كەلتۈرمەك. ⑦ تۇرگە بۆلمەك، تۇرگە بۆلۈنمەك.

reduction [ri'dʌkʃən] n.① كېمەيتىش، پەسەيتىش، پەسـ- يىش، ئازىيىش. ② كېچىكلىتىلگەن سۇرەت (خەرىتە). ③ ‹ماتېماتىكا› ئومۇمىي مەخرەج. ④ ‹خىمىيە› قايتىلىنىش.

reed [ri:d] n.① ‹ئۆسۈملۈك› قومۇش. ② ‹مۇزىكا› تىل (چالـ- غۇ ئەسۋابلىرىنىڭ تىلى).

reel [ri:l] I ①n. پېچەك، غالتەك (يىپ يۆگەيدىغان). ② چاق (يىپ ئېگىرىش چاقى)، يىپ ئوراش ماشىنىسى. ③ ‹كىنو› ئورام (لېنتا

ئورامى) . II v. ئورىماق، يۆگىمەك.

refer [ri'fə:] v. ① (~ring ; ~red ; ~red) تاپشۇرۇپ بەرمەك، ھاۋالە قىلماق، يۈقىرىغا ھاۋالە قىلماق. ② پايدىلانماق، كۆرمەك، ئاختۇرماق. ③ تىلغا ئالماق، ئېغىزغا ئالماق. ④ . . . گە باغلانماق، . . . گە چېتىلماق. ⑤ . . . گە مەنسۇپ بولماق، . . . گە تەئەللۇق بولماق.

reference ['refrəns] n. ① پايدىلىنىش. ② كاپالەتچى. ③ نەقىل كەلتۈرۈش، دەلىل كەلتۈرۈش. ④ مۇناسىۋەت ‖ in [with]~to. . . ھەققىدە، توغرىسىدا، ئائىت.

refine [ri'fain] v. ① ئايرىلماق، ئايرىماق (ماي) . ② سىلىقلاپ ئىشلىمەك، پىششىقلاپ ئىشلىمەك. ③ سىپايىلاشماق، سىپايىلاشتۇرماق. ④ نەپىسلەشمەك، نەپىسلەشتۈرمەك. ⑤ ساپلاشماق، ساپلاشتۇرماق.

reflect [ri'flekt] v. ① ئەكس ئەتمەك، ئەكس نۇر قايتۇرماق. ② ئىنكاس قىلماق. ③ ئېلىپ كەلمەك، ئېلىپ بارماق، سەۋەب بولماق: 〈~upon〉 . . . گە يامان تەسىر پەيدا قىلماق. ④ ئويلىماق، ئويلانماق، باش قاتۇرماق.

reflection [ri'flekʃən] n. ① ئەكس ئېتىش، ئەكس نۇر قايتىش، ئەكس نۇر قايتۇرۇش. ② ئەكس ئېتىش، ئىنكاس قىلىش، ئىنكاس. ③ رېفلېكس. ④ ئويلىنىش، باش قاتۇرۇش، خىيال قىلىش. ⑤ ئەسلەش. ⑥ تەسىرات.

reflexion =reflection.

reform [si'fɔ:m] v. I ئىسلاھات قىلماق، ياخشىلىماق، يېڭىلىماق. n. II ئىسلاھات، ياخشىلاش، يېڭىلاش.

refrain [ri'frein] v. ئۆزىنى تۇتۇۋالماق، تاقەت قىلماق، ساقلانماق: ~from saying sth بىر نەرسە دېيىشتىن ساقلانماق.

refresh [ri'freʃ] v. ① رىغبەتلەندۈرمەك، غەيرەتلەندۈرمەك، روھلاندۇرماق، تېتىكلەشتۈرمەك. ② يېڭىلمەك. ③ ئويغانماق، ئويغاتماق.

www.uyghurkitap.com

refreshment [ri'freʃmənt] n.① روھلۇق، روھلىنىش. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) پىچىنە-پىرەنىك؛ ئىچىملىك.

refrigerator [ri'fridʒəreitə] o.① توڭلىتىش ئۈيى. ② مۇزلاتقۇ.

refuge ['refju:dʒ] n.① باشپاناھ ئىزدەش. ② پاناھ جاي.

refuse[1] [ri'fju:z] v. رەت قىلماق، باش تارتماق.

refuse[2] ['refju:s] n. تاشلاندۇق، ئەسكى-تۈسكىلەر، ئەخلەت.

regain [ri'gein] v.① ئەسلىگە كەلمەك، ئەسلىگە كەلتۈرمەك (سا-لامەتلىك). ② قايتماق.

regard [ri'gɑ:d] I v.① قارىماق، مۇئامىلە قىلماق، . . . دەپ بىلە-مەك. ② ئەھمىيەت بەرمەك، دىققەت ئېتىبارىلەن قارىماق، ھۆرمەت قىلماق، ھۆرمەتلىمەك. II n.① ھۆرمەت، ھۆرمەتلەش. ② دىققەت، دىققەت قىلىش، كۆڭۈل بۆلۈش. ③ (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) سالام ئېيتىش: Please give mybest~s to him. مەندىن ئۇنىڭغا سالام ئېيتمىك.

regarding [ri'gɑ:diŋ] prep. ھەققىدە، توغرىسىدا، دائىر، ئائىت.

regardless [ri'gɑ:dlis] adj. . . . گە قارىماستىن. . . . گە قارىماي،

regime [rei'ʒi:m] n.① دۆلەت تۈزۈمى، ئىدارە قىلىش ئۇسۇلى، ھۆكۈمرانلىق تۈزۈمى. ② تۈزۈم.

regiment[1] ['redʒimənt] n.① ‹ھەربىي› تۈەن، پولك. ② توپ، پادا، ئۈيۈر.

regiment[2] ['redʒiment] v.① بۆلمەك، ئايرىماق (گۈرۈپپىغا). ② تەشكىللىمەك.

region ['ri:dʒən] n. يەر، جاي، رايون.

regional ['ir:dʒənl] adj.① قىسمەن، جۈزئىي. ② رايونلۇق، يەرلىك.

register ['redʒistə] I n.① تىزىملاش، دەپتەرگە ئېلىش. ② تىزىملىك. ③ زاكاز. ④ نومۇر ئېلىش. ⑤ ئاپتوماتىك خاتىرىلەش

ماشىنىسى. ⑥ ‹مۇزىكا› ئاۋاز دائىرىسى. ①v. II تىزىمغا ئالماق، تىزىملىماق، تىزىمغا ئالدۇرماق. ② زاكاز قىلماق. ③ نومۇر ئالماق. ④ كۆرسەتمەك.

regret [ri'gret] ①n. I پۇشايمان، ئارمان، ئۆكۈنۈش. v. II (~ted ؛ ~ted ؛ ~ting) پۇشايمان قىلماق، ئېچىنماق: I ~ my mistakes. خاتالىق ئۆتكۈزگىنىمگە ئېچىنىمەن.

regular ['regjulə] ①adj. I قانۇنلۇق، قائىدىلىك، تەرتىپلىك. ② مۇددەتلىك، قەرەللىك. ③ دائىملىق. ④ رەتلىك، راۋرۇس، تۈز، بېجىرىم. ⑤ رەسمىي، مۇنتىزىم. ⑥ ئاددىي، ئادەتتىكى. ⑦ (جانلىق تىلدا) پۈتۈنلەي، تامامەن، تەلتۈكۈس n. II مۇنتىزىم قوشۇن.

regularity ['regju'læriti] ①n. تەرتىپ، رەت، تەرتىپلىك، رەتلىك. ② قانۇنلۇق. ③ مۇنتىزىم. ④ مۇددەت، بەلگىلىك مۇددەت، قەرەل.

regularly ['regjuləli] ①adv. رەتلىك، تەتىپلىك. ② قائىدىلىك. ③ رەسمىي. ④ دائىم، دائىملىق. ⑤ مۇددەت بىلەن.

regulate ['regjuleit] ①v. قائىدە بويىچە باشقۇرماق، تەرتىپ بويىچە ئىدارە قىلماق. ② تەڭشىمەك، توغرىلىماق، تەرتىپكە سالماق.

regulation ['regju'leiʃən] ①n. باشقۇرۇش، ئىدارە قىلىش. ② تەڭشەش، تەرتىپكە سېلىش. ③ قائىدە، قانۇن، بەلگىلىمە. adj. II رەسمىي، بەلگىلىك.

reign [rein] n. I سۇلالە، خاندانلىق. ①v. II (پادىشاھ) ھۆكۈمرانلىق قىلماق، باشقۇرماق. ② كەڭ تارقالماق، كەڭ ئەۋج ئالماق.

rein [rein] hold the n. I (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) چۇلۋۇر، تىزگىن ~s || ①v. II ھاكىمىيەت يۈرگۈزمەك، ھوقۇق تۇتماق. ھەيدىمەك (ئاتنى). ② تىزگىنلىمەك، بىر تۇتاش باشقۇرماق.

reindeer ['reindiə] n. (~s ، ~) كۆنۈك بۇغا، ئۆگىتىلگەن بۇغا.

reject [ri'dʒekt] ①v. I چۆرۈۋەتمەك، تاشلىۋەتمەك. ② رەت قىلماق، باش تارتماق. ①['ri:dʒekt]n. II رەت قىلىنغان نەرسىلەر، قايتۇرۇل-

غان نەرسىلەر. ② (ئۆلچەمگە توشمىغان) يارامسىز بۇيۇملار.

rejoice [ri'dʒɔis] v. خۇشال قىلماق، خۇشال بولماق، خۇش قىلماق.

relate [ri'leit] v.① بايان قىلماق، ئېيتىپ بەرمەك. ② ئالاقە قىلماق، ئالاقە باغلىماق، مۇناسىۋەتلەشمەك be ‖ ... d to ~ بىلەن ئۇرۇق-تۇغقانچىلىقى بولماق.

relation [ri'leiʃən] n.① بايان، دوكلات. ② ئالاقە، مۇناسىۋەت. ③ تۇغقان؛ ئۇرۇق-تۇغقانچىلىق مۇناسىۋىتى.

relationship [ri'leiʃənʃip] n.① تۇغقان، ئۇرۇق-تۇغقان، ئۇرۇق-تۇغقانچىلىق مۇناسىۋىتى. ② ئالاقە، مۇناسىۋەت.

relative ['relətiv] I adj.① مۇناسىۋەتلىك، ئالاقىدار. ② نىسبىي، قارىمۇ قارشى؛ سېلىشتۇرما. II n.① تۇغقان، ئۇرۇق-تۇغقان، قېرىنداش. ② ‹گرامماتىكا› نىسپىي سۆز.

relax [ri'læks] v. بوشىماق، بوشاتماق، بوشاشماق، بوشاڭلىق قىلماق.

release [ri'li:s] I v.① قويۇپ بەرمەك، بوشاتماق، چىقارماق، خالاس قىلماق، ئازاد قىلماق. ② ئېلىپ تاشلىماق. ③ ئېلان قىلماق، تارقاتماق، n. II قويۇپ بېرىش، بوشىتىش، چىقىرىش، خالاس قىلىش، ئازاد قىلىش.

reliable [ri'laiəbl] adj. ئىشەنچلىك.

relife [ri'li:f] n.① (ئەندىشە، دەرد، ئازابلىنىش قاتارلىقلاردىن) يېنىكلەش، قۇتۇلۇش، خالاس بولۇش. ② ياردەم، ئىجتىمائىي ياردەم، قۇتقۇزۇش. ③ (سېخىلاردا) نۆۋەتلىشىش؛ نۆۋەتلەشكۈچى. ④ ياردەمچى قوشۇن؛ مۇھاسىرىدىن قۇتۇلدۇرۇش.

rilieve [ri'li:v] v.① (ئەندىشە، دەرد، ئازابلىنىش قاتارلىقلارنى) يېنىكلەتمەك، ئازايتماق، خالاس قىلماق. ② ياردەم قىلماق، ياردەم بەرمەك، ئىجتىمائىي جەھەتتىن ياردەم بەرمەك. ③ نۆۋەت ئالماشتۇرماق.

religion [ri'lidʒən] n.① دىن. ② ئېتىقاد.

religious [ri'lidʒəs] adj.① دىنىي. ② ئىخلاسمەن، تەقۋادار، دىنغا ئېتىقاد قىلمىدىغان. ③ پۈختا، چىڭ.

reluctance [ri'lʌktəns] n.① ئەپلەپ-سەپلەش، بىر ئامال قىلمىش. ② خالىماسلىق، ئىلاجسىزلىق.

rely [ri'lai] v. ئىشەنمەك، تايانماق.

remain [ri'mein] v.① ئېشىپ قالماق، قېپقالماق، قالماق، ساقلىنىپ قالماق، ساقلىماق. ② تۇرماق، توختىماق.

remainder [ri'meində] n.① ماتېماتىكا، قالدۇق، ئېشىندى. ② ئېشىپ قالغان ئادەم (نەرسە).

remark [ri'ma:k] I v.① دىققەت قىلماق، كۆزەتمەك، قارىماق. ② بايان قىلماق، سۆزلىمەك، باھالىماق، باھا بەرمەك.

II n.①دىققەت قىلىش، كۆزىتىش، قاراش. ② بايان، سۆھبەت، پىكىر.

remarkable [ri'ma:kəbl] adj. دىققەت قىلىشقا ئەرزىيدىغان، باشقىچە، ئۆزگىچە، ئاجايىپ.

remedy ['remidi] I n.①داۋالاش. ② دورا بۇيۇملىرى.

II v.① دورا قىلماق، داۋالماق. ② قۇتۇلدۇرماق، ئەسلىگە كەلتۈرمەك. ③ تولۇقلاش، ئەسلىگە كەلتۈرۈش.

remember [ri'membə] v.① ياددا تۇتماق، ئېسىدە ساقلىماق. ئېسىگە ئالماق. ② ... گە سالام ئېيتماق:

Remember me kindly to him. مەندىن ئۇنىڭغا سالام ئېيتقىن.

remembrance [ri'membrəns] n.① خاتىرە، ئەسته تۇتۇش، ئېسىدە ساقلاش. ② تۇتۇۋېلىش قابىلىيىتى. ③ (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) سالام، سالام ئېيتىش.

remind [ri'maind] v. ئەسلەتمەك، ئېسىگە ئالماق، سەمىگە سېلىپ قويماق.

reminiscence [ˌremi'nisns] n. خاتىرە، ئەسلىمە.

remnant ['remnənt] n.① قالدۇق، ئېشىندى. ② پارچە رەخت.

remo(u)ld [ri:'məuld] v. ئۆزگەرتمەك.

remote [ri'məut] adj.① يىراق، ئۇزاق. ② مۇناسىۋەتتى يىراق. ③ كىچىك، ئاز، ناھايىتى ئاز، ئازغىنە.

remove [ri'mu:v] v.① مەدىرلىماق، مەدىرلاتماق، يۆتكەمەك، يۆتكەلمەك. ② ئېلىپ كەتمەك. ③ ئۆي كۆچمەك، كۆچمەك. ④ چىقىرىۋەتمەك، ژەزىپىسىدىن ئېلىپ تاشلىماق.

rend [rend] v. (rent ، rent [rent]) ① (جانلىق تىلدا) ① بۆلمەك، ئايرىلماق. ② يىرتماق، يىرتىپ تاشلىماق، يىرتىۋەتمەك.

render ['rendə] v. ① جاۋاب قايتۇرماق، ئاقلىماق. ② بەرمەك، كۆرسەتمەك، قىلماق. ③ (ئويۇن) قويماق. ④ تەرجىمە قىلماق. ⑤ قاينىتماق، ئېرىتمەك (ماينى).

renew [ri'nju:] v.① يېڭىلماق، قايتىدىن يولغا قويماق، ئەسلىگە كەلتۇرمەك. ② تولۇقلىماق، ئەسلىگە كەلتۇرمەك.

renounce [ri'nauns] v.① ۋاز كەچمەك (ھوقۇق، تەلەپ قاتارلىقلار-دىن) ② . . . بىلەن مۇناسىۋەت ئۈزگەنلىكىنى رەسمىي ئېلان قىلماق. ③ تانماق، تېنىۋالماق، ئېتىراپ قىلماسلىق، ئىنكار قىلماق.

renown [ri'naun] n. ئاتاق-ئابرۇي، ئابرۇي، شۆھرەت، ئىناۋەت.

rent[1] [rent]v. ←rend.

rent[2] [rent] n. ئىجارە، ئۆي ئىجارىسى؛ يەر ئىجارىسى؛ ئىجارە پۇلى.

repaid [ri'peid]v. ←repay.

repair [ri'pɛə] I v.① رېمونت قىلماق، تۈزىمەك، تۈزەتمەك، ياسىماق، ئوڭشىماق. ② تۈزەتمەك (خاتالىقنى). II n. ياساش، رېمونت قىلىش، ئوڭشاش.

repay [ri:'pei] v. (repaid ؛ repaid [ri:'peid]) ① پۇل قايتۇرماق، بەرمەك. ② جاۋاب قايتۇرماق، ئاقلىماق.

repeat [ri'pi:t] I v. ①تەكرارلىماق، قايتىلاش، ياد ئوقۇماق، يادلىماق. II n. تەكرارلاش، قايتىلش.

repeatedly [ri'pi:tidli] adv. تەكرار، قايتا، قايتا-قايتا.

repel [ri'pel] v. (~led ؛ ~led ؛ ~ling) ① چېكىندۈرمەك، ياندۇرماق، رەت قىلماق، باش تارتماق. ② كۆڭلىنى ئاغرىتماق، رەنجىتمەك، ئازار بەرمەك.

repent [ri'pent] v. پۇشايمان قىلماق، ئۆكۈنمەك؛ توۋا قىلماق.

repetition ['repitiʃən] n. ①تەكرارلاش. ② يادلاش، ياد ئوقۇش.

replace [ri'pleis] v. ①جايىغا قويماق، ئورنىغا قويماق، ئورنىغا دەسسەتمەك. ② تولۇقلىماق، قوشۇمچە قىلماق. ② يەڭگۈشلىمەك، ئالماشتۇرماق.

reply [ri'plai] I v. جاۋاب بەرمەك، جاۋاب قايتۇرماق. II n. جاۋاب، جاۋاب قايتۇرۇش.

report [ri'pɔ:t] I v. ①خەۋەر قىلماق، دوكلات قىلماق. ② مەلۇم قىلماق، تىزىمغا ئالدۇرماق. II n. ①دوكلات، خەۋەر، ئاخبارات، مەلۇمات. ② رىۋايەت، ئىغۋا. ③ ئابرۇي، شۆھرەت، ئىناۋەت. ④ بومبا ئاۋازى.

reporter [ri'pɔ:tə] n. مۇخبىر، خەۋەرچى.

repose [ri'pəuz] I v. ①دەم ئالماق، ئارام ئالدۇرماق؛ خاتىرجەم ئۇخلىماق. ② ئىشەنمەك، تايانماق. II n. دەم ئېلىش، ئارام ئېلىش؛ تىنچ ئۇخلاش. ② تىنچلىنىش، خاتىرجەملىك.

epresent ['repri'zent] v. ①ئىپادىلىمەك، كۆرسەتمەك، بىلدۈرمەك. ② تەسەۋۋۇر قىلماق، سۈرەتلىمەك. ③ ۋەكىللىك قىلماق.

representation ['reprizen'teiʃən] n. ①ئىپادە. ② تەسۋىر. ③ سۈرەت. ④ ئىزاھات، چۈشەندۈرۈش. ⑤ ئىپادىلەش. ⑥ ۋەكىل، ۋەكىللىك ھوقۇقى.

representative ['repri'zentətiv] I adj. ①ۋەكىللىك، ۋەكىل

www.uyghurkitap.com

خاراكتېرلىك. ② ژاكالەت تۇزۇمىدىكى. Ⅱ n. ①ۋەكىل، ۋەكالىتەن باشقۇرغۇچى. ②(ئامېرىكا تىلىدا) پارلامېنت ئەزاسى. ③ تىپ.

reproach [ri'prəutʃ] v. Ⅰ ئەيىبلىمەك، تاپا-تەنە قىلماق، كايىماق. Ⅱ n. ①ئەيىب، ئەيىبلەش. ② خورلۇق. ③ ئۇيات، نومۇس.

reproduce ['ri:prə'dju:s] v. ①تەقلىد قىلىپ ئىشلىمەك، ئىشلىمەك، تەقلىد قىلىپ ياسىماق؛ تەقلىد قىلىپ باسماق. ② كۆپەيتىش، نەسىل قالدۇرۇش. ③ تىرىلمەك، قايتا ئۇنمەك. قايتا يېتىلمەك، قايتا ئۇندۇرمەك، تىرىلدۇرمەك.

republic [ri'pʌblik] n. جۇمھۇرىيەت: the People's Republic of China جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى.

republican [ri'pʌblikən] Ⅰ adj. جۇمھۇرىيەت، رېسپۇبلىكا. Ⅱ n. (ئامېرىكا) جۇمھۇرىيەت پارتىيە ئەزاسى، جۇمھۇرىيەتنى ھىمايە قىلغۇچى.

reputation ['repju:'teiʃən] n. ئابرۇي، ئاتاق ئابرۇي، شۆھرەت، ئىناۋەت.

request [ri'kwest] Ⅰ n. ①ئىلتىماس، تەلەپ. ② لازىملىق، كېرەكلىك، ئېھتىياجلىق. Ⅱ v. ئىلتىماس قىلماق، ئۆتۈنۈپ سورىماق، مۇراجىئەت قىلماق، تەلەپ قىلماق.

require [ri'kwaiə] v.① تەلەپ قىلماق، مۇراجىئەت قىلماق، بۇيرۇق قىلماق. ② مۇھتاج بولماق، لازىم بولماق، كېرەك بولماق.

requirement ['ri'kwaiəmənt] n. ① تەلەپ. ② مۇھتاجلىق، مۇھتاجلىق نەرسە.

requisite ['rekwizit] Ⅰ n. لازىمەتلىكلەر، زۆرۈر بۇيۇملار. Ⅱ adj. زۆرۈر، كەم بولسا بولمايدىغان.

rescue ['reskju:] Ⅰ v. قۇتقۇزماق، قۇتۇلدۇرماق. Ⅱ n. قۇتقۇزۇش، قۇتۇلدۇرۇش ‖ come [go]to the ~[sb,s~] (بىراۋنى) قۇتقۇزماق، قۇتۇلدۇرماق.

research [ri'sə:tʃ] n.① تەتقىق قىلىش. ② تەكشۈرۈش.

v. I ①تەتقىق قىلماق. ② تەكشۈرمەك.
resemble [ri'zembl] v. ئوخشىماق، ئوخشاشماق، ئوخشاش بولماق.
resent [ri'zent] v.① قانائەتلەنمەسلىك. ② يامان كۆرمەك، نەپرەتلەنمەك، غەزەپلەنمەك.
reservation ['rezə'veiʃən] n.① ساقلاش، يوشۇرۇن ساقلاش. ② يوشۇرۇپ قويۇلغان نەرسىلەر. ③ تۇزۇش، ئالدىنئالا بېلگىلەش، ئالدىن كېلىشىپ قويۇش.
reserve [ri'zə:v] v. I ①ساقلىماق، ساقلاپ قالماق. ② ئالدىن تۇزمەك، ئالدىنئالا بەلگىلىمەك، ئالدىن كېلىشىمەك، ئالدىن سۆزلىشىپ قويماق. II n.①زاپاس، زاپاس نەرسىلەر. ② زاپاس قوشۇن. ③ ئۆزىنى تۇتۇۋېلىش.
reservoir ['rezəvwɑ:] n. سۇ ئامبىرى.
reside [ri'zaid] v. ئولتۇراقلاشماق، ماكان تۇتماق، تۇرماق، ② تەۋە بولماق، مەنسۇپ بولماق، تەئەللۇق بولماق.
residence ['rezidəns] n. تۇرار جاي، تۇرالغۇ، ئۆي-جاي، تۇرۇشلۇق جاي.
resident ['reziuənt] adj. I تۇرۇشلۇق، تۇرىدىغان. II n. ئاھالە.
residue ['rezidju:] n. قالدۇق، داشقال، ساقلاندى.
resign [ri'zain] v.① ئىستېپا بەرمەك (خىزمىتىدىن). ② ۋاز كەچمەك، تاشلىماق. ③ ئىتائەت قىلماق، بويسۇنماق، چىداشلىق بەرمەك، بەرداشلىق بەرمەك، چىدىماق.
resin ['rezin] n. دېۋىرقاي، سېغىز.
resist [ri'zist] v.① قارشى تۇرماق، قارشىلىق كۆرسەتمەك. ② چىداشلىق بەرمەك، چىدىماق، بەرداشلىق بەرمەك.
resistance [ri'zistənc] n.① قارشى تۇرۇش، قارشىلىق كۆرسىتىش. ② قارشىلىق كۈچ.
resolute ['rezəlu:t] adj. قەتئىي، كەسكىن.
resolutely ['rezəlu:tli] adv. قەتئىي، كەسكىن.

resolution [ˌrezəˈluːʃən] n. ① ئىرادە، نىيەت، قەتئىي نىيەت. ② قارار، بەلگىلىمە. ③ ئاجرىتىش، ئانالىز قىلىش. ④ ھەل قىلىش، بىر تەرەپ قىلىش.

resolve [riˈzɔlv] I v. ① قەتئىي نىيەتكە كەلمەك، ئىرادە قىلماق، قارار قىلماق. ② ئاجراتماق، ئانالىز قىلماق، ھەل قىلماق، جاۋاب بەرمەك. II n. ① ئىرادە، نىيەت، قەتئىي نىيەت. ② قەتئىي، كەسكىن.

resort [riˈzɔːt] I v. ① ياردەم سورىماق، مەدەت تىلىمەك، مۇراجىئەت قىلماق. ② ئىشلەتمەك، پايدىلانماق، قوللىماق. ③ دائىم بارماق، پات-پات بارماق. II n. ① چارە، ئۇسۇل، ۋاستە. ② يۆلەنچۈك، ھىمات، ھامىي. ③ مەنزىرىلىك جاي.

resound [riˈzaund] v. ① تەۋرەنمەك (ئاۋاز). ② ژىڭىلدىماق، غوڭۇلدىماق، ئەكس سادا چىقارماق.

resource [riˈsɔːs] n. (كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) بايلىق مەنبەسى، مەنبە. ② ۋاستە، ئۇسۇل، تاكتىكا.

respect [risˈpekt] I n. ① ئېھتىرام، ھۆرمەت، ھۆرمەت قىلىش. ② دىققەت قىلىش، ئېتىبار بېرىش. II v. ھۆرمەتلىمەك، ھۆرمەت قىلماق ‖ in ~of [to] ھەققىدە، توغرىسىدا، with ~to/ ھەققىدە، توغرىسىدا، ئائىت، pay one's~to sb. بىراۋغا سالام يوللىماق، ئېھتىرام بىلدۈرمەك.

respectful [risˈpektful] adj. ① ھۆرمەتلىك، ھۆرمەتكە تولغان. ② ئەدەبلىك.

respective [risˈpektiv] adj. ھەر كىم، ھەرقايسى، ھەربىر.

respectively [risˈpektivli] adv. ئايرىم، ئايرىم-ئايرىم ھالدا، ھەرقايسى، ھەربىرسى.

respond [risˈpɔnd] v. جاۋاب بەرمەك. ② ئاۋاز قوشماق.

response [risˈpɔns] n. ① جاۋاب، جاۋاب بېرىش. ② ئاۋاز قوشۇش.

responsibility [ris'pɔnsə'biliti] ①n. مەسئۇلىيەت، جاۋابكارلىق.
② بۇرچ، ۋەزىپە، مەجبۇرىيەت.

responsible [ris'pɔnsəbl] ①adj. مەسئۇلىيەتچانلىق، جاۋابكارلىق.
② ئىشەنچلىك، ئەستايىدىل.

rest[1] [rest] take [have] : n. I دەم ئېلىش، ئارام ئېلىش، تەنەپپۇس:
a~ دەم ئالماق. ①v. II دەم ئالماق، ئارام ئالماق، ئارام ئالدۇرماق.
② يۆلەنمەك، يۆلەندۇرمەك، تاياندۇرماق || ~on [upon] تايانماق،
ئاساسلانماق.

rest[2] [rest] [the ~]n. قالغىنى، باشقىسى.

restaurant ['restərɔnt] n. ئاشپۇزۇل، ئاشخانا، رېستوران.

restless ['restlis] ①adj. غەمكىن، پەرىشان. ② تۇراقسىز. ③ دەم
ئالمىغان، دەم ئالدۇرالمىغان.

restore [ris'rɔː] ①v. قايتۇرۇپ بەرمەك، قايتۇرۇلماق (يوقالـ
غان نەرسىلەر). ② ئەسلىگە كەلمەك، قايتىدىن يولغا قويماق، رېـ
مونت قىلىپ ئەسلىگە كەلتۈرمەك، ئوڭشىماق.

restrain [ris'trein] ①v. (ئۆزىنى) تۇتۇۋالماق، (ھېسسىياتىنى)
بېسىۋالماق. ② (بىراۋنى مەلۇم ئىش ھەرىكەتتىن) توسىماق، توخـ
تاتماق، چەكلىمەك.

restraint [ris'treint] ①n. چەكلەش، توسۇش، توختىتىش.
(ئۆزىنى) تۇتۇۋېلىش، (ھېسسىياتىنى) بېسىۋېلىش.

restrict [ris'trikt] v. چەكلىمەك، يول قويماسلىق، توسىماق.

restriction [ris'trikʃən] n. I چەكلىمە، ئاسارەت، چەك.

result [ri'zʌlt] ①v. [~from] ... سەۋەبتىن ... بولماق، ...
دىن ... كېلىپ چىقماق، ... لىقتىن ... بولماق.
②[~in] ئېلىپ كەلمەك، ئېلىپ بارماق، سەۋەب بولماق. ①n. II
نەتىجە، مۇۋەپپەقىيەت، ئۈنۈم. II ‹ماتېماتىكا› ھېسابلاش نەتىجـ
سى، جاۋاب سان || as a ~of ... نىڭ نەتىجىسىدە.

www.uyghurkitap.com

resume [ri'zju:m] v. ①قايتىدىن باشلىماق، قايتىدىن داۋاملاش-تۇرماق. ② ئەسلىگە قايتماق. ③ قايتىدىن ئېرىشمەك.

retain [ri'tein] v. ساقلاپ قالماق، ساقلىماق. ② تەكلىپ قىلماق (ئادۋوكاتنى). ③ داۋاملاشتۇرماق.

retard [ri'ta:d] v. ①توسماق، توسالغۇلۇق قىلماق، دەخلى قىلماق. ② ئاستىلاتماق؛ كېچىكتۈرمەك، كەينىگە سۈرمەك.

retell ['ri:'tel] v. قايتىدىن سۆزلىمەك، تەكىتلىمەك، يەنە بىر قېتىم ئېيتماق.

retire [ri'taiə] v. ①پېنسىيگە چىقماق، پېنسىيگە چىقارماق؛ خىز-مەتتىن چېكىنمەك، خىزمەتتىن بوشاتماق. ② چېكىنمەك، چېكىنىدۇر-مەك. ④ ئايرىلماق، چەتنىمەك.

retired [ri'taiəd] adj. ①پېنسىيگە چىققان؛ خىزمەتتىن بوشاـ-غان، خىزمەتتىن چېكىنگەن. ② جىمجىت، تىنچ.

retreat [ri'tri:t] v. I ‹ھەربىي› قايتۇرۇپ كەتمەك، چېكىنـ-دۈرمەك، چېكىنمەك. n. II قايتۇرۇپ كېتىش، چېكىنىش، چېكىنـ-دۈرۈش.

return [ri'tə:n] v. I ①قايتۇرماق، قايتىپ كەلمەك، قايتىپ بارماق. ② ياندۇرماق، ياندۇرۇپ بەرمەك، قايتۇرماق. ③ جاۋاب بەرمەك. ④ دوكلات قىلماق، مەلۇم قىلماق. ⑤ سايلىماق.

n. II ①قايتىش. ② جاۋاب، جاۋاب قايتۇرۇش. ③ دوكلات.

adj. III قايتىپ كېلىدىغان، قايتىپ كەلگەن: a ～(ticket) بېرىپ كېلىش بېلىتى.

reveal [ri'vi:l] v. ①پاش قىلماق، ئاشكارىلماق، ئاشكارىلاپ قويماق. ② كۆرسەتمەك، ئىپادىلىمەك، نامايان قىلماق.

revel ['revl] v. I ①شەيدا بولماق، ھېرىس بولماق، ياخشى كۆر-مەك. ② ئىنتايىن خۇشال بولماق، شادـخۇراملىققا چۆممەك؛ ئويۇن-تاماشا قىلماق. n. II ئىنتايىن خۇشال بولۇش، شادـخۇراملىققا چۆ-

مۇش.

revenge [ri'vendʒ] I v. ئەنت ئالماق، ئۆچ ئالماق، قىساس ئال-ماق، ئىنتىقام ئالماق. II n. ئۆچ ئېلىش، ئىنتىقام، ئىنتىقام ئې-لىش، ئۆچمەنلىك.

revenue ['revinju:] n. كىرىم، يىللىق كىرىم (مەملىكەتنىڭ)؛ دارامەت.

reverence ['revərəns] I n. ھۆرمەت، ھۆرمەتلەش، ئىززەت-ئىكرام. II v. ھۆرمەتلىمەك، ئىززەت-ئىكرام بىلدۇرمەك.

reverend ['revərənd] adj.① ھۆرمەتلىك، قەدىرلىك. [the R—] ② پوپ (ئاتاقنى ئىپادىلەشكە ئىشلىتىلىپ، the Rev گە قىسقارتىلىپ يېزىلىدۇ).

reverse [ri'və:s] I adj. قارىمۇ قارشى، ئەكسىچە، تەتۇرىسچە، ئاس-تىن-ئۈستۈن قىلىنغان. II n.① [the~] قارىمۇ قارشىلىق، قارىمۇ قارشى قىلىش. ② ئاستىن-ئۈستۈن قىلىش. ③ سەلبىي. ④ كەينى (ئارقا) يۈزى. ⑤ مەغلۇبىيەت. III v.① ئاستىن-ئۈستۈن قىلىن-ماق. ② تەتۈر ئايلاندۇرماق. ③ قايتۇر ۋۇالماق، ياندۇر ۋۇالماق، ئەمەلدىن قالدۇرماق، ئېلىپ تاشلىماق.

review [ri'vju:] I v.① تەكرارلىماق، پىششىقلىماق. ② ئەسلىمەك. ② كۆرەك قىلماق، كۆرەكتىن ئۆتكۈزمەك، كۆزدىن كەچۈرمەك. ③ باھالىماق، باھا بەرمەك (يېڭى كىتابلارغا). II n.① كۆرەك، پارات. ② باھا، باھالاش.

revisionism [ri'vizənizəm] n. رېۋىزىئونىزم. شيۇجېڭجۇيى.

revisionist [ri'riʒənist] رېۋىزىئونىست، شيۇجېڭجۇيىچى.

revive [ri'vaiv] v.① تىرىلمەك، تىرىلدۇرمەك؛ گۈللەنمەك، گۈللەندۇرمەك، ئويغانماق، ئويغاتماق، جانلانماق، جانلاندۇرماق. ② ئەسلىگە كەلمەك، ئەسلىگە كەلتۈرمەك (سالامەتلىك كۈچ-قۇۋۋىتى ياكى بۇرۇنقى ھالىتىنى).

revolt [ri'vəult] v. I قارشى چىقماق، قارشى تۇرماق؛ ئاسىيلىق قىل-

www.uyghurkitap.com

ماق؛ قوزغىلاڭ كۆتۈرمەك. II n. قارشى تۇرۇش؛ ئاسىيلىق قىلىش؛ قوزغىلاڭ كۆتۈرۈش.

revolutionary ['revə'lu:ʃnəri] ①adj. I ئىنقىلابىي. ② ئايلىنىدىغان، ئايلانما. II n. ئىنقىلابچى.

revolution ['revə'lu:ʃən] n. ① ئىنقىلاب. ② ئايلىنىش (بىر) ئايلىنىش (چاق).

revolve [ri'vɔlv] v. ① ئايلانماق، ئايلاندۇرماق. ② ئويلىماق، ئويلانماق، خىيال سۈرمەك.

reward [ri'wɔ:d] n. I ①n. ھەق، تاپان ھەققى. ② مۇكاپات پۇلى. II v. ① ھەق بەرمەك. ② مۇكاپات بەرمەك، مۇكاپاتلىماق.

rewrite ['ri:'rait] v. I rewritten ['؛ rewrote ['ri:'rəut]) ئۆزگەرتىپ يازماق، قايتا يازماق. (rewriting ؛ ri:'ritn] II n. ئۆزگەرتىپ يېزىلغان ئەسەر.

rhyme, rime [raim] n. I ①قاپىيە، قاپىيەداش سۆز. ② قاپىيەداش شېئىر. II v. قاپىيىگە سالماق، قاپىيىلەشتۈرمەك.

rib [rib] n. قوۋۇرغا، قوۋۇرغا سۆڭىكى.

ribbon ['ribən] n. لېنتا، تاسما، پوتا.

rice [rais] n. ① شال. ② گۈرۈچ، گۈرۈچ تاماق.

rich [ritʃ] adj. ①باي، بايلىق، باياشات. ② مۇنبەت، ئۇنۇملۇك. ③ ‹يېمەكلىك، مايلىق؛ تەملىك. ④ (رەڭ) قويۇق، قېنىق. ⑤ (ئاۋاز) يېقىملىق، سىلىق. ⑥ (جانلىق تىلدا) قىزىق، كۈلكىلىك.

riches ['ritʃiz] n. (كۆپلۈك) بايلىق.

rid [rid] v. (~، ~ ؛ ~ded، ~) قۇتۇلماق، قۇتۇلدۇرماق، ئېلىپ تاشلىماق، خالاس قىلماق. (~ded ؛ ~ding

ridden ['ridn] adj. II. ride←v. I ئېزىلگەن، كونترول قىلىنغان.

riddle ['ridl] n. تېپىشماق.

ride [raid] v. I (ridden [ridn] ؛ rode [rəud]) ① مىنمەك؛

چۇشمەك، ئولتۇرماق. ② (ئات ۋە باشقىلارغا) مىنىپ ئۆتمەك، ئارد-
لاپ چىقماق. ③ لەيلىمەك، ئاقماق. Ⅱ .n①. مىنىش (ئات، ۋېلە-
سىپىت قاتارلىقلارغا). ② چۇشۇش، ئولتۇرۇش.

rider ['raidə] .n① مىنگۈچى (ئات، ۋېلىسىپىت ۋە باشقىلارغا).
② قوشۇمچە (ھۆججەتنىڭ). ③ قوشۇمچە پۇل.

ridge [ridʒ] .n① بەل، قىر. ② چوققا. Ⅱ .v قىرلىماق
(ئېتىز-ئېرىقلارنى).

ridiculous [ri'dikjuləs] .adj كۈلكىلىك، قىزىق، بىمەنە، خۇنۇك.

rifle ['raifl] .n مىلتىق.

right[1] [rait] .adj I①توغرا، مۇۋاپىق. ② سالامەتلىك، ساغ-
لاملىق. ③ تۈز. Ⅱ .adv①توغرا، مۇۋاپىق، ھالاللىق بىلەن.
② پۈتۈنلەي، تەلتۆكۈس. Ⅱ .n①توغرىلىق، ئادالەت، ھەققانە-
يەت، ھالاللىق. ② ھوقۇق. Ⅳ .v تۈزەتمەك، توغرىلىماق، ئەسلىگە
كەلتۈرمەك.

right[2] [rait] .adj I ئوڭ، ئوڭ يۈزى. Ⅱ .adv ئوڭغا، ئوڭ تەرەپكە،
ئوڭدا. Ⅲ .n① ئوڭ، ئوڭ تەرەپ. ② ئوڭچى.

righteous ['raitʃəs,'raitjəs] .adj ئادالەتلىك، توغرا، ئادىل؛ تۈز،
تۈپ تۈز.

rightist ['raitist] .n I ئوڭچى. Ⅱ .adj ئوڭچىلىق، ئوڭچىلار.

rill [ril] .n ئېرىق، دەريا.

rim [rim] .n① I قىر، گىرۋەك. ② كۆزەينەك جازىسى. ③ چاق
تاپىنى، چاق ئولتىكى. Ⅱ .v (~med ،~med ،~ming) قىر سال-
ماق، رام ياسىماق، گىرۋەك تۈتماق.

rime [raim]= rhyme.

ring[1] [riŋ] .n① I ھالقا، ئايلانما. ② ئۈزۈك. ③ مۇشتلىشىش
مەيدانى؛ ئايلانما بەيگە مەيدانى. Ⅱ .v مۇھاسىرىگە ئالماق، قورشىماق،
قورشىۋالماق.

ring[2] [riŋ] .v I (rung [rʌŋ]؛ rang [ræŋ]) ① ژىڭىلدىماق، ژىڭ-

داتماق. ② (قوڭغۇراق) جاراڭلىماق. ③ قوڭغۇراق كۈنۈپكىسىنى بېسىپ خەۋەر قىلماق. ④ جاڭ چېلىپ خەۋەر قىلماق. ⑤ ئەكس سادا ئاڭلانماق ‖ ~sb. up بىراۋغا تېلېفون بەرمەك. Ⅱ n. ①ۋىڭىلداش. ② قوڭغۇراق ئاۋازى، جاڭ ئاۋازى.

riot ['raiət] I n. ①توپىلاڭ، پاراكەندىچىلىك. ② شاللاقلىق ③ باراقسان. Ⅱ v. ①توپىلاڭ كۆتۈرمەك. ② شاللاقلىق قىلماق.

rip [rip] I v. ① (~ped ، ~ped ، ~ping) يىرتماق، يىرتىلماق. ② يارماق، يېرىلماق، ئاجرىماق، ئاجراتماق. Ⅱ n. دەز، يېرىق، چاك؛ يىرتىق.

ripe [raip] adj. پىشىق، پىشقان، يېتىلگەن.

ripen ['raipən] v. پىشماق، يېتىلمەك.

ripple ['ripl] I n. ① مەيىن دولقۇن. ② ئېگىز-پەس ئاۋاز. Ⅱ v. داۋالغۇماق، داۋالغۇتماق، مەيىن دولقۇن پەيدا قىلماق.

rise [raiz] I v. ① (risen ['rizn] ؛ rose [rəuz]) تۇرماق، قوپماق، تۇرنىدىن تۇرماق. ② ئۆرلىمەك، كۆتۈرۈلمەك. ③ كۆپەيمەك، كۆپەيتىمەك. ④ ئۆسمەك، چىقماق. ⑤ تۇغۇلماق، پەيدا بولماق، كېلىپ چىقماق. ⑥ قوزغىلاڭ كۆتۈرمەك Ⅱ n. ①يانتۇلۇق، يانتۇ يەر. ② ئۆرلەش، كۆتۈرۈلۈش. ③ كۆپىيىش، كۆچىيىش. ④ مەنبە.

risk [risk] I n. خەۋپ، خەتەر، خىيىم-خەتەر ‖ take [run]~s تەۋەككۈل قىلىش، خەتەرگە كۆز يۇمۇش. Ⅱ v. خەۋپكە قارىماسلىق، خەتەرگە قارىماسلىق، . . . گە تەۋەككۈل قىلماق، قارامىلىق قىلماق.

rival ['raivəl] I n. قارشى تەرەپ، رەقىب، رىقابەتچى. Ⅱ adj.قارشى، رىقابەتلەشكەن. Ⅲ v. (~led ؛ ~led ؛ ~ling) رىقابەتلەشمەك، قارشىلاشماق، ئۆزەڭگە سوقۇشتۇرماق.

river ['rivə] n. دەريا.

rivet ['rivit] I n. قالپاقلىق مىخ. Ⅱ v. ①قادىماق، قاداق.

② سالماق. ③ تىكىلىپ قارىماق، دىققەت قىلماق.

road [rəud] n. يول، تاشيول، چوڭ يول.

roadside ['rəudsaid] n. I يول بويى. adj. II يول بويدىكى، يول بويىنىڭ.

roam [rəum] v. سەيلە قىلماق.

roar [rɔ:] n. I هۆركىرەش، گۈركىرەش، ژارقىراش، نەرە تارتىش. v. II هۆركىرىمەك، گۈلدۈرلىمەك، ژارقىرىماق، نەرە تارتماق.

roast [rəust] v. I قاقلىماق، قۇرۇتماق. n. I كاۋاپ.

rob [rɔb] v. (~bed ؛ ~bed ؛ ~bing) بۇلىماق، بۇلاپ تالىماق، بۇلاڭچىلىق قىلماق، بۇلاپ تارتىۋالماق.

robber ['rɔbə] n. بۇلاڭچى.

robe [rəub] n.① ئۇزۇن چاپان. ② تالالىق كىيىم، مۇراسىم كىيىمى، تويلۇق كىيىم. ③ سوتچى كىيىمى.

rock [rɔk] n. تاش، تاغ جىنسلىرى؛ قورام تاش.

rocket ['rɔkit] n. راكېتا.

rocky ['rɔki] adj.① تاشلىق، تاشتەك، تاشقا ئوخشايدىغان. ② (جانلىق تىلدا) تۇراقسىز.

rod [rɔd] n. خادا، بادرا. ② رود (ئۇزۇنلۇق ئۆلچىمى بىرلىكى).

rode [rəud] v. ←ride.

rogue [rəug] n.① لۇكچەك؛ ئۇششۇق. ② شوخ، كەپسىز.

roll [rəul] v. I ① ئايلانماق، ئايلاندۇرماق، دومىلىماق، دومىلاتماق. ② يۆگىمەك، يۆگەلمەك، تۇرمەك، تۇرۇلمەك، ئورىماق، ئورالماق. ③ ئايلىنىپ ئۆتمەك، ئايلىنىپ يۈرمەك. ④ ياپىلاقلىماق، ياپىلاقلانماق. ⑤ چايقىماق، چايقالماق، سىلكىمەك، سىلكىنمەك، بىر ئۆرلەپ، بىر پەسىيىپ تۇرماق. ⑥ گۈلدۈرلىمەك ‖ ~in ئۆركەشلەپ كەلمەك، ئارقا-ئارقىدىن كەلمەك/ ~on تېز ئۆتۈپ كەتمەك، ئاققان سۇدەك ئۆتۈپ كەتمەك/ ~up① ئورىماق، تۇرمەك، يۆگىمەك. ② قوشماق، كۆپەيتمەك (سانلارنى). ③ (جانلىق تىل-

www.uyghurkitap.com

دا) يېتىپ بارماق، يېتىپ كەلمەك. Ⅱ n.① (بىر) ئورام، باغلام. ② تولۇق. ③ گۈلدۈرلەش ئاۋازى. ④ ئىسىملىك، يوقلىما.

roller ['rəulə] n.① تولۇق. ② يول چىڭداش ماشىنىسى.

Roman ['rəumən] adj. رىم، رىم كاتولىك دىنىنىڭ، رىمنىڭ، رىم-لىقنىڭ.

romance [rə'mæns] n.① ھېكايە، رىۋايەت. ② لەتىپە، ئاجايىپ-غارايىپ ۋەقە. ③ ھېكايە ئەدەبىياتى.

romantic [rə'mæntik] adj. رومانتىك، خىيالپەرەست، خىيالى.

romanticism [rə'mæntisizəm] n. رومانتىزم.

roof [ru:f] n.① ئۆگزە. ② چوققا.

room [rum] n.① ئۆي. ② سورۇن، جاي؛ بوشلۇق. ③ ئىمكانىيەت، پۇرسەت.

rooster ['ru:stə] n. خوراز.

root [ru:t] I n.① ‹ئۆسۈملۈك، يىلتىز. ② يىلتىز قىسىم (چىش ۋە تۈكلەرنىڭ). ④ تىل تۈۋى. ⑤ ‹گراممىاتىكا› سۆز تومۇرى. ⑥ مەنبە، تۈپ سەۋەب. ⑦ ‹ماتېماتىكا› يىلتىز، يىلتىز كۆرسەتكۈچ Ⅱ v.① يىلتىز تارتماق. ② مۇقىملاشماق [out] ~ up يىلتىزىدىن قومۇرۇپ تاشلىماق.

rope [rəup] I n.① ئارغامچا، ئارقان. ② (بىر) تىزىق، زىنجىر give ~ ‖ sb. (plenty of) بىراۋغا خالىغانچە ھەرىكەت قىلىش ئەركىنلىكى know the ~s/ بەرمەك تېگى-تەكتىنى بىلمەك، تېگى-تەكتىگىچە چۈشەنمەك. Ⅱ v. باغلىماق، چىگىپ قويماق، چۈشەپ قويماق.

rose[1] [rəuz] v. ←rise.

rose[2] [rəuz] n.① ئەتىرگۈل، قىزىلگۈل، گۈلسۈرۈخ. ② ئەتىرگۈل رەڭ، قىزىلگۈل رەڭ.

rosy ['rəuzi] adj.① ئەتىرگۈل رەڭلىك، قىزىلگۈل رەڭلىك، قىزىلگۈل رەڭدىكى. ② يورۇق، پارلاق، نۇرلۇق، شانلىق.

rot [rɔt] v. چىرىمەك، چىرىتمەك، (~ted ؛ ~ted ؛ ~ting)

سېسىماق، سېستىماق، ئېچىماق، ئېچىتماق؛ چىرىكلەشمەك.
n. Ⅱ ①چىرىش، چىرىكلىشىش. ② (جانلىق تىلدا) قۇرۇق گەپ، بىكار گەپ.
rotate [rəu'teit] v. ① ئايلانماق، ئايلاندۇرماق. ② نۆۋەتلەشمەك، نۆۋەتلەشتۇرمەك. ③ نۆۋەتلەشتۇرۇپ تېرىماق.
rotation [rəu'teiʃən] n. ① ئايلىنىش، ئايلاندۇرۇش. ② نۆۋەت، نۆۋەتلىشىش. ③ نۆۋەتلەشتۇرۇپ تېرىش.
rotten ['rɔtn] adj. چىرىك، چىرىكلەشكەن، سېسىق، سېسىغان، بۇزۇق، بۇزۇلغان.
rough [rʌf] I ①adj. يىرتىك، قوپال؛ ئوڭغۇل-دوڭغۇل (كۆرۈنۈشى). ② توك، قوپال، بىپەرۋا. ③ چالا، پۈتمىگەن، تولۇقسىز، يۇزەكى. Ⅱ n. بىپەرۋا (ئادەم)، بىغەرەز. ② يىرتىك مەھسۇلات. Ⅲ v. ①قالايمىقانلاشتۇرماق، يىرىكلەشتۇرمەك، قوپاللاشتۇرماق. ② قول ئۇچىدائىشلىمەك.
roughly ['rʌfli] adv. ①قوپال، قوپاللىق بىلەن. ② قول ئۇچىدا. ③ تەخمىنەن، يۇزە. ④ چالا، يېرىم-يارتا.
round [raund] I ①adj. يۇمىلاق، دۆگىلەك، شارسىمان. ② بىر ئايلانغان: a ~ trip ئايلىنىپ چىقىش. ③ تولۇق، پۈتۈن. ④ سىلىق، لولىلىق، قۇۋلۇق، تىل ياغلىمىلىق. Ⅱ n. ①شارسىمان نەرسە. ② ئايلانما يول. Ⅲ adv. ①ئايلىنىپ، ئەگمەپ: A wheel goes ~ چاق ئايلىنىپ ماڭىدۇ. ② ئەتراپتا، ئەتراپقا. ③ تەرەپ-تەرەپتىن، تەرەپ-تەرەپكە، تۆشمۇ تۆشتىن، بىر-بىرلەپ: Hand these papers ~. 〈بۇ ھۆججەتلەرنى كۆپچىلىككە تارقىتىپ بېرىڭ. Ⅳ prep. ئايلىنىپ، بويلاپ، ئەتراپىدا: The earth moves the sun. يەر شارى قۇياش ئەتراپىدا ئايلىنىدۇ. ② ئەگمەپ: walk a corner ~ دوقمۇشتىن ئەگمەپ ئۆتمەك. ③ تەرەپ-تەرەپتىن، تەرەپ-تەرەپكە، تەرەپ-تەرەپتە.
rouse [rauz] v. ئويغانماق، ئويغاتماق، قوزغىماق، قوزغالماق،

ئىلھاملانماق، ئىلھاملاندۇرماق، ئىلھام بەرمەك.

route [ru:t] [raut] n.① يول، مۇساپە. ② (ھەربىي ئاتالغۇ، دائىم ئوقۇلىدۇ) يۇرۇش بۇيرۇقى.

routine [ru:'ti:n] I n. كۈندىلىك خىزمەت، دائىمىي تەرتىپ.
II adj. كۈندىلىك، بەلگىلىك، دائىملىق.

rove [rəuv] v. سەيلە قىلماق، سەرگەردان بولۇپ يۈرمەك.

rover ['rəuvə] n. سەرگەردان.

row[1] [rəu] n. قاتار، رەت، تىزىق، سەپ.

row[2] [rəu] I v. ھەيدىمەك (پالاق بىلەن كېمە ھەيدىمەك).
II n. (پالاق بىلەن) كېمە ھەيدەش.

row[3] [rau] n.① غەلۋە، جېدەل، جېدەللىشىش، ماجىرا، ماجىرا تۇغدۇرۇش. ② ئەيىبلەش. ③ زاكونلىشىش.

royal [rɔiəl] adj.① پادىشاھ، خان، پادىشاھنىڭ، خان ئائىلىسىنىڭ. ② تەنتەنىلىك، كاتتا.

rub [rʌb] I v. (~bed؛ ~bed؛ ~bing) ① سۈركىمەك، سۈركەلەمەك، سۈركىلىپ كەتمەك، داسلىنىپ كەتمەك (ئەت) ~ down‖ سۈرتمەك، سۈرتۈپ تازىلىماق /~in تەكرارلىماق ~off /[out] سۈرتمەك، تازىلىماق /~up① سۈرتۈپ تازىلىماق، سۈرتۈپ پارقىراتماق. ② ئويغاتماق، ئېسىگە سالماق. II n.① سۈركەش، سۈركىلىش. ③ توسالغۇ، كاشىلا، پۇتلىكاشاك.

rubber ['rʌbə] n.① رېزىنكە. ② ئۆچۈرگۈچ.

rubbish ['rʌbiʃ] n.① ئەخلەت، تاشلاندۇق، كېرەكسىز نەرسە-لەر. ② قۇرۇق گەپ، بىكار گەپ، خام خىيال، بولمىغۇر ئوي.

ruby ['ru:bi] n.① قىزىل ياقۇت. ② قىپقىزىل رەڭ.

rudder ['rʌdə] n. رول (كېمە ياكى ئايروپىلاننىڭ).

rude ['ru:d] adj.① قوپال، ئەدەبسىز، پالاكەت، تەربىيىلەنمىگەن. ② قاتتىق، شىددەتلىك. ③ ئېچىلمىغان؛ ئىپتىدائىي. ④ يىرتىق، ئاددىي.

ruffle ['rʌfl] I v. ① داۋالغۇماق، تۇرمەك، تۇرۇلمەك، پۇرلەشمەك، پۇرلەشتۇرمەك، قاتلاشماق، قاتلاشتۇرماق. ③ ئاچچىقلانماق، ئاچچىقلاندۇرماق. ④ قالايمىقانلاشماق، قالايمىقانلاشتۇرماق.

II n. ① پۇرمە، پۇرۇم. ② قورۇق.

rug [rʌg] n. (كىچىك) گىلەم.

rugged ['rʌgid] adj. ① ئېگىز-پەس. ② قورۇق، قورۇق باسقان، پۇرۇلگەن، پۇرلەشكەن، تۇرۇلگەن. ③ قوپال، قاتتىق، كەسكىن. ④ قىيىن، تەس، مۇشەققەتلىك. ④ (ئامبرىكا تىلىدا) ساغلام، قاۋۇل، كۆچلۈك.

ruin ['ruin] I n. ① يوقىلىش، گۈمران بولۇش، هالاكەت. ② بالايىئاپەت يىلتىزى. ③ خارابە، خارابىلىك. II v. يوقاتماق، گۈمران قىلماق، هالاك قىلماق، بىتچىت قىلماق.

rule [ru:l] I n. ① قائىدە، تەرتىپ، نىزام. ② قانۇن، دائىمىي تەرتىپ، قائىدە-يوسۇن، ئادەت. ③ هۆكۈمرانلىق قىلىش. ④ سىزغۇچ. II v. ① باشقۇرماق، هۆكۈمرانلىق قىلماق. ② هۆكۈم قىلماق. ③ سىزىق سىزماق (سىزغۇچ قويۇپ).

ruler ['ru:lə] n. ① هۆكۈمرانلىق قىلغۇچى، باشقۇرغۇچى. ③ سىزغۇچ.

ruling ['ru:liŋ] I adj. هۆكۈمران، هۆكۈمرانلىق قىلىۋاتقان. II n. كېسىم، هۆكۈم (قىلىش).

rumo(u)r ['ru:mə] I n. سۆز-چۆچەك، مىش-مىش گەپ، ئىغۇا، پىتنە-پاسات. II v. ئىغۇا تارقاتماق، پىتنە-پاسات تارقاتماق.

run [rʌn] I v. ① يۈگۈرمەك، چاپماق، چاپتۇرماق. ② ماڭماق، يۈرمەك (ماشىنا، پويىز، كېمە ۋە باشقىلار). ③ ئايلانماق، ئايلاندۇرماق. ④ سوزماق، سوزۇلماق، داۋاملاشتۇرماق. ⑦ (سۇ) ئاقماق. ⑧ . . . بولۇپ قالماق (كالا-

www.uyghurkitap.com

دىن سۇت چىقمايدىغان، قۇدۇققا سۇ يىغىلمايدىغان بولۇپ قالماق) . ⑨ يۇگۇرتمەك (كۆزىنى) . ⑩ يېزىلماق. ⑪ قاچماق، قاچۇرماق. ⑫ ئۆتمەك، ئۆتكۈزمەك. ⑬ سانجماق، سانجىلماق. ⑭ ئۇرۇلماق. ⑮ باشقۇرماق، ئىدارە قىلماق؛ ھەيدىمەك، ئىشلەتمەك. ⑯ سايلام رىقابىتىگە قاتناشماق، مۇسابىقىلاشماق، تاسادىپىي ئۇچرىماق /~after ئىزدىمەك، ئىنتىلمەك ①~down توختاپ قالماق. ② ئاجىزلاشماق /~low [short] كەملىك قىلماق؛ خورىماق، سەرپ بولماق /~out ① تۇگىمەك، تۇگەتمەك، ئاخىرلاشماق، ئاخىرلاشتۇرماق. ② تومپىيىپ چىقىپ تۇرماق. ③ سوزماق، سوزۇلماق، كېڭەيمەك، كېڭەيتمەك /~over ① تاشماق، تېشىپ كەتمەك؛ ئاشماق، ئېشىپ چۈشمەك. ② كۆزدىن كەچۈرمەك، تەكرارلىماق. ③ (ماشىنا) سوقۇۋەتمەك، بېسىۋالماق /~through ① (پۇل) تۇگىمەك، تۇگەتمەك، ئىسراپچىلىق قىلماق. ② كۆزدىن كەچۈرمەك ① /~up ئۆرلىمەك، ئۆرلەتمەك، كۆتۈرمەك، كۆتۈرۈلمەك. ② ئالدىراپ-تېنەپ ياسىماق، ئوپۇل-توپۇل تىكلەپ قويماق. Ⅱ ①n. يۇگۇرۇش، چېپىش، قېچىش. ② داۋاملىشىش، داۋاملاشتۇرۇش. ③ ئايلىنىش، ئايلاندۇرۇش.

rung [rʌŋ] v. ← ring.

runner ['rʌnə] ①n. يۇگۇرگۈچى، يۇگۇرۇش سپورتچىسى. ② خەۋەرچى.

running ['rʌniŋ] Ⅰ ①adj. ئارقا-ئارقىدىن، ئۈزلۈكسىز، كەينى-كەينىدىن. ② يۇگۇرۇش؛ ئاقىدىغان: 〈~water〉 ژۇدوپروۋود سۇيى. Ⅱ ①n. يۇگۇرۇش، يۇگۇرۇش مۇسابىقىسى. ② ئايلىنىش، ئايلاندۇرۇش، ئىشلەش، ئىشلىتىش.

rural ['ruərəl] n. يېزا، سەھرا، يېزا ئىگىلىك.

rush [rʌʃ] Ⅰ ①v. ئېتىلماق، بۆسۈپ ئۆتمەك، بۇزۇپ ئۆتمەك، شىددەتلىك زەربە بەرمەك. ② سۈيلىمەك، ھەيدەكچىلىك قىلماق، ئالدىرىماق، ئالدىراتماق. Ⅱ ①n. ئېتىلىش، ئېتىلىپ كىرىش، بۇ-

زۇپ ئۆتۈش، شىددەتلىك زەربە بېرىش. ② زۆرۈر لازىم بولۇش، جىددىي مۇھتاج بولۇش. ③ تالىشىپ سېتىۋېلىش. Ⅱ adj. جىددىي، ئالدىراش؛ جىددىي ئورۇنلىنىش، تەلەپ قىلىنىدىغان (بۇيرۇق).

Russian ['rʌʃən] Ⅰ adj.① رۇس، رۇسنىڭ. ② رۇسچە، رۇس تىلىنىڭ. Ⅱ n.① رۇس. ② تۇس تىلى.

rust [rʌst] Ⅰ n.① دات. ② (ئۆسۈملۈك) ھال كېسىلى. Ⅱ v. داتلاشماق، دات باسماق، داتلاشتۇرماق.

rustic ['rʌstik] Ⅰ adj.① يېزا، يېزىنىڭ، يېزىچە، سەھرا، سەھرانىڭ، سەھراچە، سەھرايى. ② ساددا، سەمىمىي، ئاق كۆڭۈل. Ⅱ n. سەھرالىق، دېھقان تەبىقچى.

rustle ['rʌsl] n. شىلدىر-شىلدىر، شىر-شىر (شامالنىڭ دەل-دەرەخ، ئوت-چۆپ قاتارلىقلارغا ئۇرۇلۇشىدىن پەيدا بولغان ئاۋاز).

rusty ['rʌsti] adj. داتلاشقان.

Ry. = **Rail way.**

rye [rai] n. قارا بۇغداي؛ يالىڭاچ ئارپا.

ئۇيغۇر كتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ بېكى تورىسى
www.uyghurkitap.com

S

S,s [es] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ ئون توققۇزىنچى ھەرپى

sack[1] [sæk] I n. ① تاغار، خالتا، قاپ. ② [the ~] (جانلىق تىلدا) ئىشتەن بوشىتىش، خىزمەتتىن ئېلىپ تاشلاش. II v. ① خالتىغا قاچىلىماق، قاپقا سالماق. ② (جانلىق تىلدا) ئىشتەن بوشاتماق، خىزمەتتىن ئېلىپ تاشلىماق.

sack[2] [sæk] I n. [the ~] بۇلاش، تالان-تاراج قىلىش. II v. بۇلىماق، بۇلاپ-تالىماق، تالان-تاراج قىلماق.

sacred ['seikrid] adj. مۇقەددەس.

sacrifice ['sækrifais] I n. ① قۇربانلىق. ② نەزىر بۇيۇملىرى. ③ زىيانغا ئۇچراش. II v. ① قۇربان بولماق، بېغىشلىماق، ئۆزىنى ئاتىماق. ② نەزىر بەرمەك. ③ باھاسىنى چۈشۈرۈپ ساتماق.

sad [sæd] adj. قايغۇلۇق، ھەسرەتلىك، قايغۇرىدىغان، ھەسرەتلىنىدىغان ② غۇۋا، خىرە، تۇتۇق؛ دىمىق (ھاۋا). ③ غەمكىن.

saddle ['sædl] I n. ① ئېگەر، ئېگەر شەكىللىك نەرسىلەر. ② ۋېلىسىپىت ئېگىرى. II v. ① ئېگەرلىمەك، ئېگەر توقۇماق. ② ئۈستىگە ئارتىلماق، زىممىسىگە يۈكلەنمەك (مەسئۇلىيەت).

sadly ['sædli] adv. قايغۇدا، قايغۇرۇپ، ئېچىنىپ، غەمكىن، پەرىشان ھالدا.

sadness ['sædnis] n. ① قايغۇ—ھەسرەت، غەم-غۇسسە، غەم-ئەندىشە. ② چىرايى تۇتۇلۇپ قېلىش، كۆڭلى بۇزۇلۇش.

safe [seif] adj. ① بىخەتەر، بىخەتەرلىك، تىنچ-ئامان، ساق-سالامەت. ② ئىشەنچلىك. ③ پۇختا، ئىشەنچلىك. ④ ساغلام.

safely ['seifli] adv. ① بىخەتەر، بىخەتەر ھالەتتە، تىنچ-ئامان.

② ئېھتىياتچانلىق بىلەن، پەخەس بولۇپ.

safety ['seifti] n. I بىخەتەر. II adj. بىخەتەرلىك، ئىشەنچلىك ~ (with) تىنچ-ئامان، ساق-سالامەت.

sage [seidʒ] n. I ئاقىل، دانىشمەن، دانا ئادەم، ئەۋلىيا. II adj. دانىشمەن، چېۋەر، ئاقىل، ئاقىلانە.

said [sed] v. → say.

sail [seil] n. I يەلكەن، يەلكەنلىك كېمە. II v. يولغا چىقماق، ھەيدىمەك (كېمە).

sailor ['seilə] n. دېڭىزچى، كېمىچى، ماتروس.

saint [seint] n. ① پەيغەمبەر. ② دانىشمەن. ③ مۇقەددەس ئادەم.

sake [seik] n. سەۋەب، ۋەج، مەقسەت.

salad ['sæləd] n. (غەربچە تاماق) سالاد؛ خام سەي.

salary ['sælәri] n. ماڤاش، ئايلىق؛ يىللىق ماڤاش.

sale [seil] n. I ① سېتىش، سېتىۋېلىش. ② باھاسىنى چۈشۈرۈپ سېتىش. ③ بازىرى، سېتىلىش يولى، سېتىلىشى on ‖ ~ (for) ساتىدىغان، سېتىلىدىغان.

salesman ['seilzmən] n. (salesmen ['seilzmən]) (ئەر) پېرىكاز-چىك، دۇكانچى.

saleswoman ['seilz'wumən] n. (['seiz'wimin] saleswomen) (ئايال) پېرىكازچىك، دۇكانچى.

salient ['seiljənt] adj. كۆزگە كۆرۈنەرلىك، گەۋدىلىك.

sally ['sæli] n. ① مۇھاسىرىنى بۇزۇپ چىقماق، ھۇجۇمغا ئاتلىنىش. ② تەنە گەپ، كىنايە، شاڭخو. II v. مۇھاسىرىنى بۇزۇپ چىقماق، ھۇجۇمغا ئاتلانماق.

salt [sɔ:lt] n. I common ~ : تۇز. II adj. ئاش تۇزى. تۇزلۇق. III v. تۇزلىماق، تۇز سەپمەك، تۇز سالماق.

salute [sə'lu:t] n. I ① سالام، سالام بېرىش، تەزىم قىلىش. ② ئېھتىرام، ئېھتىرام بىلدۈرۈش. II v. ① سالام بەرمەك، تەزىم

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كتاب تۈر بىكىتى
ئۇيغۇرچە كتابلارنىڭ بېڭى ئادرىسى

قىلماق. ② ئېھتىرام بىلدۈرمەك.

salvation [sæl'veiʃən] n. ياردەم، قۇتقۇزۇش، ئىجتىمائىي ياردەم.

same [seim] adj. I ئوخشاش، بىردەك، پەرقسىز ① at the ~ time ‖ بىرلا ۋاقىتتا. ② يەنە، ھەم / the ~ as ... بىلەن ئوخشاش، بىردەك. II pron. [the ~] شۇنداقلا، ئوخشاشلا، بىردەك. III adv. ئوخشاش، بىردەك.

sample ['sa:mpl] n. I ئۈلگە، نۇسخا، نەمۇنە، ئۆرنەك. II v. ① ئۈلگە قىلماق، نۇسخا ئالماق. ② سىناپ كۆرمەك.

sanatorium ['sænə'tɔ:riəm] n. ('sænə'tɔ:riə] sanatoria) ساناتورىيە.

sanctuary ['sæŋktjuəri] n. ① ئىبادەتخانا، بۇتخانا. ② (قەدىمكى) پاناھ جاي. ③ ھايۋاناتلارنى مۇھاپىزەت قىلىش رايونى، ئوۋ قىلىش چەكلەنگەن رايون.

sand [sænd] n. قۇم، قۇملۇق.

sandal ['sændl] n. ① ساپما كەش. ② ساندال.

sandwich ['sændwidʒ] n. I گۆشنان. II v. ئارىسىغا قىستۇرماق، سانجىماق، كىرگۈزمەك.

sandy ['sændi] adj. ① قۇم، قۇمدەك، قۇمساڭ. ② سۇس چايرەڭ. ③ تۇراقسىز.

sang [sæŋ] v. → sing.

sanitarium [sæni'tɛəriəm] n. =sanatorium.

sank [sæŋ] v. → sink.

santa Claus ['sæntə'klɔ:z] n. قار بوۋاي (غەرب ئەللىرىدە روژدىستۋو بايرىمىدا بوۋايچە ياسىنىپ بالىلارغا سوۋغا تەقسىم قىلىدىغان ئادەم).

sap [sæp] n. ① سۇيۇقلۇق؛ دەرەخ سۇيۇقلۇقى. ② دەرمان، قۇۋۋەت، ماغدۇر.

sash [sæʃ] n. ① بەلباغ، باغ. ② رام، كېشەك.

Sat. =**Saturday.**

sat [sæt] v. → sit.

Satan ['seitən] n. شەيتان ‹خرىستىئان دىنىدا›.

satellite ['sætəlait] n. ① سۈنئىي ھەمراھ. ② ھەمراھ دۆ-لەت، ئەگەشكۈچى.

satin ['sætin] n. I تاۋار. II adj. تاۋار، تاۋاردەك، تاۋاردا تىكىلگەن.

satisfaction ['sætis'fækʃən] n. ①رازىلىق، مەمنۇن-يەت. ② رازى بولۇش، قانائەتلىنىش.

satisfactory ['sætis'fæktəri] adj. قانائەتلىنەرلىك، رازى بولغۇدەك.

satisfy ['sætisfai] v. قانائەت قىلماق. ② ھەقىقىي ئىشەندۈرمەك.

saturday ['sætədi] n. شەنبە، شەنبە كۈنى.

saturn ['sætən] n. ‹ئاسترونومىيە› ساتۇرن.

sauce [sɔːs] n. جاڭيۇ.

saucer ['sɔːsə] n. چاي تەخسىسى.

sausage ['sɔsidʒ] n. كولباسا، چۇجۇق.

savage ['sævidʒ] n. I ۋەھشىي ئادەم، ياۋايى ئادەم، ياۋۇز كىشى. II adj. ① ۋەھشىي، ياۋايى، ياۋۇز، مەدەنىيەتسىز. ② غەزەپلىنەرلىك، غەزەپلەنگۈدەك.

save[1] [seiv] v. ① قۇتۇلدۇرماق، قۇتقۇزماق. ② ئىقتىساد قىلماق، تېجىمەك. ③ ئامانەت قويماق، ساقلىماق.

save[2] [seiv] prep. . . . دىن باشقا، . . . دىن سىرت، . . . دىن تاشقىرى: We know nothing ~ that بىز ئۇنىڭدىن باشقا ھېچ نەرسىنى بىلمەيمىز.

savio(u)r ['seivjə] n. قۇتقۇزغۇچى، نىجاد يۇلتۇز، نىجادكار، خالاسكار.

www.uyghurkitap.com

saw[1] [sɔ:] v. → see.

saw[2] [sɔ:] n. Ⅰ هەرە. (～n [sɔ:n] ; ～ ed) v. Ⅱ هەرىلىمەك.

say [sei] v. (said ; said[sed] ; says [sez]) ① سۆزلىمەك، گەپ قىلماق، ئېيتماق، دېمەك، بايان قىلماق. ② ياد ئوقۇماق، ئوقۇماق. ③ ئىپادىلىمەك ‖ I should ～ ئويلىشىمچە، مېنىڭچە that is to / ～ باشقىچە قىلىپ ئېيتقاندا.

sb. =**somebody.**

scale [skeil] n. Ⅰ ① ئۆلچەم، ئۆلچەم بەلگىسى. ② شكالا. ③ دەرىجە. ④ (خەرىتە، رەسىملىك چۈشەندۈرۈش قاتارلىقلارنىڭ) نىسبەت، تاناسىپ، ماسىشتاب. ⑤ كۆلەم، مىقياس، دەرىجە. ⑥ ئاھاڭ تىزمىسى، پەدە تىزمىسى. Ⅱ v. ① چىقماق، چوققىغا چىقماق (شوتا بىلەن). ② نىسبەت بويىچە سىزماق.

scalp [skælp] n. Ⅰ چاچ كېپىكى. v. Ⅱ چاچنىڭ كېپىكىنى چىقارماق.

scanty ['skænti] adj. كەم، يېتەرسىز.

scar [ska:] n. Ⅰ تاتۇق، جاراھەت ئىزى. v. Ⅱ (～ring ; red ～ ; ～ red) تاتۇق بولۇپ قالماق، تاتۇق بولماق.

scarce [skɛəs] adj. ① كەم، يېتىشمەيدىغان، تەلەپنى قاندۇرالماي دىغان. ② ئەتىۋارلىق، قىممەتلىك، ئاجايىپ.

scarcely ['sksesli] adj. ① يوق دېيەرلىك، يوق دېگۈدەك، ناھايىتى ئاز: Scarcely ayone knows him her. بۇ يەردە ئۇنى تونۇيدىغان ئادەم ناھايىتى ئاز. ② زورىغا، بىر ئامال قىلىپ. ③ (پەقەت، ئەمدىلا، تېخى: . . . گە يەتمەسلىك قاتارلىق ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ): Thtere are ～ twenty people here. بۇ يەردىكى ئادەم 20 گە يەتمەيدۇ. He was ～ sixteen when he was joined the Red Army. ئۇ قىزىل ئارمىيىگە قاتناشقاندا ئەمدىلا 16 ياشتا ئىدى.

scare [skɛə] v. I قورقۇتماق، چۆچۈتمەك. II n. قورقۇتۇش، چۆچۈتۇش.

scarf [ska:f] n. ① (scarves [ska:vz]، ~ s [ska:fs]) شارپا؛ ② گالستۇك: a red ~ قىزىل گالستۇك.

scarlet ['ska:lit] n. I قىزىل، قىپقىزىل، توق قىزىل. adj. II قىزىل، قىپقىزىل، توق قىزىل.

scatter ['skætə] v. چاچماق، چېچىلماق، تارقاتماق، تارقالماق.

scene [si:n] n. ① نەق مەيدان، شۇ جاي. ② كۆرۈنۈش، مەنزىرە، دېكوراتسىيە ‖ appear (come) on the ~ سەھنىگە چىقماق، پەيدا بولماق / behind the ~ پەردە ئارقىسىدا، مەخپىي.

scent [sent] n. I ① پۇراق، خۇش پۇراق. ② ئەتىر. ③ يېمپ ئۇچى. ④ پۇراش سېزىمى (ئاپشاركىلارنىڭ) II v. ① پۇراپ تاپماق. ② تاپماق، سەزمەك. ③ئەتىر چاچماق، ئەتىر پۇراتماق.

sceptic, skeptic ['skeptik] n. گۇمانخور، گۇمان قىلغۇچى.

sceptre, scepter ['septə] n. (پادىشاھلارنىڭ) دەستەك، پادىشاھلىق، ھوقۇق.

schedule ['ʃeju:l,'skedʒul] n. I (ئامېرىكا تىلىدا) جەدۋەل، ۋاقىت جەدۋىلى II v. جەدۋەل تۈزمەك، جەدۋەلگە كىرگۈزمەك، (ۋاقىتنى) ئورۇنلاشتۇرماق.

scheme [ski:m] n. I ① پىلان، لايىھە. ② سۇيىقەست، قەست. II v. ① پىلانلىماق، لايىھىلىمەك. ② سۇيىقەست قىلماق.

scholar ['skɔlə] n. ① ئوقۇش مۇكاپات پۇلى ئالىدىغان ئوقۇغۇچى. ② ئالىم؛ ئىلىم ئەھلى.

school [sku:l] n. I ① مەكتەپ. ② ئىلمىي ئېقىم. II v. ئۆگەتمەك، تەربىيىلىمەك ‖ after ~ مەكتەپتىن قايتقاندىن كېيىن.

science ['saiəns] n. ① پەن، ئىلىم-پەن. ② تەبىئىي پەنلەر.

scientific ['saiən'tifik] adj. پەننىي، ئىلمىي.

www.uyghurkitap.com

scientist ['saiəntist] n. ئالىم.

scissors ['sizəz] n. قايچا.

scoff [skɔf] v. I مەسخىرە قىلماق، زاڭلىق قىلماق، شاڭخو قىلماق، مە زاق قىلماق. II n. Y كۆلكە دەستىكى، ھەزىل دەستىكى. ② مەسخىرە قىلىش، مازاق قىلىش.

scold [skəuld] v. كايىماق، ئەيىبلىمەك، سۆكمەك.

scope [skəup] o. ① دائىرە، مىقياس. ② پۇرسەت، شارائىت.

scorch [skɔ:tʃ] v. ① كۆيمەك، كۆيدۈرۈۋەتمەك. ② (جانلىق تىلدا) ئىتتىك ھەيدىمەك، تېز ماڭغۇزماق (ماشىنا)، ژېلىسىپىت قاتارلىقلارنى).

score [skɔ:] I n. ① يارا، جاراھەت، تاتۇق، بەلگە. ② قەرز، قەرزدار بولۇش. ③ (مۇسابىقىدە ئېرىشكەن) نومۇر. ④ (~s، ~) يېگىرمە. ⑤ ‹مۇزىكا› باش نوتا. ⑥ سەۋەب، ئاساس. II v. ① بەلگە قويماق. ② نومۇر ئالماق، نومۇرغا ئېرىشمەك (مۇسابىقىدە).

scorn [skɔ:n] I n. سەل قاراش، كۆزگە ئىلماسلىق. II v. سەل قارىماق.

scot [skɔt] n. شوتلاندىيىلىك.

scotch [skɔtʃ] I adj. ① شوتلاندىيىنىڭ. ② شوتلاندىيە، شوتلاندىيىچە. ③ شوتلاندىيە تىلىنىڭ. II n. ① شوتلاندىيىلىك. ② شوتلاندىيە تىلى.

scour ['skauə] v. I سۈرتمەك، پارقىراتماق، يۇماق. II n. سۈرتۈش، پارقىرىتىش، يۇيۇش.

scourge [skə:dʒ] I n. ① قامچا. ② كۈلپەت، بالايىئاپەت، بالا-قازا. II v. ① قامچىلىماق. ② قىينىماق.

scout [skaut] I n. ① رازۋېدكىچى. ② رازۋېدكىچى ئايروپىلان. ③ رازۋېدكىچى كېمە. II v. چارلىماق، رازۋېدكاقىلماق.

scramble ['skræmbl] I v. ① ياماشماق، يامشىپ چىقماق. ② تالاشماق. تالاش-تارتىش قىلماق. ③ (تۇخۇم سەي) قورۇماق. II n. ① يامىشىش. ② تالاش-تارتىش.

scrap [skræp] I v. ① پارچە، ئۇۋاق، ئۇۋۇندى، قىرىندى. ② كېرەكسىز نەرسىلەر، تاشلاندۇق. II v. (~ped ; ~ping) تاشلىۋەتمەك، كېرەكسىز نەرسىلەر قاتارىغا چىقىرىۋەتمەك.

scrape [skreip] I v. ① قىرماق، ئۇشلىماق؛ سۈرتمەك. ② سۈركىلىپ ئۆتمەك (بىرەر جايدىن). II n. ① (ئەت) داسلىنىپ كېتىش، سۈرۈلۈپ كېتىش. ② (شامالنىڭ) ئۇشقىرىقان ئاۋاز. ③ قىيىن ئەھۋال، مۇشكۈل شارائىت.

scratch [skrætʃ] I v. ① تاتىلىماق. ② ئالدىراپ يازماق، قالايمىقان يازماق، ئىلماپ يازماق. ③ سۈركەلگەن ئاۋاز چىقماق. ④ جىرىۋەتمەك، سىزىۋەتمەك، ئۆچۈرۈۋەتمەك. II n. ① تاتىلاش، تاتىلانغان ئىز. ②〈تەنتەربىيە〉 قوزغىلىش سىزىقى.

scream [skri:m] I v. ① چىرقىرىماق، توۋلىماق، زارلانماق. ② (شامال، ماشىنا قاتارلىقلار) ۋىڭىلدىماق. II n. چىرقىراش، زارلىنىش.

screen [skri:n] I n. ① پەردە، چىمىلدىق. ② ئۆتكەمە، غەلۋىر. ③ ئېكران. II v. ① يوشۇرماق، يايماق. ② تاسقىماق. ③ ئېكرانغا ئالماق.

screw [skru:] I n. ① بۇرما مىق، ۋىنتا. ② چۆرگىلىمەش، چۆرگىلىمە سىزىقلار، بۇرما. ③ پىلدىرلىغۇچ، چاقپىلەك. II v. بۇرمىلىماق، بۇراپ چىڭىتماق: ~ up ① چىڭىتماق. ②رىغبەتلەندۈرمەك.

scripture ['skriptʃə] n. مۇقەددەس دىنىي كىتاب، تەۋرات.

scrub [skrʌb] I n. سۈرتۈش، يۇيۇش.

www.uyghurkitap.com

v. Ⅱ (~bing ، ~ bed ، ~bed) سۇرتمەك، يۇماق.

sea [si:] n. دېڭىز، دېڭىز-ئوكيان: by ~ كېمىگە چۈشمەك.

sea—gull ['si:gʌl] n. بېلىقچى (قۇش)، چايكا.

seal [si:l] n. Ⅰ ① پېچەت. ② تامغا، مۆھۈر. ③ كاپالەت، ۋەدە. v. Ⅱ ① پېچەتلىمەك. ② تامغا باسماق. ③ بەلگىلىمەك (تەقدىر).

seam [si:m] n. ① تىكىش، تىكىلىش؛ ئۇلاش، ئۇلىنىش. ② قاتلام (تاش كۆمۈر). ③ تاتۇق. ④ قورۇق.

seaman ['si:mən] n. (seamen ['si:mən]) دېڭىزچى؛ ماتروس.

seaport ['si:pɔ:t] n. دېڭىز پورتى.

search[sə'tʃ] v. Ⅰ ئىزدىمەك، ئاختۇرماق، سۈرۈشتە قىلماق، n. Ⅱ ئىزدەش، ئاختۇرۇش، سۈرۈشتە قىلىش ‖ in ~ of ئىزدىمەك، ئاختۇرماق.

season ['si:zn] n. Ⅰ پەسىل ‖ in ~ پەسىلگە مۇۋاپىق، ۋاقىت تەلەپ. v. Ⅱ ① ماسلاشماق، ماسلاشتۇرماق. ② تەمىنى تەڭشىمەك.

seat [si:t] n. Ⅰ ① ئورۇن، ئورۇندۇق. ② ساغرا، قۇيرۇق (تەرەپ). ③ مەركەز، v. Ⅱ ① سىغماق، سىغدۇرماق، ② ئولتۇرماق، ئولتۇرغۇزماق.

second[1] ['sekənd] num. Ⅰ ئىككىنچى. adj. Ⅱ يەنە بىر، باشقا. n. Ⅱ ① ئىككىنچى شەخس، ئىككىنچى كىشى. ② ياردەمچى. ③ ناچار مەھسۇلات، v. Ⅳ قوللىماق، قوللاپ قۇۋۋەتلىمەك.

second[2] ['sekənd] n. ① سېكۇنت. ② بىر دەم، بىر پەس: in a ~ دەرھال، شۇئان.

secondary ['sekəndəri] adj. ① شۆبە، ئىككىنچى دەرىجىلىك. ② ئوتتۇرا، ئوتتۇرا دەرىجىلىك (مەكتەپ).

secret ['si:krit] adj. Ⅰ مەخپىي، يوشۇرۇن. n. Ⅱ ① سىر،

يول، ئەپ. ② مەخپىيەتلىك.

secretary ['sekrətri] n. ① سېكرېتار، شۇجى. ② كاتىپ. ③ مىنىستىر. ④ ۋەزىر.

sectarianism [sek'teəriənizm] n. مەزھەپچىلىك.

section ['sekʃən] n. ① قىسىم، پارچە، بۆلەك. ② پاراگراف. ③ بۆلۈم، بۆلۈمچە، تارماق.

secure [si'kjuə] I adj. ① بىخەتەرلىك، خەۋپسىزلىك، ئامانلىق. ② خاتىرجەم، كۆڭلى توق، ئەمىن. II v. مۇداپىئە قىلماق، قوغدىماق. ② چىڭ ئەتمەك، مەھكەم تاقىماق.

security [si'kjuəriti] n. ① بىخەتەرلىك، خەۋپسىزلىك، ئامانلىق. ② رەھنگە قويۇلغان بۇيۇملار. ③ ئاكسىيە.

see [si:] v. ① (saw [sɔ:] ; seen [si:n]) كۆرمەك. ② چۈشەنمەك، بىلمەك. ③ دىققەت قىلماق، كۆڭۈل بۆلمەك. ④ باشتىن كەچۈرمەك. ⑤ ئويلانماق. ⑥ ھەمراھ بولماق، ئۇزاتماق. ⑦ يوقلىماق، ھال سورىماق؛ كۆرۈشمەك. ⑧ تەكشۈرمەك ‖ through ~ تونۇپ يەتمەك، كۆزى يەتمەك / ~sb. through ئاخىرىغىچە ياردەم قىلماق.

seed [si:d] I n. ① ئۇرۇق، دان. ② تۇپ سەۋەب، مەنبە. II v. ① ئۇرۇق-تۇغقان، دان تۇتماق. ② ئۇرۇق چاچماق.

seek [si:k] v. ① (sought ; sought [sɔ:t]) ئىزدىمەك، ئىزدەنمەك، ئۇرۇنماق.

seem [si:m] v. (خۇددى، گويا، ـدەك، ـتەك دېگەنگە ئوخشاش سۆزلەر بىلەن ئىپادىلىنىدۇ) : Things far off ~ (to be) small يىراقتىكى نەرسە كىچىكتەك كۆرۈنىدۇ.

seemingly ['si:miŋli] adv. يۈزەكى.

seen [si:n] v. → see.

seize [si:z] v. ① تۇتماق، تۇتۇۋالماق. ② قولغا كەلتۈرمەك. ③ مۇسادىرە قىلماق. ④ (كېسەل) يۇقماق.

seldom ['seldəm] adv. ناھايىتى ئاز، كەمدىن-كەم، گاھىدا.

www.uyghurkitap.com

select [si'lekt] v. Ⅰ ① تاللىماق، تاللۇالماق.
adj. Ⅱ تاللانغان، خىللانغان.
selection [si'lekʃən] n. ① تاللاش، تاللۇېلىش. ② تاللانما.
self [self] n. (selves [selvz]) ئۆز، ئۆزى؛ ئۆزىنى، ئۆز-ئۆزىنى.
selfish ['selfiʃ] adj. شەخسىيەتچى.
selfsame ['selfseim] adj. ئوخشاش، تامامەن ئوخشايدىغان.
sell [sel] v. ① ساتماق. ② خائىنلىق (sold ؛ sold [səuld])
قىلماق، ئاسىيلىق قىلماق، سانقۇنلۇق قىلماق.
selves [selvz] n. → self.
senate ['senit] n. ئالىي پالاتا، كېڭەش پالاتاسى.
senator ['senətə] n. ئالىي پالاتا؛ كېڭەش پالاتا ئەزاسى.
send [send] v. (sent ؛ sent [sent]) ئەۋەتمەك
‖ ~ away ① بوشاتماق، ئىشتىن بوشاتماق، ھەيدىۋەتمەك.
② يىراقتا ئەۋەتمەك / ~ for چاقىرتماق، تەكلىپ قىلماق
/ ~ off ① ئەۋەتمەك، يوللىماق (خەت). ② ئۇزاتماق، ئۇزىتىپ قويماق.
senior ['si:njə] adj. ① ياشانغان. ② مەنسىي يۇقىرى، سالاھىيىتى كونا. ③ يۇقىرى، يۇقىرى دەرىجىلىك.
sensation [sen'seiʃən] n. Ⅱ ① ياشانغان. ② يۇقىرى، يۇقىرى تۇقۇنۇچىسى.
n. ① ھېس قىلىش، ھېس-تۇيغۇ، تۇيغۇ. ② زىلزىلىگە كەلتۈرۈش، لەرزىگە كەلتۈرۈش. Ⅱ v. ھېس قىلماق، سەزمەك، تۇيماق.
sensible ['sensəbl] adj. ① ھېس قىلغىلى بولىدىغان، سەزگىلى بولىدىغان، سېزىلىدىغان. ② ئوپئوچۇق. ③ مۇۋاپىق؛ ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇن؛ ئاقىلانە.
sensitive ['sensitiv] adj. ① سەزگۈر، تۇيغۇن، زېرەك.
② سېزىمچانلىقى يۇقىرى، يورۇقلۇقنى ئاسان سېزىدىغان (رەسىم

لېنتىسى ۋە رەسىم قەغىزى قاتارلىقلار) .

sentence ['sentəns] n. I ① جۈملە. ② ھۆكۈم قىلىش، v. II كەسمەك، ھۆكۈم قىلماق.

sentiment ['sentimənt] n. ① ھېسسىيات، مۇھەببەت؛ مىجەز، خۇلق. ② پىكىر، كۆزقاراش. ③ مەيۇسلىنىش، كۆڭلى بۇزۇلۇش.

separate[1] ['sepərit] adj. ① ئايرىم، ئايرىۋېتىلگەن، بۆلۈنگەن، ئايرىلغان. ② مەخسۇس، مۇستەقىل؛ ئالاھىدە.

separate[2] ['sepəreit] v. ئايرىماق، ئايرىلماق، بۆلمەك، بۆلۈنمەك.

separation ['sepə'reiʃən] n. بۆلۈش، بۆلۈنۈش، ئايرىش، ئايرىلىش، ئاجرىتىش، ئاجرىلىش.

Sept. =**September.**

September [sep'tembə] n. سېنتەبىر.

septic ['septik] adj. چىرىك، چىرىكلىك.

sequence ['si:kwəns] n. ① داۋاملاشتۇرۇش، ئۇزلۇكسىزلىك. ② تەرتىپ، رەت.

serene [si'rin] adj. ① ئوچۇق (ھاۋا). ②تىنچ، جىمجىت.

sergeant ['sa:dʒənt] n. ① سېرژانت، جۈڭشى. ② ساقچى (باشلىق).

series ['siəri:z] n. (بىرلىك شەكلى بىلەن كۆپلۈك شەكلى ئوخشاش). ① قاتار، بىر قاتار؛ ئۇزلۇكسىزلىك. ② توپلام، مەجمۇئە. ③ ‹ماتېماتىكا› دەرىجە سان.

serious ['siəriəs] adj. ① ئەستايىدىل، ئەستايىدىللىق. ② جىددىي؛ قاتتىق؛ ئېغىر (مەسىلە).

sermon ['sə:mən] n. ‹دىندا› ۋەز ئېيتىش.

serpent ['sə:pənt] n. ① (چوڭ) يىلان. ② قارا نىيەت ئادەم، بەتنىيەت ئادەم.

servant ['sə:vənt] n. ① مالاي، چاكار. ② خىزمەتچى.

serve [sə:v] v. I ① مالاي بولماق، مالايلىق قىلماق. ② خىزمەت

قىلماق. ③ كۆتمەك. ④ تەمىنلىمەك. ⑤ توپنى باشلاپ ئۇرماق، زابوي ئۇرماق. Ⅱ n. زابوي ئۇرۇش.

service ['sə:vis] Ⅰ n. ① چاكارلىق قىلىش، مالايلىق قىلىش. ② ئورگان، تارماق. ③ ھەربىي خىزمەت ئۇتەش. ④ ئاممىۋى ئەسلىمە؛ (قاتناش) ئىشلىرى. ⑤ ياردەم بېرىش؛ تۆھپە قىلىش. ⑥ مۇراسىم. ⑦ (بىر يۇرۇش) قاچا-قۇچا. Ⅱ v. ① تەكشۈرمەك. ② رېمونت قىلماق. Ⅱ adj. ① ھەربىيلەر ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان، ھەربىيگە لازىملىق. ② رېمونت قىلىدىغان.

session ['seʃən] n. ① يىغىن، مەجلىس. ② ئوچۇق سوت.

set [set] v. ①(～ ting；～；～)قويماق، جايلاشتۇرماق، تىكلىمەك. ② ھەربىر كەتلەندۇرمەك، ئايلاندۇرماق (ماشىنىنى). ③ ئورۇنلاشماق، ئورۇنلاشتۇرماق. ④ كۆرسەتمەك، ئوتتۇرىغا قويماق. ⑤ ماسلاشماق، ماسلاشتۇرماق؛ تەڭشىمەك، تەڭشەلمەك. ⑥ قاتماق، قاتۇرماق. ⑦ شەكىللەنمەك، شەكىللەندۇرمەك. ⑧ تۇتماق، تۇتتۇرماق (سۆڭەكنى). ⑨ (كۈن) ئولتۇرماق، پاتماق ‖ ～ about باشلىماق، باشلانماق، تۇتۇش قىلماق / back ① توسماق، توسالغۇ لۇق قىلماق. ② (سائەتنى) ئارقىغا بۇرماق / forth ① ～ يولغا چىقماق. ② ئېلان قىلماق، بايان قىلماق / off ① ～ ئاتلانماق، يولغا چىقماق. ② پارتلىماق، پارتلاتماق (بومبا). ③ قوزغاتماق / out ① ～ زەربە بەرمەك، ھۇجۇم قىلماق / ou [upon] ～ باشلىماق، باشلانماق. ② ئاتلانماق. ③ ئېلان قىلماق، بايان قىلماق، تەپسىلىي چۈشەندۇرمەك / up ① ～ تەكتىلىمەك، قۇرماق، بەرپا قىلماق؛ ئاچماق. ② ئوتتۇرىغا قويماق، بايان قىلماق. ③يارىتماق (رېكورتنى). Ⅱ n. ① (بىر) يۇرۇش، (بىر) قۇر: a ～ of tools بىر يۇرۇش سايمان. ② (بىر) تۈركۈم. ③ توپلام. ④ (رادىئو) قوبۇللىغۇچ: a televìsion ～ بىر تېلېۋىزور. ⑤ (ئېقىم، شامال قاتارلىقلارنىڭ) يۆنىلىش، يۆزلىنىش. ⑥ (كۈن)

ئولتۇرۇش، پېتىش. ⑦ (كىنو، تىياتىرلاردا) دېكوراتسىيە .adj ①
II تۇراقلىق، مۇقىم؛ بەلگىلەنگەن. ② جاھىل، قەتئىي. ③
تەييار، ئالدىنئالا تەييارلاپ قويۇلغان.

settle ['setl] v. ① تىنچلانماق، تىنچلاندۇرماق. ②ئولتۇرماق، ماكانلاشماق، تۇرماق، جايلاشماق. ③ توختىماق، توختاتماق، ئارام ئالماق. ④ قارار قىلماق، قارارلاشماق، جەزملەشمەك، جەزملەشتۇرمەك. ⑤ ھېسابنى تۆگەتمەك، ھېساب-كىتابنى ئاياغلاشتۇرماق. ⑥ ھەل قىلماق، بىر تەرەپ قىلماق، بىر تەرەپ بولماق.

settlement ['setlmənt] n. ① ھەل قىلىش، بىر تەرەپ قىلىش. ② ھېسابنى تۆگىتىش، ھېساب-كىتابنى ئاياغلاشتۇرۇش. ③ ئاھالە كۆچۈرۈش. ④ يېڭى ماكان.

settler ['setlə] n. كۆچمەن.

seven ['sevn] num. يەتتە.

seventeen ['sevn'ti:n] num. ئون يەتتە.

seventeenth ['sevn'ti:nθ] num. ① ئون يەتتىنچى. ② ئون يەتتىدىن بىر.

seventh ['sevnθ] num. ①يەتتىنچى. ② يەتتىدىن بىر.

seventieth ['sevntiiθ] num. ① يەتمىشىنچى. ② يەتمىشتىن بىر.

seventy ['sevnti] num. يەتمىش.

sever ['sevə] v. ① كەسمەك، ئۈزمەك. ② ئايرىماق، ئايرىلماق.

several ['sevrəl] I adj. ① بىر نەچچە، بىرنەچچە. ② يالغۇز، ئايرىم. II pron. بىرنەچچە، بىرقانچە.

severe [si'viə] adj. ① قاتتىق، كەسكىن. ② ئېغىر.

severely [si'viəli] adv. ① قاتتىق، كەسكىن. ② ئېغىر.

sew ['səu] v. تىكمەك (~ ed ، ~ n [səun] ؛ ~ ed [səud]) (كىيىمنى).

sewn[sewn]v. → sew.

sex [seks] n. جىنسىي، جىنسىي ئايرىمىسى.

shade [ʃeid] n. Ⅰ ① سايە، كۆلەڭگە. ② (رەسساملەرنىڭ) تۇتۇق قىسمى ③ نۇر تۇسقۇچ. ④ سۇس-قېنىقلىقى. Ⅱ v. ① دالدا قىلماق، كۆلەڭگە چۈشۈرمەك. ② تۇتۇقلاشتۇرماق. ③ (رەڭگى) ئۆزگەرمەك.

shadow [ˈʃædəu] n. Ⅰ ① سايە، كۆلەڭگە. ② دالدا. Ⅱ v. ① سايە چۈشۈرمەك، كۆلەڭگە چۈشۈرمەك. ② دالدا قىلماق. ③ ئەگەشمەك، كەينىگە كىرمەك.

shady [ˈʃeidi] adj. ① سۈرۈندىكى، سايىدىكى. ② (جانلىق تىلدا) گۇمانلىق؛ كەپسىز، شوخ.

shaft [ʃa:ft] n. ① ساپ، دەستە، تۇتقا. ② (مېخانىكا) ئوق. ③ (كان) تىك قۇدۇق.

shake [ʃeik] (shaken [ˈʃeikən]; shook [ʃuk]) v. لىڭشىماق، لىڭشىتماق، پۇلاڭلىماق، پۇلاڭلاتماق، تەۋرىمەك، تەۋرەنمەك، چايقىماق، چايقالماق، ئىرغاڭلىماق، ئىرغاڭلاتماق.
Ⅱ n. ① لىڭشىتىش، پۇلاڭلىتىش، ئىرغاڭلىتىش، چايقىلىش. ② قول ئېلىشىپ كۆرۈشۈش. ③ (جانلىق تىلدا) يەر تەۋرەش.

shaken [ˈʃeikən] v. → shake.

shall [ʃæl, ʃəl] (should [ʃud, ʃəd]) ① auv. v. (بىرىنچى شەخس ئىگە بولۇپ كەلگەن جۈملىلەردە ئاساسىي پېئىل بىلەن بىرگە كېلىپ، كېلىدىغان زاماننى بىلدۈرىدۇ): I ~ go. مەن بارىمەن.
② (ئىككىنچى ۋە ئۈچىنچى شەخس ئىگە بولۇپ كەلگەن جۈملىلەردە ئاساسىي پېئىل بىلەن بىرگە كېلىپ، سۆزلىگۈچىنىڭ ئىرادە، مەقسەت، غەرەز، بۇيرۇق ياكى تەھدىت قىلغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ): You ~ not leave at post. سەن ئىش ئورنۇڭدىن ئايرىلما. You ~ get the answer right this afternoon. بۈگۈن چۈشتىن كېيىن جاۋابقا ئېرىشىسىز. ③ (سوراق جۈملىلەردە قارشى تەرەپنىڭ پىكرىنى ئېلىش ياكى تەكلىپ بېرىش مەنىسىنى بىلدۈرىدۇ): Shall I fetch the hammar? بولكىنى ئېلىپ كېلەيمۇ؟ ④ (ئۆتكەن زامان شەكلى

shoud ئاساسي پېئىل بىلەن بىرگە كېلىپ، ئىمكانىيەتنى ياكى قىياس قىلىشنى بىلدۈرىدۇ): They should have arrived in Peking by this time. ئۇلار ھازىر بېيجىڭگە يېتىپ بارغان بولۇشى مۇمكىن.

shallow ['ʃæləu] adj. تېيىز: ~ water تېيىز سۇ.

shame [ʃeim] n. I ئۇيات، نومۇس، ھىجىل. II v. ① ئىزاغا قويماق، نومۇسقا قالدۇرماق. ② داغ تەگكۈزمەك، بۇلغىماق.

shameful ['ʃeimful] adj. ① نومۇسسىز، ئەخلاقسىز، شەرمەندە، شەرمەندە بولىدىغان. ② يۈزى چۈشىدىغان. ③ پەسكەش.

shampoo [ʃæm'pu:] n. I ① چاچ (يۇيۇش) پاراشوكى. II v. چاچ يۇماق.

shan't [ʃa:nt] = shall not.

shape [ʃeip] n. I ① شەكىل، تۈزۈلۈش. ② مودېل، ئۇلگە، نۇسخا. ‖ ~ of ... شەكلىدە، ... نىڭ شەكلىدە ③ in the ~ of ... شەكىللەنمەك، ھاسىل بولماق / take ~ رەتلىك in good [bad] ~ (قالايمىقان). II v. ① شەكىللەنمەك، ياسىماق، تۈزىمەك. ② شەكىللەندۈرمەك، ۋۇجۇدقا چىقارماق؛ تەرەققىي قىلدۇرماق، ئىلگىرىلەتمەك، راۋاجلاندۇرماق.

share [ʃɛə] n. I ① (تېگىشلىك بولغان) بىر ئۇلۇش، بىر قىسىم. ② پاي، ھەسسە. II v. ① تەڭ ئۈستىگە ئالماق. ② تەڭ بۆلمەك، تەڭ تەقسىم قىلماق، تەڭ بۆلۈپ بەرمەك.

sharp [ʃa:p] adj. I ① ئىتتىك (پىچاق)؛ ئۆتكۈر (كۆز)؛ سەزگۈر، تۇيغۇن. ② روشەن، ئېنىق، ئوچۇق. ③ قاتتىق، يامان: ~ words يامان گەپ، قاتتىق گەپ. adv. II (ۋاقىتنى كۆرسىتىدۇ) دەل، توغرا: at 5 o'clock ~ (سائەت) دەل بەشتە.

sharpen ['ʃa:pən] v. ① ئىتتىكلەشمەك. ② قېرىنداش ئۇچلىماق. ③ ئۆتكۈرلەشمەك، ئۆتكۈرلەشتۈرمەك، كەسكىنلەشمەك، كەسكىنلەشتۈرمەك.

ئۇيغۇر كىتاب توربېكىتى www.uyghurkitap.com

sharply [ʃa:pli] adv. ① ئۆتكۈر، كەسكىن، ئىتتىك. ② ئېغىر، قاتتىق، شەپقەتسىز، رەھىمسىز. ③ زېرەك، ئەقىللىق، چېچەن.

shatter ['ʃætə] v. بىتچىت قىلماق، تارمار قىلماق.

shave [ʃeiv](ساقال) ① (~ing ; ~n ['ʃeivn] ، ~ d ; ~ d) v. I ئالماق، قىرماق، چۈشۈرمەك. ② ئۆچلىماق. ③ سىيپاپ ئۆتمەك، يانداپ ئۆتمەك. II n. (ساقال) قىرىش، ئېلىش.

she [ʃi:'ʃi] pron. (چۈشۈم كېلىش شەكلى her) ئۇ (ئايال).

she'd [ʃi:d] ① she had. ② she would.

she'll [ʃi:l] she will.

she's [ʃi:z] ① she is. ②she has.

shear [ʃiə] v. قىرقماق (~ ed ، ~shorn [ʃɔ:n] ; ~ ed [ʃiəd]) (قوينىڭ يۇڭىنى).

shed [ʃed] n. لاپاس، كەپە.

sheep [ʃi:p] n. (بىرلىك شەكلى بىلەن كۆپلۈك شەكلى ئوخشاش) قوي: ~ one [saveral] بىر (بىرنەچچە) قوي.

sheer [ʃiə] I adj. ① ساپ، خالىس؛ پۈتۈنلەي، تامامەن. ② (توقۇلما بۇيۇملار) نېپىز؛ تىنىق، سۈزۈك. ③ تىك II adv. ① پۈتۈنلەي، تامامەن، زادىلا. ② تۇيتۇز، ئېلىپتەك.

sheet [ʃi:t] n. ① كىرلىك. ② (بىر) تاختا، ۋاراق، پارچە a ~ of paper ‖ بىر ۋاراق قەغەز.

shelf [ʃelf] n. جازا، ئىشكاپ.

shell [ʃəl] I n. ① پوست، قاسراق، شاكال؛ سەدەپ قېپى، قۇلۇله قېپى. ② رام (ئۆي، كېمە قاتارلىقلارنىڭ). ③ ھەربىي، زەمبىرەك ئوقى. II v. ئاقلىماق، سويماق.

shelter ['ʃeltə] I n. ① پاناھ جاي، توسۇق. ② پاناھلىنىش، توسۇڭلىش. II v. توسۇڭلاق، يوشۇرماق، پاناھلىماق.

shepherd ['ʃəpəd] I n. پادىچى، قوي باققۇچى. II v. ① قوي

باقماق. ② باشلاپ ماڭماق، باشلىماق.

sheriff ['ʃeriʃ] n. ① (چەت ئەلدە) شەھەر باشلىقى. ② (ئامېرىكىدا) ناھىيىلىك ساقچى باشلىقى.

shield [ʃi:ld] n. I ① قالقان. ② توسۇق. v. II ساقلىماق، قوغدىماق، مۇداپىئە قىلماق.

shift [ʃift] v. I ① يۆتكىمەك، يۆتكەلمەك؛ ئۆزگەرمەك، ئۆزگەرتمەك (ئورۇن، نىشان قاتارلىقلارنى). ② ئارتماق، دۆڭگىمەك. n. II ① يۆتكەش، يۆتكىلىش؛ ئۆزگىرىش. ② نۆۋەتلىشىش، ئالمىشىش. ③ ھىيلە-مىكىر، ئۇسۇل.

shilling ['ʃiliŋ] n. شىللىك (ئەنگلىيىنىڭ كونا پۇل بىرلىكى، بىر شىللىك بىر فۇنتنىڭ 1/20 گە باراۋەر).

shine [ʃain] v. I shone (~ ; ~ ped) ① يورۇماق، يورۇتماق، پارقىراتماق، نۇر چاچماق. ② ھەممىنى بېسىپ چۈشمەك، كۆزگە كۆرۈنمەك. n. II ① نۇر، نۇر بېرىش. ② سۈرتۈش، پارقىرىتىش. ③ (ھاۋا) ئوچۇق.

ship [ʃip] n. I پاراخوت، كېمە. v. II ~ ; ~ ped ; ~ ped (ping) ① پاراخوتقا يۈك باسماق. ② پاراخوتتا يۆتكىمەك.

shipment ['ʃipmənt] n. ① قاچىلاپ توشۇش. ② قاچىلىنىدىغان يۈك (مىقدارى).

shirt [ʃə:t] n. كۆڭلەك.

shiver ['ʃivə] v. I تىترىمەك، غالىلدىماق. n. II تىترەش، غالىلداش.

shock [ʃɔk] n. I ① سىلكىش، سىلكىنىش، تىترەش، تىترىتىش، تەۋرىنىش. ② ھەيران قېلىش، ھەيران بولۇش، چۆچۈش، چۆچۈتۈش. ③ ھاياجانلىنىش. ④ ‹مېدىتسىنا› شوك. ~ troops ‖ زەربىدار قوشۇن. v. II ① تىترىمەك، تەۋرەنمەك، زىلزىلىگە كەلمەك، لەرزىگە كەلمەك. ② ھەيران قالماق. ③ ھاياجانلانماق.

shoe [ʃu:] n. ① ئايىغ. ② تاقا (ئاتنىڭ).

shoe—maker, shoemaker ['ʃu:'meikə] n. موزدۇز.

shone [ʃɔn] v. → shine.

shook [ʃu:k] v. → shake.

shoot [ʃu:t] v. I (shot ; shot [ʃɔt]) ① ئاتماق، ئوققا تۇتماق. ② كىرگۈزمەك، ئاتماق (توپنى). ③ بىخلانماق (ئۆسۈملۈك). ④ سانجىلىپ ئاغرىماق، قادىلىپ ئاغرىماق. ⑤ پولتىيىپ چىقماق. ⑥ رەسىم تارتماق، سۈرەتكە ئالماق، ‖ ~ down ئېتىپ چۈشۈرمەك (ئايروپىلاننى). II n. ① ئوۋچىلار توپى. ② شاخ (دەرەخنىڭ مايسا).

shop [ʃɔp] n. ① دۇكان، ماگىزىن. ② سېخ: زاۋۇت. v. II (~ ped ; ~ ped ; ~ ping) نەرسە-كېرەك سېتىۋالماق: go ~ ping نەرسە-كېرەك سېتىۋالغىلى بارماق.

shore [ʃɔ:] n. قىرغاق.

shorn [ʃɔ:n] v→ shear.

short [ʃɔ:t] adj. I ① قىسقا (ۋاقىت، ئارىلىق قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ). ② پاكار. ③ ئاز، كەم، يېتەرسىز. II adv. ① تۇيۇقسىز. ② ئاز، كەم، يېتەرسىز. III n. ① قىسقىچە؛ قىسقارتىش. ②يېقىن يول. ③ (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) كالتە ئىشتان.

shortage ['ʃɔ:tidʒ] n. كەملىك (قىلىش)، يېتەرسىزلىك (قىلىش)، ئازلىق (قىلىش).

shortcoming [ʃɔ:t'kʌmiŋ] n. كەمچىلىك، نۇقسان، يېتەرسىزلىك.

shortly ['ʃɔ:tli] adv. ① دەرھال، ھازىر، شۇ زامان. ② ئۇزاق ئۆتمەي، پات ئارىدا. ③ قىسقىچە.

shot[1] [ʃɔt] v. → shoot.

shot[2] [ʃɔt] n. ① (مىلتىق، زەمبىرەك قاتارلىقلارنى) ئېتىش. ② مىلتىق ئاۋازى، زەمبىرەك ئاۋازى. ③ مەرگەن. ④ چاچما ئوق (ئوۋ مىلتىقلىرىنىڭ). ⑤ كۆرۈنۈش، مەنزىرە؛ سۈرەتكە ئېلىش. ⑥ ئېتىش ئارىلىقى.

should [ʃud, ʃəd]→ shall.

shoulder ['ʃəuldə] n. I مۇرە، دولا ‖ ~ to ~ مۇرىنى مۇرىگە تىرەپ II v. ① مۇرىسىگە ئالماق، يۈدمەك.

shouldn't ['ʃudnt] =should not.

shout [ʃaut] n. II توۋلىماق، قىچقارماق، ۋارقىرىماق. v. I توۋلاش، قىچقىرىش، ۋارقىراش.

shove [ʃʌv] n. II ئىتتىرىش، قىستاش. v. I ئىتتىرمەك، قىستىماق.

shovel ['ʃʌvl] n. I كۈرەك، گۈرجەك، ئوتىغۇچ.

v. II كۈرىمەك، ئۇسماق، قىرماق: (~ led، ~ led، ~ ling) كۈرىمەك، ئۇسماق ~ the sand into a car قۇمنى ماشىنىغا ئۇسماق.

show [ʃəu] v. I ① (~n [ʃəun]؛ ~ ed [ʃəud]) كۆرسەتمەك، بىلدۈرمەك. II n. ① كۆرسىتىش، بىلدۈرۈش. ② كۆرگەزمە. ③ تاشقى كۆرۈنۈش ‖ ~ on تىزىپ قويۇلغان.

shower ['ʃauə] n. I ① ئۆتكۈنچى يامغۇر. ② دۇش: ~ bath دۇش. ③ ئۆتكۈنچى. v. II ① ئۆتكۈنچى يامغۇر ياغماق.

shown [ʃəun] v. →show.

shrank [ʃræŋk] v. → shrink.

shrewd [ʃru:d] adj. ① ئەقىللىق، زېرەك، چېچەن. ② قۇۋ، مەككار، قاقۇاش.

shriek [ʃri:k] v. I چىرقىرىماق، چىرقىراپ سالماق. n. II چىرقىراش.

shrill [ʃril] adj. چىرقىراق (ئاۋاز)، قۇلاقنى يارغۇدەك (ئاۋاز).

shrine [ʃrain] n. ① بۇت تەكچىسى. ② ئىبادەتخانا. ③ مۇقەددەس جاي، مۇقەددەس يەر، مۇقەددەس (نەرسە).

shrink [ʃriŋk] v. (shrank [ʃræŋk]، shrunk [ʃrʌŋk]؛ shrunken ['ʃrʌŋkən]) ① تارايماق، تارايتماق، قىسقارماق، قىسقارتماق. ② قورۇنماق، تۇگۈلۈۋالماق.

shroud [ʃraud] I n. ① ئاخىرەتلىك، ئاخىرەتلىك كىيىم. ② ياپقۇچ. II v. ① ئاخىرەتلىككە ئورىماق. ② ياپماق، پۈركىمەك.

shrub [ʃrʌb] n. چاتقال، چاتاللىق.

shrug [ʃrʌg] I v. مۇرىسىنى (~ging ؛~ ged ؛~ ged) چىقارماق، مۇرىسىنى قىسماق. II n. مۇرىسىنى چىقىرىش، مۇرىسىنى قىسىش.

shrunk [ʃrʌŋk] v. → shrink.

shudder ['ʃʌdə] I v. تىترىمەك، دىرىلدىمەك، غالىلدىماق. II n. تىترەش، دىرىلدەش.

shun [ʃʌn] v. ساقلانماق، خالىي (~ning ؛~ned ؛~ ned) بولماق، ئۆزىنى قاچۇرماق.

shy [ʃai] I adj. ① نومۇسچان، تارتىنچاق. ② قورقۇنچاق، توخۇ يۈرەك. ③ كەم، ئاز، يېتەرسىز.

sick [sik] adj. ① كېسەل، ئاغرىق، بىمار، كېسەللىك: ~ people كېسەل ئادەم. ② كۆڭلىنى ئايلاندۇرىدىغان: feel ~ كۆڭلى ئاينىماق، قۇسقۇسى كەلمەك.

sickness ['siknis] n. ① كېسەل، ئاغرىق، كېسەللىك. ② ياندۇرۇش، قۇسۇش.

side [said] I n. لەۋ، گىرۋەك، ياقا، بوي؛ يان تەرەپ: change ~ s (مۇسابىقىلەردە) مەيدان ئالماشماق all on [from] ‖ every ~ s / ~, on [from] تەرەپ-تەرەپتىن، تۇشمۇ تۇشتىن. II adj. يېنى، يان تەرىپى. v. بىر بولماق، بىر تەرەپتە تۇرماق.

side—walk ['saidwɔ:k] n. (ئامبرىكا تىلىدا) پىيادىلەر يولى.

siege [si:dʒ] n. مۇھاسىرىگە ئېلىش، قورشاپ ھۇجۇم قىلىش.

sieve [siv] n. غەلۋىر، ئۆتكەمە.

sift [sift] v. ① تاسقىماق. ② ئىنچىكىلەپ تەكشۈرمەك.

sigh [sai] I v. ① ئاھ ئۇرماق، ئۇھ تارتماق، خورسىنماق. ② تەشنا

بولماق، ئارزۇ قىلماق، تەلپۈنمەك. n. II ئاھ ئۇرۇش.

sight [sait] n. I ① كۆرۈش قۇۋۋىتى، كۆرۈش سەزگۈسى. ② كۆرۈنۈش، مەنزىرە. ③ كۆرۈش دائىرىسى. ④ كۆرۈشكە ئەرزىيدىغان نەرسىلەر؛ ئاجايىپ مەنزىرە، ئاجايىپ كۆرۈنۈش.
v. II ① كۆرمەك. ② كۆزەتمەك (ئاسمان جىسىملىرىنى).

sightseeing ['sait'si:iŋ] n. زىيارەت، ئېكىسكۇرسىيە.

sign [sain] n. I ① بەلگە، ئالامەت. ② قول ئىشارىتى.
v. II ① قول قويماق. ② ئىشارەت قىلماق.

signal ['signl] n. I سىگنال، ئىشارەت، بەلگە. adj. II كۆزگە كۆرۈنەرلىك. v. III (led ؛ led ؛ ~ling) سىگنال بەرمەك، ئىشارەت قىلماق.

signature ['signitʃə] n. ئىمزا قويۇش، قول قويۇش.

significance [sig'nifikəns] n. ئەھمىيەت، مۇھىملىق.

significant [sig'nifikənt] adj. ئەھمىيەتلىك، ئەھمىيەتكە ئىگە؛ مۇھىم.

signify ['signifai] v. ① بىلدۈرمەك، ئىپادىلىمەك. ② مۇناسىۋىتى بولماق. ③ مۇھىملىقى بولماق.

silence ['sailəns] n. I تىپتىنچ، جىمجىت، جىم. v. II تىنچلانماق، جىمىماق.

silent ['sailənt] adj. ① جىمجىت، تىنچ. ② ئۈنسىز، ئاۋازسىز: a ~ film ئاۋازسىز كىنو.

silently ['sailəntli] adv. جىمجىت، تىنچ.

silk [silk] n. I يىپەك، مەشۇت. adj. II يىپەك.

silly ['sili] adj. ئەخمەق، ئەخمىقانە؛ ساراڭ.

silver ['silvə] n. I ① كۈمۈش، كۈمۈش تەڭگە. ② كۈمۈش رەڭ. adj. II كۈمۈش. v. III ① كۈمۈش، كۈمۈشتىن ياسالغان. ② كۈمۈش رەڭ بەرمەك.

similar ['similə] adj. ئوخشاش، ئوخشايدىغان، خۇددى شۇنداق.

www.uyghurkitap.com

similarly ['similəli] adv. شۇنداق، ئوخشاش، خۇددى شۇنداق.

simple ['simpl] adj. ① ئاددىي، ئادەتتىكى. ② ئاددىي-ساددا. ③ ئاق كۆڭۈل، ئوچۇق-يورۇق. ③ تەجرىبىسىز.

simplicity [sim'plisiti] n. ① ئاددىي، ئىخچام، ئاددىي-ساددا. ② كۆڭلى توز، ئاق كۆڭۈل. ③دۆت، سارالىق، ئەخمەق.

simply ['simpli] adv. ① ئاددىي، ئىخچام، ئاددىي-ساددا. ② پەقەت، پەقەتلا، ناھايىتى.

simulate ['simjuleit] v. دورىماق، تەقلىد قىلماق.

sin [sin] I n. ① (دىنىي جەھەتتە) گۇناھ، گۇناھلىق. ② خاتالىق، ھۆرمەتسىزلىك. II v. (~ned ؛ ~ned ؛ ~ning) گۇناھ قىلماق، جىنايەت ئۆتكۈزمەك.

since [sins] I adv. ① كېيىن، شۇندىن بۇيان: We parted in 1962 and have not seen each other ~. بىز 1962-يىلى ئايرىلغان، شۇندىن بۇيان كۆرۈشمىدۇق. ② بۇرۇن، ئىلگىرى: long ~ بۇرۇن، بۇرۇنقى زاماندا. II conj. ① ... دىن بېرى، ... دىن كېيىن: They have seen each other often ~ they met. ئۇلار تونۇشقاندىن بېرى دائىم كۆرۈشۈپ تۇرىدۇ. ② ... لىقى ئۈچۈن، ... نى كۆزدە تۇتقاندا: He did not come, ~ he was busy. ئۇ ئالدىراش بولغانلىقى ئۈچۈن كەلمىدى. III prep. ... دىن بېرى، ... دىن كېيىن: Since the fo unding of the People's Republic of China جۇڭخۇا خەلق جۇمھۇرىيىتى قۇرۇلغاندىن بېرى.

sincere [sin'siə] adj. سەمىمىي، راستچىل، توز.

sincerely [sin'siəli] adv. سەمىمىي، چىن كۆڭۈلدىن.

sinew ['sinju:] n. ① پەي، سىكىر. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) بولجۇق گۆش، مۇسكۇل. ③ جىسمانىي كۈچ، قۇۋۋەت.

sing [siŋ] v. ① ناخشا، ناخشا ئوقۇماق، ئېيتماق. ② گىزىلدىماق، چىرىلدىماق. (sung [sʌŋ] ؛ sang [sæŋ])

singer ['siŋə] n. ناخشىچى.

single ['siŋgl] I adj. ① بىر، بىردىنبىر، يالغۇز. ② بىر كىشىلىك. II v. تاللىماق. III n. ئايرىم ئويناش (توپنى).

singular ['siŋgjulə] I adj. ① بىر، بىردىنبىر. ② گرامماتىكا، بىرلىك. II n. گرامماتىكا، بىرلىك.

sink [siŋk] I v. (sunk [sʌŋk]؛ snak [sæŋk]) ① چۆكمەك، چۆكۈرمەك، ئولتۇرۇشماق. ② يېقىلماق، غۇلىماق. ③ پەسەيمەك؛ ئاجىزلاشماق. ④ كولىماق. II n. كىر دېسى.

sinner ['sinə] n. گۇناھكار، جىنايەتچى.

sip [sip] I v. (~ped ؛ ~ping ؛ ~ped) ئىچمەك، سۈمۈرمەك. II n. (بىر) يۇتۇم.

sir [sə:] n. ئەپەندى، جاناب، جانابلىرى.

sister ['sistə] n. ① ئاچا-سىڭىل. ② سىستىرا. ③ ئايال مۇناخ.

sit [sit] v. (~ ting ؛ sat [sæt]) ① ئولتۇرماق. ② مەجلىس ئاچماق. ③ ئوچۇق سوت قىلماق. ④ (كىيىم) مۇۋاپىق كەلمەك. ⑤ قونماق؛ باسماق، باستۇرماق (قوشلار) ‖ ~ up ① تۇز ئولتۇرماق. ② تۇنمەك، ئۇخلىماي تاڭ ئاتقۇزماق.

site [sait] n. ئورۇن، جاي، مەيدان.

sitting ['sitiŋ] n. ① (بىر) ئولتۇرۇش، بىر قېتىملىق ئولتۇرۇش ۋاقتى. ② (بىر قېتىملىق) مەجلىس at a ~ تىنماي، توختىماي.

situated ['sitjueitid] adj. ① ... گە جايلاشقان، ... گە ئورۇنلاشقان. ② ... ئەھۋالدا، ... شارائىتتا.

situation ['sitju'aiʃən] n. ① ئورۇن، مەيدان. ② ۋەزىيەت، ئەھۋال. ③ ئەمەل، خىزمەت ئورنى؛ كەسىپ.

six [siks] num. ئالتە.

sixteen ['siks'ti:n] num. ئون ئالتە.

sixteenth ['siks'ti:nθ] num. ① ئون ئالتىنچى. ② ئون ئالـ

www.uyghurkitap.com

تىندىن بىر.

sixth ['siksθ] num. ① ئالتىنچى. ② ئالتىدىن بىر.

sixtieth ['siksti:θ] num. ① ئاتمىشىنچى. ② ئاتمىشتىن بىر.

sixty ['siksti] num. ئاتمىش.

size [saiz] n. I ئۆلچەم، ئۇزۇن-قىسقىلىق، چوڭ-كىچىكلىك.
v. II چوڭ-كىچىكلىكىگە قاراپ تىزماق ‖ ~ up مۆلچەرلىمەك.

skate [skeit] n. I كانكى بەتنىكىسى. v. II مۇز تېيىلماق.

skeleton ['skelitn] n. ئۇستىخان، سۆڭەك، ئىسكىلىت.

skeptic [skeptik] n. → sceptic.

sketch [sketʃ] n. I دەسلەپكى چىرتىيوژ، ئاددىي تەسۋىر، قىسقىچە مەزمۇن، قىسقىچە تەسۋىر. v. II ئاددىي تەسۋىرلىمەك؛ دەسلەپكى پىلاننى تۈزۈپ چىقماق.

ski [ski:, ʃi:] n. I (~ ، ~ s) چاڭغا. v. II (~'ed ؛ ~ed) چاڭغا تېيىلماق.

skil(l)ful ['skilful] adj. ئۇستا، پىششىق، مەلىكىلىك، ماھارەتلىك.

skill [skil] n. ماھارەت، ماھىرلىق، ئۇستىلىق.

skilled [skild] adj. ئۇستا، ماھىر، پىششىق، مەلىكىلىك.

skim [skim] v. ① (~ ming ؛ ~med ؛ ~ med) ئاتماق، تاشلىماق (گىرانات). ② سۈزۈۋالماق، سۈزۈۋەتمەك. ③ ئۈستىدىن قاراپ چىقماق، كۆز يۈگۈرتۈپ چىقماق. ④ سۈركۈلۈپ ئۆتمەك.

skin [skin] v. II تېرە، پوست. n. I (~ning ؛ ~ned ؛ ~ ned) ① تېرىسىنى سويماق، پوستىنى سويماق. ② ئالدىماق.

skip [skip] v. I ① (~ping ؛ ~ped ؛ ~ped) سەكرىمەك، يېنىك سەكرىمەك. ② ئارغامچا سەكرىمەك. ③ ئاتلاپ ئۆتمەك، تاشلاپ ئۆتمەك. ④ تېز سايا‌ھەت قىلماق. n. II ① ئاتلاش، سەكرەش. ② تاشلاپ ئۆتۈش.

skirt [skə:t] n. I ① يوپكا. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) شەھەر

سىرتى. Ⅱ v. ① بويلاپ ماڭماق، بويلىماق.

skull [skʌl] n. باش سۆڭىكى، باش، كاللا.

sky [skai] n. ① ئاسمان، كۆك، هاۋا بوشلۇقى. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) هاۋا كىلىمات || under the open ~ سىرتتا، تالادا.

skyscraper ['skai'skreipə] n. ئېگىز بىنا، كۆككە تاقاشقان بىنا.

slack [slæk] adj. ① بوش. ② بىخەستەلىك. ③كاساتچىلىك. Ⅱ n. ① (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) كەڭ ئىشتان. ② كاساتچىلىق مەزگىل. Ⅲ v. بىخەستەلىكقىلماق، هورۇنلۇق قىلماق.

slain [slein] v. → slay.

slander ['sla:ndə] n. I تۆهمەت، بۆهتان، قارىلاش، تۆهمەت قىلىش، بۆهتان چاپلاش. v. قارىلىماق، تۆهمەت قىلماق، بۆهتان چاپلىماق.

slant [sla:nt] v. I قىڭغايماق، قىيسايماق، قىڭغايتماق، قىيساتماق. Ⅱ n. ① يانتۇ، قىڭغىر، قىيپاش. ② (ئامېرىكا جانلىق تىلىدا) كۆزقاراش، پىكىر.

slate [sleit] n. I ① شىفىل. ② تاش دوسكا. ③ سايلانغانلار ئىسىملىكى. Ⅱ v. تاش كاهىش بىلەن ياپماق (ئۆگزىنى).

slaugher ['slɔ:tə] v. I سويماق، ئۆلتۈرمەك، (قوي، كالا قاتارلىقلارنى). Ⅱ n. سويۇش، ئۆلتۈرۈش.

slave [sleiv] n. I قۇل. Ⅱ v. قۇل بولۇپ ئىشلىمەك. هايۋاندەك ئىشلىمەك.

slavery ['sleivəri] n. قۇللۇق تۈزۈم.

slay [slei] v. slew [slu:]؛ slain [slein]) (يېزىق تىلىدا) ئۆلتۈرمەك.

sled [sled] n. I چانا؛ چانا هارۋىسى. Ⅱ v.چانىغا ئولتۇرۇپ ماڭماق، چانا بىلەن ماڭماق؛ چانا بىلەن توشۇماق.

uyghurkitap.com

sledge [sledʒ] n. چوماق، توقماق.

sleep [sli:p] v. I (slept ; slept [slept]) ① ئۇخلىماق. ② ئۇخلاپ ئوڭشالماق، ئۇخلاپ خالاس بولماق (باش ئاغرىقىدىن). ③ ياتاق بىلەن تەمىنلىمەك. II n. ئۇيقۇ: go to ~ ئۇخلىماق، ئۇخلاپ قالماق.

sleeping ['sli:piŋ] n. I ئۇيقۇ، ئۇخلاش. adj. II ئۇيقۇدىكى، ئۇخلاۋاتقان: ~ car (ئەنگلىيە تىلىدا) ياتاق ۋاگون.

sleepy ['sli:pi] adj. ① ئۇيقۇسى، كەلگەن ئۇيقۇلۇق، ئۇيقۇلۇقتىكى. ② جىمجىت، تىمتاس، تىپتىنچ.

sleeve [sli:v] n. يەڭ.

sleigh [slei] n. I چانا، ئات چانىسى. v. II چانا بىلەن توشۇماق، چانىغا ئولتۇرماق.

slender ['slendə] adj. ① ئىنچىكە، ئاجىز، زىلۋا. ② ئازغىنە، كىچىككىنە.

slept [slept] v. → sleep.

slew [slu:] v. → slay.

slice [slais] n. I ① تىلىم، پارچە. ② (بىر) قىسىم، (بىر) كىشىلىك، (بىر) ئۇلۇش. v. II پارچىلىماق، تىلماق، توغرىماق.

slide [slaid] v. I (sliding ; slid ; slid[slid]) ① تېيىلماق، تېيىلدۇرماق، سىيرىلدۇرماق. ② يوشۇرۇن كىرمەك، يوشۇرۇن قويماق، ئوغرىلىقچە قويماق، يوشۇرۇن كىرگۈزمەك. II n. تېيىلىش، سىيرىلىش.

slight [slait] adj. I ئىنچىكە، نازۇك، ئۇششاق، كىچىك. v. II سەل قارىماق، كۆزگە ئىلماسلىق، كەمسىتمەك. n. II سەل قاراش، كۆزگە ئىلماسلىق، كەمسىتىش.

slightly ['slaitli] adv. ① ئىنچىكە ۋە ئۇزۇن. ② كىچىككىنە، ئازراق، سەل-پەل.

sling [sliŋ] I n. ① 〈تاشقى كېسەللىكلىرىدە〉 ئاسما تاسما؛ بېغىشتىن ئېسىش تاسمىسى. II v. (slung [slʌŋ]؛ slung) ① ئاتماق، تاشلىماق. ② ئاسماق، ئېسىلماق.

slip [slip] I v. ① تېيىلماق، تېيىلىپ چۈشمەك، تېيىلىپ يېقىلماق. ② غىپ قىلىپ تىكىۋەتمەك، سەزدۈرمەي كېتىپ قالماق. ③ تېز سالماق، تېز كىيمەك (كىيىمنى). ④ ئاستاغىنە تېقىپ قويماق، تۈيدۈرماي سېلىپ قويماق. ⑤ خاتا قىلىپ قويماق. n. ① II تېيىلىپ كېتىش، يېقىلىپ چۈشۈش. ② خاتالىق. ③ ياستۇق قېپى؛ ئىچ كۆڭلەك. ④ ئىككىلىك خەت. ⑤ ئۇلىما شاخ (دەرەخ-نىڭ).

slipper ['slipə] n. ساپما كەش.

slippery ['slipəri] adj. ① تېيىلغاق. ② قۇۋ، مەككار، تۈلكە.

slogan ['sləugən] n. شوئار، لوزۇنكا.

slope [sləup] I v. قىڭغايماق، قىيسايماق. II n. قىڭغىر، قىيسىق، قىيپاش يانتۇ.

slow [sləu] adj. &adv. I ئاستا. v. II ئاستىلىماق. ئاستىلاتماق.

slowly [sləuli] adv. ئاستا.

slum [slʌm] n. ① تار كوچا. ② كەمبەغەللەر مەھەللىسى.

slumber ['slʌmbə] v. I (يېزىق تىلىدا) ئۇخلىماق. n. II (دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) ئۇيقۇ.

slung [slʌŋ] v. → sling.

sly [slai] adj. ① قۇۋ، مەككار، تۈلكە. ② قارا نىيەت، خەتەرلىك. ③يوشۇرۇن. ④ شوخ، كەپسىز، شەيتاندەك.

small [smɔ:l] adj. ① كىچىك؛ ئاز. ② مۇھىم بولمىغان، زۆرۈر بولمىغان. ③ بېخىل، پىخسىق، ئىچى تار، ئىچى قوتۇر.

smallpox ['smɔ:lpɔks] n. چېچەك.

smart[1] [sma:t] I v. ① ئاغرىماق، ئاغرىتماق، قانتىق ئاغرىماق. ②

www.uyghurkitap.com

كۆڭلى ئاغرىماق، كۆڭلى بۇزۇلماق. II n. ئاغرىق (بەدەن ياكى يۇ-
رەكنىڭ).

smart[2] [sma:t] adj. ① كېلىشكەن، چىرايلىق، گۈزەل، ئۆز.
② مودا. ③ چاققان، چەبدەس. ④ ئەقىللىق، زېرەك، چېچەن.
⑤ قاتتىق، شىددەتلىك.

smash [smæʃ] v. I ① تارمار قىلماق، مەغلۇپ قىلماق، يەڭمەك.
② بۇزماق، بۇزۇپ تاشلىماق. ③ سوقماق، سوقۇلماق.
n. II تارمار بولۇش، ئۇرۇلۇش.

smell [smel] n. I ① پۇراش، پۇراش سېزىمى. ② پۇراق. ھىد،
بۇي. II v. (smelt [smelt] ، ~ ed [smel] ؛ ~ ed ، smelt)
پۇرىماق، پۇراپ تاپماق؛ . . . نىڭ ھىدى كەلمەك.

smelt [smelt] v. مېتال تاۋلىماق، مېتال ئېرىتمەك.

smile [smail] v. I كۈلمەك، كۈلۈمسىرىمەك. ② مەسخىرە قىلماق،
زاڭلىق قىلماق. II n. خۇش خۇيلۇق؛ كۈلۈمسىرەش.

smite [smait] v. (يېزىق smitten [ˈsmitn] ؛ smote [smәut]) (
تىلمدا) ① زەربە بەرمەك، ئۇرماق. ② مەغلۇپ بولماق.

smith [smiθ] n. تۆمۈرچى؛ بازغانچى.

smitten [ˈsmitn] v. → smite

smoke [smәuk] n. I ① ئىس، تۈتۈن. ② تاماكا (چېكىش). ①
v. II ئىس چىقارماق، تۈتۈن چىقارماق. ② ئىسلىماق، سۈرلىمەك.
③ تاماكا چەكمەك.

smooth [smu:ð] adj. I ① سىلىق، پارقىراق، تەكشى. ② تىنچ،
تىپتىنچ، جىمجىت. II v. ① سىلىقلىماق، تەكشىلىمەك.
② تۈگەتمەك (قىيىنچىلىقنى). ③ تىنچلانماق، جىملانماق.

smoothly [ˈsmu:ðli] adv. سىلىق، تەكشى.

smote [smәut] v. → smite.

snail [sneil] n. قۇلۇلە.

snake [sneik] n. يىلان.

snap [snæp] I v. (~ping ; ~ ped ; ~ ped) ① قاراسلىماق، قاراسلاتماق؛ پاقىلدىماق، پاقىلداتماق. ② تۇيۇقسىز سۇنماق، تۇيۇقسىز سۇندۇرماق، تۇيۇقسىز ئۈزمەك، تۇيۇقسىز ئۈزۈلمەك. ③ قاتتىق چىشلىمەك؛ تارتىۋالماق. II adj. ئۇشتۇمتۇت، تۇيۇقسىز، تاسادىپىي.

snare [snɛə] I n. قاپقان، قىلتاق، تۇراق، II v. قاپقانغا چۈشۈرمەك، قەستلىمەك، زىيانكەشلىك قىلماق.

snatch [snætʃ] I v. تارتىۋالماق، ئىلىۋالماق. II n. ① تارتىۋېلىش. تۇتۇۋېلىش. ② بىردەم، بىر پەس.

sneeze [sni:z] v. چۈشكۈرمەك.

sniff [snif] I v. ① بۇرنىدىن نەپەسلەنمەك. ② پۇرىماق، پۇراش. II n. بۇرنى بىلەن پۇراش.

snow [snəu] I n. ① قار. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) قار دۆۋىسى. II v. قار ياغماق.

snuff [snʌf] I v. بۇرنى بىلەن پۇرىماق. II n. ناسۋال.

snug [snʌg] adj. (~ gest ; ~ ger) ① ئازادە، كەڭ كۇشادە، راھەتلەنگۈدەك. ② پاك، تازا. ③ تار (كىيىم). ④ مۇۋاپىق ئورۇنلاشتۇرۇلغان.

so [səu] adv. I ئۇنداق، بۇنداق، بۇنچىۋالا ‖ adn ~ on شۇنىڭغا ئوخشاشلار ۋە باشقىلار / ~ or ئۆپچۆرىسىدە / ~ as to ئۈچۈن / long! ~ خوش، خەير خوش / long as ~ پەقەت . . لا، پەقەت . . . لا / that ~ ئۈچۈن. II conj. ① شۇڭا، شۇنىڭ ئۈچۈن. ② ئۇنداق بولسا، ئۇ ھالدا.

so—called ['səu'kɔ:ld] adj. ئاتالمىش.

soak [səuk] I v. چىلىماق، چىلاتماق، سۇغا چىلاشماق، سۇغا چىلانماق. II n. سۇغا چىلاش.

soap [səup] n. سوپۇن، كىر سوپۇنى.

www.uyghurkitap.com

soar [sɔ:] v. ئېگىز ئۇچماق، ئېگىز كۆتۈرۈلمەك، يۇقىرى ئۇر-لىمەك. ② لەيلەپ ئۇچماق.

sob [sɔb] v. ① (~bing ; ~ bed ; ~ bed) ئۆكسۈپ يىغلىماق. ② يىغلاپ داتلىماق. Ⅱ n. ئۆكسۈپ يىغلاش.

sober ['səubə] I adj. ① ساق؛ سەگەك، مەست بولمىغان، ھاراق ئىچمەيدىغان. ② ئەستايىدىل، ئىخلاسمەن. Ⅱ v. ① سەگەكلەشمەك، ئەستايىدىل بولماق، ئەستايىدىل قىلماق.

social ['səuʃəl] adj. ① ئىجتىمائىي، جامائەت. ② ئىجتىمائىي ئالاقىدار. ③ توپلىشىپ ئولتۇراقلاشقان.

socialism ['səuʃəlizəm] n. سوتسىيالىزم.

socialist ['səuʃəlist] n. سوتسىيالىزمچى. adj. Ⅱ سوتسىيالىستىك.

society [sə'saiəti] n. ① جەمئىيەت. ② ئىجتىمائىي مۇناسىۋەت دائىرىسى.

sock [sɔk] n. پايپاق.

sod [sɔd] n. ① چىم، چىملىق. ② سازلىق.

soda ['səudə] n. سودا.

sofa ['səufə] n. ساپا.

soft [sɔft] I adj. ① يۇمشاق، سىلىق. ②يېقىملىق، ئىللىق، مۇلايىم. ③ ئاسان، ئوڭاي. Ⅱ adv. يۇمشاق، سىلىق. ② يېنىك.

soften ['sɔfn] v. يۇمشاتماق، ئېرىتماق.

softly ['sɔftli] adv. ① يۇمشاق، سىلىق، يېقىملىق. ② يېنىك.

soil[1] [sɔil] I n. تۇپراق، يەر، زېمىن، يەر-زېمىن.

soil[2] [sɔil] v. بۇلغىماق، بۇلغانماق، پاسكىنا قىلماق، مەينەت بولماق.

sojourn ['sɔdʒə:n] I v. 〈يېزىق تىلىدا〉 تۇرماق، Ⅱ n. تۇرۇش.

sold [səuld] v. →sell.

soldier ['səuldʒə] n. ئەسكەر، سولدات.

sole[1] [səul] n. تاپان (پۇت، ئاياغ، پايپاق قاتارلىقلارنىڭ).

sole[2] [səul] adj. بىردىنبىر، يالغۇز.

solely ['səuli] adv. بىردىنبىر، يالغۇز، پەقەتلا.

solemn ['sɔləm] adj. ① كەسكىن، جىددىي (قىياپەت). ② تەنتەنىلىك.

solicit [sə'lisit] v. چىن كۆڭۈلدىن تەلەپ قىلماق، ئۆتۈنمەك، ئۆتۈنۈپ سورىماق.

solid ['sɔlid] I adj. ① قاتتىق، قاتتىق جىسىملىق. ② پۈتەي، ئۈ- يۈل: a ~ ball پۈتەي توپ. ③ ئىشەنچلىك؛ ساپ.

II n. ① قاتتىق جىسىم.

solitary ['sɔlitəri] adj. ① يالغۇز. ② بىردىنبىر. ③ قاقاس، ئادەم بارمايدىغان.

solitude ['sɔlitju:d] n. ① بويتاقچىلىق، يالغۇزچىلىق، غېرىبلىق. كاكسالتاك. ② قاقاس، چۆل.

soluble ['sɔljubl] adj. ① ئېرىيدىغان. ② ھەل قىلغىلى بولىدىغان.

solution [sə'lu:ʃən] n. ① جاۋاب، چۈشەندۈرۈش. ②ھەل قىلىش (ئۇسۇلى). ③ ئېرىش، ئېرىتىش. ④ ئېرىتمە.

solve [sɔlv] v. ھەل قىلماق، بىر تەرەپ قىلماق.

some [sʌm,səm] I adj. ① بىرئاز، ئازراق؛ بىرنەچچە. ② مەلۇم (ئادەم ياكى نەرسە). ③ تەخمىنەن، چامىسىدا.

II pron. ① بىرئاز، ئازراق؛ بىرنەچچە. ② بەزى.

somebody ['sʌmbədi] pron. ① مەلۇم بىر كىشى، پالانى، پالانچى، بىراۋ (بىر ئادەم). ② مۇھىم كىشى، چوڭ ئەرباب.

somehow ['sʌmhau] adv. ① قانداقلا بولمىسۇن، بىر ئامال قىلىپ. ② نېمە ئۈچۈنكى، قانداق قىلىپ.

someone ['sʌmwʌn] prep. =somebody.

something ['sʌmθiŋ] I n. ① مەلۇم بىر (نەرسە)، بىرەر

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى www.uyghurkitap.com

(نەرسە) . ② مەلۇم بىر (ئىش) ، بىرەر (ئىش) . ③ بىر (نەرسە، ئىش) ‖ ~ else باشقا نەرسە (ئىش) ، يەنە بىر (ئىش) . adv. ① بىرئاز ئوخشايدىغان، ئازراق. ② تەخمىنەن؛ ئېھتىمال.

sometime ['sʌmtaim] I adv. ① بۇرۇن (بىرەر ئىش ھەرىكەتنىڭ بولۇپ ئۆتكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ) . ② كەلگۈسى مەلۇم بىر چاغدا، بىر كۈنى. II adj. بۇرۇنقى.

sometimes ['sʌmtaimz] adv. بەزىدە، گاھىدا، ئاندا-ساندا.

somewhat ['sʌmvɔt] adv. بىرئاز، ئاز-پاز، سەل-پەل.

somewhere ['sʌamwɛə] adv. (مەلۇم) بىر يەردە، بىر جايدا؛ بىر يەرگە، بىر جايغا.

son [sʌn] n. ① ئوغۇل (ئوغلۇم، ئوغلۇڭ، ئوغلى دېگەندەك جايلار- دا ئىشلىتىلىدۇ) . ② ئۇرۇق-ئەۋلاد، ئەۋلاد.

song [sɔŋ] n. ناخشا، قوشاق؛ غەزەل.

soon [su:n] adv. پات ئارىدا، پات يېقىندا، تېز ئارىدا as ~ as ‖ As ~ as they got there, they . . . بىلەنلا plunged into work. ئۇلار شۇ جايغا بېرىشى بىلەنلا خىزمەتكە كىرىشتى. / Come here as ~ as you finish the work. ئىشنى تۈگىتىپلا بۇ يەرگە كەل.

soot [sut] n. ① قۇرۇم، كۆيە. ② ئىس، تۈتۈن.

soothe [su:ð] v. ① كۆڭلىنى ياسىماق، تىنجىتماق. ② يېنىكلەتمەك (ئازابنى) .

sore [sɔ:] I adj. ① ئاغرىق، ئاغرىيدىغان، كېسەل (بەدەننىڭ مەلۇم بىر ئەزاسىنى كۆرسىتىدۇ) . ② قايغۇلۇق، ئېچىنىشلىق. II n. ① ئاغرىيدىغان جاي، جاراھەتلەنگەن ئورۇن. ② قايغۇ، ھەسرەت.

sorrow ['sɔrəu] I n. قايغۇ، ھەسرەت، دەرد-ئەلەم، II v. قايغۇرماق، ھەسرەتلەنمەك.

sorrowful ['sɔrəfəl] adj. ئېچىنىشلىق، قايغۇلۇق.

sorry ['sɔri] adj. ① (ئېچىنىش، ئەپسۇسلىنىش، كۆڭلى يېرىم بو- لۇش قاتارلىقلارنى بىلدۈرىدۇ): I felt ~ for him. ئۇنىڭ ئۈچۈن كۆڭلۈم يېرىم. ② (كەچۈرۈم سوراشنى بىلدۈرىدۇ): I'm ~ (that) I can't come كەچۈرۈڭ، كېلەلمەيمەن. ③بىچارە.

sort [sɔ:t] n. I تۈر، خىل، سورت. v. II تۈرگە ئايرىماق.

sought [sɔ:t] v. →seek.

soul [səul] n. ① دىل، قەلب. ② روھ، ئەرۋاھ ‖ heard and ~ پۈتۈن ۋۇجۇدى بىلەن، جان-دىلى بىلەن.

sound[1] [saund] n. I ئاۋاز، ئاھاڭ، تاۋۇش. v. II ① تاۋۇش چىقارماق؛ (مەلۇم نەرسىنىڭ ئاۋازىنى چىقارماق. ② ئۇقتۇرماق (سىگنال بىلەن). ③ جارانگلىماق، ياڭرىماق.

sound[2] [saund] adj. II ① ساغلام، ساق، بېجىرىم. ② توغرا. ③ ئۇزۇل-كېسىل، تامامەن.

soup [su:p] adj. ① ساغلام، ساق بېجىرىم. ② توغرا. ③ ئۇزۇل-كېسىل، تولۇق، تامامەن. ④ قانغۇدەك. n. شورپا.

sour ['sauə] adj. ① ئاچچىق-چۈچۈك، چۈچۈمەل. ② ئېچىغان، بۇزۇلغان.

source [sɔ:s] n. ① مەنبە. ② بۇلاق.

south [sauθ] n. I جەنۇب. adj. II جەنۇبىي. adv. II جەنۇب تەرەپ- كە، جەنۇبتا.

southeast ['sauθ'i:st] n. I شەرقىي جەنۇب، شەرقىي جەنۇب تەرەپ. adj. II شەرقىي جەنۇب.

southern ['sʌðən] adj. جەنۇبىي.

southward ['sauθwəd] adj. جەنۇبقا، جەنۇبقا يۈزلەنگەن، جەنۇبقا

www.uyghurkitap.com

قارىتىلغان.

southwest ['sauθ'west] n. I غەربىي جەنۇب. II adj. غەربىي جەنۇب. adv. غەربىي جەنۇبقا، غەربىي جەنۇبتا.

sovereign ['sɔvrin] adj. ① ئەلا، ئەڭ ئىپتىل. ② چەكسىز. ③ ئىگىلىك ھوقۇقى، ئىگىلىك ھوقۇقىغا ئىگە.

sow [səu] v. تېرىماق، (~ed ،sown [səun] ؛ ~ ed [səud]) ئۇرۇق چاچماق.

space [speis] n. ① ئالەم بوشلۇقى. ② بوشلۇق، بوش جاي، بوش ئورۇن. ③ ئارىلىق. ④ (بىر) مەزگىل.

spaceman ['speismən] n. ئالەم ئۇچقۇچىسى. (spacemen ['speisməm])

spaceship ['speisʃip] n. ئالەم كېمىسى.

spacious ['speiʃəs] adj. كەڭ، بىپايان، ئازادە، كەڭ-كۇشادە.

spade [speid] n. تۆمۇر گۈرجەك، گۈرجەك.

span [spæn] n. ① بىر غېرىچ. ② بىر مەزگىل.

spangle ['spæŋgl] n. پارقىراق، مېتال پارچىسى.

Spaniard ['spænjəd] n. ئىسپانىيەلىك.

Spanish ['spæniʃ] adj. I ئىسپانىيە، ئىسپانىيەنىڭ، ئىسپانىيەلىك-نىڭ، ئىسپانىيەچە. II n. ① ئىسپانىيەلىك. ② ئىسپانىيە تىلى.

spank [spæŋk] v. I . . . نىڭ ساغرىسىغا ئۇرماق، شاپىلاقلىماق. II n. ساغرىسىغا ئۇرۇش، شاپىلاقلاش.

spare [spɛə] v. I ① رەھىم قىلماق، كەچۈرمەك. ② ئىقتىساد قىلماق، تېجىمەك، ئايىماق. II adj. ① بوش، بىكار: ~ time بوش ۋاقىت / a ~ time school ئىشتىن سىرتقى مەكتەپ. ② زاپاس. ③ ئورۇق، ئاۋاق (ئادەم).

spark [spa:k] n. I ئۇچقۇن. v. II ئۇچقۇن چىقارماق، چاقنىماق، ئوت چاقنىماق؛ جۇش ئۇرماق.

sparkle ['spa:kl] v. I چاقنىماق، چاقناپ تۇرماق. II n. نۇر

چاقناش، پىلىلداش.

sparrow ['spærəu] n. قۇشقاچ.

spat [spæt] v. → spit.

speak [spi:k] v. spoke [spəuk]; spoken ['spəukən]) سۆزلە-
مەك، گەپ قىلماق ‖ ~ for ① ۋاكالىتەن سۆزلىمەك.
② ئىسپاتلىماق، بىلدۈرمەك / ~ out[up] ① ئۈنلۈك سۆزلىمەك.
② ئىككىلەنمەك / ~ to ئىسپاتلىماق. ② ئەيىبلىمەك. ③
ماۋزۇدىن يىراقلاشماسلىق / ~ ing generally ئادەتتىكىچە قىلىپ
ئېيتقاندا، مۇنداقچە ئېيتقاندا.

speaker ['spi:kə] n. ① سۆزلىگۈچى، باياناتچى. ②مىكروفون.

spear [spiə] n. ① نەيزە. ② بېلىق تۇتۇش ئارىسى.

special ['speʃəl] adj. I ئالاھىدە، پەۋقۇلئاددە؛ باشقىچە، ئۆزگىچە.
② مەخسۇس. II n. ① مەخسۇس خادىم. ② مەخسۇس ماشىنا.

specialist ['speʃəlist] n. مۇتەخەسسىس.

species ['spi:ʃi:z] n. ① (بىرلىك شەكلى بىلەن كۆپلۈك
شەكلى ئوخشاش) نەسىل. ② تۈر، خىل.

specific [spi'sifik] adj. I ① ئوچۇق، روشەن، ئېنىق.
② ئالاھىدە، ئالاھىدە ئۈنۈملۈك. II n. ① ئالاھىدە ئۈنۈملۈك دورا.
② كىچىك ھالقىلار.

specimen ['spesimin] n. ① نۇسخا. ② غەلىتە ئادەم؛ ئاجايىپ ئىش.

speckle ['spekl] n. داغ.

spectacle ['spəktəkl] n. ① كۆرگەزمە، كۆرگەزمە قىلىش.
② ئورۇنداش، ئويناش، كۆرسىتىش. ③ كۆرگەزمە، مەنزىرە.
④ (كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) كۆزەينەك: a pair of ~ s بىر كۆزەي-
نەك.

spectator [spek'teitə] n. تاماشىبىن، تاماشىچى.

spectrum ['spektrəm] n. (spectra ['spektrə]) سپېكتر.

speculation ['spekju'leiʃən] n. ① ئويلىنىش، پىكىر قىلىش.

www.uyghurkitap.com

② پۇرسەتپەرەسلىك قىلىش، ھايانكەشلىك قىلىش.

sped [sped] v. → speed.

speech [spi:tʃ] n. ① گەپ، سۆز، تىل. ② نۇتۇق، مۇراجىئەت.

speed [spi:d] n. I تېزلىك، تېزلىك نىسبىتى، سۈرئەت. v. II (sped ؛ sped [sped]) ① تېزلەتمەك، ئىتتىكلەتمەك. ② ئۇچقاندەك يۈگۈرمەك، تېز چاپماق.

speedy [ˈspi:di] adj. تېز، ئىتتىك، چاققان.

speel [spel] v. (~ed [speld] ، spelt [spelt]) ؛ ~ spelt ، ~ ed) قوشۇپ يازماق.

spelling [ˈspeliŋ] n. قوشۇپ يېزىش ئۇسۇلى (سۆزلەرنىڭ).

spelt [spelt] v. → spell.

spend [spend] v. (spent ؛ spent [spent]) ① ئۆتكۈزمەك (ۋاقىتنى). ② سەرپ قىلماق، خەجلىمەك (پۇلنى). ③ تۈگەتمەك (ئېنېرگىيەنى).

sphere [sfiə] n. ① ھەرىكەتلىنىش دائىرىسى. ② شار، توپ. ③ گلوبۇس.

spice [spais] n. I ① خۇش پۇراق ماتېرىياللىرى. ② دورا-دەرمەك. ③ قىزىقىش، ھەۋەس، لەززەت. v. II دورا-دەرمەك سالماق.

spider [ˈspaidə] n. ① ئۆمۈچۈك. ② ئۈچ پۇتلۇق جازا.

spill [spil] v. (~ed [spild] ، spilt [spilt]) ؛ ~ ed ، spilt) تاشماق، تېشىپ كەتمەك.

spin [spin] v. I (~ning ؛ spun ؛ spun [spʌn]) ① ئېگىرمەك. ② توقۇماق. ③ ئايلانماق، ئايلاندۇرماق. n. II ئايلىنىش.

spindle [ˈspindl] n. ① يىك، ئۇرچۇق. ②‹مېخانىكا› مەركىزىي ئوق.

spine [spain] n. ①‹مېدىتسىنا› ئومۇرتقا. ②‹ئۆسۈملۈك› تىكەن.

spinning [ˈspiniŋ] n. I ① توقۇش. ② ئېگىرىش. ③ ئايلىنىش، ئۆز ئوقى ئەتراپىدا ئايلىنىش. adj. II ① توقۇمىچىلىق، توقۇمىچىلىق-

قا ئىشلىتىلىدىغان.

spiral ['spaiərəl] I adj. بۇرما، بۇرمىلىق؛ بۇرما شەكىللىك. II n. بۇرما، سپىرال سىزىق.

spire ['spaiə] n. چوققا، مۇنار چوققىسى.

spirit ['spirit] I n. ① روھ. ② ئەرۋاھ. ③ جۇرئەت، جاسارەت. ④ (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) ئىسپىرت. II v. ① ئالداپ ئېلىپ قاچماق. (باشقىلارنىڭ بالا-چاقىلىرىنى). ② ئىلھام بەرمەك، ئىلھاملاندۇرماق، رىغبەتلەندۈرمەك.

spiritual ['spiritjuəl] I adj. روھىي. II n. (نېگىرلارنىڭ) مۇقەددەس شېئىر.

spit [spit] v. (spitting ؛ spat ؛ spat [spæt]) ① تۈكۈرمەك. ② (قار، يامغۇر قاتارلىقلار) ئاز-ئازدىن ياغماق، سىم-سىم ياغماق.

spite [spait] I n. ① يامان نىيەت، يامانلىق. ② نەپرەتلىنىش، يامان كۆرۈش. ③ ئۆچمەنلىك. II v. ① زىيان يەتكۈزمەك. ② قىيىنچىلىق تۇغدۇرماق ‖ in ~ of مەيلى . . . بولمىسۇن، . . . بىلەنمۇ.

splash [splæʃ] I v. چاچرىماق، چاچراتماق. II n. چاچراش ئاۋازى (سۇيۇقلۇققا بىرەر نەرسىنىڭ چۈشۈشىدىن ھاسىل بولغان ئاۋاز).

splendid ['splendid] adj. پارلاق، شانلىق، ھەشەمەتلىك، ئۇلۇغۋار.

splendo (u)r ['splendə] n. كۆركەم، ھەشەمەتلىك، پارلاق، سەلتەنەتلىك.

split [split] I v. (~ ؛ ~ ؛ ~ting) يارماق، يېرىلماق، ئاجراتماق، ئاجرالماق بۆلمەك، بۆلۈنمەك. II adj. بۆلۈنگەن، ئايرىلغان. ئاجرىتىلغان، چاك كەتكەن. III n. ① دەز، چاك. ② ئىختىلاپ، كېلىشمەسلىك.

spoil [spɔil] I v. (~ ، ~ ؛ ~ ed [spɔild] ~t [spɔilt]) ① بۇزماق، بۇزغۇنچىلىق قىلماق، ۋەيران قىلماق، زىيان يەتكۈزمەك. ② (بالىلارنى) ئەركىلىتىپ كاردىن چىقارماق. ③

بۇزۇلماق، چىرىمەك؛ پۈراپ قالماق. Ⅱ n. زاكۇ مال، غەنىيمەت، ئولجا.

spoke [spəuk] v. → speak.

spoken ['spəukən] v. → speak.

sponge [spʌndʒ] n. Ⅰ بۇلۇت. Ⅱ v. بۇلۇت بىلەن تازىلىماق.

sponsor ['spənsə] n. Ⅰ تەشەببۇسچى، ياردەمچى، مەسئۇل. Ⅱ v. ① تەشەببۇس قىلماق. ② باشلاپ بەرمەك، باشچىلىقىدا ئېلىپ بارماق، ئۈيۈشتۇرماق.

spontaneous [spɔn'teinjəs] adj. تەبىئىي ئۆزلۈكىدىن پەيدا بولغان.

spoon [spu:n] n. قوشۇق.

spore [spɔ:] n. 〈بىئولوگىيە〉 سپورا.

sport [spɔ:t] n. Ⅰ ① ئويۇن، تاماشا. ② تەنھەرىكەت، ئىسپورت. Ⅱ v. ئويۇن-تاماشا قىلماق. Ⅲ adj. تەنھەرىكەت، تەنھەرىكەتكە ئىشلىتىلىدىغان: ~ (s) equipments تەنھەرىكەت ئۈچۈن ئىشلىتىلىدىغان ئۈسكۈنىلەر.

spot [spɔt] n. Ⅰ ① نۇقتا، چېكىت. ② داغ. ③ جاي، ئورۇن. Ⅱ v. ① داغ چۈشمەك، داغ چۈشۈرمەك؛ پاسكىنا قىلماق، مەينەت بولماق. ③ تونۇماق، پەرق ئەتمەك.

sprang [spræŋ] v. → spring.

spray [sprei] n. Ⅰ ① (ئېتىلىپ چىققان) هور؛ تۇمان. ② پۈركۈگۈچ. Ⅱ v. ② چاچراپ چىقماق، ئېتىلىپ چىقماق، پۈركۈمەك. ② دورا پۈركۈمەك.

spread [spred] n. Ⅰ (~؛ ~) ① يايماق، يېيىلماق، سوزماق، سوزۇلماق، كېڭەيمەك، كېڭەيتمەك. ② تارقىماق، تارقاتماق. ③ سۈركىمەك. Ⅱ n. (دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) تارقىتىش. ① تارقىلىش، يېيىش، يېيىلىش. ② داستىخان؛ كىرلىك. ③ زىياپەت، ئولتۇرۇش.

spring [spriŋ] v. Ⅰ (sprang [spræŋ]؛ sprung [sprʌŋ])

(1) ئاتلىماق، سەكرىمەك، سەكرەتمەك. ② پارتلىماق.

I n. ① باھار، ئەتىياز، ئەتىياز پەسلى. ② بۇلاق. ③ سەكرەش، ئاتلاش. ④ پۈرژىنا. ⑤ ئېلاستىكلىق، ئېلاستىك كۈچ. ⑥ (دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) مەنبە، مەقسەت.

sprinkle ['spriŋkl] I v. ① چاچماق، چېچىلماق، سەپمەك، سېپىلما- مەك. ② سىم-سىم يامغۇر ياغماق. II n. سىم-سىم يامغۇر، ئۇششاق يامغۇر.

sprung [sprʌŋ] v. → spring.

spun [spʌn] v. → spin.

spur [spə:] I n. ① غىدىقلىغۇچى ماددا. ② تاغ تۇمشۇقى، يار. II v. ① (~ red ؛ ~ red [spə:d] ~ring [spə:riŋ]) ① ھەيدىمەك، قوغلىماق. ② غىدىقلىماق.

spurn [spə:n] v. ① چەتكە قاقماق، يەكلىمەك. ② ژاز كەچمەك، تاشلىۋەتمەك.

spy [spai] I n. جاسۇس. II v. ① جاسۇسلۇق قىلماق، رازۋېدكا قىلماق. ② سەزمەك، سېزىپ قالماق.

sq. =**square.**

square [skwɛə] I n. ① كۋادرات شەكىل، تۆت چاسا. ② مەيدان: Tien An Men ~ تيەنئەنمېن مەيدانى. ③ (ماتېماتىكا) كۋادرات. ④ كۋادرات. ⑤ تەك بۇلۇڭلۇق سىزغۇچ. II v. ① چاسىلىماق، چاسىلانماق. ① تۈزلىمەك، تۈزەلمەك. ③ (ماتېماتىكا) يۈزىنى تاپماق. ④ ھېسابنى تۆگەتمەك. III adj. ① چاسا، تۆت چاسا، كۋادرات. ② تەك بۇلۇڭ. ③ ئادالەتلىك، ئادىل. IV adv. ① تەك، تۈپتۈز. ئادالەتلىك بىلەن، ئادىللىق بىلەن.

squeak [skwi:k] I n. چىرىلداش، چىر-چىر (ئاۋاز) II v. چىرىلدىماق.

squees [skwi:z] I v. قىستىماق، قىستالماق؛ ئەزمەك، ئېزىلە- مەك؛ سىقماق، سىقىلماق. II n. ① قىستىلىش، سىقىلىش، ئېزىلە-

لمش. ② شۇلۇڭالغان پۇل.

squire ['skwaiə] n. (ئەنگلىيە تىلىدا) ئېسىلزادە؛ پومېشچىك.

squirrel ['skwirəl] n. تىيىن (بىر خىل ھايۋان).

St. =**street.**

stab [stæb] v. I ① (~bed ؛ ~bing ؛ ~ bed) سانجىماق؛ تۇرتمەك، نوقۇماق. ② ئاغرىتماق، ئاغرىقنى قوزغىماق.

II n. ① سانجىش؛ تۇرتۇش، نوقۇش. ② ئاغرىتىش.

stable[1] ['steibl] adj. ① مۇستەھكەم، پۇختا. ② تۇراقلىق، مۇقىم.

stable[2] ['steibl] n. ئاتخانا، ئېغىل.

stack [stæk] n. I ① دۆۋە، دەستە، توپ. ② جازا. ③ تۇرخۇن، دۆۋىلىمەك، توپلىماق.

II v. دۆۋىلىمەك، توپلىماق.

stadium ['steidjəm] n. (~s ، stadia) تەنتەربىيە مەيدانى (چوڭ-ربسىدە ئورۇندۇقلىرى بار مەيدان).

staff [sta:f] n. I ① (staves ['steivz] ، ~ s) ھاسا؛ تاياق، خادا؛ بادرا. ② تۇۋرۇك، تېرەك. ③ (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) بار-لىق خادىملار. ④ ‹ھەربىي، شتاب ئورگىنى.

stage [steidʒ] n. I ①سەھنە. ② باسقۇچ، مەزگىل. ③ مۇساپە، يول.

II v. (ئويۇن) قويماق، كۆرسەتمەك.

stagger['stægə] v. I ① قىمىرلىماق، قىمىرلاتماق، ئىرغاڭلىماق، ئىرغاڭلاتماق، تەۋرىمەك، تەۋرەتمەك. ② ئىككىلەنمەك، ئىككىلەن-دۈرمەك، ئارىسالدى بولماق.

II n. دەلدەڭلەش، ئىرغاڭلاش، سۆرد-لىپ مېڭىش.

stain [stein] n. I ① داغ، داغ ئىزى. ② بوياق ماتېرىياللىرى.

II v. ① داغ چۈشمەك، داغ چۈشۈرمەك؛ كىرلەشمەك، كىرلەشتۇر-مەك، مەينەت قىلماق. ② بويىماق، رەڭ بېرمەك.

stair [stɛə] n. (دائىم كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) پەلەمپەي.

stake [steik] n. I ① قوزۇق، بەلگە قوزۇقى. ② دوغا تىكىلگەن پۇل. ③ (مۇسابىقىلەردە) مۇكاپات بۇيۇملىرى. ④ پايدا-زىيان مۇناسىۋىتى.

Ⅱ v. ① تىرەپ قويماق. ② قوزۇق قېقىپ ئايرىماق. ③ قىمار ئويناماق.

stale [steil] adj. ① پۇراپ قالغان، كونىراپ قالغان (يېمەكلىك) . ② چىرىك؛ كونا.

stalk [stɔ:k] n. ساپاق (گۈل ۋە يوپۇرماقلارنىڭ) .

stall [stɔ:l] Ⅰ n. ① ئېغىل. ② تەنزە، دۇكان، بوتكا. ③ (تىياتىرخانىلاردا) ئالدىنقى قاتاردىكى ئورۇن. Ⅱ v. ① ئېغىلغا سولىماق. ② (ماتور) توختىماق. ③ كونترول قىلىشقا ئامال بولماسلىق (ئايروپىلاننى) . ④ ئارقىغا سوزماق، كېچىكتۈرمەك.

stamp [stæmp] Ⅰ v. ① دەسسىمەك؛ تەپمەك، تېپىچەكلىمەك. ② تامغا باسماق. ③ ماركا چاپلىماق. ④ مەڭگۈ ئېسىدە ساقلىماق. ⑤ بىلدۈرمەك، ئىزھار قىلماق. Ⅱ n. ① دەسسەش؛ تېپىش، تېپىچەكلەش. ② تامغا. ③ پوچتا ماركىسى. ④ تۈر، خىل.

stand [stænd] Ⅰ v. (stood ؛ stood [stud]) ① تۇرماق، ئۆرە تۇرماق. ② تىكلىمەك. ③ بەرداشلىق بەرمەك ‖ ~ by ① قوۋۇۋەتلىمەك، ياردەم قىلماق، قوللىماق. ② چەتتە تۇرۇپ تاماشا كۆرمەك. ③ ئەمەل قىلماق، ۋەدىسىگە ۋاپا قىلماق / ~ for ① قوۋۇۋەتلىمەك، قوللىماق، ھىمايە قىلماق. ② ۋەكىللىك قىلماق / ~ aut ① كۆزگە كۆرۈنگەن، كۆزگە كۆرۈنەرلىك. ② قەتئىي داۋاملاشتۇرماق، ئاخىرغىچە چىڭ تۇرماق / ~ up for ① ئاقلىماق، ھىمايە قىلماق. ① Ⅱ n. توختاش، توختاپ قېلىش. ② قارشىلىق ھالىتى. ③ مەيدان، مەۋقە. ④ جازا. ⑤ تەنزە.

standard ['stændəd] Ⅰ n. ① بايراق، ھەربىي بايراق. ② ئۆلچەم. ③ يىللىق (باشلانغۇچ مەكتەپتە) . Ⅱ adj. ① ئۆلچەملىك. ② نوپۇزلۇق، ئالدىنقى قاتاردىكى.

standpoint ['stændpɔint] n. مەيدان، كۆز قاراش، نۇقتىئىينەزەر.

star [sta:] Ⅰ n. ① يۇلتۇز، تۇرغۇن يۇلتۇز. ② چولپان، مەشھۇر شەخس. ③ پېشانە. Ⅱ v. ① (~ring ؛ ~ ved ؛ ~ red)

يۇلتۇز بەلگىسى قويماق. ② ئاساسىي رول ئالماق.

starch [staːtʃ] I n. كراخمال. II v. پارتلىماق.

stare [stɛə] I v. زەڭ قويۇپ قارىماق، تىكىلىپ قارىماق. II n. زەڭ قويۇپ قاراش، تىكىلىپ قاراش.

start [staːt] I v. ① ئاتلاتماق، يولغا چىقماق. ② باشلىماق، كىرىشمەك. ③ قوزغالماق ‖ ~ off [out] ئاتلانماق، يولغا چىقماق؛ باشلىماق. II n. ① ئاتلىنىش، يولغا چىقىش؛ باشلاش، باشلىنىش. ② چۆچۈش، چۆچۈتۈش.

startle ['staːtl] v. ھەيران قالدۇرماق، چۆچۈتمەك.

starve [staːv] v. ① ئاچ قالماق، ئاچ قويماق. ② ئاچلىقتىن ئۆلمەك، ئاچلىقتىن ئۆلتۈرمەك.

state[1] [steit] I n. ① (كۆپلۈك ئىشلىتىلمىدۇ) ئەھۋال، ھالەت. ② دۆلەت، ھۆكۈمەت. ③ (ئامېرىكىدا) شتات. II adj. ① دۆلەت ئىگىلىكى، دۆلەت ئىگىلىكىدىكى. ② شتات ئىگىلىكىدىكى. ③ رەسمىي.

state[2] [steit] v. بايانات ئېلان قىلماق، جاكارلىماق، ئۇقتۇرماق.

stately ['steitli] adj. ھەيۋەتلىك، ھەشەمەتلىك.

statement ['steitmənt] n. ① بايانات. ① (سودا) ھېساب بوغۇش تالونى.

statesman ['steitsmən] statesmen (['steitsmən]) سىياسىئون، دۆلەت ئەربابى.

station ['steiʃən] I n. ① ئورۇن. ② سالاھىيەت. ③ ئىستانسا. II v. جايلاشماق، جايلاشتۇرماق، ئورۇنلاشماق، ئورۇنلاشتۇرماق.

statue ['stætjuː] n. ھەيكەل.

stature ['stæʃə] n. بوي، بەست.

status ['steitəs] n. ① سالاھىيەت، مەرتىۋە، ئورۇن. ② ھال، ئەھۋال.

stay [stei] I v. ① تۇرماق، ۋاقىتلىق تۇرماق. ② داۋام قىلماق،

قەتئي داۋاملاشتۇرماق. ③ توختاتماق. ④ باسماق ~
away كەلمەسلىك؛ ئايرىلماق / in ~ ئۆيدە (بولماق). سىرتقا
چىقماسلىق / out ~ سىرتتا / up ~ ئۇخلىماسلىق. Ⅱ n. ①
تۇرۇش، توختاش. ② بېسىش، توختىتىش. ③ تىرەك، تۇۋرۇك.
stead [sted] n. ① ئورنىغا قويۇش. ② پايدىلىق، كېرەكلىك.
steadfast ['stedfəst] adj. قەتئي، تەۋرەنمەي.
steady ['stedi] adj. Ⅰ ①مۇستەھكەم، پۇختا، چىڭ. ② تۇراقلىق،
مۇقىم. v. Ⅱ مۇقىملاشتۇرماق، چىڭىتماق.
steak [steik] n. ① توغرالغان كالا گۆشى؛ توغرالغان بېلىق گۆشى.
②كالا گۆشى سەي(قېلىن توغرالغان كالا گۆشىدىن ياسالغان سەي).
steal [sti:l] v. ① (stolen ['stəulən]؛ stole [stəul]) ئوغرىلىماق،
ئوغرىلىق قىلماق. ② تىكىۋەتمەك، غېپ قىلىپ تىكىۋەتمەك.
steam [sti:m] n. Ⅰ ①ھور، پار. ② (جانلىق تىلدا) كۆچ قۇۋۋىتى.
v. Ⅱ ①پارغا ئايلانماق. ② پار بىلەن قوزغالماق. ③ دۇملىمەك.
steamer ['sti:mə] n. ① ماتورلۇق كېمە؛ پاراخوت. ② قاسقان.
steel [sti:l] n. Ⅰ ① پولات. ② پولات قورال (نەيزە، خەنجەر
قاتارلىقلار). v. Ⅱ ① ، . . . گە پولات ئارىلاشتۇرماق.
② كۆچەيتمەك. adj. Ⅲ پولات، پولاتتەك.
steep [sti:p] adj. ① تىك، تىك يانتۇ، قىيا. ② (جانلىق تىلدا)
بەكمۇ، تولىمۇ (تەلەپنى كۆرسىتىدۇ).
steeple ['sti:pl] n. قۇببە.
steer[stiə] v. رول تۇتماق؛ ھەيدىمەك (ماشىنا، كېمە قاتارلىقلارنىڭ).
stem[stem] n. Ⅰ ① غول. ② ساپ (ئەسۋابلارنىڭ) ③ گەۋدە. ④
كېمە تۇمشۇقى. v. Ⅱ (~med ؛ ~ med ~ming) كېلىپ چىقماق.
step [step] v. Ⅰ (~ped ؛ ~ped ~ping) ماڭماق، يۈرمەك،
قەدەم تاشلىماق. n. Ⅱ ① قەدەم، چامدام. ③ ئاياغ تاۋۇش.
③ باسقۇچ، تەدبىر، چارە. ④ پەلەمپەي. ⑤ دەرىجە ‖ in ~ تەكشى
keep ~ with sb. / بىراۋ بىلەن قەدىمى تەكشى بولماق.

www.uyghurkitap.com

stereo ['stiəriəu] adj. پوتۇن گەۋدىلىك، ستېرېئو.

stern [stə:n] adj. قاتتىق، كەسكىن، چىڭ، قەتئىي.

sth. = **something.**

stick[1] [stik] I n. ① (كېسىۋېتىلگەن) شاخ (دەرەخنىڭ). ② ھاسا، تاياق. II v. تىرىمەك، تايانماق (ھاسىغا).

stick[2] [stik] v. سانجىماق، تىقماق، كىر- (stuck ؛ stuck [stʌk]) گۇزمەك؛ چاپلىماق، چاچلاشماق ‖ ~ at ① داۋاملاشتۇرماق، قەتئىي داۋاملاشتۇرماق. ② ئىككىلەنمەك، ئارىسالدى بولماق / ~ to ① سادىق بولماق. ② چىڭ تۇرماق؛ داۋاملاشتۇرماق، قەتئىي داۋاملاشتۇرماق.

stiff [stif] adj. ① قاتتىق، ئېگىلمەيدىغان، توز. ② قويۇق.

still[1] [stil] I adj. جىمجىت، تىپتىنچ. II n. ① جىمجىتلىق، تىپتىنچ. ② سەھنە رەسىملىرى، سۈرەت.

still[2] [stil] adv. يەنە، يەنىلا، تېخى، تېخىچە ھېلى، ھېلىمۇ.

stillness ['stilnis] n. جىمجىتلىق.

stimulate ['stimjuleit] v. ① تەسىر قىلماق، تەسىر قوزغىماق. ② رىغبەتلەندۈرمەك.

stimulus ['stimjuləs] n. تەسىر قىلغۇچى نەرسىلەر، تەسىر قوزغىغۇچى نەرسىلەر، تەسىر (stimuli ['stimjulai]) چى نەرسىلەر.

sting [stiŋ] I n. ① 〈ھاشارات〉 تىكەن. ② 〈ئۆسۈملۈك〉 تىكەن. ③ (قۇرت-قوڭغۇزلار) چېقىش، چېقىۋېلىش. ④ دەرد، ئاغرىق. II v. (stung ؛ stung [stʌŋ]) ① (ھاشاراتلار) چاقماق، چېقىۋالماق. ② سانجىماق. ③ ئاغرىماق، ئاغرىتماق.

stir [stə:] I v. ① مىدىرلىماق، (~red ؛ ~ red) مىدىرلاتماق. ② ئېلەشتۇرمەك، مالتىلىماق، قوچۇماق (سۈيۇق جىسىملارنى). ③ قوزغىماق، قوزغالماق. ④ تەسىرلەنمەك، تەسىرلەندۈرمەك. II n. ① ئەنسىزلىك، پاراكەندىلىك. ② قوچۇش،

مالتىلاش، ئېلەشتۇرۇش.

stitch [stitʃ] n. I تىكىش. II v. تىكمەك (كىيىمنى).

stock [stɔk] n. ① يىلتىز؛ كۆتەك. ② ساپاق، تۇنقۇچ. ③قانداشلىق. ④ خام ماتېرىيال. ⑤ ئۆي هايۋانلىرى. ⑥(كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) كېمە ياساش جازىسى، كېمە ياساش سۇپىسى. ⑦ پاي، پاي چېكى. II adj. ① خەزىنىدە بار، نەق بار. ② كونا، چىرىك. ③ چارۋىچىلىق.

stocking ['stɔkiŋ] n. ئۇزۇن پايپاق.

stoker ['stəukə] n. ① ئوت قالاش ئىشچىسى. ② ئاپتوماتىك كۆمۈر ئېلىش ماشىنىسى.

stole [stəul] v. → steal.

stolen ['stəulən] v. → steal.

stomach ['stʌmək] n. ① ئاشقازان. ② (جانلىق تىلدا) قورساق. ③ ئىشتىما، نەپس.

stone [stəun] n. I تاش. II v. ① . . . گە تاش ئاتماق. ② . . . نىڭ يادروسىنى ئېلىپ تاشلىماق.

stony ['stəuni] adj. تاشلىق؛ تاشتەك.

stood [stud] v. → stand.

stool [stu:l] n. ① بەندىك. ② گەندە.

stoop [stu:p] v. I ئەگمەك، ئېگىلمەك، ئېگىشمەك. II n. ئېگىلىش.

stop [stɔp] v. I (~ped ; ~ped ; ~ping) ① توختىماق، توختاتماق، توختاق، توختاپ قالماق. ② تۇرماق، هايال بولماق.

II n. ① توختاپ قېلىش، تۇرۇپ قېلىش، توختاپ تۇرۇش. ② بېكەت. ③ تورمۇز ‖ full ~ چېكىت (.).

stor(e)y ['stɔ:ri] n. قەۋەت (ئۆي، بىنالارنىڭ).

storage ['stɔ:ridʒ] n. ① ساقلاش، زاپاس ساقلاش. ② ئامبار، ئىسكىلات.

store [stɔ:] n. I ① زاپاس. ② دۇكان، ماگىزىن. ③ ئامبار،

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

ئىسكىلات. Ⅱ v. ① ساقلىماق، يېغىپ ساقلىماق.
② تەمىنلىمەك.

stork [stɔ:k] n. لەگلەك (قۇش).

storm [stɔ:m] Ⅰ n. ① بوران، بوران-چاپقۇن. ② بىر پەس، بىر دەم. Ⅱ v. ① شىددەتلىك ھۇجۇم قىلماق، بىردىنلا ئىلكىگە ئالماق. ② شاۋقۇن سالماق، ھۆركىرىمەك.

stormy ['stɔ:mi] adj. ① بوران-چاپقۇنلۇق، شۇرغانلىق. ② شىددەتلىك، قاتتىق.

story[1] ['stɔ:ri] n. ① ھېكايە. ②〈بالىلاردا〉 يالغان گەپ.

story[2] ['stɔ:ri] n. =storey.

stout [staut] adj. ① سېمىز، ساغلام. ② مۇستەھكەم، پۇختا. ③ قەتئىي، كەسكىن.

stove [stəuv] n. مەش، ئوچاق.

stragihtway ['streitwei] دەرھال، شۇئان.

straight [streit] Ⅰ adj. ① توز، ئۇدۇل. ② رەتلىك. Ⅱ adv. ① توز، شۇئان. ② توغرىدىن-توغرا، بىۋاستە ~ awy [off] دەرھال، شۇئان.

straighten ['streitn] v. ① توزلىمەك، توزلەنمەك، رەتلىمەك، رەتكە سالماق.

strain [strein] Ⅰ v. ① چىڭ تارتماق، قاتتىق تارماق. ② بارلىق كۈچىنى چىقارماق. ③ كەلسە-كەلمەس ئىشلەتمەك، قالايمىقان ئىشلەتمەك، ئۆزى خالىغانچە پايدىلانماق (ھوقۇقىدىن). Ⅱ n. ① چىڭ تارتىش. ② كۈچەيتىش. ③ جىددىيلىشىش. ④ ئاھاڭ، تون؛ مۇقام. ⑤ ئۇرۇق.

strait [streit] n. ① بوغۇز (دېڭىزنىڭ). ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) قىيىنچىلىق.

strand [strænd] v. ① تېيىز سۇدا توختاپ قالماق (كېمە). ② قىيىن ئەھۋالغا چۈشۈپ قالماق.

strange [streindʒ] adj. ① يات، يوچۇن. ② غەلىتە، ئاجايىپ.

strangely ['streindʒli] adv. ① يات، يوچۇن. ② غەلىتە، ئاجايىپ.

stranger ['streindʒə] n. ① يات ئادەم، يوچۇن كىشى. ② كەسىپ ئەھلى ئەمەس (ئادەم).

strap [stræp] n. I كەمەر، تاسما. II v. (~ping ; ~ped ; ~ped) ① باغلىماق (تاسما بىلەن). ② (تاسما بىلەن) ئۇرماق.

strategy ['strætidʒi] n. ئىستراتېگىيە.

straw [strɔ:] n. I پاخال، شال پاخىلى. II adj. ① پاخال، پاخالـ ◇ a ~ hat: چىغ قالپاق. ② سۇس سېرىق رەڭلىك.

strawberry [6strɔ:bəri] n. قوي بۆلدۇرگىنى.

stray [strei] v. I ① يولدىن ئازماق، يولدىن ئادىشىپ قالماق. ② چۇشكۈنلەشمەك. II adj. ① ئادىشىپ قالغان، ئازغان. ② تاسادىپىي، تۇيۇقسىز. III n. ① ئادىشىپ قالغان بالا. ② ئادىشىپ قالغان ھايۋانات. (ئۆي ھايۋانلىرى).

streak [stri:k] n. I سىزىقچە، سىزىق، يول. II v. ① سىزىق تارتماق، يول چىقارماق. ② (جانلىق تىلدا) ئۇچقاندەك چاپماق.

stream [stri:m] n. I ① ئېرىق، ئۆستەڭ. ② ئېقىم، سۇ ئېقىمى. II v. ① ئاقماق. ② لەپىلدىمەك.

street [stri:t] n. كوچا، رەستە.

strength [streŋθ] n. ① كۈچ، قۇۋۋەت، كۈچ-قۇۋۋەت. ② ئەمەلىي كۈچ؛ ئەسكەر كۈچى.

strengthen ['streŋθən] v. كۈچەيمەك، كۈچەيتمەك.

stress [stres] n. I ① بېسىم، بېسىم كۈچ. ② مۇھىم نۇقتا. ③ (تىلدا) ئۇرغۇ. ④ تەكىتلەش: lay [put]~ (up) on sth. بىرەر ئىشنى تەكىتلىمەك. II v. ① تەكىتلىمەك. ② ئۇرغۇلۇق ئوقۇماق.

stretch [stretʃ] v. I ① سوزماق، سوزۇلماق. ② كەلسە-كەلمەس

ئىشلەتمەك، قالايمىقان ئىشلەتمەك. II n. ① سوزۇلۇش. ② يېيىلىش، ئەۋج ئېلىش a ~of open contry بىپايان دالا.

stricken ['strikən] adj. (كېسەل، ئازاب، ئاپەت) قاتارلىقلارغا) يولۇققان، ئۇچرىغان، دۇچ كەلگەن: the ~ area ئاپەتكە ئۇچرىغان رايون.

strict [strikt] adj. ① قاتتىق، قەتئىي، كەسكىن. ② ھەم، چىك، مەھكەم. ③ ئېنىق، توغرا be ~ with || قاتتىق تۇتماق، قاتتىق تەلەپ قويماق.

stride [straid] ① چوڭ v. (strode [strəud] ; stridden ['stridən]) قەدەم تاشلاپ ماڭماق، چوڭ چامدىماق. ② ئاتلاپ ئۆتمەك. II n. چوڭ قەدەم.

strife [straif] n. جېدەل، ماجىرا، توقۇنۇش.

strike [straik] v. I (struck ; struck [strʌk] ; stricken ['strikən]) ① سوقماق، قاقماق، ئۇرماق، ئۇرۇلماق، تەگمەك، تەگكۈزمەك. ② ھۇجۇم قىلماق، زەربە بەرمەك. ③ سۈركىمەك، ياقماق (سەرەڭگە). ④ تاپماق، تېپىلماق. ⑤ ھېس قىلماق، ھېس قىلدۇرماق، ئويلانماق، ئويلاندۇرماق، تەسىرات قالماق، تەسىرات قالدۇرماق. ⑥ ئىش تاشلىماق. ⑦〈ئۆسۈملۈك〉 يىلتىز تارتماق. ⑧ چېدىرنى يىغماق، بايراق چۈشۈرمەك in || ~ لوقما سالماق، ئېغىز غېرىچلىماق / off ① ~ كېسىپ تاشلىماق. ② ئىلىۋەتمەك، ئېلىپ تاشلىماق. II n. ① ئىش تاشلاش. ② كان بايلىقلىرىنى تېپىش. ③ (ئايروپىلاندا) ھۇجۇم قىلىش، زەربە بېرىش.

strike-breaker ['straik'breikə] n. ئىشچىلار خائىنى؛ ئىش تاشلاشقا بۇزغۇنچىلىق قىلغۇچى.

striken ['strikən] v. → strike.

striking ['straikiŋ] adj. كۆزگە كۆرۈنەرلىك.

string [striŋ] I n. ①يىپ، شوينا، بوغقۇچ. ② تار. II v. ① (strung ; strung [strʌŋ]) تار سالماق، تار تەڭشىمەك.

② چاتماق، ئۆتكۈزمەك. ③ چىگمەك، باغلىماق، تاڭماق.

strip [strip] v. I ① سويماق، ئېلىپ (~ping ، ~ped ؛ ~ped) تاشلىماق، كىيىم سالماق، سالدۇرماق. ② تارتىۋالماق. ③ سېغىپ تۈگەتمەك (سۈتنى). II n. پارچە: a ~of board بىر پارچە تاختاي.

stripe [straip] n. ① سىزىقچە، سىزىق، يول. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) يەڭ بەلگىسى. ③ (ئامېرىكا تىلىدا) تىپ.

striped [straipt] adj. يوللۇق، سىزىقلىق.

strive [straiv]، ① تىرىشماق (['strivn] striven ؛ strove [strəuv]) v. كۈرەش قىلماق. ② ئېلىشماق، تۈتۈشماق، چېلىشماق.

strode [strəud] v. → stride.

stroke [strəuk] I n. ئۇرۇش، ئۇرۇلۇش، سوقۇش، سوقۇشۇش. II v. سىلىماق.

stroll [strəul] v. I چۆرگىلەپ كەلمەك، ئايلىنىپ كەلمەك، لاغايلاپ يۈرمەك. II n. چۆرگىلەپ يۈرۈش، لاغايلاپ يۈرۈش، سەيلە قىلىش.

strong [strɔŋ] adj. ① كۈچلۈك، قاۋۇل، ساغلام. ② قاتتىق، چىلك، مەھكەم، مۇستەھكەم، قۇدرەتلىك.

strongly ['strɔŋli] adv. → strong.

strove [strəuv] v. → strive.

struck [strʌk] v. → strike.

structure ['strʌktʃə] n. قۇرۇلۇش، تۈزۈلۈش، قۇرۇلما، تۈزۈلمە.

strung [strʌŋ] v. → string.

stubborn ['stʌbən] adj. ① قەيسەرلىك، قەيسەر. ② جاھىل، تەرسا، كاج.

stuck [stʌk] v. → stick.

student ['stju:dənt] n. ① ئوقۇغۇچى. ② تەتقىقاتچى.

studio ['stju:diəu] n. ① رەسىمخانا، رەسىم سىزىش ئۆيى. ② كىنو ستۇدىيىسى.

study ['stʌdi] I n. ① ئۆگىنىش، ئوقۇش. ② تەتقىقات، تەتقىق قىلىش. II v. ① ئۆگەنمەك، ئوقۇماق. ② تەتقىق قىلماق. ③ مۇلاھىزە قىلماق، ئويلانماق. ④ سىنچىلاپ قارىماق.

stuff [stʌf] I n. ① ماتېرىيال، نەرسە-كېرەك، نەرسە، بۇيۇم. ② كېرەكسىز نەرسىلەر. II v. توشقۇزماق، تولدۇرماق، سالماق.

stumble ['stʌmbl] v. ① پۇتلاشماق، پۇتلىشىپ يىقىلماق. ② ئېگىز-پەس ماڭماق، دەلدەڭشىپ ماڭماق. ③ خاتالاشماق. ④ كېكەچلەپ سۆزلىمەك.

stump [stʌmp] I n. كۆتەك، دەرەخ كۆتىكى. II v. ① دەلدەڭلەپ ماڭماق، ئېغىر قەدەم تاشلاپ ماڭماق. ② (جانلىق تىلدا) دۇدۇقۇپ قالماق، گەپ قىلالماي قالماق.

stung [stʌŋ] v. → sting.

stupid ['stju:pid] adj. قاشاڭ، دۆت، ئەخمەق.

sturdy ['stə:di] adj. ساغلام، تەمبەل، قابىل، كۈچلۈك.

style [stail] I n. ① خىسلەت، ئىستىل، ئۇسلۇب. ② مودا. ③ خىل، تۈر. II v. ① نام بەرمەك، لايىھىلىمەك.

subdue [səb'dju:] v. ① بويسۇنماق، بويسۇندۇرماق. ② باسماق، بېسىۋالماق (ھېسسىياتنى). ③ ئاجىزلاشماق، ئاجىزلاشتۇرماق.

subject[1] ['sʌbdʒikt] I n. تېما، ماۋزۇ. ② (گرامماتىكا) ئىگە. ③ ئىلىم-پەن. II adj. باشقا دۆلەتنىڭ ھۆكۈمرانلىقىدىكى، بېقىندى.

subject[2] [səb'dʒekt] v. ① مەنسۇپ قىلماق. ② ئۇچراتماق.

subjectivism [səb'dʒektivizəm] n. سۇبيېكتىپچىلىق.

sublime [sʌb'laim] adj. ① يۇكسەك، ئالىي، ئۇلۇغ، ئۇلۇغۋار. ② سەلتەنەتلىك، ھەشەمەتلىك.

submarine ['sʌbməri:n] I adj. دېڭىز تېگىدىكى، دېڭىزدا ئۆ-

سمدىغان. n. Ⅱ سۇ ئاستى كېمە.

submerge [səb'mə:dʒ] v.سۇغا چۆكمەك، سۇغا شۇڭغۇماق.

submit[səb'mit] v. (~ted ، ~ting) ① بويسۇنماق، بويسۇندۇرماق، باش ئەگمەك، باش ئەگدۈرمەك. ② ئوتتۇرىغا قويماق، ئىلتىماس قىلماق. ③ . . . دەپ ھېسابلىماق، . . . دەپ قارىماق.

subscribe [səb'skaib] v. ① ماددىي ياردەم. بەرمەك، ئىئانە بەرمەك. ② يېزىلماق (گېزىت، ژۇرنالغا). ③ئىمزا قويماق، قول قويماق. ④ قوشۇلماق، ماقۇل بولماق.

subscription [səb'skripʃən] n. ① ماددىي ياردەم بېرىش، ئىئانە بېرىش. ② يېزىلىش (گېزىت، ژۇرنالغا). ③ قول قويۇش، ئىمزا قويۇش.

subsequent [sʌbsikwənt] adj. كېيىن، ئۇنىڭدىن كېيىن، كېيىنكى.

subsequently ['sʌbsikwəntli] adv. كېيىن، ئۇنىڭدىن كېيىن، كەينىدىنلا.

substance ['sʌbstəns] n. ① ماددا. ② ماھىيەت، مەزمۇن، مۇھىم نۇقتا. ③ مال-مۇلۈك، بايلىق.

substantial [səb'stænʃəl] adj. ① ھەقىقىي، ئەمەلىي. ② چىڭ، مۇستەھكەم، پۇختا. ③ زور.

substitute ['sʌbstitju:t] n. Ⅰ ① ئالماشتۇرۇلغۇچى. ② . . . نىڭ ئورنىدا ئىشلىتىلىدىغان بۇيۇم. ③ ئالماشتۇرۇلىدىغان سۆز، ئورنىغا قويۇلىدىغان سۆز. v. Ⅱ . . . نىڭ ئورنىغا قويماق، ئالماشتۇرماق.

substitution ['sʌbsti'tju:ʃən] n. ئورننىنى بېسىش، ئالماشتۇرۇش، ئالمىشىش.

subtle ['sʌtl] adj. ① ئىنچىكە، نازۇك. ② سەزگۈر، ئۆتكۈر. ③ ئۇستىلىق، ئەپچىللىك. ④ خەتەرلىك.

suburb ['sʌbə:b] n. شەھەر ئەتراپى، شەھەر ئەتراپى رايون.

succeed [sək'si:d] v. ① ژۇجۇدقا چىقارماق، نەتىجە قازانماق،

www.uyghurkitap.com

مۇۋەپپەقىيەت قازانماق. ② داۋاملاشماق، داۋاملاشتۇرماق، ۋارىسلىق قىلماق.

success [sək'ses] n. ① مۇۋەپپەقىيەت، مۇۋەپپەقىيەت قازىنىش. ② مۇۋەپپەقىيەت قازانغۇچى. ③ نەتىجىلىك ئىش.

successful [sək'sesful] adj. مۇۋەپپەقىيەتلىك، غەلىبىلىك.

successfully [sək'sesfuli] adv. →sussessful.

succession [sək'seʃən] n. ① ئارقا-ئارقىدىن پەيدا بولۇش، ئۇ-زۇلمەي مەيدانغا كېلىش. ② ۋارىسلىق، ۋارىسلىق قىلىش.

successive [sək'sesiv] adj. ئارقا-ئارقىدىن ئۇدا، ئۇزلۇكسىز.

successor [sək'sesə] n. ئىزباسار، ۋەزىپە ئۆتكۈزۈۋالغۇچى.

such [sʌtʃ] I adj. ① بۇنداق، شۇنداق، شۇ قەدەر. ② مەلۇم ... ‖ ... that... ~ بولغاچقا / as ~ مەسىلەن.

II pron. بۇنداق (كىشىلەر، نەرسىلەر)، شۇنداق (كىشىلەر، نەرسىلەر)، شۇلار، بۇلار، ئۇلار.

suck [sʌk] v. ① شورىماق، سۈمۈرمەك. ② قوبۇل قىلماق. ③ تارتماق.

sudden ['sʌdn] I adj. تاسادىپىي، تۇيۇقسىز، ئۇشتۇمتۇت.

II n. تاسادىپىيلىك، تۇيۇقسىزلىق.

suddenly ['sʌdnli] adv. تاسادىپىي، تۇيۇقسىز، ئۇشتۇمتۇت.

suffer ['sʌfə] v. ① جاپا چەكمەك، ئازابلانماق. ② ئۇچرىماق، ئۇچراتماق. ③ سەۋر قىلماق، چىداپ تۇرماق.

suffering ['sʌfəriŋ] n. ئازاب، ئازاب-ئوقۇبەت، كۈلپەت، قىيىنچىلىق.

suffice [sə'fais] v. ① يەتمەك، يېتەرلىك بولماق. ② قانائەتلەنمەك، قانائەتلەندۈرمەك.

sufficient [sə'fiʃənt] adj. يېتەرلىك، تولۇق.

sufficiently [sə'fiʃəntli] adv. → sufficient.

sugar ['ʃugə] I n. شېكەر، قەنت. II v. شېكەر ئارىلاشتۇر-

ماق، قەنت سالماق.

suggest [sə'dʒest] v. ① تەكلىپ بەرمەك، تەشەببۇس قىلماق. ② ئەسلەتمەك، ئېسىگە سېلىپ قويماق.

suggestion [sə'dʒestʃən] n. ① تەكلىپ-تەشەببۇس، پىكىر. ② ئەسلىتىش، ئېسىگە سېلىپ قويۇش، ئىشارەت قىلىش.

suit [sju:t] n. I ① بىر يۈرۈش، بىر قۇر. ② ئەرز، دەۋا. ③ نىكاھلىنىشنى تەلەپ قىلىش. v. II ئۇيغۇن كەلمەك، ئۇيغۇن كەلتۈرمەك، لايىقىدا بولماق، لايىقىدا قىلماق.

suitable['sju:təbl] adj. ئۇيغۇن، لايىق، مۇۋاپىق.

suitcase ['sju:tkeis] n. چامادان، قول چامادان.

sullen ['sʌlən] adj. ① غەزەپلەنگەن، دەرغەزەپ بولغان؛ ئاچچىقلانغان، قاپىقى سېلىنغان. ②〈ھاۋا〉 تۇتۇق.

sulphur ['sʌfə] n.〈خىمىيە〉 گۈڭگۈرت.

sum [sʌm] n. I ① ئومۇمىي سان، جەمئىي. ② ھېساب تېمىسى. ③ سوممىا، سوممىسى. ④ [the ~] قىسقىچە چۈشەنچە || in ~ قىسقىسى، سۆزنىڭ قىسقىسى. v. II (~ med، ~ med، ~ming) ئومۇملاشتۇرماق، يىغىنچاقلىماق || up ~ ① قوشۇپ ھېسابلىماق، جەملىمەك. ② يىغىنچاقلىماق، خۇلاسە چىقارماق.

summary ['sʌməri] n. I قىسقىچە ئەھۋال، قىسقىچە مەزمۇن. adj. II ① قىسقىچە. ② دەرھال، شۇئان.

summer ['sʌmə] n. I ياز، ياز پەسلى. v. II يازنى ئۆتكۈزمەك.

summit ['sʌmit] n. ① ئەڭ يۇقىرى پەللە، چوققا. ② باشلىق، باش.

summon ['sʌmən] v. ①چاقىرماق، چاقىرتماق. ② يىغماق (يىغىنغا)

sun [sʌn] n. I ① كۈن، قۇياش. ② [the ~] كۈن نۇرى، ئاپتاپ ③ تۇرغۇن يۇلتۇز. n. II (~ ned، ~ ned، ~ ning) ئاپتاپقا سالماق.

Sun. =Sunday.

sunbeam ['sʌnbi:m] n. قۇياش نۇرى، كۈن نۇرى، ئاپتاپ.

Sunday ['sʌndi] n. يەكشەنبە.

sunflower ['sʌn'flauə] n. ئاپتاپپەرەس.

sung [sʌŋ] v. → sing.

sunk [sʌŋk] v. →sink.

sunlight ['sʌnlait] n. كۈن نۇرى، قۇياش نۇرى.

sunny ['sʌni] adj. ① كۈنگەي، كۈن يۇرۇش تەرەپتىكى؛ ھاۋا ئوچۇق، ھاۋا ئوچۇق بولغان. ② شاد-خۇرام، خۇشال-خۇرام.

sunrise ['sʌnraiz] n. ① كۈن چىقىش. ② تاڭ شەھەر، سۇبھي.

sunset ['sʌnset] n.كۈنپېتىش، كەچقۇرۇن.

sunshine ['sʌnʃain] n. ① كۈن نۇرى، ئاپتاپ. ② شاد-خۇرام، خۇشال-خۇرام.

superficial [ˌsju:'pəfiʃəl] adj. يۈزەكى، تاشقى كۆرۈنۈش، يۈزە.

superfluous [sju:'pəfluəs] adj. ① ئارتۇقچە، زىيادە. ② ئېشىپ قالغان.

superintendent [ˌsju:prin'tendənt] n. ① ئاساسىي باشقۇرغۇچى. ② نازارەتچى. ③ ساقچى باشلىقى.

superior [sju:'piəriə] adj. I ① ئەلا، ئېسىل، ياخشى، سۈپەتلىك. ② كۆپرەك، جىقراق. ③ يۇقىرى. ④ تەكەببۇر، ھاكاۋۇر ‖ ~ to ئۇستۇن تۇرماق، ئېشىپ چۈشمەك. II n. يۇقىرى دەرىجە.

superiority [sju:piəri'ɔriti] n. ئەۋزەل، ئەلا، ئەلا سۈپەتلىك.

superlative [sju:'pə:lətiv] adj. ① ئەڭ يۇقىرى دەرىجىلىك، ئەڭ ئالىي ئەڭ مۇكەممەل. ② ،گراممماتىكا، ئەڭ يۇقىرى. . .

supermarket ['sju:pə'ma:kit] n. پەۋقۇلئاددە چوڭ سودا ساراي.

superpower ['sju:pə'pauə] n. دەرىجىدىن تاشقىرى چوڭ دۆلەت.

superstition ['sju:pə'stiʃən] n. خۇراپىي، خۇراپات، خۇراپاتلىق.
supper ['sʌpə] n. كەچلىك تاماق، كەچلىك غىزا.
supplement [sʌpliment] n. I ① تولۇقلاش، تولۇقلىنىش.
② قوشۇمچە سان (گېزىت-ژۇرناللارنىڭ).
v. II تولۇقلىماق، تولدۇرماق، قوشماق.
supplementary ['sʌpli'mentəri] adj. قوشۇمچە.
supply [sə'plai] v. I تەمىنلىمەك، يەتكۈزۈپ بەرمەك؛ قانائەتلەندۈرمەك. II n. ① تەمىنلەش، يەتكۈزۈپ بېرىش؛ قانائەتلەندۈرۈش.
② (كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) زاپاس بۇيۇملار.
support [sə'pɔ:t] v. I ① چىداشلىق بەرمەك، بەرداشلىق بەرمەك.
② قۇۋۋەتلىمەك، قوللىماق، يار-يۆلەك بولماق.
③ ئىسپاتلىماق، گۇۋاھلىق بەرمەك. II n. قۇۋۋەتلەش، قوشۇلۇش، يار-يۆلەك بولۇش، قامداش.
suppose [sə'pəuz] v. ① تەسەۋۋۇر قىلماق، قىياس قىلماق، تەخمىنلەمەك، مۆلچەرلىمەك، پەرەز قىلماق. ② (بۇيرۇق رايىدا كېلىپ، go [=Let's go] for a swim. : تەكلىپ بېرىشنى كۆرسىتىدۇ) suppose we سۇ ئۈزگىلى بارايلى.
suppress [se'prəs] v. ① باستۇرماق، باستۇرۇلماق. ② باسماق، تاقەت قىلماق، سەۋر قىلماق. ③ يوشۇرماق.
④ تارقىتىش مەنئى قىلىنماق، تارقىتىشنى مەنئى قىلماق (مەلۇم گېزىت-ژۇرناللارنى).
suppression [se'preʃən] n. ① باستۇرۇش، بېسىقتۇرۇش. ② تاقەت قىلىش، سەۋر قىلىش. ③ يوشۇرۇش.
④ تارقىتىشنى مەنئى قىلىش، تارقىتىش مەنئى قىلىنىش (مەلۇم گېزىت-ژۇرناللارنى).
supreme [sju:'pri:m] adj. ① ئەڭ يۇقىرى (ھوقۇق، مەرتىۋە قاتارلىقلار). ② ئەڭ مۇھىم، ئەڭ چوڭ، ئەڭ زور.

www.uyghurkitap.com

sure [ʃuə] I adj. ① شەكسىز، ئىنىق، ئىشەنچلىك؛ راست. ② ئىشەنگەن (جانلىق تىلدا) چوقۇم، جەزمەن Be ~ to... ‖ make ~ / ① چىنپۇتمەك، ھەقىقىي ئىشەنمەك. ② ئىنىقلىماق. ③ قولغا كەلتۈرمەك، تاپماق.

surely ['ʃuəli] adv. ① شەكسىز، چوقۇم، جەزمەن. ② (ئامېرىكا تىلدا) ئەلۋەتتە.

surface ['sə:fis] n. I كۆرۈنۈش، تاشقى كۆرۈنۈش، تېشى، ئۈستى، سىرتى. adj. II يۈزەكى، يۈزە.

surgeon ['sə:dʒən] n. تاشقى كېسەللىكلەر بۆلۈمى.

surgery ['sə:dʒəri] n. ① تاشقى كېسەللىكلەر. ② ئوپېراتسىيىخانا. ② داۋالاش ئۇيى.

surgical ['sə:dʒikəl] adj. تاشقى كېسەللىك، تاشقى كېسەللىكلەر.

surpass [sə:'pa:s] v. ئېشىپ كەتمەك، ئۈستۈپ كەتمەك.

surplus ['sə:pləs] n. I ئېشىپ قالغان مەبلەغ، ئاشقان پۇل، قالدۇق. adj. II ئېشىندى، ئاشقان، قالدۇق.

surprise [sə'praiz] n. I ①ھەيران قېلىش، ھاڭ-تاڭ قېلىش. ② تاسادىپىي ۋەقە، ھادىسە. ③ تۇيۇقسىز ھۇجۇم قىلىش. v. II ① ھەيران قالدۇرماق، چۆچۈتمەك. ② تۇيۇقسىز ھۇجۇم قىلماق.

surprising [sə'praiziŋ] adj. ① ھەيران قالغۇدەك، ھەيران قالارلىق. ② تاسادىپىي، تۇيۇقسىز.

surrender [sə'rendə] v. I ① تەسلىم بولماق، ئەل بولماق، باش ئەگمەك. ② ۋاز كەچمەك، تاشلىماق. ③ بويسۇنماق (ھېسسىيات، ئادەت قاتارلىقلارغا). n. II ① ۋاز كېچىش، تاشلىۋېتىش. ② بويسۇنۇش، تەسلىم بولۇش، ئەل بولۇش.

surround [sə'raund] v. ① ئايلانماق، ئورالماق. ② قورشىماق، مۇھاسىرگە ئالماق.

surroundings [sə'raundiŋz] n. شارائىت؛ ئەتراپتىكى نەرسىلەر.

survey[1] [sə:'vei] v. ① قارىماق، نەزەر سالماق. ② تەكشۈرمەك، تەپتىش قىلماق. ③ ئۆلچىمەك، چارلىماق.

survey[2] ['sə:vei] n. ① ئومۇمىي نەزەر. ② كۆزدىن كەچۈرۈش، تەكشۈرۈش. ③ چارلاش، ئۆلچەش.

survive [sə'vaiv] v. ① . . . دىن ئۆزۈن ئۆمۈر كۆرمەك. ② ساقلانماق.

suspect [səs'pekt] v. I ① ھېس قىلماق، سەزمەك. ② گۇمان قىلماق، گۇمانلانماق. II n. گۇمانلىق ئادەم. III adj. گۇمانلىق.

suspend [səs'pend] v. ① ئاسماق، ئېسىپ قويماق. ② ۋاقتىنچە توختاتماق، كېچىكتۈرمەك، توختىتىپ قويماق.

suspicion [səs'piʃən] n. ① گۇمان، گۇمانلىنىش. [a ~] ② (سەل-پەل، ئازراق، بىرئاز دېگەندەك ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ): a ~ of humour ئازراق يۇمۇر.

suspicious [səs piʃəs] adj. گۇمانلىق، گۇمانلانغان، گۇمانخور.

sustain [səs'tein] v. ① تىرەپ تۇرماق. ② قۇۋۋەتلىمەك، قولـلىماق، يار-يۆلەك بولماق. ③ ئۇچرىماق، دۇچار بولماق. ④ ئىسپاتلىماق. ⑤ تونۇماق، ئېتىراپ قىلماق.

swallow[1] ['swɔləu] v. I ① يۇتماق، يەۋالماق. ② يوقالماق، غايىب بولماق. ③ چىدىماق، بەرداشلىق بەرمەك. ④ ئاسانلا ئىشىنىپ قالماق. ⑤ ئېلىپ تاشلىماق، بىكار قىلماق. ⑥ ياندۇرۇۋالماق. II n. يۇتۇش، يۇتۇۋېلىش.

swallow[2] ['swɔləu] n. قالغاچ.

swam [swæm] v. → swim.

swam [swæm] n. ئاق قۇ.

swamp [swɔmp] n. I ساز، سازلىق. II v. ① چۆكۈپ كەتمەك،

چۆكتۇرۇۋەتمەك. ② بەسىپ چۈشمەك.

swarm [swɔ:m] I n. a ~ (ھاشارات ۋە قۇش قاتارلىقلارنىڭ) توپ: ~ of ants بىر توپ چۈمۈلە. ② (ئادەملەرنىڭ) توپ: a ~ of chidren بىر توپ بالا. II v. ①(ھەرە) ئۇۋا ياسىماق. ② قىستالماق؛ توشىماق، توشۇپ كەتمەك.

sway [swei] I v. ① تەۋرىمەك، تەۋرەنمەك. ② پۇلاڭلىماق، پۇلاڭلاتماق، لىڭشىماق، لىڭشىتماق. ② كونترول قىلماق. ③ تەسىر قىلماق. II n. ① تەۋرەش، تەۋرىتىش، تەۋرىنىش. پۇلاڭلاش، پۇلاڭلىتىش، لىڭشىش، لىڭشىتىش، بىر تۇتاش باشقۇرۇش، كونترول قىلىش.

swear [swɛə] v. ① قەسەم قىلماق، قەسەم قىلدۇرماق. ② قارغىماق، لەنەت ئوقۇماق. (swore [swɔ:]؛ sworn [swɔ:n])

sweat [swet] I n. تەر. II v. تەرلىمەك، تەرلەتمەك.

Swedish ['swi:diʃ] I adj. شۋېتسىيەنىڭ II n. شۋېتسىيە تىلى.

sweep [swi:p] I v. ① سۈپۈرمەك، تازىلىماق. ② ئەتراپقا قارىماق، كۆز يۈگۈرتمەك. (swept ؛swept [swept]) II n. ① سىپاپ ئۆتمەك، سۈركەلمەك، سۈركىلىپ ئۆتمەك. ② تازىلاش، سۈپۈرۈش. ③ پۇلاڭلاش، پۇلاڭلىتىش، ئويىنىتىش.

sweet [swi:t] I adj. ① تاتلىق، شېرىن، مەززىلىك، لەززەتلىك. ② خۇش خۇي، خۇش پۇراقلىق. ③ ساپ، تازا، يېڭى. ④ كىشىنىڭ ئامراقلىقىنى كەلتۈرىدىغان. II n. ① قەنت-گېزەك. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) كەمپۈت، قەنت.

sweetness ['swi:tnis] n. ① تاتلىق، شېرىن. ② خۇش پۇراق.

swell [swel] v. ① كۆپمەك، كۆپتۈرمەك (ياغاچنىڭ سۇدا كۆپۈشى). ② ئاشماق، ئېشىپ قالماق. II n. ① (ئاۋاز) كۆتۈرۈلۈش. ② دولقۇن. ③ مودا كىشى، مۇھىم كىشى. III adj. ① (جانلىق تىلدا) مودا، گۈزەل، چىرايلىق. ② (ئامېرىكا تىلىدا) ياخشى، ئىلغار. (swollen ['swəulən]، ~ ed [sweld])

swept [swept] v. → sweep.

swift [swift] adj. چەبدەس، چاققان، تېز.

swiftly ['swiftli] adv. → swift.

swim [swim] (~ ing ، [swʌm] swum ، swam[swæm]) v. I ① سۇ ئۈزمەك، سۇغا چۆمۈلمەك. ② لەيلىمەك.

II n. ① سۇ ئۈزۈش، سۇغا چۆمۈلۈش. ② دولقۇن، ئېقىم.

swimming ['swimiŋ] n. ① سۇ ئۈزۈش. ② باش ئايلىنىش، بېشى قېيىش.

swine [swain] n. (بىرلىك شەكلى بىلەن كۆپلۈك شەكلى ئوخشاش) چوشقا.

swing [swiŋ] [swʌŋ] (swung ، v. I swung لىڭشماق، لىڭ-شىتماق، پۇلاڭلىماق، پۇلاڭلاتماق. ② چۆرگىلىمەك، چۆرگىلەتمەك، ئايلانماق، ئايلاندۇرماق. ③ گۈلەڭگۈچ ئۇچماق. II n. ① لىڭشىش، لىڭشىتىش، پۇلاڭلاش، پۇلاڭلىتىش. ② رېتىم، گۈلەڭ-گۈچ.

Swiss [swis] I adj. ① شۋېتسارىيىنىڭ، شۋېتسارىيىچە. ② شۋېتسارىيىلىكنىڭ. II n. (بىرلىك شەكلى بىلەن كۆپلۈك شەك-لى ئوخشاش) شۋېتسارىيىلىك.

switch [switʃ] I n. ① ژىكلىيۇچاتېل. ② (دەرەختىن سۇندۇرۇل-غان) كۆك شاخ. II v. [~ on] تېلېفون ئۇلانماق، تېلېفون ئېلىن-ماق؛ [~ off] توك ئۆچمەك، توكنى ئۆچۈرمەك.

swollen ['swəulən] v. → swell.

sword [sɔ:d] n. ① خەنجەر، شەمشەر. ② قورال كۆچى، ھەربىي ھوقۇق.

swore [swɔ:] v. → swear.

sworn [swɔ:n] adj. I. swear ←v. I قول ئېلىشقان، قەسەم ئى-چىشكەن.

swum [swʌm] v. → swim.

swung [swʌŋ] v. → swing.

syllable ['siləbl] n. بوغۇم.

symbol ['simbəl] n. بەلگە، ئالامەت.

sympathize ['simpəθaiz] v. ① ھېسداشلىق قىلماق، خەيرىخاھلىق قىلماق. ② قوللىماق، قوشۇلماق، ياقىلىماق.

sympathy ['simpəθi] n. ① ھېسداشلىق، خەيرىخاھلىق. ② قوللاش، قوشۇلۇش، ياقلاش.

system ['sistim] n. ① سىستېما. ② تەرتىپ؛ قانۇن، قانۇنىيەت. ③ بەدەن، تەن.

T

T,t [tiː] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ يىگىرمىنچى ھەرپى

Ta(d)jik [tɑːˈdʒik] n. تاجىك.

table ['teibl] n. جوزا، ئۈستەل، شىرە. ② جەدۋەل. ③ مۇندەرىجە ‖ ~ at تاماق يېمەك.

tablet ['tæblit] n.① لەۋھە. ② مۇنار. ③ ئىش قەغىزى. ④ تابلېتكا، دورا. ⑤ كىچىك پارچە.

tabletennis ['teibl'tenis] n. تىكتاكتوپ.

tabulate ['tæbjuleit] v.① تىزىمغا ئالماق. ② جەدۋەل سىزىپ چىقماق.

tackle ['tækl] n. I ①چىغرىق، غالتەك. ② جابدۇق، ئەسۋاب، قورال-سايمان، جاھازا. II v.① ھۆددىسىدىن چىقماق، بىر تەرەپ قىلماق. ② تۈتماق.

tactics ['tæktiks] n. تاكتىكا.

tail [teil] n. I ①قۇيرۇق. ② ئاخىرى، ئايىغى. II v. ئەگەشمەك.

tailor ['teilə] n. I ماشىنىچى، سەيپۈلكە. II v. كىيىم تىكمەك، سەيپۈلكىچىلىق قىلماق.

take [teik] v. (taken [teikən]；took [tuk]) ① ئالماق؛ تۈتماق. ② (ۋاقىتنى) ئالماق، كەتمەك: It will ~ a long time. بۇ كۆپ ۋاقىتنى ئالىدۇ. ③ گىرىپتار بولماق؛ ~ cold زۇكام بولۇپ قالماق. ④ ئېرىشمەك، قولغا كەلتۈرمەك، ئىشغال قىلماق. ⑤ ئېلىپ كەتمەك، ئېلىپ بارماق، ئاپارماق: ~the child to the cinema بالىنى كىنوغا ئېلىپ بارماق. ⑥ يېمەك، ئىچمەك، ئىستېمال قىلماق: ~medicine دورا ئىستېمال قىلماق. ⑦ چىقماق،

چۈشمەك: a bus ~ ئاپتوبۇسقا چۈشمەك. ⑧ ئىجارىگە ئالماق: مۇشتەر بولماق: a house ~ بىر ئېغىز ئۆينى ئىجارىگە ئالماق. ⑨ يازماق، خاتىرىلىمەك: notes worker. ~خاتىرىلىمەك. ⑩ ئالماق، چۈشمەك، تارتماق (رەسىمگە). ⑪ چۈشەنمەك، . . . دەپ قارىماق، . . . دېمەك: I took him to be a worker مەن ئۇنى بىر ئىشچىمىكىن دەپتىمەن. ⑫ تاللىماق: Which road shall we ~? قايسى يولغا ماڭىمىز؟ || ~after ئوخشىماق /~in ① قوبۇل قىلماق. ② چۈشەنمەك، ئۆزلەشتۈرمەك. ③ مۇشتەر بولماق. ④ ئۆز ئىچىگە ئالماق. ⑤ ئالدىماق /off ~ سالماق، سېلىۋەتمەك (كىيىمنى)؛ ئالماق، ئېلىۋەتمەك (دوپپا-تۇماق قاتارلىقلارنى). كۆتۈرۈلمەك، ئۇچماق (ئايروپىلان) / on ~ ① ئۇستىگە ئالماق، قوبۇل قىلماق. ② ياللىماق / over! ~ئۆتكۈزۈۋالماق، ئۆز ئىلكىگە ئالماق ① to / ① ياخشى كۆرمەك. ② . . . گە ئادەتلىنىپ قالماق ① up / ~ كۆتۈرمەك، ئالماق. ② تارتماق، سۈمۈرمەك. ③ ئالماق (ۋاقىتنى)؛ ئىگىلىمەك (بىرەر بوشلۇقنى). ④ شۇغۇللانماق، مەشغۇل بولماق، ئۆگەنمەك. ⑤ داۋاملاشتۇرماق، يېڭىۋاشتىن باشلىماق.

tale [teil] n. ①ھېكايە: fairy ~ چۆچەك، رىۋايەت. ② پېتنە-پاسات، ئىغۋا، يامان گەپ.

talent ['tælənt] n. تالانت، ئىقتىدار، قابىلىيەت.

talk [tɔ:k] v. I گەپ قىلماق، گەپ قىلىشماق، سۆزلەشمەك، پاراڭلاشماق، سۆھبەتلەشمەك. II n. سۆز، پاراڭ، سۆھبەت.

tall [tɔ:l] adj. ئېگىز.

tame [teim] I adj. ①كۆنۈك، ئۆگىتىلگەن، كۆنگەن. ② روھسىز، كەيپسىز. II v. كۆندۈرمەك، بويسۇندۇرماق.

tan [tæn] I n. بېغىر رەڭ، جىگەر رەڭ. II adj. بېغىر رەڭلىك. v. ①كۆيمەك، قاردىماق (ئاپتاپتا). ② (تېرە) ئەيلىمەك.

tank [tæŋk] n. ئوقۇر، يالاق، باك. ② تانكا.

tap [tæp] n. I چېكىش، بوش قېقىش، يېنىك ئۇرۇش، v. II (~ped ؛ ~ped ؛ ~ping) چەكمەك، يېنىك ئۇرماق، بوش قاقماق.

tape [teip] ①n. بوغقۇچ، باغ. ② ئۈنئالغۇ لېنتىسى. ③ تېلېگرامما قەغىزى.

taper ['teipə] n. I كىچىك شام. ①v. II ئىنچىكىلەتمەك؛ ئۇچلىماق، ئۇچلانماق. ② ئازايماق، ئازايتماق.

taperecorder ['teipri'kɔːdə] n. ئۈنئالغۇ.

tar [tɑː] n. I كوكس مېيى، قارا ماي. v. II (~red ؛ ~red ؛ ~ring) قارىماي يېيىتماق.

tardy ['tɑːdi] ①adj. ئاستا، سۇس. ② ‹ئامېرىكا تىلىدا› كېچىكىپ قالغان، كەچ قالغان، ئارقىغا سوزۇلغان.

target ['tɑːgit] n. نىشان، قارا (قارىغا ئېلىش، پىپەن قىلىش، مازاقلاش قاتارلىقلارنىڭ).

tariff ['tærif] ①n. باھا جەدۋىلى. ② چېگرا بېجى.

tarry ['tæri] ①v. تۇرماق، تۇرۇپ قالماق، كېچىكمەك، ھايال بولماق. ② كۈتمەك، ساقلىماق.

task [taːsk] n. خىزمەت، ۋەزىپە، ئىش v. II ئىشلەتمەك، ئىشقا سالماق.

taste [teist] ①n. I تەم، پۇراق. ② ھېس قىلىش، سېزىش. v. II ① تېتىماق، تەمىنى تېتىپ باقماق. ② ئۆز بېشىدىن كەچۈرمەك.

taught [tɔːt] v. → teach.

tavern ['tævən] n. قاۋاقخانا، ھاراقخانا.

taward(s) [tə'wɔːd(z)] ①prep. (ئۇيغۇر تىلىدىكى ـتا، ـتە، ـغا، ـقا، ـگە، ـكە؛ ـدا، ـدە، قوشۇمچىلىرى بىلەن ئىپادىلىنىدۇ):

He walked ~ the north. ئۇ شىمال تەرەپكە كەتتى. Our window looks ~ the river. / دېرىزىمىز دەرياغا قاراپ ئېچىلىدۇ. ② (ۋاقىتنىڭ مەلۇم نۇقتىغا يېقىنلاشقانلىقىنى كۆرسىتىدۇ): It must be ~ four o'clock. سائەت چوقۇم تۆتكە يېقىنلاشتى. ③ ئۈچۈن: I'll do all I can ~ gettingthings ready. تەييارلىقىڭلار ئۈچۈن قۇربىمنىڭ يېتىشىچە ياردەملىشىمەن.

tax [tæks] I n. ① باج، باج پۇلى. ② يۈك، ئېغىرلىق. II v. ① باج ئالماق. ② ئېغىر يۈكنى ئۈز ئۈستىگە ئالماق. ③ ئەيىبلىمەك.

taxation [tæk'seiʃən] n. باج، باج تۈزۈمى.

taxi ['tæksi] I n. كىرا ماشىنىسى. II v. كىرا ماشىنىسىغا چۈشمەك.

tea [ti:] n. چاي، چاي دەرىخى ‖ black ~ پەمىل چاي.

teach [ti:tʃ] (taught ؛ taught [tɔ:t]) v. ئوقۇتماق، ئۆگەتمەك، تەلىم بەرمەك.

teacher ['ti:tʃə] n. مۇئەللىم، ئوقۇتقۇچى، ئۇستاز.

teaching ['ti:tʃiŋ] n. تەلىم تەربىيە، ئوقۇتۇش.

team [ti:m] ①n. كوماندا، دۈي (توپ). ② خىزمەت دۈيى.

tear[1] [tεə] (torn [tɔ:n] ؛ tore [tɔ:]) I v. يىرتماق، يىرتىلماق. II n. ① يىرتىق. ② دەز، چاك.

tear[2] [tεə] n. ياش، كۆز يېشى.

teaspoon ['ti:spu:n] n. چاي قوشۇقى.

technic ['teknik] = technique.

technical ['teknikəl] ①adj. تېخنىكا. ② ئىختىساسلىق؛ مەخسۇس.

technician [tek'niʃən] n. تېخنىك، ئۇستا.

technique [tek'ni:k] n. تېخنىكا.

technology [tek'nɔlədʒi] n. ‹سانائەت، تېخنىكا، سانائەت تېخنىكىسى.

tedious ['ti:djəs] adj. زېرىكەرلىك، زېرىكىشلىك، بىمەنە.

www.uyghurkitap.com

teeth [ti:θ] nθ → tooth.

telegram ['teligræm] n. تېلېگراممـا.

telegraph ['teligrɑ:f] n. تېلېگراف.

telegraphy [ti'legrəfi] n. تېلېگرافىيە.

telephone ['telifəun] n. I تېلېفون. II v. تېلېفون بەرمەك.

telescope ['teliskəup] n. دۇربۇن.

television ['teil'viʒən] n. تېلېۋىزور.

tell [tel] v. ① ئېيتىپ قويماق، دەپ (told ؛ told [təuld]) قويماق، ئۇقتۇرماق، دېمەك.

temper ['tempə] n. I ① سۇيىنى ياندۇرۇش (پولات، تۆمۈر قاتارلىق- لارنىڭ). ② مىجەز، خۇي، خاراكتېر.

II v. ① سۇيىنى ياندۇرماق. ② چېنىقماق، چېنىقتۇرماق. ③ تەڭشىمەك، لايىقىدا بولماق.

temperance [tempərəns] n. ① ئىدارە قىلىش، چەكلەش. ② ھاراقنى چەكلەش. ③ ھاراقنى تاشلاش.

temperate ['tempərit] adj. ① ئۆزىنى تۇتۇۋالغان، سالماق. ② ھاراقنى تاشلىغان. ③ مۆتىدىل، ئىللىق.

temperature ['temprit∫ə] n. تېمپېراتۇرا.

tempest ['tempist] n. بوران-چاپقۇن، شۇرغان، قاتتىق بوران.

temple ['templ] n. بۇتخانا.

temporary ['tempərəri] adj. ۋاقىتلىق.

tempt [tmpt] v. ① باشلىماق، قىزىقتۇرماق. ② قايمۇقتۇرماق، ئاز- دۇرماق.

temptation [temp'tei∫ən] n. ① قىزىقتۇرۇش، قايمۇقتۇرۇش. ② قىزىقتۇرىدىغان نەرسە، قايمۇقتۇرىدىغان نەرسە.

ten [ten] num. ئون، ئون دانە (تال).

tenant ['tenənt] n. ئۆينى ئىجارىگە ئالغۇچى، ئىجارىگە ئالغۇچى.

www.uyghurkitap.com

tend [tend] v. مايىل بولماق، يۈزلەنمەك.

tendency ['tendənsi] n. يۈزلىنىش، خاھىش.

tender[1] ['təndə] ①n. قارىغۇچى، خەۋەر ئالغۇچى. ② كۆمۈر، سۇ پويىزى. ③ تەمىنات كېمىسى.

tender[2] ['tendə] adj. يۇمشاق، يېقىملىق، مۇلايىم، يۇمران.

tenderness ['tendənis] n. يۇمشاق، مۇلايىم.

tennis ['tenis] n. چويلا توپ.

tense[1] [tens] ①adj. چىڭ تارتىلغان، سوزۇلغان. ② جىددىي.

tense[2] [tens] n. ‹گراممماتىكا› زامان.

tent [tent] n. چېدىر.

tenth [tenθ] ①num. ئونىنچى. ② ئوندىن بىر.

term [tə:m] ①n. مەزگىل، مەۋسۇم. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) كېلىشىم، شەرتلىشىش. ③ خىراجەت، ھەق. ④ ئاتالغۇ.

terminate ['tə:mineit] v. ئاخىرلاشماق، ئاخىرلاشتۇرماق، تۈگىمەك، تۈگەتمەك، ئاياغلاشماق، ئاياغلاشتۇرماق.

terrace ['terəs] n. پەشايۋان.

terrible ['terəbl] ①adj. قورقۇنچلۇق، دەھشەتلىك، ۋەھىمىلىك. ② ئىنتايىن يامان.

terribly ['terəbli] ①adv. ← terrible . ② (جانلىق تىلدا) ئىنتايىن، بەك، ئاجايىپ.

terrify ['terifai] v. قورقۇتماق، چۆچۈتمەك.

territory ['teritəri] ①n. زېمىن. ② رايون. ③ تېررىتورىيە.

terror ['tətə] ①n. تېررورلۇق. ② (جانلىق تىلدا) بېزەكچى ئادەم.

test [test] n. I سىناق. v. II سىناق قىلماق، تەكشۈرمەك.

testify ['testifai] v. ئىسپات بەرمەك، شاھىت بولماق، گۇۋاھلىق بەرمەك.

text [tekst] n. تېكىست.

textbook [ˈtekstbuk] دەرسلىك. n.

than [ðæn, ðən] He is taller :تىن . . . ، دىن . . . ①conj.
Health is better ~ ئۇ مەندىن ئېگىز ~I.
no other ~ نىسبەتەن ② .سالامەتلىك پۇلدىن ئەۋزەل money. /
other . . . ~ / تامامەن ② .پەقەت ①nothing else ~ / دەل ‖
. . . دىن سىرت، . . . ن باشقا.

thank [θæŋk] رەھمەت ئېيتماق، تەشەككۇر ئېيتماق. v.

thankful [ˈθæŋkʃul] مىننەتدارلىق. adj.

thanks [θæŋks] رەھمەت، ھەشقاللا. n.

thanksgiving [ˈθæŋksˈgiviŋ] (خىرىستىئان دىنىدا) مىننەتدار بو- n.
لۇش، دۇئا قىلىش. ② (ئامېرىكىدا) مىننەتدارلىق بايرىمى.

that [ðæt] Look at ~ picture. :ئاۋۇ ① (those [ ]ðouz) adj. I
ئاۋۇ رەسىمگە قاراڭ. / Who's ~ man? ئاۋۇ كىم؟
①pron. II .ئۇنىڭ ھېلىقى بالىسى ~child of his :ھېلىقى ②
(كۆرسىتىش ئالماش) (those) ئاۋۇ: ~? Who's ئاۋۇ كىم؟ ②
(نىسپىي ئالماش بولۇپ، ئېنىقلىغۇچى بېقىندى قوشما جۈملىلەرنىڭ ئالدىدا
كېلىدۇ): to unite with all people ~ can be nuited
ئىتتىپاقلىششقا بولىدىغان بارلىق كىشىلەر بىلەن ئىتتىپاقلىشىش
كېرەك. III adv. (جانلىق تىلدا) ئۇنداقتا، ئۇنداق بولسا، ئۇنداق:
①conj. IV .مەن ئۇنداق ئۇزۇنغا يۈرەلمەيمەن I can't walk ~ far
We : (ئىسىم خاراكتېرلىك بېقىندى جۈملىلەرنىڭ ئالدىدا كېلىدۇ)
hold ~ the people are the makers of history بىز خەلقنى تارىخنىڭ
يارىتقۇچىسى دەپ قارايمىز. ② (سەۋەبنى بىلدۈرىدىغان ھالەت بېقىند-
ى جۈملىلەرنىڭ ئالدىدا كېلىدۇ.) ئۈچۈن: I am glad (~) you
have finished the task ۋەزىپىنى ئورۇندىغانلىقىڭىز ئۈچۈن ناھايىتى
خۇشالمەن. ③ (نەتىجە ياكى مەقسەتنى بىلدۈرىدىغان ھالەت بېقىندى
جۈملىلەرنىڭ ئالدىدا كېلىدۇ) ئۈچۈن، شۇ سەۋەبتىن، ئاخىرى،

ئۇيغۇر كىتاب توربېكىتى
www.uyghurkitap.com

They set out early (so) ~ they might arrive in time. : نەتىجىدە: دەل ۋاقتىدا يېتىپ بېرىش ئۈچۈن ئۇلار ئەتىگەندىلا يولغا چىققان.

That's [ðæts]=that is.

thaw [θɔ:] v. I (قار، مۇز قاتارلىقلار) ئېرىمەك. II n. ئېرىش.

the [ði] def. art. (سوزۇق تاۋۇشلارنىڭ ئالدىدا [ði:]، ئۇزۇك تا- ۋۇشلارنىڭ ئالدىدا [ðə] ، ئۇرغۇلۇق ئوقۇلغاندا [ði:] ئوقۇلىدۇ). ① (يۇقىرىدا ئېيتىلغان ئادەم ياكى نەرسىلەرنى كۆرسىتىپ، بۇ، مۇشۇ، شۇ ئۇ، ئاۋۇ، ھېلىقى دېگەنگە ئوخشاش ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ: What is the title of ~ book? : ھېلىقى كىتابنىڭ نامى نېمە؟ ② (ھەر ئىككى تەرەپكە ئايان بولغان ئادەم ياكى نەرسىلەرنى كۆرسىتىدۇ): Please shut the door. ~ ئىشىكنى يېپىۋەتسىڭىز. ③ (دۇنيادا تەڭدىشى يوق يالغۇز بىرلا نەرسە ياكى ھادىسىنى بىلدۈرىدۇ: ~ sun : كۈن، ~ east قۇياش / شەرق ④ (ئېنىقلىغۇچىلار ئېنىقلاپ كەلگەن ئىسىملارنىڭ ئالدىدا كېلىدۇ): ~ book(s) you lost : سەن يىتتۈرۈپ قويغان ھېلىقى كىتاب. ⑤ (سۈپەت ياكى رەۋىشلەرنىڭ ئاشۇرما دەرىجىلىرىنىڭ ئالدىدا كېلىدۇ): ~ longest river in China : جۇڭگودىكى ئەڭ ئۇزۇن دەريا. ⑥ (تەرتىپ سانلارنىڭ ئالدىدا كېلىدۇ): ~ twentieth century يىگىرمىنچى ئەسىر. ⑦ (بىرلىك سانىق ئىسىملارنىڭ ئالدىدا كېلىپ، تۈر ئايرىمىسىنى بىلدۈرىدۇ): The horse is a useful animal ئات ئادەمگە كېرەكلىك ھايۋان. ⑧ سۈپەت ياكى سۈپەتداشلارنىڭ ئالدىدا كېلىپ شۇ خىلدىكى ئادەم ياكى نەرسىلەرنى كۆرسىتىدۇ): The old gives place to the new/ ~ rich : بايلار كۆننىنىڭ ئورنىنى يېڭى باسىدۇ.

theatre, theater ['θiətə] n.① تىياتىر. ② تىياتىرخانا. ③ نەق مەيدان.

their [ðɛə] pron. (they نىڭ سۈپەت خاراكتېرلىك ئىگىلىك كېلىش شەكلى) ئۇلارنىڭ.

theirs [ðɛəz] pron. (they نىڭ ئىسىم خاراكتېرلىك ئىگىلىك كېلىش شەكلى) ئۇلارنىڭ.

them [ðem,ðəm] pron. (they نىڭ چۈشۈم كېلىش شەكلى) ئۇلار، ئۇلارنى، ئۇلارغا.

theme [θi:m] n. ① تېما، ئاساسىي تېما. ② (ئامېرىكا تىلىدا) ماقالە.

themselves [ðəm'selvz] pron. (ئۇلار) ئۆزى. (ئۇلار) ئۆزلىرى.

then [ðen] adv. شۇ ۋاقىتتىدا، شۇ چاغدا.

thence [ðens] adv. ① شۇ يەردىن. ② شۇنىڭ، ئۇچۈن.

theoretical [θiə'retikəl] adj. نەزەرىيىۋى.

theory ['θiəri] n. ① نەزەرىيە. ② تەلىمات.

there [ðɛə ðə] adv. ① ئاۋۇ يەردە، ئۇ جايدا، ئۇ يەرگە، شۇ نۆقتىدا: He stayed ~ a month ئۇ جايدا ئۇ بىر ئاي تۇرغان. ② (پېئىل be بىلەن بىرگە كېلىپ، مەۋجۇتلۇقنى بىلدۈرىدۇ) بار: There is only one window in the room. بۇ ئۆيىنىڭ پەقەت بىرلا دېرىزىسى بار / What's in the work shop? سېخىتا نېمە بار؟

thereby ['ðeə'bai] adv. ① شۇنىڭ ئۈچۈن، شۇنىڭ بىلەن. ② شۇ تەرەپكە، شۇ تەرەپتە. ③ شۇ ئەتراپتا، شۇ ئەتراپقا.

there're [ðɛərə]=there are.

there's [ðɛəz] = there is.

therefore ['ðɛəfɔ:] adv. شۇڭا، شۇنىڭ ئۈچۈن.

therein [ðɛər'in] adv. شۇ يەردە، شۇ نۇقتىدا، شۇنىڭ ئارىسىدا.

thereupon['ðɛərə'pɔn] adv. شۇنىڭ ئۈچۈن، شۇنىڭ بىلەن.

thermometer [θə'mɔmitə] n. تېرمومېتىر.

thermos ['θə:məs] n. چايدان، تېرموس.

these [ði:z] pron. & adj → this.

thesis ['θi:sis] n. (theses ['θi:si:z]) ① تېما. ② ئىلمىي ماقالە.

www.uyghurkitap.com

they [ðei] pron. ئۇلار (چۈشۈم كېلىش شەكلى them)

they'd [ðeid] = ① they had. ② they would.

they'll [ðeil] = ① they shall. ② they will.

they're [ʌeiə] = they are.

they've [ðeiv] = they have.

thick [θik] adj. I قېلىن، توم، قويۇق. n. II (بىر نەرسىنىڭ) قېلىن قىسمى، ئەڭ قويۇق جاي، ئەڭ زىچ جاي، ئەڭ توم يېرى.

thicket ['θikit] n. چاتقال، چاتقاللىق.

thickness ['θiknis] ①n. قېلىنلىق، قېلىنلىق دەرىجىسى. ② قويۇق، قويۇقلۇق. ③ (بىر) قەۋەت.

thief [θi:f] n. thieves [θi:vz] ئوغرى.

thieve [θi:v] v. ئوغرىلىق قىلماق، ئوغرىلىماق.

thieves [θi:vz] n. → thief.

thigh [θai] n. يوتا، سان.

thin [θin] adj. I ① ئورۇق، ئاجىز، زەئىپ. ② نېپىز. ③ ئىنچىكە. ④ شالاڭ. II v. ~ ; ~ ned (~ ning ; ned) ① نېپىزلىمەك، نېپىزلەتمەك. ② ئىنچىكىلىمەك، ئىنچىكىلەتمەك. ③ شالاڭلاتماق، شالاڭلاشماق.

thing [θiŋ] n.① نەرسە، بۇيۇم. ② ئىش.

think [θiŋk] v. . . ئويلىماق، ئويلانماق، (thought ; thought [θɔ:t]) . دەپ ئويلىماق.

third [θə:d] num.① ئۈچىنچى، ئۈچىنچىسى. ② ئۈچتىن بىر، ئۈچتىن بىرى.

thirst [θə:st] n. I ①ئۇسساش، ئۇسسۇزلۇق. ② تەشنالىق، تەشنا بولۇش، ئارزۇ، ئارزۇ قىلىش، ئىنتىزارلىق، ئىنتىزار بولۇش. II v.①ئۇسسىماق. ② تەشنا بولماق، ئارزۇ قىلماق.

thirsty ['θə:sti] adj. ئۇسسۇزلۇق، ئۇسسىتىدىغان.

② قۇرغاق، قۇرغاقچىلىق.

thirteen ['θə:'ti:n] num. ئون ئۈچ.

thirteenth ['θə:'ti:nθ] ①num. ئون ئۈچىنچى. ② ئون ئۈچتىن بىر.

thirtieth ['θə:tiiθ] ①num. ئوتتۇزىنچى. ② ئوتتۇزدىن بىر.

thirty ['θə:ti] num. ئوتتۇز.

this [ðis] adj. I ① (these [ði:z]) بۇ، ماۋۇ، مۇشۇ: ~ week مۇشۇ ھەپتە. ② بۈگۈن: ~ evening بۈگۈن كەچ pron. II (these) مۇشۇ، بۇ.

tho, tho' = though.

thorn [θɔ:n] n. تىكەن.

thorough ['θʌrə] adj. ئۇزۇل-كېسىل، تەلتۆكۈس، پۈتۈنلەي، تامامەن.

those [ðəuz] pron. & adj. → that.

though [ðəu] conj. I گەرچە: Though tired, we kept on. گەرچە ھارغان بولساقمۇ، يەنىلا ئىشنى داۋاملاشتۇردۇق / I will try it, ~ I may fail. گەرچە مەغلۇبىيەتكە ئۇچرىغان بولسامۇ، يەنە بىر قېتىم سىناپ باقماقچىمەن. II adv. لېكىن، ئەمما، بىراق: He said he would come; he didn't ~. ئۇ كېلىمەن دېگەنىدى، بىراق كەلمىدى.

thoughtful ['θɔ:tful] ①adj. چوڭقۇر ئويلانغان. ② ئىدىيىۋىلىك. ③ ھالىغا يېتىدىغان، دەردىگە دەرمان بولىدىغان.

thousand ['θauzənd] num. مىڭ، بىر مىڭ.

thouught [θɔ:t] n. I ①ئوي، ئوي-پىكىر، خىيال. ② ئىدىيە. ③ غەمخورلۇق، ئاتىدارچىلىق. ← v. II think.

thrash [θræʃ] ①v. دۇمبالىماق؛ قامچىلىماق. ② (خامان) ھەيدىمەك، تەپمەك. ③ يەڭمەك، غەلىبە قىلماق.

thread [θred] ①n. I يىپ، شوينا. ② يىپ ئۇچى. ③ ژىننا بۇرمىسى. II ①v. يىپ ئوتكۈزمەك، يىڭنىگە يىپ ئوتكۈزمەك.

www.uyghurkitap.com

② ئۆتمەك، كېسىپ ئۆتمەك (كوچىدىن).

threat [θret] n. ① قورقۇتۇش، تەھدىت سېلىش، تەھدىت، تەھـ
لىكە. ② شۇملۇق، شۇملۇق بىشارىتى، يامانلىق ئالامىتى.

threaten ['θretn] v. ① قورقۇتماق، تەھدىت سالماق، تەھلىكە
سالماق. ② دېرەك بەرمەك.

three [θri:] num. ئۈچ، ئۈچ دانە.

threshold ['θreʃəul, 'θreʃhəuld] n. ① بوسۇغا. ② كىرىش ئىشـ
كى. ③ باشلىنىش، مۇقەددىمە.

threw [θru:] v. → throw.

thrice [θrais] adv. ئۈچ ھەسسە، ئۈچ قېتىم.

thrill [θril] v. I ① تەۋرەنمەك، تەۋرەتمەك، زىلزىلىگە كەلتۈرـ
مەك. ② ھاياجانلاندۇرماق. II n. ھاياجانلىنىش.

thrive ['θraiv] v. (throve [θrəuv]; thrived; thrived) ① ساغلام ئۆسۈپ يېتىلمەك.
(thriven [θrivn]) ② بۇك-باراقسان بولۇپ ئۆسمەك. ③ گۈللەنمەك.

thriven ['θrivn] v. → thrive.

thro, thro' = through.

throat [θrəut] n. ① گال، بوغۇز، كېكىرتەك. ② ئېغىز.

throne [θrəun] n. تەخت (پادىشاھنىڭ).

throng [θrɔŋ] n. I (كىشىلەر) توپى: a ~ of people بىر توپ
ئادەم. II v. قىستىماق، قىستالماق.

through [θru:] prep. I ①ئارقىلىق، ئارىسىدىن، ... دىن:
the gate ~ دەرۋازىدىن. ② (ۋاقىتنى كۆرسىتىدۇ) ... گىچە،
باشتىن-ئاياغ: from Monday ~ saturday. دۈشەنبىدىن شەنبىگىچە
one's life / ~ ئۆمرىنىڭ ئاخىرىغىچە. ③ (مەلۇم سەۋەب ياكى
ۋاستە ئارقىلىق بىرەر ئىش ھەرىكەتنى قىلغانلىقنى بىلدۈرىدۇ):
adv. II .تەرجىمان ئارقىلىق سۆزلەشمەك talk ~ an interpreter
(ئادەم ياكى نەرسىلەرنىڭ مەلۇم جايدىن ئۆتۈشى ياكى سۈيۈق جىسىم-

لارنىڭ بىرەر نەرسىدىن ئۆتۈپ كېتىشىنى كۆرسىتىدۇ) : pierce a ~ thing تېشىپ ئۆتمەك / let sb. ~ بىراۋغا يول بەرمەك. ② باشتىن-ئاخىرغىچە، تەلتۆكۈس. تامامەن. ③ ئۇدۇل، ئۇدۇللاپ. Ⅱ adj. (مەلۇم جايدىن) ئۆتىدىغان، ئۇدۇل بارىدىغان.

throughout [θru(:)'aut]. . . ①prep. Ⅰ (ۋاقىتنى كۆرسىتىدۇ) پۈتۈن. . . جەريانىدا: the day ~ كۈن بويى. مەزگىلدە، . . . ② (ئورۇننى كۆرسىتىدۇ) ھەممە يەردە، ئومۇميۈزلۈك، بويىچە: the country ~ مەملىكەت بويىچە، مەملىكەتنىڭ ھەممىلا يېرىدە. Ⅱ adv. ① باشتىن-ئاياغ، ئۇزۇل-كېسىل. ② ھەممە يەردە، ھەممە جايدا. ③ پۈتۈنلەي، تامامەن.

throve [θrəuv] v. → thrive.

throw [θrəu] ([θrəun] thrown ; threw [θru:]) v. Ⅰ ① ئاتماق، تاشلىماق. ② چاچماق، چۈشۈرمەك (نۇر) a way c ~ تاشلىۋەتمەك، قويدىن بەرمەك / off ~ تاشلىۋەتمەك، چۆرۈۋەتمەك، قۇتۇلماق. Ⅱ n. ئېتىش، تاشلاش، تاشلىۋېتىش، قۇتۇلۇش.

thrown [θrəun] v. → throw.

thrust [θrʌst] v. Ⅰ (~ ; ~) ① ئىتتىرمەك، كۈچەپ ئىتتىرمەك. ② قىستاپ كىرمەك، قىستىماق. ③ قىستۇرماق. ④ ئېتىلماق Ⅱ n. ①ئىتتىرىش، تۇرتۇش. ② ئېتىلىش، ئېتىلىپ كىرىش. ③ زەربە بېرىش.

thumb[θʌm] n. Ⅰ باش بارماق. Ⅱ v. ①ۋاراقلىماق (كىتاب، ژۇرنال قاتارلىقلارنى). ② ۋاراقلاپ كىرالاشتۇرماق (كىتاب بەتلىرىنى).

thump [θʌmp] n. Ⅰ بىر نەرسىنىڭ ئىككىنچى بىر نەرسىگە قاتتىق سوقۇلغان ئاۋازى، قاتتىق ئۇرۇلغان ئاۋاز. Ⅱ v. ئۇرماق، سوقماق، قاقماق.

thunder ['θʌndə] n. Ⅰ ①گۈلدۈرماما. ② گۈلدۈراس (ئاۋاز). Ⅱ v.① ھاۋا گۈلدۈرلىمەك. ② ۋارقىراپ سۆزلىمەك.

Thurs, Thur. = **Thursday.**

Thursday ['θə:zdi] n. پەيشەنبە.

thus [ðus] adv. بۇنداق، مۇنداق، شۇنداق، بۇنداق قىلىپ، شۇنداق قىلىپ؛ دېمەك: ~ He spoke ئۇ شۇنداق دېگەن.

tick [tik] I n. ① تىك-تىك ئاۋاز (ساقەتنىڭ). ② كىچىك بەلگە (✓). ③ نېسى، نېسى سېتىۋېلىش. II v. ① تىكىلدىماق، تىك-تىك ئاۋاز چىقارماق (ساقەت) ② بەلگە قويماق.

ticket ['tikit] n. ① بېلەت. ② (جانلىق تىلدا) نامزاتلار ئىسمى-لىكى.

tickle ['tikl] I v. ① قىچىشماق، قىچىشتۇرماق. ② كۈلدۈرمەك، غىدىقىنى كەلتۈرمەك. II n. قىچىشىش، قىچىشتۇرۇش.

tide [taid] I n. دولقۇن: at high [low] ~ يۇقىرى (تۆۋەن) دولقۇن. II v. تۇغىتىشنىڭ ئامالىنى قىلماق؛ ئۆتكۈزمەك (قىيىنچىلىقنى).

tidings ['taidiŋz] n. (يېزىق تىلىدا) خەۋەر، ئۇچۇر.

tidy ['taidi] I adj. تازا، رەتلىك، تازا ۋە رەتلىك. II v. رەتلىمەك، تەرتىپكە سالماق.

tie [tai] I v. (~ d ~ d; tying [taiiŋ]: تاڭماق، چىگمەك، باغلىماق، بوغماق. II n. ① يىپ، بوغقۇچ، شويىنا. ② گالستۇك، بانتىك. ③ مۇناسىۋەت.

tiger ['taigə] n. يولۋاس.

tight [tait] adj. چىڭ، زىچ، ھىم. adv. چىڭ: Hold it ~ ئۇنى چىڭ تۇت.

tightly ['taitli] adv. چىڭ.

tile [tail] n. كاھىش.

till [til] I prep. ①... گىچە، ... كىچە، ... گە قەدەر: tomorrow ~ ئەتىگىچە. ② (جۈملىنىڭ بولۇشسىز بۆلەكلىرىنىڭ

كەينىدە كېلىدۇ) . . . دىن بۇرۇن، . . . گىچە، . . . ئاندىن .
He did not come ~ nine. ئۇ سائەت توققۇز بولغاندا ئاندىن يېتىپ
كەلدى (ئۇ سائەت توققۇزدىن بۇرۇن كەلمىگەن) . conj. Ⅱ . . .
گىچە، . . . كىچە، . . . گە قەدەر: Wait ~ I come back. مەن
قايتىپ كەلگۈچە كۈتۈڭ.

timber ['timbə] n.① ياغاچ، ياغاچ ماتېرىيال. ② لىم، تۈزۈلۈك.

time [taim] n.① ۋاقىت، چاغ. ② پەيت. ③ دەۋر، زامان. ④قېتىم، نۆۋەت. ⑤ كۆپەيتىش. ⑥ ھەسسە from ~ ‖ to ~ ھەمىشە، ھەرقاچان / in no ~ دەرھال، شۇئان / in ~ ۋاقتىدا، ئۆز ۋاقتىدا / on ~ دەل ۋاقتىدا، ئۆز ۋاقتىدا.

time—table, timetable ['taim'teibl] n. (پويىز، پاراخوت قا-تارلىقلارنىڭ) ۋاقىت جەدۋىلى.

timid ['timid] adj. تارتىنچاق، يۈرەكسىز، قورقۇنچاق.

tin [tin] n.① قەلەي. ② كونسېرۋا.

tinkle [tinkl] v. Ⅰ جارانلاتماق، جارانلىماق. n. Ⅱ (بىرلىك ئىشلىتىلىدۇ) جارانلاش، جارانلىق-جۇرۇڭ ئاۋاز.

tiny ['taini] adj. كىچىك، كىچىككىنە.

tip [tip] n. ئۇچ: the ~ of one's fingers بارماقنىڭ ئۇچى.

tire[1] = **tyre.**

tire[2] [taiə] v.① ھارماق، ھاردۇرماق، چارچاتماق. ② زېرىكمەك، زېرىكتۈرمەك.

tired ['taiəd] adj. چارچىغان، ھېرىپ كەتكەن.

tissue ['tisju:, 'tiʃu:] n.① توقۇلما. ② (نېپىز) شايى. ③ بىئولوگىيە، توقۇلما.

title ['taitl] n.① ماۋزۇ، سەرلەۋھە، تېما؛ كىتاب نامى، نام. ② ۋەزىپە پەرقى، دەرىجە، ئۇنۋان. ③ ئىگىدارلىق ھوقۇقى، ھوقۇق.

to [tu:, tu, tə] prep.① (نىشان، يۆنىلىش قاتارلىقلارنى بىلدۈ-رۈپ، -غا، -قا، -گە، -كە قاتارلىق قوشۇمچىلار بىلەن ئىپادىلىنىدۇ)

www.uyghurkitap.com

يەرگە fall ~ the ground / ئوڭغا بۇرۇلماق turn ~ the right چۈشۈپ كەتمەك. ② (دائىرە، ياكى دەرىجىنى كۆرسىتىدۇ) . . . گىچە، . . . كىچە، . . . گە قەدەر: from beginning ~ the end بېشىدىن ئاخىرىغىچە. ③ (سېلىشتۇرۇش ياكى نىسبەتنى كۆرسىتىدۇ): ten one ئوندا بىر. ④ . . . بويىچە، . . . گە ئاساسەن، . . . گە قاراپ، . . . گە لايىق: order ~ a dress made بۇيرۇتۇپ تىكتۈرۈلگەن كىيىم. ⑤ (مەقسەتنى ياكى نەتىجىنى بىلدۈرىدۇ): come ~ rescue كېلىپ قۇتقۇزماق. ⑥ (قوشۇمچە ياكى تەئەللۇقلۇقنى بىلدۈرىدۇ): the university ~ factories attached داشۇگە قاراشلىق زاۋۇتلار.

toad [təud] n. چار پاقا.

toast [təust] n. I بولكا. v. II ① بولكا پىشۇرماق. ② ئوتقا قاقلىماق، ئوتقا قاقلانماق.

tobaco [tə'bækəu] n. تاماكا، كۆك تاماكا.

today [tə'dei] adv. &n. ① بۈگۈن. ② زامانىۋى؛ ھازىر.

toe [təu] n. I پۇت بارمىقى. v. II تەپمەك.

together [tə'geðə] adv. ① بىرگە، بىللە، بىرلىكتە، بىر يەردە. ② ئۈدا، ئۈزۈلمەي، ئۈزلۈكسىز ‖ ~ with بىلەن بىللە.

toil [tɔil] v. ① جاپا چەكمەك، جاپا تارتماق. ② جاپالىق ئىشلىمەك، قاتتىق ئىشلىمەك.

toilet ['tɔilit] n. I ① ياسىنىش، گىرىم قىلىش. ② يۇيۇنۇش ئۆيى. ③ ھاجەتخانا، خالا جاي. adj. II ① گىرىم قىلىشقا ئىشلىتىلىدىغان. ② تازىلىققا ئىشلىتىلىدىغان، تەرەتكە ئىشلىتىلىدىغان.

token ['təukən] n. بەلگە، ئالامەت.

told [təuld] v. → tell.

tolerance ['tɔlərəns] n. ① سەۋرچانلىق، چىداملىق. ② «مېدىتسىنا» چىداملىقى، دورىغا چىداملىق مىقدارى. ③ «مېخانىكا» ئۇمۇمىي پەرق.

tolerate ['tɔləreit] ①v. سەۋر قىلماق، چىداپ تۇرماق، بەر-داشلىق بەرمەك. ② كەڭچىلىك قىلماق، كەلگ قورساقلىق قىلماق.

tomato [tə'mɑ:təu,tə'meitəu] n. پەمىدۇر.

tomb [tu:m] n. قەبرە، تۇپراق بېشى.

tomorrow [tə'mɔrəu] n. I ئەتە. adv. II ئەتە: the day after ~ ئۆگۈن.

ton [tʌn] n. توننا، توننا ژ.

tone [təun] n. I ①ئاھاڭ، تەلەپپۇز، تون، سۆز ئورامى. ② كەيپىيات، ئادەت. ③ رەڭ، تۈس (رەسىملەرنىڭ). v. II ①سۆزدە مەلۇم بىر خىل ئاھاڭ بولماق. ② ماسلاشماق، ماس كەلمەك (رەڭگى).

tongs [tɔŋz] n. ①قىسقۇچ. ②ئامبۇر. ③لاخشىگىر ‖ a pair of ~ بىر ئامبۇر.

tongue [tʌŋ] n. ①تىل (ئادەمنىڭ). ② تىل، تىل-يېزىق: one's mother ~ دۆلەت تىلى. ③ تىلسىمان نەرسىلەر.

tonight [tə'nait] n. I بۈگۈن كېچە، بۈگۈن كەچ. adv. II بۈگۈن كەچتە، بۈگۈن كېچىدە.

too [tu:] adv.①بەك، بەكمۇ، ناھايىتى. ② ھەم، ... مۇ.

took [tuk] v. → take.

tool [tu:l] n. ①ئەسۋاب، جابدۇق، سايمان، قورال، ۋاستە. ② قولچوماق، غالچا.

tooth [tu:θ] n. ① (teeth [ti:θ]) چىش. ② چىش شەكىلدىكى نەرسە ‖ be armed to the ~ تولۇق قوراللانماق.

toothache ['tu:θeik] n. چىش ئاغرىقى.

toothbrush ['tu:θbrʌʃ] n. چىش چوتكىسى.

top [tɔp] n. I چوققا. adj. II ئەڭ يۇقىرىدىكى، ئەڭ يۇقىرى. v. II ① قاپلىماق (قار قاپلىماق) (~ping ؛ ~ped ؛ ~ped).

② . . . دىن يۇقىرى بولماق، . . . نى بېسىپ چۈشمەك.
③ (ئۆسۈملۈكنىڭ ئۆچىنى) ئېلىۋەتمەك، كېسىۋەتمەك.

topic ['tɔpik] n. ماۋزۇ، تېما، ئاساسىي مەزمۇن.

torch [tɔ:tʃ] n.① مەشئەل. ② (ئەنگلىيە تىلىدا) پروژېكتور.

tore [tɔ:] v. → tear1

torment[1] ['tɔ:mənt] n. ئازاب، قايغۇ، ھەسرەت، دەرد.

torment[2] [tɔ:'ment] v. قىينىماق، ئازابلىماق.

torn [tɔ:n] v. → **tear**[1].

torpedo [tɔ:'pi:dəu] n. I سۇ مىناسى. v. II سۇ مىناسى بىلەن پارتلاتماق.

torrent ['tɔrənt] n.① تېز ئېقىم. ② ئارقا-ئارقىدىن تۆغۈلۈش، ئۈزلۈكسىز پەيدا بولۇش.

tortoise ['tɔ:təs] n. تاشپاقا.

torture ['tɔ:tʃə] n. I قىيناش، ئازابلاش، قىيىن قىستاققا ئېلىش، قىيناپ سوراق قىلىش. v. II قىينىماق، ئازابلىماق، قىيىن-قىستاققا ئالماق، قىيناپ سوراق قىلماق.

toss [tɔs] v.① پۇلاڭلىماق، پۇلاڭلاتماق. ② چايقىماق، چايقال-ماق؛ تاسقىماق، تاسقالماق. ③ تاشلاپ بەرمەك، ئىتتىرىپ بەرمەك (بىرەر نەرسىنى). n. II ①ئېتىش، تاشلاش. ② تاسقاش، تاسقىلىش.

total ['təutl] adj. I پۈتۈن، جەمئىي، ئومۇمىي، ھەممىسى بولۇپ، پۈتۈنلەي. n. II جەمئىي، جەمئىي سان، ئومۇمىي سان. v. II (~led ؛ ~led ؛ ~ling) جەمئىيلىمەك، قوشۇپ ھېسابلىماق، سانىنى ئالماق.

touch [tʌtʃ] v. I ① تەگمەك، چېقىلماق. ② سىلىماق. ③قوزغىماق، تەسىرلەنمەك، تەسىرلەندۈرمەك. ④ يېمەك، ئىچمەك. ⑤ . . . بىلەن مۇناسىۋەتتى بار بولماق. ⑥ ئەدەبىي جەھەتتىن ئىشلەپ چىقماق (ماقالىنى). n. II ①تېگىش،

چېقىلىش. ② سىلاش. ③ ئىز. ④ باغلىنىش ‖ in ~ with ... بىلەن ئالاقىسى بار بولۇش / keep in ~with ... بىلەن بولغان ئالاقىسىنى ساقلاپ قالماق.

tough [tʌf] adj. قايتماس، ئېگىلمەس. ② قاتتىق، چىشى ئۆتمەيدىغان. ③ ساغلام، قاۋۇل، كۈچلۈك. ④ جاھىل، كاج، تەرسا. ⑤ قەبىھ، ياۋۇز، ئەشەددىي.

tour [tuə] n. I ساياھەت، سەيلە. v. II ساياھەت قىلماق، سەيلە قىلماق.

tourist ['tuərist] n. I ساياھەتچى، سەيياھ. adj. II ساياھەتچىلىك، ساياھەت: a ~ agency ساياھەت ئىدارىسى.

towel ['tauəl] n. لۆڭگە.

tower ['tauə] n. I مۇنار. v. II ئۈستۈن تۇرماق، ھالقىپ كەتمەك.

town [taun] n.① شەھەر، بازار. ② شەھەر خەلقى، شەھەر ئاھالىسى.

toy [tɔi] n. I ئويۇنچۇق. v. II [~ with] (... نى ئويۇنچۇق قىلماق) ئوينىتماق، ئويۇنچۇق قىلماق، ئەخمىق قىلماق.

trap [træp] n. I قاپقان، تۇزاق، قىلتاق. v.① II قەست قىلماق. ② قىلتاقتا چۈشۈرمەك، تۇزاق قۇرماق، ئالداپ تۇتماق.

trace [treis] v.① I تەسۋىرلىمەك، سۈرەتلىمەك. ② ئىزىغا چۈشىمەك، ئىز قوغلىماق، ئىزدىمەك. n. II ئىز.

track [træk] n.① I ئىز، چاق ئىزى. ② تار يول، چىغىر يول. ③ تۆمۈر يول، رېلىس. ④ زەنجىر تاپان (تانكىلارنىڭ). v. II ئىزىغا چۈشمەك، ئىز قوغلىماق، ئىزدىمەك.

tract [trækt] n. ① يەر، زېمىن. ② (مېدىتسىنا) يول: the digestive ~ ھەزىم قىلىش يولى.

tractor ['træktə] n. تراكتور.

trade [treid] n.① I سودا، سودا-سېتىق. ② ھۈنەر، قول ھۈنەر. ③ كەسىپداش؛ ئوخشاش كەسىپ. v. II سودا قىلماق، سودىلاشماق.

trade union ['treid'ju:njən] n. ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى.

trademark ['treidmɑ:k] n. مارکا، سودا مارکىسى.

trader ['treidə] n.① سودىگەر. ② سودا كېمىسى.

tradition [trə'diʃən] n.① رىۋايەت. ② ئەنئەنە، ئەنئەنىۋى.

traffic ['træfik] n. I ① قاتناش. ② ترانسپورت. ③ سودا، سودا-سېتىق. II v. (~ked ; ~ked ; ~king) سودىلاشماق، سودا-سېتىق قىلماق.

tragedy [trædʒidi] n. پاجىئە، قانلىق ۋەقە.

tragic ['trædʒik] adj. پاجىئەلىك، ئېچىنىشلىق.

trail [treil] n. I ① ئىز، ئاياغ ئىزى. ② تار كوچا، چىغىر يول. II v. ① سۆرىمەك، تارتماق، سۆرەلمەك، تارتىلماق. ② ئەگەشمەك، ئىز قوغلىماق، ئىزىغا چۈشمەك.

train [trein] v. I ① تەربىيىلىمەك، ئۆگەتمەك. ② شاخ چاتماق. ③ چەنلىمەك، قارىغا ئالماق. II n. ① پويىز. ② رەت، قاتار، تىزىق. ③ پىلتە (بومبىنىڭ).

trainer ['treinə] n. تربىيىلىگۈچى.

training ['treiniŋ] n. مەشىق قىلىش، تەربىيىلەش، چېنىقتۇرۇش، ئۆگىتىش.

traitor ['treitə] n. خائىن، ۋەتەن خائىنى.

tram [træm] n. تراموۋاي.

tramp [træmp] v. I ① پىيادە ماڭماق، پىيادە ساياھەت قىلماق. II n. ① غەمكىن ماڭماق. ② ئۇزۇن يوللۇق پىيادە سەپەر. ② قەلەندەر. ③ سەرگەردان.

trample ['træmpl] v. I ① دەسسىمەك، دەسسەلمەك (زىرائەت). ② ئاياغ ئاستى قىلماق، دەپسەندە قىلماق. II n. ① دەسسەش، دەسسىلىش (زىرائەت). ② ئاياغ ئاستى قىلىش، دەپسەندە قىلىش.

transaction [træn'zækʃən] n. بېجىرىش، بىر تەرەپ قىلىش.

② سودا، سودا قىلىش. ③ خاتىرە.

transfer[1] [træns'fə] v. يۆتكە- (~ring ; ~red ; ~red) ھەك، يۆتكەلمەك، ئالماشتۇرماق، ئالماشتۇرماق (خىزمەت ئورنى).

transfer[2] ['trænsfə] n. يۆتكەش، يۆتكىلىش.

transform [træns'fɔ:m] v. ئۆزگەرمەك، ئۆزگەرتمەك.

transistor [træn'sistə] n. ‹رادىئو، كرىستال نەيچە.

transitional [træn'siʒənəl] adj.①ئۆتكۈنچى. ② ئۆزگەرگەن.

transitive ['transitiv] adj. ‹گراممماتىكا، ئۆتۈملۈك.

translate [træns'leit] v. ① تەرجىمە قىلماق. ② ئىزاھلىماق (ھەربىكەتنى). ③ ئايلاندۇرماق.

translation [træns'leiʃən] n. ① تەرجىمە. ② تۈز سىزىق ھەربىكەتنى. ③ تەكشى مىدىرلاش.

translator [træns'leitə] n. تەرجىمان.

transmission [trænz'miʃən] n. ① ئاڭلىتىش، خەۋەر بېرىش (رادىئو-دا). ② ئىرسىيەت. ③ ‹فىزىكا، ئۆتكۈزۈش.
③ ‹مېخانىكا، ئايلاندۇرۇش؛ تېزلىك تەڭشىگۈچ.

transmit [trænz'mit] v. ① ئاڭلاتماق، خەۋەر بەرمەك، تارقاتماق. ② ‹فىزىكا، ئۆتكۈزمەك.

transparent [træns'pɛətənt] adj. سۈزۈك، روشەن، ئېنىق.

transport[1] [træns'pɔ:t] v. ① يۈك توشۇماق. ② سۈرگۈن قىلماق، پالىماق.

transport[2] ['trænspɔ:t] n. ① ترانسپورت. ② يۈك پاراخوتى. ③ يۈك ئايروپىلانى.

transportation ['trænspɔ:'teiʃən] n. ① ترانسپورتچىلىق، ترانسپورت (ئىشلىرى). ② سۈرگۈن قىلىش، پالاش.

travel ['trævl] v. I ① ساياھەت (~ling ; ~led ; ~led) قىلماق، سەيلە قىلماق. ② ماڭماق، يۈرمەك، ئىلگىرىلىمەك. ③ سىرتقا چىقىپ سودا قىلماق. II n.①ساياھەت، ساياھەت قە-

لمش. ② ساياهەت خاتىرىسى.

travel(l)er ['trævlə] n.① ساياھەتچى، سەييارە. ② سەييارە سودىگەر.

traverse ['trævə(:)s] v. I ① كېسىپ ئۆتمەك، توغرىسىغا كېسىپ ئۆتمەك. II n. ① كەسمە، كېسىپ ئۆتۈش، كېسىلىش. ② توسالغۇ. ③ كارىدور.

tray [trei] n. پەتنۇس.

treacherous ['tretʃərəs] adj. ① ساختا، ساختىپەزلىك. ② ئىشەنچسىز؛ ئۆزگىرىپ تۇرىدىغان.

tread [tred] v. I دەسسىمەك، دەسسەلمەك. (trodden ['trɔdn]؛ trod [trɔd]) II n. ① قەدەم. ② پەلەمپەي. ③ چاق يۈزى.

treason ['tri:zn] n.① خائىنلىق، ئاسىيلىق، ۋەتەنگە خائىنلىق قىلىش. ② ۋاپاسىزلىق قىلىش، ۋەدىگە ۋاپا قىلماسلىق.

treasure ['treʒə] n. I بايلىق، دۇنيا، مال-مۈلۈك. II v. ساقلىماق، قەدىرلەپ ساقلىماق، قەدىرلىمەك.

treasury ['treʒəri] n.① [the ~]، ئەنگلىيە، مالىيە مىنىستىرلىكى. ② خەزىنە، دۆلەت خەزىنىسى.

treat [tri:t] v. I ① مۇئامىلە قىلماق. ② شەرھىيلىمەك، بايان قىلماق. ③ بىر تەرەپ قىلماق، ھەل قىلماق. ④ داۋالىماق. ⑤ كېچەشمەك، مەسلىھەتلەشمەك. ⑥ كۈتمەك، كۈتۈۋالماق. ① n. II مېھمان قىلىش، كۈتۈۋېلىش. ② خۇشاللىق.

treatment ['tri:tmənt] n. ① مۇئامىلە. ② داۋالاش. ③ ھەل قىلىش، بىر تەرەپ قىلىش.

treaty ['tri:ti] n. ① شەرتنامە. ② كېچەش، مەسلىھەت.

tree [tri] n. ① دەرەخ. ② ياغاچ.

tremble ['trembl] v. I ① تىترىمەك، تىترەتمەك. ② ئىرغاڭلىماق، پۇلاڭشىماق، پۇلاڭشىتماق. ③ ئەندىشە قىلماق، تەشۋىشلەنمەك. II n. تىترەش.

tremendous [tri'mendəs] adj. ① دەھشەتلىك. ② كىشىنى ھەيران قالدۇرىدىغان. ③ ھەيۋەتلىك. ④ زور، ناھايىتى.

trench [trentʃ] n. I خەندەك، ئاكوپ. II v. ① ئاكوپ كولاش، خەندەك كولىماق. ② بېسىۋالماق، ئىشغال قىلماق.

trend [trend] n. I خاھىش، يۆزلىنىش، يۆنىلىش. II v. يۆزلەنمەك، يۆز تۇتماق.

trial ['traiəl] n. I ① سىناق، تەجرىبە. ② سوراق قىلىش. II adj. سىناق خاراكتېرلىك، تەجرىبە خاراكتېرلىك.

triangle ['traiæŋgl] n. ئۈچ بۇلۇڭ.

tribe [traib] n. ① ئىرق، قەبىلە. ② بىر توپ، بىر تۈركۈم، بىر گۇرۇھ (سەلبىي مەنىدە). ③ (بىئولوگىيە) تۈركۈم، تىپ.

tributary ['tribjutəri] adj. I ① ئولپان ئەۋەتىدىغان، سوۋغات يوللايدىغان؛ بېقىندا، قاراشلىق. ② تارماق. II n. ① بېقىندى دۆلەت. ② ئولپان ئەۋەتكۈچى، سوۋغا-سالام يوللىغۇچى. ③ تارماق، تارماق ئېقىم.

tribute ['tribju:t] n. ① سوۋغات، ئولپان. ② مەدھىيە.

trick [trik] n. I ① ھىيلە-مىكىر، قۇۋلۇق، ئالدام-خالتا، ② ۋاستە، ئۇسۇل، يۇرۇش-تۇرۇش. II v. ئالدىماق، قۇۋلۇق قىلماق.

tried [traid] adj. سىناقتىن ئۆتكەن، ئىشەنچلىك.

trifle ['traifl] n. I ① ئەرزىمەس نەرسە، ئۇششاق-چۈششەك ئىش، پارچە-پۇرات ئىش. ② بىر ئاز پۇل. II v. ① ئويىنىماق، ئەخمەق قىلماق. ② ئىسراپ قىلماق، زايا قىلماق ‖ ~ a ئازراق، سەل-پەل.

trim [trim] v. I (~med ؛ ~med ؛ ~ming) ① تۈزمەك، تۈزەش-تۇرمەك، رەتلىمەك، رەتلەنمەك. ② شامالغا قاراپ كېمە ھەيدىمەك؛ سۇنۇك ئېقىشىغا، تۇكنىڭ يېتىشىغا. II n. ① رەتلەش. ②

www.uyghurkitap.com

تەييارلىق. II adj. رەتلىك، رەتلىك ۋە پاكىز.

trip [trip] v. I (~ped ؛ ~ped ؛ ~ping) ① چاققان ماڭماق. ② چاققان ئويناپ ماڭماق (ئوسۇلنى). ③ پۇتلاشماق، پۇتلىشىپ كەتمەك. ④ خاتالاشماق، خاتالىق ئۆتكۈزمەك. II n. ① ساياھەت، (قىسقا يوللۇق) سەپەر. ② پۇتلىشىش، خاتالىق ئۆتكۈزۈش، كەتكۈزۈپ قويۇش.

triumph ['traiəmf] n. I غەلىبە، مۇۋەپپەقىيەت.

II v. ① يەڭمەك، غەلىبە قىلماق. ② قىزغىن تەبرىكلىمەك.

trod [trɔd] v. → tread.

trodden ['trɔdn] v. → tread.

trolley ['trɔli] n. ① قول ھارۋىسى. ② ئامبرىكا تىلىدا) تراموۋاي.

troop [tru:p] n. I ① توپ، تۈركۈم. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) قوشۇن، ھەربىي قىسىم، ئارمىيە. ③ ئاتلىق ئەسكەرلەر لىيەنى.

II v. توپلاشماق، توپلىشىپ ماڭماق.

trophy ['trəufi] n. ① غەنىيمەت. ② خاتىرە بۇيۇم، مۇكاپات. بۇيۇم.

tropic ['trɔpik] n. ① تروپىك سىزىقى. ② «جۇغراپىيە» ئىسسىق بەلباغ.

trouble ['trʌbl] v. I ① ئاۋارە قىلماق، ئاۋارە بولماق. ② بىئارام، بولماق، بىئارام قىلماق، تىت-تىت بولماق.

II n. ① ئاۋارىچىلىك، بىئارامىلىق. ② قايغۇ-ۋۇش. ③ كاشىلا، چاتاق، توسالغۇ.

trousers ['trauzəz] n. ئىشتان، شىم، تامبال.

truck [trʌk] n. ① يۈك ماشىنىسى، قارا ماشىنا. ② ئوستى ئوچۇق يۈك ۋاگون (تۆمۈر يولدا). ③ قول ھارۋىسى.

true [tru:] adj. ① راست، توغرا، ھەقىقىي. ② سادىق come ~ = ئەمەلگە ئاشماق.

truly ['tru:li] adv. ① راست، ھەقىقىي. ② سادىق.

trumpet ['trʌmpit] n. I ① سۇناي، كاناي. ② سۇناي ئاۋازى. ③ سۇناي شەكىللىك نەرسە. II v. سۇناي چالماق، كاناي چالماق.

trunk [trʌŋk] n. I ① غول، گەۋدە (دەرەخنىڭ). ② مۇھىم قىسمى، ئاساسىي قىسمى. ③ كىيىم ساندۇقى. ④ خارتۇم(پىلنىڭ). ⑤ (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) تەنھەرىكەتچىلەر ئىشتىنى، سۇ ئۈزۈش ئىشتىنى. II adj. غول.

trust [trʌst] n. I ① ئىشەنچ. ② مەسئۇلىيەت، جاۋابكارلىق. ③ تاپشۇرۇش، ھاۋالە قىلىش. II v. ① ئىشەنمەك.
② تاپشۇرماق، ھاۋالە قىلماق. ③ ئۈمىد قىلماق، ئارزۇ قىلماق.
④ نەسىي ساتماق.

truth [tru:θ] n. ھەقىقەت، ھەقىقىي ئەھۋال.

try [trai] v. I ① سىنىماق، سىناپ كۆرمەك. ② ئۇرۇنۇپ باقماق، ئىنتىلمەك. ③ سوراق قىلماق. II n. سىناپ بېقىش، تەجرىبە قىلىش.

tub [tʌb] n. ① تۇنۇك. ② كاسا. ③ (جانلىق تىلدا) يۇيۇنۇش. ④ ۋاننا.

tube [tju:b] n. ① تۇرۇبا، نەيچە. ② يۇمشاق نەيچە. ③ (لوندوندا) يەر ئاستى تۆمۈر يول. ④ (ئامېرىكا تىلىدا) ئىلېكترون لامپا.

tuck [tʌk] n. I ① قىر، قات، پۈرمە. ② (جانلىق تىلدا) يېمەكلىك، پېچىنە. II v. ① تۈرمەك، قاتلىماق، پۈرلىمەك.
② كىرگۈزمەك، تىقماق (كۆڭلەكنى شىمنىڭ ئىچىگە).
③ يېمەك.

Tues., Tue. = **Tuesday.**

Tuesday ['tju:zdi] n. سەيشەنبە.

tuft [tʌft] n. تۇتام، سىقىم (چاچ، تۇك، يۇڭ قاتارلىقلارنىڭ).

tug [tʌg] v. I تارتماق، سۆرىمەك. II n. ① تارتىش، سۆرەش.

② سۆرىگۈچى كېمە.

tumble ['tʌmbl] v. ① يىقىتماق، يىقىلماق. ② دومىلىماق، دومىلىتماق، مىلاتماق. ③ قالايمىقان قىلماق، قالايمىقانلاشتۇرماق.

tumult ['tju:mʌlt] n. ژاراڭ-چۇرۇڭ، قالايمىقانچىلىق، ژارقىراپ-جارقىراش.

tune [tju:n] n. I كۇي، ئاھاڭ، مۇقام، نەغمە. v. II (سازلارنىڭ) تارىسىنى تەڭشىمەك، تەڭشىمەك || ~ in (رادىئو) تەڭشىمەك.

tunne [tʌnl] n. I تونىل. v. II تونىل قازماق.

turbulence ['tə:juləns] n. ① توپىلاڭ، پاراكەندىچىلىك. ② تېز ئېقىش، تېز ئاقىدىغان سۇ.

turf [tə:f] n. ① چىم. ② ئات بەيگىسى، بەيگە.

Turk [tə:k] n. تۈرك، تۈركىيىلىك.

Turkish ['tə:kiʃ] adj. تۈرك، تۈركىيىنىڭ، تۈركلەرنىڭ. n. II تۈرك تىلى.

Turkmen ['tə:kmən] n. I تۈركمەن. adj. II تۈركمەنىنىڭ، تۈركمەنچە.

turn [tə:n] v. I ① ئايلانماق، ئايلاندۇرماق، بۇرۇلماق، بۇرماق. ② ئۆزگەرمەك، ئۆزگەرتمەك، يۆنىلىشى ئۆزگەرمەك، يۆنىلىشىنى ئۆزگەرتمەك. ③ ژاراقلىماق. ④ بولماق || ~ in تاپشۇرماق / ~ off ئۆچۈرمەك، ئەتمەك (سۇ تۇرۇبىسى، چىراغ قاتارلىقلارنى) / ~ on (ۋىكلىيۇچاتېلنى) ئاچماق، تارتماق / ~ out ① ئۆچمەك، ئۆچۈرمەك (چىراغ، ئوت قاتارلىقلارنى). ② ئىشلەپچىقارماق، چىقارماق. II n. ① ئايلىنىش، ئايلاندۇرۇش، ئايلانما. ② بۇراش، بۇرىلىش. ③ ئۆزگىرىش. ④ نۆۋەت، پەيت، پۇرسەت. ⑤ ھەۋەس، خۇمار، خاھىش || by ~ s نۆۋەت بىلەن؛ ئارقا-ئارقىدىن.

turner ['tə:nə] n. قىرغۇچى.

turnip ['tə:nip] n. تۈرۈپ، لوبۇ.

turtle ['tə:tl] n. دېڭىز تاشپاقىسى.

tutor [tju:tə] n. ① ئائىلە ئوقۇتقۇچىسى، خۇسۇسىي ئوقۇتقۇچى. ② (ئەنگلىيە ئۇنتۇپرسىتېتلىرىدا) ئۇستاز.

T. V., TV = **television.**

twas [twɔz, twəz] = it was.

twelfth [twelfθ] num. ① ئون ئىككىنچى. ② ئون ئىككىدىن بىر.

twelve [twelv] num. ئون ئىككى.

twentieth ['twentiiθ] num. ① يىگىرمىنچى. ② يىگىرمىدىن بىر.

twenty ['twenti] num. يىگىرمە (20).

twere [twə:, twə] = it were.

twice [twais] adv. ئىككى قېتىم، ئىككى ھەسسە.

twig [twig] n. يۇمران شاخ، كىچىك شاخ، شاخچە.

twill [twil] = it will.

twilight ['twailait] n. (تاڭ سۈزۈلگەن ياكى گۈگۈم چۈشكەن چاغدىكى) غۇۋا يورۇق.

twin [twin] n. I قوشكېزەك. II adj. ① قوشكېزەك، جۈپ، ئىككى.

twine [twain] n. I ئىككى قات يىپ. II v. ① ئەشمەك، تولغىماق. ② يۆگەلمەك.

twinkle ['twiŋkl] v. I پىلىلدىماق، چاقنىماق، كۆزنى قاماش-تۇرماق. II n. ① پىلىلداش، چاقناش، كۆزنى قاماشتۇرۇش. ② كۆزنى يۇمۇپ ئاچقۇچە . . . بولۇش، ھەش-پەش دېگۈچە ئۆتۈپ كېتىش.

twist [twist] v. I ① ئەشمەك. ② بۇرىماق، قارىماق. ③ خاتا چۈشەنمەك. ④ بۇرمىلىماق. ⑤ ئەگرى-توقاي ئايلانماق. II n. ① ئېشىش، تولغاش. ② بۇراش، قايرىش. ③ ئەگرى-توقاي. ④ كەيپسىزلىك.

two [tu:] num. ئىككى.

type [taip] n. I ① تىپ، شەكىل. ② ئۈلگە، نەمۇنە. ③ قوغۇشۇن.

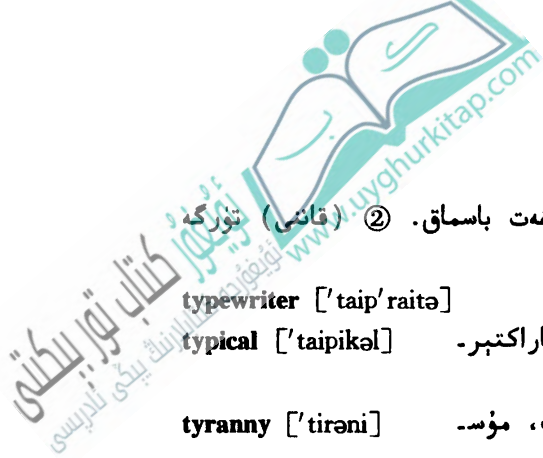

www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇر كتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كتابلارنىڭ بېگى تادرىسى

هەرپ، مىخ مەتبەئە. ① v. II خەت باسماق. ② (قاننى) تۆرگە ئايرىماق.

typewriter ['taip'raitə] n. خەت بېسىش ماشىنىسى.

typical ['taipikəl] adj. تىپىك، ۋەكىللىك، ۋەكىل خاراكتېرلىك، سىمۋوللۇق.

tyranny ['tirəni] n. زالىملىق، زوراۋانلىق، مۇستەبىت، مۇستەبىتلىك.

tyrant ['taiərənt] n. زالىم پادىشاھ؛ زومىگەر.

tyre, tire ['taiə] n. چاق چەمبىرى. ② چاق.

U

U, u [juː] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ يىگىرمە بىرىنچى ھەرپى

ugly ['ʌgli] adj. ① سەت، كۆرۈمسىز. ② يىرگىنچلىك، رەزىل، ئىپلاس، قەبىھ.

Uighur ['uːiguər] n. ① ئۇيغۇر: the ~ s ئۇيغۇر مىللىتى. ② ئۇيغۇر تىلى.

ultimate ['ʌltimit] adj. ① ئەڭ ئاخىرقى. ② تۈپ، ئاساسىي.

ultimately ['ʌltimitli] adv. ئەڭ ئاخىرىدا.

umbrella [ʌm'brelə] n. كۇنلۇك، يامغۇر كۇنلۇكى.

U. N. = (the) United Nations بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى.

unable ['ʌn'eibl] adj. لاياقەتسىز، قابىلىيەتسىز: 〈We are ~ 〉to help you. بىز سىزگە ياردەم بېرەلەيمىز. 〈I am ~ to walk.〉 مەن ماڭالمايمەن.

unanimous [juː'nænimәs] adj. بىر ئېغىزدىن، بىردەك، ئوخشاش.

unaware ['ʌnə'wɛə] adj. ئۇقماسلىق، بىلمەسلىك.

uncertain [ʌn'səːtn] adj. تۇراقسىز، ئىشەنچسىز، ئېنىق بولمىغان؛ ئۆزگىرىشچان.

uncle ['ʌŋkl] n. چوڭ دادا؛ كىچىك ئاتا، كىچىك دادا؛ تاغا.

uncomfortable [ʌn'kʌmfətәbl] adj. ① يېقىمسىزلىق. ② ئازادىسىزلىك، بىئارامىلىق، بىتاپلىق.

uncommon [ʌn'kɔmәn] adj. كەمدىن-كەم ئۇچرايدىغان، ئاز ئۇچرايدىغان.

unconscious [ʌn'kɔnʃәs] adj. ئاڭسىز، مەقسەتسىز، ئاڭسىز

www.uyghurkitap.com

هالدا.

uncountable ['ʌn'kauntəbl] adj. ساناقسىز، سانغىلى بولمايدىغان.

uncover [ʌnf'kʌvə] ①v. ئاچماق، ئېچىۋەتمەك (قاپقاقنى).
② ئېچىپ تاشلىماق، پاش قىلماق.

under ['ʌndə] ① prep. (ئورۇننى كۆرسىتىدۇ) تېگىدە، ئاستىدا: He stood ~ a tree. ئۇ بىر تۈپ دەرەخنىڭ ئاستىدا تۇراتتى / pass ~ the bridge كۆۋرۈكنىڭ ئاستىدىن ئۆتمەك. ② ئىچىدە، ئىچىگە: wear a sweater ~ a coat چاپاننىڭ ئىچىگە پوپايكا كىيىۋالماق. ③ . . . نىڭ رەھبەرلىكىدە: ~ the leadership of the Party پارتىيىنىڭ رەھبەرلىكىدە. ④ (تەۋەلىك، تەۋە بولۇش، قاراشلىق بولۇش قاتارلىق ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ): come ~ this head مۇشۇ تۈرگە تەۋە، مۇشۇ تۈردىكى. ⑤ بىنائەن، ئاساسەن: ~ Article 12 12-ماددىغا ئاساسەن. ⑥ (دەرىجە، سەۋىيە، سان قاتارلىقلارنىڭ تۆۋەن ياكى كەم ئىكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ): a child ~ ten ئون ياشقا توشمىغان بالا. ⑦ (ئوخشاش بولمىغان ھالەتنى بىلدۈرىدۇ): be ~ construction [repair]قۇرۇلۇۋاتقان (رېمونت قىلىنىۋاتقان). adv. Ⅱ ئاستىدا، ئاستىغا، تۆۋەن، كەم: A cloth shoud be spread ~ ئاستىغا بىر پارچە رەخت سېلىش كېرەك / ten yuan or ~ ئون سومدىن تۆۋەن.

undergo ['ʌndə'gəu] [' ʌndə' went]v. ; underwent) باشتىن ئۆتكۈزمەك، باشتىن كەچۈرمەك، ئۇچرىماق، دۇچ كەلمەك. [undergone ['ʌndə'gɔn]

underground[1] ['ʌndə'graund] ①adv. يەر ئاستىدا. ② مەخپىي.

underground[2] ['ʌndəgraund] adj. Ⅰ يەر ئاستى.
② مەخپىي. n. Ⅱ يەر ئاستى تۆمۈر يول.

underline ['ʌndə'lain] ①v. (سۆزنىڭ) ئاستىنى سىزماق.
② تەكىتلىمەك.

undermine ['ʌndə'main] ①v. . . . نىڭ ئاستىغا ئۆڭكۈر كولا-

ماق، لەخمە قازماق. ② . . .نىڭ ھۆلىنى ئاجىزلاشتۇرماق. ③ يوشۇرۇن بۇزغۇنچىلىق قىلماق، قەست قىلماق.

underneath ['ʌndə'ni:θ] adv. I ئاستىدا، تېگىدە. prep. II . . . نىڭ ئاستىدا، . . . نىڭ تېگىدە.

understand ['ʌndə'stænd] ; ['ʌndə'stud] understood) v. (understood چۈشەنمەك، بىلمەك، ئۇقۇشماق.

understanding ['ʌndə'stændiŋ] adj. I ①ئەقىللىق. ② چۈشىنىشلىك. II n.① چۈشىنىش، چۈشەنچە، چۈشىنىش ئىقتىدارى. ② (دائىم an بىلەن قوشۇپ ئىشلىتىلىدۇ) كېلىشىم، پۈتۈم

understood ['ʌndə'stud] v. → understand.

undertake ['ʌndə'teik] ; [ʌndə' tuk] undertook) v. (undertaken ['ʌndə'teikən] ① ئۈستىگە ئالماق، مەسئۇل بولماق. ② قول سالماق، كىرىشمەك.

undertaken ['ʌndə'teikən] v. → undertake.

undertook ['ʌndə&tuk] v. → undertake.

underwent ['ʌndə'went] v. → undergo.

undid ['ʌn'did] v. → undo.

undo ['ʌn'du] (undone ['ʌn'dʌn] ; v. undid ['ʌn'did] ①v. يەشمەك، بوشاتماق. ② يوقاتماق، گۇمران قىلماق، ھالاك قىلماق. ② ئەسلىگە كەلتۈرمەك.

undone ['ʌn'dʌn] v. → undo.

undoubted [ʌn'dautid] adj. جەزمەن، شەكسىز، شەك-شۈبھىسىز.

uneasy [ʌn'i:zi] adj.① كۆڭۈل خاتىرجەمسىزلىكى، بىئاراملىق. ② سۈنئىي، ياسالما، ساختا.

unemployed ['ʌnim'plɔid] adj.① ئىشلىتىلمىگەن، بىكار تۇرغان. ② ئىشسىز، ئىشسىزلىق.

unemployment ['ʌnim'plɔimənt] n. ① ئىشسىز، ئىشسىز-

www.uyghurkitap.com

لىق. ② ئىشسىزلار سانى.

unexpected [ˈʌnikˈspektid] adj. ئويلىمىغان، كۈتۈلمىگەن، تاسادىپىي.

unfair [ˈʌnˈfɛə] adj. ئادالەتسىزلىك.

unfit[1] [ˈʌnˈfit] adj. نامۇۋاپىق، نالايىق.

unfit[2] [ʌnˈfit] v. ئۇيغۇنلاشـ (～ting ；～ted ；～ted) ماسلىق، مۇۋاپىقلاشماسلىق.

unfold [ˈʌnˈfould] ①v. ئاچماق، يايماق. ② بىلدۇرمەك، ئىزهار قىلماق.

unfortunate [ʌnˈfɔːtʃnit] adj. بەختسىز، تەلەيسىز، بىتەلەي.

unfortunately [ʌnˈfɔːtʃnitli] adv. بەختسىزلىك، تەلەيسىزلىك بەختكە قارشى.

ungrateful [ʌnˈgreitful] ①adj. ۋاپاسىزلىق، ۋاپاغا جاپا قىلىدىغان. ② زەربىكىشلىك، كىشىنى بىزار قىلىدىغان، كۆڭۈلسىزلىك.

unhappy [ʌnˈhæpi] ①adj. بەختسىزلىك، تەلەيسىزلىك، كۆڭۈلسىزلىك. نامۇۋاپىق.

unification [ˈjunifiˈkeiʃən] n. بىر پۈتۈن، بىرلىك، بىرلىككە كەلتۈرۈش: The ～ of one's country دۆلەتنىڭ بىرلىكى.

uniform [ˈjuːnifɔːm] adj. I ئوخشاش، بىردەك، ئۆزگەرمىگەن (شەكىل، خۇسۇسىيەت قاتارلىقلار). II n. رەسمىي كىيىم، ھەربىي-چە كىيىم.

union [ˈjuːnjən] ①n. بىرلىككە كەلىش، بىرلىشىش. ② ئىتتىپاق، بىرلەشمە، كەنجەش، 〈a trade ～〉 ئىشچىلار ئۇيۇشمىسى.

unique [juːˈniːk] ①adj. بىردىنبىر، ئالاھىدە، ئۆزىگە خاس. ② ئىنتايىن ئۆزگىچە، دىققەت قىلىشقا ئەرزىيدىغان.

unit [ˈjuːnit] ①n. يەككە. ② بىر (ھېساب). ③ بىرلىك (ئۆلچەم بىرلىكى). ④ ئورۇن؛ تارماق.

unite [juːˈnait] ①v. بىرلەشتۈرمەك، بىرىكتۈرمەك، قوشماق،

قوشۇۋەتمەك. ② ئىتتىپاقلاشماق، بىرلەشمەك، بىرلىككە كەلمەك.

united [ju:'naitid] adj. ئىتتىپاق، ئىتتىپاقلاشقان، بىرلەشكەن، قوشما.

United Nations [ju:'naited'neiʃənz] n. بىرلەشكەن دۆلەتلەر تەشكىلاتى.

unity ['ju:'niti] n.① بىرلىك، بىرلىككە كېلىش. ② ئىتتىپاقلىق، بىردەكلىك.

universal ['ju:ni'və:sel] adj.① ئالەمنىك، جاھاننىك، دۇنيانىك، دۇنياۋى، ئالەمشۇمۇل. ② ئومۇمىي، ئومۇميۈزلۈك، ئورتاق، ئۇنۇۋېرسال.

universally ['ju:ni'və'səll] adv.① ئالەمدە، دۇنيادا. ② ئومۇمىي، ئومۇميۈزلۈك.

universe ['ju:nivə:s] n. ئالەم، جاھان، دۇنيا.

university ['ju:ni'və:siti] n. ئالىي مەكتەپ، ئۇنۇۋېرسىتېت، داشۇ.

unjust ['ʌn'dʒʌst] adj. نامۇۋاپىق، ناتىنساپ، ناتوغرا، ئادالەتسىزلىك.

unkind [ʌn'kaind] adj. تاش يۈرەك، باغرى قاتتىق، رەھىمسىز.

unknown [ʌn'nəun] adj.① نامەلۇم، نامسىز. ② يات، ناتونۇش.

unless [ən'les] conj. I ئەگەر . . . بولمىسا، . . . بولمىغاندا: I will not go ~ i hear from him. ئەگەر ئۇ ماڭا خەۋەر قىلمىسا مەن بارمايمەن / i shall go there ~ it rains. يامغۇر ياغمىسا بارىمەن. II prep. . . . دىن سىرت، . . . دىن باشقا.

unlike ['ʌn'laik] adj. I ئوخشىمايدىغان، پەرقلىق. prep. II . . گە ئوخشىماسلىق، . . . دىن پەرقلەنمەك.

unload ['ʌn'ləud] v. . . . دىن يۈك چۈشۈرمەك، . . . نىڭ يۈكىنى چۈشۈرمەك. ② ئالماق، بوشاتماق، چىقارماق (مىلتىقتىن ئوقنى.) ③ چىقىرىۋەتمەك (كېرەكسىز نەرسىلەرنى).

uyghurkitap.com

unnecessary [ʌn'nesisəri] adj. كېرەكسىز، ھاجەتسىز.

unpleasant [ʌn'pleznt] adj. كۆڭۈلسىز، كەيپسىز، كۆڭۈلگە ياقمايدىغان.

unseen ['ʌn'si:n] adj. كۆرمىگەن، كۆرۈپ باقمىغان؛ كۆرۈنمىگەن، كۆرۈنمەيدىغان.

until [ən'til] I ①prep. ... گىچە، ... كىچە، ... گە قەدەر: I shall stay here ~ twelve o'clock. مەن بۇ يەردە سائەت 12 گىچە تۇرىمەن. ② ... دىن بۇرۇن، ... دە (ئاندىن)، ... گىچە: The library doesn't open ~ eight. كۈتۈپخانا سائەت سەككىزدە (ئاندىن) ئېچىلىدۇ). ياكى: كۈتۈپخانا سائەت سەككىزگىچە ئېچىلمايدۇ). II ①conj. ... گىچە، ... كىچە، ... گە قەدەر: I will wait ~ he comes back. مەن ئۇ كەلگۈچە ساقلايمەن. ② ... دىن بۇرۇن، ... دە (ئاندىن).

unusual [ʌn'ju:ʒuəl] adj. ئۆزگىچە، باشقىچە، ئالاھىدە، ئۆزىگە خاس.

unwilling ['ʌn'wiliŋ] adj. خالىمىغان، رازى بولمىغان، ئۆز ئىختىيارلىقى بىلەن بولمىغان.

unworthy [Æn'wə:ði] adj. يارىماس، ئەرزىمەيدىغان، ئەرزىمەس، تىلغا ئالغۇچىلىكى يوق.

up [ʌp] I ①adv. (يۇقىرىغا چىقىش، ئۆرلەش قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ): The lift is going ~ لىفىت يۇقىرىغا مېڭىۋاتىدۇ / The sun is ~ كۈن چىقتى / get ~ early ئۇرنىدىن بالدۇر تۇرماق. ② (ئۆزى تۇرغان ئوتتۇندىن يۇقىرىراق جايغا ياكى جەنۇبتىن شىمالغا بارغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ): go ~ to Peking بېيجىڭغا بارماق. ③ (ئورۇندىن تۇرۇش، قوزغىلىش قاتارلىقلارنى كۆرسىتىدۇ): Stand ~ ئورنىدىن تۇر / get ~ early ئۇرنىدىن بالدۇر تۇرماق. ④ (بىرەر ھەرىكەتنىڭ قوزغىلىش، كۆچمىيىش ياكى كەسكىنلەشكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ): The corn is ~ زىرائەت

ئۆندى / What's ~? (جانلىق تىلدا) نېمە بولدى؟ نېمە ئىش بولدى؟ / Speak ~! ئۈنلۈكرەك سۆزلە. ⑤ پۈتۈنلەي، تەلتۆكۈس دېگەنگە ئوخشاش ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ) : 〈Time is ~〉 ۋاقىت توشتى. II prep. ① ئۈستىگە، ئۈستىدە: go ~ a hill تاغقا چىقماق. ② بويلاپ: walk ~ a street كوچىنى بويلاپ ماڭماق.

up—to—date ['ʌptədeit] adj. زامانىۋى، يېقىندىكى، ئەڭ يېڭى تىپتىكى.

upheld [ʌp'heid] v. → uphold.

uphold [ʌp'həuld] (upheld ; upheld [ʌp'həld]) v. ① قوللىماق، بەرداشلىق بەرمەك، چىڭ تۇرماق، ھىمايە قىلماق. ② ئىسپاتلىماق، دەلىللىمەك.

upon [ə'pɔn, əpən] prep. = on ‖ once ~ a time بۇرۇن، ئىلگىرى، قەدىمكى زاماندا.

upright ['ʌprait] I ①adj. تىك، تۈز، تۈپ-تۈز. ② توغرا، تۈز، راست، سەممىي. II adv. تىك، تۈز، تۈپ-تۈز، تىك ھالەتتە.

uprising [ʌp'raiziŋ] n. قوزغىلاڭ.

uproar ['ʌp'rɔː] n. ۋاراڭ چۇرۇڭ، شاۋقۇن-سۈرەن.

upset¹ [ʌp'set] v. (~ting ; ~ ; ~) ① ئاغدۇرماق، ئاغدۇرۇلماق. ② قالايمىقان قىلماق، بىسەرەمجان قىلماق.

upset² ['ʌpset] ①n. ئاغدۇرۇش، ئاغدۇرۇپ تاشلاش. ② قالايمىقان قىلىش، بىسەرەمجان قىلىش.

upstairs ['ʌp'stɛəz] I adv. يۇقىرى قەۋەتكە، يۇقىرى قەۋەتتە (بىنانىڭ): go ~ يۇقىرى قەۋەتكە چىقماق. II adj. يۇقىرى قەۋەتتىكى: the ~ room يۇقىرى قەۋەتتىكى ئۆي.

upward [ʌpwəd] adj. يۇقىرى كۆتۈرۈلگەن، يۇقىرىدىكى.

upwards, upward ['ʌpwəd(z)] adv. يۇقىرىغا، ئۈستىگە: look

www.uyghurkitap.com

~ يۇقىرىغا قارىماق.

urban ['ə:bən] adj. شەھەرلىك، شەھەردىكى.

urge [ə:dʒ] I v. ① قوزغىماق؛ ھەيدىمەك. ② ئۇندىمەك، دە- ۋەت قىلماق. ③ تەكىتلىمەك، ئاكتىپ تەشەببۇس قىلماق.

II n. قاتتىق ئۇمىد، يۇكسەك ئارزۇ.

urgent ['ə:dʒənt] adj. جىددىي، ئالدىراش، تەشنالىق بىلەن، تەقەززالىق بىلەن.

urine ['juerin] n. سۈيدۈك.

urn [ə:n] n. ① ئىدىش، كوزا. ② جەسەت كۈلى كوزىسى. ③ چەينەك، قەھۋە چەينىكى.

us [ʌs] pron. نىڭ چۈشۈم كېلىش شەكلى) بىز، بىزنى، بىزگە.

usage ['ju:zidʒ] n. ① ئىشلىتىش. ② ئادەت، رەسىم-قائىدە.

use[1] [ju:s] n. ئىشلىتىش، پايدىلىنىش، قوللىنىش، ئىشلە- تىش ئۈسۈلى: come into ~ ئىشلىتىشكە باشلىماق / make ~ of ئىشلەتمەك، قوللانماق، پايدىلانماق. ② ئىشلىتىش دائىرىسى، ئىشلىتىش ئورنى، ئىشلىتىش قىممىتى.

use[2] [ju:z] v. (~d ؛ ~d [ju:zd]) ئىشلەتمەك، پايدىلانماق، قوللانـ ماق، ئىشقا سالماق ‖ ~up ① تۈگەتمەك. ② ماجالىدىن كەتمەك. ③ مۇئامىلە قىلماق.

used[1] [ju:st] v. (use نىڭ ئۆتكەن زامان شەكلى) بۇرۇن دائىم . . . قىلماق، (بۇرۇن) قىلىشقا ئادەتلەنمەك:

We ~ to take part in labour in that commune. بىز (بۇرۇن) دائىم ھېلىقى گۇڭشېغا بېرىپ ئەمگەك قىلاتتۇق.

used[2] [ju:zd] adj. كونا.

used[3] [ju:st] adj. be ~ to ئادەتلەنگەن، ئۆگەنگەن، كۆنگەن sth. [doing sth.] بىرەر ئىشقا ئادەتلەنمەك he is ~ to workinghard. تىرىشىپ ئىشلەشكە ئادەتلەنگەن get

بىرەر ئىش ھەرىكەتكە ئادەتلەنمەك. to sth. [to doing sth.]

useful ['ju:sful] كېرەكلىك، پايدىلىق، ياردەمى بولىدىغان. adj.

useless ['ju:slis] كېرەكسىز، پايدىسىز. adj.

usual ['ju:ʒuəl] ئادەتتىكى، دائىملىق. adj.

usually ['ju:ʒuəli] ئادەتتە، دائىم. adv.

usury ['ju:zuri] جازانىخورلۇق، سۈتخورلۇق، كاززاپلىق. n.

utmost ['ʌtməust] ①adj. I ئەڭ يىراق. ② ئەڭ چوڭ، ئەڭ زور. n. I ئەڭ زور، ئىنتايىن.

utter[1] ['ʌtə] پۈتۈنلەي، تولۇق، تامامەن. adj.

utter[2] ['ʌtə] v. دېمەك، سۆزلىمەك، ئېغىزدىن چىقارماق، (ئاۋاز) چىقارماق.

utterance ['ʌtərəns] ①n. سۆزلەش ئۇسۇلى، ئاھاڭ. ② ئىپادىلەش (سۆز بىلەن). ③ دېيىلگەن گەپ (سۆز).

utterly ['ʌtəli] پۈتۈنلەي، تامامەن، قۇتلۇلۇق، يېتەرلىك.

Uzbek ['uzbek] ①n. I ئۆزبېك. ② ئۆزبېك تىلى، ئۆزبېكچە. ①adj. II ئۆزبېك تىلىنىڭ، ئۆزبېكنىڭ.

ئۇيغۇر كتاب توربېكىتى
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى

V

V,v [viː] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ يىگىرمە ئىككىنچى ھەرپى

vacation [və'keiʃən] n. ① تەتىل، تەتىل مەزگىلى. ② توختىتىش مەزگىلى (سودىتا). ③ بوشىتىش، قالدۇرۇش.

vacuum ['vækjuəm] n. (vacua ['vækjuə]، ~s) ۋاكۇئۇم، ۋاكۇ- مۇم بوشلۇق، فىزىكىدا

vague [veig] adj. تۇتۇق، مۇجمەل جاۋاب. a ~ answer: مۇجمەل

vain [vein] adj. ① بىكار، ئۇنۇمسىز، نەتىجىسىز، پايدىسىز، بىكار ئاۋارە بولىدىغان. ② ئۆزىنى كاتتا چاغلايدىغان، مەمەدان.

valence, valency ['veiləns''veilənsi] n. ۋالېنتلىق. (خىمىيە)

valiant ['vælijənt] adj. قەھرىمان، باتۇر.

valley ['wæli] n. ① جىلغا، ساي. ② ۋادا.

valo(u)r ['wælə] n. قەھرىمانلىق، باتۇرلۇق، قەھرىمان.

valuable ['væljuəbl] adj. I قىممەتلىك. n. II قىممەتلىك نەرسە، بايلىق، دۇنيا.

value ['vælju:] n. I ① قىممەت. ② باھا. v. II ① باھا بەرمەك. ② ئەھمىيەت بەرمەك.

valve [vælv] n. ① (مېخانىكا) قاپقاق، كلاپان. ② (ئاناتومىيە) كلاپان، قاپقاق (يۈرەك، قان تومۇر قاتارلىقلارنىڭ).

van [væn] n. ① ئالدىنقى مۇھاپىزەتچى، ئالدىنقى سەپتىكى قاراۋۇل. ② ئاۋانگارد. ③ يوپۇقلۇق ھارۋا؛ يوپۇقلۇق يۈك ماشىنىسى.

vanguard ['vængɑːd] n. ① ئالدىنقى مۇھاپىزەتچى. ② ئاۋانگارد (قىسىم).

vanish ['væniʃ] v. بىردىنلا غايىب بولماق، تۇيۇقسىز يوقالماق،

تەدرىجىي تارقاپ كەتمەك، يوقالماق.

vanity ['væniti] n.① قۇرۇق ئابروي، قۇرۇق شۆھرەت، ئۆزىنى چوڭ تۇتۇش. ② كېرەكسىز، قۇرۇق.

vapo(u)r ['veipə] n.① پار، هور. ② تۇمان، تۇتەك.

Varcant ['veikənt] adj. بوش، بوش بىكار، قۇرۇق.

variety [və'raiəti] n.① خىلمۇ خىل. ② تۈر، خىل، سورت.

various ['vɛəriəs] adj. خىلمۇ خىل، تولۇق، ئوخشىمايدىغان، ھەر خىل، ھەر نۇسخا.

varnish ['vɑ:niʃ] n. I لاك. v. II لاك بەرمەك، پەدەزلىمەك، ببزىمەك، ياسىماق.

vary ['vɛəri] v.① ئوخشىماسلىق، ئوخشاشماسلىق، بىرلىككە كەلمەسلىك، بىردەك بولماسلىق. ② ئۆزگەرمەك، ئۆزگەرتمەك، يېڭىلىماق.

vase [vɑ:z; veis] n. بوتۇلكا، گۈل ۋازىسى.

vast [vɑ:st] adj. زور، غايەت زور، كەڭ، بىپايان.

vault [vɔ:lt] n.① قۇرۇلۇش، ئەگمە ئۆگزە. ② گەمە؛ يەر ئاستى ئۆيى.

vegetable ['vedʒitəbl] adj. I ① كۆكتات (لىق). ② ئۆسۈملۈك: ~ oils كۆكتات يېغى. II n.① كۆكتات، ئوتياش، سەي. ① ئۆسۈملۈك.

vehicle ['vi:ikl] n.① قاتناش قوراللىرى (ھارۋا، ۋاگون، ۋېلىسىپىت، ئاپتوموبىل قاتارلىقلار). ② ۋاستە بۇيۇملىرى، ۋاستە قىلىدىغان نەرسىلەر؛ يەتكۈزۈش ئۇسۇلى.

veil [veil] n.① چۈمبەل، چۈمبەت. ② يوپۇق. ③ باھانە I v.① چۈمبەل تارتماق. ② قاپلىماق، ياپماق. II

vein [vein] n.① ۋېنا تومۇرى. ② يوپۇرماق تومۇرلىرى.

velocity [vi'lɔsiti] n.① تېزلىك، سۈرئەت. ② چاققانلىق، چەبدەسلىك.

www.uyghurkitap.com

velvet ['velvit] n. I ئاققۇ ماموقى. adj. II ئاققۇ ماموقتەك.

vengeance ['vendʒəns] n. ئىنتىقام ئېلىش، ئۆچ ئېلىش: take ~ upon sb. بىراۋدىن ئۆچ ئالماق.

venture ['ventʃə] n. I تەۋەككۇلچىلىك، قارامىلىق، خەتەرگە كۆز يۇمۇش. v. II ① تەۋەككۇل قىلماق، خەتەرگە كۆز يۇمماق. ② جۇرئەت قىلماق.

Venus ['vi:nəs] n. ‹رىم رىۋايەتلىرىدە› ۋېناس. ② ‹ئاسترونومىيە› ۋېنىرا، چولپان.

verb [və:b] n. ‹گراممماتىكا› پېئىل.

verge [və:dʒ] n. I چەت، ياقا، چېگرا، چەكلىمە. v. II مايىل بولماق، يۈزلەنمەك.

verify ['verifai] v. تەكشۈرمەك، سېلىشتۇرماق، ئىسپاتلىماق.

versatile ['və:sətail] adj. ھەۋەسكار، كۆپ ئىشلارغا قىزىقىدىغان، كۆپ ئىشلارنى قىلالايدىغان، قولىدىن كۆپ ئىشلار كېلىدىغان.

verse [və:s] n. ① شېئىر. ② نەزمىي ئەسەرلەر، شېئىرىي ئەسەرلەر.

version [və:ʃən] n. ① تەرجىمە، تەرجىمىسى، تەرجىمە نۇسخىسى. ② قاراش. ③ بايان، بايان قىلىش. ئىزاھلاش.

very ['veri] adv. I ناھايىتى، بەك. Thank you ~ much. رەھمەت سىزگە adj. II دەل؛ ئوخشاش؛ ھەقمقي.

vessel ['vesl] n. ① قاچىلاش ئەسۋابى، قاچا. ② پاراخوت، كېمە. ③ ‹ھايۋاناتلارنىڭ، تومۇر. ④ ‹ئۆسۈملۈك› نەيچە.

vest [vest] n. I مايكا، ئىچ كىيىم، نىمچا. v. II كىيمەك، كىيگۈزمەك (ساقچى كىيىمىنى)؛ بەرمەك، (ھوقۇق، مال-مۈلۈك قاتارلىقلارنى).

veteran ['vetərən] n. I ① قېرى جەڭچى، كونا جەڭچى. ② ماھىر، ئۇستا. ③ ھەربىي سەپتىن قايتقان ئادەم. adj. II تەجرىبىلىك، ئىش كۆرگەن، پىشقەدەم.

vex [veks] (1)v. بېشى قاتماق، بېشىنى ئاغرىتماق، بىئارام قىلماق.
(2) غەزىپىنى كەلتۈرمەك، ئاچچىقىنى كەلتۈرمەك، ئوغىسىنى قايناتماق.

via ['vaiə] prep. ئارقىلىق، . . . نى كېسىپ ئۆتۈپ.

vibrate [vai'breit, 'vaibreit] ①v. سىلكىمەك، سىلكىنمەك، تىترىمەك، تىترەتمەك. ③ مىدىرلىماق، مىدىرلاتماق.

vice[1] [vais] ①n. ئەسكى، يامان؛ جىنايەت؛ رەزىللىك، قەبىھلىك.
② يامان ئادەت. ③ كەمچىللىك، ئەيىب، قۇسۇر.

vice[2] — [vais—] (سۆز ياسىغۇچى ئالدى قوشۇمچە بولۇپ، مۇئاۋىن، ئىككىنچى قول دېگەندەك ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ):
~chairman مۇئاۋىن رەئىس.

vicinity [vi'siniti] n. يېقىن ئەتراپ.

vicious ['viʃəs] ①adj. ئەخلاقسىز، قەبىھ، رەزىل، ئەسكى، ئوسال. ② مىجەزى ئەسكى، قىلىقى سەت. ③ زەھەرلىك.
④ خاتالىق، كەمچىللىك.

victim ['viktim] ①n. زىيانكەشلىككە ئۇچرىغۇچى. ② قۇربان، قۇربانلىق.

victor ['viktə] n. يەڭگۈچى، غەلىبە قىلغۇچى، غالىپ.

victorious [vik'tɔːriəs] adj. غەلىبىلىك، غەلىبىنى قولغا كەلتۈرگەن، يەڭگەن.

victory ['viktəri] n. غەلىبە، غالىبىيەت.

view [vjuː] ①n. I كۆزىتىش، تەكشۈرۈش. ② كۆرۈش دائىرىسى، كۆرۈش قۇۋۋىتى. ③ مەنزىرە؛ رەسىم. ④ پىكىر، كۆز قاراش.
⑤ مەقسەت، مۇددىئا. ①v. II كۆزەتمەك، تەكشۈرمەك.
② ئويلىماق، . . . دەپ قارىماق.

vigilance ['vidʒiləns] n. سەزگۈرلۈك، چېچەنلىك، ھوشيارلىق، سەگەكلىك.

www.uyghurkitap.com

vigilant ['vidʒilənt] adj. سەزگۈر، چېچەن، ھوشيار، سەگەك.

vigo(u)r ['vigə] n. كۈچ-قۇۋۋەت، دەرمان، مادار، ھاياتي كۈچ، ماغدۇر.

vigorous ['vigərəs] ①adj. كۈچ-قۇۋۋەتكە تولغان، ساغلام. ② كۆتۈرەڭگۈ روھلۇق، جۇشقۇن.

vile [vail] ①adj. نومۇسسىز، ئىپلاس، رەزىل. ② يامان، ئەسكى، ئوسال.

village ['vilidʒ] n. يېزا، كەنت.

villager ['vilidʒə] n. يېزىلىق، سەھرالىق.

villain ['vilən] ①n. ئەبلەخ، قۇلاق كەستى، يامان ئادەم، بۇزۇق. ② (دراملاردىكى) سەلبىي شەخس.

vine [vain] ①n. تال (ئۈزۈم دەرىخى). ② پېلەك غوللۇق ئۆسۈملۈك.

vinegar ['vinigə] n. ئاچچىقسۇ، سىركە.

vinylon ['vainilən] n. ‹خىمىيە› ۋىنىلون.

violate ['vaiəleit] v.① خىلاپلىق قىلماق. ② بىھۆرمەتلىك قىلماق. ③ باسقۇنچىلىق قىلماق.

violence ['vaiələns] n.① زورلۇق كۈچ، قاباھەتلىك، شىددەتلىك، قاتتىق. ② باسقۇنچىلىق.

violent ['vaiələnt] ①adj. زورلۇق. ② كۈچلۈك، شىددەتلىك، قاتتىق.

violently ['vaiələntli] adv. قاتتىق، شىددەت بىلەن، زورلۇق بىلەن.

violin ['vaiə'lin] n. ئىسكىرىپكا.

virgin ['və:dʒin] n. I قىزلىق. adj. II قىزلىق؛ قىزدەك.

virtue ['və:tju:] n.① گۈزەل ئەخلاق، چېۋەرلىك، دانالىق. ② پاكلىق، ساداقەتلىك. ③ ئارتۇقچىلىق، ئارتۇقلۇق. ④ تەسىر، نەتىجە. ‖ by(in) ~ of... ...گە تايىنىپ، ...لىقى.

ئىمىن، . . . بويىچە، ئاساسەن.

virtuous ['və:tjuəs] adj.① ئەخلاقلىق، ئاق كۆڭۈل. ② پاك، ساداقەت.

vision ['viʒən] n.① كۆرۈش دائىرىسى، كۆرۈش قۇۋۋىتى. ② نەزەر، تەسەۋۋۇر قىلىش ئىقتىدارى. ③ خىيال، خام-خىيال.

visit ['visit] v. I ① زىيارەت قىلماق، يوقلىماق، ئېكسكۇرسىيە قىلماق. II n. زىيارەت قىلىش، يوقلاش، ئېكسكۇرسىيە قىلىش.

visitor ['vizitə] n. زىيارەتچى، زىيارەت قىلغۇچى، ئېكسكۇرسىيەچى، مېھمان.

visible ['vizəbl] adj.① كۆزگە كۆرۈنىدىغان، كۆز بىلەن كۆرگىلى بولىدىغان. ② روشەن، ئېنىق، ئوچۇق.

vital ['vaitl] adj.① ھايات، جان، جاننىڭ، جانغا مۇناسىۋەتلىك، ھاياتقا مۇناسىۋەتلىك. ② جانلىق، تېتىك، تەسىرلىك. ③ ناھايىتى، ئىنتايىن، بەك.

vitality [vai'tæliti] n. ھاياتىي كۈچ.

vitamin ['vitəmin,'vaitəmin] n. ۋىتامىن.

vived ['vivid] adj. جانلىق، تېتىك، روھلۇق، جۇشقۇن.

vocabulary [və'kæbjuləri] n. سۆزلۈك، لۇغەت تەركىبى، سۆز-ئىبارە.

void [vɔid] I adj. قۇرۇق، بوش، بوش-بىكار. II n. بوشلۇق، ئازادىلىك.

vol. = **volume.**

volcano [vɔl'keinəu] n. يانار تاغ، ۋولقان.

voice [vɔis] I n.① ئاۋاز، ئاھاڭ. ② پىكىر، سۆزلەش ھوقۇقى. ③ ‹گراممماتىكا› دەرىقە. II v. ئۇقتۇرماق، بىلدۈرمەك.

volleyball ['vɔli'bɔ:l] n. ۋالىبول.

volt [vəult] n. ‹ئېلېكتر› ۋولت.

volume ['vɔljum] n.① توم، بۆلۈم، قىسىم. ② ھەجىم، سىغىم-

چانلىق. ③ كۆپ مىقدار، زور مىقدار. ④ ئۈن، ئاۋاز.

volunteer ['vɔlən'tiə] ①n. I ئىختىيار قىلغۇچى، ئىختىيارىي قاتناشقۇچى. ② پىدائى ئەسكەر. v. II ئىختىيار قىلماق، ئىختىيارىي قاتناشماق، ئارزۇ قىلماق.

vomit ['vɔmit] ①v. I ياندۇرماق، قۇسماق. ② ئېتىلىپ چىقماق، پۈركۈمەك. ①n. II ياندۇرۇش، قۇسۇش. ② ياندۇرۇش دورىسى.

vote [vəut] ①n. I ئاۋاز (بېرىش)، سايلام. ② سايلاش هوقۇقى. ③ ئېرىشكەن ئاۋاز. ①v. II سايلىماق، ئاۋاز بەرمەك. ② ئاۋازغا قويماق، ئاۋازغا قويۇپ بەلگىلىمەك. ③ تەكلىپ بەرمەك، ئىلتىجا قىلماق.

voter ['vəutə] n. سايلىغۇچى، ئاۋاز بەرگۈچى.

vow [vaau] n. I قەسەم. v. II قەسەم بەرمەك، قەسەم قىلماق.

vowel ['vauəl] n. سوزۇق تاۋۇش.

voyage [vɔidʒ] n. I دېڭىزدا يۈرۈش. v. II دېڭىزدا يۈرمەك.

vulgar ['vʌlgə] adj. قوپال، تومپاي، تەربىيىلەنمىگەن. ② ئادەتتىكى، ئاممىۋى.

W

W,w['dʌblju:] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ يىگىرمە ئۈچىنچى ھەرپى

W. =**west.**

wag[1] [wæg] پۇلاڭلىماق، پۇلاڭلاتـ (~ging ؛ ~ ged ؛ ~ ged) v. I ماق، شىپپاڭلاتماق، (قۇيرۇقنى). n. II پۇلاڭلىتىش، شىپپاڭلىـ تىش.

wag[2] [wæg] n. قىزىقچى، قىزىقچى ئادەم، چاقچاقچى ئادەم.

wag (g) on ['wægən] n. ①تۆت چاقلىق ئات ھارۋىسى. ② (پويىز) ۋاگون.

wage[1] [weidʒ] n. ئايلىق، مۇئاش، ئايلىق ئىش ھەققى.

wage[2] [weidʒ] v. شۇغۇللانماق، مەشغۇل بولماق، ئېلىپ بارماق.

wail [weil] v. I ① ھۆكۈرەپ يىغلىماق، قاتتىق يىغلىماق.

n. II ① يىغا ئاۋازى. ② (شامالنىڭ) گۇركىرەش ئاۋازى.

waist [weist] n. ① بەل، ئوتتۇرا قىسىم (نەرسىلەرنىڭ). ② (ئامېرىكا تىلىدا) مايكا.

wait [weit] v. I ساقلىماق، كۈتمەك، كۈتۈپ تۇرماق، ساقلاپ تۇرماق. n. II ساقلاش، كۈتۈش.

waiter ['weitɔ] n. كۈتكۈچى، تاماققا كۈتكۈچى (ئاشخانىلاردا).

wake [weik] woken [' ، ~d ؛ ~ woke [wəuk] ، ~ d) v. [woke ، wəukən] ① ئويغاتماق، ئويغانماق؛ ھوشىغا كەلمەك، ھوشىغا كەلتۈرمەك. ② قوزغىماق.

waken [weikən] v. ①ئويغانماق، ئويغاتماق، ھوشىغا كەلمەك، ھوشىغا كەلتۈرمەك. ② قوزغىماق، قوزغاتماق، روھلانماق، روھلاندۇرماق.

www.uyghurkitap.com

walk [wɔ:k] I ① v. ماڭماق، پىيادە ماڭماق. ② ماڭدۇرماق ~ ... up ‖ نى بويلاپ پىيادە ماڭماق. ② (بىراۋغا) يېقىنلاشماق ‖ ~ of life كەسىپ، ئۇقەت، ھۈنەر. II n. ① پىيادە مېڭىش. ② چۆگىلەپ كېلىش، ئايلىنىپ كېلىش.

wall [wɔ:l] I n. ① تام؛ سېپىل. ② تامسىمان جىسىملار. II v. تام سالماق، تام سېلىپ ئېتىۋالماق.

wallet ['wɔlit] n. پورتمال، ھەميان.

walnut ['wɔ:lnət] n. ① ياڭاق، ياڭاق دەرىخى. ② ياڭاق ياغچى.

waltz [wɔ:ls] I n. ① ۋالىس، ۋالىس مۇزىكىسى. II v. ۋالىس ئويناماق.

wander ['wɔndə] v. ① ئايلىنىپ يۈرمەك، سەرگەردان بولۇپ يۈرمەك. ② ئېزىپ قالماق، ئاداشماق. ③ كۆڭلى بىر يەردە بولماسلىق، بولمىغۇر خىياللاردا بولماق.

want [wɔnt] I v. ① كېرەك (لازىم، زۆرۈر) بولماق. ② تەلەپ قىلماق، خالىماق، ئارزۇ قىلماق. ③ (مەقسەت پېئىل قوشۇمچىسى ... ماقچى، ... مەكچى قاتارلىقلار بىلەن ئىپادىلىنىدۇ): He ~ s to go ئۇ كەتمەكچى. II n. ① كەملىك، ئازلىق. ② ئېھتىياج، زۆرۈرىيەت.

wanton ['wɔntən] adj. ① شوخ، كەپسىز. ② ئۆزگىرىشچان، توختامسىز. ③ مەقسەتسىز. ④ ئەخلاقسىز.

war [wɔ:] I n. ئۇرۇش، جەڭ، سوقۇش. II v. ئۇرۇش قىلماق، جەڭ قىلماق، سوقۇشماق.

warble ['wɔ:bl] I v. ① (قۇشلار) سايرىماق. ② ئاۋازىنى تىترەتمەي ناخشا ئېيتماق. II n. تىترەش ئاۋازى.

ward [wɔ:d] I n. ① نازارەتچى بولۇش، كۆزەتكۈچىلىكىدە بولۇش. ② كېسەلخانا. ③ گۈندىخانا، تۈرمە. II v. ئۆزىنى تارتماق، ساقلاڼ

حاق.

ware [wɛə] n. ① (بىرىككەن سوزلەردە ئىشلىتىلىدۇ) . . . دىن ياسالغان ئەسۇاب: ~ silver كۈمۈش ئەسۇاب ~ iron / تۆمۈر ئەسۇاب. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) تاۋار، مال.

warm[wɔ:m] I adj. ① يىللىق. قىزغىن: a ~ welcome قىزغىن قارشى ئالماق. ③ كەسكىن: a ~ debate كەسكىن مۇنازىرە. II v. ① يىللىتماق، ئىسسىتماق. ② روھلانماق، ھاياجانلانماق. III n. ئىسسىتىش.

warmth [wɔ:mθ] n. مېھرىبانلىق، قىزغىنلىق.

warn [wɔ:n] v. ئاگاھلاندۇرماق، ئالدىن ئېيتىپ قويماق.

warning ['wɔ:niŋ] I n. ئاگاھلاندۇرۇش، ئالدىن ئېيتىپ قويۇش. II adj. ئاگاھلاندۇرۇلغان، ئالدىن ئېيتىپ قويۇلغان.

warp [wɔ:p] I v. قىڭغايتىپ قويماق، قىڭغىيىپ قالماق، ئېگىزلەتمەك، ئېگىلىپ قالماق. II n. ① قىيسىق جاي (تاختاينىڭ). ② بۇرمىلاش.

warrant ['wɔrənt] I n. ① ئورۇنلۇق سەۋەب. ② ئابروي، نوپۇز. ③ ماندات (ھوقۇق گۇۋاھنامىسى). II v. ئىسپاتلىماق، گۇۋاھ بولماق، كاپالەتلىك قىلماق.

warrior ['wɔriə] n. جەڭچى، ئەسكەر.

warship ['wɔ:ʃip] n. ھەربىي پاراخوت، ئۇرۇش كېمىسى.

was [wɔz, wəz] v. → be.

wash [wɔʃ] I v. ① يۇماق، يۇيۇلماق. ② يۇيۇشقا چىدىماق (رەخت). ③ داۋالغۇماق، چايقالماق (دېڭىز ۋە دەريا سۇلىرى). II n. ① يۇيۇش. ② كىر يۇيۇش ئۆيى. ③ شارقىراش ئاۋازى (سۇنىڭ).

wasn't ['wɔznt] = was not.

waste [weist] I adj. ① قاقاس، چۆل. ② كېرەكسىز. II v. ئىسراپ قىلماق، بۇزۇپ چاچماق. ② ئاق قالماق، چۆللىشىپ

www.uyghurkitap.com

كەتمەك. ③ ئاجىزلاشماق. Ⅱ n. ① ئىسراپ قىلىش. ② ئەخلەت، كېرەكسىز نەرسە. ③ قۇم، چۆل.

watch[1] [wɔtʃ] v. Ⅰ ① كۆرمەك، كۆزەتمەك. ② كۈتۈپ تۇر- ماق، دىققەت قىلماق ‖ ~ out پەخەس بولماق، پايلىماق، دىققەت قىلماق / ~ over قارىماق، ساقلىماق. Ⅱ n. ① كۆرۈش. ②دىققەت قىلىش. ③ ساقلاش.

watch[2] [wɔtʃ] n. (قول) سائەت.

watchful ['wɔtʃful] adj. ھوشيارلىق، ئېھتىياتچانلىق، زېرەك- لىك، پەخەسلىك، دىققەت بىلەن.

water ['wɔ:tə] n. Ⅰ ① سۇ. ② ئېرىتمە. ③ كىچىك تەرەت، سۈيى- دۈك. ④ ياش، شۆلگەي، شال. Ⅱ v. ① سۇغارماق (ئېتىز-ئېرىقلار- نى). ② چىقماق، ئاقماق (ياش، شۆلگەي، شال قاتارلىقلار).

water—melon ['wɔ:tə'melən] n. تاۋۇز.

waterfall ['wɔ:təfɔ:l] n. شارقىراتما.

waterproof ['wɔ:təpru:f] n. Ⅰ سۇ ئۆتمەسلىك. Ⅱ adj. سۇ ئۆتمەس، سۇ ئۆتكۈزمەيدىغان. Ⅲ v. سۇ ئۆتكۈزمەسلىك.

waterway ['wɔ:təwei] n. سۇ يولى.

watt [wɔt] n. ۋات (ئېلېكتر قۇۋۋىتىنى ئۆلچەش بىرلىكى).

wave [weiv] v. Ⅰ ① پۈلاڭلاتماق، لەپىلدىمەك. ② دولقۇن پەيدا قىل- ماق. Ⅱ n. ① دولقۇن، دولقۇنلاش. ② پۈلاڭلاش، پۈلاڭلىتىش. ③ دولقۇن شەكلى. ④ يۇقىرى دولقۇن.

waver ['weivə] v. ئىرغاڭلىماق، تەۋرەنمەك. ② ئارىسالدا بولۇپ قالماق، ئىككىلىنىپ قالماق.

wax [wæks] v. (ئاي) پۈتۈنلەنمەك.

way [wei] n. ① يول. ② ئارىلىق. ③ تەرتىپ. ④ ئۇسۇل، چارە، تەدبىر. ⑤ ئادەت. ⑥ ھالەت. ‖ by the ~ گېزى كەلگەندە ئېيتىپ قويماق (سوراپ قويماق) / by ~ of ئۆتمەك، ئۆتمەك، . . . نى كېسىپ ئۆتمەك.

we [wi:] pron. بىز، بىزلەر. (ئىگىلىك كېلىش شەكلى our؛ چۈشۈم كېلىش شەكلى us).

we'd [wi:d] =① we had. ② we should. ③ we would.

we'll [wi:l]= ① we shall. ② we will.

we're [wiə] = we are.

we've [wi:v] =we have.

weak [wi:k] adj. ① ئاجىز، كۈچسىز، دەرمانسىز. ② سۇس، ئاچ.

weaken ['wi:kən] v. ① ئاجىزلاشماق، ئاجىزلاشتۇرماق. ② سۇسلاشماق، سۇسلاشتۇرماق.

weakness ['wi:knis] n. ① ئاجىزلىق، كۈچسىزلىك، دەرمانسىزلىق. ② كەمچىللىك، نۇقسان، قۇسۇر. ③ خۇمار.

wealth ['welθ] n. بايلىق.

wealthy ['welθi] adj. باي.

weapon ['wepən] n. قورال.

wear [wɛə] v. I ① (worn [wɔ:n]؛ wore [wɔ:, wɔə]) كىيمەك، تاقىماق. ② قويماق، قونۇۋالماق، (چاچ-ساقال قاتارلىقلار-نى). ③ چىقىپ تۇرماق. ④ كونىرىماق، ئۇپۇرىماق. ⑤ چىدىماق، چىداشلىق بەرمەك. ⑥ هارماق، چارچىماق. II n. ① كىيىش، تاقاش. ② ئۇپۇراش، كونىراش. ③ چىداش.

weary ['wiəri] I adj. ① هارغان، چارچىغان. ② زېرىكىشلىك، كىشىنى زېرىكتۇرىدىغان. II v. ① هارماق، چارچىماق، چارچاتماق. ② زېرىكمەك، زېرىكتۇرمەك.

weather ['weðə] I n. ① ساق-سالامەت. v. هاۋا رايى، هاۋا. II ئۆتمەك، تىنچ-ئامان ئۆتمەك (دولقۇن، كىرىزىس قاتارلىقلاردىن). ② ئۆڭمەك.

weave [wi:v] v. ① توقۇماق (woven ['wəuvən]؛ wove [wəuv])

(رەخت، سېۋەت قاتارلىقلارنى) . ② توقۇپ چىقماق (ھېكايە) .

weaver ['wi:və] n. توقۇمچى، بابكار.

web [web] n. ① تور، تورسىمان، بۇيۇم، تور توقۇلما. ② ئۆمۈچۈك توری.

wed [wed] v. نىكاھلانماق، تۇرمۇش (~ ding ؛ ~ ded ؛ ~ ded) قۇرماق.

Wed. = **Wednesday.**

wedding ['wediŋ] n. توي، توي مۇراسىمى.

wedge [wedʒ] I n. شىنا، پانا، قوزۇقسىمان نەرسىلەر. II v. قاقماق، شىنا قاقماق.

Wednesday ['wenzdi] n. چارشەنبە.

wee [wi:] adj. ئىنتايىن كىچىك، ناھايىتى كىچىك.

weed [wi:d] I n. ئۆت-چۆپ، ياۋا ئوت. II v. ئوتماق، ئوت ئوتماق.

week [wi:k] n. ھەپتە (بىر ھەپتە) .

weekend ['wi:kend] n. ھەپتىنىڭ ئاخىرقى كۈنى.

weekly ['wi:kli] I adj. ھەپتىلىك. adv. II ھەپتىدە بىر قېتىم. n. III ھەپتىلىك گېزىت، ھەپتىلىك ژۇرنال.

weep [wi:p] v. يىغلىماق، كۆزىگە ياش ئالماق. (wept ؛ wept [wept])

weigh [wei] v. ① ئۆلچىمەك، تارتماق، جىڭلىماق. ② . . . ئېغىر-لىقتا كەلمەك. ③ مۆلچەرلىمەك؛ ئويلانماق. ④ تەسىر قىلماق.

weight [weit] n. ① ئېغىرلىق كۈچى. ② ئېغىرلىق، سالماق. ③ مۇھىملىق؛ كۈچ؛ تەسىر. ④ مەسئۇلىيەت. ⑤ ئېغىرلىق ھېسابلاش ئۇسۇلى، ئېغىرلىق ئۆلچەم بىرلىكى. ⑥ جىڭ تېشى.

welcome ['welkəm] I adj. قارشى ئېلىنغان، قارشى ئېلىنىدىغان. II n. قارشى ئېلىش، كۈتۈۋېلىش. v. قارشى ئالماق.

welfare ['welfɛə] n. ① پاراۋانلىق. ② بەخت، بەخت-سائادەت.

well[1] [wel] I n. قۇدۇق، نېفىت قۇدۇقى. II v. ئېتىلىپ چىق-

حاق، ئۇرغۇپ چىقماق.

well[2] [wel] ① ياخشى، (best [best]؛ adj. I better ['betə]
ساغلام: I am perfectly ~ تېنىم ناھايىتى ساغلام، تەن سالامەتلىكىم
ناھايىتى ياخشى. مۇۋاپىق، قانائەتلىنەرلىك. II adv. (better؛
best) ① ياخشى، توغرا، قانائەتلىنەرلىك ھالدا، قانائەتلەنگۈدەك.
② تولۇق، ئۇزۇل-كېسىل int. ‖ ھوي، ھەي، ھە، ياخشى.

well—being ['wel'bi:iŋ] n. ① بەخت، بەخت-سائادەت.
② پاراۋانلىق. ③ سالامەتلىك، ساغلاملىق.

well—known ['wel'nəun] adj. ئاتاقلىق، مەشھۇر.

went [went] v. → go.

wept [wept] v. → weep.

were [wə:,wə] v. → be.

weren't [wə:nt]= were not.

west [west] I n. ① غەرب، كۈنپېتىش. ② غەرب مەملىكەتلىرى،
غەربىي يېرىم شار. II adj. غەرب، غەربىي. III adv. غەرب تەرەپكە،
كۈن پېتىشقا.

western ['westən] adj. غەرب، غەربىي، غەرب مەملىكەتلىرىنىڭ.

westward ['westwəd] adj. غەربكە قارىتىلغان، غەربتىكى.

wet [wet] I adj. ① ھۆل، نەم، زەي. ② يامغۇر كۆپ ياغمىغان.
③ خاتا قىلىنغان، ناتوغرا بولۇپ قالغان. II n. ① نەملىك
② [the ~] يامغۇر. III v. ھۆل قىلماق.

whale [weil,hweil] n. كىت.

what [wɔt,hwɔt] I pron. ① (سوراق ئالماش بولۇپ كېلىدۇ)
نېمە؛ نېمە ئىش قىلىدىغان ئادەم: What is he? ئۇ نېمە ئىش
قىلىدىغان ئادەم / what is the time? ◇ سائەت قانچە بولدى؟
What did you say? / باھاسى قانچە؟ Wtat 's the price? /
We can learn : (باغلىغۇچى ئالماش بولۇپ كېلىدۇ) ② دېدىڭىز؟
we did not know. ~ بىز بۇرۇن بىلمەيدىغان نەرسىلەرنى ئۆگىنىۋا-

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
www.uyghurkitap.com

لالايمىز. II adj. ① (نېمە، قانداق دېگەنگە ئوخشاش ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ): What time is it? سائەت قانچە بولدى؟ What news / have you? قانداق خەۋەر ئېلىپ كەلدىڭ؟ ② (ھەسرەتلىنىش، ئاھ ئۇرۇش، خۇرسىنىش قاتارلىقلارنى بىلدۈرۈپ، پاھ، نېمىدېگەن دېگەنگە ئوخشاش ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ): What a beautiful city! پاھ، نېمىدېگەن گۈزەل شەھەر-ھە!

what's [wɔts,hwɔts] = what is.

whatever [wɔt'evə,hwɔt'evə] pron. I ئۇمۇمەن، نېمە بولۇشىدىن قەتئىينەزەر: Take ~ you like. ◇ نېمىنى خالىساڭ شۇنى ئال. II adj. ① قانداق بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، قايسى خىلدا بولۇشىدىن قەتئىينەزەر: Whatever book you may read, read it carefully. مەيلى قانداقلا كىتاب بولمىسۇن ئوقۇساڭ تەپسىلىي ئوقۇشۇڭ كېرەك.

② ھېچنېمە.

whatsoever ['wɔtsəu'evə'hwɔtsəu'evə] = whatever.

wheat [wi:t,hwi:t] n. بۇغداي.

wheel [wi:l,hwi:l] n. I ① چاق. ② (ئوك-سولغا) بۇرۇلۇش II v. ① ھارۋا ئىتتىرمەك، ھارۋىدا توشۇماق. ② ئايلاندۇرماق.

when [wen, hwen] adv. I ① (سوراق رەۋىش بولۇپ كېلىدۇ)قاچان: When does the meeting begin? يىغىن قاچان باشلىنىدۇ؟ ② (نىسپىي رەۋىش بولۇپ كېلىدۇ)...غان چاغدا، ... پەيتتە: He came at a time ~ we needed help. ئۇ، بىز ياردەمگە مۇھتاج بولغان چاغدا كەلگەن. II conj. ① ...غان (گەن) چاغدا: It was snowing ~ he arrived. ② ئۇ كەلگەن چاغدا يامغۇر يېغىۋاتاتتى. We'll start ~ the team leader comes. ...لا ... دۇيجاڭ كەلسىلا بىز يولغا چىقىمىز. II pron. ① قاچان: Until ~ can you stay? قاچانغىچە تۇرالايسەن؟ ② شۇ چاغ، شۇ ۋاقىت: He left in

(ماي ئېيىدا) ئۇ مايدا May, since ~ I have notseen him.
كەتكەن، شۇندىن بۇيان ئۇنى كۆرمىدىم.
whenever [wen'evə,hwen'evə] ھەر قېتىم، قاچان adv. & conj.
بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، قاچانلا بولمىسۇن، دائىم، ھەر قاچان،
ھەممە ۋاقىت: I'll see him ~ he likes to come. قاچانلا بولمـ
سۇن، ئۇ كەلسىلا مەن كۆرۈشىمەن Whenever we met with
difficulties, they come to help us. / ھەر قېتىم قىينىچىلىققا دۇچ
كەلسەك، ئۇلار بىزگە يارەم بېرەتتى.
where [wɛə,whɛə] ① (سوراق رەۋىش بولۇپ كېلىدۇ) adv.
نەگە، قەيەردە، نەدىن: Where are you from? سىز نەدىن؟
Where are you going? نەگە بارىسىز؟ ② (باغلىغۇچى رەۋىش بولۇپ
Idon't know ~ I can. find him (~to find him). : كېلىدۇ
ئۇنى نەگە بېرىپ ئىزدەيدىغانلىقىمنى بىلمەيمەن. ③ (نىسپىي رەۋىش
بۇ ئۇنىڭ بۇرۇن This is the room ~ he lived. : بولۇپ كېلىدۇ)
تۇرغان ئۆيى.
whereas[wɛər'æz] ① نەزەردە تۇتقاندا، كۆزدە تۇتقاندا؛ conj.
. . . لىقى ئۈچۈن. ② بىراق، ئەمما، ئەكسىچە: Modesty
helps one to go forward, ~ conceit makes one lag behind.
كەمتەرلىك كىشىنى ئالغا باستۇرۇندۇ، مەغرۇرلۇق كىشىنى ئارقىدا
قالدۇرىدۇ.
whereby [wɛə'bai,hwɛə'bai] ① نېمىنى ئاساس قىلىپ، adv.
نېمىگە ئاساسەن. ② شۇنىڭغا تايىنىپ، شۇنى ئاساس قىلىپ.
wherefore ['wɛəfɔ:,hwɛəfɔ:] نېمە ئۈچۈن. adv. I
سەۋەب، ئاساس. n. II
wherein [wɛər'in,hɛər'in] شۇنىڭ ئىچىدە، ئۇنىڭ ئىچىدە، شۇ adv.
نۇقتىدا، جەريانىدا.
wherever [wɛər'evə,hwɛər'evə] ① زادى نەدە، قەيەردە: adv.
سەن بۇنداق نەرسىنى زادى Wherever did you see such a thing?

www.uyghurkitap.com

نەدە كۆردۇڭ؟ ② ھەرقانداق يەرگە، ھەرقانداق يەردە. ③ (باغلىغۇچى رەۋىش بولۇپ كېلىدۇ) مەيلى نەگە، مەيلى نەدە: wherever we go, we must indentify ourselves with the masses. مەيلى نەگىلا بارمايلى، شۇ جايدىكى ئاممىا بىلەن ئىچقويۇن-تاشقۇيۇن بولۇشىمىز كېرەك.

whether ['weðə,'hweðə] (سوراق ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ): conj. Ask him ~ he can come. ئۇ كېلەلەمدۇ يوق سوراپ باقايلى. I don't know ~ it will rain or not. يامغۇر ياغامدۇ ياغمامدۇ بىلمەيمەن. Whether it is true remains a question. ئۇنىڭ زادى راست ياكى يالغانلىقى تېخى بىر مەسىلە. ② . . . گە قارىماي، مەيلى قانداقلا بولمىسۇن، . . . دىن قەتئىينەزەر: ~ We must persevere in our work conditions are favourable or adverse. شەرت-شارائىتىمىزنىڭ ياخشى-يامان بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، ۋەدىمىزدە چىڭ تۇرۇشىمىز كېرەك.

which [witʃ,hwitʃ] ① pron. (سوراق ئالماش بولۇپ كېلىدۇ) I Which will you take, milk or قايسى: It's hard قايسىنى ئىچىسىز، سۈتنىمۇ ياكى قايماقنىمۇ؟ cream? to say ~ is the best item on the programme. / قايسى نومۇرنىڭ ئەڭ ياخشى ئىكەنلىكىنى بىر نەرسە دېيىش تەس. ② (نىسپىي ئالماش بولۇپ كېلىدۇ) ھېلىقى، شۇ: This is the power station we buil last year. ھېلىقى ئېلېكتر ئىستانسىسى بۇ بىز بۇلتۇر قۇرغان. adj. II قايسى: Which way sall we go? قايسى يولغا ماڭىمىز؟

while [wail,hwail] n. I بىر مەزگىل، بىر دەم: Wait a ~ بىر دەم ساقلاڭ. v. II (بىكار) ئۆتكۈزمەك: ~ the time away ۋاقىتنى بىكارغا ئۆتكۈزمەك. II conj. ① . . . چاغدا، . . . بىلەن بىرلا ۋاقىتتا: While (he was) in Peking, he visited Great Wall. ئۇ بېيجىڭدا تۇرغان چاغلىرىدا سەددىچىن سېپىلىنى

زىيارەت قىلغان. ② لېكىن، ئەمما. ③ گەرچە: While I find the گەرچە problems very difficult, I don't think them insoluble. ئۇ مەسىلە قىيىن بولسىمۇ، لېكىن يەنىلا ھەل قىلغىلى بولىدۇ، دەپ ئويلايمەن.

whilst ['wailst,'hwailst] conj=while.

whip [wip,hwip] n. I قامچا. ② قوچۇماق، قامچىلىق. ① v. II ئىلەشتۇرمەك. ③ تۆيۈقسىز يۆتكەلمەك (نەرسىلەر)؛ تۆيۈقسىز تارتىۋېلىنماق، توساتتىن بۇلاپ كېتىلمەك.

whirlwind ['wə:lwind,'hwə:lwind] n. قۇيۇن.

whirl [wə:l,hwə:l] v. I ① ئايلانماق، ئايلاندۇرماق. ② ئۇچقاندەك چاپماق. n. II ① ئايلاندۇرۇش. ② قالايمىقان قىلىش.

whisky, whiskey ['wiski,'hwiski] n. ۋىسكى ھارىقى.

whisper ['wispə,'hwispə] v. I ① پىچىرلىماق، شۇبرلىماق. ② پىنھان يەتكۈزۈپ قويماق (شۇم خەۋەرنى).

n. I ① غەيۋەت گەپ، ئۆسەك سۆز. ② پىچىر-پىچىر ئاۋاز. ③ (شامالنىڭ) ئۇشقىرتىش ئاۋازى.

whistle ['wisl,'hwisl] v. I ① ئۇشتەك چالماق، غوڭۇلدىماق. ② ئېگىلداپ ئۇچماق. ③ پۇۋلەپ ئاۋاز چىقارماق.

n. II ① ئۇشتەك ئاۋازى؛ شامال ئاۋازى؛ گۇدۇك ئاۋازى. ② ئۇشتەك؛ گۇدۇك؛ سىگنال.

white [wait, hwait] adj. I ① ئاق، ئاق رەڭلىك. ② ئاق تەنلىك.

n. II ① ئاق رەڭ. ② ئاق تەنلىكلەر، ئاق جىنسىلىقلار. ③ تۇخۇم ئېقى.

who [hu:,hu] pron. (ئىگىلىك كېلىش شەكلى whose [hu:z]؛ چۈ-شۇم كېلىش شەكلى whom [hu:m]) ① (سوراق ئالماش بولۇپ كېلىدۇ) كىم: Who has taken my book? كىتابىمنى كىم ئالدى؟ To whom did you give the letter? / خەتنى كىمگە بەردىڭىز؟ ② (باغلىغۇچى ئالماش بولۇپ كېلىدۇ) كىم: I don't know ~

ئۇ كىشىلەرنىڭ كىملىكىنى بىلمەيمەن. ③ those people are. (نىسپىي ئالماش بولۇپ كېلىدۇ) ئاۋۇ، ھېلىقى. . . (ئادەم) : The woman ~ is carrying fertilizer to the fields is our brigade leader. ئېتىزغا خىمىيىۋى ئوغۇت توشۇۋاتقان (ئاۋۇ) ئايال بىزنىڭ بىرىگادىر.

whoever [hu(:)'evə]-چۇ ؛ whosever ئىگىلىك كېلىش شەكلى) pron. شۇم كېلىش شەكلى whomever) كىم بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، كىم بولسا بولسۇن: Whoever makes mis takes must correct them. كىم بولۇشىدىن قەتئىينەزەر خاتالىق ئۆتكۈزسە تۈزىتىش كېرەك.

whole [həul] ① adj. I پۈتۈن، ھەممە، بارلىق: the ~ wold پۈتۈن دۇنيا. ② تولۇق: number ~ تولۇق نومۇر. n. II ھەممە، بارلىق، ئومۇم. ئومۇملۇق، پۈتۈنلۈك.

wholehearted ['həul'ha:tid] adj. پۈتۈن ۋۇجۇدىنى بېغىشلىغان جان-دىلى بىلەن ئىشلەيدىغان.

wholesome ['həulsəm] adj. سالامەتلىككە پايدىلىق، سالامەتلىك.

wholly ['həuli] ① adv. پۈتۈنلەي، تولۇق. ② ساق، سالامەت.

whom [hu:m] pron. → who.

whose [hu:z] ① (who نىڭ ئىگىلىك كېلىش شەكلى) pron. (سوراق ئالماش بولۇپ كېلىدۇ) كىمنىڭ: بۇ كىتاب كىمنىڭ؟ ئۇ شەپكە كىمنىڭ Whose book is this? I wonder ~ hat that is. / ئىگەنلىكىنى بىلمەيمەن. ② (نىسپىي ئالماش بولۇپ كېلىدۇ) : Is بۇ يەردە ئادىل ئىسىملىك thera anyone here ~ name is Adil? ئادەم بارمۇ؟

why [wai,hwai] ① adv. I (سوراق رەۋىش بولۇپ كېلىدۇ) نېمە ئۈچۈن، نېمە سەۋەبتىن: Why did you do it? بۇ ئىشنى نېمە ئۈچۈن قىلدىڭ؟ ② (باغلىغۇچى رەۋىش بولۇپ كېلىدۇ) نېمە ئۈچۈن، نېمە سەۋەبتىن: I don't know ~ the meeting was postphoned. يىغىنىڭ نېمە ئۈچۈن كەينىگە سۈرۈلـ

گەنلىكىنى بىلمەيمەن. ③ (نىسپىي رەۋىش بولۇپ كېلىدۇ) نېمە ئۈچۈن: This is the reason ~ he failed. بۇ ئۇنىڭ (نېمە ئۈچۈن) مەغلۇپ بولغانلىقىنىڭ سەۋەبى. II int. (ھەيران قېلىش، قانائەتلىنىش، ياكى قارشى تۇرۇش قاتارلىقلارنى بىلدۈرۈپ، ھەي، ھوي، ھەئە، ھە، ئەلۋەتتە، نېمە؟ دېگەنگە ئوخشاش سۆزلەر بىلەن ئىپادىلىنىدۇ): Is it true? — why, yes, of course. ھە، ئەلۋەتتە. why, I think so. شۇ راستمۇ؟ — ھەئە، راست، مېنىڭمۇ ئويۇم شۇنداق.

wicked ['wikid] adj. ① يامان، ئوسال، رەزىل. ② يامان نىيەتلىك، نىيىتى بۇزۇق.

wickedness ['wikidnis] n. ① يامان، قەبىھ، رەزىل. ② يامان نىيەت.

wide [waid] I adj. ①كەڭ، بىپايان. ② يىراق (ئەسلى تېمىدىن). II adv. ① كەڭ كۆلەمدە. ② يىراقتا.

widely ['waidli] adv. →wide.

widow ['widəu] n. تۇل خوتۇن.

widower ['widəuə] n. بويتاق.

width [widθ] n. كەڭلىك، ئەن.

wife [waif] (wives [waivz]) n. خوتۇن، رەپىقە.

wig [wig] n. يالغان چاچ.

wild [waild] I adj. ①ياۋايى، ياۋايىلىق، ۋەھشىي، ۋەھشىيلىك. ② تەلۈتۈلۈك. ③ قالايمىقان. ④ ھاپىلا-شاپىلا. ① II adv. قالايمىقان. ② ھاپىلا-شاپىلا، قول ئۇچىدىلا. يېنىكلىك بىلەن.

wilderness ['wildənis] n. چۆل، بوز يەر.

wildly [waildli] adv. =wild.

will[1] [wil] ① (would [wud]) aux. v. ئىككىنچى ۋە ئۈچىنچى چى شەخسلەر بىلەن بىرگە كېلىپ كېلىدىغان زاماننى بىلدۈرىدۇ). ئۇ He will come at five o' clock. . . . ھەكچى، . . . ھاقچى،

سائەت بەشتە كەلمەكچى. ② (ھەممە شەخسلەر بىلەن بىرگە كېلىپ خالاش، ماقۇل بولۇش، ئىراده قىلىش قاتارلىق ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ): I ~ go wherever the party leads us. مەن مەڭگۈ پارتىيىگە ئەگىشىپ ماڭىمەن.

will[2] [wil] n. ئىراده، غايە، ئارزۇ، مەقسەت.

willing ['wiliŋ] adj. رازىلىق بىلەن، ئىختىيارىي.

willow ['wiləu] n. ① تال، سۆگەت. ② سۆگەت ياغىچى.

wilt [wilt] v. ① تۆكۈلمەك، توزۇماق، توزۇتماق، خازان بولماق. ② چۈشكۈنلەشمەك، روھسىزلانماق، چۈشكۈنلەشتۈرمەك.

win [win] v. I (won [wʌn]؛ winning) ① ئۇتماق، يەڭمەك. ② قولغا كەلتۈرمەك، ئېرىشمەك، ئىگە بولماق، سازاۋەر بولماق. ③ قايىل قىلماق. II n. غەلىبە، يېڭىش.

wind[1] [wind] n. I ① شامال. ② پۇراق. ③ نەپەس. ④ نەيلىك چالغۇ ئەسۋابلىرى. ⑤ ئۆچەي يېلى. ⑥ قۇرۇق گەپ، قۇرۇق پاراڭ. II v. ① نەپەسلەنمەك، نەپەسلەندۈرمەك. ② پۇرىماق.

wind[2] [waind] v. (wound [waund]؛ wound) ① ئايلانماق، چۆ- گىلىمەك. ② يۆگىمەك، تۈرمەك. ③ تولغىماق، سىقماق.

windmill ['windmil] n. ① چاقپىلەك، پىلدىرلىغۇچ. ② شامال ساندۇق.

window ['windəw] n. دېرىزە.

wine [wain] n. ① ئۈزۈم ھارىقى. ② ھاراق، مېۋە ھارىقى.

wing [wiŋ] n. ① قانات، يان تەرەپ. ② سەھنىنىڭ يان تەرىپى.

wink [wiŋk] v. I ① كۆز قىسماق، كۆز قىسىپ ئىشارەت قىلماق، كۆزىنى چىمچىقلاتماق. ② چاقنىماق، پىلدىرلىماق (يۇلتۇز، چىراغ نۇرى قاتارلىقلار). II n. ① كۆز قىسىش، كۆزىنى چىمچىقلىتىش، كۆز قىسىپ ئىشارەت قىلىش. ② ھەش-پەش دېگۈچە(. . . بولۇش) . كۆزىنى يۇمۇپ ئاچقۇچە (. . . بولۇش).

winter ['wintə] n. قىش، قىش پەسلى.

wipe [waip] . v. I سۈرتمەك، ئېرتماق. n. II سۈرتۈش، ئېرتىش.

wire ['waiə] n. I ① سىم، توك سىمى. ② (جانلىق تىلدا) تېلېگراممـا. v. II ① سىم بىلەن باغلىماق. ② توك سىمى تارتماق. ③ (جانلىق تىلدا) تېلېگراممـا بەرمەك.

wireless ['waiəlis] adj. I سىمسىز. n. II تېلېگراممـا؛ رادىئو.

wisdom ['wizdəm] n. ① ئەقىل، ئەقىل-پاراسەت، زېھىن، ئىدراك. ② ھېكمەتلىك سۆز، مەشھۇر سۆز.

wise [waiz] adj. دانا، دانىشمەن، ئەقىللىق.

wish [wiʃ] v. I ئۈمىد قىلماق، ئارزۇ قىلماق، تىلىمەك. n. II ئۈمىد، ئارزۇ، تىلەك.

wit [wit] n. ① ئەقىل، زېھىن، ئەقىل-پاراسەت. ② دانىشمەن.

witch [witʃ] n. باخشى، ئايال باخشى.

with [wið] prep. ① (بىرەر نەرسىنىڭ مەۋجۇتلۇقىنى ياكى ئۆزىگە خاس خۇسۇسىيىتىنى كۆرسىتىدۇ) : ~ a book ullustration ره‌سىملىك كىتاب / ~ prectical experience تەجرىبىلىك جەڭچى. ② (. . . بىلەن توشقۇزۇش، پۇركەش قاتارلىق ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ) : fill a glass ~ water سۇ بىلەن ئىستاكاننى توشقۇزماق. ③ (ئۇسۇل ياكى سايمانىنى كۆرسىتىپ، . . بىلەن، . . . نى، . . . نىڭ ياردىمىدە دېگەندە ئوخشاش سۆزلەر بىلەن ئىپادىلىنىدۇ) : plough the fields ~ tractors تراكتور بىلەن يەر ھەيدىمەك / dig ~ a pick جوتۇ بىلەن قازماق. ④ (قارىمۇقارشىلىق، رەقىبى بىلەن ئېلىشىش قاتارلىقلارنى بىلدۈرىدۇ) : fight ~ an enemy رەقىبى بىلەن ئېلىشماق، دۈشمەن بىلەن جەڭ قىلماق / argue ~ sb. بىراۋ بىلەن زاكونلاشماق. ⑤ (ھەمراھ بولۇش، بىرلىشىش قاتارلىقلارنى بىلدۈرۈپ، بىللە، . . . بىلەن بىللە، بىلەن دېگەنگە ئوخشاش ئۇقۇملارنى بىلدۈرىدۇ) : Come ~ me مەن بىلەن بىللە كېلىڭ. ⑥ ئايرىلىش ياكى بۆلۈنۈشنى كۆرسە-

www.uyghurkitap.com

تىندۇ) : part ~ sb. بىراۋدىن ئايرىلماق. ⑦ (سەۋەبىنى كۆرسىتىدۇ) : jump ~ joy خۇشاللىقىدىن سەكرەپ كەتمەك. ⑧ (روھىي ھالەتنى كۆرسىتىدۇ) . . . بىلەن، . . . ھالدا: fight ~ courage قەھرىمانلىق بىلەن جەڭ قىلماق. ⑨ . . . غا قارىماي، . . . بولسىمۇ: With all her merits, she was not proud. گەرچە ئۇنىڭ شۇنچە كۆپ ئارتۇقچىلىقى بولسىمۇ يەنىلا ھاكاۋۇرلۇق قىلمايدۇ.

withdraw[wið'drɔ:] withdrawn[wið'drɔ:n]؛ withdrew[wið'dru:]. v ①يىغماق، يىغۋالماق. ② ئالماق (بانكىدا ئامانەت قويۇلغان پۇلنى) . ③ قايتۇرۇپ كەتمەك، چېكىنمەك. ④ ئەمەلدىن قالدۇرماق، بىكار قىلماق.

withdrewn [wið'drɔ:n] v. → withdraw.

withdrew [wið'dru:] v. → withdraw.

within [wið'in] prep. I . . . ئىچىدە، . . . چامىسىدا: ~ the city شەھەردە / ~ two hours ئۇ ئىككى سائەت چامىسىدا He will be back قايتىپ كېلىدۇ. adv. II ئىچىدە.

without [wið'aut] prep. I ① (يوقلۇقنى بىلدۈرىدۇ) : ~ money پۇلسىز، پۇلى يوق He went out ~ a coat. / ئۇ چاپان كىيمەي چىقىپ كەتتى He came in ~ knoking. / ئۇ ئىشىكنى چەكمەي كىردى. ② سىرتىدا، تاشقىرىدا: wait ~ the door. ئىشىكنىڭ سىرتىدا ساقلاڭ. ③ (شەرتنى بىلدۈرىدۇ) : Without a people's army the people have nothing. بولمىسا، بولمىغان بولسا، خەلقنىڭ ئارمىيىسى بولمىسا، خەلقنىڭ ھېچ نەرسىسى بولمايدۇ. adv. II سىرتىدا، تاشقىرىدا.

withstand [wið'stænd] (withstood [wið' stud] ؛ withstood) v. قارشىلىق كۆرسەتمەك، تاقابىل تۇرماق.

witness ['witnis] n. I ① گۇۋاھچى، شاھىت، ئۆز كۆزى بىلەن كۆر- گەن ئادەم. ② پاكىت، ئىسپات. II v. ① ئۆز كۆزى بىلەن كۆر-

مەك. ② گۇزاھلىق بەرمەك، گۇزاھ بولماق.

witty ['witi] adj. ① چېچەن، پاراسەتلىك، پەم-پاراسەتلىك. ② يۇمۇر، قىزىق، ھەزىل.

wizard ['wizəd] n. باخشى، ئەر باخشى.

woe [wəu] n. ① قايغۇ-ھەسرەت، دەرد-ئەلەم، قايغۇروش. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) بالا-قازا، بەختسىزلىك (نامۇ سەۋەبى).

woke [wəuk] v. → wake.

woken ['wəukən] v. → wake.

wolf [wulf] n. بۆرە. (wolves [wulvz])

wolves [wulvz] n. → wolf.

woman ['wumən] n. ① ئايال، خوتۇن. (women ['wimin]) ② ئايال مىجەز.

women ['wimin] n. → woman.

won [wʌn] v. → win.

won't [wəunt] =will not.

wonder ['wʌndə] I n. ① ھەيران قېلىش، ئەجەبلىنىش. ② مۆجىزە، ئاجايىپ ۋەقە، غەلىتە ئىش. II v. ①ھەيران قالماق، I ~ what: ئەجەبلەنمەك. ② ھەۋەس قىلماق، بىلگۈسى كەلمەك: time it is. سائەت نەچچە بولغانلىقىنى بىلگىم بار.

wonderful ['wʌndəful] adj. كىشىنى ھەيران قالدۇرىدىغان، كارامەت، ئاجايىپ، ناھايىتى ياخشى.

wondrous ['wʌndrəs] I adj. كارامەت، ئاجايىپ. II adv. ناھايىتى.

wont [wəunt] I adj. ئادەتلەنگەن، كۆنگەن. II n. ئادەت.

wood [wud] n. ياغاچ، ياغاچ ماتېرىيال، ئوتۇن. ② (كۆپلۈك ئىشلەتىلگەندە) ئورمانلىق، دەرەخلىك.

woodcut ['wudkʌt] n. ياغاچ ئويما.

wooden ['wudn] adj. ① ياغاچ، ياغاچتىن ياسالغان: ~ gun ياغاچ

مىلتىق. ② دۆت، گالۋاڭ، كالۋا، قوپال، قاپاق باش.

woodland ['wudlənd] n. ئورمانلىق، دەرەخلىك.

wool [wul] n. ① يۇڭ (قوي، تۆگە قاتارلىقلارنىڭ). ② يۇڭ يىپ. ③ يۇڭ توقۇلما بۇيۇملىرى.

woollen ['wulin] I adj. يۇڭ، يۇڭدىن توقۇلغان، يۇڭ توقۇلما بۇيۇملىرى، يۇڭ توقۇلما بۇيۇملىرىنىڭ. II n. (كۆپلۈك ئىشلىتىلىدۇ) يۇڭ توقۇلما بۇيۇملىرى.

word [wə:d] I n. ① سۆز، خەت، سۆز-ئىبارە. ② گەپ. ③ خەۋەر، ئۇچۇر. ④ ۋەدە. ⑤ بۇيرۇق. II v. سۆز ئىشلەتمەك، سۆز تاللىماق.

wore [wɔ:] v. → wear.

work [wə:k] I n. ① خىزمەت، ئەمگەك، مەشغۇلات، كەسىپ. ② 〈فىزىكا〉 ئىش. ③ قول ھۈنەر، قول سانائەت بۇيۇملىرى. ④ ئەسەر. ⑤ (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) ماشىنا ئەسۋابلىرى. ⑥ زاۋۇت، فابرىكا. ⑦ قۇرۇلۇش. II v. ① خىزمەت قىلماق، ئىشلەمەك، ئىشلەتمەك. ② كەلتۈرۈپ چىقارماق. ③ باشقۇرماق، شۇغۇللانماق. ④ ئايلانماق، ماڭماق، ئايلاندۇرماق. ⑤ (كەشتە) تىكمەك.

worker ['wə:kə] n. ئىشچى، خىزمەتچى.

working ['wə:kiŋ] I n. ① خىزمەت قىلىش، ئەمگەك قىلىش، ئايلىنىش، رولىنى جارى قىلىش. ② (كۆپلۈك ئىشلىتىلگەندە) خاڭ ئىچى يولى، مەشغۇلات رايونى. II adj. ① ئىشچىلارنىڭ، ئەمگەكچىلەرنىڭ. ② خىزمەت قىلىدىغان، ئىشلەيدىغان، خىزمەتكە مۇناسىۋەتلىك: ~ hours ئىش ۋاقتى.

workman ['wə:kmən] n. (workmen ['wə:kmən]) ① ئىشچى. ② خىزمەتچى.

workmen ['wə:kmən] n. → workman.

works ['wə:ks] n. ① زاۋۇت، فابرىكا. ② ئەسەر.

workshop ['wə:kʃəp] n. ئىشخانا، دۇكان، سېخ، كارخانا.

world [wə:ld] I n. ① دۇنيا، ئالەم، جاھان. ② ساھە. ③ جاھان ئىشلىرى، بۇ دۇنيا. II adj. دۇنيا، دۇنيانىڭ، ئالەمنىڭ، ئالەمدەكى.

worldly ['wə:ldli] adj. ① بۇ دۇنيانىڭ، بۇ جاھاندىكى. ② دىندىن خالىي، دىندىن تاشقىرى.

worldwide ['wə:ldwaid] adj. پۈتۈن دۇنيانىڭ، خەلقئارانىڭ، خەلقئارا، دۇنيا.

worm [wə:m] I n. قۇرت، مەددە قۇرت. II v. لۆمۈلدىمەك، لۆمشىمەك

worn [wɔ:n] v. → wear.

wornout ['wɔ:n'aut] adj. ① بۇزۇق، كېرەكتىن چىققان. ② كۈچى قالمىغان، كۈچسىز.

worry ['wʌri] I v. بىئارام قىلماق، بىئارام بولماق، كاشىلا قىلماق، كاشىلا بولماق، ئەنسىرىمەك، ئەنسىرەتمەك. II n. ئەندىشە، بىئارامچىلىق.

worse [wə:s] I adj. ← bad ; ill. II adv. ← badly ; ill.

worship ['wə:ʃip] I n. چوقۇنۇش، ھۆرمەت قىلىش، ئىززەت-ئىكرام بىلدۈرۈش. II v. ① چوقۇنماق، سەجدە قىلماق. ② ھۆرمەتلىمەك، ئىززەت-ئىكرام بىلدۈرمەك.

worst [wə:st] I adj. ← bad ; ill. II adv. ← badly ; ill.

worth [wə:θ] I adj. يارايدىغان، يارامليق، ئەرزىيدىغان، مۇناسىپ. II n. قىممەتكە ئىگە، قىممەتلىك، قىممىتى بار، قىممەت.

worthless ['wə:θlis] adj. يارىماس، كېرەكسىز، يارامسىز.

worthy ['wə:ði] adj. ① ئەرزىيدىغان، يارامليق، يارايدىغان. ② قىممەتلىك، ھۆرمەتلىك.

would [wud, wəd] v. → will.

wouldn't ['wudnt] = would not.

wound[1] [wu:nd] I n. ① جاراھەت، يارا. ② ئازار.

v. Ⅱ يارىدار بولماق، يارىدار قىلماق، يارىلانماق.

wound[2] [waund] v. → wind.

wove [wəuv] v. → weave.

woven ['wəuvən] v. → weave.

wrap [ræp] v. Ⅰ (~ ping ; ~ ped ; ~ ped) ئورىماق، يۆگىمەك، چىرمىماق. n. Ⅱ رومال (ياغلىق، شارپا قاتارلىقلار).

wrath [rɔ:θ] n. ئەپرەت، غەزەپ، قەھرى غەزەپ.

wreath [ri:θ] n. ① (wreaths [ri:ðz]) گۈلتاج، گۈل چەمبەرە. ② قاينامسىمان بۇلۇت، قاينامسىمان تۈتۈن.

wreck [rek] n. Ⅰ خەتەرلىككە ئۇچراش، پالاكەتكە يولۇقۇش، بۇزغۇن چىلىققا ئۇچراش، ۋەقە يۈز بېرىش (كېمە ۋە پاراخوت قاتارلىقلاردا) v. Ⅱ خەتەرلىككە ئۇچرىماق، پالاكەتكە يولۇقماق، بۇزغۇنچىلىققا ئۇچرىماق.

wren [ren] n. شاخ سانىغۇچ.

wrench [rentʃ] n. Ⅰ ① سىلكىپ بۇراش، قاتتىق تارتىش. ② قايرىلىش، قايرىش. ③ كۈلۈچ. v. Ⅱ ① سىلكىپ بۇرىماق، قاتتىق تارتماق. ② قايرىلماق، قايرىۋەتمەك. ③ بۇرمىلىماق، نادوغرا مەنە بەرمەك.

wretch [retʃ] n. ① بىچارە ئادەم، بەختسىز كىشى. ② رەزىل كىشى، پەس ئادەم.

wretched ['retʃid] adj. ① بىچارە، بەختسىز. ② قەبىھ، رەزىل، يامان، ئوسال، ئەسكى.

wring [riŋ] v. Ⅰ (wrung ; wrung [rʌŋ]) ① بۇرىماق، تولغاق، سىقماق. ② پوپۇزا قىلماق، قورقۇتۇپ ئېلىۋالماق؛ قىستاپ ئىقرار قىلدۇرماق. n. Ⅱ سىقىش، بۇراش، تولغاش.

wrinkle ['riŋkl] n. Ⅰ ① قورۇق. ② پۈرمە، قاتلاق. v. Ⅱ ① تۈرمەك، تۈرۈلمەك، قورۇلماق، قورۇق چۈشمەك. ② قاتلاشماق.

wrist [rist] n. بېغىش (قولنىڭ).

writ [writ] n. يېزىپ بېرىلگەن بۇيرۇق، يازما پەرمان؛ يوليورۇق.

write [rait] v. (wrote [rəut]؛ written ['ritn]) ① يازماق، يۇتمەك. ② ئەسەر يازماق، ماقالە يازماق. ③ خەت يازماق ‖ ~ down يېزىۋالماق، خاتىرىلىمەك.

writer ['raitə] n. ① خەتتات. ② ئاپتور، مۇئەللىپ. ③ يازغۇچى، ئەدىب.

writing ['raitiŋ] n. ① يازما، قول يازما. ② ئەسەر.

written ['ritn] v. → write.

wrong [rɔŋ] I adj. ① خاتا، ناتوغرا. ② نامۇۋاپىق، قانۇنسىز. ③ تەتۈرى، ئارقىسى. ④ چاتىقى بولۇش، كاشىلىسى بولۇش. II adv. خاتا، ناتوغرا. III n. ① يولسىزلىق، قانۇنسىزلىق. ② رەزىللىك، ئوساللىق. IV v. ئۇۋال قىلماق، ناھەق قىلماق، ناتوغرا قىلماق.

wrote [rəut] v. → write.

wrung [rʌŋ] v. → wring.

wt. =**weight**.

ئۇيغۇر كىتاب تور بېكىتى
ئۇيغۇرچە كىتابلارنىڭ يېڭى تورىسى
www.uyghurkitap.com

X

X,x [eks] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ يىگىرمە تۆتىنچى ھەرپى

X—ray (s) ['eks'rei(z)] adj. I ئېكس نۇر. v. II ئېكس نۇرى بىلەن تەكشۈرمەك، ئېكس نۇرى بىلەن داۋالىماق.

Xmas ['krisməs] n. =Christmas.

Y

Y,y [wai] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ يىگىرمە بەشىنچى ھەرپى

yard[1] [jɑ:d] n.①. ھويلا-ئارام، قورۇ. ② مەيدان، ئىش مەيدانى.

yard[2] [jɑ:d] n. يارد (ئەنگلىيە ۋە ئامېرىكىنىڭ ئۇزۇنلۇق ئۆلچەم بىرلىكى).

yarn [jɑ:n] n.① يىپ، يۇڭ يىپ. ② ‹جانلىق تىلدا› ھېكايە، چۆچەك.

yawn [jɔ:n] n. I ئەسنەش. v. II ئەسنىمەك.

yd. = **yard(s)**.

yea [jei] adv. I = yes. n. II قوشۇلۇش، قوللىغۇچى.

year [jə:] n.① يىل. ② ياش، (ياش-قۇرام) ‖ ~ after ~، ~ from ~ to ~ يىلدىن-يىلغا، ھەر يىلى / ~ in ، ~ out يىلدىن يىلغا، ھەر يىلى، يىلمۇ يىل، ئۇدا بىرقانچە يىل

yearly ['jə:li] adj.&adv. ھەر يىلى، يىلدا بىر قېتىم

yearn [jə:n] v. ئارزۇ قىلماق، تەشنا بولماق، سېغىنماق.

yeast [ji:st] n. ئېچىتقۇ.

yell [jel] v. I ۋارقىرىماق، توۋلىماق. n. II ۋارقىراش، توۋلاش.

yellow ['jeləu] n.① سېرىق، سېرىق رەڭ. ② تۇخۇم سېرىقى. adj. II سېرىق، سېرىق رەڭلىك. v. II سېرىق قىلماق، سېرىقلاشتۇرماق، سارغايتماق.

yes [jes] adv. I ھە، خوپ، ماقۇل. n. II توغرا، راست، شۇنداق.

yesterday ['jestədi] n. & adv. تۇنۇگۈن: the day before ~ ئۆلۈشكۈن، بۇرنا كۈنى.

yet [jet] adv. I ①تېخى، تېخىچە، ھازىرغىچە: ~ He has not

come ئۇ تېخىچە كەلمىدى. ② تېخىمۇ، يەنە: a ~ more
easier task تېخىمۇ ئاسان ئىش / ~ once (more) / يەنە بىر قېتىم،
It is ~ very good، ~it: بىراق conj. Ⅱ لېكىن، ئەمما، يەنە.
can be better. بۇ ناھايىتى ياخشى بوپتۇ، بىراق تېخىمۇ مۇكەممەل
لەشتۇرۇش كېرەك.

yield [ji:ld] ①v. Ⅰ چىقماق، چىقارماق، كەلتۈرۈپ چىقارماق، پەيدا قىلماق. ② مېۋە بولماق. ③ يول قويماق، چېكىنمەك، تەسلىم بولماق. n. Ⅱ مەھسۇلات مىقدارى.

yoke [jəuk] ①n. بويۇنتۇرۇق. ② بىر بويۇنتۇرۇقتىكى بىر جۈپ كالا. ③ بويۇنتۇرۇقسىمان نەرسىلەر، بىر خىل ئېپكەش.

yolk [jəuk] n. تۇخۇم سېرىقى.

yonder ['jɔndə] ①adj. Ⅰ ئاۋۇ ياقتىكى، ئاۋۇ يەردىكى، يىراقتىكى. adv. Ⅱ ئاۋۇ يەردە، يىراقتا.

you [ju:,ju] pron. (باش كېلىش ۋە چۈشۈم كېلىش شەكلى) ① سەن، سىز، سىلى. ② سىلەر.

you'd [ju:d] = ①you had. ② you would.

you'll [ju:l] = ① you will. ② you shall.

you're [juə] = you are.

you've = **you have.**

young [jʌŋ] ①adj. Ⅰ ياش، يېشى كىچىك. ② (ئوخشاش ئىسىملىكلەر ياكى ئوخشاش فامىلىلىكلەرنى پەرقلەندۈرۈش ئۈچۈن ئىشلىتىلىدۇ) يېشى كىچىك، كىچىك. n. Ⅱ (ھايۋاناتلارنىڭ) كۆچۈك، بالا، تۆل.

youngster ['jʌŋstə] ①n. بالا، كىچىك بالا، كىچىك ئوغۇل. ② ياشلار.

your [jɔ:] pron. (you نىڭ سۈپەت خاراكتېرلىك ئىگىلىك كېلىش شەكلى). ① سېنىڭ، سىزنىڭ، سىلىنىڭ. ② سىلەرنىڭ.

yours [jɔ:z] pron. (you نىڭ ئىسىم خاراكتېرلىك ئىگىلىك كېـ

لمش شەكلى) . ① سېنىڭكى، سىزنىڭكى، سىلىنىڭكى، ئۆزلىرىنىڭ-
كى. ② سىلەرنىڭكى، ئۆزۈڭلارنىڭكى.

yourself [jɔ:'self] (yourselves [jɔ'selvz]) pron. ئۆزۈڭ، ئۆزۈڭىز، ئۆزلىرى، ئۆزۈڭلار.

yourselves [jɔ:selvz] pron. ← yourself.

youth [ju:θ] n. ① ياشلىق، ياشلىق باھار. ② ياشلىق دەۋر. ③ ياشلار: the Communist Youth League كوممۇنىستىك ياشلار ئىتتىپاقى.

youthful ['ju:θful] adj. ياش، ياشلىق، ياشلاردەك، ياشلارچە.

yr. = ① **year.** ② **younger.** ③ **your.**

yuan [ju:'ɑ:n] n. يۈەن (جۇڭگو پۇل بىرلىكى).

Yugoslav ['ju:gəu'slɑ:v] adj. I n. يۇگوسلاۋىيىنىڭ. II يۇگوسلاۋىيىلىك.

ئۇيغۇر كتاب توربېكىتى
ئۇيغۇرچە كتابلارنىڭ يېڭى ئادرېسى
www.uyghurkitap.com

Z

Z,z [zed] ئىنگلىز تىلى ئېلىپبەسىنىڭ يىگىرمە ئالتىنچى ھەرپى

zeal [zi:l] n. قىزغىنلىق، قىزىقىش: revolutionary ~ ئىنقىلابىي قىزغىنلىق.

zealous ['zeləs] adj.① ئاكتىپ. ② قىزغىنلىق، قىزىقىدىغان.

zero ['ziərəu] n. I نۆل، نۆل نۇقتا، نۆل گرادۇس؛ ھېچنېمە-سى بولماسلىق، يوقسۇزلۇق.

zone [zəun] n.① باغ (ھالقا قاتارلىقلارنىڭ). ② رايون، يەر: the cotten ~ پاختىچىلىق رايونى. ③ چەمبەر. ④ بەلباغ: the torid [frigid] ~ ئىسسىق (سوغۇق) بەلباغ.

zoo [zu:] n. ھايۋانات باغچىسى.

Appendix I

I قوشۇمچە

دائىم ئىشلىتىلىدىغان قائىدىسىز پېئىللار جەدۋىلى

ھازىرقى زامان شەكلى	ئۆتكەن زامان شەكلى	ئۆتكەن زامان سۈپەتداش شەكلى
arise	arose	arisen
awake	awoke	awoke, awaked
be (am, is, are)	was (were)	been
bear (تۇغماق)	bore	borne, born (مەجھۇل دەرىجىدە ئىشلىتىلىدۇ)
bear (ئۈستىگە ئالماق)	bore	borne
beat	beat	beaten
become	became	become
begin	began	begun
bend	bent	bent, bended
bet	bet, betted	bet, betted
bid	bade, bid	bidden, bid
bind	bound	bound
bite	bit	bitten (بەزىدە بولۇپ كېلىدۇ) bit
bleed	bled	bled
blow	blew	blown
break	broke	broken
breed	bred	bred

www.uyghurkitap.com

bring	brought	brought
broadcast	broadcast, broadcasted	broadcast, broadcasted
build	built	built
burn	burnt, burned	burnt, burned
burst	burst	burst
buy	bought	bought
cast	cast	cast
catch	caught	caught
choose	chose	chosen
cling	clung	clung
come	came	come
cost	cost	cost
creep	crept	crept
cut	cut	cut
deal	dealt	deall
dig	dug	dug
do	did	done
draw	drew	drawn
dream	dreamnt[dremnt] / dreamed	dreamt / dreamed
drink	drank	drunk
drive	drove	driven
dwell	dwelt	dwelt
eat	ate [et, eit]	eaten
fall	fell	fallen
feed	fed	fed
feel	felt	felt
fight	fought	fought
find	found	found
flee	fled	fled
fling	flung	flung
fly	flew	flown
forbid	forbade, forbad	forbidden
forget	forgot	forgotten
forgive	forgave	forgiven
freeze	froze	frozen

get	got	got, gotten
give	gave	given
go	went	gone
grind	ground	ground
grow	grew	grown
hang	hung, hanged	hung, hanged
have	had	had
hear	heard	heard
hide	hid	hid (كۆپرەك) hidden (ئىشلىتىلىدۇ)
hit	hit	hit
hold	held	held
hurt	hurt	hurt
keep	kept	kept
kneel	knelt	knelt
know	knew	known
lay	laid	laid
lead	led	led
lean	leant [lent] / leaned [li:nd]	leant / leaned
leap	leapt [lept] / leaped [li:pt]	leapt / leaped
learn	learnt, learned	learnt, learned
leave	left	left
lend	lent	lent
lie	lay	lain
light	lit / lighted	lit (كۆپىنچە) lighted ئېنىقلىغۇچى بولۇپ كېلىدۇ)
lose [lu:z]	lost [lɔst]	lost
make	made	made
mean [mi:n]	meant [ment]	meant
meet	met	met
mistake	mistook	mistaken

www.uyghurkitap.com

overcome	overcame	overcome
pay	paid	paid
put	put	put
read	read [red]	read[red]
ride	rode	ridden
ring	rang	rung
rise	rose	risen ['rizn]
run	ran	run
saw	sawed	sawed (بەزىدە sawn بولۇپ كېلىدۇ)
say [sei]	said[sed]	said
see	saw	seen
seek	sought	sought
sell	sold	sold
send	sent	sent
set	set	set
shake	shook	shaken
shave	shaved	shaved / shaven (كۆپىنچە shaven ئېنىقلىغۇچى بولۇپ كېلىدۇ)
shed	shed	shed
shine	shone[ʃɔn]	shone
shoot	shot	shot
show	showed	showed (بەزىدە shown بولۇپ كېلىدۇ)
shrink	shrank / shrunk	shrunk / shrunken (shrunken ئېنىقلىغۇچى بولۇپ كېلىدۇ)
shut	shut	shut
sing	sang	sung

		sunk (ئېنىقلىغۇچى)
sink	sank	بولۇپ كەلگەندە
		sunken (بولىدۇ)
sit	sat	sat
sleep	slept	slept
slide	slid	slid, slidden
smell	smelt, smelled	smelt, smelled
sow	sowed	sown, sowed
speak	spoke	spoken
speed	sped, speeded	sped, speeded
spell	spelt, spelled	spelt, spelled
spend	spent	spent
spill	spilt, spilled	spilt, spilled
spin	spun, span	spun
spit	spat	spat
split	split	split
spoil	spoilt, spoiled	spoilt, spoiled
spread	spread	spread
spring	sprang	sprung
stand	stood	stood
steal	stole	stolen
stick	stuck	stuck
sting	stung	stung
stride	strode	stridden, strid
strike	struck	struck / stricken
string	strung	strung
strive	strove	striven ['staivn]
swear	swore	sworn
sweep	swept	swept
		swollen (بەزىدە)
swell	swelled	بولۇپ swelled
		كېلىدۇ)
swim	swam	swum
swing	swung	swung
take	took	taken
teach	taught	taught
tear	tore	torn

www.uyghurkitap.com

tell	told	told
think	thought	thought
throw	threw	thrown
tread	trod	trodden, trod
understand	understood	understood
upset	upset	upset
wake	woke, waked	woken, waked, woke
wear	wore	worn
weave	wove	wove, woven
weep	wept	wept
win	won [wʌn]	won [wʌn]
wind	winded, wound [waund]	winded, wound [waund]
write	wrote	written

Appendix Ⅱ

قوشۇمچە Ⅱ

دائىم ئۇچرايدىغان يەر ناملىرى

Accra [ə′kra:]	ئاككرا
Addis Ababa [′ædis′æbəbə]	ئەددىس-ئەبەبە
Aden [′eidn]	ئادېن
Afghanistan [æf′gænistæn]	ئافغانىستان
Africa [′æfrikə]	ئافرىقا
Alabama [′ælə′bæmə]	ئالاباما
Alaska [ə′læskə]	ئالياسكا
Albania [æl′beinjə]	ئالبانىيە
Algeria [æl′dʒiəriə]	ئالجىرىيە
Alps [ælps]	ئالپ تاغلىرى
Amazon [′æməzən]	ئامازون دەرياسى
America [ə′merikə]	ئامېرىكا
Amman [ə′ma:n]	ئاممان
Amoy [ə′mɔi]	شامېن
Amsterdam [′æmstədæm]	ئامستېردام
Angola [æŋ′gəulə]	ئانگولا
Ankara [′æŋkərə]	ئەنقەرە
Arabia [ə′reibjə]	ئەرەب

www.uyghurkitap.com

Argentina [ˈaːdʒənˈtiːnə]	ئارگېنتىنا
Arizona [ˈæriˈzəunə]	ئارىزونا
Arkansas [ˈaːkənsɔː]	ئاركانزاس
Armenia [aːmiːnjə]	ئەرمەنىيە
Asia [ˈeiʃə]	ئاسىيا
Athens [ˈæθinz]	ئافېنا
Atlantic [ətˈlæntik]	ئاتلانتىك ئوكيان
Australia [ɔsˈtreiljə]	ئاۋسترالىيە
Austria [ˈɔːstriə]	ئاۋستىرىيە
Azerbaijan [ˈæzəbaiˈdʒaːn]	ئەزەربەيجان
Bag(h)dad [bægˈdæd]	باغدات
Bahrein, Bahrain [baːˈrein]	بەھرەين
Bamako [ˈbaːməkəu]	باماكو
Bandung[ˈbaːnduŋ]	باندۇڭ
Bangkok[bæŋˈkɔk]	بانگكوك
Bangladesh [ˈbaːŋgləˈdeʃ]	بېنگال
Barbados [baːˈbeidəuz]	باربادوس
Beirut [beiˈruːt]	بېيكۇت
Belgium [ˈbeldʒəm]	بېلگىيە
Belgrade [belˈgreid]	بېلگراد
Benin [beˈnin]	بېنىن
Berlin [bəːˈlin]	بېرلىن
Bern(e) [bəːn]	بېرن
Bhutan [buːˈtaːn]	بۇتان
Birmingham [ˈbəːmiŋəm]	بىرمىنگام
Bolivia [bəˈliviə]	بولىۋىيە
Bombay [bɔmˈbei]	بومباي
Bonn [bɔn]	بونن

Boston ['bɔstən]	بوستون
Botswana [bɔts'wa:na:]	بوتسۋانا
Brazil [brə'zil]	برازىليە
Brazzaville ['bræzəvil]	براززاۋىل
Britain ['britn]	بريتانيە
Brunei ['bru:nai]	بروُنەي
Brussels ['brʌslz]	بريۇسسەل
Bucharest ['bju:kərest]	بۇخارەست
Budapest ['bju:bə'pest]	بۇداپەشت
Buenos Aires ['bwenəs'aiəriz]	بۇئەنوس ئەيرەس
Bulgaria [bʌl'gɛəriə]	بۇلغاريە
Burma ['bə:mə]	بىرما
Burundi [bu'rundi]	بۇرۇندى
Cairo ['kaiərəu]	قاھىرە
Calcutta [kæl'kʌtə]	كالكۇتتا
California ['kæli'fɔ:njə]	كالىفورنيە
Cambodia [kæm'bəudjə]	كامبودژا
Cambridge ['keimbridʒ]	كامبرىج
Cameroon ['kæməru:n]	كامەرون
Canada ['kænədə]	كانادا
Canbera ['kænbərə]	كانبەرا
Canterbury ['kæntəbəri]	كانتەربۇرى
Carolina ['kærə'lainə]	كارولىنا
Caucasus['kɔ:kəsəs]	كاۋكاز
Chad [tʃæd]	چاد
Chicago [ʃi'ka:gəu]	چىكاگو
Chile ['tʃili]	چىلى
China ['tʃainə]	جۇڭگو

uyghurkitap.com

Clevelana [ˈkliːvlənd]	كلىۋىلاند
Colombia [kəˈlɔmbiə]	كولومبىيە
Colombo [kəˈlʌmbəu]	كولومبو
Colorado [ˈkɔləˈraːdəu]	لولورادو
Conakry [ˈkɔnəkri]	كوناكرى
Congo [ˈkɔŋgəu]	كونگو
Connecticut [kəˈnektikət]	كوننېكتىكۇت
Copenhagen [ˈkəupənˈheigən]	كوپېنھاگېن
Costa Rica [ˈkɔstəˈriːkə]	كوستارىكا
Cyprus [ˈsaiprəs]	سىپرۇس
Czechoslovakia [ˈtʃekəusləuˈvækiə]	چېخوسلوۋاكىيە
Dakota [dəˈkəutə]	داكوتا
Damascus [dəˈmaːskəs]	دەمەشق
Danube [ˈdænjuːb]	دونايِ دەرياسى
Dares Salaam [ˈdaːres səˈlaːm]	دارئېسسالام
Delaware [ˈdeləwɛə]	دېلاۋار
Delhi [ˈdeli]	دېھلى
Denmark [ˈdenmaːk]	دانىيە
Detroit [dəˈtrɔit]	دېترو ئىت
Djakarta, Jakarta [dʒəˈkaːtə]	جاكارتا
Dominica [ˈdɔmiˈniːkə]	دومىنىكا
Dover [ˈdəuvə]	دوۋېر
Dublin [ˈdʌblin]	دۇبلىن
Ecuador [ˈekwəˈdɔ]	ئېكۋادور
Edinburgh [ˈedinbərə]	ئېدىنبۇرگ
Egypt [ˈiːdʒipt]	مىسىر
Ei Salvador [elˈsælvədɔː]	سالۋادور
England [ˈiŋgland]	ئەنگلىيە

Estonia [es'təunjə] ئېستونىيە
Ethiopia['i:θi'əupjə] ئېفىئوپىيە
Europe ['juərəp] ياۋروپا
Fiji [fi:'dʒi:] فىجى
Finland ['finlənd] فىنلاندىيە
Florida ['floridə] فلورىدا
France [fra:ns] فرانسىيە
Gabon [ga:'bu:n] گابون
Gambia ['gæmbiə] گامبىيە
Gangtok ['gʌŋtɔk] گانگتوك
Geneva [dʒ'ni:və] جەنۋە
Georgia ['dʒɔ:dʒiə] ① جورجىيە ② گرۇزىيە
Germany ['dʒə:məni] گېرمانىيە
Ghana [ga:nə] گانا
Gibraltar [dʒi'brɔ:ltə] جەبىلتارىق
Glasgow ['gla:sgəu] گلاسگوۋ
Gorki[gɔ:ki] گوركى شەھىرى
Greece [gri:s] گرېتسىيە
Greenland ['gri:nlənd] گرېنلاندىيە
Greenwich ['grinidʒ] گرىنۋىچ
Guatemale ['gwæti'ma:lə] گۋاتېمالا
Guinea ['gini] گۋىنىيە
Guinea—Bissau ['ginibi'sau] گۋىنىيە بىسائۇ
Guyana [gi'a:nə] گۋىئانا
Hague [heig] گائاگا
Haiti ['heiti] ھايتى
Hamburg ['hæmbə:g] خامبۇرگ
Havana [hə'vænə] ھاۋانا

www.uyghurkitap.com

Holland ['hɔlənd]	گوللاندىيە
Honduras [hɔn'djərəs]	ھوندۇراس
HongKong [hɔŋ'kɔŋ]	شياڭگاڭ
Hungary ['hʌŋgəri]	ۋېنگرىيە
Iceland ['aisländ]	ئىسلاندىيە
Idaho ['aidəhəu]	ئايداخو
India['indjə]	ھىندىستان
Indiana ['indi'ænə]	ئىندىئانا
Indo—china ['indue'tʃainə]	ھىندىچىنى
Indonesia ['indəu'ni:zjə]	ھىندۇنېزىيە
Iowa ['aiəuə]	ئايوۋا
Iran [i'ra:n]	ئىران
Iraq [i'ra:k]	ئىراق
Ireland ['aiələnd]	ئىرلاندىيە
Islamabad [is'la:mə'ba:d]	ئىسلامئاباد
Israel ['izreiəl]	ئىسرائىلىيە
Italy [itəli]	ئىتالىيە
Jakarta [dʒə'ka:tə]	جاكارتا
Jamaica [dʒə'meikə]	يامايكا
Japan [dʒə'pæn]	ياپونىيە
Jerusalem [dʒə'ru:sələm]	يېرۇسالېم
Iordan ['dʒɔ:dn]	ئىئوردانىيە
Kabul ['kɔ:bl]	كابۇل
Kansas ['kænzəs]	كانزاس
Karachi[kə'ra:tʃi]	كاراچى
Katmandu ['ka:tma:ndu]	كاتماندۇ
Kazakhstan ['ka:za:k'sta:n]	قازاقستان
Kentuchy [ken'tʌki]	كېنتۇكى

Kenya [ˈkiːnjə]	كېنىيە
Khuart (o)um [kaːˈtuːm]	خارتۇم
Kinshasa [kinˈʃaːsə]	كىشاس
Kirghizstan [kəːgiːzˈtaːn]	قىرغىزستان
Korea [kəˈriə]	كورىيە
Kuala Lumpur [ˈkwaːləˈlumpuə]	كۇئالا-لۇمپۇر
Kuwait [kuˈweit]	كۇۋەيت
Laos [lauz]	لائوس
Latin America [ˈlætinəˈwerikə]	لاتىن ئامېرىكىسى
Latvia [ˈlætviə]	لاتۋىيە
Lebanon [ˈlebənən]	لىۋان
Leipzig [ˈlaipzig]	لېيپزىگ
Leningrad [ˈleningraːd]	لېنىنگراد
Liberia [laiˈbiəriə]	لىبېرىيە
Lima [ˈliːmə]	لىما
Lisbon [lizbən]	لىسابون
Lithuania [ˈliθjuːˈenjə]	لىتۋا
Liverpool [ˈlivəpuːl]	لىۋېرپۇل
London [ˈlʌndʌn]	لوندون
Los Angeles [lɔsˈændʒiliːz]	لوس ئانجېلېس
Lusaka [luːˈsaːkə]	لۇساكا
Luxemburg [ˈlʌksəmbəːg]	لىيۇكسېمبۇرگ
Luzon [luːˈzɔn]	لۇزون
Macao [məˈkau]	ئاۋمېن
Madgaascar [ˈmædəˈgæskə]	ماداگاسكار
Madrid [məˈdrid]	مادرىد
Maine [mein]	مائىن
Malawi [məˈlaːwi]	مالاۋى

www.uyghurkitap.com

Malaya [mə'leiə]	مالايا
Malaysia [mə'leiʃə]	مالايشيا
Maldive ['mɔ:ldiv]	مالدىۋې
Mali ['ma:li]	مالى
Malta ['mɔ:ltə]	مالتا
Manchester ['mæntʃistə]	مانچېستېر
Manila [mə'nilə]	مانىلا
Marathon ['mærəθən]	مارافون
Maryland ['mɛərilænd]	ماريلاند
Massachusetts ['mæsə'tʃu:sets]	ماسساچۇسېتس
Mauritania ['mɔri'tenjə]	ماۋرىتانىيە
Mauritius [mə'riʃəs]	ماۋرىچۇس
Mediterranean ['meditə'reinjən]	ئوتتۇرا دېڭىز (~ sea)
Mexico ['meksikəu]	مېكسىكا
Michigan ['miʃigən]	مىچىگان
Minnesota ['mini'səutə]	مىننېسوتا
Mississippi ['misi'sipi]	① مىسسىسىپى ② مىسسىسىپى دەرياسى
Missouri [mi'zuəri]	مىسسۇرى
Moldavia [mɔl'deivjə]	مولداۋىيە
Mongolia [mɔŋ'guljə]	موڭغۇلىيە
Montana [mɔn'tænə]	مونتانا
Morocco [mə'rɔkəu]	مەراكەش
Moscow ['mɔskəu]	موسكۋا
Mozambique ['məuzəm'bi:k]	موزامبىك
Munich ['mju:nik]	مىيۇنخېن
Nagasaki ['nægə'sa:ki]	ناگاساكى
Namibia [nə'mibijə]	نامىبىيە
Nebraska [ni'bræskə]	نېبراسكا

Nepal [ni:'pɔ:l] نېپال

Netherlands ['neðələndz] گوللاندىيە

Nevada [ne'va:də] نېۋادا

New Hampshire [nju:'hæmpʃiə] نيۇخامپشىر

New Jesey [nju:'dʒə:zi] نيۇجېرسېي

New York ['nju:'jɔ:k] نيۇيورك

New Zealand [nju:'zi:lənd] يېڭى زېلاندىيە

Nicaragua ['nikə'rægjuə] نىكاراگۇئا

Niger ['naidʒə] نىگېر

Nigeria [nai'dʒiəriə] نىگېرىيە

Nile [nail] نىل دەرياسى

Nora ['nɔ:rə] نورا

Norway ['mɔ:wei] نورۋېگىيە

Oceania ['əuʃi'einjə] ئوكيانىيە

Oxford ['ɔksfəd] ئوكسفورد

Pacific [pə'sifik] تىنچ ئوكيان

Palestine ['pælistain] پەلەستىن

Pamir [pə'miə] پامىر

Panama ['pænə'ma] پاناما

Paris ['pæris] پارىژ

Peking [pi:'kiŋ] بېيجىڭ

Pennsylvania [pensil veinjə] پېنسىلۋانىيە

Persia ['pə:ʃə] پېرسىيە

Peru [pə'ru:] پېرۇ

Philadelphia [filə'delfjə] فىلادېلفىيە

Philippines ['fili'pi:nz] ① فىلىپپىن ② فىلىپپىن تاقىم ئاراللىرى

Phnom Penh[p'nɔ:m'pen] پېنوم پېن

Poland ['pəuləndz] پولشا

www.uyghurkitap.com

Portsmouth ['pɔ:tsməθ]	پورتسموت
Portugal ['pɔ:tjugəl]	پورتۇگالىيە
Potsdam ['pɔtsdæm]	پوتسدام
Prague [pra:g]	پراگا
Puerto Rico ['pwə:təu'ri:kəu]	پۇئېرتوريكو
Pyongyang ['pjɔŋ'jæŋ]	پيوڭياڭ
Rangoon [ræŋ'gu:n]	رانگون
Rawalpindi ['ra:vəl'pindi]	راۋالپىندى
Reunion [ri'ju:njən]	رېيونىئون
Rhine [rain]	رېين دەرياسى
Rhode Island [rəud'ailənd]	رود ئايلات
Rhodesia [rəu'di:ziə]	رودېزىيە
Romania [ru:'meinjə]	رومانىيە
Rome [rəum]	رىم
Russia ['rʌʃə]	روسىيە
Rwanda [ru:'ændə]	رۋاندا
Sahara [sə'ha:rə]	سەھرايى كەبىر
Saigon [sai'gɔn]	سايگون
Salvador ['sælvədɔ:]	سالۋادور
Samoa [sə'məuə]	ساموئا
San 'a, Sanaa [sa:'na:]	سانا
San Francisco ['sænfrən'sisko]	سان فرانسىسكو
SanMarino ['sænmə'ri:nəu]	سان مارىنو
Santiago ['sænti'a:gəu]	سانتىياگو
Sarawak [sə'ra:wək]	ساراۋاك
Saudi Arabia ['saudi'əreibjə]	سەئۇدى ئەرەبىستان
Scotland ['skɔtlənd]	شوتلاندىيە
Senegal ['seni'gɔ:l]	سېنېگال

Seoul [səul]	سېئول
Shanghai [ʃæŋ'hai]	شاڭخەي
Siberia [sai'biəriə]	سىبىرىيە
Sierra Leone ['siərəli'əun]	سىررالېئون
Sikkim ['sikim]	سىككىم
Singapore ['siŋgə'pɔ]	سىنگاپور
Sofia ['səufiə]	سوفىيە
Somalia [sə'ma:liə]	سومالى
Spain [spein]	ئىسپانىيە
Srilanka [sri'læŋka]	سرىلانكا
Stockholm ['stɔkhəum]	ستوكىگولم
Sudan [su:'da:n]	سۇدان
Swatow ['swɔtau]	شەنتو
Swaziland ['swa:zilænd]	سۋازىلاند
Sweden ['swi:dn]	شۋېتسىيە
Switzerland ['switsələnd]	شۋېتسارىيە
Syria ['siriə]	سۇرىيە
Ta(d)jikistan [ta:'dʒiki'sta:n]	تاجىكىستان
Tanzania [tæn'zænjə]	تانزانىيە
Tashkent [tæʃ'kent]	تاشكەنت
Teheran [tiə'ra:n,'tehə'ra:n]	تېھران
Tel Aviv ['telə'vi:v]	تېل ئاۋىۋ
Tennessee ['tene'si:]	تېننېسسى
Texas ['teksəs]	تېكساس
Thailand ['tailænd]	تايلاند
Thames [temz]	تامېس دەرياسى
Thimpu ['θim'pu:]	تىمپۇ
Tibet [ti'bet]	شىزاڭ

www.uyghurkitap.com

Tirana [ti'ra:nə]	تىرانا
Tokyo ['təukjəu]	توكيو
Tonga ['tɔŋgə]	تونگا
Toronto [tə'rɔntəu]	تورونتو
Tunis ['tju:nis]	تۇنس
Tunisia [tju:'niziə]	تۇنىزىيە
Turkey ['tə:ki]	تۇركىيە
Turkmenistan ['tə:meni'stæn]	تۇركمەنستان
Uganda [ju:'gændə]	ئۇگاندا
UK, U. K. =United kingdom	بىرلەشمە پادىشاھلىق
Ukraine [ju:'krein]	ئۇكرائىنا
Ulan Bator ['u:la:nd'ba:tɔ]	ئۇلان باتور
Uruguay ['urugwai]	ئۇرۇگۋاي
Urumqi [u'rumtʃi]	ئۇرۇمچى
U. S. , US=United States (of America)	ئامېرىكا قوشما شتاتلىرى
U. S. A. , USA=United States of Ameria	ئامېرىكا قوشما شتاتلىرى
Utah ['ju:ta:]	يۇتا
Uzbekistan ['uzbeki'sta:n]	ئۆزبېكستان
Vancouver [væn'ku:və]	ۋېنكۇۋېر
Vatican ['vætikən]	ۋاتىكان
Venezuela ['vene'zweilə]	ۋېنېسۇئېلا
Vermont [və:'mɔnt]	ۋېرمونت
Versailles [vɛə'sai]	ۋېرسال
Vienna [vi'enə]	ۋېنا
Vientiane [vjen'tjæn]	ۋېنتيان
Viet Nam, Vivetnam [vjet'næm]	ۋېتنام
Virginia [və'dʒinjə]	ۋىرگىنىيە
Volta ['vɔltə]	ۋولتا

Warsaw ['wɔ:sɔ:]	ۋارشاۋا
Washngton ['wɔʃiŋtən]	ۋاشىنگتون
Wellington ['weliŋtən]	ۋېللىنگتون
Windhoek ['winthuk]	ۋىندخوك
Wisconsin [wis'kɔnsin]	ۋىسكونسىن
Wyoming [wai'əumiŋ]	ۋايومىڭ
Yangtse River, Yangtze River ['jænts'irivə] (ياڭزىجاڭ)	چاڭجاڭ دەرياسى
Yemen ['jemən]	يەمەن
Yenan ['jen'a:n]	يەنئەن
Yokohama ['jəukə'ha:mə]	يوكوخاما
Yugoslavia ['ju:gəu'sla:vjə]	يۇگوسلاۋىيە
Zaire [zə'i:rə]	زايىر
Zambia ['zæmbiə]	زامبىيە
Zimbabwe [zim'ba:bwi]	زىمبابۋى
Zurich ['zjuərik]	سيۇرىخ

www.uyghurkitap.com

责任编辑：艾克拜尔·艾力
封面设计：加拉力丁·巴合拉木

英维词典 （维吾尔文）

阿吉库特鲁克·卡德尔　编

新疆人民出版社出版
（乌鲁木齐市解放南路348号 邮政编码830001）
新疆新华书店发行
乌鲁木齐福利印刷厂印刷
787×1092毫米 64开本　9.875印张　2插页
1999年6月第1版　1999年6月第1次印刷
印数：1——10,000

ISBN7—228—05210—2/H·140　定价：12.00元